Mushuq Testamento

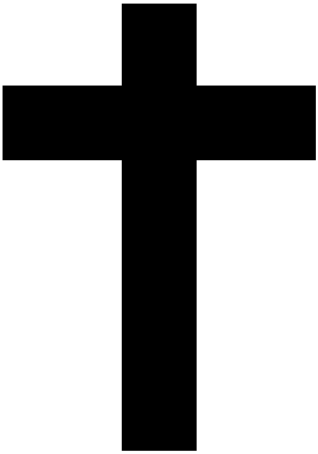

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:quf:Quechua, Lambayeque)

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 30 Dec 2021
05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a

Contents

San Mateo 1
San Marcos 80
San Lucas 128
San Juan 206
Hechos 263
Romanos 332
1 Corintios 369
2 Corintios 405
Gálatas 426
Efesios 440
Filipenses 453
Colosenses 462
1 Tesalonicenses 470
2 Tesalonicenses 477
1 Timoteo 481
2 Timoteo 491
Tito 499
Filemón 504
Hebreos 506
Santiago 530
1 Pedro 538
2 Pedro 548
1 Juan 554
2 Juan 564
3 Juan 566
Judas 568
Apocalipsis 572

San Mateo
Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Mateumi Amitunchik Jesucristupa apustulnin kar, puriran Jesús yaĉhachikushanta uyakur, chaynulla milagrukunata rurashanta rikar ima. Mateuqami manaraq Jesucristupa apustulnin karqa, Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan. Mateupaq masta intrakanarqa liyishunllapa San Mateo 9.9-13.

Kay librutami Mateuqa iskribiran Israel kaq runakunata intrachinanpaq Jesucristumi washamaqninchikllapa nir. Chaynullami iskribiranpis intrachikunanpaq Dyuspa shumaq rimayninqami tukuypaq nir (San Mateo 28.19-20).

Chaymi kay libruta liyir intrakayta puytinchik Jesucristo nasishanpaq (1.1–2.23), rimayninpaq (5.1–7.29; 13.1-52; 16.13–20.28), chaynulla tukuyta munamanchikllapa nir ima (8.1–9.38). Chaynullami intrakaytapis puytinchik imanu kruspi wanushanpaq (26.1–27.66), chaynulla wanur kawsamushanpaq (28.1-20), kay pachaman qashan shamuyanqa nir ima (24.1–25.46).

Kaykunami Jesucristupa ayllunkunaqa karan
(Lc 3.23-38)

1 Abrahampa, Davidpa ayllunmantami Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa karan. Chaymi kaypi rikachimanchik tukuynin unay rukunkunapaq, mayqankunami karan nirmapis. Kaynumi kaq:
2 Abrahammi Isaacpa taytan karan.
Isaac-shuypaqa Jacobupa taytan karan.
Nataq Jacobuqa Judapa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.
3 Judaqa, Farespa chaynulla Zarapa taytan karan.
Nataq maman-shuypaqami Tamar karan.
Faresqa Esrompa taytan karan.
Esrom-shuypaqa Arampa taytan karan.
4 Aramqa Aminadabpa taytan karan.
Aminadabqa Naasonpa taytan karan.
Naasón-shuypaqa Salmonpa taytan karan.
5 Salmonqa Boozpa taytan karan.
Boozpa maman-shuypaqa Rahab karan.
Boozqa Obedpa taytan karan.
Nataq Obedpa mamanqa karan Rut.
Obedqa Isaipa taytan karan.
6 Isaí-shuypaqa mantakuq Davidpa taytan karan.
Davidqa Salomonpa taytan karan.
Salomonpa mamanqami wanuq Uriaspa warmin kasha karanpis.
7 Salomonqa Roboampa taytan karan.
Roboamqa Abiaspa taytan karan.
Nataq Abiasqa Asapa taytan karan.
8 Asaqa Josafatpa taytan karan.
Josafatqa Jorampa taytan karan.
Joramqa Uziaspa taytan karan.
9 Uziasqa Jotampa taytan karan.
Jotamqa Acazpa taytan karan.

Acazqa Ezequiaspa taytan karan.
10 Ezequiasqa Manasespa taytan karan.
Manasesqa Amonpa taytan karan.
Amonqa Josiaspa taytan karan.
11 Nataq Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisur apayan chay tyimpuqa Josiasqa Jeconiaspa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.
12 Chaymanta chaynu chay Babiloniaman prisur apayan chay tyimpu pasatinnaqa,
Jeconias Salatielpa taytan karan.
Salatielqa Zorobabelpa taytan karan.
13 Zorobabelqa Abiudpa taytan karan.
Abiudqa Eliaquimpa taytan karan.
Eliaquimqa Azorpa taytan karan.
14 Azorqa Sadocpa taytan karan.
Sadocqa Aquimpa taytan karan.
Aquimqa Eliudpa taytan karan.
15 Eliudqa Eleazarpa taytan karan.
Eleazarqa Matanpa taytan karan.
Matanqa Jacobupa taytan karan.
16 Jacobuqa Josipa taytan karan.
Josiqami Mariapa runan karan.
Kay Mariamantami Jesusqa nasiran. Jesustaqa, kanan nuqanchikkunaqa riqsinchikllapa Dyuspa Akrashan Cristun nir.
17 Abrahammanta-pachami paynin paynin kriyakaranllapa taytanmanta uk wamran, qashan chay wamranmanta uk wamran ima. Chaynumi katursi rukunllapakuna karan Davidkamanqa. Davidmantapacha chay Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisu apashankaman, qashan karan uk katursi. Chaymanta-pachami qashan karan uk katursi Dyuspa Akrashan Cristun nasishankamanqa.

Jesucristumi nasiranna
(Lc 2.1-7)

18 Kaynumi Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa nasiran. Maman Mariaqami Josiwan parlashana karan kasarananllapapaq. Piru manaraq pulla punusha ima katinmi, Mariaqa ruriyjun rikariran Santu Ispiritupa pudirninrayku. 19 Chay runan Josiqami kusa allinla kar, Mariata ima pasashanpaq mana mayqanpis yaĉhananllapataqa munaranchu. Chaymi ashwan uyarala Mariamantaqa chiqanchakayta yarpuran. 20 Chaynu chiqanchakananpaq yarpusha katinmi, Dyuspa uk angelnin musquyninpi rikarir niran: “Davidpa ayllun José, ama manchakurchu Mariawanqa kasaray. Chaqa payqami Santu Ispiritupa pudirninrayku wamrakustuyanmapis. 21 Piru chay wamritu nasikutinqami shutichinki Jesús. Chaqa payqami chaynuqa shutiyan Dyuspa kaqninkunata uchanmanta washananpaq kashanrayku”. 22 Piru tukuy kaykunaqami pasaran Dyusninchik paypa rimaqninkunata intrachitin nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:
23 “Manaraq runawan punusha
uk warmisitami ruriyjun rikarinqa.
Chaymanta wamrakurqami

wamrituntaqa shutichinqa Emanuel”. ✡
Emanuel nirqami intrachimayanchik:
“Dyusninchikmi nuqanchikkunawan” nir.
24 Chaymanta José punuyashanmanta rikĉhakurqa, Dyusninchikpa angelnin willashanta ruraran. Chaymi ashwan Mariawanqa kasararanna.
25 Piru chaynu kasarashana karmapismi Josiqa Mariawan mana pullaqa punuranchu chay punta wamritunllapa nasinankaman. Chaymantami Mariaqa wamrakusturanna. Chaymi Josiqa wamritutaqa shutichiran Jesús.

2

Yaĉhaq runakunami ĉharan Jesusta aduraq

1 Jesucristuqami Judea lugarpi uk pwiblitu Belén shutiqpi nasiran. Chay tyimpupiqami Herodes gubyirnuqa karan Israel pwiblukunapiqa. Chaymantami kusala yaĉhaq runakuna ĉharanllapa Jerusalenmanqa rupay iqamunanlawmanta. Paykunami qullarkunata rikar riqsiq runakuna kaqllapa. 2 Chaymi kaynu nir tapukuranllapa: “¿Maypitaq chay Israel runakunapa gubyirnun nasisha chayqa? Chaqa chay rupay iqamunanlawpimi rikasha kanillapa uk qullar paypaq intrachimaqllapata. Chaymi shamusha kanillapa payta aduraq”.
3 Chaynu nitinllapa uyaparmi chay gubyirnu Herodes chaynulla tukuyla Jerusalén pwiblupi taqkunapis kusalata manchakur yarpupakuranllapa. 4 Chaymi chay gubyirnuqa niran tantakamunanllapapaq tukuy chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. Chaymantaqa tapuran:
—¿May lugarpitaq Dyuspa Akrashan Cristunqa nasiyanqa? nir.
5 Chaymi paykunaqa niranllapa:
—Judea lugarpa pwiblun Belenpi. Chaqa Dyuspa rimaqninmi kaynu niq Belén pwiblupaqqa:
6 ‘Belén pwiblu, qammi chay Judea lugarpiqa,
takshala pwiblitu kasha karmapis,
kananqa kusala mas riqsikashana kanki
chay Judea lugarpi wakin pwiblukunamantaqa.
Chaqa qammantami uk mantakuq rikarinqa.
Chaymi payna kusala shumaqta kuytanqa chay Israel pwibluytaqa’ nir.
7 Chaynu nitinllapaqa, Herodesqa mana mayqanpis yaĉhatinchu, qayamuran chay uklawmanta kusa yaĉhaq runakunata. Chaymi paykunarayku yaĉharanna ima tyimpupimi chay qullar rikariran nirmapis.
8 Chaymantami chay runakunataqa kaĉharan Belén pwibluman kaynu nir:
—Wakman rir puytishaykillapata tapukuyllapa chay wamritupaqqa. Chaymanta tarir-shuypaqa willamankillapa, nuqapis rir aduranaypaq nir.
9 Chaynu gubyirnu willatinllapami, chay kusa yaĉhaq runakunaqa riranllapa. Piru chay qullar rupay iqamunanlawpi rikashanllapaqa, naypanllapata riq ĉhurakaran. Chaynu rirmi chay maypiĉhi wamritu karan chaylapi qasillaran. 10 Chaynu qullar qasillaqta rikarmi, kusalata aligriyaranllapa. 11 Chaymantami chay wasiman yaykur, rikaranllapa chay wamrituta chaynulla maman Mariata ima. Chaynami paykunaqa

✡ **1:23** Is 7.14

qunqurikur aduraranllapa. Chaynulla talqitanllapata kiĉhar, uruta, insinsyuta, mutkiypaqla mirrata ima quranllapa. 12 Chaymanta punutinllapami Dyusqa musquyninllapapi willaran Herodes kayashanman ama tikrakananllapapaqchu nir. Chaymi paykunaqa Dyus nishanta kasur pwiblunllapamanqa riran uklaw nantana.

Egiptumanmi Josiqa Mariawan wamranta alsakachiran

13 Chaynu chay kusa yaĉhaq runakuna rishana katinqa, Josipa musquyninpi Dyuspa uk angelnin rikarir kaynu niran: "Sharir, wamrituta mamantinta apar utqar riy Egipto pwibluman. Chaypi kidankillapa nuqa willashunayllapakaman. Chaqa Herodesmi wamrata maskanqa wanuchinanpaq" nir.

14 Chaymi chaynu nitinqa Josiqa sharir, wamrituta mamantinta apar, chay tutalla riq ĉhurakaranllapa Egiptuman nan riqta. 15 Chaymi chaypiqa taranllapa Herodes wanunankaman. Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin unay nishan kumplikananpaq. Chaqa nishami kayaq: "Egipto pwiblumantami qayamuray wamrayta" nir.

Herodesmi mantakuran wamrakunata wanuchinanllapapaq

16 Chaymantami Herodesqa chay kusa yaĉhaq runakunaqa ingañamasha nir kwintata qukarqa, kusalata piñakuran. Chaymi mantakuran tukuyla ullqu wamritukuna ishkay añuyjun, chaynulla manaraq ishkay añuyjun kaqkunata ima wanuchinanllapapaq tukuyla Belén pwiblumanta kaqkunataqa. Chaynuqami kaĉhakuran chay kusa yaĉhaq runakuna ima tyimpupimi Dyuspa qullarnin rikarisha karan nir willashanmanta yaĉhar. 17 Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin Jeremías iskribishannu kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

18 "Ramá pwiblumantami kusala llakiyta,
kusala waqayta ima uyapakaran.
Chaynuqami waqayaran Raquel, wamrankunapaq.
Chaymi mana kunsulakaymatapis munaranchu,
tukuynin wanushana kashanrayku" nir.

Josimi Mariawan ima Nazaretman tikrakaranllapa

19 Piru Herodesqami wanuranna. Chaymi ashwan Dyuspa uk angelnin, José Egiptullapi katin, musquyninpi payman rikarir kaynu niran: 20 "Sharir, wamrituta mamantinta apar, qashan riyllapa Israel pwibluman. Chaqa chay wamrituta wanuchinaqkunaqami wanushallapana" nir.

21 Chaymi Josiqa sharir wamrata mamantinta apar riran Israel pwibluman. 22 Piru Josiqami yaĉharan chay Judea lugarpiqa Herodespa lugarninqa wamran Arquelao mantakuyan nir. Chaymi kusalata manchakuran chay Judea lugarllaman tikrakaytaqa. Piru Tayta Dyusmi musquyninpi Jositaqa intrachiran Judea lugarman ama rirchu, ashwan Galilea lugarmanna rinanpaq nir. 23 Chaymi chayman rir ĉharqa, riran taq Nazaret pwiblumanna. Tukuy kayqami pasaran Dyuspa unay rimaqninkuna kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa Jesuspaqmi nisha kayaq: "Payqami nazareno shutinqa" nir.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaĉhachikuran
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

1 Chaymanta uk tyimpu pasatinmi Shutichikuq Juan rikariran chay
Judea lugarpa chunllaqlla lugarninkunapi. 2 Paymi yaĉhachikuq qallari-
ran kaynu nir: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa
syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

3 Kay Juanpaqmi Dyuspa unay rimaqnin Isaías iskribisha kayaq kaynu
nirqa:

“Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa
uchaykillapata dijar, Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiĉhaq yupayna kankillapa kanqa’
nir”.

4 Kay Juanpa raĉhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta.
Nataq sinchun-shuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun
shurkukunata, chumpakapa mishkinta ima. 5 Piru pay yaĉhachikutin
uyakuqqa achka runakuna riqllapa Jerusalén pwiblumanta, Judea lu-
garmanta, chaynulla chay riyu Jordanpa shipchankunamanta ima.
6 Chaymi Juan yaĉhachikutin uyakurqa uchanllapapaq kwintata qukar,
Tayta Dyus llakipamayllapa nitin, Shutichikuq Juanqa chay riyu Jor-
danpi shutichiran.

7 Chaymantami Juanqa, achka fariseo, saduceo runakuna, pay
shutichinanpaq ĉhaqta rikarqa niran:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Pitaq qamkunata nishushallapa:
‘Shutikurla chay kusala saqra manchaypaq kastigu Dyusmanta
shipchamuyanna chaymanta washakayankillapa kanqa’ nirqa?
8 Chaymi ashwan kriyishaykillaparayku kusala shumaqta kawsar
Dyuspi kriyinkillapa nir uk qiru puquq yupay intrachikuyllapa.
9 Imanupiqakish yarpuyatkillapa, Abrahampa ayllun kar
washakayanchikllapa nir. ¡Manami chaynuchu! Chaqa allita
nishaykillapa: Dyus munarqami, tukuy kay rumikunamatapis
Abrahampa ayllunpaq tikranarqa tikranman. 10 Achapismi listuna
qirukunata ĉhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita
puquqtaqa kuchur itanqa ninaman.

11 “Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspi kriyir uchaykillapata
dijashaykillaparaykuqa yakulawan nuqaqa shutichishunillapa. Piru
nuqamanta kusala mas pudirniyjun shamuq chay-shuypaqami
shutichishunqallapa Dyuspa Santu Ispiritunwan, ninawan ima. Chaymi
nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinta urqur apanaylapaqmapis.
12 Chaqa payqami palanta charikusha shamuyan. Chaymi trigunta
limpu shumaqchar ĉhurakunanpi ĉhurakunqa. Nataq pajanta-shuypaqami
mana maydiyapis wanuq ninawan limpu rupachinqa”.

Jesusmi shutikuran
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Chaymantaqa Jesuspis Galileamanta riran riyu Jordanpi Juan
shutichikuyashanman paytapis shutichinanpaq. 14 Piru puntataqami
Juanqa mana shutichinarchu kaynu niran:

—Qammi shutichimanaykipaq kusala allinqa. ¿Ashwanchu nuqa
shutichishunaypaq shamunki? nir.

15 Chaynu nitinmapis Jesusqa niran:

—Amami mana nirchu kananlla shutichimay. Chaqa chaynuqami
Dyus tukuy munashanlata ruranapaq nimashanchiktaqa
kumpliyashun nir.
Chaynu nir, Juanta allinta yarpuchitinmi, 16 shutichiran Jesus-
taqa. Chaynu shutikur yakumanta yarqamuyatinlami syilu kiĉhakaran.
Chaymi Jesusqa rikaran Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu
ishkimuqta. 17 Chaymantami syilumanta-pacha, Dyus kaynu niqta uya-
paran.

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

4

Jesusta dyablu uchakuchinaran
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

1 Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunl-
laq lugarkunaman dyablu uchakuchiyta kamananpaq. * 2 Jesusqami
kwarinta unaq, kwarinta tutata ayunaran. Chaymantami mallaqnaran.
3 Chaymi dyabluqa uchakuchiyta yarpur, Jesusman qimikar niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumikunata willay tantaku-
napaq tikrakananpaq nir.
4 Piru Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
‘Manami tantalamantachu
runaqa kawsayta puytin.
Ashwanmi Dyuspa shiminmanta
tukuy rimaynin lluqshiqta kasur kawsanqa’ nir.
5 Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparan Dyus akrashan pwiblu
Jerusalenman. Chaypiqami Dyusta aduranannllapa wasipa kusa unaqn-
inman iqachir, 6 niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaĉhakay.
Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:
‘Dyusshi, angelninkunata kaĉhamunqa
kuytashunanpaq.
Chaynulla aypashuyanqashi
ĉhakikimapis ama ĉhachikananpaq ima rumikunalawanmapis’ nir.
7 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:
‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.
8 Chaymanta-shuypaqami dyabluqa aparan uk kusala unaq may atun
sirkaman. Chaymantami kay pachapa tukuy pwiblunkunata iman
kaqnintinta rikachir, 9 niran:
—Qam qunqurir aduramatkiqami tukuy kay rikashaykikunata
qushayki nir.
10 Jesusqa niran:
—¡Ashuy, dyablu! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:
‘Adurar sirbiy
Amituyki Dyuslata’ nir.

* **4:1** Chaynu nirqami mana intrachimanchikchu Santu Ispirituqa Jesusta uchakuchiyta mu-naran nirqa. Ashwanmi chaynuqa aparan rikar kwintata qukanallapapaq, Jesusta dyablu michka uchakuchinatinmapis mana payqa uchakurchu shachinakuran nir.

11 Chaynu nitinmi dyabluqa Jesusmantaqa ashuranna. Chayna chay
kutilla, Dyuspa angelninkunana shamur ministishanpi yanaparan.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuq qallariran
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

12 Chaymanta Jesusqa yaĉharan Juanta karsilman itashallapa nir.
Chaymi riran Galilea lugarlawman. 13 Chaypimi Nazaret pwiblupi
kayarqa, ashwan riran Capernaúm pwiblumanna taq. Chayqami karan
chay quĉha qichqankuna Zabulonpa, chaynulla Neftalipa unay ayl-
lunkunapa pachankuna kaq chay lugarkunapi. 14 Tukuy kaykunaqami
pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishan kumplikananpaq. Chaqa
niqmi:
15 "Zabulonpa, Neftalipa lugarninkunapi taqkuna,
chaynulla mar yaku manyanpi,
chay riyu Jordanpa qichqanpi taqkuna,
16 chay Galilea lugarpi mana kriyishanrayku tutaparaqpi yupay taqkuna
rikaranllapa imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaran † chaynuta.
Paykunaqami tutaparaqllapi kar wanunanpaqna katinmapis,
imanumi Tayta Dyusqa paykunatapis washayta munan nir rikachi-
ran".
17 Chaymi Capernaúm pwiblupi taq qallarishanmanta-pacha Jesusqa
yaĉhachikuq qallariran kaynu nir:
"Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta
kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna" nir.

Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Jesusqami Galilea atun quĉhapa manyanta riyarqa, rikaran ishkay
piskadukuq runakuna atun shikranllapata yakuman itaqta. Payku-
naqami karan, Simón uknin Andreswan. Kay Simonmi Pedro shutiqpis.
19 Chaymi Jesusqa niran:
—Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami
yaĉhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq
yaĉhachir tantanaykillapapaq nir.
20 Chaynu nitinqami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa. 21 Piru mas naypaqman riyarqami
Jesusqa qashan rikaran ishkay runakunata. Paykunaqami Zebedeupa
wamrankuna, Santiago, Juan ima karan. Chaymi paykunaqa taytanwan
uk yaku karrunpi atun shikrankunata kamkachiyaranllapa. Chayna
Jesusqa qayamuran paykunatapis. 22 Chaymi, chay kutilla paykunapis
yaku karrunta, taytanta ima chaypi dijar, Jesuswanna riranllapa.

Jesusmi achka runakunata yaĉhachiran
(Lc 6.17-19)

23 Chaynumi Jesusqa Galileapa tukuy lugarninkunapi Israel
runakuna tantakananllapa wasikunaman yaykur Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi
kawsananllapapaq. Chaynullami runakunata allicharan tukuy
qishayninmanta, nanayninkunamanta ima. 24 Chaymi Jesuspaqqa chay
Siriapa tukuyla lugarninkunapi yaĉharanllapana. Chaynu yaĉharllapami,

† **4:16** Chay rupay llipyaraqqami Jesús karan. Pay manaraq achkirachikur ĉhamuyatin chay lugarkunapi Dyusta mana kasurllapaqa llantullapi yupay taqllapa.

kusa riqchaq nanaywan, qishayninllapawan qischakaqkunata apamuranllapa. Chaynullami apamuranllapapis dyablupa yarpuyninwan kar qischakaqkunata, atakiwan kaqkunata, chaynulla chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kaqkunata ima. Piru Jesusqami tukuylata allicharan. 25 Chaymi kusa achka runakuna Galileamanta, Decapolispa pwiblunkunamanta, Jerusalenmanta, Judeamanta, Jordanpa rupay iqamunanlaw lugarmanta ima, Jesusta kusata uyakuyta munar ikinpi puriqllapa.

5

Jesusmi uk sirkapi yaĉhachikuran
(Lc 6.20-23)

1 Chaynu achka runakunata rikarmi, Jesusqa sirkaman iqar taran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunapis payman qimikatin, 2 kaynu nir yaĉhachikuq qallariran:

3 "Kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis uchakushami kani nir masta Dyusninchikta maskaqkunaqa.
Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.
4 Kusa shumaqmi kanqa, waqaqkunaqa.
Chaqa Dyusmi kunsulanqa llakishanmantaqa.
5 Kusa shumaqmi kanqa, chay mana kusa kani nir yarpuqkunaqa.
Chaqa paykunami Dyus arnishan pachamatapis aypanqallapa.
6 Kusa shumaqmi kanqa, imuraspis Dyus munashanlata mallaqnaq, yakunaq yupay chiqap allinlata ruranaqkunaqa.
Chaqa Dyusmi yanapanqa rurananpaq yarpuyashanllapataqa.
7 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis ima katinpis llakipakuqqa.
Chaqa Dyusmi paytapis llakipanqa.
8 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis kusa allinla yarpuyniyjun kaqkunaqa.
Chaqa paykunami Dyusta rikanqallapa.
9 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis amana ĉhiqninakur kawsanan-llapapaq intrachikuqqa.
Chaqa Dyusmi paykunatapis chiqap wamranpaqna riqsinqa.
10 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis Dyus munashannulla allinlata rurashanrayku qischakaqkunaqa.
Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.

11 "Kusa shumaqmi kankillapa nuqapi kriyishaykillaparayku runakuna qaryapar, riqchaq llullakunata willar ima qischashutinlla-paqa. 12 Chayraykumi ima katinpis kusalata aligriyar ima kuntintu kayllapa, unaq syilupi kusala shumaq imata aypanaykillapapaq nir yaĉhar. Chaqa imanutaq kanan qamkunapa ikikillapapi purir qischashuyanllapa, chaynumi Dyuspa unay rimaqninkunatapis rurananllapa".

Kriyiqkunaqami kaĉhi chaynulla lampara yupay
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 Jesusqami niran:

"Imanutaq kaĉhimaqa kusalata sirbin chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Piru imanupi kaĉhi lampaqyarqa mananami qashan shumaqchakayta puytinnachu. Chaynu mana sirbitinnaqami ashwan waqtaman itakushana puriqkuna saruĉhanllapa.

14 “Chaynullami imanutaq bilamaqa achkirachikun chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Chaqa uk pwiblu unaq sirkapi katinmaqa tukuylari rikanllapa. 15 Chaynulla uk bilata kachkarqa manami kajunpa rurinmanchu ĉhuranchik achkirachikunanpaqqa. Ashwanmi ĉhuranchik unaqlapi, tukuy chay wasipi kaqkunata achkirachinanpaq. 16 Chayraykumi qamkunapis imanutaq uk bilamaqa achkirachikun chaynu tukuylawan kusa allinla ima kayllapa. Chaynu allinlata rurar kawsatkillapaqami, tukuy rikashuqkuna imanumi kawsanllapa nir kwintata qukar, unaq syilupi Taytaykillapa Dyustana alabanqallapa.

Jesusmi yaĉhachikuran Moisés mantakushanta

17 “Amami qamkunaqa nuqapaq yarpunkillapachu, Moisés mantakushankunata, Dyuspa rimaqninkuna nishanta chinqachinanpaq shamusha kanqa nirqa. Chaqa manami chaykunata chinqachinaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi tukuy chaykunataqa chiqapta kumplinaypaqna shamusha kani. 18 Nishaykillapa: Syiluwan pacha kayatinllaqami, Dyus mantakushanmantaqa manami uk puntituta, uk litralamatapis kitanqallapachu chay tukuy nishankuna kumplikananankaman. 19 Chayraykumi, Dyus mantakushanta mayqanpis mana kasur ashwan ukkunatapis ama kasunanpaq nir yaĉhachiqkunaqami syilumanta kaq mushuqmanta mantakutinqa, mana kwintachakashanachu kanqa. Nataq chay mayqanpis Dyus mantakushanta allita kasur, wakinkunapis kasunanpaq yaĉhachiqkuna-shuypaqami syilumanta kaq mantakutinqa kusala shumaqta riqsikashana kanqa. 20 Chaymi nishaykillapa: Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami Dyuspaq intrakarmapis mana tukuy shunqunwan kasunllapachu. Piru kuytawkish qamkunapis paykuna yupayma tukuyatkillapa. Ashwanmi syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunaykillapapaqqa tukuy shunquykillapawan Dyus munashanlata rurayta ministinkillapa”.

Jesusmi yaĉhachikuran ama piñakunanllapapaq
(Lc 12.57-59)

21 Chaynullami niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa rukuykillapakunata Moisés unaylla kaynu nishanta: ‘Amami wanuchikunkillapachu. Chaqa mayqanpis wanuchikuqqami, kusala manchaypaqta kastigakashana kanqa’ nir. 22 Piru ashwan nuqa-shuypaqa nishaykillapa: Mayqanpis ukninkunawan piñakuqqami kastigakashana kanqa. Chaynulla mayqanpis ukninta ima nir jurapaqta-shuypaqami kusa mas karguyjun kaqkuna rikar yaĉhar kastiganqa. Nataq chay ukninta mana allinpaq riqsir qaryapaqta-shuypaqami Tayta Dyusna rikar infyirnupi tukuy tyimpupaqna kastiganqa nir.

23 “Piru imanupi ufrindaykita altarman apar ĉhurayar, yarpunkiman mayqan ukniki qamwan piñakusha nir. 24 Chaynu katinqami chay ufrindaykita chay altarpa naypanlapi dijar, rinkiraq chay uknikiwan, shumaqchanakuq. Chaymanta chaynu uknikiwan shumaqchanakusha karshuypaqa rinki chay altarman ufrindaykita Dyusninchikpaq ĉhuraqqa.

25 “Chaynulla imanupi mayqan ima mana allinta rurashayki nir uchachashuyatinqa, manaraq jwiskunaman qayachishuyatin

parlar shumaqchanakuyllapa. Chaqa mana chaynu ruratki jwisman
qayachishutinqami, chay jwisqa gwardyakunaman qukushutin
karsilmanna apashunmanllapa. 26 Chaqa chiqaptami nishayki:
Chay karsilpina karqami mana dasqa lluqshimunkichu, tukuy imata
rurashaykipaq limpu pagrakunaykikaman nir”.

Jesusmi yaĉhachikuran ama ukwan ukwan pununanllapapaq

27 Jesusqami niranpis:
“Qamkunaqami allita uyapashaykillapa Moisés unay kaynu nis-
hantaqa: ‘Runa kar, manaqa warmi karmapis masayjunna karqa,
amami ukwan ukwan pununkillapachu’ nir. 28 Piru nuqa-shuypaqami
nishaykillapa: Mayqanpis uk warmita rikar paywan kayta munarqami
yarpuyninpiqa uchakushana nir.
29 “Chayraykumi, allilaw nawiki imata rikachir uchakuchishutinqa
urqur itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa
uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpu-
paq infyirnupi qischakananmantaqa. 30 Chaynulla allilaw makiki
uchakuchishutinpis, pitir itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi
kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki
tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakananmantaqa.

Jesusmi yaĉhachikuran runa warminta dijanaqkunapaq
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 “Chaynullami Moisesqa niqpis: ‘Mayqan warmiyjun kayar, man-
ana warminwan kanarqa karguyjunkunapi uk kartata rurar warminta
qurqashi dijayta puytin’ nir. 32 Piru kananqami nishaykillapa: Uk
runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta
dijarqami, uchakunanta munaq yupayna dijayan. Chaynulla mayqan-
pis chay yanqallamanta itakukasha warmiwan kasaraqpismi kusala
saqrata uchakuyan”.

Jesusmi yaĉhachikuran ama jurananllapapaq

33 Chaynullami Jesusqa niranpis:
“Qamkunaqami uyapashaykillapa Moisés unay rukuykillapakunata
kaynu nishanta: ‘Imata ruranaykipaq Dyusninchikpa shutinpi ju-
rarqa kumpliyllapa’ nir. 34 Piru kananqami nishaykillapa: Amami
imalapaqpis jurankillapachu nir. Chaynulla amami syilupaq rimar
imaqa jurayllapachu. Chaqa syiluqami Dyusninchik tar mantaku-
nan. 35 Chaynulla amami pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa
pachaqami Dyusninchikpa ĉhakin shanan. Amami Jerusalén pwiblupaq
rimarmapis jurayllapachu. Chaqa Jerusalén pwibluqami mantamaqn-
inchik Dyuspa pwiblun-ari. 36 Amami jurayllapapischu umaykillapa-
paq rimarpis. Chaqa manami puytinkichu uk aqchaykillapalamatapis
yuraqpaq, manaqa yanapaq tikraytaqa. 37 Ashwanmi juranaykilla-
pamantaqa imapaqpis ‘Chiqap’ nitkillapaqa, chiqap kanqa. ‘Mana’
nitkillapapis, mana kanqa. Chaqa mayqanpis jurar imata arnikuqqami
dyablu munashannuna rimar arnikuyan.

Mayqan imata ruramashapis amami chayllata rurashunchu
(Lc 6.29-30)

38 “Qamkunaqami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishan-
taqa: ‘Nawipaqqa kanqa uk nawi. Kirupaqpis uk kiru’ nir. 39 Piru
nuqaqami nishaykillapa: Mayqan ima mana allinta rurashutinqa,

amami qampis ima mana allintaqa rurankichu. Ashwanmi mayqan
allilaw qaqllaykipi takashutinqa uklawtapis rikachiy nir. 40 Chaynulla
mayqan qayachishur kamsaykita kitashunatinqa, dijay punchuykitapis
apanqa. 41 Chaynulla mayqan ‘Apay kargayta kaymanta wakkaman’
nir, amalas apachishunatinqa, ashwan chay nishushanmantaqa mas
larguta apay. 42 Chaymi mayqanpis imalata mañashutinqa, quy. Chaynul-
lami mayqan imalata pristanaykipaq mañashutinpis amami das tikrakar
rinkichu.

Ĉhiqnimaqninchiktami llakipashunllapa
(Lc 6.27-28, 32-36)

43 “Chaynullami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa:
‘Qamkunawan shumaq kaqkunata llakipar, ĉhiqnishuqkunata-shuypaqa
ĉhiqniy’ nir. 44 Piru nuqaqa nishaykillapa: Ĉhiqnishuqkunataqa llakipar
shumaqta rikayllapa. Chaynulla Tayta Dyusman mañakuyllapa mana
allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puriqkunapaq ima nir.
45 Chaynu rurarqami qamkunaqa unaq syilumanta Taytaykillapa
Dyuspa chiqap wamrankunana kankillapa. Chaqa pay nitinmi
rupaymapis achkirachikamun allin kaqkunapaq, chaynulla mana
allin kaqkunapaqmapis. Chaynulla pay nitinmi tamyamapis ishkimun
allinta ruraqkunapaq, mana allinta ruraqkunapaqmapis. 46 Chaqa
qamkunata llakipashuqkunalata llakiparqa ¿imatanari Dyusmantaqa
aypankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq, Roma pwiblupaq impwistuta
kubrakuqkunapismi mayqan paykunata llakipaqtaqa llakipanllapa.
47 Chaynulla chay mayqanpis qamwan allin kaqlata saludarpis
¿imatataq shumaqtaqa rurayankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq
runakunapismi chaynu ruranllapa. 48 Ashwanmi qamkunaqa imapipis
allinla kayllapa imanuĉhi unaq syilupi Taytaykillapa Dyus kusa allinla
chaynu”.

6

Limusnawan yanapakurqa amami parlakunkillapachu

1 Jesusqami niranpis:
“Tukuy ima allin kaqtaqami imuraspis rurayllapa. Amami runakuna
rikamananpaq nir paykunapa naypanlapichu rurankillapa. Chaynu
runakunala alabashunanllapapaq rurayatkillapaqa imanunari unaq
syilumanta Taytaykillapamaqa chay shumaq imata qushunanllapapaq
karan chaytaqa qushunqallapa.
2 “Chayraykumi mayqan ministiqkunata yanaparpis amami imanu-
taq Dyusta yanqa kasuq tukuqkuna kusalata alabakar parlakunllapa
chaynuqa puriyllapachu. Chaqa paykunaqami chay Israel runakuna
tantakananllapa wasikunapi, waqtakunapi ima parlakur purinllapa,
runakuna paykunapaq shumaqta rimananllapalapaq. Chaymi nishu-
nillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna ki-
danqallapa nir. 3 Chayraykumi qamkuna mayqanta ima ministis-
hanpi yanaparqa amami chay kusala riqsinaykimatapis parlankichu.
4 Chaynu imata yanapakur mana imatapis rimatkiqami, Taytayki Dyus
rikashurqa kusala shumaq imatana qur yanapashunqa.

Jesusmi yaĉhachikuran Dyusman mañakunapaq
(Lc 11.2-4)

5 “Qamkuna Dyusman mañakurqa, amami Dyusta yanqa kasuq tukuq
runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa, paykunaqami chay tanta-
kananllapa wasikunapi, chay may iskinakunapi ima sharla Dyusman
mañakuyta kusalata munanllapa. Chaynuqami paykunaqa ruranllapa
runakuna rikar alabananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Payku-
naqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir.
6 Piru qam mañakurqami wasikiman yaykur, punkuykita kirpakur Tay-
tayki Dyus chaypi qamlawan kaqman mañakunki. Chaynu ruratki chay
qamlawan kaq Dyusniki rikashurqami kusala shumaq imata qur yana-
pashunqa.
7 “Chaynulla qamkuna Dyusninchikman mañakurqa amami kutir ku-
tir chayllata rimarqa mañakuyllapachu, imanutaq Dyusninchikta mana
riqsiq runakunamaqa tukun chaynuqa. Chaqa paykunaqami yarpun-
llapa chaynu kusalata rimapakutinqashi Dyusqa mas uyapayanqa
nir. 8 Chaymi qamkunaqa ama chay runakuna yupayqa kayllapachu.
Chaqa Taytaykillapa Dyusqami ima ministiyashaykillapatapis
yaĉhayanllana manapis mañakuyatkillapa. 9 Chaymi ashwan qamkunaqa
kaynu mañakunkimanllapa:
Unaq syilupi Taytayllapa,
qammi kusa allinpaq riqsikanki.
10 Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.
Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa
imanuĉhi unaq syilupi ruranki chaynulla.
11 Kananllami chay ministiyashayllapa mikuytaqa qumayllapa.
12 Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,
imanuĉhi nuqakunapis mana allinta ruramatinllapapis pirdunanil-
lapa chaynulla.
13 Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.
Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa.
[Chaqa qammi tukuy imata puytinki;
kusala shumaqpaq riqsikanki;
chaynulla tukuy tyimpupaq mantakunki ima nir.
¡Chaynumi kanqa!]
14 “Chaqa qamkunata ukkuna ima mana allinta rurashutinllapa pir-
dunatkillapaqami, unaq syilupi Taytaykillapa Dyuspis pirdunashun-
qallapa. 15 Piru qamkuna mana ukkunata pirdunatkillapaqa manami
Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa pirdunashunqalla-
pachu.

Jesusmi yaĉhachikuran ayunupaq

16 “Chaynulla qamkuna ayunarqa, amami kusa kwashalla tikrakarchu
purinkillapa imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna, tukun-
llapa chaynuqa. Chaqa paykunami chaynu kwashalla tukunllapa
runakuna rikar, ayunayan ninanllapalapaq. Chaymi nishunillapa:
Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa
nir. 17 Chaymi ashwan ayunarqa, alli qaqllitaykillapata paqakur,
shumaq ñaqsakur kamakayllapa. 18 Chaynu ruratkillapaqami mana
mayqanpis kwintata qukanqallapachu ayunayankillapa nirqa. Nataq
Taytaykillapa Dyus qamkunalawan chaypi kaqmi, yaĉhayanqa chay ayu-
nayashaykillapapaqqa. Chaynami ashwan kusala shumaq imata qur
yanapashunqallapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa
(Lc 12.32-34; 11.34-36; 16.13)

19 “Amami kay pachapi kaq imaykillapataqa tantakunkillapachu.
Chaqa kay pachapi kaq imaykillapaqami pumpir, muqusyar ima,
limpu tukukan. Chaynulla suwakuqkunamapis wasikunaman yaykur
suwakunllapa ima. 20 Ashwanmi kay pachapi kaq imaykillapa-
paq yarpunaykillapamantaqa unaq syilumanta kaq imaykillapapaq
yarpur Dyus munashanlatana rurar kawsayllapa. Chaqa syilumanta
kaq imaykillapaqa manami pumpir, muqusyar ima tukukanlamapis-
chu. Chaynulla manami chaymanqa suwakuqkunalamapis yaykunchu.
21 Chaymi nishaykillapa: Qamkuna kay pachamanta kaq imaykiku-
nalata chapar yarpuyatkillapaqa kay pachamanta kaq imakunalapi
kanqa yarpuynikillapaqa. Nataq unaq syilumanta mana tukukaq
imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapa-shuypaqa syilumanta kaq
imaykillapalapi kanqa yarpuynikillapaqa.

22 “Allita yarpuyllapa: Nawikillapa imanutaq bilamaqa kusala shu-
maq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinqa, tukuyla
kwirpuykillapaqa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa.
23 Piru nawikillapa kusala mana allin kashanrayku kay pachamanta
kaq imakunalapaq yarpuchishutin-shuypaqami kwirpuykillapapis tu-
taparaq intirupina kayanqa. Chaynuqami achkirachikunaykillapa-
mantaqa ashwan tutaparachikuyankillapana kanqa. Chaymi ashwan
chaynu karqa mana imalatapis Dyusninchikpaqmaqa intrakayankilla-
pachu kanqa.

24 “Nishaykillapapis: Manami mayqan sirbikuqpis ishkay runata chay
kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq
ukninta-shuypaqa ĉhiqniyanqa. Manaqa uknintaqa allinta rikayanqa,
nataq ukninta-shuypaqa musyayanqa. Chaynulla manami allinchu
Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin
imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Lc 12.22-31)

25 “Chayraykumi nishunillapa: Amami qamkunaqa yarpupakunkil-
lapachu, imataraq mikur, upyar kawsashaq nirqa. Chaynulla
amami yarpupakunkillapapischu imataraq mudakushaq nirmapis.
¿Chaqa manachu yaĉhankillapa chay kawsanaykillapa, chaynulla
kwirpuykillapaqa masta sirbin mikuymanta, raĉhpamantaqa nir?
26 Rikayllapa pariq kuritukunata. Paykunaqa manami tarpukur
urqukunllapalamapischu. Chaynulla manami mikunanllapata
ĉhurakunllapalamapischu. Piru, imanutaq ashwan unaq syilupi
Taytaykillapa Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa,
qamkunaqami chay kurukunamanta ashwan kusa masta sirbinkillapa!
27 Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu,
imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta
puytinkimanllapa? ¡Manami! *

* **6:27** Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykil-
lapapaq ura ĉhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

28 “Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq qamkunaqa kusalata yarpupakunkil-
lapa mudanaykillapapaq imaqa? Allita kwintata qukayllapa, imanu-
taq liryukunamaqa muntipi winar, mana trabajanchu chaynulla mana
puchkakunlamapischu.
29 “Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi
nishaykillapa: Mantakuq Salomonmapis kusala ĉhaniyjun raĉhpanwan
mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu.
30 Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa
shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa.
Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta
ima mudachishuyanqallapa. Piru chaynu yaĉharqa, ¿imapaqtaq
Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa? 31 Chayrayku ama
llakiyllapachu ‘¿Imatana mikushun? ¿Imatana upyashun? ¿Imanuna
mudakushun?’ nir imaqa. 32 Chaqa tukuy chaykunapaqqami
Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru
qamkunapaqqami unaq syilupi Taytaykillapa yaĉhayanna, imatami
ministinkillapa nirmapis. 33 Chayraykumi, tukuy imakunapaq yarpur
llakinaykillapamantaqa, ashwan Taytanchikllapa Dyus tukuyta
mantakushanrayku, paylata maskar munashannula allinta rurar
kawsayllapa. Chaynu kawsatkillapaqami Taytaykillapa Dyusqa tukuy
ministishaykillapapi yanapashunqallapa. 34 Nishaykillapapis: Amami
allaqmantaqa imaraq pasamanqa nirqa yarpupakunkillapachu.
Chaqa chay allaqmanta diyapismi ĉhamunqana chay diyallapi ima
kaqpaq yarpunaykillapapaqqa. Allita yaĉhashanchikllapanu, diyakunami
shamun imanuraq kashaq nir chay diyallapi yarpunapaq.

7

Amami uknikita jwis yupay rikar yaĉhankichu
(Lc 6.37-38, 41-42)

1 “Amami uknikikunata rikar yaĉhankillapachu, Dyus qamkunatapis
ama rikar yaĉhashunanllapapaq. 2 Chaqa ukkunata rikar yaĉhatkillapaqa,
chaynullami qamkunatapis Dyusqa rikar yaĉhashunqallapa. Chaynulla
imanu ukkunata rikatkipis, chay rikashaykinullami Dyusqa qamku-
natapis rikar yaĉhashunqallapa. 3 ¿Chaqa imapaqtaq uknikipa nawinpi
usulsitu tayan chayta rikaq ĉhurakanki, qampa nawikipi atun qiru tayan
chayta naypaqta mana lluqshichirqa? 4 Chaymi qampa nawikipi uk atun
qiru tayatinqa, ¿imanutaq uknikita ninkiman: ‘Nawikipi usulsitu tayan
chayta lluqshichishaq’ nirqa? 5 ¡Kusa allin tukuq runa! Puntataqa chay
nawikipi atun qiru tayan chaytaraq lluqshichiy. Chaymantaraqmi chay
uknikipa nawinpi tayan chay usulsitutaqa allita rikar lluqshichimuyta
puytinki.
6 “Chaynulla nishunillapapis: Amami Dyusninchikpa shumaq ri-
mayninta willankillapachu chay kusala marraju allqu yupay runaku-
nataqa. Chaqa imanupiqakish piñakurmana llakiypaqta qischashunman-
llapa. Chaynulla chay kuchi yupay runakunataqa amami willankilla-
papischu. Chaqa paykunaqami mana kwintachar limpu saruĉharmana
dijanman.

Mañakushun maskakushun punkuta takashun ima
(Lc 11.9-13; 6.31)

7 “Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa.
Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa.
Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa. Chaymi payqa
punkunta kiĉhar yanapashunqallapa. 8 Chaqa mayqan mañakuqpismi
tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqpismi, tarin
maskayashantaqa. Punkupi mayqan kusalata shachinakur qayakutin-
pismi, punkunta kiĉhar yanapanllapa ima.
9 “¡Ma nimayllapa! ¿Wamrayki tantata mañashutinllapaqachu rumita
qunkimanllapa? 10 ¿Manaqa wamrayki piskaduta mañashutinllapaqa,
largu kurutachu qunkimanllapa? ¡Manami! 11 Chaqa qamkuna
kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imaku-
nata qunkillapa. Chaymi ashwan ¡unaq syilupi Taytaykillapamaqa
kusala shumaq imakunata qushunqallapa payman mañakutkillapaqa!
12 “Chaynullami nishaykillapapis: Wakinkuna qamkunawan shumaq
kananta munarqa, qamkunapis shumaqta rurayllapa paykunawanqa.
Chaynu rurarqami kusala allintana rurayanki, Moisés mantakushan-
nulla, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla ima.

Kiĉhkila punkitutami yaykushunllapa
(Lc 13.24)

13 “Allita yarpurmi, chay kiĉhkila kaq punkituta pasar rinkillapa Dyus-
ninchikman rinarqa. Chaqa chay tukuy tyimpupaqna rir qischakana-
paq kaq punkuqami kusala atun chaynulla chay nanpismi, kusala anchu
ima. Chaynu katinmi kusala achka rinqallapa chaylawtaqa. 14 Piru
Dyusninchikwanna rir tukuy tyimpupaq kawsanapaqqami kusa kiĉhkila
punkitu, chaynulla kiĉhkila nansitu ima. Chaynu katinmi aykala chay-
lawtaqa yaykur rinllapa.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Lc 6.43-44)

15 “Allitami kuytakankillapa chay llullakur Dyusninchikpaq par-
lakuq tukuq runakunamantaqa. Chaqa paykunaqami qamkunamanqa
shamunqa imanutaq uyshitakunamaqa kusala mansitu chaynu. Piru
alli yaĉhaymantaqami kusala manchaypaq atun surrukuna kanqallapa.
16 Chaymi qamkunaqa tukuy imata rurayashanlamanta das riqsiyta
puytinkillapa imanu nirmapis. Chaqa ubapa puquynintaqa man-
ami kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla Iguspa puquynintapis
manami shankakunamantachu pallanchik. 17 Piru tukuy allin qiruku-
naqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qirukuna-shuypaqami
mana allintachu puqun. 18 Chaqa allin qiruqami mana puytinchu mana
allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami shumaqtaqa
puquyta puytinchu. 19 Chaymi, tukuy qirukuna mana allinta puquqtaqa
kuchur ninaman itar rupachinchik. 20 Chayraykumi qashan nishaykil-
lapa: Tukuytami ima rurashankunalamanta allita rikar riqsinkillapa
nir.

Dyus mantakuyashanmankish mana yaykutkillapachu
(Lc 13.25-27)

21 “Manami tukuyla ‘Amituy, Amituy’ nimaqkunaqa, Dyus unaq
syilupi mantakuyashanmanqa yaykunqachu. Ashwanmi, unaq syilupi
Taytay munashanlata ruraqkuna yaykunqallapa. 22 Chaqa chay

diyapiqami nimayanqallapa: ‘Amituy, Amituy, nuqakunami qamlapaq kusata parlakurayllapa. Chaynulla qampa shutikiwanmi runakunamanta dyablupa yarpuyninta itakurayllapa. Shutikiwanmi achka milagrukunata ruraraylapa’ nir ima. 23 Piru nuqaqami paykunataqa nishaq: ‘Manami maydiyapis riqsishushachu kani. ¡Ashuyllapa nuqamanta, mana allinta ruraqkuna!’ nir.

Ishkay wasipa simintun
(Lc 6.46-49; Mr 1.22)

24 “Chayraykumi, chay mayqanpis nuqa nishayta uyakur kasuqtaqa kumparashaq uk runa kusa allinlata yarpuqmaqa wasinta shachinanpaqqa allita yarpur, rumipa ananmanta shachiran chaywan. 25 Chaymi tamya shamutin, riyukuna achkayar, wayramapis wakmanta, kaymanta wasilaman pukakamurmapis mana ratachiranchu. Chaqa alliri shachisha karan rumipa ananmanta. 26 Piru nuqa nishayta uyakur mana kasuqta-shuypaqami kumparashaq imanutaq uk yaru runamaqa mana allita yarpur wasinta shachiran ushya aqupa ananlamanta chaywan. 27 Chaymi tamya shamutin, riyukuna achkayamuran. Chaynulla wayra wakmanta kaymanta chay wasiman pukakamutinmi chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran”.

28 Chaymi chaynu Jesús rimar tukchitinnaqa, tukuyla chaypi kaqkunaqa dispantakaranllapa chay imanu yaĉhachikushanrayku. 29 Chaqa Jesusqami paylla kusata mantakur ima yaĉhachikuran, manami Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna yupaychu.

8

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

1 Jesús chay sirkamanta ishkimutinqami, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. 2 Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun payman qimikar naypanpi qunqurikur niran:

—Taytituy, llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

3 Chaynu nitinqa, Jesusqa makinwan kamar niran:

—Munanimi alliyanaykita. Kananlla alliyay nir.

Chaymi chay kutilla chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaran qishayninmantaqa. 4 Jesusqami niranpis:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqninpa sirbikuqninta
(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

5 Chaymanta Capernaúm pwibluman Jesús yaykutin, Romamanta suldadukunapa uk mantaqnin, qimikaran payta rugaq. 6 Chaymi niran:

—Taytituy, sirbikuqniymi wasiypi qishaq. Manami kwirpunqa kuyuylamatapis puytiyanchu. Ashwanmi kusala saqra nanaywan qischakayan nir.

7 Jesusqa niran:

—Rishaqmi allichaq nir.

8 Chaynu nitin, chay suldadukunapa mantaqninqa niran:

—Taytituy, nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi mana allinchu wasiymanraq rir yaykunaykipaqqa. Ashwanmi kayllamanta
‘Alliyanqa’ niy, chay sirbikuqniyqa alliyananpaq. 9 Chaqa
nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin
suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin.
Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiqniytapis imata
rurananpaq kaĉhatiypis ruran.
10 Chaynu nitin uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla aligriyaran.
Chaymi chay wakin ikinta riqkunataqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuyla Israel pwiblupiqa manami
mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.
11 Chaymi nishaykillapapis: Achka jwira runakunami shamunqallapa
rupay iqamunanlawmanta, rupay iqananlawmanta ima. Chaymi
paykunana tayanqa pulla mikuq Abrahamwan, Isaacwan, Jacobuwan
syilumanta kaq mantakuyashanpiqa. 12 Piru Dyus mantakuyashan
luryanpi kananpaq karan chaykunaqami, itakukayanqa waqta
tutaparaqlla infyirnumanna. Chaymi chaypina kusala mana
agwantaypaqta qischakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis
richyachinqallapa.
13 Chaymantami Jesusqa chay suldadukunapa mantaqnintaqa niran:
—Riyna wasikiman. Qam kriyishaykinullami wasikipiqa rurakanqa
nir.
Chaynu Jesús nitinlami, chay kutilla sirbikuqninqa alliyaranna.

Jesusmi allicharan Pedrupa swigranta
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

14 Jesusqami riran Pedrupa wasinman. Chaypimi Pedrupa swigranta
tariran, mantanpi qishaq usuraqta. Kusala rupawanmi karan.
15 Chaymi Jesusqa, chay warmisitataqa makinmanta kamaran. Chayna
chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitaqa
sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

16 Tutapatinnaqa Jesusman achka runakuna dyablupa yarpuyninwan
kaqkunata apamuranllapa. Piru Jesusqami rimarla chay dyablupa
yarpuynin runakunapi kaqtaqa itakuran. Chaynullami allicharanpis
tukuyla qishaq kaqkunataqa. 17 Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran
Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa kayn-
umi nisha kayaq:
“Paylla nanayninchikkunata urquran.
Chaynulla paymi qishayninchikkunatapis aparan” nir.

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin
(Lc 9.57-62)

18 Uk diyapimi Jesusqa achka runakunapa rurinpi rikariran. Chaymi
yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran: Pasashunllapa chay quĉhapa chim-
panman nir. 19 Chaymantaqa Moisés mantakushankunata yaĉhar
yaĉhachikuq runami Jesusman qimikar niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir.
20 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrukunami maĉhayniyjun pununanpaqqa. Chaynulla pariq kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-shuypaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanla-paqmapis nir.
21 Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunamanta ukqa kaynu niran:
—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chayman-tanami rishun nir.
22 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Kusa allinmi kananlla nuqawan rinaykipaq. Chaqa nuqapi mana kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapana. 24 Chaynu riyatinllapami chay quĉha yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. Piru chaykamanqami Jesusqa punuyaran. 25 Chaymi yaĉhakuqninkunaqa rikĉhachiq rir niranllapa:
—¡Taytituy, washamayllapari! ¡Yaku rurimanmi chinqayanchiklla-pana! nir.
26 Chaynu rikĉhachitinllapami Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¡Qamkunaqami manaraq allitaqa kriyimankillaparaqchu! nir.
Chaynu nirnaqami, sharir wayrawan yakutaqa willatinla limpu limpu qasillaran. 27 Chaynu rurashanraykumi kusa dispantakashalla paykunapura tapunakuyaqllapa:
—¿Kayqa, imanu runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa? nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyninwan ishkay runakuna
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Chaymanta Jesusqa chay quĉhapa uklaw manyan Gadara shutiq lugarman ĉharan. Chaymi chay lugarmantaqa dyablupa yarpuyninwan kaq ishkay runakuna, pantyunmanta lluqshir, payman qimikaran. Chay runakunaqami kusala saqra manchaypaqta tukuqllapa. Chaymi chay lugartaqa mana mayqanpis pasayta puytiqllapachu. 29 Piru Jesusta rikarqami, kaynu nir qayĉhakuq ĉhurakaranllapa:
—¡Dyuspa Wamran Jesús, amami nuqakunamanqa yakapakamuy-chu! ¿Chaqa qamqachu manapis jwisyu diya ĉhamuyatinraq kananlla shamushayki qischamaqllapa? nir.
30 Piru chay kayashanllapamanta largukaqpimi achka kuchikuna shitqakuyaranllapa. 31 Chaymi chay dyablupa yarpuyninqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:
—Kay runakunamanta lluqshichir itakumarllapaqa, dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.
32 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Riyllapa nir.
Chaynami chay dyablupa yarpuyninqa runakunamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuran. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quĉhaman ratar ĉhuqar wanuranllapa. 33 Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaymi pwibluman ĉharqa imanu chay dyablupa yarpuyninwan

kaq runakuna pasashantaqa tukuyta parlaranllapa. 34 Chaymi
chay kutilla pwiblumanta kaq runakunaqa lluqshir riranllapa Jesús
kayashanmanqa. Chaynu Jesusta chaypi rikarllapami kusalata
rugaranllapa kay lugarniyllapamantaqa wakaq tukuy nir.

9

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Chaymantaqami Jesusqa uk yaku karruman iqar, quĉhapa uklaw
chimpanman pasar pwiblunllaman ĉharan. 2 Chaypina katinqami uk
mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runata, uk parapi usurachir wintusha
payman ĉhachiranllapa. Chaymi Jesusqa paypi kusalata kriyiqllapata
rikar, chay qishaqtaqa niran:
—Shachinakuy wamrituy. Chaqa tukuy uchakushaykikunamantami
pirdunashushana kani nir.
3 Chaymi Moisés mantakushankunata yaĉhar yaĉhachikuq runakunaqa
kaynu nir yarpuranllapa: ¿Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan?
Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslami uchakunamanta pir-
dunakuytaqa puytin nir. 4 Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami
yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa kusala mana allin yarpuyniyjunqa kankil-
lapa? 5 ¿Imataq mas trabajusu ninaypaq, 'Uchaykikunamantami
pirdunashuni' ninaypaq, manaqachu 'Sharir puriy' ninaypaq? *
'Uchaykikunamanta pirdunashuni' nitiyqa qamkunaqa mana kriyinkil-
lapachu. 6 Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq
Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pir-
dunakuytaqa nir.
Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa
niran:
—Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.
7 Chaymi chaynu nitinqa, chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun
kayaq runaqa sharir, riranna wasinman. 8 Tukuy chaykunata rikarmi
chaypi kaq runakunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan
Dyusta alabaq ĉhurakaranllapa imanumi payqa uk runata pudirninta
qusha nir.

Jesusmi Mateuta qayaran
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Chaymantami Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu ri-
yarmi rikaran uk runa Mateo shutiqta. Payqami chay Roma pwiblupaq
impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:
—Shamuy nuqawan rishun nir.
Chaynu nitinqa Mateuqa sharir paywanna riran.
10 Chaymantami Jesusqa Mateupa wasinpi mikuyaranna. Chaymi
chay kutilla Romapaq impwistuta kubrakuqkuna, kusa uchayjun
runakuna ima ĉharanllapa. Chaynami ashwan paykunapis Jesuswan,
yaĉhakuqninkunawan ima pulla mikuq ĉhurakaranllapa. 11 Chayta rikarmi
chay fariseo runakunaqa Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir tapu-
ran:

* **9:5** Chaqa mayqanpismi "Uchaykimanta pirdunashuni" niyta puytinman yanqallamapis.

—¿Imapaqtaq yaĉhachikuqnikillapaqa chay impwistuta kubrakuqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.
12 Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:
—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. 13 Rir allita intrakayllapa Dyus nitin unaylla iskribishanllapata. Chaqa ninmi:
‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir
nuqaman apamunanllapataqa.
Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima
ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir.
Chaynulla nuqaqa manami chay kusa allinla kani niqkunata willaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)
14 Chaymantaqami Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqninkuna, Jesusman qimikar kaynu nir tapuranllapa:
—Nuqakuna, chaynulla chay fariseo runakunapismi kusalata ayunanillapa. Piru qampa yaĉhakuqnikikunaqa ¿imapaqtaq mana ayunanllapa? nir.
15 Jesusqa niran:
—¿Uk runa kasaraq, chayllapiraq katinqachu, wakinkunaqa llakishala kanmanllapa? ¡Manami! Chaymi chay kasarasha chaykuna rinanpaq ura ĉhamutin, ritinllapanami ayunanqallapa.
16 “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raĉhpataqa mushuq raĉhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raĉhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raĉhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa. 17 Chaynulla, chay ubapa yakun binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binumi byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaymi ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachuman itaypaq amana mayqanninpis imanananpaqqa”. †

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)
18 Chaynu Jesús rimayatinllami, Israel runakunapa uk mantaqnin ĉhamur Jesuspa naypanlapi qunqurikur kaynu niran:
—Chayraqmi warmi wamray wanusha. Piru qam rir makisituykita ananpi ĉhuratkiqa, payqa qashan kawsamuyanqa nir.
19 Chaynu nitinmi Jesusqa sharir, yaĉhakuqninkunawan ima riranllapa.
20 Piru chaynu riyatinmi chay lugarlawpi karan uk qishaq warmi. Chay warmipa yawarninmi dusi añupaqna kusalata shamuq. Chaymi Jesuspa ikinlawta qimikar raĉhpanpa manyanta kamaran. 21 Chaqa chay warmiqami yarpuq, raĉhpanta kamarlami alliyashaq nir. 22 Piru chaynu ruratin Jesusqa ikiman chapakur warmita rikarqa niran:

† **9:17** Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay runakunapa yaĉhachikushanqa, paypa mushuq yaĉhachikushanwanqa mana chayllachu nir. Chaynuqami intrachimanchik piĉhunachinapaqqa mana allinchu nir.

—Shachinakunkimi mamitay. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaymi ashwan chaymanta-pacha allinna kidaran chay warmisitaqa.
23 Chaymanta Jesusqa chay Israel runakunapa mantaqninpa wasinman ĉharqa, rikaran dulsaynata waqachiq runakunata. Chaynullami rikaranpis chaypi kaqkuna kusalata waqar laqyaqllapata ima.
24 Chaymi Jesusqa niran:

—Lluqshiyllapa kaymanta. Chay warmi wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

Chaynu nitin, chaypi kaqkunaqa kusalata asiparanllapa Jesustaqa.
25 Piru payqami ruripi kaqkunata limpu lluqshichimuran. Chaymantami chay wasiman yaykur, chay warmi wamrataqa makinmanta aypatin, sharimuran. 26 Chaymi tukuy chay lugarkunapiqa yaĉharanllapana imanu warmi wamraqa kawsamusha nirmapis.

Jesusmi allicharan ishkay syigukunata

27 Chaymanta lluqshir ritinnaqami Jesuspa ikintaqa ishkay syigu runakuna riran kaynu nir qayakur:

—¡Davidpa ayllun ‡ llakipamastuyllapari! nir.

28 Chaymanta Jesús wasi ruriman yaykutinqa, chay syigu runakunaqa qimikatin, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamkunaqachu kriyinkillapa alliyachishuyashaqllapa nirqa?

Chaynu nitin, paykunaqa niranllapa:

—Arí taytituy nir.

29 Chaymantami Jesusqa, nawinkunata kamar niran:

—Qamkuna imanutaq kriyishaykillapanullami rurakanqa nir.

30 Chaymi chay kutilla rikakuranllapana. Piru Jesusqami kaynu nir kusalata willaran:

—Amami mayqanpis yaĉhanqachu kaytaqa nir.

31 Piru ashwan chay runakunaqa wasimanta lluqshishanmantapacha imanu Jesús paykunata alliyachishanpaq ima tukuylata parlaranllapa.

Jesusmi allicharan uk muduta

32 Chaymanta chay syigukuna alliyashana lluqshimuyatinqa, wakin runakunapis Jesusman aparanllapa uk mudu dyablupa yarpuyninwan qishaq runata. 33 Chaymi Jesús chay dyablupa yarpuyninta chay mudu runamanta itakutinqa, rimaqna qallariran chay runaqa. Chaymi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “¡Kay Israel pwiblupiqami maydiyapis mana rikashanchikchu waknu mayqanpis allichakuqtaqa!” nir.

34 Piru chaypi kaq chay fariseo runakuna-shuypaqami niyaranllapa: “Waktaqami dyablukunapa mantaqnin pudirninta qusha, chaynu dyablupa yarpuyninta itakunanpaqqa” nir.

Kusichakunapaq kaqqami kusala achka

35 Piru Jesusqami tukuy pwiblukunapi, taksha pwiblitukunapi ima yaĉhachikur puriyaran. Tukuy tantakananllapa wasikunapimi Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami allichakuqpis tukuy

‡ **9:27** Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

qishaykunamanta, nanaykunamanta ima. 36 Chaymi runakunata rikar,
kusalata llakiran paykunapaq. Chaqa chay runakunaqami kusata
shaykur kwashayasha, chinqasha mana washakananpaq yupayna
karanllapa, imanutaq uyshakuna mana michikuqniyjunmaqa chaynu.
37 Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran: “Chiqaptami kusichaqa
kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa. 38 Chayraykumi chay
kusichapa amunta mañayllapa, pay kaĉhananpaq trabajaqkunata, payku-
nana tantananllapapaq” nir. §

10

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata akraran
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

1 Jesusqami chay dusi yaĉhakuqninkunata qayamur, pudirninta
quran, dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta itakunanllapapaq.
Chaynulla tukuy qishaykunamanta, nanayninllapakunamanta
imamapis allichakunanllapapaq ima. 2 Kaykunami chay dusi
yaĉhakuqninkunaqa karan:
Puntataqa, Simón (kay Simonmi shutiqpis Pedro),
Simonpa uknin Andrés;
Zebedeupa ishkay wamrankuna, Santiago,
Juan ima.
3 Chaynulla Felipe,
Bartolomé,
Tomás,
Mateo. Kay Mateumi Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan.
Chaynullami karanpis Alfeupa wamran Santiago,
Tadeo ima.
4 Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.
Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankuna-
man qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

5 Jesusqami chay dusi yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir kaĉharan:
“Amami rinkillapachu chay mana Israel runakunamanqa.
Chaynulla amami yaykunkillapapischu chay Samaria pwiblumanqa
nir. 6 Ashwanmi chay Israel pwiblumanta kaq runakuna
imanutaq uysha chinqasha purin chaynu puriqkunaman riyllapa.
7 Chaynami paykunata willayllapa, syilumanta kaq mantakuq
shamunanpaqqami shipchana nir. 8 Chaynullami tukuy qishaqkunata
allichankillapa, wanushakunata kawsachimunkillapa, ismuyaq
kwirpuyjun kaqkunata allichankillapa, itakunkillapapismi dyablupa
yarpuyninta runakunamanta ima. Chaqa tukuy chaykunata
ruranaykillapapaqqami mana imawan pagrakur imachu dibaldila
chay pudirtaqa ayparaykillapa. Chaymi imata rurar yanapakurpis ama
kubrakunkillapachu.
9 “Piru amami apankillapachu urumanta, platamanta, kubrimanta
kaq qillay imamatapis. 10 Chaynulla amami apankillapachu alburjata,

§ **9:38** Kusichananpaq chaykunaqami, tukuy manaraq Dyuspi kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaĉhachikuqkuna.

mudakunaykipaq raĉhpaykillapata, llanqita, bastunta imamapis. Chaqa
uk trabajaqtaqami trabajashanrayku qarayta puytinllapa.
11 “Chaymi qamkuna uk pwibluman manaqa uk taksha pwiblituman ĉharqa, uk kusa allin runata maskar, chaypa wasinpi kidankillapa
chay ima diyaĉhi rinaykillapakaman. 12 Piru chay wasiman yaykurqa
chaypi kaqkunata kusa shumaqta saludankillapa. 13 Chaymi chay
wasipi kaqkuna shumaqta samachishutinllapaqa Dyusmi shumaqta
yanapanqa paykunataqa. Piru mana chaynu samachishutinllapa-
shuypaqa manami imapis kanqachu. 14 Chaymi uk wasipi manaqa
uk pwiblupi yaĉhachikutkillapa mana uyakunar mana munashutinllapaqa, chaymantaqa ĉhakikillapapi kaq pulbumatapis ĉhaspir rinkillapa.
15 Chiqaptami nishaykillapa: Chaynami maydiya jwisyu diya ĉhamutinqa,
chay pwibluqa kusala mas manchaypaqta kastigakasha kanqa chay
pwiblu Sodomawan Gomorra kastigakashanmanmatapis nir”.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata qischakankillapa niran

16 Jesusqami yaĉhakuqninkunataqa niranpis:
“¡Kwintata qukayllapa! Nuqami qamkunata kaĉhashurllapaqa uyshakunata surrukunapa rurinta kaĉhaq yupay kaĉhashuyanillapa. Chaymi
qamkunaqa ima katinpis imanutaq largu kurumaqa dasla tantyan
chaynu kankillapa. Piru chaynu tantyarmapismi imanutaq uk palumitamaqa mana ima mana allintapis ruranchu chaynu kankillapa.
17 Allita kuytakankillapa. Chaqa qamkunataqami karguyjunkuna-
man qukushunqallapa. Chaynulla chay tantakananllapa wasikunapimi wipyashunqallapa ima. 18 Chaynulla nuqaraykuqami chay
karguyjunkunaman, gubyirnukunaman ima apashunqallapa. Piru
qamkunaqa paykunapa naypanpi chaynulla chay mana Israel runakunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa. 19 Chaynu paykunapa
naypanpi karnaqa, amami yarpupakunkillapachu, imatami rimashaq,
manaqa imanumi rimashaq nirmapis. Chaqa rimanaykillapapaqna
katkillapaqami Dyus yanapashunqallapa imata ninaykillapapaqmapis.
20 Chaynuqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ash-
wanmi Taytaykillapa Dyuspa Ispiritunmi rimachishunqallapa.
21 “Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa
wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata
qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa
taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa. 22 Chaymi tukuyla
kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku ĉhiqnishunqallapa. Piru
chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuq
kaqkunalami washakanqallapa. 23 Chayraykumi uk pwiblupi katkillapa
mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinqa, uklaw
pwiblukunaman alsakayllapa. Chaqa chiqaptami nishaykillapa:
Manaraq chay Israel pwiblukunapi yaĉhachikur tukchiyatkillapami
Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqana nir.
24 “Manami mayqan yaĉhakuqpis maschu chay yaĉhachiqninmantaqa.
Chaynulla mayqan sirbikuqpis manami maschu patrunninmantaqa.
25 Chaymi chay mayqan yaĉhakuqpis chay yaĉhachiqninnula kayta puytin
mana maschu. Chaynulla chay sirbikuqpis imanutaq patrunninmaqa
chaynula kayta puytin. Chaqa nuqatami nimanllapa dyablupa mantaqnin Beelzebú nir. Chaymi qamkuna nuqapa yaĉhakuqniy kashaykillaparaykumaqa ashwan ima nishuyanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu
(Lc 12.2-7)

26 “Piru chaynu katinmapis amami chay runakunataqa
manchankillapachu. Chaqa tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa
manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla
kaqtaqa allita yaĉhakanqa. 27 Chayraykumi nuqa qamkunata uyarala
willashushayllapataqa, tukuylata parlayllapa. Chaynulla chay
pakaqnula willashushayllapatapis intrachikunkillapa, tukuypa
naypanpi. 28 Chaymi chay mayqan wanuchishunatinllapapis
ama manchankillapachu. Chaqa wanuchishurllapamapismi
kwirpuykillapalata wanuchinqallapa. Ashwanmi manchankillapa
chay kwirpuykillapawan almaykillapata tukuy tyimpupaq ninapi
qischakananpaq kaĉhaq chayta.
29 “Piru qamkunataqami Taytanchik Dyusqa kusalata munar kuy-
tashunllapa. Ma willamayllapa: ¿Manachu ishkay pariq kuritukunata uk
qillaysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sir-
biq katinmapismi, Taytaykillapa Dyus pachaman ratar wanunqa nitin,
ratar wanuymatapis puytin, manaqa mana. 30-31 Chaynu kuritukuna
yanqa mana sirbiq katinmapis kusa allita kuytarqa, qamkuna chay
kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa ¿imanunari mana
kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uk-
lapi allita yupasha purichiyan. Chaynu katinmi ama imalapaqpis man-
chakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa
(Lc 12.8-9)

32 “Chayraykumi mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqapaq mana pin-
qakur faburniy rimatinqa, nuqapis paykunapaqqa allinta rimashaq,
unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa. 33 Piru mayqanpis tukuypa nay-
panpi, nuqata mana kwintachamatin-shuypaqa, nuqapis paykunataqa
mana kwintachashaqchu unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata kuytakananpaq willaran
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

34 “Amami yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi mana
qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi
mana shumaqnachu kawsankillapa. Ashwanmi nuqarayku kusala
ĉhiqninakuy, maqanakuy imana kanqa. 35 Chaymi uk ullqu wamramaqa
taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmi wamrapis mamanpa
kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa
kuntranna tikrakanqa. 36 Chaynumi nuqaraykuqa mayqanpapis
ayllunkunalla kuntranqa tikrakanqa. 37 Piru mayqanpis nuqamanta
masta taytanta, manaqa mamanta munaqqa, manami nuqapa
kananpaqqa allinchu. Chaynulla mayqanpis uk ullqu wamranta,
manaqa uk warmi wamranta masta nuqamanta munaqqa, manami
nuqapa kananpaqqa allinchu. 38 Chayraykumi mayqantapis nuqapi
kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana
nuqallawan purinaqkunaqami manana nuqapa kananpaqqa allinchu.
39 Chaymi mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu
chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis nuqapi kriyishanrayku wanuq
chayqami washakashana rikarinqa.

Dyusmanta kaq imanchikkuna
(Mr 9.41)

40 “Chayraykumi mayqanpis qamkunata shumaqta samachishurllapaqa, nuqata samachimayan. Nataq mayqanpis nuqata samachimaq-shuypaqa, chay mayqanĉhi kaĉhamasha chayta samachiyan. 41 Chaymi mayqanpis ukta Dyuspa rimaqnin kashanrayku samachiqqa, Dyus paypa rimaqninta imataĉhi quyanqa chayllatami aypanqa. Chaynulla uk allin runata allin kashanrayku samachiq-shuypaqa, chay allin runata imakunata Tayta Dyus quyan allin kashanrayku, chayllatami aypanqa paypis. 42 Chaymi mayqanpis chay sirbimaqniy kashanrayku mana kwintachaypaqla kaqkunata uk jarru qasaq yakituta upyachiq chayqami, kusa shumaq allin imakunata aypanqa Dyusmantaqa”.

11

Shutichikuq Juanmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan Jesusman
(Lc 7.18-35)

1 Jesús chaynu dusi yaĉhakuqninkunata yaĉhachir tukchirnaqa, chay kayashanmanta lluqshir riran, chay pwiblupa uklaw lugarninkunaman Dyus nishankunata parlakur yaĉhachikuq.

2 Piru Shutichikuq Juan, karsilpi karqami, yaĉharan imatami Cristo rurar puriyan nir. Chaymi chaynu yaĉharqa, wakin yaĉhakuqninkunata kaĉharan 3 Jesusta tapunanpaq:

—¿Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu uktaraq yarayashaqllapa? nir.

4 Chaymi Jesusqa niran:

—Rir Juantaqa willayllapa, kay rikayashaykillapata, uyapayashaykillapata ima. 5 Willankillapapismi: ‘Syigukunatapis rikakuchin, kujukunatapis alliyachitin purinllapa, ismuyaq aychayjunkunatapis alliyachin nir. Chaynulla upakunatapis uyakuchin, wanushakunatapis kawsachimun, chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapapaq’ nir ima. 6 Chaynulla willankillapapis: ‘¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatin mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin!’ nir.

7 Chaymanta Juanpa yaĉhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchiq yupay ¿chayta rikakuqchu riraykillapa? 8 ¿Manaqachu, uk runa kusala ĉhaniyjun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaĉhankillapa chaynu mudakuqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir. 9 Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspa rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa. 10 Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaĉhashaq,
imanutaq nanta kiĉhar kamkachinllapa chaynu qampaq yaĉhachikunanpaq’ nir.

11 Chiqaptami nishaykillapapis: Kay pachapi runakunaqami Shutichikuq Juanmanta masqa mana kashachu uklamapis. Piru

chaynu katinmapis syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunaqa mana
kwintachaypaqla karmapis Juanmantaqa kusala masna kanqallapa. *
12 “Chaynumi Shutichikuq Juan yaĉhachikuq qallarishanmanta
kanankamanmi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunapa ikinpi
kusala achka marraju runakuna purinllapa limpu imanachiyta yarpur.
13 Chaynullami nishaykillapapis: Dyusninchikpa rimaqninkuna
chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna imaqami syilumanta
kaq shamur mantakunanpaqqa Shutichikuq Juan shamunankalaman
intrachimaranchikllapa. 14 Chaymi qamkuna Shutichikuq Juanpaq,
Dyuspa rimaqnin Elías † shamunanpaq karan nir kriyinarqa
kriyiyllapari. 15 Chayraykumi tukuy rinriyjun kaqkuna, allita
intrakanarqa uyakur intrakayllapa.
16 “¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi kaq runakunataqa? Kay
runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa
chay yupay: 17 ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami
mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyllapa-
pis, mana waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay. 18 Chaymi
qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata
ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinqa niraykillapa: ‘Juanqami
dyablupa yarpuyninwan’ nir. 19 Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq
Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala
amryintu, upyalun’ ima nir. Chaynulla ninkillapapis: ‘Payqa chay
Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa amigun chaynulla uchasapa
runakunapa amigun’ nir ima. Piru nuqapi kriyishanllaparayku
Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami
chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu
(Lc 10.13-15)

20 Jesús chay pwiblukunapi achka milagruta rurasha katinmapis man-
ami kriyinaranllapachu. Chaymi chay runakunataqa anyaqnulla kaynu
nir willayaq:
21 “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata
qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro
shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiymaqa, paykunaqa aykap-
ina uchankunata dijar, saqalla raĉhpanllapata yakakur, uĉhpata umanlla-
paman itar ima kriyishana kanmanllapa Dyuspiqa.
22 “Piru chay jwisyu diya ĉhamutinqa, chay Tiro pwiblumanta,
chaynulla chay Sidón pwiblumantaqa kusala mas manchaypaq
kastigu kanqa qamkunapaqqa nir. 23 Qamkuna Capernaúm
pwiblupi taqkuna, ¿yarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa
kanqa nir? Ashwanmi qamkunaqa chay tukuy tyimpupaq
kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa. Chaqa chay Sodoma
pwiblupi imanutaq kay Capernaúm pwiblupi yupay rurar rikachisha
katiyqami, chay pwibluqa kanankaman kayanmanraq. 24 Piru

* **11:11** Dyuspa tukuy rimaqninkunamantaqa Shutichikuq Juanqa, Amitunchik Jesucristupaqqa masta intrakaran nirqami intrachimanchik Juanqa Amitunchikta rikar paypaq parlakushanrayku nir. Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkuna-shuypaqa Juanmantaqa masta Jesucristupaq intrakan nir-shuypaqa intrachimanchik paykunaqami imanu milagrukunata rurashanta, wanur kawsamushanta ima rikashanllaparayku nir. † **11:14** Syilumanta mantakuqpa naypanta shamuyan Elías nir mas intrakanarqa rikashun Malaquías 4.5-6.

nishaykillapa: Chay jwisyu diya ĉhamutinqa, qamkunapaqqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa chay Sodoma pwiblupi kayaq chaymantaqa nir”.

Jesuslami qayamanchik samachimanapaq
(Lc 10.21-22)

25 Chaymanta Jesusqa niran:
“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaĉhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaqa. 26 Chaynumiri Taytituy. Chaqa qam munashaykinumi kananpaq kasha”.
27 Chaynullami wakinninkunatapis niran:
“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Chaqa manami mayqanpis allita nuqataqa riqsimanchu. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla, manami mayqanpis allitaqa Taytaytapis riqsinllapachu. Nataq nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiyta puytini. 28 Piru tukuy qamkuna uchaykillaparaykuqa imanutaq trabajarmaqa shaykunkillapa, chaynulla imanutaq shipuykillapata aprikurmaqa shaykunkillapa chaynu kaqkuna, shamuyllapa nuqaman. Nuqami samachishaykillapa. 29 Chaqa nuqamanta yaĉhakuqkunaqami nuqawan yuntakasha yupayna. Chaymi nuqa yupaylla kayta yaĉhakuyllapa. Chaqa nuqaqami ima katinpis mana das piñakur imachu, ashwan kusa shumaqlata ima intrachikuni. Chaynu nuqawan karqami kusala shumaqta tukuy tyimpupaq almaykillapapi samankillapa. 30 Piru chay tukuy imata ruranaykillapapaq nishuyanillapa chayqa manami kusala llashaq imachu. Ashwanmi imanutaq uk yugumaqa kusa ankishla chaynu”.

12

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

1 Chaymi chay tyimpukunapiqa, uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaĉhakuqninkunawan. Chaymantami chay, yaĉhakuqninkunaqa mallaqnar, trigupa ispiganta pitir murinta * mikuranllapa. 2 Chaynu mikuyatinllapa chay fariseo runakuna rikarqa, Jesusta niranllapa:
—Rikay, yaĉhakuqnikikunaqami chay samana diyapi mana ruraypaq kaqkunata rurayanllapa nir.
3 Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:
—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakinninkunawan mallaqnar imanu tukuran nir iskribikashantaqa? 4 Chaqa Dyusta aduranannllapa tuldu wasiman yaykurmi Dyuspa kaq turtillankunata mikuranllapa. Allita yaĉhashanchikllapanu, chay turtillakunaqami, mana allinchu karan pay David chaynulla wakinninkunamapis mikunanpaqqa. Chaqa chay turtillakunataqami chay kurakunala mikunanllapapaq kaq. 5 Chaynulla, ¿manachu Moisés mantakushanta liyirqa intrakashaykillapa, Dyusta aduranannllapa wasipi kurakuna samana diyapi, mana samarmapis mana uchakuranllapachu

* **12:1** Murin nirqami intrakaytapis puytinchik: Puquynin nir.

nirqa? 6 Piru nuqaqami Dyusta aduranan̂llapa wasimantaqa kusala mas
allin kani. 7 Chaynuqami qamkunaqa Dyus nitin iskribikashankunataqa
mana intrakashaykillapachu. Chaqa ninmi:
‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir
nuqaman apamunanllapataqa.
Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima
ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir.
Chaqa chayta allita intrakasha karllapaqa manami yanqallaqa chay
wakin runakunataqa uchachanaykillapatanachu. 8 Chaqa Dyusmanta
Shamuq Runami chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla
mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

9 Jesusqami chaymanta rirqa, chay tantakanan̂llapa wasiman yayku-
ran. 10 Chaypimi uk runa wiqru makiyjun karan. Chaymi chay fariseo
runakunaqa imanullapis uchachayta yarpur kaynu nir Jesustaqa tapu-
ranllapa:
—¿Allinchu kanqa uk qishaqta samana diyapi allichanapaqqa? nir.
11 Chaynu taputinllapami Jesusqa niran:
—Qamkunamanta uknikillapapa kanman uk uysha. Chaymanta
chay uyshaqa samana diyapi uk uĉhku ruriman ratanman. ¿Samana
diya kashanraykuchu mana rinman lluqshichimuqqa? 12 Chaqa,
¡uyshamantaqami uk runaqa kusala masta sirbin! Chayraykumi samana
diyapimapis shumaq kaqta ruranan̂paq kusala allin.
13 Chaynu nirnaqami, chay wiqru makiyjun runataqa Jesusqa niran:
—Chutarachiy makikita nir.
Chaynu nitin, chutarachitinqa makinqa uklaw makin yupay kusa
allilanna kidaran. 14 Piru, chaynu ruratinmapis, chay fariseo runaku-
naqa waqtaman lluqshimurqa parlaranllapa Jesustaqa imanullapis
wanuchinanllapapaq.

Isaías nishanmi kumplikaran

15 Chaynu wanuchinayanllapa nir yaĉharmi Jesusqa chay kayashan-
mantaqa riranna. Chaynu ritinmi kusala achka runakuna ikinta riran-
llapa. Chaqa Jesusqami paykunapa tukuy qishaqninllapata allichaq.
16 Chaynu allicharqami, chay runakunataqa willaran, ama mayqan-
tapis parlananllapapaq mayqanmi allichamasha nirmapis. 17 Tukuy
kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan
kumplikananpaq. Chaqa niqmi:
18 “Kaypimi sirbimaqniyqa.
Paytami kusata munar akrasha kani.
Paywanmi kusata aligriyani.
Chaymi paytaqa Ispirituyta qushaq,
tukuy pwiblukunapi intrachikunanpaq nuqa munashaykunata ru-
rar kawsananllapapaq.
19 Chaqa manami imapaq mayqanwanpis willanakunqachu.
Chaynulla manami rimapakunqapischu nublirukuna yupayqa.
Manami mayqanpis uyapanqachu waqtakunapi alabakaqtaqa.
20 Chaynulla kaña qiwikasha yupay kaq runakunataqami shumaqlata
kuytanqa.

Chaynulla chay wanuqnula lamparita ratakuq yupay runakunat-
apis shumaqlata kuytanqa,
Dyus tukuy munashankuna kumplikananankaman.
21 Chaymi tukuyla pwiblukuna, paylapi kusata kunfyakar yarakun-
qallapa”.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

22 Chaymantaqami ukkunapis Jesusman aparanllapa uk syigu mudu runata. Chaqa chay runaqami dyablupa yarpuyninwan karan. Piru Jesusqami chay runataqa rikakuchiran, chaynulla rimachiran ima. 23 Chaymi chay rurashanta rikarllapaqa tukuy chaypi kaqkunaqa dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Kaychu unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta shamur washamanallapapaq karan chay kanqa?” nir.

24 Chaynu niqta uyaparllapami chay fariseo runakunaqa niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyninkunata itakunanpaqqa” nir.

25 Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaĉhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura ĉhiqninakurqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk taksha pwiblitu, manaqa uk ayllupis paykunapura ĉhiqninakurqa mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. 26 Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa, ukninta itakushanrayku manami allinchu. Chaynu rurarqa, ¿imanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa?

27 “Qamkunaqami ninkillapa nuqapaq, ‘Beelzebú pudirninta qusha katin dyablupa yarpuyninta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinqa, ¿qamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuynintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

28 “Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuynintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa Ispiritunpa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyninqami qamkunamanqa ĉhamushana nir. 29 Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta puntataqa wataytaraq ministiyan. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana. †

30 “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqpismi ashwan shikwakun.

31 “Chayraykumi nishaykillapa: Tukuy runa uchakushanta chaynulla Dyuspaq mana allinta rimashantaqa Dyusmi pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuypaqami ‡ mana pirdunanqachu. 32 Chaynullami Dyusqa pirdunanqa paymanta Shamuq Runapaq mana allinta rimatinllapamapis. Piru Santu Ispiritupaq mana

† **12:29** Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyninta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir. ‡ **12:31** Jesusqami chaynuqa niran, chay fariseo runakuna pay Santu Ispirirurayku imata ruratinpis mana kwintachar, dyablupa pudirninwan rurayan nishanllaparayku.

allinta rimaqta-shuypaqami mana pirdunanqachu kanan tyimpukuna
chaynulla maydiyapis.
33 “Chaqa uk qiru allin kaqqami shumaqta puqun. Nataq chay mana
allin qiru kaq-shuypaqami mana allintachu puqun. Chaynumi mayqan
qirutapis puquyninmanta riqsinchik allin qiru, manaqa mana allin
qiruchu nirmapis. 34 ¡Largu kurukunapa ayllun! ¿Imanunari allin kaq-
taqa rimayta puytinkillapa? Chaqa qamkunallami kusala mana allin
runakuna kankillapa. Chaymi ashwan shunquykillapapi kusala mana
allin kaqllata shimikillapapis riman.
35 “Chayraykumi uk allin runaqa allinlata riman, allin kaqkunala
shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin
kaqkunalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku.
36 Chaqa nuqaqami nishaykillapa: Chay jwisyu diya ĉhamutinqami tukuy
mana allinta rimashaykillapanulla allita rikar yaĉhakashana kankillapa
nir. 37 Chaymi chay diyaqa, allinta rimashaykiraykuqa allinpaqna
riqsikanki. Nataq mana allinta rimashaykirayku-shuypaqa kasti-
gakaqna rinkillapa”.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta ruranapaq
(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32; 11.24-26)

38 Chaynu nitin wakin fariseo runakuna, chaynulla Moisés man-
takushankunapaq yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, Jesusta niranllapa:
—Yaĉhachikuq Tayta, Dyusmanta shamushayki nir allita
yaĉhanayllapapaqqa ima milagrullatapis rurar rikachimanaykillapata
munanillapa nir.
39 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
“Kay kusala mana allin yarpuyniyjun kaq, chaynulla mana allita kriyi-
maq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru Dyus,
unay rimaqnin Jonaswan milagruta rurashannu nuqawan ruratinmi,
munarqa intrakanqallapa. 40 Chaqa Jonasmaqami kimsa unaqta, kimsa
tutata kusala atun piskadupa rurinpi katin, Dyusqa milagruta rurar
lluqshichimuran, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis kimsa un-
aqta, kimsa tutata kay pachapa rurinpi kanqa. Chaymantami Dyusqa
milagruta rurar lluqshichimunqa.
41 “Piru maydiya chay jwisyu diya ĉhamutinqami chay Nínive
pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna
Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq.
Chaqa chay Nínive pwiblumanta runakunaqami, Jonás Dyuspaq
parlakutinqa, uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay
naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata
willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.
42 “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa
sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis ri-
manqa, kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyir-
naqami largu maymanta shamuran, Salomón kusala yaĉhayninwan
yaĉhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas
Salomonmanta kar yaĉhachishutinllapamapis, mana kasunkillapachu.
43 “Chaynullami nishaykillapapis: Uk runamanta dyablupa
yarpuynin lluqshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis
samananpaq maskakur. Piru mana maypipis samananpaq tarirqami,
kaynuta yarpun: 44 Tikrakashaq chay maymantaĉhi lluqshimushay

wasiyman nir. Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla
wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin. 45 Chaynu
tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin
ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuynin pulla chay runapa
kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala
llallinna tikran, punta kashanmantaqa. Chaynullami kanan, kusala
mana allin yarpuyniyjun runakunatapis pasanqa”.

Jesuspa mamanwan ukninkuna
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Chaynu nir ima Jesús runakunata willayatinraqmi, paypa maman-
wan, ukninkuna ĉharan paywan parlanar. Piru waqtalapimi kidaranl-
lapa. 47 Chaymi mayqanĉhi Jesusta willaran, kaynu nir:
—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamwanmi par-
lanayanllapa nir.
48 Piru Jesusqami chay willaq chaytaqa niran:
—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqankunataq ukniykunaqa? nir.
49 Chaymantami chay yaĉhakuqninkunaman rikachikur kaynu niran:
—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa. 50 Chaqa mayqanpis unaq
syilupi Taytay Dyus munashanlata ruraq kaqkunami, ullqu kaq, warmi
kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

13

Jesusmi kumparasyunta ruran tarpukuqwan
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

1 Chaymantami chay diyaqa Jesusqa chay wasimanta lluqshir rir
kusala atun quĉhapa manyanpi taran. 2 Chaynu kusa achka runakuna
tantakayatinmi, Jesusqa uk yaku karruman iqar taran. Nataq runaku-
naqami chay quĉhapa manyanlapi kidaranllapa. 3 Chaymantami Je-
susqa kusa achka imakunata kumparasyunkunawan yaĉhachikuq qal-
larir, kaynu niran paykunataqa:
“Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman. 4 Chaymantami shik-
wakutinqa wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariq kurukuna
shamur mikuran chay simillataqa.
5 “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa
kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran,
mana ruri maypi pampakashanrayku. 6 Chaymantami rupay iqa-
mutinqa mana allita ĉhupakushanrayku, daskaqla ñutukur chakiran.
7 “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chay-
mantami kashakuna winar ĉhamitachiran.
8 “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman.
Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa.
Chaqa, wakin ispigaqami syin murisituyjun karan. Nataq wakin ispi-
gaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, trinta murisituyjun ima
karan. 9 Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayl-
lapa nir”.

Imapaqmi kumparasyunkunawan yaĉhachikuran
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qimikar tapuran:
—¿Imapaqtaq kumparasyunkunalawan runakunataqa yaĉhachinki?
nir.

11 Chaymi Jesusqa niran:

"Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, michka unay mana intrakasha katinllapamapis. Piru wakin runakunata-shuypaqa mana. 12 Chayraykumi nini: Dyuspi intrakaqkunataqa masta intrachinqa, kusa intrakaq kananllapapaq. Piru mana intrakanaqkunata-shuypaqa, chay ashlilata intrakashanmatapis tantar qunqachinqa. 13 Chayraykumi kay kumparasyunkunalawan yaĉhachikuni. Chaqa, paykunaqami chapakurpis mana rikakunchu. Chaynulla uyakurpis mana intrakanllapachu. 14 Chaymi paykuna chaynu katin ima, Dyuspa rimaqnin Isaías nishanqa kumplikan. Chaqa niqmi:

'Michka kusata uyakurmapis, mana intrakanqallapachu.
Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunqallapachu nir.
15 Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyninqami mana intrakaqpaq tikrakasha.
Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.
Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.
Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.
Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu'.

16 "Nataq qamkuna-shuypaqa kusala shumaqmi kankillapa. Chaqa nawikillapamapis allita rikakun. Chaynulla rinrikillapamapis allita uyakun ima. 17 Nishaykillapapismi: Chiqaptami Dyuspa rimaqninkuna, wakin kusa allin runakunapis, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaran chaynulla uyaparanllapalamapischu.

Tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 "Allita intrakayllapa, chay kumparasyun tarpukuqpaq rimarqa imatami intrachimanchikllapa nir: 19 Chaymi Dyusmanta shamur mantakuqpaq uyapar mana intrakaqqa, chay similla nanman ishkiran chay yupay. Chaymantami dyablu shamurqa, chay uyakur shunqunpi tarpusha yupay purichiyashantaqa ashuchin.

20 "Nataq chay similla rumikunapa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. 21 Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinqa chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

22 "Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ishkishakunashuypaqa, intrachimanchik Dyuspa rimayninta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata ĉhamitachiq yupay qunqachin Dyuspa rimaynintaqa. Mana dijanchu puquq yupay kusa allin kananpaqqa.

23 “Piru chay similla kusa shumaq pachaman ishkisha-shuypaqa intrachimanchik, Dyuspa rimayninta intrakar kasuqkunapaq. Chaykunaqami, kusa achkata puqur kusichakaq yupay ima shumaqta kawsanllapa. Imanutaq wakin ispigakunamaqa, syin murisituyjun karan, wakin-shuypaqa sisinta murisituyjun, wakinqami trinta murisituyjun karan kada ispigitaqa”.

Trigupa rurinpi balliku kaqpaq kumparasyunta ruraran

24 Jesusqami kaynu nir kay kumparasyunta parlakuranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, uk tarpukuq runa shumaq simillanta tarpuran chay yupay. 25 Piru tukuy punuyatinllapa, payta ĉhiqniq runa shamur shikwakuran balliku simillata chay trigupa rurinpiqa. Chaynu shikwakurqami upallala riranna.

26 “Chaymanta trigu winar ispigakutin imanaqa, chay ballikukunapis rikariranna. 27 Chaymi chay trabajaqkunaqa riran amunta willaq, kaynu nir: ‘Taytituy, qam tarpushayki simillaqami kusa allin karan. ¿Maymantataq chay ballikuqa winamushaqa?’ nir.

28 “Chay ĉhakrapa amunqa niran: ‘Mayqan ĉhiqnimaqmi chaytaqa rurasha kanqa’ nir. Chaynu nitinqa chay trabajaqkunaqa kaynu nir tapuranllapa. ‘¿Allinchu kanqa rir chay ballikuta pilar itakunayllapapaqqa?’ nir.

29 “Piru chay amunqa niran: ‘Ama chaytaqa rurayllapachu. Chaqa chay ballikukunata pilashaq nirqami, chay trigukunatapis pilayankillapa kanqa. 30 Ashwanmi dijayllapa pulla winanqa chay kusichakuna tyimpu ĉhamunankaman. Chaymi chay diyaqa kaĉhakushaq chay ballikukunataqa akrananllapapaq. Chaynu akrarqami manuju manujula watar dijanqallapa rupachikananpaq. Nataq chay trigu kaqta-shuypaqami ĉhuranqallapa chay ĉhurakunaypina’ ”.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

31 Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta, runakuna tarpun chaynu. 32 Chaqa, mustasa qirupa simillanqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa. Piru winarqami, kusala atunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna ĉhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pariq kuritukunamapis, chaymanna rir qushakun”.

Libadurawan kumparasyunta ruraran
(Lc 13.20-21)

33 Chaynullami kay kumparasyuntapis parlakuran, kaynu nir:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa, achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Imapaqmi yaĉhachikuran kumparasyunkunalawan
(Mr 4.33-34)

34 Tukuy kaykunatami, Jesusqa runakunataqa willaran kumparasyunkunalawan. Manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa willaranchu. 35 Piru tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin unaylla nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Tukuytami kumparasyunkunawan willashaq.

Chaynullami willashaqpis kumparasyunwan,
Dyus kay pachata rurashanmanta-pacha imakuna pakaplla katin mana intrakayashanllapapaq ima”. ✡

Ballikupaq yaĉhachikushanpaq intrachikuran

36 Chaymantaqami Jesusqa chay runakunata chaypi dijar rir yaykuran uk wasiman. Chaypimi yaĉhakuqninkunaqa qimikar mañaranllapa intrachinanpaq chay balliku ĉhakrapi winasha kayaq chaypaq. 37 Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

“Chay kusala shumaq simillata tarpukuq chayqami Dyusmanta Shamuq Runa. 38 Nataq ĉhakra tarpukasha chay-shuypaqami kay pacha. Chaymi chay shumaq simillaqa intrachimanchik Dyus munashanta rurar mantakuyninpi kaq chaykunapaq. Nataq balliku-shuypaqami intrachimanchik dyablu munashanlata ruraqkunapaq. 39 Piru chay ĉhiqnikuq kar, ballikuta tarpusha chay-shuypaqami dyablullapaq intrachimanchik. Nataq chay kusicha tyimpu-shuypaqa intrachimanchik chay jwisyu diyapaq. Chay kusichakuqkuna nir-shuypaqami intrachimanchik Dyuspa angelninkunapaq.

40 “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq chay ballikukunata chiqanchanchik rupachinapaq, chaynumi chay jwisyu diyapipis wakinqa chiqanchakanqa. 41 Chayraykumi Dyusmanta Shamuq Runaqa kaĉhamunqa angelninkunata, chay mantakuyashanmanta chay ukkunata uchakuchiqkunata, chaynulla chay mana allinta ruraqkunata chiqanchananllapapaq. 42 Chaynu chiqancharmi apar kusala miraq ninaman itakunqallapa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa. 43 Piru mayqanpis Dyus munashannu ruraqkunashuypaqa, rupay yupay kusa shumaqta llipyaranqallapa Taytanllapa mantakuyashanpina. Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqami, uyakur intrakayllapa nir.

Kusala ĉhaniyjun pakaplla kaqpaq kumparasyunta ruraran

44 “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk lugarpi kusala ĉhaniyjun ima pakaplla katin mana rikanchikchu chaynu. Chaqa nishaykillapa: Mayqan runapis uk pachapi kusala ĉhaniyjun imata tarirqa mana dijayta munanchu. Ashwanmi chayllapi pampar dijar kusala aligrilla rin tukuy iman kaqkunata rantikur tikrakamur, chay pacha kusa imayjun kaqta rantin chaynu.

Kusa ĉhaniyjun pirlapaq kumparasyunta ruraran

45 “Chaynulla syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk nigusyantimaqa kusa ĉhaniyjun pirla shutiq rumisituta maskar purin rantinanpaq, chay yupay. 46 Chaynu maskar puriyar uk kusa ĉhaniyjunta tarirqami, rir iman kaqkunatapis limpu rantikur, imanupis chay pirla shutiq rumisitutaqa rantin-ari.

Piskadukunapaq shikrawan kumparasyunta ruraran

47 “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq piskadukuqkunamaqa chay shikranta mar yakuman itakurqa kusala achka ukman ukman piskadukunata aypamun chay yupay. 48 Chayna chay piskadukuna

✡ **13:35** Sal 78.2

shikranpi untatinqa chay piskadukuqkunaqa waqtaman urqumunllapa. Chaymantaqa tar akraq qallarinllapa. Chaynami chay kusala shumaq chaykunataqa kanastanman ĉhuranllapa. Nataq chay mana shumaq kaqta-shuypaqami itakunllapa. 49 Chaynullami pasanqapis chay jwisyu diya ĉhamutinqa. Chaymi chay angelkunaqa rir chay mana allin kaqkunataqa chiqanchanqa allin kaqkunamantaqa. 50 Chaynu chiqancharmi chay mana allin kaqkunataqa kusalata nina ratakuqmanna itakunqa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa”.

Unay chaynulla kanan yaĉhachikuykunapismi kusala shumaq

51 Chaynu nirqa, Jesusqa tapukuran:
—¿Qamkunaqachu intrakankillapa, tukuy kay nishushayllapataqa?
—Intrakanillapami Taytituy— niran paykunaqa.
52 Chaymantaqami Jesusqa niran:
—Moisés mantakushanta uk yaĉhar yaĉhachikuqqami syilumanta kaqpa mantakuyninmanta yaĉhakurqa, uk wasipa amun yupay tukun. Chaymi chay kusa ĉhaniyjun ĉhurakushantaqa urqumun mushuq kaqkunata, unay kaqkunata ima.

Jesusmi Nazaret pwiblupi
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 Chaynu nir ima kay kumparasyunkunata parlakurnaqami riranna chay kayashanmantaqa. 54 Chaynu rirmi chay pwiblunllaman ĉharan. Chaymi chay tantakananllapa wasipi yaĉhachikuq qallariran. Chaynu yaĉhachikutinmi runakunaqa limpu dispantakasha kaynu ninakuqllapa:
“¿Kayqa maypitaq yaĉhakuranqa kay kusa yaĉhayashantaqa? ¿Imanutaq chay milagrukunata rurayta puytin? 55 ¿Manachu kayqa, chay iĉhkakuqpa wamran? ¿Chaynulla manachu wakpa mamanqa María? ¿Manachu Santiagupa, * Josipa, Simonpa, Judaspa uknin ima? 56 ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa? ¿Piru chaynu katinqa, imanu kartaq tukuy wakkunata rurayta puytinqa?” nir.
57 Chaynu nir ima piñakur mana kasunatinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:
“Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllapi chaynulla wasinllapi imaqami mana kasunllapachu” nir.
58 Piru chay pwiblunllapiqami Jesusqa mana achka milagrukunataqa ruraranchu. Chaqa chaymanta kaq runakunaqami mana paypiqa kriyiqllapachu.

14

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

1 Chaymantaqami chay tyimpukunapiqa Galilea pwiblupa mantaqnin, Herodesqa uyaparan Jesuspaq kusata rimaqllapata. 2 Chaymi chay sirbiqninkunataqa niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

---

* **13:55** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

3-4 Chaqa Shutichikuq Juanmi naypaqllata Herodestaqa kaynu nisha
kayaq: “Chay ukniki Felipipa warmin Herodiasta warmikita yu-
pay purichiyashaykiqami mana allinchu”. Chaynu nishanraykushi
Herodesqa kusalata piñakur kaĉhakuran aypar kadinakunawan watar
karsilman itananllapapaq.
5 Herodesqashi, Shutichikuq Juantaqa kusalata wanuchiyta munaq.
Piru runakunata mancharshi mana wanuchiytaqa puytiqchu. Chaqa
tukuylashi kriyiqllapa Juanqa Dyuspa rimaqnin nir. 6 Piru uk diyapishi
Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi fyistata ruratinllapa, chay
Herodiaspa warmi wamranqa tukuyla chaypi kaqkunapa naypanpi
lluqshir bayliran. Chaynu baylishanshi Herodestaqa kusalata gustaran.
7 Chayshi ashwan Herodesqa chay intinadantaqa jurar arniran imata
mañamatkipis qushayki nir. 8 Chaymantaqashi maman chay warmi
wamranta animachitin Herodestaqa kaynu niran: “Shutichikuq Juanpa
umanta uk platupi qumay” nir.
9 Chaynu nirqashi gubyirnu Herodestaqa kusalata llakichiran.
Piru chaynu llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar
arnishanrayku kaĉhakuran chaynu ruranannllapapaq. 10 Chayshi
kaĉhakuran Shutichikuq Juanpa umanta chay karsilpi pitinanllapapaq.
11 Chaymantaqashi uk platupi apar, chay warmi wamrataqa
quranllapana. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.
12 Chaymantanashi, Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqninkunaqa ĉhar,
Juanpa kwirpunlatana aparanllapa pampaq. Chaymanta-shuypaqa
riranllapa Jesusta willaq chay pasashanpaqqa.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 Chayta yaĉharmi Jesusqa uk yaku karruman iqar uk chunllaq lu-
garman riran. Piru achka runakunami yaĉharanllapa Jesusqa risha nir.
Chaymi chay pwiblukunamanta lluqshir ĉhakpala riranllapa Jesuspa
ikintaqa. 14 Chaymanta Jesusqa chaynu riyar yaku manyanman ĉharqa,
yaku karrumanta ishkiran. Chaynu ishkirmi kusala achka runakunata
rikaran. Chaymi paykunata llakipar tukuy qishaqninkunata apashan-
llapataqa limpu allicharan. 15 Piru limpu tardiyayatinnaqami chay
yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:
—Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami.
Chayraykumi runakunataqa willay chay pwiblukunaman rir mikunan-
llapata rantinanllapapaq nir.
16 Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:
—Manami allinchu rinanllapapaqqa. Ashwan qamkuna payku-
nataqa qarayllapa nir.
17 Chaynu nitinqa, paykunaqa niranllapa:
—Kaypiqami kay sinku tantitawan, ishkay piskaditumantaqa mana
masqa imapis kanchu, nir.
18 Jesusqa niran:
—Apamuyllapa kayman.
19 Chaymantami chay achka runakunataqa chay qiwakunalapi tanan-
llapapaq niran. Chaynu nisha karnaqami, chay sinku tantitawan,
ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan
Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu

pakir yaĉhakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq. 20 Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqllananllapakaman.
Chaymantami yaĉhakuqninkunaqa chay mikuypa subrankunataqa ashwan dusi kanasta untata tantaranllapa. 21 Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapaqami ullqukunala sinku mil (5,000) karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Chaymanta, Jesusqa yaĉhakuqninkunata yaku karruman iqachiran rir ĉhaskinanllapapaq quĉhapa uklaw manyanman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyla dispidikur rinanllapakaman. 23 Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran, Taytanman mañakuq. Chaymi limpu amsayatinnamapis payla chaypiqa karan. 24 Nataq chay yaku karru-shuypaqa kusa largutana risha karan yaku anantaqa. Piru naypanllapalawmanta kusala jwirti wayra shamuyashanraykumi yaku karrutaqa, yaku kusalata maqchiyaran. 25 Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaĉhakuqninkunalawman. 26 Chaynu yakupa ananta riqta rikarmi yaĉhakuqninkunaqa kusalata manchakur "¡Wakqami aya!" nir kusata qayĉhakuranllapa.

27 Piru Jesusqami paykunataqa kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu! ¡Nuqami kani! nir.

28 Chaymantami, Pedruqa kaynu niran:

—Taytituy, qam karqa mantakuy nuqa yakupa ananllata qamman shamunaypaq nir.

29 Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy-ari nir.

Chaynu nitinmi Pedruqa yaku karrumanta ishkir yakupa ananllata riq ĉhurakaran Jesús kayashanlawman. 30 Piru kusala jwirti wayra shamur yakuta maqchiyashanraykumi kusalata manchakuran. Chaymi ashwan chay kutilla limpu chinqaq qallarir, kaynu nir qayĉhakuran:

—¡Yanapamay Taytituy! nir.

31 Chaymi chay kutilla Jesusqa makinmanta aypamur niran:

—¡Manami qamqa allitaqa kriyinkiraqchu! ¿Imapaqtaq mana allita kriyirayki? nir.

32 Chaynu nir chay yaku karruman ishkantin iqatinllapaqa, wayraqa qasillaranna. 33 Chaymi, chay yaku karrupi kaqkunaqa, Jesuspa naypalanpi qunqurikur kaynu niranllapa:

—¡Chiqaptami qamqa Dyuspa Wamran kanki! nir.

Jesusmi Genesaret lugarpi, qishaqkunata allicharan
(Mr 6.53-56)

34 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan pulla chay quĉhallata rir pasar, ĉharanllapa Genesaret lugarmanna. 35 Chaynu ĉhatinllapami chay lugarmanta kaqkunaqa tukuyla Jesustaqa riqsiranllapa. Chaymi, tukuy chay lugarpi parlakutinllapa, yaĉharanllapana Jesuspaqqa. Chaynu yaĉharllapami tukuy qishaqninllapata aparanllapa. 36 Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa raĉhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynumi chay raĉhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

15

Mana allin yarpuyninchikmi uchakuchimanchik
(Mr 7.1-23)

1 Chaymantami Jesusman qimikaranllapa Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna, fariseo runakuna ima. Paykunaqami Jerusalen-
manta ĉhamusha karanllapa. Chaymi kaynu nir tapuranllapa:
2 —¿Imapaqtaq yaĉhakuqnikikunaqa unay rukunchikkunapa kustum-
rinta mana kasunllapa? ¿Imapaqtaq mikunanllapapaq karqa, naypaq-
taqa mana makinllapataqa paqan? nir.
3 Jesuspismi tapuran:
—¿Imapaqtaq qamkunapis chay kustumrikillapalata rurar Dyus mu-
nashantaqa mana rurankillapa? 4 Chaqa Dyusqami niran: 'Taytaykita
mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta ma-
manta ĉhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa' nir. 5 Piru qamku-
naqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: 'Manami
yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani
Dyusta' nir. 6 Mayqanpis chaynu niqqa, manami taytanta mamantaqa
rispitayanllapanachu. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami Dyus nis-
hanta mana kasunkillapanachu, qamkunapa kustumrikillapalata rurar
kawsanaykillapapaq. 7 ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna!
Waknupaqĉhi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran.
Chaqa niqmi:
8 'Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.
Piru yarpuyninllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.
9 Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.
Chaqa chay yaĉhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa
yaĉhachikuyninla imami' nir.
10 Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:
—Allita uyakur intrakayllapa. 11 Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis
ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchayjun kaytaqa puytinchu.
Ashwanmi mayqanpis yarpuyninllapapi mana allinta yarpur rimar
uchakuytaqa puytin.
12 Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu nir
willaranllapa:
—¡Taytituy! Chay fariseo runakunaqami qam chaynu nitki uyaparqa
kusata piñakuranllapa nir.
13 Piru Jesusqami paykunataqa niran:
—Ima qirutapis, syilumanta Taytay, mana tarpusha katinqami,
ĉhupanmanta pilar itakukanqa. 14 Chaynu piñakutinllapamapis ama kwin-
tachayllapachu. Chaqa paykunaqami imanutaq uk syigumaqa, mana
rikakuq masinta kaylata kaylata rishun nin mana rikakurmapis, chaynu
paykunapis. Allita yaĉhashanchikllapanu, uk syigu mana rikakuq masinta
kaylawta ima rishun niyarmapis, ashwan ishkantinllapa uk uĉhkumanna
ratanllapa.
15 Chaynu nitinmi, Pedruqa Jesusta niran:
—Intrachimayllapari chay mayqanpis mikushanraykuqa mana
uchakuyta puytinchu nishaykitaqa nir.
16 Chaymi Jesusqa niran:
—¿Qamkunamapischu manaraq intrakankillapa? 17 Allita kwintata
qukayllapa. Tukuy imata mikushallapaqami tukuyla rin paĉhanchikman.

Chaymantami qashan kwirpunchikqa itakamun. 18 Piru chay kusala
mana allin rimaykunata rimanllapa chay-shuypaqami yarpuyninllapamanta lluqshimun. Chaynu karmi mana allinkunata rimar ima
uchakushana rikarinllapa. 19 Chaqa, uk runapa yarpuyninmantaqami
mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi wanuchikuyta yarpun. Ukwan ukwan kayta yarpun. Musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla
tayta yarpun. Chaynulla suwakunanpaq, llullakunanpaq, musyakunanpaq ima yarpunllapa. 20 Tukuy chaykunata yarpur rurarmi uchakunllapa. Piru mayqanpis chay maki paqana kustumrita mana rurar
mikurqa ¿imanunari uchakunqallapa?

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran
(Mr 7.24-30)

21 Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro chaynulla Sidón pwiblupa
lugarninkunaman. 22 Chay lugarkunapimi uk cananea warmisita taq.
Paymi Jesusman kaynu nir kusalata qayĉhakur qimikaran:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, * llakipamastuy-ari! ¡Chaqa warmi
wamraymi dyablupa yarpuyninwan kar kusalata qischakayan! nir.

23 Chaynu nitinmi, Jesusqa mana imatapis niranchu. Ashwanmi
yaĉhakuqninkuna payman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Willay wak warmitaqa rinanpaq. Chaqa nuqanchikkunapa ikinchiktami qayĉhakur shamuyan nir.

24 Chaynu nitinllapami, Jesusqa kaynu niran:

—Taytay Dyusqami kaĉhamasha Israel pwiblumanta kaqkuna uysha
chinqasha yupay runakunalaman.

25 Chaynu nitinmapismi chay warmisitaqa rir Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy, ama chaynu nirchu yanapamay-ari! nir.

26 Jesusqa niran:

—Manami allinchu wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata
qaranapaqqa.

27 Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, amun misapi mikuyatin, chay mikuysitu ishkishanlamatapis mikun nir.

28 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, kusalatari qamqa nuqapi kriyinki! Chaymi imanutaq
kriyishaykinulla wamraykipiqa rurakanqa nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, chay warmipa warmi wamranqa alliyaranna.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

29 Jesusqami chay kayashanmanta lluqshir rirqa, ĉharan Galilea
shutiq quĉhapa manyanman. Chaymantami unaq sirkaman iqar
taran. 30 Chaykamanqami kusa achka runakuna tantakaranllapa pay
kayashanmanqa. Kujukunata, syigukunata, mana allin rikrayjunkunata, mudukunata chaynulla ukman qishaywan kaqkunata imami apar
Jesuspa ĉhakinlapi ĉhuraranllapa. Piru Jesusqami tukuyninta allicharan.
31 Chaynu chay mudukuna rimatin, mana allin rikrayjunkuna alliyatin,
kujukuna puritin, syigukuna chapakur rikakutin ima rikarmi chay

* **15:22** Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

runakunaqa limpu dispantakasha kidaranllapa. Chaymi ashwan Israel runakunapa Dyusnintana tukuyla alabaranllapa.

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan
(Mr 8.1-10)

32 Chaymantami, Jesusqa yaĉhakuqninkunata qayamur kaynu niran:
—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. Chaymi mana qarasha karqa, mana kaĉhanayanichu wasinllapamanqa. Chaqa imanupiqami mallaqpaq riyar nanpi imananmanllapa nir.
33 Chaymi, yaĉhakuqninkunaqa niranllapa:
—Piru, ¿imanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpiqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.
34 Chaymi Jesusqa tapuran paykunataqa:
—¿Aykataq kan tantitaykillapaqa? nir.
Paykunaqa niranllapa:
—Syiti tantitawan aykala piskadukunalami kan nir.
35 Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. 36 Chaymi, chay syiti tantitawan, chay piskadutaqa, aypar payji nir ima Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaĉhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiran. 37 Chaynumi tukuynin tiqllanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa. 38 Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru milqa (4,000) ullqukunala karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu. 39 Chaymantaqami Jesusqa runakunataqa, “Rishaqna” nir, yaku karruman iqar riran uk lugar Magdala † shutiqmanna.

16

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta ruranpaq
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

1 Chaymantaqami wakin fariseukuna, chaynulla saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi paykunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa:
—Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaĉhanayllapapaqqa uk milagruta ruray nir.
2 Piru Jesusqami niran:
—Qamkunaqami tardikuna unaq syiluman chapakur, syiluta chupikallata rikarqa ninkillapa: ‘Kusa shumaq tyimpumi kanqa’ nir. 3 Piru allaqmantakuna unaq syiluman chapakur syiluta chupikalla tultyawta rikarqa ninkillapa: ‘Kananqami mana allin tyimpuchu kanqa’ nir. Chaynu qamkuna syiluta chapar ima tyimpukunapaq yaĉharqa, ¿imapaqtaq mana intrakankillapa nuqa Dyusmanta shamusha kar yaĉhachishutiyqa? 4 Kay kusala mana allin yarpuyniyjun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru kay mana kriyimaq runakunaqami Taytay Dyus imanutaq Jonaswan ruraran chaynulla nuqawan ruratinla, munarqa intrakanqallapa.

---

† **15:39** Magdalaqami chaylla Magadanwanqa. Chay lugarllamantami karan María Magdalenaqa.

Chaynu nirqa chay kutilla, riranna chay runakunamantaqa.

Fariseukunapa, saduceupa mana allin yaĉhachikuyninkuna
(Mr 8.14-21)

5 Jesuspa yaĉhakuqninkuna quĉhapa uklaw manyanman pasasha karqa
yarpuranllapa, tantakunata qunqar rishallapa nir. 6 Chaymantami
Jesusqa niran:
—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo, chaynulla sa-
duceo runakunapa libaduranllapamanta nir.
7 Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa paykunapura ninakuranllapa:
"¡Mana tantata apamusha kashallapami, chaynu nimashanchikllapa
kanqa!" nir. 8 Chaynu yarpuyanllapa nir yaĉhayashanraykumi, Jesusqa
kaynu niran:
—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu nirqa? ¡Ima man-
araqchu allita nuqapi kriyinkillapa! 9 ¿Manaraqchu intrakankillapa,
chaynulla mananachu yarpunkillapapis, chay sinku tantitamanta sinku
mil runakunata qarashaytaqa? Chaqa achka kanastataraqmi subrat-
inpis tantaraykillapa. 10 Chaynulla manachu yarpunkillapa chay syiti
tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiypis, achka kanastata sub-
ranta tantashaykillapataqa. 11 ¿Ima manachu kwintata qukaraykillapa,
nuqaqa manami tantapaqchu rimayaray nirqa? Ashwanmi nishu-
yarayllapa kuytakanaykillapapaq chay fariseo, chaynulla chay saduceo
runakunapa libaduranmanta.
12 Chaymantami paykunaqa intrakaranllapana mana tantapa libadu-
ranpaqchu willamayashanchikllapa nir. Ashwanmi intrakaranllapa
chay fariseo, chaynulla saduceo runakuna yaĉhachikuyashanmanta kuy-
takananllapapaq nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

13 Jesusqa uk lugar Cesarea Filipuman ĉharqa, tapuran chay
yaĉhakuqninkunataqa:
—Nuqa Dyusmanta Shamuq Runapaqqa ¿mayqanshi kani ninllapataq
runakunaqa? nir.
14 Chaynu nitinqa paykunaqa niranllapa:
—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa
ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Jeremías, man-
aqapis Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.
15 —Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran chay
yaĉhakuqninkunataqa.
16 Chaymi Simón Pedruqa niran:
—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun, tukuy tyimpupaq kawsaq
Dyuspa Wamran kanki, nir.
17 Chaymi Jesusqa niran:
—Kusa shumaqmi kanki Jonaspa wamran Simón. Chaqa nuqapaq
yaĉhanaykipaqqa unaq syilumanta Taytaymi intrachishusha, manami
mayqan runa imachu. 18 Chaymi kananqa kusalata kriyir, jwirti rumi
yupay kashaykirayku Pedro shutichishayki. Chaynuqami wakin kriy-
iqkunapaqqa atun rumi yupayna kayanqa kriyishaykiqa. Chaymi chay
rumipa ananman ĉhurar llutakur uk wasita shachiq yupayna kashaq
chay wakin nuqapi kriyiqkunawanqa. Chaynuqami chay mana allinta

rurachikuq dyabluqa mana binsiyta puytinqanachu. 19 Piru kanan-
qami Pedro, Taytay Dyus syilupi mantakuyashanman yaykuqkunata
rikanaykipaqna numrashayki. Chaymi kay pachapi mayqanpis mana
kriyishanrayku, Dyus mantakuyashanman mana yaykunqachu nitkiqa,
unaq syilupi Taytaypis mana yaykuchinqachu. Chaynulla kay pachapi
mayqanpis kriyishanrayku Taytay Dyus mantakuyashanman yaykunqa
nitki-shuypaqa, Taytaypis yaykuchinqa mantakuyashanmanqa.

20 Chaynu Pedruta nishana karqami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa
willaran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, payqa Dyuspa
Akrashan Cristun nirqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

21 Chaymanta-pachami Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu nir intrachiq
qallariran:

"Nuqaqami Jerusalén pwiblumanna riyashaq. Chaymi chay
pwibluman ĉhatiyqa, chaypi ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa
mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna
ima aypar kusalata qischamanqallapa. Chaynu qischamarmi
wanuchimanqallapa. Piru chaynu wanuchimatinllapamapismi kimsa
diyamantaqa kawsamushaq" nir.

22 Chaynu nitinmi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar
anyaqnulla kaynu nir willaran:

—¡Dyusqami mana munanqachu chaynu qischakanaykipaqqa Tayti-
tuy! ¡Chaqa manami allinchu chaynu pasashunanpaqqa! nir.

23 Chaynu nitinmi Jesusqa Pedrulawman tikrakamur niran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu! * Chaqa qamqami Dyus mu-
nashanta mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula yarpur, Dyus
munashanta mana ruranayta munar disanimachimayanki nir.

24 Chaymanta-shuypaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

"Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa
llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis
ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa.
25 Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta
kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru
mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy
tyimpupaqna kawsanqallapa. 26 Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis
kay pachapi kaq ima munashanta tantakur mana washakatinqa,
¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ¿Manaqa uk runachu achka
imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami! 27 Chaqa nuqa
Dyusmanta Shamuq Runaqami shamushaq Taytay Dyuspa llipyalla
pudirninwan, angelniykunawan ima. Chaynu shamurmi tukuyta
allita rikar yaĉhar imanu rurashanllapanulla imanu kananpaqmapis
nishaq. 28 Chiqaptami nishaykillapapis: Kaypi kaqmanta wakinllaqami
mana wanunkillaparaqchu Dyusmanta Shamuq Runata mantakuqta
rikanaykillapakaman nir".

---

* **16:23** Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

17

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakaran
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

1 Chaymanta saysi diya pasatinnaqami Jesusqa, Pedruta Santiaguta
apar riran. Chaynullami aparanpis Santiagupa uknin Juanta ima.
Chaynumi paykunala rir iqaranllapa kusa unaq sirkaman. 2 Chaypi
katinllapanami, Jesusqa yaĉhakuqninkunapa naypanpi kusala ukman
shumaqpaq tikrakaran. Chaqa qaqllanqami rupay yupay kusata llip-
yarayaran. Nataq raĉhpan-shuypaqami kusa yuraq intiruta achkirayaran.
3 Chaynu Jesusta rikakuyarllapami, chay kutilla rikaranllapapis Dyuspa
unay rimaqninkuna Moiseswan, Elías ima Jesuswan parlaqta. 4 Chaymi
Pedruqa Jesusta niran:

—Taytituy ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Qam munatkiqa,
rurashaq kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-
shuypaqa Eliaspaq nir.

5 Chaynu Pedro niyatinqami, kusa llipya intiru puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

"Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paylawanmi kusa shumaqta yarpuni.
¡Paylatami uyakur kasunkillapa!" nir.

6 Chaynu niqta uyaparmi chay kimsa yaĉhakuqninkunaqa kusalata man-
chakur piratap rataran pachaman. 7 Chaymantami Jesusqa paykuna-
man qimikar, kamar kaynu niran:

—Ama manchakurchu shariyllapa nir.

8 Chaymi sharir chapakurqa mana mayqantapis rikaranllapanachu.
Ashwanmi Jesusqa paylana kasha karan.

9 Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa,
Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

10 Chaymi yaĉhakuqninkunaqa Jesusta kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta
naypaqta shamuyanqa ninllapa? nir.

11 Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi
tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. 12 Piru nuqaqa
nishaykillapa: Eliasqami nuqamanta naypaqta shamushana karan.
Chaynu shamutinmapismi, Dyuspa rimaqninpaq mana kwintacharchu
paykuna munashanta ruraranllapa. Chaynullami kananpis Dyusmanta
Shamuq Runatapis qischanqallapa paykunaqa.

13 Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa, Jesusqami
Shutichikuq Juanpaq rimayan nir.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyninwan kaq wamrata
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

14 Chaymanta, unaq sirkamanta tikrakamurqa achka runakuna
kayashanman ĉhamuranllapa. Chaymi chay kutilla, Jesusman uk runa
qimikar naypalanpi qunqurikur, kaynu niran:

15 —Wamraymi atakiwan kusalata qischakan. Chaynu atakiwan qis-
chakarmi kusalata ninakunaman, yakukunaman ima ratan. ¡Imaraq
Taytituy, wamrayta llakipar alliyachiy-ari! 16 Chaqa nuqaqami kay
yaĉhakuqnikikunamanmapis apamuray allichananpaq. Piru paykunaqami
mana puytishallapachu nir.
17 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana
allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq
qamkunawan kashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachi-
nakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.
18 Chaynu chay wamrata apamutinllapami Jesusqa chay dyablupa
yarpuyninta chay wamramantaqa anyar itakuranna. Chaymi wamraqa
chay kutilla, allinna kidaran. 19 Chaynu chay wamra alliyatinnaqa,
yaĉhakuqninkunaqa wakaqlaman rir Jesuswan parlar, kaynu nir tapuran-
llapa:
—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuynintaqa mana itakuyta puytisha
kashaqllapaqa? nir.
20 Jesusqami niran paykunataqa:
—Qamkunaqa manami allita Dyuspiqa kriyinkillapachu. Chaqa
chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq chay mustasa qirupa simillitan-
maqa kusa llampitu chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kay
qaqata ‘Ashur kaymanta, riy uklawman’ nitkillapaqa, chay qaqaqa
ashunman. Chaqa allita Dyuspi kriyirllapaqami tukuy imatapis rurayta
puytiyankillapana kanqa nir. 21 [Waknu riqchaq dyablupa yarpuyn-
inqa mana chaynulaqa runamantaqa lluqshinchu. Ashwan chaynu
dyablupa yarpuyninta itakunarqa ayunar kusalata Dyusman mañakurla
itakuyta puytinchik.]

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Chaymanta chay Galilea lugarpi yaĉhakuqninkunawan pulla puri-
yarmi, Jesusqa kaynu niran:
“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa.
23 Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyaman-
taqami, qashan kawsamunqa”.
Chaynu nir willatinmi, yaĉhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa.

Dyusta aduranan llapa wasipaqqami impwistuta pagrakuqllapa

24 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan rir ĉharan Capernaúm
pwibluman.
Chaynu ĉhatinllapami, Dyusta aduranan llapa wasipaq impwistuta
kubrakuqkuna Pedruman qimikar, kaynu nir tapuran:
—¿Yaĉhachikuqnikiqachu impwistutaqa pagrakun Dyusta aduranan-
llapa wasipaqqa? nir.
25 Pedruqa niran:
—Pagrakunmi taytituy.
Chaymanta Pedro wasiman yaykur mana imatapis niyatinraqmi, Je-
susqa kaynu niran Pedrutaqa:
—Ima ninkitaq Simón Pedro, ¿mayqankunatataq kubranllapa impwistu-
taqa kay pachapi mantakuqkunaqa? ¿Chay pwiblunllapamanta kaqku-
nata, manaqachu jwira kaq runakunata? nir.

26 Pedruqami niran:

—Jwiramanta kaq runakunalatami kubranllapa nir.

Chaymantami Jesusqa niran:

—Chiqaptami, chay mantakuqkunaqa pwiblunllamanta kaqkunataqa mana impwistutaqa kubranllapachu. 27 Piru chay impwistuta kubrakuq kaqkunata mana pagrar ama piñachinallapapaqqa, rir chay atun quĉhaman answiluykita itakuy. Chaymanta chay punta kaq piskaduta aypamurqa, aqrunta kiĉhar uk qillayta tarinki chaypiqa. Chaymi chay qillayqa aypanqa, rir nuqapaq kaq impwistuyta chaynulla qampa kaqta pagrakutkimapis nir.

18

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

1 Chaymanta chay kutilla Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Syilumanta kaq mantakuyashanpiqa ¿mayqanniyllapatataq Dyusqa kusa mas allinpaq rikamayanqallapaqa? nir.

2 Chaynu nitinllapami Jesusqa uk wamrituta qayamur paykunapa ĉhaypinpi shachir, 3 kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq kanan kawsayankillapa, chaynulla kawsar mana kay wamritu mana kwintachaypaqla chay yupay kawsarqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. 4 Chaqa kay wamritu yupay mana kusa kani nirchu ashwan mana kwintachaypaqla kaqkunalami, syilumanta kaq mantakuyashanpiqa kusa mas allinpaqqa riqsikasha kanqa. 5 Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan nir.

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

6 “Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamritukuna yupay kaqkunata uchakuchiqkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq. 7 Piru kay pachapiqami kusala saqra mana allinkunala untarayan. Chaymi mana imanupis shumaqta kawsayllapataqa puytinllapachu. Piru, chay mayqanpis uknin mana allinta rurar uchakunanpaq animachiq-shuypaqa imananqaraq.

8 “Chayraykumi uk makikillapa manaqa uk ĉhakikillapa mana allinta rurar uchakushana rikarichishutinqa, pitir itakuy wakaq qammantaqa. Chaqa mas allinmi kanqa chulla makila, manaqa chulla ĉhakila tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq. Manami allinchu kanqa chay makiki, chaynulla ĉhakiki uchakuchishushanrayku tukuy tyimpupaqna mana wanuq ninapi qischakanaykipaqqa. 9 Chaynulla nawiki ima mana allinta rikachir uchakuchishutinqa, urqur itakuy karu mayman qammantaqa. Chaqa kusa allinmi kanqa uk nawiyjunla tukuy tyimpupaq

kawsanaykipaqqa. Manami allinchu kanqa nawiki uchakuchishushan-
rayku, tukuy tyimpupaqna infyirnupi kastigakasha kanaykipaqqa nir.
*

Jesusmi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan
(Lc 15.3-7)

10 "Chaymi nishaykillapa: Amami nuqapi kriyiqkuna yanqa taksha
wamritukuna yupay kaqkunataqa ukmanta rikankillapachu. Chaqa
paykunata kuytaq angelmaqami waran waran maydiyapis Tayta
Dyuspa naypalanpi kayan. 11 [Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami
shamusha tukuy chay chinqasha kaqkunata washananlapaq.]
12 "¡Ma nimayllapa! Uk runa syin uyshayjun kanman. Chaymanta
chay syin uyshankunamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chay uk-
situ chinqashanraykuchu ¿chay wakin nubintay-nwibita (99) chaylapi
dijar, mana rinman chay chinqasha chayta maskaq? nir. 13 Chaynu
rir maskakur, tarirqami chay nubintay-nwibi kaqkunamantaqa masta
aligriyanqa chay chinqasha chayta tarishanraykuqa. 14 Chaynullami
unaq syilupi Taytaykillapapis mana munanchu uklamapis paypi kriy-
ishanrayku mana kwintachaypaqla wamritu yupay kaqkunapis chin-
qanantaqa.

Ima katinmapismi pirdunanakushunllapa

15 "Imanupi uknikillapa ima mana allinta rurashutinllapaqa, rir,
'Kaynumi mana allinta ruramashayki' nir shumaqla paylawan par-
layllapa. Chaynu paylawan parlar shumaqchanakurqami, kusa shu-
maqtana kawsankillapa. 16 Piru imanupi mana kasushutin-shuypaqa,
qayamuy ukta manaqa ishkay kriyiqkunata. Chayna chay paykunapis
rikananpaq ima mana allinta rurashantaqa, imanutaq Dyus nitin unay
iskribishankunapimaqa, ima katinpis ishkay manaqa kimsa tistigukuna
rikar yaĉhanqa niq chaynulla. † 17 Chaynu ruratkillapa paykunatapis
mana kasutinqa, wakin kriyiqkunatapis willayllapa. Piru chay wakin
kriyiqkunata mana kasutinllapa-shuypaqa, uk mana kriyiqta, manaqa
Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsinkillapa. ‡
18 "Chaymi nishaykillapapis: Kay pachapi kaqkunata mana allinta
tukushanrayku chiqanchatkillapaqa, ¿imanunari syilupi Taytay
kayashanmanmaqa yaykunqallapa? Nataq mayqanpis kriyishanrayku
kusala allinpaq ima riqsitkillapaqami, ashwan syilupi Taytay
kayashanmanpis yaykunqallapa.
19 "Chaynullami nishaykillapapis: Kay pachapi qamkunamanta
ishkay runa chayllata yarpur imata mañakutkillapaqami, unaq
syilupi Taytayqa qushuyanqallapa chay mañakushaykillapataqa.
20 Chaqa ishkayla, manaqa kimsalamapis nuqapi kriyishanrayku
tantakatinllapaqami, nuqaqa pullanllapa kashaq".
21 Chaynu nitinmi Pedruqa riran Jesusta kaynu nir tapuq:
—Taytituy ¿ukniykuna ima mana allinta ruramatinqa ayka kutitaq
pirdunayta puytiyashaq? ¿Syiti kutichu pirdunanaypaq allin kanqa?
22 Chaymi Jesusqa niran:

---

* **18:9** Ĉhakinchik, makinchik, manaqa nawinchik uchakuchimaqninchikqa kaynu intrachi-
manchik yarpuyninchikla, munayninchikla uchakuchimanashaqa ama kwintachashunchu nir.

† **18:16** Rikashun Deuteronomio 19.15. ‡ **18:17** Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq
runata yupayna riqsiyllapa nirqami intrachimanchikllapa amana paykunawan pulla kanalla-
papaq nir.

—Nuqaqa manami syiti kutila pirdunanki nishaykichu. Ashwanmi sitinta kuti syiti katinmapis michkatapis pirdunanki nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk mana pirdunakuqwan

23 “Chayraykumi syilumanta kaqpa mantakuyninqa, imanutaq uk mantakuqmaqa trabajaqninkunata iman kaqkunatapis rikananpaq dijasha karan chay yupay. 24 Chaymanta imankunata rikaq qallaritinllapanaqa payman ĉhachiran uktaqa dyis mil talintu qillayta § dibikuqta. 25 Chaymi chay trabajaqqa chay dibikuyashanpaq mana imanupis pagrakuyta puytiranchu. Chaynami chay mantakuqqa kaĉhakuran rantikunanllapapaq uk sirbikuqta yupay uklawman. Piru rantikunanpaqmi niran warmintinta, wamrantinta, chaynulla tukuy iman kaqnintinta ima chay dibikuyashanta pagrakunanpaqqa. 26 Chaynu chay mantakuq niyatinmapismi, chay trabajaqqa paypa naypalanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Taytituy llakipar yaramaskiy-ari. Nuqaqami imanupis chay dibishuyashaytaqa tukuyninta pagrashayki’ nir. 27 Chaymi chay mantakuqqa chaynu rugatinqa llakiparan paytaqa. Chaynulla ashwan chay dibiyashanmatapis manana kubrananpaqnachu niran. Chaymi ashwan dijatinna riran.

28 “Piru chay mantakuq chaynu llakipatin rirqami, chay trabajaqqa tariran uk trabajaq masin pitilata dibiyaq chayta. Chaymi ashwan mana llakiparchu kunkanmanta aypar urkaq qallarir, kaynu niran: ‘¡Pagramay chay dibimayashaykita!’ nir. 29 Chaymi chay trabajaq masinqa naypanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Llakipar yaramaskiyari taytituy. Chaymantami tukuyninta pagrashayki’ nir. 30 Piru chay ukninqami, mana llakipar yaraytaqa munaranchu. Chaymi ashwan karsilachikuran tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman. 31 Chaynu rurashanraykumi chay wakin trabajaq masinkunaqa kusalata llakiran. Chaymi rir chay mantakuqtaqa tukuy ima pasashantaqa parlaranllapa. 32 Chayta chay mantakuq yaĉharmi, kaĉhakuran qayamunanllapapaq. Chaymi ĉhamutinqa niran: ‘¡Kusala mana allin yarpuyniyjun runa!, nuqamaqami rugamashaykirayku chay tukuy dibimayashaykitaqa llakipashuray. 33 Chaymi imanutaq nuqa qamta llakipashuray chaynullami qampis chay uknikitaqa llakipanaykita’ nir. 34 Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur kaĉhakuran karsilman itar qischananllapapaq, tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman”.

35 Chaynu nirnaqami, Jesusqa niranpis: “Qamkuna uknikillapata mana tukuy shunquykillapawan pirdunatkillapaqami, syilumanta Taytaypis chaynulla qamkunawanpis ruranqa” nir.

19

Jesusmi yaĉhachikuran warmiwan dijanakuqpaq
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

1 Jesusqa yaĉhachikur tukchirnaqa riranna Galilea pwiblumantaqa. Chaynu rirmi riyu Jordanpa chimpan Judea lugarman ĉharan. 2 Piru paypa ikintaqa kusala achka runakuna riranllapa. Chaymi ashwan tukuyla qishaq kaqkunataqa allicharan.

§ **18:24** Dyis mil talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta gananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

3 Chaymantaqami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa.
Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:
—¿Allinchu kanqa uk runa kasarashan warminta imallapaqqa dijanan-
paq? nir.
4 Chaymi Jesusqa niran:
—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin iskribikashaku-
nataqa? Chaqa chaypiqami nin: ‘Dyusqashi puntamanta-pacha runata,
warmita ruraran’. 5 Chaqa chaypaqmi Dyusqa niqpis: ‘Uk runaqami
warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. Chaymi ashwan
warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa’ nir. 6 Chaynu
katinmi runaqa warminwanqa manana ishkaynachu. Ashwanmi uk
kwirpulana kayanqallapa. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warmin-
wan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanraykumi mana mayqanpis,
paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu nir.
7 Chaymanta chay fariseo runakunaqa qashan kaynu niranllapa:
—Chaynu katinqa, ¿imapaqta Moisés mantakushanpiqa kaynu nin? Uk
runa warminta dijanarqashi, karguyjunkunapi kartata rurar warminta
qurqashi chiqanchakayta puytin nir.
8 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moi-
sesqa chaynu dijanakunqa nirmapis mantakuran. Piru Tayta Dyusqami
unaymanta-pacha runata warminwan pullacharqa mana imalapaqpis
dijanakunanpaqqa munaranchu. 9 Piru nuqaqami nishaykillapa: Uk
runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta
dijar, ukwan kasararqami kusala saqrata uchakuyan nir. *
10 Chaynu nitinmi, chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu niran:
—Chaynu katinqa, manami allinchu mayqanpis warmiyjun kana-
paqqa nir.
11 Jesusqa paykunata niran:
—Tukuylaqa manami mana warmiyjun kaytaqa puytinllapachu. Ash-
wanmi chay mayqantaĉhi Tayta Dyus mana warmiyjun kananpaq nisha,
chaykunalami chaynu kaytaqa puytinllapa. 12 Chaqa chiqaptami wakin
runakunaqa mana warmiyjunchu maydiyapis kananpaq nasinllapa.
Nataq wakin runakunataqami ama warmikunanpaq runa masinkuna
kaparanllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana warmikunllapachu
kusala mas shumaqta Tayta Dyusta sirbiyta munar ima. Chaymi kay
nishayta mayqannikillapapis intrakanarqa imanupis intrakayllapa.

Jesusmi wamrakunata bindisiran
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

13 Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, pay mak-
inta ananman ĉhurar bindisinanpaq. Piru yaĉhakuqninkunaqami chay
wamrakunata apamuqkunataqa anyaran. 14 Chaymi Jesusqa kaynu
niran paykunataqa:
“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa
syilumanta kaq mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqku-
nalapaq”.
15 Chaynu nir, makinkunata chay wamrakunapa ananman ĉhurar
bindisirmi, chay lugarmantaqa riranna.

* **19:9** Wakin iskribikashakunapi kaynu nin: “Uk warmi, runan dijasha katin, qashan uk runa paywan kasararqa, uchakuyan” nir.

Kusala imayjun musu runami Jesuswan parlaran
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

16 Chaymantami uk musulla runa shamur Jesusta kaynu nir tapuran:
—[Kusa allinla] yaĉhachikuq Taytituy, ¿ima allin kaqlatataq ruraymán, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.
17 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq tapumanki allin kaqpaqqa? † Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. Piru tukuy tyimpupaqna kawsayta munarqami, Dyus mantakushankunata kasur kawsay nir.
18 Chaynu Jesús nitinmi, chay musuqa qashan tapuran:
—¿Mayqan mantakuykunatana? nir.
Chaymi Jesusqa kaynu niran:
—Ama wanuchikuychu; ama uk uk warmiwan kaychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu; 19 taytaykita, mamaykita kasuy. Chaynulla ukkunata llakipay, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla, nir.
20 Chaynu nitinmi, chay musuqa niran:
—Tukuy chaykunataqami [takshaymanta-pacha] rurashana kani. ¿Imataq mas kanqa ruranaypaqqa? nir.
21 Jesusqa niran:
—Kusa mas allin kayta munarqa, rir tukuy imayki kaqta rantikur, qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.
22 Chayta uyarmi, chay musuqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. 23 Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
—Allipla trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunanpaqqa. 24 Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta, nir.
25 Chaynu nitin uyaparmi yaĉhakuqninkunaqa kusata yarpupakur kaynu niranllapa:
—Chaynu katinqa ¿pitaq washakayta puytiyanqa? nir.
26 Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:
—Runakunapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaqshuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.
27 Chaynu nitinqa, Pedruqa niran:
—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa. Chaynu kashayllaparaykuqa, ¿imatataq aypayashaqllapaqa? nir.
28 Jesusqa niran paykunataqa:
—Chiqaptami nishaykillapa: Maydiya nuqa, Dyusmanta Shamuq Runa kusala shumaq mantakuyniypi mantakuq qallaritiyqami, qamkunapis dusikillapa mantakunaykillapapi tar pullay mantakunkillapa. Chaynami qamkunana Israelpa chay dusi kaq ayllunkunamatapis allinta mana allinta rurasha katinmapis allita rikar yaĉhankillapa.

† **19:17** Wakin iskribikashakunapimi kaynu nin: “¿Imaraykutaq allinla kanki nimanki?” nir.

29 Chayraykumi chay tyimpuqa nuqarayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, manaqa [warminta,] wamrankunata, ĉhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqa, chay dijashanmantaqa syin kuti mas imanllapakunata aypanqallapa. Chaynulla tukuy tyimpupaqnami kawsanqallapa. 30 Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla kanan tyimpukuna achka mana kwintachaypaq kaqkunaqami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

20

Jesusmi kumparasyunta ruraran trabajaqkunawan

1 Jesusqami niranpis:

"Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk ĉhakrapa amunmaqa timpranula lluqshiran rikaq trabajadurkunata, ĉhakranman rir trabajananpaq chay yupay. 2 Chaymi, chay ĉhakrapa amunqa trabajaqkunawan uk tratuta rurar kaĉharan ĉhakranpi trabajatinllapa uk diya intirupaq pagrananpaq.

3 "Chaymanta qashan unakaqna lluqshirqa rikaran plasapi ayka mana imatapis rurar taqkunata. 4 Chaynu rikarmi paykunataqa niran: 'Riyllapa qamkunapis ĉhakrayman trabajaq. Nuqami imanu trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa' nir. Chaymi paykunapis riranllapana.

5 "Chaymanta qashalan chay ĉhakrapa amunqa lluqshiran a las dusi yupay, chaynulla tardikaqpis. Chaymi wakin runakunata tarirpis chaynullata niran paykunatapis.

6 "Qashan tardikaqna chay plasallaman lluqshirqa, qashan runakunata tariran. Chaymi chay tarishankunatapis niran: '¿Imapaqtaq qamkunaqa kaypiqa tukuy unaq mana trabajarqa tashaykillapa?' nir. 7 Paykunaqa niranllapa: 'Manamiri mayqanpis rugamashallapachu trabajanayllapapaqqa' nir. Chaymi chay ĉhakrapa amunqa paykunatapis niran: 'Riyllapa qamkunapis ĉhakrayman trabajaq. [Nuqami imanu trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa]' nir.

8 "Chaymanta amsatinna-shuypaqa, ĉhakrapa amunqa kaynu niran chay trabajachikuqnintaqa: 'Qayamur trabajaqninchikkunataqa pagrayna. Piru chay ikita trabajaq qallarishakunata pagraq qallarir, tukchinki chay naypaqta trabajaq qallarishakunawan' nir.

9 "Chaymi, chay tardilana trabajaq qallarishakunaqa ĉharanllapa naypaqta pagrakaqqa. Piru tukuy unaq trabajasha yupaymi pagrakaranllapa. 10 Chaymantami chay naypaqta trabajaq qallarisha chaykunata pagrananpaq qayatinqa, paykunaqa yarpuranllapa: Nuqanchikkunataqami masta pagramayashunllapa nir. Piru paykunatapismi chay uk diyata trabajashannulla pagraranllapa. 11 Chaynu pagrakashana karqami kusalata piñakur, chay ĉhakrapa amuntaqa juraparanllapa, 12 kaynu nir: 'Kay ikita ĉhamuqkunaqami uk ratulatana trabajashallapa. Nataq nuqakunamaqami tukuy unaq kusala rupaypi ima shachinakur trabajasha kanillapa. Piru qamqami nuqakunawanqa chayllata pagrashayki. Chaynuqami mana allinchu' nir.

13 "Chaynu nitinllapaqa, ashwan chay ĉhakrapa amunqa kaynu niran chay rimapakuqkunapa uknintaqa: '¿Amiguy, ima mana

allintataq qamwanqa rurasha kani? ¿Manachu tukuy unaq trabajatkillapa chaynuta pagrashunayllapapaq parlaranchikllapa?
14 Kaypimi trabajashaykipaq qillaynikiqa. Ashwanmi rikuyna.
Ma willamay, ¿ima mana allintataq rurashusha kani, chay ikita
trabajaq ĉhamushakunata qamwan chayllata pagrarqa? 15 Chaqa
nuqapa qillayniywanqami munashayta rurayta puytini. ¿Manaqachu
kusala bwinu kashayrayku, chay wakinkunata qamwan chayllata
pagrashayrayku inbidyakayanki?' nir".
16 Jesusqami kaynu niranpis: "Kanan ikilapi kaqkunaqami
naypaqpina kanqallapa. Nataq chay kanan naypaqllapi kaqkuna-
shuypaqa maydiyaqa ikipina rikarinqallapa. [Chaynulla kusala
achkami qayakasha kanqallapa. Piru aykalami akrakasha kanqa]"
nir.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Jesusqami Jerusalén pwibluman riyarqa yaĉhakuqninkunata, uklaw-
man qayar kaynu niran paykunataqa:
18 "Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana
Jerusalén pwiblumanqa. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa
qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan
paykunaqa wanuchinanllapapaq nir mantakunqallapa. 19 Chaynullami
mana Israel runakunaman qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata
burlakar wipyar ima kruspi klabar wanuchinqallapa. Piru kimsa
diyamantaqami qashan kawsamunqa" nir.

Santiaguwan Juanpa maman, Jesusta mañakuran
(Mr 10.35-45)

20 Chaymantaqami Zebedeupa warmin, wamran Santiaguwan
chaynulla Juanwan rir, Jesusman qimikar naypalanpi qunqurikur,
wamranta llakipananpaq mañakuran. 21 Chaymi Jesusqa kaynu nir
tapuran chay warmitaqa:
—¿Imatataq munayanki? nir.
Payqami niran:
—Chay kusala shumaq mantakuynikipi mantakurqami, qam nitki, uk
wamrayqa allilaw qichqaykipi tanqa. Nataq uknin-shuypaqa ichuqlaw
qichqaykipi tanqa nir.
22 Chaynu nitinmi, Jesusqa kaynu niran:
—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis
yaĉhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta
upyaq yupaymi qischakar wanuyashaq, * chaynu qischakaytachu
puytiyankillapa kanqa? nir.
Chaymi paykunaqa niran:
—Arí Taytituy nir.
23 Chaymi Jesusqa qashan niran:
—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa
qischakashaynulla. Piru mantakunaypi tar allilawpi manaqa
chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami, mana nuqaqa

* **20:22** Castellanupi "Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado" nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

yaĉhanichu. Ashwanmi Taytay Dyus mayqantapis pay munashannulla tachinarqa tachiyanqa nir.
24 Piru chay wakin dyis kaq yaĉhakuqninkunaqami chaynu nir mañakuqta uyaparqa, chay ishkaykunawanqa piñakuranllapa. 25 Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:
"Qamkuna yaĉhashaykillapanu, kay pachapi mantakuqkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa. 26 Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa. 27 Chaynulla qamkunamanta uknikillapa kusa mas kayta munarqa, ukkunapa sirbiqninna kayllapa. 28 Imanuĉhi Dyusmanta Shamuq Runamaqami mana payta sirbinanllapapaqchu shamusha. Ashwanmi pay sirbikuq shamushamapis. Chaynami ashwan payqa kusala achka runakuna tukuy tyimpupaqna wanunanllapapaqna kaqkunata washar tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq shamusha".

Jesusmi ishkay syigukunata allicharan
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

29 Chaymantami Jesús, Jericó pwiblumanta yaĉhakuqninkunawan lluqshir ritinmi, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. 30 Chaynu riyatinllapami nan qichqalanpi ishkay syigu runakuna tayasha karan. Chaymi Jesús pasaqta uyaparqa, kaynu nir qayĉhakuranllapa:
—¡Taytituy, Davidpa ayllun, † llakipamastuyllapari! nir.
31 Chaynu nitinllapami, runakunaqa anyaranllapa upallananllapapaq. Piru paykunaqami llallin kaynu nir qayĉhakuranllapa:
—¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipamastuyllapari! nir.
32 Chaymi Jesusqa chaypi yarar, chay syigukunataqa qayar, kaynu nir tapuran:
—¿Imatataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.
33 Paykunaqami niranllapa:
—Taytituy, nawiyllapa rikakunantami munanillapa nir.
34 Chaymi Jesusqa paykunapaq kusalata llakir, nawinllapataqa kamar chay kutilla allicharan. Chaymi ashwan chay runakunaqa allinna, Jesuspa pullan riranllapa.

21

Jesusmi Jerusalén pwibluman yaykuranna
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Jesusqami yaĉhakuqninkunawan Jerusalén pwibluman riyar, yaqqa ĉhayarnaqa, Betfagé pwibluman ĉharanllapa. Kay Betfagé pwibluqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkay yaĉhakuqninkunata qayar, 2 kaynu nir kaĉharan:
"Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman ĉharqami uk burra wawayjun wataraqta tarinkillapa. Chaymi kaĉhar apamunkillapa ishkantinta. 3 Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: 'Taytitunchikmi ministiyan, daskaqlami kaĉhamunqa' nir".

† **20:30** Davidpa ayllun nirqami, intrachimanchik Dyuspa Akrashan Cristun nir.

4 Chaynuqami Dyuspa unay rimaqnin nisha kayaq chaynulla kumplikanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:
5 “Jerusalén pwiblumanta runakunata niyllapa:
‘Chapayllapa, chaytami shamuyan mantakuqnikillapa.
Payqami shamuyan mana kwintachaypaqla yupay,
uk burrupa wawitunpa anan tasha’ nir”.
6 Chaynu nitinqami, chay ishkay yaĉhakuqninkunaqa rir Jesús nishannulla ruraranllapa. 7 Chaymi burrataqa wawantinta aparanllapa. Chaymi raĉhpakunata ananman ĉhuratinllapa Jesusqa taranna. 8 Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raĉhpanllapata ĉhukiranllapa. Nataq wakin-shuypaqami qirupa raprankunata kuchumur ĉhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasananpaq. 9 Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:
“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa Davidpa ayllunmanta gubyirnunchik,
Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!
Chaymi ashwan unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa” nir.
10 Chaymanta Jesús, Jerusalén pwibluman yaykutinqa, tukuyla chay pwiblumanta kaq runakuna kusalata laqyaranllapa. Chaymi achka runakuna kaynu nir tapunakuyaqllapa:
—¿Mayqantaq kayqa? nir.
11 Wakinkunaqami niyaqllapa:
—Nazaret pwiblu Galileapa lugarninmanta Dyuspaq rimaqnin Jesusmi nir.

Jesusmi Dyusta aduranannllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran (Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Chaymantami Jesusqa, Dyusta aduranannllapa wasiman yaykur tariran rantikuqkunata, rantiqkunata ima. Chaymi limpu waqtaman itakuran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran. 13 Chaymi chay runakunataqa kaynu niran:
“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutinqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maĉhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.
14 Chaymantami Dyusta aduranannllapa wasillapi Jesusmanqa qimikaranllapa syigukuna, kujukuna ima. Piru Jesusqami paykunataqa allicharan. 15 Piru kurapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima Jesús rurashanta rikaranllapa. Chaynullami uyaparanllapapis wamritukuna Dyusta aduranannllapa wasipi kaynu nir laqyaqllapata “¡Biba biba Davidpa ayllun!” niqta. * Chaymi kusalata piñakur, 16 Jesustaqa kaynu niranllapa:
—¿Uyapankichu chay wamrakuna rimayashantaqa? nir.
Jesusqami niran:
—Arí, uyapayanimi. Piru ¿manachu liyishaykillapa qamkunaqa Dyus nitin iskribikashakunapi kaykunapaq nishantaqa? Chaqa kaynumi nin:
‘Taksha wamritukuna,
chaynulla ñuñuq wamritukunamapis
kusa shumaqta alabamayanqallapa’ nir.

* **21:15** Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Salmo 8.2.

17 Chaynu nirnaqami paykunata chaypi dijar, Jesusqa riranna Betania
pwibluman. Chaymi chay tutaqa chaypi yurqaran.

Jesusmi igus qiruta chakinanpaqna niran
(Mr 11.12-14, 20-26)

18 Allaqmanta allaq allaqla Jerusalén pwibluman qashan riyarmi
Jesusqa mallaqnaran. 19 Piru chay nan qichqalanpimi rikaran uk
igus qiruta. Chaymi puquyninta maskaq rirqa yuranlata tariran.
Chayraykumi, chay igus qirutaqa kaynu niran: "¡Mananami kaymantaqa
puqunkinachu!" nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, igus qiruqa chakiranna. 20 Chaynu chay
igus qiru chakishata rikarmi, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa kusa dispan-
takashalla kaynu nir tapuranllapa:

—¿Ima nitkitaq chay igus qiruqa das chay kutillaqa chakiran? nir.

21-22 Jesusqami kaynu niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna imata ruranaykillapapaq
kar Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu
mañakutkillapaqami, tukuy imapis rurakanqa. Chaymi ashwan chay
igus qiruta imanu rurashaymanmatapis masta rurayta puytinkillapa.
Chaynulla ashwan Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar, kay qaqata 'Ashur,
rir mar yakuman yaykuy' nitkillapapis kasushunmanllapa nir.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Chaymantami Jesusqa Dyusta aduranannllapa wasiman yaykur
yaĉhachikuq qallariran. Chaynu yaĉhachikuyatinmi, kurakunapa man-
taqninkuna, Israel pwiblupa ruku mantakuqninkuna ima qimikar, Je-
sustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

24-25 Chaymi, Jesusqa paykunata niran:

—Nuqapis tapushaykillapa: ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa
kaĉhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyuschu kaĉhamuran manaqachu
runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami,
nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani
nirmapis.

Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa:
" 'Dyusmi kaĉhamuran' niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa,
chaynu nishallapaqa '¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?' nimashun-
llapa. 26 Chaynulla, manami puytinchikllapachu 'Runakunalami
kaĉhamuran' niytapis, runakunata manchashanchikllaparayku. Chaqa
tukuylami kriyinllapa 'Juanqashi Dyuspa rimaqnin karan' nir".
27 Chaynu ninakuyarmi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaĉhanillapachu nir.

Chaymi, Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamat-
inmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesusmi kumparasyunta ruraran ishkay wamrakunawan

28 Chaynullami Jesusqa chay mantakuq runakunataqa tapuranpis:

—¿Imatataq yarpunkillapa qamkunaqa kaypaqqa? Karanmi uk runa
ishkay wamrayjun. Chaymi uk wamrantaqa niran: 'Wamray, riy
kananqa ubata tarpushanchik ĉhakranchikman trabajaq' nir. 29 Piru

wamranqami kaynu niran: ‘¡Manami kananqa trabajanayanichu!’ nir.
Chaymanta, chay wamraqa manami allintachu tukuyani taytayta mana
kasurqa nir kwintata qukar, ashwan riran trabajaqqa. 30 Chaymanta
qashan taytanqa riran uknin wamranta willaq rinanpaq trabajaq. Chay
wamraqami niran: ‘Arí, taytituy rishaq’ nir. Piru chaynu nirmapismi
mana riranchu. 31 Mabir willamayllapa: ¿Kay ishkantinmantaqa
mayqannintaq taytan munayashantaqa rurasha kanqa?

Paykunaqa niranllapa:

—Punta chaymi nir.

Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay Roma pwiblupaq impwistuta
kubrakuqkuna, chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami,
syilumanta kaq mantakuyashanmanqa qamkunamantaqa naypaqta
yaykunqallapa nir. 32 Chaqa Shutichikuq Juan shamur allin kaqlata
rurar kawsananllapapaq yaĉhachikutinqami, qamkunaqa mana kasur-
aykillapachu. Piru chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna,
chaynulla chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami,
intrakar kriyiranllapa. Nataq qamkuna-shuypaqami tukuy chayta
rikarmapis karanlla kar, mana imanupis kriyiraykillapachu.

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

33 “¡Allita uyakuyllapa! Kay kumparasyuntapis parlashaykillapa:
Uk runami ĉhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran.
Chaynullami ruraranpis uk quĉhata chaypi binuta lluqshichinanpaq.
Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa anan-
man iqar chay ĉhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata
chay ĉhakranta arrintar riran largu mayta.

34 “Chaymanta kusicha tyimpu ĉhamutinqa, chay ĉhakrapa amunqa
kaĉhamuran sirbikuqninkunata, chay kusichakushanmanta paypaq kaq
partintaqa qunanllapapaq. 35 Piru ashwan chay ĉhakrapi kaqku-
naqami, chay sirbikuqninkunataqa aypar wakinkunataqa maqaranl-
lapa. Nataq uktaqa wanuchiranllapa. Chaynulla uktaqa rumillawan
sitaranllapa ima. 36 Chaymantami chay ĉhakrapa amunqa chay punta
kaĉhashanmantaqa mastana sirbikuqninkunataqa kaĉhamuran. Piru
chay ĉhakrapi kaqkunaqami imanutaq chay punta kaqkunata ruraran
chaynulla ruraran.

37 “Chaymanta tukukananta-shuypaqami wamrantana kaĉhamuran,
kaynuta yarpur: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqal-
lapa’ nir. 38 Chayna wamranta kaĉhatin, chay ĉhakrapi kaqkuna rikarqa,
ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ash-
wan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachanwanqa kidanal-
lapapaq!’ nir. 39 Chaynu nirmi aypar chay ĉhakramanta urqumur
wanuchiranllapa”.

40 Chaynu nirqa kaynu tapuran paykunataqa:

—¿Chay ĉhakrapa amun shamurqa, chay ĉhakrapi kaqkunawanqa
imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?

41 Paykunaqa niranllapa:

—Chay kusala mana allin runakunataqami mana llakiparchu limpu wanuchir tukchiyanqa. Chaynami ashwan ukkunatana arrintar dijayanqa, chay paykunaqa kusicha tyimpu ĉhamutinqa amunpaq kaqtaqa karantana qunanllapapaq nir.

42 Chaymantami Jesusqa niran paykunataqa:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqa kaynu nin:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.
Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.
Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir.

43 Chayraykumi nishaykillapa: Qamkunaqami chay rumi mana sirbiqta yupay nuqata disprisyamashaykillaparayku Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. Ashwanmi chay mayqanĉhi Dyus munashannulla uk puquq yupay rurayan chaykunami tukuy tyimpupaq kawsaqqa rinqallapa nir. 44 Chaymi nini, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, runapa ananman rumi ratar-shuypaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

45 Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin, chay kurakunapa mantakuqninkuna, fariseo runakuna ima uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. 46 Chaymi Jesusta aypar wanuchiyta yarpurllapamapis, manchakuranllapa. Chaqa tukuy runakunami kriyiranllapa Jesusqa, Dyuspa uk rimaqnin nir.

22

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk kidamyintuwan
(Lc 14.15-24)

1 Jesusqami qashan kumparasyunkunawan willaq qallariran. Chaymi kaynu niran:

2 “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk mantakuqmaqa fyistata ruraran wamranta kidachinanpaq chaynu. 3 Chaymi chay fyistaman shamunanllapapaq sirbikuqninkunata kaĉhakuran qayamunanllapapaq chay kunachikasha kaqkunataqa. Piru chay kunachikasha kaqkunaqami mana rinaranllapachu. 4 Chaymanta qashan kaĉharan uk sirbikuqninkunatana chay kunachikashakunataqa kaynu ninanllapapaq: ‘Mikuykunatami kamakachishana kani. Kaĉhakutiymi kusala gurdulla animalkunata wanuchir kusala shumaqta kamkachishallapana. Chaynumi tukuy listuna kidamyintuman shamunaykillapapaqqa’ nir.

5 “Piru chaynu nitinllapamapismi chay kunachikasha kaqkunaqa mana shamunaranllapachu. Chaymi ashwan paykunamanta ukninqa ĉhakrankunata rikaq riranllapa. Nataq ukkuna-shuypaqa riran nigusyunkunaman. 6 Piru ukkuna-shuypaqami chay mantakuqpa sirbikuqninkunata aypar qischaranllapa wanuchinanllapakaman.

7 “Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur suldadunkunata kaĉhatin wanuchiranllapa chay kunachikasha kaq wanuchikushakunataqa. Chaynulla pwiblunllapata rupachinanpaq ima kaĉhakuran chay mantakuqqa. 8 Chaymantami chay mantakuqqa sirbikuqninkunata kaynu niran: ‘Tukuymi listuna kidamyintupaqqa. Piru chay kunachisha karay chaykunaqami manana allinnachu shamunanpaqqa. 9 Chaymi kananlla qamkunaqa riyllapa chay waqta kallikunaman. Chaynami

chaypi tukuy tarishaykillapata kunachiyllapa shamunanllapapaq kay kidamyintumanqa' nir.
10 "Chaymi chay sirbiqninkunaqa lluqshiranllapa kallikunaman. Chaypimi tukuy allin, mana allin yarpuyniyjun kaqkunata tarishantaqa kunachiran. Chaynumi chay mantakuqpa wasinmanqa kusala achka runakunata untachiranllapa.
11 "Chaymanta chay mantakuqqa kunachishankunata rikaq wasinman yaykurqa, uk runata rikaran chay fyistapaq mana shumaq mudakur kamakashatachu. 12 Chaymi kaynu niran: 'Taytituy, waknu mana shumaq kamakasha karqa ¿imanutaq yaykamushayki kay fyistapi kanaykipaqqa?' nir.
"Piru chaynu nitinmapismi chay runaqa mana imatapis niranchu. 13 Chaymantami mantakuqqa chay misapi sirbikuqkunataqa kaynu niran: 'Wak runataqa makinta, ĉhakinta watar, waqta tutaparaqllamanna itakuyllapa. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa' nir.
14 "Chaynu nirqami intrachimanchikllapa, Tayta Dyusqami kusala achkata qayamun. Piru payqami aykalata akran nir".

Jesusta tapuranllapa impwistupaq
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Chaymantami, chay fariseo runakunaqa rir paykunapura kusalata parlaranllapa, rir Jesusta tapur mana allinta rimachir chaylapaqna uchachananllapapaq. 16 Chaymi chay fariseo runakunaqa wakinninta, chaynulla chay gubyirnu Herodespa wakinninwan pullata kaĉharanllapa Jesusta kaynu ninanllapapaq:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yaĉhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yaĉhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yaĉhachikunkimapis. 17 Chaymi qam yarpushaykinulla willamayllapa: ¿Allinchu kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? nir.
18 Chaynu nitinllapami Jesusqa kwintata qukaran, mana allinta paypaq yarpurllapami chaynuqa tapuyanllapa nir. Chaymi kaynu niran paykunataqa:
—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna ¿imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa? 19 Rikachimayllapa chay impwistuta pagrakunaykillapa qillayta nir.
Chaynu nitinmi apamuranllapa uk qillay dinaryu shutiqta. 20 Chayna Jesusqa paykunata tapuran:
—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq kay qillaypiqa iskribikasha? nir.
21 Paykunaqa niranllapa:
—Mantakuq Cesarpa nir.
Chaymi Jesusqa niran:
—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta quyllapa nir.
22 Chaynu nitin, uyaparllapami kusa dispantakashalla kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesusta chaypi dijar riranllapana.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 Chay diyallami, wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq.
Chaqa chay saduceo runakunaqami niqllapa: “Manashi wanuqkunaqa
qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa, mabir ima
ninqashi nir kaynu tapuranllapa:
24 —Yaĉhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir mantakuran:
‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinqa, chay
wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna
chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.
25 “Chaynu katinmi tapushaykillapa: Uk kutimi syiti irmanukuna
karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjun kayar
wanuran. Chaynu mana wamrayjun kashanraykumi chay ishkay
kaq ukninna kasararan. 26 Chaynullami chay ishkay kaqta, kimsa
kaqta pasaran, chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman.
27 Chaymantami chay warmipis wanuranna.
28 “Chayna chiqapta wanushakuna kawsamuyatinqa, ¿mayqanninpa
warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan
chay warmillawan”.
29 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus
nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirninpaq mana
intrakashaykillaparayku. 30 Chaqa maydiya chay wanushakuna
kawsamurqami, manana kasaranqallapanachu, chaynulla manana
kasarachikunqallapalamapischu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa
angelninkunamaqa mana kasaranllapachu chaynuna kawsanqallapa.
31 Nataq chay wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa, ¿manachu
qamkunaqa liyishaykillapa Dyus paylla kaynu nitin iskribikashantaqa?
Chaqa kaynumi niq: 32 ‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa
Dyusnin kani’ nir. Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa
Dyusninchu, ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu
nirqami intrachimanchik, paypaqqami tukuy wanusha kaqkunamapis
kawsayanllapa nir.
33 Chaynu nir Jesús yaĉhachitinmi, chay runakuna uyakurqa kusa dis-
pantakashalla kidaranllapa.

Dyuspa mas allin mantakushan
(Mr 12.28-34)

34 Chaymantami chay fariseo runakunaqa, Jesusqashi chay sa-
duceo runakunata willar uyarachisha nir yaĉharmi, tantakaranllapa.
35 Piru paykunamanta ukqami Moisés mantakushanta kusata yaĉhar
yaĉhachikuq karan. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:
36 —Yaĉhachikuq Taytituy, ¿Dyus nitin Moisés mantakushanmantaqa
mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.
37 Jesusqa niran:
—‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan,
yarpuynikiwan’ nir. 38 Kaymi chay puntapi kaq kusa mas allin
mantakuyqa. 39 Piru kanmi ukpis chay punta chay yupay kusala mas
allin mantakuyqa. Chayqami kaynu nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq,
imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. 40 Chaymi

nishaykipis: Kay ishkay mantakuykunata karanta rurarqami, Dyus tukuy mantakushantaqa kumpliyanchikna nir.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Piru chay fariseo runakuna chaypi tantakasha katinllaparaqmi,
42 Jesusqa kaynu tapuran:
—¿Imatataq yarpunkillapa Dyuspa Akrashan Cristunpaqqa? ¿Mayqanpa ayllunmantataq kanqa? nir.
Chaymi niranllapa:
—Davidpa ayllunmantami nir.
43 Chaymantami Jesusqa niran:
—Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq Davidqa, 'Amituy' niran Cristupaqqa, Dyuspa Ispiritun yanapatinqa? Chaqa Davidqari kaynu niran:
44 'Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:
Tay allilaw qichqaypi,
maydiya chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman nir'.
45 Mabir willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinqa, ¿imapaqtaq Davidqa 'Amituy' niran?
46 Chaynu nitinmi mana mayqanninpis imata willaytapis puytiranllapachu. Chaymi chaymanta-pachaqa, manana imata tapunanllapapaqpis yarpuranllapanachu.

23

Jesusmi fariseukunata ima anyaqnulla willaran
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

1 Chaymanta Jesusqa chaypi kaq runakunata, yaĉhakuqninkunata ima kaynu niran:
2 "Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami kaynu yarpunllapa: 'Nuqanchikkunaqami Moisés mantakushanta kusa allita intrakashanchikllaparayku, yaĉhachikur mantakunchikllapa kumplinanllapapaq' nir. 3 Chayraykumi, paykuna imata nitinpis kasur rurayllapa. Piru amami chay paykuna rurayashantaqa rurankillapachu. Chaqa paykunaqami chaynu yaĉhachikuyarmapis, ashwan uktana rurasha rikarinllapa. 4 Chaynumiri ashwan paykunaqa uk kusala llashaq kargata aprichiq yupay runa masinkunata imata rurananpaq nir mantanllapa. Piru chay niyashanllapataqa mana pitilamatapis kumplinanpaqqa yarpunllapalamapischu.
5 "Chaymi paykunaqa imata rurarllapapis runakuna rikananllapalapaq ruranllapa. Chaynullami allita Dyuspi kriyin ninanllapapaqpis Dyus nishankunata taksha papilsitukunapi iskribir urkunkunapi, rikrankunapi ima ĉhurar purinllapa. Chaynullami Dyus mantakushankunapi kusata yarpur kawsanllapa ninanllapapaqpismi mudananllapa manyanpipis kusala atun shulyakunata ĉhurakunllapapis.
6 Chaymi, chay tantakananllapa wasikunapi, manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munanllapa. 7 Chaynullami plasakunapimapis kusala shumaqta saludar, 'Yaĉhaq yaĉhachikuq' ninanllapata munanllapa.

8 “Piru qamkuna-shuypaqa manami wakinkuna ‘Yaĉhaq yaĉhachikuq’
nishunanllapataraqqa ministinkillapachu. Chaqa qamkunaqami uk
ayllulamanta kaq yupay tukuynikillapa chaylla kankillapa. Nataq uk-
lami kan yaĉhaq yaĉhachishuqnikillapaqa. 9 Chaynullami kay pachapiqa
ama mayqantapis, ‘Taytay’ ninkillapachu. Chaqa unaq syilumanta kaq
uklami Taytaykillapaqa. 10 Amami ‘Kusa intrachikuq tayta’ nishunan-
llapataqa munankillapachu. Chaqa uklami kan intrachishuqnikilla-
paqa. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun. 11 Chayraykumi qamkuna-
manta wakinkuna kusa masta yaĉhaq kaqqa, ashwan wakinkunatana
sirbinqa. 12 Chaqa mayqanpis pay yarpuyninllamanta ‘Kusana kani’
niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqan-
pis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nisha-
paqna Dyusqa riqsinqa”.

13 Jesusqami kaynu niranpis:

“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi
runakunala kankillapa! Chaynu karmi wakinkuna syilumanta
kaqpaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu.
Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana
washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima
washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu.

[14 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi
runakunala kankillapa! Chaymi chay wakcha warmikunata kitankil-
lapa wasinkunata ima. Piru allin runa nishunanllapapaqqami kusala
unayta Dyusman mañakuq yupay tukunkillapa. Chayraykumi kusala
manchaypaqtana kastigakankillapa.]

15 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq
kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa
tukuy pachata ima rinkillapa uk runallataqa qamkuna yupay
kananllapapaq yaĉhachinaykillapapaq. Piru mayqan runatapis qamkuna
yupay kananpaq kriyichirqami, qamkunamanta ishkay kuti mas
uchayjunpaqna tikrayankillapa. Chaymi ashwan kusala manchaypaqta
tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqa.

16 “¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu mana allita intrakaq
karmapis intrachikuyta munaqkunaqa! Chaqa qamkunaqami, kaynu
nir yaĉhachikunkillapa: ‘Mayqan imata ruranapaq nir Dyusta aduranan-
llapa wasipaq rimar jurar, mana rurarmapisshi mana uchayjunchu
kanqa. Nataq Dyusta aduranapllapa wasipi uru kaqpaq rimar imata
ruranapaq jurar mana rurar-shuypaqashi uchakuyan’ nir. 17 ¡Akaw
yaru syigukuna! Tapushaykillapa: ¿Mayqannintaq mas allinqa, Dyusta
aduranapllapa wasi, manaqachu chaypi kaq uru? Chaqa chay uruqami
Dyusta aduranapllapa wasipi kashanrayku Dyuspaqqa kusala allin.

18 “Qamkunaqami ninkillapapis: ‘Mayqanpis imata ruranapaq al-
tarpaq rimar jurarpisshi mana chiqapta arnikuq yupaychu. Nataq chay
ufrindita altarpi tayan chaypaq rimar jurarshi, chiqapta imata ruranan-
paqpis arnikuyan’ nir. 19 ¡Akaw syigu kaqkuna! ¿Imataq mas allinqa:
Chay altarpi ufrindita, manaqachu altar? ¿Manachu chay ufrinditaqa
ashwan altarpi kashanrayku kusala mas allinpaq tikrakan? 20 Chaymi

nishaykillapa: Mayqanpis, altarpaq jurarqa, manami altarlapaqchu
jurayan. Ashwanmi tukuy imankuna chaypi kaqkunapaq ima jurayan.
21 Chaynulla mayqanpis Dyusta aduranallapa wasipaq rimar jurarqa,
manami chay wasilapaqchu jurayan. Ashwanmi Dyusllapaq rimar
jurayan. Chaqa payqami chaypi kawsan-ari. 22 Chaymi syilupaq rimar
juraq-shuypaqa, Dyus tar mantakuyashanpaq jurayan. Chaynullami
jurayanpis Dyusllapaq rimar. Chaqa payqa chaypiri tan.
23 "¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi
runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa mintamanta, anis-
manta, kuminumanta ima dyis parti kaqmanta uksituta qunkillapa
Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan
imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinapaq niyan
chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayl-
lapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama
dijarchu.
24 "¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu kusala mana allinta
yaĉhachikuqkunaqa! Chaqa qamkunaqami Moisés mantakushanta allita
kasur yaĉhachikushaq nirqa, imanutaq yakuta mayqanpis upyananpaq
katin, chay yakupi uk chuspisitu katinmaqa shuyshur upyan, chaynu
yupay tukunkillapa. Piru manami kwintata qukankillapachu, chaynu
tukurqami ashwan uk kamilluta iqachiq yupayna kusala mana allita
tukuyankillapa. *
25-26 "¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi
runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu yu-
pay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa ashwan
kusalata munapakur suwankillapa. ¡Ima kabal yaruĉhiri kankillapa!
Chiqaptari wakinkunawan bwinu kankimanllapa. Chaqa mana chaynu
karqami, imanutaq uk kupa, manaqa uk platumataqa waqtanlawlata
pichashaqa, rurinqa tiqtilla kidan, chaynu kankillapa qamkunapis. Piru
uk kupata manaqa uk platuta rurintinta pichashaqami, intirulana kusa
chiqap shumaq kidan.
27-28 "¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi
runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa kusala
bwinu, karanlata imatapis ruraq yupay tukunkillapa. Piru chiqap-
taqami mana chaynuchu kankillapa. Ashwanmi yanqa illaqta chaynu
tukuqkuna, kusala mana allinkuna ima kankillapa. Chayraykumi
qamkunaqa imanutaq uk bubidamataqa waqtanlawta yuraqta pintatin-
llapamaqa kusala shumaq. Piru rurinpiqami tullukuna, kusala saqra
asyaq ima kan, chay yupaymi qamkunapis kankillapa.
29 "¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi
runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa Dyuspa unay
rimaqninkuna pampakashankunata kusa shumaq wasikunata yupay
kamakachinkillapa, kusala allin kashanrayku. 30 Chaynullami ninkilla-
papis: 'Nuqanchikkunaunay rukunchikkunapa pullan kawsasha karqa,

* **23:24** Kay intrachimanchik imanumi kusala ruraypaq kaqkunata mana ruranllapachu nir. Nataq chay mana yaqqa ruraypaq kaqkunata-shuypaqa ruranllapa nir.

Dyuspa rimaqninkunata wanuchinanllapapaqqa manami dijanallapat-
achu' nir. 31 Piru chaynu unay rukunchikkuna nirqami, qamkunalla
niyankillapa: 'Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiqkunapa ayllun
kanchikllapa' nir. 32 ¡Chaynu karqa, unay rukuykillapakuna imata ruraq
qallarishanllapataqa rurar tukchiyllapari!
33-34 "Chay rukuykikuna qallarishanta rurar tukchinaykillapa-
paqqami nuqaqa kaĉhamushaq Dyuspa rimaqninkunata, kusa yaĉhaq
intrakaqkunata, yaĉhachikuqkunata ima. Chaymi qamkunaqa wakintaqa
wanuchinkillapa, kruspi klabankillapa ima. Nataq wakinkunata-
shuypaqa wipyankillapa ima tantakananllapa wasikunapi. Wakinta-
shuypaqa pwiblun pwiblun ikinpi purinkillapa qischanaykillaparayku.
Chaynu karmi ¡largu kurukuna, largu kurupa ayllunkuna kankillapa!
¿Imanuna washakankillapa chay tukuy tyimpu kastigakanaykillapa-
mantaqa? 35 Chayraykumi qamkunapaqqa tukuyla mana allinkunata
rurashaykillaparaykuqa kusala manchaypaq kastigu shamunqa.
Chay kusa allin runa Abel shutiqta wanuchishaykillapamanta-pacha
Berequiaspa wamran Zacariaskaman. Chaqa pay Zacariastaqami
qamkunapa rukuykillapakuna wanuchiran Dyusta aduranananllapa
wasipa, altarninpa naypanpi. 36 Chaymi nishaykillapa: Chaynu chay
kusala allin runakuna wanushanraykuqami, kanan tyimpu kawsaq
runakunapaqna kastiguqa kanqa nir.

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran
(Lc 13.34-35)

37 "¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa
rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaĉhamushan
yaĉhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq
tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta
tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu. 38 Chaqa
rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. 39 Chaymi nishaykillapa:
Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa
tyimpu ĉhamunankaman:
'¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqtaqa!' nir".

24

Jesusmi Dyusta aduranananllapa wasita ratachinqallapa niran
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

1 Chaynu rimar tukchirna, Jesusqa Dyusta aduranananllapa wasimanta
lluqshir riranna. Chaynu riyatinmi, yaĉhakuqninkuna payman qimikar,
Dyusta aduranananllapa wasita kusala shumaqta ima rurashanllapapaq
parlayaranllapa. 2 Piru Jesusqami niran:
"Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami, limpu ratachinqallapa.
Chiqaptami nishaykillapa: Mananami uk rumilamapis anapura llu-
takashaqa kidanqanachu nir".

Jwisyu diya shipchamuyatinqami kaynu pasanqa
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan Olivos sirkaman riran-
llapa. Chaymi chaypi Jesús tatin, chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu nir
paylata tapuranllapa:

—Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima
siñalta rikartaq yaĉhayashaqllapa qam tikrakamuyankina nir, chaynulla
kay pacha tukukanan tyimpu ĉhamunqa nirqa?
4 Chaymi, Jesusqa niran:
—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunan-
llapapaq. 5 Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa.
Chaymi, 'Dyuspa Akrashan Cristunmi kani' nir, kusa achka runakunata
ingañanqallapa. 6 Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa
wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami
manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasat-
inmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa. 7 Chaqa
uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta
kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakun-
qallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala qishay, mallaq
tyimpu ima kanqa. Chaynulla pachamapis kusalata kuyunqa achka
lugarkunapi. 8 Piru chaynu pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi
qischakay tyimpuqa qallariyan nir.
9 "Chaymi ashwan chay tyimpuqa qamkunataqa qukushuyanqallapa
kusalata qischar ima wanuchishunanllapapaq. Chaynumi tukuyla kay
pachapi ĉhiqnishunqallapa nuqapi kriyishaykillaparayku. 10 Nataq kusala
achka wakinnikikunaqami chay tyimpukunapiqa manana kriyinan-
qallapanachu. Chaymi ashwan ĉhiqninakur ima paykunapura ukninpaqmapis mana allinta rimapanakunqallapa. 11 Chaynulla Dyuspaq
kusala achka rimaq tukuqkuna rikarimunqallapa. Chaynumi ashwan
kusala achka runakunata ingañanqallapa. 12 Chaymi chay tyimpukunaqa
kusala mana allin ruraykunalana kanqa. Chaynu katinmi, tukuyla
mayqanpis manana ukninkunapaqqa llakinqallapa imanachu. 13 Piru
chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman kriyishannulla
shachinakuqkunalami washakanqallapa. 14 Nataq tukuy intirupi
Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaĉhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa ĉhamunqa.
15 "Chayraykumi Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran:
'Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta aduranan-
llapa wasipa Kusala Santu Lugarman' nir. Chaymi qamkuna chaynu
pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkil-
lapa. * 16 Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman
alsakanqallapa. 17 Nataq mayqanpis wasinpa ananpi karpis, amami
ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa. 18 Chaynulla, mayqan
ĉhakranpi karqa amami wasinman rinqachu raĉhpanta apananpaq
nirqa. 19 ¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq
wamrayjun kaqkunaqa imananqallaparaq! 20 Chaymi ashwan qamku-
naqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq
tyimpuqa ama qasay tyimpu, manaqa samana diyapichu kananpaq
nir. 21 Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qischakay
kanqa. Chaynu qischakayqami pacha rurakashanmanta-pacha mana
kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qischakayqa
maydiyapis. 22 Piru Taytay Dyus chay qischakaykuna achka tyimputa
kanqa nitinqami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi

* **24:15** Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Daniel 9.27; 11.31; 12.11.

Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washanan-
rayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa niyanqa.
23 “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa
kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’
nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu. 24 Chaqa Dyuspa Akrashan
Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna
yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana
ruraypaq imakunata, milagrukunata ima kusalata ruranqallapa.
Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa.
Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta
kamanqallapa. 25 Piru qamkuna ama ingañakanaykillapapaqqami
willashunillapana. 26 Chayraykumi mayqan ‘Rikayllapa wak chunllaq
lugarpi washakuqqa’ nishutinllapaqa, ama rinkillapachu rikaqqa.
Manaqa ‘Rikayllapa kaypimi pakakusha washakuqqa’ nishutinllapapis,
amami pitilamatapis kriyinkillapachu. 27 Chaqa Dyusmanta Shamuq
Runa tikrakamurqami, kusa shutilla shamunqa, imanuĉhi rilampamaqa
uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun chaynu.
28 Allitami nishaykillapa: Maypiĉhi kusala achka shinkukuna tantakaqta
rikarqami ninkillapa, ima wanusha kanqa nir tukuyla yaĉhankillapa.
Chaynumi nuqa Dyusmanta Shamuq Runa shamutiypis tukuyla
yaĉhankillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-36; 17.26-36; 12.40)

29 “Chaynu limpu qischakay tyimpukuna pasatinnaqami,
rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana
achkirachikunqanachu. Chaynulla qullarkunapismi limpu
syilumantaqa ratamutin ima tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata
kuyunqallapa. 30 Chaymantami unaq syilupiqa rikankillapa Dyusmanta
Shamuq Runapaq uk siñalta. Chayta rikarmi tukuyla pachapi
kaqkunaqa kusala ukmanta manchakur waqanqallapa. Chaqa
chayllapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa, puktay rurita
kusa pudirninwan, llipya intiru syilumanta shamuqtana. 31 Chaynu
shamurmi payqa angelninkunata kaĉhanqa trumpitanta kusala
jwirtita waqachir tukuyla pachata rir, † paypa akrashan kaqkunata
tantamunanllapapaq.
32 “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyl-
lapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa
kwintata qukankillapa, tamya tyimpuqa shipchana nir. 33 Chaynullami
chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta
Shamuq Runaqami shamunanlapina nir. 34 Chaymi chiqapta nishaykil-
lapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi
tukuyla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. 35 Chaqa syilu chaynulla kay
pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana
maydiyalapis tukukanqachu. 36 Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamu-
nanpaq diyapaq, urapaq-shuypaqami, mana mayqanlapis yaĉhanchu.
Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis man-
ami yaĉhanchu. Nataq Taytaylami yaĉhan.

† **24:31** Tukuyla pachata rir nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

37 “Nishaykillapapis: Imanuĉhi Noepa tyimpunpi pasaran chaynullami pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis. 38 Chaqa chay kusala manchaypaq tamya manaraq ishkiyatin, chaynulla Noé wampuq wasiman yaykunankamanmi, runakunaqa kusalata mikuqllapa, upyaqllapa, kidachinakuqllapa ima. 39 Piru manapis yarpuyatinllapa alliplata tamya ishkitinmi limpu tukukaranllapa. Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa. 40 Chaymi chay urasqa ishkay runakuna ĉhakranpi katinpis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa. 41 Chaynullami ishkay warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, nataq ukninta-shuypaqa dijanqa.

42 “Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikĉhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaĉhankillapachu ima diyami Amituykillapa shamuyanqa nirmapis. 43 Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq ĉhamuyan suwamaq nir yaĉharqa, imuraspis rikĉhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa. 44 Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, manapis yarpuyatkillapa shamunqa.

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan (Lc 12.41-48)

45 “Nishaykillapapis: Uk runami sirbikuqninta wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata imuraslapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa chay patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman. 46 Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritinqami, kusala allin sirbikuqpaqna riqsikasha kanqa. 47 Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrun chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. 48 Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyniyjun kar, chay patrunnin mana das ĉhamuyanqachu nir yarpur, 49 chay sirbikuq masinkunata qischar, payqa chay maĉhaqkunawan tantanakur upyar mikur ima tar, 50 mana imuras ima diya ĉhamuyanqa nir yaĉhayatinchu, patrunnin ĉhamur chaynu ruraqta tarirqami, 51 kusala saqra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunata yupaylla. Chaynami payqa kusala mana agwantaypaqta qischakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa”.

25

Jesusmi kumparasyunta ruraran dyis shipashkunawan

1 Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Syilumanta mantakuq shamunanpaqqami imanutaq uk kuti dyis shipashkuna kidamyintuman riran chay yupay kanqa. Piru chay dyis shipashkunaqa lamparanllapata asaytiyjunta charikur riranllapa chay kidaq runata tariq. 2 Piru chay dyis shipashkunamantami sinkuqa askwintalla puriqllapa. Nataq sinku kaqkuna-shuypaqa allita kamakashala puriqllapa. 3 Chaymi chay askwintalla puriqkunaqa lamparanta aparanllapa asaytiyjunta. Piru manami mas asaytitaqa aparanllapachu tukukatin untachinanllapapaqqa. 4 Nataq chay

kusa kamakashalla puriqkunami asaytita chaynulla lamparanllapatapis aparanllapa. 5 Piru chay kidananpaq kaq runa mana das ĉhamutinmi, kusalata pununar tukuynin punuranllapa.

6 “Chaymantami ĉhaypi tuta yupaynaqa kaynu nir qayakuqta uyaparanllapa: ‘¡Kidaq runaqami shamuyanna! ¡Lluqshimuyllapa samachinaykillapapaq!’ nir. 7 Chaynu niqta uyaparmi, chay shipashkunaqa tukuynin sharir lamparanllapata kamakachiq ĉhurakaranllapa. 8 Chaymantaqa chay sinku shipashkuna askwintalla puriqkunaqa chay sinku shipashkuna kusa kamakashala puriqkunataqa kaynu niranllapa: ‘Imaraq pitilamatapis asaytisituykillapata apamushaykillapamanta qumastuyllapa. Chaqa lamparayllapami wanuyanna asaytin tukukayashanrayku’ nir. 9 Piru chay kamakashala puriq shipashkunaqa kaynu niranllapa: ‘¡Mana puytinillapachu! Chaqa chaynu qushutiyllapaqami, mana aypanqachu nuqakunapaq chaynulla qamkunapaqmapis. Ashwanmi mas allin kanqa qamkunalla rir chay maypiĉhi rantikun chayllamanta qamkunapaqqa rantinaykillapapaq’ nir. 10 Chaynu nitinllapami chay askwintalla puriq shipashkunaqa riranllapa rantiq asaytitaqa. Piru chaykamanqami chay kidaq runa ĉhamutinqa, chay sinku kusa kamakashala puriq shipashkunaqa chay kidaqwan pulla ruriman yaykur kirpakamuranllapana. 11 Chaymanta chay sinku shipashkuna ĉhamurqa kaynu nir qayakuranllapa: ‘¡Taytituy, Taytituy, punkuykita kiĉhay!’ nir. 12 Piru chay kidaq runaqami rurimanta kaynu niran: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Manami riqsishunillapachu’ nir”.

13 Chaynu nir tukchirmi, Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqami rikĉhakur alli kamakashalana kayllapa. Chaqa manami yaĉhayankillapachu ima diya, ima urami shamuyanqa Dyusmanta Shamuq Runaqa nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran sirbikuqkunawan

14 “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk runamaqa uklaw pwibluman rinanpaqna karqa, sirbiqninkunata qayamur uk tratuta rurar qillayninta quran trabajachinanpaq, chay yupay. 15 Piru chay sirbiqninkunataqami quran paykuna imanu trabajayta puytishannulla. Chaymi chay punta chaytaqa sinku talintu qillayta quran. * Ukninta-shuypaqa ishkay talintu qillayta quran. Nataq ukta-shuypaqa uk talintu qillayta quran. Chaynu qillayninta trabajachinanpaq qurqami riranna chay runaqa.

16 “Chaymantami, chay uk sirbikuq sinku talintu qillayta ayparan chayqami, kusalata nigusyuta rurar trabajachir qillaytaqa ganachiran uk sinku talintu masta. 17 Chaynullami, chay ishkay talintuta aypaqpis trabajarqa ganachiran ishkay talintu masta. 18 Nataq, chay uk talintu qillayta aypaq-shuypaqa mantaqninpa qillaynintaqa apar pachapi uĉhkukur pamparan.

19 “Chaymanta kusa unay tyimpumantami chay mantaqninllapaqa tikrakamuranna. Chaynu ĉhamurmi, mabir michkatashi ganachisha kanqallapa qillayniytaqa nir yaĉhanaranna. 20 Chaymi puntataqa riran chay sinku talintu qillayta aypasha karan chay. Chaymi kaynu niran:

* **25:15** Talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta gananan-paqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

‘Taytituy qamqami sinku talintuta qumarayki. Kaypimi qillaynikiqa.
Uk sinku talintu mastami ganachisha kani’ nir. 21 Chaynu nitinmi,
mantaqninqa kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis
karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin
karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna
qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

22 “Chaymantami ĉhamuran chay ishkay talintuta aypasha karan
chayna. Chaymi paypis kaynu niran: ‘Taytituy qamqami qumarayki
ishkay talintu qillaynikitaqa. Kaypimi ishkay talintu masta ganachisha
kani’ nir. 23 Mantaqninqami kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa
allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila
kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata
rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla
aligriyay’ nir.

24 “Piru chay uk talintuta aypasha karan chay ĉhamur-shuypaqami,
mantaqnintaqa kaynu niran: ‘Taytituy, nuqami yaĉharay qamqa kusala
miĉha kashaykirayku, mana tarpukushaykikunamanta kusichakunki,
mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir. 25 Chayraykumi, ash-
wan kusalata manchakur qillaynikitaqa pachapi uĉhkukur pamparay.
Piru kaypimi qampa kaq qillaynikiqa’ nir. 26 Mantaqninqami kaynu
niran: ‘Qamqami kusala mana allin qilla sirbikuq kanki. Chaqa nuqa
mana tarpukushaymanta kusichakuni, chaynulla mana shikwakushay-
manta tantakuni nir yaĉharqa, 27 qillayniytaqa apar bankukunaman
ĉhuratki ganaskinanta. Chayna tikrakamurqa qillayniytaqa ganashan-
wanna aypanaypaq’ nir. 28 Chaymi chaypi kaq runakunataqa, kaynu
niran: ‘Chay uk talintu qillayniyta purichiqtaqa kitar, chay dyis talintu
qillayniyjun kaqta quyllapa. 29 Chaqa chay mayqanĉhi allinta rurashan-
rayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Chaymi manana imanpis
faltanqanachu. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun
kaqtaqami, pitila kaqninmatapis limpula kitashaq. 30 Piru kay mana
yarpuyta yaĉhaq, mana allin sirbikuqta-shuypaqami, aypar chay tuta-
paraqlla waqtaman itakuyllapa. Chaypinami payqa kusala mana ag-
wantaypaqta qischakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa’
nir”.

Dyusmanta Shamuq Runami tukuylata rikar yaĉhanqa

31 Jesusqami niranpis:

“Dyusmanta Shamuq Runa angelninkunawan, kusa llipya intiru
shamurmi, chay llipyalla mantakunanpina tanqa. 32 Chaymi tukuyla
nasyunmanta kaqkuna, paypa naypanman qimikatinna, payqa wak-
man kayman chiqanchanqa, imanutaq uk michikuqmaqa uyshanku-
nata kabrakunamanta rakichin chaynu. 33 Chaynu chiqancharmi
chay uyshitakuna yupay kusa allinla kaqkunataqa allilaw qichqanman
ĉhuranqa. Nataq chay kabrakuna yupay mana allin kaqkunata-shuypaqa
ichuqlaw qichqanmanna ĉhuranqa. 34 Chaymi mantakuqqa chay allilaw
qichqanpi kaqkunataqa kaynu ninqa: ‘Qamkunatami Taytayqa akrar
shumaqchashushallapana. Chaymi kayman shamuyllapa. Kananqami
aypayllapana Taytay kay pachata rurashanmanta-pacha qamkunapaq
kusa shumaq mantakuyta kamkachishanta. 35 Chaqa mallaqnatiypismi
qamkunaqa qaramaraykillapa. Yakunatiypis upyachimaraykillapa. Uk

furastiru yupay puritiypis samachimaraykillapa. 36 Raĉhpay faltamatin-
pis qamkunami qumaraykillapa. Qishaq katiypis watukumaraykillapa.
Chaynulla karsilpi katiypismi watukumaraykillapa'.
37 "Piru chaynu nitiyqami chay kusa allinla kaqkunaqa kaynu nir
tapumayanqallapa: 'Taytituy ¿maydiyataq mallaqnatki qarashurayllapa?
¿Maydiyataq yakunatki, yakuta upyachishurayllapa? 38 ¿Maydiyataq
furastiru yupay puritki samachishurayllapa? ¿Chaynulla maydiyataq
raĉhpayki faltatin qushurayllapa? 39 ¿Maydiyataq qishaq katki manaqapis
karsilpi katkiqa rir watukushurayllapa?' nir. 40 Piru chay man-
takuqqami kaynu ninqa: 'Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami
chay ukniykuna mana kwintachaypaqla kaqkunata ima ministishan-
pipis yanaparqami, nuqallapaq rurashaykillapa yupayna kanqa' nir.
41 "Chaymantami mantakuqqa chay ichuqlaw qichqanpi kaqkunata-
shuypaqa kaynu ninqa: 'Mana allinta ruraqkuna, wakaq tukur riyllapa
chay tukuy tyimpupaqna kastigakanaykillapapaq kasha kaqkunaqa.
Chaynami ashwan riyllapa chay tukuy tyimpu ratakur mana wanuq
nina kamakasha chay dyablu, chaynulla angelninkuna chaypi kanan-
paq chaymanna nir. 42 Chaqa nuqa mallaqnatiypis, qamkunaqa mana
qaramaraykillapachu. Yakunatiypis mana upyachimaraykillapachu.
43 Furastiru yupay puritiypis mana samachimaraykillapachu. Raĉhpay
faltamatinpis mana qumaraykillapachu. Qishaq katiy, karsilpi ima
katiypis mana watukumaraykillapachu' nir.
44 "Piru chaynu nitiyqami paykunaqa kaynu nir tapumayanqallapa:
'Taytituy, ¿maydiyataq mallaqnaqta, yakunaqta, furastiru yupay puriqta
rikashur, raĉhpayki faltaqta, qishaq katki, karsilpi katki ima rikashur,
mana yanapashurayllapa?' nir. 45 Chaynu nitinllapami mantakuqqa
kaynu ninqa: 'Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana kwintachaypaqla
kaq runakunata mana ima ministishanpi yanaparqami, nuqallata mana
yanapamashaykillapachu' ".
46 Chaymi Jesusqa niranpis: "Paykunaqami tukuy tyimpupaq kasti-
gakaqna rinqallapa. Nataq chay kusa allinlata rurasha chaykuna-
shuypaqami tukuy tyimpupaq kawsaqna rinqallapa" nir.

26

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

1 Jesusqa limpu yaĉhachikur tukchirnaqa, kaynu niran
yaĉhakuqninkunataqa:
2 "Qamkunami allita yaĉhankillapa, kaymanta ishkay diyamanta Pas-
cua fyistata ruranllapa nir. Chay fyistallapimi Dyusmanta Shamuq
Runataqa kuntrankunaman qukukayanqallapa kruspi klabar wanuchi-
nanllapapaq".
3 Chaymi ashwan chay diyakunapiqa, kurakunapa mantaqninkuna,
chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna ima, chay kurakunapa
mantaqnin Caifás shutiq runapa mantakunan wasinman tantakaranl-
lapa. 4 Chaynu tantakarllapami yarpuranllapa, imanullapis llullakuypi
ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq. 5 Piru wakinkunaqa kaynu
niranllapa: "Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunll-
pachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanl-
lapa" nir.

Jesuspa umanman mutkiypaqla yakituta iĉharan
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

6 Jesusqami Betania pwiblupi yaĉhakuqninkunawan karqa, uk runa
Simón shutiqpa wasinman riranllapa. Kay Simonmi unayqa chay is-
muyaq qishaywan karan. 7 Piru Jesús chay Simonpa wasinpi kayatinmi,
uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa ĉhaniyjun
mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi ashwan Jesús misapi
kanankamanqa, chay warmiqa Jesuspa umanman chay mishki yakitu-
taqa iĉharan. 8 Chayta rikarmi Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa piñakur kaynu
niq ĉhurakaranllapa:

—¿Imapaqtaq wak kusa ĉhaniyjunta yanqallaqa iĉhan? 9 Ashwanmi
waknu yanqalla iĉhananmantaqa qumashallapa kusa karu rantikur, chay
mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

10 Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq qillakachinkillapa kay warmisitataqa? Payqami kusala
allinta rurasha nuqawanqa. 11 Chaqa chay mana imayjun kaqkunawan-
qami maydiyapis pulla kankillapa. Piru nuqa-shuypaqami manana
pullaykillapanachu kashaq. 12 Kay warmisita nuqapa anayman mishki
mutkiypaqla yakituta iĉharqami, kamakachimashana, kusa shumaqta
pampakanaypaq. 13 Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis
imanu kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikurqami, kay warmisita
rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote.
Chay paymi, kurakunapa mantaqninkunamanna rir, 15 kaynu niran:

—¿Michkatataq pagramayankillapa kanqa nuqa, Jesusta qushutiylla-
paqa? nir.

Paykunaqami trinta suqu qillayta arniran pagrananllapapaq.
16 Chaymi chaymanta-pacha, Judasqa yarpuran maylapina, imurasna
Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

17 Chay Pascua fyistapa punta diyanpi, tantata mana libadurayjun-
tachu mikuqllapa chay diyami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa payman
qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki?
nir.

18 Payqa niran:

—Pwibluman rir uk runapa wasinman ĉhankillapa. Chaymi chay
wasipa amuntaqa kaynu ninkillapa: 'Yaĉhachimaqniyllapami nin: Wa-
nunaypaq uraqami shipchana. Chaymi kananqa wasikiman shamuyani
yaĉhakuqniykunawan chay Pascua fyistata chaypi pasaq niyan nir'.

19 Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa Jesús nishannulla rir ruraranl-
lapa. Chaynami kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

20 Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunawan misapi
taranllapana. 21 Chaynu tar mikuqnumi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kun-
traykunaman qukumayanqa nir.

22 Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi
uknin uknin kaynu nir Jesusta tapuq ĉhurakaranllapa:
—Taytituy ¿nuqachu kashaq? nir.
23 Jesusqa niran:
—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata
nuyuchir mikuqmi, kuntraykunamanqa qukumayan. 24 Chaynuqami
Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa
pasanqa. ¡Piru imananqaraq, chay kuntraykunaman qukumaqqa!
Kusala allinĉhi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.
25 Chaymantami Judas, chay kuntrankunaman qukuq chayqa, kaynu
nir tapuran:
—Yaĉhachimaqniy ¿nuqachu kashaq? nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami ninki.
26 Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir,
pakir quran yaĉhakuqninkunata kaynu nir:
“Kaypi mikuyllapa. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.
27 Chaymanta uk kupata aypar Taytanta payji nir ima, quran chay
yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir:
“Kaypi upyayllapa tukuy qamkuna kay kupamanta. 28 Chaqa,
kayqami yawarniy. Kay yawarniyta iĉhashaywanmi Taytay Dyuswan uk
tratuta rurani, kusa achka runakunata uchankunamanta washanaypaq.
29 Piru nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa
yakuntaqa qamkunawanqa, maydiya Taytay mantakuyashanpi pulla
mushuq ubapa yakunta pulla upyanallapakaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

30 Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana
Olivos sirkaman.
31 Chaypina karqami Jesusqa niran:
—Tukuy qamkunami, kanan tutalla manchakushaykillaparayku
nuqalatana dijamankillapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi
nin:
‘Chay michikuqta wanuchitiymi,
tantala kashanmanta uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakan-
qallapa’ nir.
32 Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq
Galilea pwiblumanqa.
33 Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:
—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapis, nuqaqa manami
dijashaykichu nir.
34 Chaymi Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami manaraq gallu kantayatin
qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.
35 Piru Pedruqa niran:
—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki
shachinakushaq nir.
Chaynullatami wakin yaĉhakuqninkunapis niranllapa.

Jesusmi Getsemaní wirtapi mañakuran
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Get-
semaní shutiqman. Chaypimi yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
“Wakmanmi riyani Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi
taskinkillapa” nir.
37 Chaynu nirmi Pedruta, Zebedeupa ishkay wamrankunata ima apar
riran pullanqa. Chaymantami alliplata llakir kwashala tikrakaran Je-
susqa. 38 Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:
“Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi
kidar rikĉhakushala kayllapa nuqawan” nir.
39 Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashlila wakaq riran. Chaypimi
qunqurikur pachakaman pukĉhirar kaynu nir Taytantaqa mañakuran:
“Taytay, puytiypaq katinqa yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay
qischakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ash-
wanmi qam munashayki rurakanqa” nir.
40 Chaymantami chay kimsa yaĉhakuqninkuna kayashanman tikraka-
murqa, paykunataqa punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:
“¿Manachu puytishaykillapa uk uralamatapis rikĉhakur nuqawan kay-
taqa? 41 Rikĉhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamku-
naqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala
kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu”.
42 Chaynu nir qashan ishkay kutipaqna rir, Taytantaqa kaynu nir
mañakuran:
“Taytay, chaynu qischakanaypaq dijamasha karqa, qam munashayk-
inumi ruray” nir.
43 Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaĉhakuqninkunataqa
punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran
punuypaq. 44 Chaymi chaypi dijar qashan kimsa kutipaqna riran
mañakuq Taytantaqa, ima nirtaq mañakusha karan chaynulla.
45 Chaymanta qashan chay yaĉhakuqninkunaman tikrakamurqa niran:
“¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? Dyusmanta Shamuq
Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami ĉhamushana.
46 Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumaqqa”
nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

47 Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaĉhakuqninkunamanta
uknin Judasqa, achka runakunawan ĉharanllapa ispadakunawan,
qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa
mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaĉhasha
katin. 48 Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan:
“Nuqa saludar muchayani chaytami aypar prisunkillapa” nir. 49 Chaymi
Jesusman qimikarqa Judasqa,
—¡Chaynupalachu, Taytituy!— nir mucharan.
50 Jesusqami niran:
—Amiguy, imata ruraqĉhi shamushayki chaytaqami kananlla rurayna
nir.
Chaymi chay wakinkunaqa Jesusman qimikar aypar prisuranllapana.
51 Piru Jesuspa uk yaĉhakuqninmi ispadanta lluqshichimur kuraku-
napa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *¡saq!* pitiran. 52 Chaymi
Jesusqa niran:

—Ispadaykitaqa ĉhuray ĉhurakananpi. Chaqa ispadawan tukuy
maqanakuqqami, ispadallawan wanunqa nir. 53 ¿Manachu yaĉhanki
nuqa Taytayman mañakutiyqa, kananlla kaĉhamunman kusa manchaypaq
achka angelninkunata washamananpaq nirqa? 54 Piru chaynu
pasananpaq mañatiyqami, Dyus nitin iskribikashankunapi, nuqa
qischakar wanunaypaq niyashanqa mana kumplikayanmannachu.

55 Chaymantami Jesusqa chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan imaqa, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? Nuqaqami imuraspis Dyusta aduranallapa wasipi yaĉhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. 56 Kayqami chaynuqa pasayan Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla kumplikananpaq.

Chaynu Jesús nitinqami, tukuy yaĉhakuqninkunaqa paylata dijar alsakaranllapa.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

57 Chaymantami Jesusta aypasha karan chaykunaqa, chay kurakunapa mantaqnin Caifaspa wasinman aparanllapa. Chaypimi tantakasha karanllapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima. 58 Piru Pedruqami largukaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqninpa wasinpa pampankaman. Chaymantami ruriman yaykurqa, chay yaykushanlapi kidaran Dyusta aduranallapa wasita kuytaqkunawan, rikakunanpaq imanushi Jesustaqa ruranqallapa nir.

59 Chay kurakunapa mantaqninkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunkunaqami Jesuspaqqa kusalata yaĉhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinqa, chayraykulana wanuchinanllapapaq. 60 Piru chaynumapis manami tariranllapachu mana allinta rurashantaqa. Kusala achka runakunami, mana kashanmanta uchachananpaq qimikarmapis mana puytiranllapachu. Chaymantami ishkay runakuna qimikar, 61 tukuy chaypi kaqkunapa naypanpi kaynu niran:

“Kay runaqami kaynu niran: ‘Nuqaqami Dyusta aduranallapa wasita ratachir, qashan kimsa diyalapaq shachiyta puytini niran’ nir”.

62 Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninqa sharir Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuypaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

63 Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninqa qashan niran:

—Kawsaq Dyuspa shutinpi, nishayki chiqapta rimanaykipaq. Willamayllapa: ¿Chiqaptachu qamqa Dyuspa Akrashan Cristun, Dyuspa Wamran kanki? nir.

64 Jesusqa niran:

—Qamllami chaynu ninki. Piru, nuqapis nishaykillapa: Kananmantapachami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuqta ima nir.

65 Chaynu Jesús nitinmi, chay kurakunapa mantaqninqa kusata
piñakur raĉhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir.
Chaymi niran:
—¡Kay runa rimashanqami mana allinchu Dyuspaqqa! ¿Ima mas
tistigutataq ministinchikllapa? Paypa shiminllami riman qamkuna
uyapashaykillapanu. 66 ¿Imatataq yarpunkillapa?
Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:
—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.
67 Chaymi ashwan qaqllitanpi tuqapar, maqaranllapa. Chaynullami
wakinkunapis qaqllanllapi maqar, 68 kaynu niyaqllapa:
—¡Qam chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, tantyay pitaq
maqashuran! nirmapis.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mr 14.66-72; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

69 Chaykamanqa Pedruqa tayaran waqta punkulapi. Chaypi kananka-
manmi uk sirbikuq warmi qimikar niran:
—Qampismi Galileamanta Jesuswan puriq kanki nir.
70 Piru Pedruqami tukuypa naypanpi kaynu niran:
—Manami yaĉhanichu imapaqmi rimayanki nirmapis nir.
71 Chaynu nirqa, riranna punkuman. Chaymi, qashan uk sirbikuq
warmisita rikar, kaynu nir wakinkunataqa willaran:
—Wakqami pulla puriq chay Nazaretmanta Jesuswan nir.
72 Qashanmi Pedruqa jurar kaynu niran:
—¡Manami riqsinichu wak runataqa! nir.
73 Chaymantami uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman
qimikar kaynu niranllapa:
—Chiqaptami qampis paykunamanta kanki. Chaqa, rimanaykimapis
paykunapa yupayllari nir.
74 Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:
—¡Mana riqsinichu wak runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana
chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.
Chaynu niyatinlami galluqa kantaran. 75 Chaymantami Pedruqa
yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu kantayatinmi kimsa
kuti nuqapaqqa ninki, manami riqsinichu nir”. Chaymi Pedruqa, chay-
manta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

27

Jesustami Pilatuman aparanllapa
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

1 Chaymanta achkiyatinnaqa, chay kurakunapa tukuy man-
taqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa
parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq. 2 Chaymi alli watar apar
quranllapa Roma pwiblumanta numrakasha gubyirnu Pilatuta.

Judasmi wanuran
(Hch 1.18-19)

3 Chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukusha karan chayqa, Jesusta
wanuchinanllapapaq nisha nir yaĉharqa kusalata llakiran. Chaqa man-
ari allintachu tukusha karan. Chaymi chay mana allinta tukushanpaq

kwintata qukarqa, chay kurakunapa mantaqninta, Israel runakunapa
ruku mantaqninta imaqa qillayninta rir tikrar kaynu niran:
4 —Uchakushami kani uk allin mana uchayjun runata qukushayrayku
nir.
Piru chay runakunaqa niranllapa:
—¿Nuqakunapaqqa ima kwintayllapataq? ¡Chayqami qampa kwintayk-
ina! nir.
5 Chaymi Judasqa chay qillaytaqa Dyusta aduranllapa wasipi itakur
riran. Chaynu rirmi mana allinta tukushanpaq paylla urkakar wanu-
ran. 6 Chaymanta chay kurakunapa mantaqninkunaqa chay qillayta
aypar kaynu niranllapa:
“Kay qillayraykumi uk runata qukuran wanuchinanllapapaq.
Chayraykumi mana allinchu Dyuspaq ufrindita nir ĉhuranallapapaqqa”
nir.
7 Chaymi paykunaqa yarpuranllapa, chay qillaywanqa uk manka
ruraqpa pachanta rantinanllapapaq. Chayna chaypi tukuy uklawmanta
runakuna wanutinqa pampananllapapaq. 8 Chayraykumi chay pachaqa
kanankaman shutin “Yawar Pacha”. 9 Chaynumi kumplikaran Dyuspa
unay rimaqnin Jeremías nishanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:
“Ayparanllapa trinta suqu qillaysituta,
chay Israel pwiblumanta runakuna
uk paykunapa masinpa ĉhaninpaq nisha karan chaykunata.
10 Chaywanmi rantiranllapa manka ruraqpa pachanta,
imanuĉhi Tayta Dyus nimashannulla” nir.

Jesusmi Pilatupa naypanpi
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Chaymantami Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman apatinl-
lapa, kaynu nir tapuran:
—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami ninki.
12 Chaykamanmi chay kurakunapa mantaqninkuna, Israel runaku-
napa ruku mantaqninkuna imaqa, kusalata uchachayaranllapa. Piru
Jesusqami mana imatapis rimaranchu. 13 Chayraykumi Pilatuqa qashan
kaynu nir tapuran:
—¿Manachu uyapanki tukuy imakunata qampaq rimatinllapaqa? nir.
14 Piru Jesusqami mana imalatapis rimaranchu. Chaymi chay gubyir-
nuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

15 Kada fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay
prisu kashanmanta, runakuna mayqantaĉhi lluqshichiy nishannulla.
16 Chay tyimpupimi karan uk runa mana allinta rurashanrayku kusala
riqsikasha Barrabás shutiq, prisuqa. 17 Chaymi tukuy runakuna tanta-
kasha katinllapa, Pilatuqa tapuran kaynu nir: “¿Mayqantataq munankil-
lapa lluqshichinapaq, Barrabasta, manaqachu Jesusta, Dyus Akrashan
Cristun ninllapa chayta?” nir.
18 Chaqa Pilatuqa kwintata qukasha karan, ĉhiqnirlami Jesustaqa
yanqallamanta payman apashallapa nir. 19 Nataq Pilatuqami man-
takunanpi tayatin warminqa kaĉhakuran kunachinanllapapaq kaynu

nir: “Amami chay kusa allinla runawanqa willanakunkichu. Chaqa naqa tutami kusala manchaypaq llakiypaqta musqupakusha kani payta aypashaykillaparaykuqa” nir. 20 Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, tukuy runakunata animachiran Barrabasta kaĉhar, Jesusta wanuchiy nir mañakunanllapapaq. 21 Chaymi chay gubyirnuqa qashan kaynu nir tapuran paykunataqa:

—¿Mayqannintataq kay ishkaymantaqa dijatiy rinanta munankillapa qamkunaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—¡Barrabasta! nir.

22 Pilatuqa qashallan paykunataqa tapuran:

—¿Imatataq rurayashaq kay Jesusta, Dyuspa Akrashan Cristun ninllapa chaywan-shuypaqa? nir.

Ashwanmi tukuyla kaynu niranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

23 Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

24 Piru Pilato imata nitinpis chay runakunaqa mana kasuranllapanachu. Chaymi ashwan Pilatuqa yarpuran mana kasutiyqami piñakur nuqapa kuntray shamur imanachimanman nir. Chaynu nirmi kaĉhakutin yakuta apamutinllapa, tukuypa naypanpi makinta paqakuqnu kaynu niran:

—Kay runata wanuchirllapaqa amami nuqataqa uchachamankillapachu. Qamkunapa kwintaykillapanami kanqa nir.

25 Chaymi ashwan tukuyla chaypi kaqkunaqa kaynu niranllapa:

—¡Nuqakuna, tukuy wamrayllapakunawan imami mana allinta rurayarqa, kay runapaqqa imanashaqllapapis! nir.

26 Chaymi Pilatuqa Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaĉharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq.

27 Chaymantami chay gubyirnupa suldadunkunaqa manaraq krusman klabaq apayarqa, chay gubyirnupa dispachunman aparanllapa Jesustaqa. Chaypimi tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa Jesuspa naypanmanqa. 28 Chaypimi ashwan raĉhpanta lluqshichir uk chupika raĉhpatana yakachiranllapa. 29 Chaynullami umachiranllapapis uk kuruna kashamanta rurakashata. Nataq allilaw makinpi-shuypaqa uk barata charichiranllapa. Chaymantami kushipananrayku Jesuspa naypanpi qunqurir, kaynu niqllapa: “¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun!” nir.

30 Chaynullami tuqaparllapa chay barallawan umitanpi kusalata maqaranllapa ima. 31 Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika raĉhpata yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raĉhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparanllapa kruspi klabananllapapaqna.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Chaymanta lluqshirllapaqa, uk runa Simón shutiqta tariranllapa.
Payqami Cirene pwiblumanta karan. Chaymi ashwan paytaqa Jesuspa
krusninta amalas rikrachir aparanllapa. 33 Chaynu rirmi uk lugar
Gólgota shutiqman ĉharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir.
34 Chaypiqami upyachiyta kamaranllapa binuwan, uk rimidyu kusala
ayaqta, ama nanachikunanpaq nir. Piru Jesusqa pitilata kamarqa mana
munaranchu upyaytaqa. 35 Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranlla-
pana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raĉhpankunataqa surtyakur
ayparanllapa. [Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashan-
nulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: Raĉhpaykunatami surtyakur ay-
paranllapa nir]. * 36 Chaynu surtyakur imanaqami, chaylapi tayar
kidaranllapa Jesusta chapananllapapaq. 37 Nataq umanpa ananpiqami,
uk litriruta ĉhuraranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kayn-
umi niyaq: “KAY JESUSMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.
38 Chaynullami paypa pullanqa ishkay suwakuqkunata krusllapi
klabaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa
allilaw qichqanpi. 39 Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata
kuyuchiqnulla kusalata musyar kaynu niyaqllapa:
40 “¡Qammi, Dyusta aduranannllapa wasita ratachir qashan kimsa
diyalapaq shachishaq nirayki! ¡Chaqa chiqapta Dyuspa Wamran karqa,
qamlla washakar krusmanta ishkimuy!” nir.
41 Chaynu nirllami kusalata burlakaranllapa tukuy chay kurakunapa
mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima,
Israel runakunapa ruku mantaqninkunawan pulla. Chaymi kaynu
niyaqllapa:
42 “Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puyt-
inchu. Wakqashi Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay
krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!
43 Chaqa payqashi Dyuspi kusalata kunfyakan. Chaynu katinqa Dyus
kananlla washanqari. ¡Chiqapta Dyus payta munayarqa! ¿Manachu
nimaranchikllapa payqa: ‘Dyuspa Wamran kani’ nir?”
44 Chaynullami chay suwakuq runakuna paywan pulla kruspi kaqku-
namapis ashwan kusalata musyaranllapa.

Jesusmi wanuranna
(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy
pacha tutaparaq intiru kidaran. 46 Piru yaqqa a las trispaqna katinqami
Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayĉhakuran: *“Elí, Elí, ¿lama sabactani?”*
nir. (Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy ¿imapaqtaq
nuqalata dijamashayki?” nir.)
47 Chaymi wakin chaypi kaqkunaqa chaynu nitin uyaparqa kaynu
niranllapa: “Wakqami qayayan Dyuspa unay rimaqnin Eliasta” nir.
48 Chaymi chay kutilla chaypi kaqkunamanta ukninqa kallpar rir uk
puqyala raĉhpata qirupi watar, puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shim-
inman ĉhuraran upyananpaq. 49 Piru chay wakinkunaqami niranllapa:
“Dijay, mabir Eliaschu shamur washanqa” nir.
50 Chaymantami Jesusqa qashan kusala jwirtita qayĉhakurqa
wanuranna. 51 Piru chay kutillami Dyusta aduranannllapa wasi ruripi

* **27:35** Kaypaq masta intrakanarqa rikayllapa Salmo 22.18.

uk atun rakta raĉhpa warkuraqpis llikikaran ĉhaypin unaqmanta
urakaman. Chaynullami pachamapis kusalata kuyutin atun
rumikunamapis limpu rajakaran. 52 Chaynullami wanushakuna
pampakashankunamapis kiĉhakaran. Chaymi Dyuspi kriyisha kaqkuna
wanushakunamapis kawsamuranllapana. 53 Chaynu wanushanmanta
kawsamurqa chay pampakashanmanta lluqshimuranllapana.
Chaymi Jesús wanushanmanta kawsamutinqa, yaykuranllapana
Dyus akrashan pwiblu Jerusalenmanna. Chaypimi kusala achka
runakuna rikaranllapa paykunataqa. 54 Chaymanta chay Romamanta
suldadukunapa mantaqnin chaypi wakinkunawan kar rikakuranllapa
pacha kuyutin, tukuy ima pasaqtapis. Chaymi kusalata manchakur
kaynu niyaranllapa: "¡Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha!"
nir.
55 Piru chaypiqami achka warmisitakuna Galilea pwiblumanta Je-
suswan pulla risha kaqkuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Chaqa
chay warmisitakunami Jesustaqa yanapasha karan imata rurashan-
pipis. 56 Chay warmikunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena,
Santiaguwan Josipa maman María, Zebedeupa warmin ima.

Jesustami pamparanllapana
(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 Chaymanta limpu tardiyayatinnaqami Arimatea lugarmanta uk
kusa imayjun runa José shutiq Pilatuman ĉharan. Paypismi Je-
suspa yaĉhakuqnin karan. 58 Chaymi payqa Pilatuman ĉharqa, Jesuspa
kwirpunta mañaran. Chaynu mañakutinmi Pilatuqa kaĉhakuran qunan-
llapapaq. 59 Josiqami Jesuspa kwirpuntaqa aypar pilluran kusa shu-
maq yuraq raĉhpawan. 60 Chaymantaqami uk mushuq uĉhkuta qaqapi
pay pampakananpaq rurachikusha karan, chaypi pamparan Jesustaqa.
Chaymi ashwan chay uĉhkutaqa uk kusa atun rumiwan kirpar riranna.
61 Piru María Magdalenawan, chay uk Mariaqami Jesús pampakashan
naypanlapi tar kidaranllapa.

Jesús pampakashantami suldadukuna kuytaranllapa

62 Samana diyapa quyapachan pasatinqa, kurakunapa
mantaqninkuna, fariseo runakuna ima, riranllapa Pilatuta rikaq.
63 Chaymi kaynu niranllapa:
—Tayta gubyirnu, yarpunillapami chay llullakuqqa kawsayarllaqa
niranpis, 'Wanurqashi kimsa diyamantaqa qashan kawsamuyanqa' nir.
64 Chayrayku suldadukunata kaĉhay chay pampakashanman, kimsa
diya pasanankaman chaypi kuytakunanllapapaq. Imanupiqakish chay
yaĉhakuqninkuna tuta shamur kwirpunta apar, tukuyla runakunata
'Kawsamushana' nir, kriyichitinllapa. Chaynu katinqa qashan chaynu
llullakutinqa llallin mana allinchu kanman naypaq llullakushanman-
taqa nir.
65 Chaymi Pilatuqa kaynu niran paykunataqa:
—Chaypimi kan suldadukuna kuytakunanpaqqa. Paykunawan rir-ari
chay pampakashantaqa puytishaykillapakaman alli kirpayllapa.
66 Chaymi rir alli kirpar, chay atun rumipa ananpi uk siñata
ĉhurararanllapa. Piru chaynu kirparmapismi suldadukuna chaypi kuytaku-
nanpaq dijaranllapa.

28

Jesusmi kawsamuranna
(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Samana diya pasatin, simanapa punta diyan achkiyatinnaqa María
Magdalenaqa, chay uk Mariawan riranllapa Jesús pampakashanman
chapakuq. 2 Piru chay urasllami kusata pacha kuyuran. Chaqa unaq
syilumantami Dyuspa angelnin ishkimuran. Chaymantami Jesús pam-
pakashan uĉhkumanta rumita ashuchir chaypa anan taran. 3 Chay an-
gelqami uk rilampa yupay kusata llipyarayaran. Nataq raĉhpan-shuypaqa
puktay yupay kusa yuraq intiru karan. 4 Chaynuta rikarmi chay suldadu
kuytakuqkunaqa kusalata manchakur, wanusha yupay kidaranllapa.
5 Chaymantami angelqa chay warmikunataqa kaynu niran:

"Amami manchakuyllapachu. Nuqami yaĉhayani qamkunaqa
Jesusta kruspi klabaranllapa chaytami maskayankillapa nir. 6 Piru
payqami manana kaypinachu. Ashwanmi imanutaq pay nisha
kayaq, chaynullami kawsamushana. Maski shamur rikayllapa maypi
ĉhurashaykillapamatapis. 7 Chaymi kananlla rir chay yaĉhakuqninkunata
willayllapa kaynu nir: 'Kawsamushanami, riyan ashwan Galilea
pwibluman, qamkunamantaqa naypaqta. Chaypimi rikankillapa' nir.
Kaylatami nuqaqa willashunayllapapaq karan".

8 Chaynu nitinqa chay warmikunaqa kallpaylla riranllapa Jesús
pampakashanmantaqa, kusalata manchakur, aligriyar, ima chay
yaĉhakuqninkunataqa willaq. 9 Piru chaynu riyatinllapaqami Jesusqa
paykunaman rikarir, saludaran. Chaymi chay warmikunaqa Jesusman
qimikar aduraranllapa, ĉhakinkunata abrasar ima. 10 Chaymi Jesusqa
paykunataqa kaynu niran:

"Amami manchakuyllapachu. Ashwanmi rir ukniykunata willayllapa
Galilea pwibluman rinanllapapaq. Chaymi ashwan wakpina rikaman-
qallapa" nir.

Suldadukunami llullakur rimaranllapa

11 Warmikuna rinankamanqa, wakin suldadu kuytakuqkunaqa
pwibluman ĉhar chay kurakunapa mantaqninkunata parlaranllapa
tukuy ima pasashantaqa. 12 Chaymi chay kurakunapa mantaqninku-
naqa riranllapa parlaq chay Israel runakunapa ruku mantaqninkunata.
Chay suldadu willaqkunataqami kusa achka qillayta quranllapa chay
kurakunapa mantakuqninkunaqa kaynu nir:

13 "Qamkunaqa kaynu ninkillapa: 'Tuta punuyatiyllapa,
yaĉhakuqninkuna shamur suwakur aparanllapa Jesuspa kwirpuntaqa'
nir. 14 Piru imanupi chay mantakuq yaĉhaq yupay katinqa
nuqakuna imanupis parlashaqllapa. Qamkunapaq ama ukmanta
yarpunanllapapaqqa".

15 Chaymi chay suldadukunaqa qillayta ayparqa imanuĉhi chay ku-
rakunapa mantaqninkuna willashanllapanulla rimaranllapa. Piru chay
suldadukuna chaynu rimar llullakushanmanta-pachami, kanankaman
chay tukuyla Israel runakunaqa chiqapta chaynu kasha kanqa nir par-
lanllapa.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanpaq
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

16 Chaymiri Jesuspa unsi yaĉhakuqninkunaqa pay willashannulla ri-
ranllapa Galilea pwiblupi atun sirka kaq chayman. 17 Chaymi chaypi
Jesusta rikarqa, kusata aduraranllapa, michka wakinkuna mana allita
kriyitinllapamapis. 18 Jesusqami paykunaman qimikar kaynu niran:
"Dyusmi tukuyta mantanaypaq nisha, unaq syilupi chaynulla kay
pachapi ima. 19 Chaymi qamkunapis tukuy pachata rir yaĉhachikuyllapa.
Paykunapis yaĉhakuqniykunana kananllapapaq. Piru paykunataqami
shutichinki Taytaypa, Wamranpa, chaynulla Santu Ispiritupa shutin-
pina. 20 Yaĉhachiyllapapismi intrakar kasunanllapapaq, tukuy qamkunata
nishushayllapataqa. Chaqa nuqaqami, qamkunapaqa pullaykillapa
kashaq maydiyapis, kay pacha tukukanan tyimpu ĉhamunankaman" nir.
Chaynumi kanqa.

San Marcos
Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Marcosmi kay libruta iskribiran Jesucristo rurashankunata yaĉhanallapapaq. Marcosqa, apustul Pabluwan Bernabiwan puriran Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur. Marcospaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 12.12; 12.25; 13.4-5; 13.13; 15.36-39; Colosenses 4.10; 2 Timoteo 4.11; 1 Pedro 5.13.

Kay librupimi Marcos intrachimanchik kusa achka runakuna Jesusta uyakuq rishankunapaq (1.45; 2.1-2; 2.13; 2.15; 3.7-8; 4.1; 5.21; 6.32-34; 8.1; 10.1). Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyjun kar, runakunapa uchankunata pirdunan nir (2.1-12), mushuq yaĉhachikuyninta intrachikushanpaq (2.18-22), samana diyapi imata ruranapaq nishanpaq (2.23-28), chaynulla tukuy mikuy allin mikunanpaq nishanpaq ima (7.1-23).

Chaynullami intrachimanchik Jesucristo kusa pudirniyjun kar dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta itakushanpaq (1.21-28; 5.1-20; 7.24-30; 9.14-29), achka runakunata qishayninllapamanta alliyachishanpaq (1.31; 1.32-34; 1.40-45; 2.1-12; 3.1-6; 3.7-12; 5.24-34; 6.5; 6.53-56; 10.52), wanushakunata kawsachimushanpaq ima (5.35-43).

Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyjun kar wayrata yakuta qasillachishanpaq (4.35-41), achka runakunapaq milagruta rurar mikuyta qarashanpaq (6.34-44), yakupa ananpi purishanpaq (6.45-52), kruspi wanushanpaq (capítulo 15), chaynulla wanushanmanta kawsamushanpaq ima (capítulo 16).

Shutichikuq Juan chunllaqkunapi yaĉhachikuran
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

1 Kaynumi qallarin Dyuspa Wamran Jesucristupaq shumaq
rimashanqa.
2 Manaraq Jesucristo nasiyatinmi karanna Dyusninchikpa rimaqnin
Isaiasqa. Paymi Dyus nitin kaynu nir iskribiran chay washakuqpaqqa:
“Naypaykita kaĉhashaq uk runata qampaq rimananpaq.
Chaymi rinqa tukuyta willaq shunqunllapapi shumaqta yarpunan-
llapapaq.
Chaynuqami qam ritkiqa shumaqtana risibishunqallapa.
3 Chay runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:
‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa,
uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.
Chaynuqami kusa dirichula nanta
kiĉhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.
4 Chaynumi Isaías iskribishannu Shutichikuq Juanqa, chunllaqkunapi
runakunata niran: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa pir-
dunashunanllapapaq. Chaymantami shutichishaykillapa” nir.
5 Chaymi tukuy Judea pwiblukunamanta, Jerusalenmanta ima, kusa
achka runakuna riqllapa Juan kayashanman payta uyakuqqa. Chaynu
uyakurmi uchanllapapaq kwintata qukar Tayta Dyus llakipamay nitinl-
lapa, Juanqa riyu Jordanpi tukuyta shutichiran.

6 Kay Juanpa raĉhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta.
Nataq sinchun-shuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun
shurkukunata, chumpakapa mishkinkunata ima. 7 Yaĉhachikuqnuqami
runakunataqa kaynu niyaqpis:
"Nuqamantaqami uk kusala mas pudirniyjun shamuyan.
Paypaqqami nuqaqa mana sirbinichu llanqinpa watunta
kaĉhanaylapaqmapis. 8 Chaqa nuqaqami qamkunataqa yakulawan
shutichishushallapa kani. Piru nuqamanta chay uk shamuq-
shuypaqami Dyuspa Santu Ispiritunwanna shutichishunqallapa".

Jesusmi shutikuran
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

9 Chay tyimpukunapimi prubinsya Galileapa uk pwiblun Nazaret-
manta Jesusqa lluqshir rir, riyu Jordanman ĉhatin Juanqa chaypi
shutichiran. 10 Chaynu shutikur yakumanta lluqshimuyarmi rikaran
syilu kiĉhakaqta. Chaynullami rikaranpis Dyuspa Santu Ispiritun pay-
man uk palumitanu ishkimuqta. 11 Chaymantami syilumanta-pacha
Dyus kaynu niqta uyaparan:
"Qammi kusa munashay Wamrayqa kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani" nir.

Jesusta dyablu uchakuchinaran
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

12 Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq
lugarman. 13 Chaypimi Jesusqa kwarinta diyata, kusala saqra ani-
malkunapa rurinpi karan. Chaynu Jesús payla chaypi katinmi dyabluqa
uchakuchiyta kamaran. Piru Dyuspa angelninkunami paytaqa tukuy
ministishanpipis yanaparan.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuq qallariran
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

14 Chaymanta Shutichikuq Juanta, gubyirnu Herodes karsilashana
katinqa, Jesusqa riran Galilea pwiblukunaman Dyuspa shumaq rimayn-
inta yaĉhachikutin, washakarna Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapa-
paq. 15 Chaynullami niyaqpis:
"Kananqami Tayta Dyuspa tyimpunqa kumplikashana. Chaymi
Dyusmanta shamuq mantakuq qallarinanpaqqa shipchamushana.
Chayraykumi uchaykillapata dijar Tayta Dyusmanna tikrakayllapa.
Chaynulla chay kusala shumaqta willashushayllapapi kriyirna
kawsayllapa".

Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

16 Jesusqami Galilea atun quĉhapa manyanta riyarqa, rikaran Simonta
uknin Andreswan chaypi kaqta. Paykunaqami piskadukuq kashan-
rayku atun shikranllapata yakuman itayaranllapa. 17 Chaymi Jesusqa
paykunataqa kaynu niran:
—Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami
yaĉhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq
yaĉhachir tantanaykillapapaq nir.
18 Chaynu nitinqami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa.

19 Piru mas naypaqman riyarqa, Jesusqa qashan rikaran Santiaguta
uknin Juanwan chaypi kaqta. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna
karanllapa. Chaymi paykunaqa uk yaku karrupi atun shikrankunata
kamakachiyaranllapa. 20 Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis.
Chaymi chay kutilla, Juanqa Santiaguwan ishkantin Jesuswanna riranl-
lapa, chay yaku karrullapi taytanta trabajaqninkunawan dijarna.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyninta itakuran
(Lc 4.31-37)

21 Chaynu rirqami Capernaúm pwiblumanna ĉharanllapa. Chaymantami samana diya katin Jesusqa chay Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur yaĉhachikuq qallariran.
22 Piru yaĉhachikutinqami tukuyla chaypi kaqkunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaqa Jesusqami yaĉhachikuran paypa yaĉhayninllawan, manami Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna yupaychu. 23 Chay tantakananllapa wasi ruripiqami kayaq uk runa dyablupa yarpuyninwan. Chayqami kusala jwirtita kaynu nir qayĉhakuran:
24 —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, ¿imapaqtaq nuqakunaman yakapakanki? ¿Ima, chinqachimaqllapachu shamushayki? ¡Nuqami riqsishuni! ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.
25 Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuynintaqa kaynu nir:
—¡Upallalla yarquy kay runamantaqa! nir.
26 Chaynu nitinqami, chay dyablupa yarpuyninqa chay runataqa atakita qur, kusala jwirtita qayĉhachirna yarquran.
27 Chayta rikarmi, tukuyla runakuna kusalata manchakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa:
"¿Imataq kayqa kanqa? ¡Kusata paylla mantakur imami ukman mushuq imakunata yaĉhachikun! ¡Chaynulla dyablupa yarpuyninmapis imata nitinpis kasun!" nir.
28 Chaymanta-pachami tukuyla Galilea lugarkunapi Jesuspaqqa kusalata yaĉharanllapa imanumi payqa imatapis rurayta puytin nir.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Chaymanta chay Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta lluqshirqa, Jesusqa Santiaguwan, Juanta apar riran Simonpa, Andrespa wasinman. 30 Chaypimi Simonpa swigranqa kusala rupawan qishaq mantanpi usurayaran. Chaynu chaypi qishaq nir Jesusta willatinllapami, 31 Jesusqa rir qimikar, chay warmisitataqa makinmanta chutar sharichimuran mantanmantaqa. Chaymi chay kutilla chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Rupay chinqatin limpu tutapashana katinqa, Jesusmanqa tukuy qishaqkunata, dyablupa yarpuyninwan kaqkunata ima apamuranllapa. 33 Piru chay wasipa punkunmanqami chay pwiblumanta tukuyla runakuna limpu untaranllapa Jesusta rikakunanllapapaq. 34 Jesusqami tukuy qishayninllapakunamanta kusala achka runakunata allichar,

dyablupa yarpuyninkunamatapis achkata itakuran. Chaynu itakutinmi dyablupa yarpuyninkunaqa, yaĉharanllapa "Jesusqami Dyuspa Wamran" nir. Piru Jesusqami mana dijaranchu paypaq rimananllapapaqqa.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuran
(Lc 4.42-44)

35 Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa amsaqla Jesusqa sharir,
chay pwiblumanta lluqshir riran chunllaq lugarkunaman Taytanman
mañakuq. 36 Chaymantaqami, Simonqa wakinninkunawan Jesusta
maskaq rir, 37 tarirqa niranllapa:
—Tukuymi maskashuyanllapa nir.
38 Jesusqa niran:
—Ashwan rishunllapa uklaw shipchakaq pwiblukunaman, chayp-
ipis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq. Chaqa chaypaqmi
shamusha kani.
39 Chaynumi Jesusqa Galilea pwiblupa tukuy lugarninkunapi, Israel
runakuna tantakananllapa wasikunapiqa Dyuspa shumaq rimayninta
yaĉhachikur chaynullami dyablupa yarpuyninkunata itakur ima puri-
ran.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun Jesusman qimikar,
naypanpi qunqurikur kaynu niran:
—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.
41 Jesusqami llakipar makinwan kamar niran:
—Munanimi alliyanaykita. Kananlla alliyay, nir.
42 Chaynu nitinlami, chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaranna
qishayninmantaqa. 43-44 Chaymantami Jesusqa chay runataqa kaynu
niran:
—¡Allita uyamay! Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir
qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushan-
nulla. Chayna tukuy yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashayk-
ina nir.
45 Piru chay runaqami chaymanta lluqshirqa tukuylata parlaran Jesús,
paypaq rurashantaqa. Chaymanta-pachami Jesusqa manana pwiblukunamanqa yaqqa yaykuqnachu. Ashwanmi chay maypiĉhi yaqqa mana runakuna kaq chaylapina kidaq. Piru chaynumapis tukuy lugarmantami runakunaqa riqllapa payta rikaqqa.

2

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1 Chaymanta, ayka diyamantami Jesusqa Capernaúm pwibluman
tikrakar riran. Chaymantami yaĉharanllapa chay wasiman, ĉhamushana
nir. 2 Chaynu yaĉharllapami Jesús kayashanman chaynulla waqta punku-
manmapis kusalata untaranllapa. Chaymi manana maylawta yayku-
napaqmapis karannachu. Chaynumapis Jesusqa Dyuspa shumaq ri-
mananta yaĉhachikuyaran.
3 Chaykamanmi kwatru runakuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun
uk runata ĉhachiranllapa chaymanqa. 4 Piru Jesús kayashanmanqa mana

imanupis ĉhachiyta puytiranllapachu kusala achka runakuna kashan-
rayku. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay
wasipa qatananta uĉhkukur, chaylata chay qishaqtaqa uk paritapi Je-
suspa naypanmanqa ishkichiranllapa. 5 Chaymanta Jesusqa nuqapi
kusata kriyinllapa nir yaĉharqa, chay qishaqtaqa kaynu niran:
—Wamrituy, tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana
kani nir.
6 Chaypimi, Moisés mantakushankunata yaĉhar yaĉhachikuq wakin
runakuna tayaranllapa. Chaymi kaynu nir yarpuranllapa: 7 Kayqami
yanqa runala. ¿Imaraykutaq waknuqa ninqa? Wakqachu Dyus-
ninchiknulla tukunayan. Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslari
uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.
8 Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis.
Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa? 9 ¿Qamkunapa
yarpuynikillapamantaqa ima ninaypaqtaq mas trabajusu kanqa kay
runataqa 'Uchaykikunamantami pirdunashuni' ninaypaq, manaqachu
'Sharir paraykita apar riy' ninaypaq? 10 Piru kananllami intra-
chishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla
puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.
Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa
niran:
11 —Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.
12 Chaynu nitinqami, chay qishaq karan chay runaqa das sharir,
paranta charikur lluqshimuran tukuyla rikayatin. Chayta rikarmi
tukuy chaypi kaqkunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan
Dyusta alabaq ĉhurakaranllapa kaynu nir:
"¡Manami kaypiqa uk kutilamapis waknutaqa rikashanchikllapachu!"
nir.

Jesusmi Levita qayaran
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Chaymantami Jesusqa qashan riran atun quĉhapa manyanman. Piru
chaymanpismi kusa achka runakuna tantakatin payqa yaĉhachiyaran.
14 Chaymanta riyarqami Alfeupa wamran Levita rikaran. Payqami chay
Roma pwiblupaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa
niran:
—Shamuy nuqawan rishun nir.
Chaynu nitinqami Leviqa sharir paywanna riran.
15 Chaymantami Jesusqa Levipa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay
kutilla Romapaq impwistuta kubrakuqkuna, kusa uchayjun runakuna
Jesuswan chaynulla yaĉhakuqninkunawan ima misapina tayaranllapa.
Chaqa kusalatari Jesuswan pulla puriyta munaqllapa. 16 Chaynu Jesús
tukuywan mikuqta rikarmi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa
kaynu nir tapuran:
—¿Imapaqtaq yaĉhachikuqnikillapaqa chay impwistuta kubrakuqku-
nawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.
17 Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa niran:
—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rim-
idyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rim-
idyakuqtaqa. Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu

shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Uk diyapimi Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqninkuna, chaynulla wakin fariseukunaqa ayunayaranllapa. Chaymantami wakin runakuna rir, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqninkuna, chaynulla fariseukunapa yaĉhakuqninkunapismi ayunanllapa. Qampa yaĉhakuqnikikuna-shuypaqa, ¿imapaqtaq mana ayunanllapaqa? nir.

19 Jesusqa paykunataqa niran:

—Uk runa kasaraq, chayllapiraq katinqachu chay pullan kaqkunaqa ¿ayunayta puytinman? Manami ayunaytaqa puytinmanchu. 20 Piru chay kasarasha rinanpaq urami ĉhamunqana. Chaynu ritinna-shuypaqa ayunanqallapana.

21 “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raĉhpataqa mushuq raĉhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raĉhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raĉhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa. 22 Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachumanna itaypaq”. *

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

23 Uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaĉhakuqninkunawan. Piru yaĉhakuqninkunaqami trigupa ispiganta pitikuqnu riyaranllapa. 24 Chayta rikarmi fariseukunaqa Jesusta kaynu niran:

—¡Ay! ¿Imapaqtaq yaĉhakuqnikikunaqa kanan samana diyapi mana ruraypaq kaqtaqa rurayan? nir. 25 Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, gubyirnu David uk kuti wakinninkunawan mallaqnar imanu tukuran nir iskribikashantaqa? 26 Chaqa chay tyimpukunapimi kurakunapa mantaqninqa Abiatar karan. Piru Davidmi wakinninkunawan Dyusta aduranllapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa kaq turtillakunata mikuranllapa. Allita yaĉhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapapaqqa kaq.

27 Jesusqami niranpis:

—Dyusqami samana diyataqa ruraran runakuna mana qischakananpaqchu. Ashwanmi ruraran chay diyapimapis aligriyananllapapaq. 28 Chaymi Dyusmanta Shamuq Runa kar, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niyta puytini.

---

* **2:22** Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay fariseukunapa yaĉhayninkunawan paypa mushuq yaĉhayninqa, mana chayllachu nir.

3

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

1 Chaymantami uk samana diyapi Jesusqa chay Israel runakuna tan-
takananllapa wasiman qashan yaykuran. Chaypimi uk runa wiqru
makiyjun karan. 2 Piru chaypiqami riparakuqkuna, mana shaykuq
kusalata Jesustaqa chapar, ninakuyaranllapa: "¿Ima kay samana
diyapichu alliyachiyanqa wak runataqa? Chayta ruratinqami, chayla-
paqna uchachashunllapa" nir. 3 Piru Jesusqami chay wiqru makiyjun
runataqa niran:

—Sharir, ĉhaypinllapapi shay.

4 Chaymantami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—Samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin
kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu
dijasha wanunanpaq?

Chaynu nir tapukutinmi, chay runakunaqa mana imatapis rimarchu
uyaralla kidaranllapa. 5 Piru Jesusqami chay runakuna pay nishanta
mana intrakanayashanllaparayku kusata piñakur, llakir ima chay qishaq
runataqa kaynu niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitinqami makinqa allinna kidaran.
6 Piru chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman
lluqshimurqa, Herodespa wakinninkunawan parlaranllapa Jesustaqa
wanuchinanllapapaq.

Jesusta kamarla alliyayta munaranllapa

7 Jesús yaĉhakuqninkunawan chay atun quĉhapa manyanman ritinmi
chay Galileapa pwiblunkunamanta kusala achka runakuna ikinta
riranllapa. 8 Piru chaypi Jesús kusa shumaq mana ruraypaq imakunata
rurayan nir yaĉharllapami Judea pwiblukunamanta, Jerusalenmanta,
Idumeamanta, Tirumanta, Sidón pwiblukunamanta ima kusala achka
runakuna Jesús kayashanman shamuranllapa. Chaynullami Jordán
riyupa uklaw chimpanmanta ima shamuranllapa Jesusta rikayta
munar, chay atun quĉhamanqa. 9-10 Chaynumiri kusata untamuranllapa.
Chaypimi Jesusqa achka qishaqkunata allicharan. Chaymi tukuy chay
qishaqkuna alliyananllaparaykuqa kumsanakuypa, saruĉhanakuypa
wakmanta kaymanta untaranllapa Jesusta kamarla alliyananllapapaq.
Chayraykumi Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaĉharan uk yaku karruta
listatinllapa, chaymanna iqatin amana mas kiĉhkichinanllapapaq.

11 Chaynullami chay dyablupa yarpuyninwan kaq runakunapis Je-
susta rikarqa, paypa naypanpi qunqurir, qayĉhakuranllapa:

"¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki!" nir.

12 Piru Jesusqami anyaran chay dyablupa yarpuyninkunataqa, amana
chaynu paypaq rimananllapapaq.

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata akraran
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Chaymantami Jesusqa uk sirkaman iqar, kusa allinta yarpuchishan
runakunata qayaran. Chaynu qayatin tantakatinllapanaqa,
14 paykunamanta dusi runakunata akraran paywanna purinanllapa-
paq. Chaynulla rir yaĉhachikunanllapapaq imami karan. 15 Chaynullami

paykunataqa Jesusqa pudirninta quran qishaqkunata allichananpaq,
dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta itakunanllapapaq ima.
16 Kaykunami chay dusi akrashankunaqa karan:
Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.
17 Chaymantaqami karan Zebedeupa ishkay wamrankuna
Santiago,
Juan ima. Kay paykunatami shutichiran "Boanerges". Rimaynin-
chikpiqa "Kunyapa Wamrankuna" * nir intrachimanchik.
18 Wakinkunaqami karan:
Andrés,
Felipe,
Bartolomé,
Mateo,
Tomás.
Chaynullami karanpis Alfeupa wamran
Santiago,
Tadeo ima.
Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.
19 Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankuna-
man qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Chaymantaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan yaykuran uk wasi-
man. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna untaranllapa. Chaymi
Jesús, chaynulla yaĉhakuqninkunamapis mana mikuylamatapis puytiqll-
lapachu. 21 Chaynu yaĉhachikur mana mikutin imami, Jesuspa ayl-
lunkunaqa riranllapa wasinman apananllapapaq. Chaqa wakinku-
naqami "Jesusqa yaruyasha" niyaqllapa. 22 Chaynulla Moisés man-
takushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna Jerusalenmanta ĉhasha kaqkunapis
kaynu niyaqllapa: "Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak
runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyninku-
nata itakunanpaqqa" nir.
23 Chaynu niqta uyaparmi Jesusqa paykunata qayamuran. Chaymantami uk kumparasyunta rurar kaynu niran:
"¿Imanuna dyabluqa uk dyablu masinta itakuyta puytinqa?
24 Chaynullami mayqan pwiblupis paykunapura ĉhiqninakurqa
mana maydiyapis pulla kaytaqa puytinchu. 25 Chaynulla uk
ayllupis paykunapura ĉhiqninakurqa, mana shumaqta kawsaytaqa
puytinllapachu. 26 Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa
ukninta itakushanrayku manami allinchu. Chaymi manana pulla
kaytaqa puytiyanqanachu. Ashwanmi chaynu ruranakurqa limpu
tukukayanqallapana.
27 "Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman
mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta puntataqa
wataytaraq ministiyan. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, man-
aqa mana". †

---

* **3:17** Kunyapa Wamran nirqami intrachimanchik kusala jwirtita rimaq, das piñakuq runakuna kashanllaparayku nir. † **3:27** Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyninta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir.

28-30 Chaymantami Jesusqa chay runakuna wakqami dyablupa pudirninwan nishanllaparayku, kaynu niran:
“Chiqaptami nishaykillapa: Runa tukuy uchakushanta chaynulla mana allinta rimashantami Dyusqa pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuypaqa mana maydiyapis pirdunanqachu”.

Jesuspa mamanwan ukninkuna
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Chaymantaqami Jesuspa mamanwan, ukninkuna ĉharanllapa. Piru waqtalapi kidarmi kaĉhakuranllapa Jesusta qayamunanllapapaq. 32 Chaymi Jesuspa ridurninpi taqkunaqa kaynu niranllapa:
—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamtami maskashuyanllapa nir.
33 Jesusqa niran:
—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqantaq ukniykunaqa?
34 Chaymi chay ridurninpi taqkunata chapar niranpis:
—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa. 35 Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruraqkunalami ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

4

Jesusmi kumparasyunta ruran uk tarpukuqwan
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

1 Chaymantami Jesusqa chay kusala atun quĉhapa manyanpi qashan yaĉhachikuq qallariran. Piru kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa chay quĉhapi yaku karru karan chayman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quĉhapa manyanlapi kidaranllapa.
2 Chaymi kumparasyunkunawan kusa achka imakunata yaĉhachikuran. Chaymi kaynu niyaran paykunataqa:
3 “Allita uyakuyllapa. Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman. 4 Chaymanta shikwakutinqa wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariq kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.
5 “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku. 6 Chaymantami, rupay iqamutinqa mana allita ĉhupakushanrayku, daskaqla ñutukur chakiran.
7 “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar ĉhamitachitin, mana puqurannachu.
8 “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami trinta murisituyjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, syin murisituyjun ima karan”.
9 Chaynu nishana karmi Jesusqa niranpis: “Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

¿Imapaqmi Jesusqa kumparasyunkunawanqa yaĉhachikuran?
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

10 Chaymanta achka runakuna ritinnaqa Jesusqa paylana kidaran. Piru chaypiqami karanraq Jesuspa pullan puriqkuna chaynulla chay

dusi yaĉhakuqninkuna ima. Chaymi paykunaqa kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—Chay kumparasyunqa, ¿imatataq intrachimanchikqa? nir.

11 Jesusqa niran:

"Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, unay michka mana intrakasha katinllapamapis. Piru tukuy mana kriyishanrayku waqtapi yupay kaqkunata-shuypaqami kumparasyunkunalawan willan, 12 michka chapakurmapis mana rikananllapapaqchu. Chaynulla michka uyakurmapis mana intrakananllapapaqchu. Chaynu tukur Dyuspi mana qashan kriyirqami, uchanllapamantaqa manana pirdunakanqallapanachu".

Jesusmi tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13 Jesusqami chay tapuqkunataqa niran:

"¿Ima qamkunapischu mana intrakashaykillapa chay kumparasyuntaqa? Chaynu kay kumparasyunta mana intrakarqa, ¿imanuna wakin kumparasyunkunata ruratiymaqa intrakankillapa?

14 "Allita uyakuyllapa: Uk tarpukuq nirqami intrachimanchik Dyuspa rimayninta parlakuqpaq. 15 Wakin simillakuna nanman ratasha nirqami intrachimanchik Dyus nishanta uyapar mana intrakaqpaq. Chaymi dyablu shamurqa, chay yarpuyninpi purichiyashantaqa limpu qunqachin.

16 "Nataq chay similla rumikunapa rurinman ishkiran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. 17 Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinqa chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

18-19 "Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus nishanta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar tukuy imata munar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata ĉhamitachiq yupay Dyuspa rimaynintaqa qunqachir, manana dijanchu puqunanpaqqa.

20 "Piru wakinkunaqami Dyus nishanta allita uyakur kasur kusa shumaqtana kawsanllapa. Chaymi paykunaqa imanutaq simillamaqa kusa shumaq pachapi tarpukar kusala achkata puqun chay yupay. Chaymi paykunamanta wakinqa imanutaq uk ispigamaqa trinta murisituyjun karan, wakin-shuypaqa sisinta murisituyjun, wakinqami syin murisituyjun karan kada ispiga chay yupay".

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Lc 8.16-18)

21 Chaynullami Jesusqa paykunataqa niran:

"Uk lamparata achkirachikunanpaq apamurqachu ¿kajunpa rurinman manaqa uk parapa ĉhakinpi ĉhuranchik? ¡Manami! Ashwanmi unaqlapi ĉhuranchik achkirachikunanpaqqa. 22 Chaynullami kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaqkunaqa, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

23 “Chayraykumi, rinriyjun kaqkuna uyakur intrakayllapa”.
24 Jesusqami niranpis:
“Allita uyakur kasumayllapa. Chaqa kanan imanu ukkunata yanapatkillapaqami, chay yanapashaykinullana Dyusqa qamkunatapis mastana yanapashunqallapa. 25 Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqtaqami masta qushaq. Piru chay mayqanpis mana intrakanaqta-shuypaqami pitilata intrakashanmatapis limpula qunqachishaq” nir.

Jesusmi kumparasyunta ruran winaq simillawan
26 Jesusqami niranpis:
“Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk runamaqa ĉhakranpi simillata tarpur dijan chay yupay. 27 Chaqa chay tarpukuqqami rirqa punun, rikĉhakun ima. Piru payqami mana kwintata qukatinchu nasimur winan chay simillaqa unaq katin, tuta katinmapis. 28 Chaqa pachaqami paylla winachitin, puntataqa yurakunraq. Chaymantami ispigakur puqurna untachikun. 29 Chaynu puqur qarwatinmi, amunqa kusichakun. Chaynu yupaymi Dyuspa mantakuyninqa”. *

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)
30 Jesusqami niranpis:
“¿Imanu yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa manaqa imawantaq kumparayman Dyuspa mantakuynintaqa? 31 Dyuspa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta pachapi tarpunllapa chay yupay. Chay simillaqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa. 32 Piru tarputinllapa atunta winarmi, kusala achka rikrayjunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna ĉhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pariq kuritukunamapis chay rikrankunapina llantukur tanllapa ima”. †

Jesusmi yaĉhachikuran kumparasyunkunalawan
(Mt 13.34-35)
33 Jesusqami runakunataqa kusala achka kumparasyunkunawan yaĉhachiran imanu intrakananllapapaq nir. 34 Chaqa manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa yaĉhachiranchu. Nataq yaĉhakuqninkunata-shuypaqa chaymantana paykunalata intrachiq ima niyanmi chay kumparasyunqa nirmapis.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)
35 Chay diyallapi limpu amsayatinnaqa Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran: “Rishunllapa kay quĉhapa waklaw manyanman” nir.
36 Chaymi paykunaqa, runakunata dijar, chay yaku karrullapi Jesusta apar riranllapa. Wakin yaku karrukunapis pullan riranllapa. 37 Chaynu riyatinllapami kusala jwirti wayra shamushanrayku yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. 38 Piru chaykamanqami Jesusqa ikikaqlawpi uk almadapi umanta sintikuchisha punuyaran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa rikĉhachir kaynu niran:
—¡Taytituy! ¿Manachu kwintata qukanki yakumanmi chinqayanchiklapana nirqa?

---

* **4:29** Jesucristupi kriyiqkunaqa chaynu achkayanqallapa Dyusninchik pallaq shamunankaman. † **4:32** Chaynumi Dyusta uyaqkunaqa achkayanqallapa chay mustasa qirunu.

39 Chaymantami Jesusqa sharir, wayrawan yakutaqa kaynu niran:
—¡Uyarar, qasillay! nir.
Chaynu nitinqami wayrawan yakuqa limpu limpu qasillaran.
40 Chaymantaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:
—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¿Qamkunaqachu manaraq allitaqa kriyimankillapa? nir.
41 Piru paykunaqami kusalata manchakushanllaparayku dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: "¿Kayqa, imanu runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa?" nir.

5

Gadaramanta dyablupa yarpuyninwan runa
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

1 Chaynu rirmi chay quĉhapa uklaw manyan Gadara * shutiq lugarman ĉharanllapa. 2 Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, dyablupa yarpuyninwan kaq uk runa qimikaran. 3 Chay runaqami pantyunkunapi taq. Chaynulla kusala jwirsayjun ima kaq. Chaymi michka kadinakunawan watarmapis mana qasillachiytaqa puytiqllapachu. 4 Chaqa qasillachinanllapapaq nirmi kutir kutir makinkunata, ĉhakinkunata ima kadinakunawan wataqllapa. Piru chaynu kadinakunawan watatinllapamapis manami sirbichiqchu. Ashwanmi imanupis pidasu pidasu pitiq. Chaymi mayqanpis mana imanupis binsiyta puytiqllapachu.
5 Chay runaqami unaqpis, tutapis, sirkakunapi, pantyunkunapi kusalata qayĉhakur, rumikunawan paylla takakar ima puriq. 6 Piru Jesusta rikarshuypaqami kusalata kallpar rir naypalanpi qunquriran. 7-8 Chaymi Jesusqa chapar niran:
—Qam, dyablu mana sirbiq, lluqshiy kay runamanta nir.
Chaynu niyatinmi dyabluqa qayĉhakur kaynu niran:
—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuychu! ¡Tayta Dyuspa shutinpimi rugashayki ama qischamanaykipaqchu! nir.
9 Chaynu qayĉhakuyatinmi Jesusqa tapuran:
—¿Imataq shutinki? nir.
Chay runaqa niran:
—Nuqaqami shutini 'Legión'. † Chaqa kusa achkami kanillapa nir.
10 Chaymantami chay dyablupa yarpuyninqa Jesustaqa kusalata rugaran ama chay lugarmantaqa itakunanpaqchu. 11 Piru chay kayashanllapamanta yatanllapa sirkakunapimi kusa achka kuchikuna shitqakuyaran. 12 Chaymi chay dyablupa yarpuyninkunaqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:
—Dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.
13 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Riyllapa nir.
Chaynami chay dyablupa yarpuyninkunaqa runamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuranllapa. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quĉhaman ratar ĉhuqar wanuran. Chay kuchikunaqami dus mil (2,000) yupay karan.

---

* **5:1** Wakin iskribikashakunami "Gerasa" nin. † **5:9** Legión nirqami intrachimanchik kusala achka suldadukuna nir.

14 Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa.
Chaynu rirmi tukuyla ĉhakranpi kaqkunata chaynulla pwiblupi kaqkunata ima willaranllapa. Chaymi tukuyla runakuna lluqshir riranllapa
rikaq. 15 Chaymanta Jesús kayashanman ĉharnaqa, chay kusala achka
dyablupa yarpuyninwan kasha runataqa, rikaranllapa yarpuyninpina
mudakusha taqta ima. Chaqa dyablupa yarpuyninqa lluqshishana
karan paymantaqa. Chaymi runakunaqa kusalata manchakuranllapa.
16 Nataq chay runakuna imanu chay dyablupa yarpuyninwan kaq
runa alliyashanta, chaynulla imanu chay kuchikunawan pasashanta
ima wakinkunata parlaranllapa. 17 Chaymantami tukuyla runakuna
kusalata Jesustaqa rugaranllapa, chay lugarninllapamantaqa rinanpaqna.

18 Chaymi Jesús yaku karrupi rinanpaqna katinqa chay dyablupa
yarpuyninmanta alliyasha runaqa Jesustaqa rugayaran paywan rinanpaq nir. 19 Piru Jesusqami mana munarchu niran:

—Ashwanmi riyna wasikiman. Chaymi aylluykikunata ima parlanki
imanumi Dyusqa kusalata llakipashur allichashusha nir.

20 Chaymi chay runaqa rir tukuyla chay Decapolispa pwiblunkunaman parlakuran, imatami Jesusqa paywan rurasha nir. Chayta uyaparqa tukuyla kusata dispantakaranllapa.

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Chaymantami Jesusqa chay quĉhapa uklawninmanta yaku karrupi
qashan tikrakamuranna. Piru chaymanpismi kusala achka runakuna
tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa paykunawan chay atun quĉhapa
manyanpina kidaran. 22 Chaykamanqami Israel runakunapa tantakananllapa wasipi uk mantakuqnin Jairo shutiq ĉhamuran. Payqami
Jesusta rikarqa, rir naypanpi qunqurikur kaynu nir kusalata rugaran:

23 —Taytituy, wamraymi wanuyanna. Imaraq rir makisituykikunata
ananman ĉhurankiman, alliyarna kawsananpaq nir.

24 Chaymi Jesusqa riran paywan. Piru kusala achka runakunami
pullanqa riran. Chaymi kusala kiĉhkipi riyaran payqa.

25 Piru chay runakunapa rurintami riyaran uk warmisita. Chay
warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin qishaq karan. 26 Chaymi
rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru
manami mayqanpis allicharanchu. Ashwanmi masna binsikayaran.
27-28 Chaymanta Jesuspaq rimaqta uyaparqa yarpuran: “Jesuspa
raĉhpanta kamarlami alliyashaq” nir. Chaymi payqa runakunapa
rurinlata rir, ikinmanta Jesuspa raĉhpanta kamaran. 29 Chaynu
kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuqqa qasillaranna. Chayna
kwirpuntaqa alliyaqtana syintiran. 30 Piru Jesusqami kwintata qukaran
pudirnin yarqusha nir. Chaymi ikiman tikrakar runakunata kaynu nir
tapuran:

—¿Pitaq raĉhpayta kamasha? nir.

31 Yaĉhakuqninkunaqa niran:

—¿Manachu rikanki kusala achka runakuna wakmaqa kiĉhkichishuyan?
Piru chaynumapis tapukuyanki: ‘¿Pitaq kamamasha?’ nir.

32 Piru Jesusqami kusalata chapayaran tukuy ridurninpi kaqkunata,
mayqantaq raĉhpayta kamasha kanqa nir yaĉhananpaq. 33 Chaymantami
chay warmiqa yaĉharanna nuqapaqmi chapakuyan nir. Chaymi kusalata

manchakur chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypalanpi qunqurikur,
imanu kashantapis karanlata willaran. 34 Jesusqa niran:
—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy. Chaqa tukuy qishaynikimantami alliyashaykina.
35 Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta ukkuna ĉhamur kaynu niranllapa:
—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu chay yaĉhachikuqtaqa nir.
36 Piru Jesusqami chay nishanllapata mana kasurchu, Jairutaqa niran:
—Ama manchakuychu. Nuqalapi kriyiy nir.
37 Chaynu nirqa, chay ikinta riqkunataqa Jesusqa manana munaranchu pullan rinantaqa. Chaymi Jairuta, Pedruta, Santiaguta uknin Juanlawan ima aparan. 38 Jairupa wasinman ĉharqami, uyaparan kusata llakir waqaqllapata ima. 39 Chaymi Jesusqa wasi ruriman yaykurqa niran:
—¿Imapaqtaq kusata waqar imaqa laqyayankillapa? Wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.
40 Chaynu nitinmi kusalata asiparanllapa. Piru payqa tukuy ruripi kaqkunata waqtaman urquran. Chayna wamrapa taytanta, mamanta apar, chay kimsa pullan riqkunalawan yaykuran ruriman, chay wamra usurayashanmanqa. 41 Chaymanta makinmanta aypar wamrataqa niran:
—*Talita cumi.*
(Rimayninchikpiqa munan niyta: “Mamitay, qamtami nishuni: ¡Sharimuy!” nir).
42 Chaynu nitinlami, chay dusi añuyjun wamraqa sharir puriq qallariran. Chayta rikarmi tukuy runakuna kusalata dispantakaranllapa.
43 Piru Jesusqami paykunataqa niran:
—Amami mayqantapis tukuy kaykunapaqqa parlankillapachu nir.
Chaymantami kaĉhakuran wamrataqa qarananllapapaqna.

6

Jesusmi Nazaret pwiblupi
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

1 Chaymantaqa chay Jairupa pwiblunmanta lluqshir Jesusqa yaĉhakuqninkunawan qashan tikrakaran Nazaret pwiblullamanna.
2 Chaymi uk samana diyapi Jesusqa chay tantakananllapa wasipi yaĉhachikuq qallariran. Chaynu yaĉhachikutin kusala achka runakuna uyapar kusa dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa:
“¿Kayqa maypitaq yaĉhakuranqa kay kusa yaĉhayashantaqa? ¿Wak yaĉhayninqa maymantataq kanqaqa? Chaynulla ¿imanutaq milagrukunata kusalata ruranqa? 3 ¿Manachu kayqa Mariapa, iĉhkakuq wamran? Chaynulla ¿manachu Santiagupa, Josipa, Judaspa, Simonpa uknin kay runaqa? ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa?”
Chaynu nir imami, mana kasunaranllapachu. 4 Chaymi Jesusqa niran:
—Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllamanta kaqkuna, ayllunkuna chaynulla wasinllapi imaqami mana kasunllapachu nir.
5 Chaymi payqa chay Nazaret pwiblunllapiqa mana ima milagrutapis rurananchu. Ashwanmi wakin qishaqkunapa ananman makinkunata

ĉhurar allicharanla. 6 Piru Jesusqami kusalata yarpupakuran, chay
runakuna paypi mana kriyinashanrayku.

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Jesusqami tukuy shipchakaq pwiblukunapi yaĉhachikur puriran.
7 Chaymantami dusi yaĉhakuqninkunataqa qayamur pudirninta quran,
dyablupa yarpuyninta ima itakunanllapapaq. Chaynami ishkay ishkay
kaĉharan rir yaĉhachikunanllapapaq. 8 Kaynu nirmi kaĉharan paykunataqa:
"Nanpaqqami ama imatapis aparchu, bastunnikillapata charikurla
rinkillapa. Chaynulla amami alburjata, jyamrita, qillayta
imamapis apankillapachu. 9 Chaynullami llanqikillapata llanqikur,
raĉhpaykillapata yakakur ama mudanantinqa aparchu rinkillapa.
10 Chaynullami, uk kusa allin runapa wasinman ĉhar samarqa, chay
wasilapina kidankillapa chay ima diyaĉhi rinaykillapakaman. 11 Piru
may lugarlawpi mana samachishurllapa chaynulla yaĉhachikutkillapa
mana uyakushunatinllapaqa, chaymantaqa ĉhakikillapapi kaq
pulbumatapis ĉhaspir rinkillapa. Chaynu rurarqami intrachinkillapa:
'Manami nuqakunapa kwintayllapanachu. Ashwanmi qamkunapina
kanqa' nir. [Chiqaptami nishaykillapa: Jwisyu diya ĉhamutinqami
chay pwibluqa kusala manchaypaqtana kastigakasha kanqa chay
Sodomawan, Gomorra pwiblu kastigakashanmantaqa nir.]"
12 Chaymi Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa rir yaĉhachikuranllapa: Uchaykil-
lapata dijarna Dyusman tikrakayllapa nir. 13 Chaynulla dyablupa
yarpuyninmatapis kusala achkata itakuranllapa. Qishaqkunatapismi
allicharanllapa asaytiwan salar ima.

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

14 Gubyirnu Herodesmi Jesuspaq kusalata rimaqllapata uyaparan.
Chaqa chaynu rimatinllapami tukuy intirupi yaĉharanllapana. Chaymi
Herodesqa kaynu niran: "Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa.
Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis
rurayta puytiyanqa" nir.
15 Nataq ukkunaqa Jesuspaqqa niqllapa: "Dyuspa rimaqnin Eliasmi"
nir. Wakinkuna-shuypaqa niqllapa: "Dyuspa uk rimaqninmi kanqa,
imanutaq unay rimaqkuna kaq chaynulla" nir. 16 Chaynu nitinllapa uya-
parmi Herodesqa, kaynu niran: "Chayqami Shutichikuq Juan. Nuqami
umanta pitichikutiy wanuran. Piru kananqami kawsamusha" nir.
17-18 Chaqa Shutichikuq Juan kawsayatinmi, Herodesqa uknin Fe-
lipipa warmin Herodias shutiqta warmikur mana allintachu tukusha
karan. Chaypaqmi Shutichikuq Juanqa Herodestaqa kaynu nisha
kayaq: "Chay ukniki Felipipa warmin Herodiasta warmikita yupay
purichiyashaykiqami mana allinchu" nir.
Chayta nishanraykushi, Herodesqa kaĉhakuran Juantaqa aypar kadi-
nakunawan watar karsilananllapapaq. 19-20 Chaynullashi chay Hero-
dias warmipis Shutichikuq Juan, runanta chaynu willashanrayku
ĉhiqnir, kusalata wanuchiyta munarmapis mana puytiranchu. Chaqa
Herodesqashi warmintaqa mana dijaranchu chayta ruranapaqqa.
Chaqa payqashi yaĉhaq Juanqami imatapis karanlata ruran chaynulla
mana uchayjunlamapischu nir. Chayshi kusalata manchakuran.

Chayraykushi Juan imata nitinpis Herodesqa kusa aligrila uyakur, mana imata nishaq nirpis yaĉhaqchu.
21 Piru uk diyapishi chay Herodiasqa imanullapis Shutichikuq Juan-
taqa wanuchichiran. Chay diyapishi Herodespa kumpliyañun karan.
Chayshi paypa mantaqninkunawan, suldadukunapa mantaqninku-
nawan, chaynulla chay Galileamanta kusa runa nishakunawan ima fyis-
tata ruraranllapa. 22 Chaypi katinllapashi Herodiaspa warmi wamranqa
tukuyla chaypi kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran. Chayshi chay
baylishanqa tukuy chaypi kaqkunata chaynulla Herodestapis kusalata
gustaran. Chayshi Herodesqa intinadanta niran:
—Mamitay, ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki nir.
23 Chaymi qashan qashan jurar kaynu niran:
—Ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki, michka tukuy
nuqa mantakushaymanta lamtar partin kaqmanmatapis nir.
24 Chaynu nitinshi, chay wamraqa lluqshir rir, maman Herodiasta
tapuran:
—¿Imatataq mañayman? nir.
Mamanqa niran:
—Shutichikuq Juanpa umanta mañay nir.
25 Chayshi wamraqa kallpaylla ruriman yaykur, Herodestaqa kaynu
niran:
—Kananllami Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumanaykita
munani nir.
26 Chaynu nirqashi mantakuq Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru
chaynu llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishan-
rayku kaĉhakuran chaynu ruranallapapaq. 27 Chayshi uk suldadunta
kaĉharan karsilman rir Juanpa umanta apamunanpaq. 28 Chayshi chay
suldaduqa karsilman rir, Juanpa umanta pitir uk platupi apamur, chay
warmi wamratana quran. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan
quran.
29 Chaymantashi Juanpa yaĉhakuqninkunaqa chayta yaĉharqa rir, karsil-
mantaqa kwirpunlatana apar pamparanllapa.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

30 Chaymantaqami Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunaqa, tikrakamuranna.
Chaynu tikrakamurmi Jesusta parlaranllapa imakunata rurashanlla-
pata, yaĉhachikushanllapata ima. 31 Piru chay diyakunapiqami Jesús
kayashanmanqa kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi chay
runakunata yanapar ima Jesusqa yaĉhakuqninkunawan mana puytiqlla-
pachu samar mikuylamatapis. Chaymi Jesusqa chay yaĉhakuqninkunata
niran:
—Rishunllapa chay chunllaq lugarkunaman, ratulaqa samaq nir.
32 Chaymi yaku karrupi paykunalana riranllapa chay chunllaq lu-
garkunamanna. 33 Piru chaynu ritinllapami kusa achka runakuna
rikar riqsiranllapa. Chaymi yaĉharanllapa maymanmi riyanllapa nir.
Chayraykumi tukuyla pwiblukunamanta runakunaqa kusalata kallpar
rir, ashwan paykunamantaqa naypaqta ĉhar yararanllapa.
34 Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkirqa chay kusa achka
runakunata rikar kusalata llakiran. Chaqa paytaqami yarpuchiran,
uyshitakuna mana michikuqniyjun kanman yupay. Chaymi payqa

kusa achka shumaq imakunata yaĉhachiran. 35 Piru limpu tardiyayatin-
naqami chay yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:
—Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami.
36 Chayraykumi runakunataqa willay chay lugarkunaman, pwiblukuna-
man rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.
37 Piru Jesusqami niran paykunataqa:
—Qamkuna qarayllapa nir.
Chaynu nitinqa niranllapa:
—¿Munayankichu kwichka achka dusyintus dinaryu qillaywan tantata
rantir qaranayllapapaq? nir.
38 Jesusqa niran:
—¡Rir, rikayllapa! ¿Aykataq tantitaykillapaqa?
Chaymanta paykuna rir rikarqa niranllapa:
—Sinku tantitawan, ishkay piskaditulami kan nir.
39 Chaynami Jesusqa tukuy chay runakunataqa wakpi kaypi muntun
muntun tananllapapaq willaran chay qiwakunapina. 40 Chaymi paykunaqa kada muntunpi syin, syin; chaynulla sinkwinta, sinkwinta ima taranllapa. 41 Chaynu tashallapana katinqami, Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaĉhakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaq runakunata aypachinanllapapaq. Chaynumi chay ishkay piskaditutapis tukuylata aypachiranllapa. 42 Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqllananllapaka-
man. 43 Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa
dusi kanasta untataraq tantaranllapa. 44 Piru chay mikusha chaykunata
yupatinllapaqami ullqukunala sinku mil (5,000) karanllapa.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mt 14.22-27; Jn 6.15-21)

45 Chaymanta Jesusqa yaĉhakuqninkunata yaku karruman iqachiran,
rir ĉhaskinanllapapaq quĉhapa uklawnin Betsaida pwibluman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyla dispidikur rinanllapakaman. 46 Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran Taytanman mañakuq. 47 Limpu amsayatinnaqa yaku
karruqa chay quĉha ĉhaypipina karan. Piru Jesús payla pachapi karmi,
48 rikaran chay yaku karruqa mana yaqqa riyta puytiqtachu. Chaqa
naypanllapalawmantami kusala jwirti wayra shamuyaran. Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaĉhakuqninkunalawman. Piru chaynu paykunaman riyarmapis, dirichu pasar rinaq yupay tukuran. 49-50 Chaynu yakupa ananta riqta tukuy yaĉhakuqninkuna rikarmi,
kusalata manchakur "¡Wakqami aya!" nir kusata qayĉhakuranllapa. Chaymantami Jesusqa paykunataqa kaynu niran:
—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu! ¡Nuqami kani! nir.
51 Chaynu nirmi, payqa chay yaku karruman iqaran. Chaymi ashwan
wayraqa limpu qasillaran. Chayta rikarmi paykunaqa limpu dispantakaranllapa. 52 Chaqa manari intrakashallapachu karan Jesús chay
tantitakunawan milagruta ruratin rikarmapis, mana allita paypi kriyishanllaparayku.

Jesusmi Genesaretpi qishaqkunata allicharan
(Mt 14.34-36)

53 Chaymanta chay atun quĉhata pasarqa, Genesaret lugarman
ĉharanllapa. Chaymi ashwan chay yaku manyapina yaku karru-
taqa watar dijaranllapa. 54 Piru chaypi taqkunaqami yaku karru-
manta ishkiqlata Jesustaqa riqsiranllapa. 55 Chaymi chay rikaqkunaqa
rir tukuyla may lugarkunapi parlakuran Jesuspaqqa. Chayraykumi
kusala achka qishaqkunata wintur ima ĉhachimuranllapa Jesusman.
56 Chaymi Jesusqa maylawpi nir yaĉharllapaqa, chay may riyashan
nankunapi ima qishaqninllapakunataqa apar yarachiqllapa. Michka
pwiblukunapi, ĉhakrankunapi, nankunapi ima katinmapis, qishaqnin-
llapataqa yarachiqllapa. Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa
raĉhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynu chay raĉhpanpa
manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

7

Mana allin yarpuyninchikmi uchakuchimanchik
(Mt 15.1-20)

1 Chaymantami Jesusman qimikaranllapa fariseo runakuna, Moisés
mantakushanta wakin yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqami
Jerusalenmanta ĉhamusha karanllapa.
2 Chaymi paykuna rikayatin, Jesuspa wakin yaĉhakuqninkunaqa
mana makinta paqakurchu mikuranllapa. Chaynuqami mana
ruraranllapachu chay paqakuna kustumritaqa. Chaymi kusala
mana allinta yarpuchiran paykunataqa. 3 Chaqa chay fariseukuna,
chaynulla tukuy Israelmanta kaqkunaqami unay rukunllapakunapa
kustumrinllawan kar, chay paqakuna kustumrita mana rurarqa mana
mikuyta puytiqllapachu. 4 Chaynulla rantiq rir, tikrakamurmaqa chay
paqakuna kustumrita rurar, kusalata paqakur mikuqllapa. Chaynulla
chay kustumrinraykuqami kaykunata kusalata paqaqllapa: Basu
upyananllapata; jarrankunata, jyirru mankankunata, mantankunata
ima. 5 Chayraykumi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, Jesustaqa kaynu nir
tapuranllapa:
—¿Imapaqtaq yaĉhakuqnikikunaqa unay rukunchikkunapa kustumrin
nishannulla mana rurar, makinllapata mana paqakur mikunllapaqa?
nir.
6 Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:
—¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Waknupaqĉhi Dyuspa
unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:
Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.
Piru yarpuyninllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.
7 Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.
Chaqa chay yaĉhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa
yaĉhachikuyninla imami nir.
8 Chaqa qamkunaqami Dyus mantakushanta mana kasurchu, runaku-
napa kustumrinlata rurar kawsankillapa. [Chaynulla basu upyanaykil-
lapata, jarraykillapata, uk kusa achka imakunata paqankillapa ima.]
9 Jesusqami niranpis:
“Qamkunaqami chay kustumrikillapata ruranaykillaparaykula, Dyus
mantakushantaqa mana kasunkillapachu. 10 Chaqa Moisesqami
Dyus nitin kaynu nir mantakuran: ‘Taytaykita mamaykita kusa

rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta
ĉhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa' nir. 11 Piru qamkunaqami
ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: 'Manami
yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha
kani Dyusta' nir. 12 Chaynu nirmi ninkillapa: 'Mayqanpis chaynu
niqqami manana taytanta, mamantaqa yanapayta puytinnachu' nir.
13 Chaynuqami ninkillapa, Dyus mantakushanta mana kasurnachu,
ashwan qamkunapa kusala achka kustumrikillapalatana yaĉhachikur
kawsanaykillapapaq".

14 Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

"Allita uyakumarmi, intrakayllapa. Chaqa nishaykillapa:
15 Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu.
Ashwanmi mayqantapis yarpuyninllamanta kusala mana allin
yarpuynin lluqshimuq uchakuchin. [16 Chaymi nishunillapa: Rinriyjun
kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir]".

17 Chaymanta Jesusqa chay achka runakunata chaypi dijar rirnaqa, uk
wasiman yaykuran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu niranllapa:
"Allita intrachimayllapa, chay naqa yaĉhachikushaykitaqa" nir.

18 Chaymi paykunataqa niran:

"¿Ima qamkunapischu mana intrakankillapa? Chaqa kaynumi niray:
Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu nir.
19 Chaqa chay mikuyqa manami yarpuyninmanchu rin mikutinqa. Ash-
wanmi paĉhanman rin, chaymantana kwirpunqa qashan itakamun".

Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran tukuy mikuyqashi allin
mikunapaqqa nir. 20 Chaynullami niranpis:

"Uk runapa yarpuyninmanta kusala mana allin yarpuynin
lluqshimuqmi uchakuchin. 21 Chaqa uk runapa yarpuyninmantaqami
mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi musu kar, manaqa shipash
karpis pakaplla kayta yarpun. Chaynulla suwakuyta, wanuchikuyta ima
yarpunllapa. 22 Chaynullami ukwan ukwan kayta, ukpa imankunata
munapakuyta, mana allinta rurakuyta, llullachikuyta, yanqalla
imantapis tukchiyta, ĉhiqnikuyta, ukpa washanta rimayta, kusa kani
niyta ima yarpunllapa. Chaynullami mana yarpuyniyjun yupay
purinllapa. 23 Chaymi tukuy kay riqchaq mana allin yarpuykunaqa
runapa yarpuyninllamanta lluqshimun. Chaynu karmi, ashwan
runataqa uchakuchin".

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran (Mt 15.21-28)

24 Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro pwibluman [chaynulla Sidón
pwibluman ima]. Chayman ĉharqa, mana mayqanpis yaĉhananpaqchu
uk wasiman yaykuran. Piru chaynu mana yaĉhananllapata munatin-
mapismi ashwan tukuyla yaĉharanllapana. 25-26 Chaymi uk warmisita
shamuran payman. Paypa warmi wamranmi dyablupa yarpuynin-
wan kaq. Chaymi shamur Jesuspa naypanpi qunqurikur, kusalata
rugaran wamranmanta chay dyablupa yarpuyninta itakunanpaq. Chay
warmisitaqami mana Israelmantachu karan. Ashwanmi Sirofenicia
lugarmanta karan.

27 Piru Jesusqa niran:

—Dijay wamraykunataraq puntataqa qarashaq. Chaqa manami allinchu wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa nir.
28 Chaymi chay warmisitaqa niran:
—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, misapa ĉhakinpi karqa chay wamritukuna ishkichishanlamatapis mikun nir.
29 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—¡Mamitay, chiqaptami ninki! Rikuynari. Chaqa chay dyablupa yarpuyninqami wamraykimantaqa lluqshishana nir.
30 Chaymi warmiqa wasinman rir ĉharqa, wamrantaqa mantanpi usuraqta tariran. Piru chay dyablupa yarpuyninqami lluqshishana karan.

Jesusmi upa gaguta allicharan

31 Chaymantami Jesusqa chay Tiro pwiblumanta lluqshir rir Sidón pwibluta, Decapolispa pwiblitunkunata pasar imana, ĉharan Galilea shutiq quĉhapa manyanman. 32 Chayman ĉhatinmi payman apamuranllapa uk upa gagu runata. Chaymi rugaranllapa makinta ananpi ĉhurarla allichananpaq. 33 Chaymantami Jesusqa chay runataqa tukuy chaypi kaqkunamantaqa uklawman apar, rinrinkunaman didunta itaran. Chaynulla tuqayninwan didunta nuyuchir chay runapa qallunta nuyuchiran. 34 Chaymantami unaq syiluman chapakur, kusala jwirtita amayninta urqur, niran: "*¡Efata!*" (Rimayninpiqa niyaran: "¡Kiĉhakay!" nir).
35 Chaynu nitinlami chay runapa rinrinkunaqa kiĉhakaranna. Qallunpis alliyatin, rimayta puytiranna.
36 Chaymantami Jesusqa chaypi kaqkunata willaran ama mayqantapis willananllapapaqchu chayta rurashanpaqqa. Piru chaynu mayqantapis mana willananpaqchu kutir kutir nitinmapis, ashwan kusalata parlakuranllapa. 37 Chaymi runakunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: "Kusa allintami imatapis rurayan. ¡Chaqa upakunatapis uyakuchiyan! Chaynulla mudukunatapis rimachiyan ima" nir.

8

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan
(Mt 15.32-39)

1 Chaymantami qashan uk diyapi Jesusman kusa achka runakuna tantakaran. Piru manami imapis mikunanllapapaq karanchu. Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata qayamur niran:
2 —Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. 3 Chaymi mana qarar wasinllapaman kaĉhatiyqa, imanupiqa riyar mallaqpaq imananmanllapa. Chaqa wakinkunaqami kusala largu maymanta shamushallapa.
4 Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa niran:
—Piru, ¿imanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpiqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.
5 Jesusqa tapuran paykunataqa:
—¿Aykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:
—Syiti tantitalami kan nir.
6 Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis
tananllapapaq. Chaymi, chay syiti tantitata aypar payji nir, Taytan
Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay
yaĉhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiranllapa.
7 Chaynullami karanpis ayka piskaditukuna. Chaymi aypar Dyusta payji
nirqa, yaĉhakuqninkunata quran aypachikunanllapapaq. 8 Chaynumi
tukuynin tiqllanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata
tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa. 9 Piru chay mikusha
chaykunaqami kwatru mil (4,000) yupay karanllapa. Chaymantami
Jesusqa tukuyta dispidirna, 10 yaĉhakuqninkunawan yaku karruman iqar
riranllapa uk lugar Dalmanuta shutiqmanna.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta ruranapaq (Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

11 Chaymantami fariseo runakuna ĉhamur Jesuswan willanakuq qal-
lariranllapa. Chaymi mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa:
“Chiqapta Dyusmanta shamushayki nir yaĉhanayllapapaqqa uk milagruta
ruray” nir.
12 Chaymi Jesusqa kusa jwirtita amayninta urqur, niran: “¿Imaraykutaq
kay runakunaqa milagrukunataraq ruranaypaq mañamanqa? Chiqap-
tami nishaykillapa: Manami ima milagrulamatapis qamkunapaqqa
rurashaqchu nir”.
13 Chaynu nirnaqami, paykunalatana chaypi dijar qashan yaku karru-
man iqar riranna chay atun quĉhapa uklaw manyanmanna.

Fariseukunapa mana allin yaĉhachikuyninkuna (Mt 16.5-12)

14 Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qunqar mana imalatapis apashalla-
pachu karan mikunanllapapaqqa. Piru yaku karrupina karqa kwintata
qukaranllapa, uk tantitalata apayanllapa nir. 15 Chaymi Jesusqa niran
paykunataqa:
—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo runakunapa,
chaynulla Herodespa libaduranllapamanta nir.
16 Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa, tanta mana kashanraykumi
chaynuqa nimayashunllapa ninakuranllapa.
17 Chaynu yarpuyanllapa nir yaĉhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:
—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu? nirqa. ¿Ima manaraqchu
intrakankillapa? ¿Manaraqchu kwintata qukankillapa? ¿Ima kwichkachu
yarpuynikillapaqa mana intrakan? 18 ¿Ima nawiyjun karmapischu
mana rikashaykillapa rurashayta? ¿Ima rinrikillapa karmapischu mana
uyaman? Chaynulla ¿mananachu yarpunkillapa chay, 19 sinku tanti-
tamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaynu qarakutiyqa,
mabir ¿ayka kanasta untatataq subrantaqa tantaraykillapa?
Paykunaqa niran:
—Dusi kanastata nir.
20 —Ma, chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiyqa,
¿ayka kanasta untatataq subrantaqa tantaraykillapa?
Paykunaqa niran:
—Syiti kanastata nir.
21 Piru Jesusqa paykunataqa niran:

—¿Ima manaraqchu intrakankillapa? nir. *

Jesusmi uk syiguta allicharan

22 Chaynu riyarllapami ĉharanllapa Betsaida pwibluman. Chaypiqami
apamuranllapa uk syigu runata Jesusman kamarla allichananpaq.
23 Chaymi Jesusqa chay syigutaqa makinmanta aysakur, pwiblumanta
waqtalawman aparan. Chaymantami tuqayninwan runapa nawinku-
nata nuyuchir, makinta ananman ĉhurar, tapuran:
—¿Imallataqachu rikayta puytinkina? nir.
24 Chaymi chay runaqa chapakuq qallarirna, niran:
—Rikaninami runakunataqa qirukunata yupay. Piru puriqtami
rikayani nir. 25 Chaymi Jesusqa makinwan chay runapa nawinta qashan
kamatin, kusalata chapakuyarqa, allinna kidaran. Chaymi tukuy imat-
apis rikayta puytiranna. 26 Chaymantami Jesusqa chay runataqa wasiki-
man riyna nirqa, kaynu niranpis:
—Amami chay pwibluman yaykunkichu. [Chaynulla kay rurashay-
taqa amami mayqantapis willankichu] nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan Cesarea Filipo
pwibluman riranllapa. Chaynu riyarmi Jesusqa yaĉhakuqninkunata
kaynu nir tapuran:
—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.
28 Chaynu nitinqa paykunaqa niranllapa:
—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa
ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa uk rimaqnin
kanqa nir.
29 —Qamkunapaq-shuypaqa, ¿mayqantaq kani? —nir tapuran
yaĉhakuqninkunataqa.
Chaymi Pedruqa niran:
—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.
30 Chaynu nitinmi, Jesusqa paykunata willaran ama mayqantapis
paypaqqa parlananllapapaqchu nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu nir yaĉhachiq
qallariran: Dyusmanta Shamuq Runataqami chay ruku kaq
mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima ĉhiqnir kusalata
qischanqallapa. Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa
diyamantaqami qashan kawsamunqa nir.
32 Chaynu nirmi, kusalata willar intrachiran paykunataqa. Chaymi,
Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar, anyaqnulla willaran ama
chaynu rimananpaqnachu.
33 Piru Jesusqami tikrakar wakin yaĉhakuqninkunata chapar, Pedrutaqa
kaynu nir anyaran:

---

* **8:21** Jesusqa libadurapaq rimarqa manami tantapaqchu niyaran. Ashwanmi chay fariseo runakuna kusala mana allinta yaĉhachikuyashanpaq rimayaran.

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu! † Qamqami Dyus munashantaqa
mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula rurachimanayanki nir.
34 Chaymanta Jesusqa yaĉhakuqninkunata chaynulla chaypi kaqkunata
qayamur kaynu niran:
“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa
llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis
ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa.
35 Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta
kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru
mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chaynulla shumaq rimayniyta
yaĉhachikushanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna
kawsanqallapa. 36 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi
kaq iman munashanta tantakur mana washakatinqa, ¿imapaqtaq
sirbiyan chay tantakushanqa? 37 ¿Uk runachu achka imata pagrakur
washakayta puytinman? ¡Manami! 38 Piru mayqanpis nuqamanta
chaynulla rimayniymanta ima kay mana kriyishanrayku kusala
uchasapa runakunapa naypanpi pinqakutinqami, Dyusmanta Shamuq
Runapis Taytanpa kusa llipyalla pudirninwan shamurqa, kusa allinla
angelkunapa naypanpimapis pinqakunqa”.

9

1 Chaynullami Jesusqa niranpis:
—Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus
kusa pudirninwan mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu
nir.

Jesusmi llipya intirupaq tikrakaran
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

2 Chaymanta saysi diyakuna pasashana katinqa, Jesusqa kusa unaq
sirkaman riran, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima, paykunalata apar.
Chaymi chay kimsa yaĉhakuqninkunapa naypanpi Jesuspa qaqllanqa,
kusala ukman shumaqpaq tikrakaran. 3 Chaynulla raĉhpanmapis
kusala yuraq llipya intirupaq tikrakaran. Chaqa manami mayqanpis
raĉhpata kusalata paqarmapis chaynu yuraqchayanqachu. 4 Chaymi
yaĉhakuqninkunaqa rikaranllapa Jesusta, Eliaswan, Moiseswan ima par-
laqta. 5-6 Chaynu rikarqami paykunaqa kusalata manchakuranl-
lapa. Chaymi Pedruqa kusa manchakushalla mana imata nishaq nir
yaĉharchu, kaynu niran Jesustaqa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa!
Rurashaqllapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq,
ukta-shuypaqa Eliaspaq nir.
7 Chaykamanqami, puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru
chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

8 Chaymi chay kutilla tukuy ladunman chapakurqa, manana mayqan-
tapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusta paylatana rikaranllapa.
9 Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

---

† **8:33** Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa,
Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.
10 Chaymi paykunaqa mana mayqantapis parlaranllapachu,
michka paykuna chay “Wanur kawsamushaq” nishanpaq mana
intrakasha karmapis. Chaynu mana intrakashanllaparaykumi kusalata
tapunakuyaqllapa.
11 Chaymi Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:
—Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta
naypaqtaqa shamuyanqa ninllapa? nir.
12 Jesusqa paykunataqa niran:
—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi
tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. Chaqa, ¿imapaqtaq
Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: ‘Dyusmanta Shamuq Runataqashi
ĉhiqnir kusalata qischayanqallapa?’ nirqa. 13 Chaymi nishaykillapa:
Eliasqami shamushana. Chaynu shamutinmi, Dyus nitin iskribikashan-
nulla mana kwintacharchu paykuna munashannulla ruraranllapa nir.
*

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyninwan kaq wamrata
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

14 Chaymanta Jesusqa chay kimsa yaĉhakuqninwan tikrakamurqa,
chay wakin yaĉhakuqninkunataqa kusala achka runakunawan tariran.
Chaypiqami karan Moisés mantakushanta wakin yaĉhar yaĉhachikuq
runakuna ima. Chaymi paykunaqa Jesuspa yaĉhakuqninkunawan
kusalata willanakuyashallapa karan. Chaykamanmi Jesusqa ĉhamuran.
15 Chaynu Jesús ĉhamutin rikarmi tukuyla chay runakunaqa kusa
dispantakashalla kallparanllapa Jesusta saludaq. 16 Chaymi Jesusqa
yaĉhakuqninkunata niran:
—¿Imapaqtaq paykunawan kusalata willanakuyaraykillapa? nir.
17 Chaypi kaqkunamanta ukqami niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, wamraytami apamusha kani qamman. Chaqa
dyablupa yarpuyninmi limpu muduchar dijasha. 18 Chaymi maypi
katinpis dyablupa yarpuyninqa wamraytaqa atakita qur usuraqtana
dijan. Chaynulla shiminmanta kusalata pusquta itakuchir, kirunmat-
apis kusalata richyachir ima wanushata yupayna dijan. Chaymi chay
yaĉhakuqnikikunata mañakuray dyablupa yarpuynintaqa itakunanpaq.
Piru manami puytishallapachu nir.
19 Jesusqa niran:
—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna! ¿Maydiyakamantaq
allita intrachishunayllapapaq qischakashaq? ¿Ima maydiyakamantaq
qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.
20 Chaymi chay wamrataqa Jesusman aparanllapa. Chaynu apatinlla-
paqa, chay dyablupa yarpuyninqa Jesusta rikarqa, wamrata atakita qur
pachaman ratachir ribulkachiran, shiminmanta pusquta itakuchiran
ima. 21 Chaymi Jesusqa wamrapa taytantaqa kaynu nir tapuran:
—¿Ima tyimpumanta-pachataq wamraykiqa waknu qischakan? nir.
Taytanqa niran:

* **9:13** Kaypiqami Eliaspa shutinwan Shutichikuq Juanpaq rimayan. Payqari Eliasnu karan. Rikay San Mateo 17.13.

—Takshitunmanta-pacha. 22 Chaymi wak dyablupa yarpuyninqa kutir kutir ninaman, yakuman ima itasha wanuchinanpaq. Chayraykumi puytiq yupay karqa, llakipar yanapamayllapari nir.
23 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—¿Imaraykutaq puytiq yupay karqa yanapamayllapari nimanki? Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq † nir.
24 Chaynu nitinmi chay wamrapa taytanqa kusala jwirtita kaynu nir qayĉhakuran:
—Nuqaqami kriyini, Taytituy. Ashwan ¡yanapamay-ari masna kriyinaypaq! nir.
25 Chaymantami Jesusqa kusala achka runakuna tantakamuqta rikarqa, chay dyablupa yarpuyninta kaynu nir anyaranna:
—Muduchakuq chaynulla upachakuq dyablupa yarpuynin, nuqami mantashuni kay wamramantaqa lluqshir, amana qashanqa yaykunkinachu nir.
26 Chaynu nitinmi, chay dyablupa yarpuyninqa wamrataqa qashan atakita qur, pachaman ratachir wanushata yupay dijar lluqshiranna. Chaymi rikaqkunaqa niyaranllapa: "Ashwanmi wamraqa wanunna" nir. 27 Piru Jesusqami wamrataqa makinmanta chutar sharichimuran. Chaymi ashwan wamraqa sharanna.
28 Chaymantami Jesusqa uk wasiman yaykuran. Chaypimi yaĉhakuqninkunaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:
—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuynintaqa mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.
29 Jesusqami niran paykunataqa:
—Waknu riqchaq dyablupa yarpuynintaqami mana chaynulaqa uk runamantaqa itakunchikchu. Ashwanmi [ayunar] Dyusman kusalata mañakur ima itakuyta puytinchik nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30-31 Chaymanta, Jesusqa yaĉhakuqninkunawan rirqa pasaran Galilea pwiblupa lugarninkunata. Piru payqami mana munaranchu mayqanpis mayta risha nir yaĉhananllapataqa. Chaqa yaĉhakuqninkunatami kaynu nir yaĉhachiyaran:
"Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa. Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa" nir.
32 Chaynu nir willatinmi yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla tapunanllapapaqmapis kusalatari manchakuyaranllapa.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Chaymantami Capernaúm pwibluman ĉharnaqa, uk wasiman yaykuranllapa. Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu nir tapuran:
—¿Imanirtaq qamkunaqa nanpi willanakuyaraykillapa? nir.
34 Piru paykunaqami pinqakur mana imatapis nirchu uyarala kidaranllapa. Chaqa nanpiqami willanakusha karanllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir. 35 Chaymantami Jesusqa taran. Chaymi dusi yaĉhakuqninkunata qayar, kaynu niran:

---

† **9:23** Wakin iskribikashakunapimi nin: "Kriyitkiqami imapis rurakanqa. Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq" nir.

—Mayqanpis kusa kayta munaqqami mana kwintachaypaqla tikrakar, uk sirbikuq yupay kar wakinninllapatana yanapanmanllapa.
36 Chaynu nirmi, uk wamrituta paykunapa ĉhaypinman apar, marqakur kaynu niran:
37 —Mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan. Piru manami nuqalatachu samachimayan, ashwanmi chay mayqanĉhi kaĉhamasha chaytapis samachiyan nir.

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik
(Lc 9.49-50; Mt 10.42)
38 Chaymantami yaĉhakuqnin Juanqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa nirayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanqa purinchu.
39 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Ama ‘Mana’ niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqapa shutiywan milagruta rurayarqa, manami chay kutilla kuntray rimayta puytiyanqachu. 40 Ashwanmi nuqanchikpa mana kuntranchik karqa, nuqanchikpa faburninchik kanqa. 41 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis qamkunata nuqapi kriyishaykillaparayku uk jarru yakituta upyachishuqllapaqami, kusa shumaq allin imakunatana aypanqallapa Dyusmantaqa nir.

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)
42 Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamrituykuna yupay kaqkunata uchakuchiqkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq. 43 Imanupi makiki uchakuchishutinmaqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpupaq chay infyirnupi nina maydiyapis mana wanuqpi qischakanaykimantaqa. 44-48 Chaynulla ĉhakiki uchakuchishutinqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kuju, tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq, ishkantin ĉhakikiwan infyirnumanna itakukanaykimantaqa. Chaynullami nawiki uchakuchishutinpis, urqur itakuy. Chaqa allinmi kanqa uk nawiyjunla, Dyus mantakuyashanman yaykunaykipaq, ishkantin nawikiwan infyirnuman itakukanaykimantaqa. Chaqa chaypiqami ñushi chaynulla ninamapis maydiyapis mana wanunchu.
49 Chaymi chaypiqa imanutaq aychamataqa kaĉhiwan salanchik chaynu ninawan kusalata qischakankillapa. 50 Chayraykumi qamkunapis kay pachapiqa imanutaq kaĉhimaqa kusalata sirbin chaynu kar uknikillapa uknikillapa kusa shumaqta kawsayllapa. Chaqa uk kaĉhi lampaqyatinqa, ¿imanunari qamkunaqa qashan shumaqchankillapa?

10

Jesús yaĉhachikuran warmiwan dijanakuqpaq
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

1 Jesusqami chay Capernaúm pwiblumanta lluqshir rir, Judeapa lugar-
ninkunaman ĉharan. Chaymanta rirmi, riyu Jordanpa chimpanmanna
ĉharan. Chaymi chaymanpis kusala achka runakuna tantakamutin
Jesusqa yaĉhachiran imanutaq yaĉhachikuq chaynulla. 2 Chaymantami
wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir
imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:
—¿Allinchu kanqa uk runa warminta dijananpaqqa? nir.
3 Chaymi Jesusqa niran:
—¿Ima nirtaq Moisesqa mantashuranllapa?
4 Paykunaqa niran:
—Moisesmi niran, uk runa warminta dijanarqashi karguyjunkunapi
kartata rurar warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.
5 Chaynu nitinllapaqa Jesusqa paykunata niran:
—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moi-
sesqa chaynuqa mantakuran. 6 Piru Dyusqami puntamanta-pacha
runata, warmita ruraran. 7 Chayraykumi, ‘Uk runa warminwan
kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. 8 Chaymi ashwan warmin-
wanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa’ nir. Chaynuqami mana
ishkaynachu, ashwan uklana. 9 Chayraykumi uk runa warminwan uk
kwirpulana kananpaq Dyus nishanrayku, mana mayqanpis, paykunaqa
dijanakunqa niyta puytinchu.
10 Chaymanta Jesusqa wasipina katinqa, yaĉhakuqninkunaqa chay
yaĉhachikushanpaq tapuranllapa. 11 Jesusqa niran:
“Mayqanpis warminta dijar qashan ukwan kasararqami kusala
saqratana uchakuyan. 12 Chaynulla warmipis runanta dijar, ukwan
kasararqa kusala saqratana uchakuyan, punta runanta dijashanrayku”
nir.

Jesusmi wamrakunata bindisiran
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13 Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa,
bindisinanpaq. Piru yaĉhakuqninkunaqami chay wamrakunata
apamuqkunataqa anyaranllapa. 14 Chayta rikarmi, Jesusqa piñakur
yaĉhakuqninkunataqa niran:
“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa
Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunalapaq.
15 Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqku-
naqami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu
karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu”.
16 Chaynu nirnaqami wamritukunata, marqakur makinkunata anan-
man ĉhurar bindisiran.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Chaymanta Jesús riyatinnaqa uk runa kallpar shamur naypalanpi
qunqurikur kaynu nir tapuran:
—Kusa allinla yaĉhachikuq taytituy, ¿imatataq rurayman, tukuy tyimpu-
paqna kawsanaypaqqa? nir.
18 Chaymi Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla.
Payqami Taytay Dyus. 19 Chaqa qamqami Dyus mantakushankunataqa
yaĉhankina. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan kaychu; ama

wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu;
ama uknikita imapipis llullachiychu chaynulla taytaykita, mamaykita
kasuy' nir.
20 Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha
rurashana kani nir.
21 Chaymi Jesusqa chapar kusalata llakipar, niran:
—Uksitumi faltashuyan ruranaykipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta
rantikur qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami
unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay
nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir. *
22 Chaynu Jesús nitinmi, chay runaqa kusalata llakir riran. Chaqa
kusala imayjun-ari karan. 23 Chaymi Jesusqa, ridurninman chapakur
yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:
—Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus man-
takuyashanman yaykunanpaqqa.
24 Chaynu nitin uyaparmi, yaĉhakuqninkunaqa kusata yarpupakuranl-
lapa: "¿Imanutaq chaynuqa kanqa?" nir.
Chaymi Jesusqa qashan niran:
—Wamrituykuna ¡kusala trabajusumi Dyus mantakuyashanman
mayqanpis yaykunanpaqqa! 25 Chaymi chay kusala imayjunkuna, Dyus
mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu
dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta nir.
26 Chaynu nitin uyaparmi kusala masta yarpupakuranllapa. Chaymi
ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa:
—Chaynu katinqa ¿pitaq washakayta puytiyanqa? nir.
27 Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:
—Runakunapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-
shuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.
28 Chaynu nitinqa, Pedruqa kaynu niq qallariran:
—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna
purinillapa.
29 Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqarayku, chaynulla
washakananllapapaq yaĉhachikushanrayku wasinta, ullqu ukninkunata,
warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, [warminta,] wamrankunata,
ĉhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqami, 30 kay pachapiqa
syin kuti mas achkatana, wasikunata, ullqu ukninkunata, warmi
ukninkunata, taytanta, mamanta, wamrankunata, ĉhakrankunata ima
aypanqallapa michka kusalata qischakar imamapis. Nataq maydiya-
shuypaqa ashwan tukuy tyimpupaq kawsaytana aypanqallapa. 31 Piru
kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay
tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla achka kanan
tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa
kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

---

* **10:21** Wakin iskribikashakunapimi nin: "Ashwanmi nuqapi kriyishaykirayku kruspi wanuchishunatinllapamapis ama manchakurchu shamutki nuqawanna rishun" nir.

32 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan Jerusalenman riq
qallaritinllapa, payqa yaĉhakuqninkunapa naypanta riyaran. Piru
yaĉhakuqninkunaqami kusa dispantakashalla riyaranllapa. Nataq
chay wakinkuna ikita riqkuna-shuypaqa kusalata manchakur ima
riyaranllapa. Chaymi Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunata qayar uklawman
apar, qashan kaynu nir willayaran:
33 "Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana
Jerusalenman. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa,
kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapa-
paq nir mantakur, mana Israelmanta runakunamanna qukunqallapa.
34 Chaymi paykunaqa kusalata burlakar, tuqapar, wipyar imanaqa
wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa"
nir.

Santiaguwan, Juanmi Jesusta mañakuranllapa
(Mt 20.20-28)

35 Chaymantami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanqa, Je-
susman qimikar kaynu niranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, mañashayki uk faburta ruramanaykillapapaq.
36 Jesusqa niran:
—¿Imatataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.
37 Paykunaqa niran:
—Imaraq taytituy, qam chay kusala shumaq mantakuynikipi man-
takurqami, qam nitki ukniyllapaqa allilaw qichqaykipi tanqa; nataq
ukniyllapa-shuypaqa ichuqlaw qichqaykipina nir.
38 Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:
—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis
yaĉhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq
yupay qischakar wanuyashaq, chaynu qischakaytachu puytiyankillapa
kanqa? nir. †
39 Chaymi paykunaqa niran:
—Arí Taytituy nir.
Chaymi Jesusqa niran:
—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa qis-
chakashaynulla. 40 Piru chay mantakunaypi tar allilawpi manaqa
chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami mana nuqaqa
yaĉhanichu. Ashwanmi chay mayqanpaqĉhi chaykunaqa kamakasha
chaykunanami chaypiqa tayanqallapa nir.
41 Piru chay wakin dyis kaq yaĉhakuqninkunaqami, chaynu nir
mañakuqta uyaparqa piñakuranllapa Santiaguwan Juanwan imaqa.
42 Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:
—Qamkuna yaĉhashaykillapanu, chay mana Israel runakunapa man-
takuqninkunaqami, chay pwiblunmanta kaq runakunataqa paykuna
munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi
kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa.
43 Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi

† **10:38** Castillanupi "Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado" nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa. 44 Chayraykumi qamkunamanta uknikillapa kusa kayta munarqa, tukuypa sirbiqninna kayllapa. 45 Chaqa Dyusmanta Shamuq Runamaqami sirbikuq shamuran mana payta sirbinanllapapaqchu. Chaymi ashwan kusala achka runakunata uchanmanta washananrayku, wanunqa.

Jesusmi syigu Bartimeuta allicharan
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46 Chaymantami ĉharanllapa Jericó pwiblumanna. Chaymanta chay pwiblumanta lluqshir yaĉhakuqninkunawan chaynulla kusala achka runakunawan ima riyatinllapami nan qichqalanpi uk syigu runa Bartimeo shutiq tayasha karan, limusnata mañakur. Payqami Timeupa wamran karan. 47 Chaymi Nazaretmanta Jesús pasaqta uyaparqa chay syiguqa, kaynu nir qayĉhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

48 Chaynu nitinmi, runakunaqa anyaranllapa upallananpaq. Piru payqami llallin kaynu nir qayĉhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

49 Chaymi Jesusqa chaypi shar, kaynu niran:

—Qayamuyllapa chay runataqa nir.

Chaymi kaynu nir qayamuranllapa:

—Aligriyakur, sharir shamuy. Jesusmi qayashuyan nir.

50 Chaynu nitinllapami, chay runaqa qatakuna raĉhpanta urqur itakur, piryar rir Jesusman qimikaran. 51 Chaymi Jesusqa tapuran:

—¿Imatataq qampaq ruranayta munayanki? nir.

Payqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, nawiy rikakunantami munayani nir.

52 Jesusqa niran:

—Rikuyna. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaynu nitinmi chay kutilla rikakuranna. Chaymi ashwan kusalata aligriyar Jesuspa pullanna riran.

11

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Jesusqami yaĉhakuqninkunawan Jerusalenman riyar, yaqqa ĉhayarnaqa, Betfagé chaynulla Betania pwiblupa shipchankaqman ĉharanllapa. Kay pwiblukunaqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkay yaĉhakuqninkunata qayamur, 2 kaynu nir kaĉharan:

—Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman ĉharqami uk burru wataraqta tarinkillapa. Chay burrupiqami mana mayqanpis tasharaqchu. Chaymi kaĉhar apamunkillapa. 3 Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiyan, daskaqlami kaĉhamunqa’ nir.

4 Chaynu nitin, rirqami kallipi punku yatankaqpi wataraqta burrutaqa tariranllapa. Chaymi kaĉharanllapa apamunanpaq. 5 Piru wakin chaypi kaqkunami kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq burruta kaĉhayankillapa? nir.

6 Chaymi paykunaqa Jesús willashannulla nitinllapa, dijatinna
aparanllapa. 7 Chaymi burrutaqa Jesusman apar raĉhpankunata
ananman ĉhuratinllapa Jesusqa anan taranna. 8 Piru chaypiqami
karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa
wakinqa raĉhpanllapata ĉhukiranllapa. Nataq wakin-shuypaqami qirupa
raprankunata kuchumur ĉhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa
pasananpaq. 9 Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa
aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:
"¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa
Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!
10 ¡Chaynulla kusa alabakashami kanqa
Davidpa ayllunmanta shamuq gubyirnunchikllapaqa!
¡Payqami unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa!" nir.
11 Chaynu rirmi Jesusqa ĉharan Jerusalenmanqa. Chaymanta rir
yaykuran Dyusta aduranannllapa wasiman. Chaynu yaykurmi tukuy
chay ruripi kaqkunata alli rikaran. Chaymantami yaĉhakuqninkunawan
riranna Betania pwibluman. Chaqa kusa tardinari karan.

Jesusmi igus qiruta amana puqunanpaqchu niran
(Mt 21.18-19)

12 Allaqninqami Betania pwiblumanta riyarqa Jesusqa mallaqnaran.
13 Piru largukaqpimi rikaran uk igus qiru kusa raprayjunta. Chaymi
rir ĉharan, puquyninpismi kanqa nir yarpur. Piru ashwanmi rapran-
lata tariran, mana puquyniyjuntachu. Chaqa manari puquna ty-
impuraqchu karan. 14 Chayraykumi, chay igus qirutaqa * kaynu ni-
ran: "¡Kaymantaqami manana mayqanpis puquynikitaqa mikunqalla-
panachu!" nir. Chaynu nitinmi chay yaĉhakuqninkunaqa uyaparanllapa.

Jesusmi Dyusta aduranannllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

15 Chaymantami Jerusalenman qashan ĉhamur, Jesusqa, Dyusta adu-
rananllapa wasiman yaykur, chaypi rantikuqkunata, rantiqkunata ima
limpu waqtaman itakuq ĉhurakaran. Chaynumi chay uklawmanta kaq
qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa
misanmatapis limpu tikrar itakuran. 16 Chaymi payqa mana mu-
naranchu mayqanpis imankunata charikur ima Dyusta aduranannllapa
wasiman yaykur pasananllapataqa. 17 Chaymi ashwan kaynu nir
yaĉhachiq qallariran:
"Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: 'Wasiyqami tukuy nasyun-
manta runakuna nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutinqa' nir. Piru
qamkunaqami suwakuqkunapa maĉhayninpaqna tikrashaykillapa" nir.
18 Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantaqninkuna,
chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna imaqa,
yarpuranllapa imanullapis Jesusta wanuchinanllapapaq. Piru mana
puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyla
runakunari yaĉhachikutinqa kusa dispantakashalla uyakuyaqllapa.
19 Chaymanta tutapayatinnaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan chay
Jerusalenmanta lluqshir riranllapana.

---

* **11:14** Chay igus qiruqami intrachimanchik chay Israelmanta runakunapaq. Chaqa paykunaqami Dyusta kasuq tukur kusala raprayjun yupay karanllapa. Piru ukman mana allinkunata rurar imaqa, chay yura igus qiru mana puquyniyjunchu yupay karanllapa. Chaymi yanqa raprayjun yupayla paykunapis karan.

Mana puquq igus qirumi chakiran
(Mt 21.19-22)

20 Allaqmanta qashan riyarmi, chay igus qirupa yatanlata pasayar,
rikaranllapa limpu ĉhupanmanta-pacha chakishatana. 21 Chaymi Pedruqa,
Jesús chay igus qiruta willashanpaq yarpur kaynu niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, rikay chay igus qiruta amana maydiyapis
puqunanpaq nishaykiqami chakishana nir.
22 Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata niran:
—Allita Dyuspi kriyiyllapa. 23 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqan-
pis Tayta Dyuspi tukuy shunqunwan kusalata kunfyakar ama uk-
manta yarpurchu, kay qaqata 'Kaymanta ashur rir mar yakuman
yaykuy' nitinllapaqa, chaynu pasayanqa nir. 24 Chayraykumi nishaykil-
lapa: Qamkuna Tayta Dyusman mañakurqa kusalata kunfyakar, chay
imataĉhi mañakuyashaytaqa qumayanqa nir mañakuyllapa. 25 Piru Dyus-
man mañakurqa, pirdunayllapa mana allinkunata rurashuqkunata.
Chaynuqami syilumanta Taytaykillapa Dyusqa uchaykillapamantaqa
pirdunashunqallapa. [26 Piru qamkuna ukkunata mana pirdunatkil-
lapaqa, syilumanta Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa
mana pirdunashunqallapachu.]

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

27 Chaymantaqami Jerusalén pwibluman ĉhar, Jesusqa Dyusta adu-
rananllapa wasi ruripi puriyatin, chay kurakunapa mantaqninkuna,
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, Israel pwiblupa ruku
mantaqninkuna ima payman qimikaranllapa. 28 Chaymi kaynu nir
tapuranllapa:
—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.
29-30 Chaymi, Jesusqa niran:
—¡Ma nuqapis tapushutiyllapa willamayllapa! ¿Mayqantaq
Shutichikuq Juantaqa kaĉhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus,
manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta
willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi
kayta rurani nirmapis.
31 Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa:
" 'Dyusmi kaĉhamuran' niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa,
chaynu nishallapaqa '¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?' nimashun-
llapa. 32 Nataq 'Runakunalami kaĉhamuran' nishallapaqa, ¿imataq
pasanqa?"
Piru manami chaynu niytaqa puytiranllapachu, runakunata man-
chashanllaparayku. Chaqa tukuylari kriyiqllapa Juanqashi Dyuspa
chiqap rimaqnin karan nir. 33 Chaymi, Jesustaqa niranllapa:
—Manami yaĉhanillapachu nir.
Jesuspis paykunataqa niran:
—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamat-
inmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

12

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

1 Chaymantami Jesusqa kumparasyunkunawan yaĉhachikuq qallariran, kaynu nir:
"Uk runami ĉhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran.
Chaynullami ruraranpis uk quĉhata chaypi binuta lluqshichinanpaq.
Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay ĉhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay ĉhakranta arrintar riran largu mayta. 2 Chaymanta kusicha
tyimpu ĉhamutinqa, chay ĉhakrapa amunqa kaĉhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq.
3 Piru chay ĉhakrapi kaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata
maqar ima, mana imatapis qurchu qatiĉharanllapa. 4 Chaymantami
chay ĉhakrapa amunqa qashan uk sirbikuqninta kaĉhamuran. Piru
chayta-shuypaqami kusalata jurapar, [rumillawan sitar] umanmatapis
lisyaranllapa. 5 Chaymantami qashan kaĉhamuran ukta. Nataq chayta-
shuypaqami aypar wanuchiranllapa. Chaymantami ukkunata kaĉhatin,
wakintaqa kusalata maqar qischaranllapa. Nataq wakinta-shuypaqa
wanuchiranllapa.
6 "Piru tukukananta-shuypaqami kusala munashan wamrantana
kaĉhamuran. Chaqa payqami kaynu yarpuran: 'Wamrayta-shuypaqami
kusalata rispitar kasunqallapa' nir. 7 Chayna wamranta kaĉhatin, chay
ĉhakrapi kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: 'Wakmi kay pachataqa irin-
syanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay
pachapa amunkunaqa kanallapapaq!' nir. 8 Chaynu ninakurmi aypar
wanuchir, ĉhakramantaqa urqurna itakuranllapa".
9 Chaynu nirqa kaynu nir tapukuran paykunataqa:
"¿Chay ĉhakrapa amun shamurqa, chay ĉhakrapi kaqkunawanqa
imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa? Chay ĉhakrapi
kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay
pachantaqa. 10 ¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin
iskribikashantaqa? Chaqa ninmi:
'Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.
11 Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.
Chaymi ashwan paylata alabashunllapa' nir".
12 Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin chaypi kaq runakuna
uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. * Chaymi
Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaymi ashwan dijatinllapana riran.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Chaymantami chay fariseo runakunaqa wakinninta chaynulla
Herodespa wakinninta ima kaĉharanllapa rir, Jesusta tapur mana allinta
rimachir, chaylapaqna uchachananllapapaq. 14 Chaymi paykunaqa
Jesusman rir kaynu nir tapuranllapa:

---

* **12:12** Chay kumparasyunpi kaynuta yaĉhachimanchik: Ĉhakrapa amunqami yaĉhachimanchik Taytanchik Dyuspaq. Chay ĉhakrapa amunpa wamran, chay itakusha rumiwan, yaĉhachimanchik Jesucristupaq. Chay wanuchikuqkuna llutakuqkunawanqami yaĉhachimanchik chay kurakunapa mantaqninkunapaq. Ĉhakrapa amunpa sirbiqninkuna-shuypaqa, yaĉhachimanchik Dyuspa rimaqninkunapaq.

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yaĉhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yaĉhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yaĉhachikunkimapis. Piru, ¿allinchu kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? Ima nimankillapataq, ¿pagrashaqllapachu manaqachu mana? nir.

15 Piru Jesusqami kaykunaqa Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakunala nir yaĉhayashanrayku, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapaqa? Ma, apamuyllapa uk qillayta rikanaypaq nir.

16 Chaymi apamuranllapa uk qillayta. Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpa nir.

17 Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta quyllapa nir.

Chaynu nitinmi kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Chaymantami wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay runakunaqami ninllapa: “Manashi wanuqkunaqa qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa kaynu tapuranllapa:

19 —Yaĉhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribiran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinqa, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ ✡ nir. 20 Chaynu katinmi tapushaykillapa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. 21 Chaymantami chay ishkay kaq ukninna kasararan byudawanqa. Piru paypismi manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. Chaynullami chay ishkay kaqwan, kimsa kaqwan pasaran, 22 chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. Piru mayqanninllapapis manami wamrayjunchu karan. Chaymantaqami chay warmipis wanuranna. 23 Chayna chay wanushakuna maydiya kawsamutinqa, ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

24 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirninpaq mana intrakashaykillaparayku. 25 Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasaranqallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalamapischu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasaranllapachu chaynuna kawsanqallapa. 26 Nataq chay wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa, ¿manachu

✡ **12:19** Dt 25.5

qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin Moisés iskribishantaqa?
Chaqa chay sarsapi nina kusalata ratakuq rurimanta Dyusqa kaynu
niq: ‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir.
27 Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu;
ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaymi nishaykillapa:
Qamkunaqami limpu limpu pantasha puriyankillapa nir.

Dyuspa mas allin mantakushan
(Mt 22.34-40)

28 Chaymantami Moisés mantakushanta uk yaĉhar yaĉhachikuq uya-
paran Jesús, saduceo runakunata karanta willar uyarachiqta. Chaymi
Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿tukuy mantakuykunamantaqa mayqannintaq
kusa mas allinqa? nir.
29 Jesusqa niran:
—¡UYAKUYLLAPA ISRAEL RUNAKUNA! AMITUNCHIK TAYTA
DYUSQAMI, PAYLA DYUSQA. Chaymi chay puntapi kaq kusala mas allin
mantakuyqami nin: 30 ‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan,
bidaykiwan, yarpuynikiwan, jwirsaykiwan’ nir. 31 Nataq chay ishkay
kaq mantakuy-shuypaqami nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq
qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. Chaymi nishaykillapa:
Tukuy wakin mantakuykunamantaqami kay ishkaykuna, kusala mas
allinqa nir.
32 Chaynu Jesús nitinmi, chay yaĉhar yaĉhachikuq runaqa, niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuytami karanta nimashayki. Chaqa Dyus-
ninchikqami payla. Manami uk masqa kanchu paymantaqa. 33 Chaymi
ashwan Dyusninchikta tukuy shunqunchikwan, yarpuyninchikwan,
jwirsanchikwan munar chaynulla runa masinchikkunatapis imanuĉhi
nuqanchikpa kwirpunchikta munanchik chaynulla munashanchikmi
kusala mas allin, animalkunata chay altarman apar ufrindapaq nir
rupachinallapamantaqa nir.
34 Chaynu chay runa kusala allinta rimashanraykumi Jesusqa kaynu
niran:
—Pitilanami faltashuyan Dyus nishankunata allita intrakar pay-
wanna kawsanaykipaqqa nir.
Chaymanta-pachami mana mayqanpis tapunanpaqqa yarpuran-
lamapischu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35 Chaymantami Jesusqa Dyusta aduranan llapa wasipi yaĉhachikuyar
kaynu nir tapukuran:
“¿Imapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq runakunaqa
ninllapa ‘Dyuspa Akrashan Cristunqami Davidpa ayllunmanta’ nirqa?
36 Chaqa, Davidqami paylla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kaynu
nisha karan:
‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:
Tay allilaw qichqaypi,
maydiya chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman’ nir.
37 Piru willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun
katinqa, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?”

Chaynu nir Jesús yaĉhachikutinmi, chay achka runakunaqa kusa aligrila uyakuqllapa.

Jesusmi yaĉhar yaĉhachikuqkunapaq rimaran
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

38 Jesusqami yaĉhachikuqnuqa kaynu niran:

"Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raĉhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima. 39 Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munan. 40 Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqqami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa".

Byudapa ufrinditan
(Lc 21.1-4)

41 Uk diyapimi Jesusqa Dyusta aduranananllapa wasipi kar, chay ufrindata tantananllapa kajunkunapa naypanpi taran. Chaymi payqa rikakutin, achka runakuna ufrindankunata itaqllapa chay kajunkunamanqa. Chaynullami achka kusa qillayniyjun runakunapis qillayninllapata itaqllapa chaymanqa. 42 Chaymantami uk mana imayjun byuda ĉhamur, mana kusa achka ĉhaniyjun ishkay qillaysituta chay kajunkunamanqa itaran. 43 Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami tukuy runakuna qillayninta ĉhurayashanmantaqa mas achkata itasha kajunkunamanqa. 44 Chaqa ukkunaqami qillaynin subrashanlata itanllapa. Piru kay mana imayjun byuda-shuypaqami, chaylawanna kawsananpaq kasha karmapis limpula ĉhurashamapis, nir.

13

Jesusmi Dyusta aduranananllapa wasita ratachinqallapa niran
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

1 Chaymanta Dyusta aduranananllapa wasimanta lluqshitinllapaqa Jesuspa uk yaĉhakuqninqa kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, rikay Dyusta aduranananllapa wasitaqami kusa shumaq rumikunawan ima kusala atunta rurashallapa nir.

2 Chaymi Jesusqa niran:

—Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami limpu ratachinqallapa. Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinqami kaynu pasanqa
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Chaymantami paykunaqa Olivos sirkaman riranllapa. Chayqami karan Dyusta aduranananllapa wasipa naypanlawpi. Chaymi chaypi Jesusqa tatin, Pedro, Santiago, Juan, Andrés imaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

4 —Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima
siñalta rikartaq yaĉhayashaqllapa, tukuy chaykuna pasananpaq diyaqa
shipchana? nirqa.
5 Chaymi, Jesusqa niran:
—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunan-
llapapaq. 6 Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa.
Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusala achka runaku-
nata ingañanqallapa.
7 “Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi
guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami man-
chakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasat-
inmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa. 8 Chaqa
uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta
kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakun-
qallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala achka lugarku-
napimi pachamapis kusalata kuyunqa, [runakunapis kusala ukmanta
tukunqa]. Chaynulla kusala mallaq tyimpu, imami kanqa. Piru chaynu
pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi qischakay tyimpuqa qallariyan
nir.
9 “Qamkunallami kusalata kuytakankillapa. Chaqa chay tyimpuku-
napiqami qukushunqallapa karguyjunkunaman. Chaymi kusalata qis-
chashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapiqa. Chaynullami
apashunqallapapis gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa naypanman
ima nuqapi kriyishaykillaparayku. Chaymi qamkunaqa paykunapa
naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa. 10 Chaqa tukuy intirupi
Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaĉhachikur tukchis-
hana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa ĉhamunqa.
11 Piru chaynu karguyjunkunaman apashutinllapaqa, amami yarpu-
pakunkillapachu imatana rimashaq nirqa. Chaymi ashwan Dyus imata
rimanaykipaq yanapashushannulla rimankillapa. Chaqa chaypiqami
mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Dyuspa Santu
Ispiritun rimachishunqallapa.
12 “Chaynullami nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa
wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata
qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa
taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa. 13 Chaymi tukuyla kay
pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku ĉhiqnishunqallapa. Piru chaynu
qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuqkunalami
washakanqallapa.
14 “Chaqa Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk
kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta aduranan-
llapa wasiman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel
iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. Chayraykumi mayqan-
pis Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa. 15 Nataq
mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimunqachu, imanta
lluqshichinanpaq nirqa. 16 Chaynulla, mayqan ĉhakranpi karqa amami
wasinman rinqachu raĉhpanta apananpaq nirqa. 17 ¡Akaw chay diyaku-
napi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa
imananqallaparaq! 18 Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman
alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama chay qasay

tyimpuchu kananpaq nir. 19 Chaqa, chay diyaqami kusala saqra
manchaypaq qischakay kanqa. Chaynu qischakayqami tukuy ima
rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kan-
qanapischu chaynu qischakayqa maydiyapis. 20 Piru Taytay Dyus
chay qischakaykuna achka tyimputa kanqa nitinqami, mana mayqan-
lapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan
kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyim-
putachu kanqa nisha.
21 “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kayp-
imi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinl-
lapaqa, amami kriyinkillapachu. 22 Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yu-
pay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqku-
nami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imaku-
nata, milagrukunata ima, kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan
kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkuna-
matapis imanullapis ingañayta kamanqallapa. 23 ¡Piru qamkunaqami al-
lita kuytakankillapa! Ama ingañakanaykillapapaqqami willashunillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

24 “Piru limpu chay qischakay tyimpukuna pasatinnaqami,
rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana
achkirachikunqanachu. 25 Chaynulla qullarkunapismi limpu
syilumantaqa ratamutin ima, tukuy syilupi kaqkunamapis
kusalata kuyunqallapa. 26 Chaymantami Dyusmanta Shamuq
Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirninwan puktaypa rurinta
shamuqtana. 27 Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaĉhanqa
tukuyla pachamanta, * syilumanta, paypa akrashan kaqkunata
tantamunanllapapaq.
28 “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyl-
lapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa
kwintata qukankillapa, tamya tyimpuqa shipchana nir. 29 Chaynullami
chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta
Shamuq Runaqami shamunanlapina nir. 30 Chaymi chiqapta nishaykil-
lapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi
tukuyla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. 31 Chaqa syilu chaynulla kay
pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana
maydiyalapis tukukanqachu.
32 “Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, uraspaq-
shuypaqami, mana mayqanlapis yaĉhanchu. Chaynulla syilumanta an-
gelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaĉhanchu. Nataq
Taytaylami yaĉhan. 33 Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikĉhakur
[Dyusman mañakur] alli kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri
yaĉhankillapachu ima diyami shamuyanqa nirmapis.
34 “Tukuy kayqami imanutaq uk runamaqa largu mayta rinanpaq
karqa, sirbiqninkunata wasinta kuytananpaq dijaran chay yupay.
Chaymi ukninta ukninta imata ruranapaq nir mantar, uktaqa kaĉharan
punkupi kuytakunanpaq ima. 35 Chaynumi qamkunapis imuraspis
rikĉhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa chay wasipa amun

* **13:27** Tukuyla pachamanta nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

ima amsaqpi, ĉhaypi tuta, gallu kantaypi manaqa allaqmanta ĉhamuyan
nirmapis mana yaĉhayankillapachu. 36 Kuytawkish, imanupi shamurqa
punuqmatana tarishutinllapa. 37 Tukuy kay nishushayllapallatami
wakinkunatapis willani, rikĉhakur kamakashalana kananllapapaq”.

14

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

1 Ishkay diyalanami chay Pascua fyistapi * tantata mana libadu-
rawanchu mikuqllapa chayqa faltayaran. Chaymi chay kurakunapa
mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna imaqa
yarpuranllapa imanullapis llullakuypi ima Jesustaqa aypar wanuchi-
nanllapapaq. 2 Piru wakinkunaqami niranllapa:

“Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa
runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesuspa umanman mutkiypaqla yakituta iĉharan
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

3 Chaymantami Jesusqa Betania pwibluman ĉharqa, riran Simonpa
wasinman. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. Piru
chaynu misapi tayatinmi uk warmi payman qimikaran uk alabastru
butillitapi kusa ĉhaniyjun mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi
ashwan chay warmiqa chay butillitata pakir Jesuspa umanman chay
mishki yakitutaqa iĉharan. 4 Piru chaypi wakin kaqkuna chayta rikarmi
piñakur, ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuranllapa:

“¿Imapaqtaq wak kusa ĉhaniyjunta yanqallaqa iĉhan? 5 Ashwanmi
waknu yanqalla iĉhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu † qil-
laymanmatapis mas rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yana-
panallapata” nir.

Chaynu ninakurmi, chay warmitaqa kusalata qillakachiyaranllapa.
6 Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

“Ama qillakachirchu dijayllapa. Payqami kusala allinta rurasha
nuqawanqa. 7 Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis
pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru
nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq. 8 Kay warmisi-
taqami puytishanta rurasha nuqapa anayman mishki mutkiypaqla yak-
ituta iĉharqa. Chaymi ashwan kamakachimashana, kusa shumaqta
pampakanaypaq. 9 Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis
imanu kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikurqami, kay warmisita
rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu”.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10 Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote.
Chay paymi, kurakunapa mantaqninkunaman riran willaq, Jesustaqa

* **14:1** Dyusninchikmi unayqa Egipto lugarmanta Israel runakunapa agwilunkunata urqusha karan. Chay lluqshishanllapata ama qunqananpaqmi añu añu uk fyistata ruraqllapa. Chay fyistaqami shutiq Pascua. † **14:5** Trisyintus dinaryuta uk trabajaq gananpaqqami trisyintus diyata trabajayta ministiq.

qushaykillapa nir. 11 Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantaqninkunaqa kusalata aligriyar, Judasta qillayta qunanpaq arniranllapa. Chaymi Judasqa yarpuran, maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

12 Chay Pascua fyistapa punta diyanpi tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chaynulla chay uyshitata ufrindapaq nir wanuchiqllapa chay diyami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

13 Chaymi Jesusqa ishkay yaĉhakuqninkunata kaynu nir kaĉharan:

—Riyllapa Jerusalén pwibluman. Chaypimi uk runa kantarunpi yakunta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa. 14 Chaynu rir, wasinman yaykutinqa ninkillapa: 'Yaĉhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaĉhakuqniykunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan' nir. 15 Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

16 Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa pwibluman rir Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa. 17 Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa chay dusi yaĉhakuqninkunawan ĉharanna chay wasimanqa. 18 Chaymanta misapi tasha mikuyarnaqa, Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapa pullay mikuqmi kuntraykunaman qukumayanqa nir.

19 Chaynu nitinmi, paykunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir tapuq ĉhurakaranllapa:

—¿Nuqachu kashaq? nir.

20 Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, nir. 21 Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imananqaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa! Kusala allinĉhi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

22 Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaĉhakuqninkunata kaynu nir:

"Kaypi. Kayqami nuqapa kwirpuy" nir.

23 Chaymanta kupata aypar Taytanta payji nir, yaĉhakuqninkunata qutin, tukuynin upyaranllapa. 24 Jesusqami niran:

"Kayqami yawarniy. Kay yawarniyta iĉhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata llakipashayrayku. 25 Chiqaptami nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa, maydiya Dyus mantakuyashanpi mushuq ubapa yakunta upyanaykaman" nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

26 Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana
Olivos sirkaman. 27 Chaypimi Jesusqa paykunata niran:
—Tukuy qamkunami [kanan tutalla] manchakushaykillaparayku
nuqalatana dijamankillapa. Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi
nin:
‘Chay michikuqta wanuchitiymi,
uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.
28 Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq
Galilea pwiblumanqa.
29 Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:
—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapismi, nuqaqa mana
dijashaykichu nir.
30 Chaymi Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami gallu ishkay kutipaqna kan-
tananpaq katin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’
nir.
31 Piru Pedruqa qashan niran:
—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki
shachinakushaq nir.
Chaynullatami wakinkunapis niyaranllapa.

Jesusmi Getsemaní wirtapi mañakuran
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Get-
semaní shutiqman. Chaypimi yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
—Riyanimi Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkil-
lapa nir.
33 Chaynu nirmi, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar riran pullanqa.
Chaymantami kusata llakir kwashala tikrakaran Jesusqa. 34 Chaynu
kayarmi kaynu niran paykunataqa:
—Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi
kidar rikĉhakushala kayllapa nir.
35 Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashlila wakaq riran. Chaypimi
qunqurikur pachakaman pukĉhirar Taytanman mañakuran puytiypaq
katinmaqa chay kusala saqra qischakayqa mana ĉhamunmanchu nir.
36 Chaymi kaynu nir mañakuran:
“Abba, ‡ Taytay, qampaqqami tukuy imapis ruraypaq. Chaymi puytiy-
paq katinqa yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakayman-
taqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam
munashayki rurakanqa” nir.
37 Chaymanta paykuna kayashanman tikrakamurqa, punuqta tariran.
Chaymi Pedrutaqa niran:
—Simón, ¿ima punuyankinachu? ¿Manachu puytishayki uk uralamat-
apis rikĉhakur nuqawan kaytaqa?
38 Rikĉhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamku-
naqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala
kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu.
39 Chaynu nirmi qashan riran mañakuq puntata ima nirtaq mañakusha
karan chaynulla. 40 Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay

‡ **14:36** Abba nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

yaĉhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata
qipchirayaran punuypaq. Chaymi paykunaqa mana imata nishaq
nirpis yaĉharanllapachu. 41 Chaymanta kimsa kutipaqna shamur punuqta
tarirqa niran:
—¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? ¡Rikĉhakur
shariyllapana! Chaqa Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman
qukunanllapapaq uraqami ĉhamushana. 42 Shariyllapa, rishunllapana,
shipchamunnami nuqata qukumaqqa nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

43 Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaĉhakuqninkunamanta
uknin Judasqa, achka runakunawan ĉharanllapa ispadakunawan,
qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa
mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, Israel
runakunapa ruku mantakuqninkuna kaĉhasha katin. 44 Judasqami,
Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar
muchayani chaytami aypar alli prisunkillapa” nir.
45 Chaymi Jesusman, Judas qimikarqa,
—¡Yaĉhachikuq Taytituy!— nir mucharan.
46 Chaymi Jesustaqa aypar prisuranllapana. 47 Piru chaypi kaqkuna-
manta ukmi ispadanta lluqshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq
runapa rinrinta *¡saq!* pitiran. 48 Nataq Jesusqami chay runakunataqa
kaynu nir tapuran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan
ispadakunawan ima, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa?
49 Nuqaqami imuraspis qamkunawan pulla kar Dyusta aduranllapa
wasipi yaĉhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa
imachu. Kayqami chaynuqa pasayan Dyus nitin iskribikashannulla
kumplikananpaq.
50 Chaynu Jesús nitinqami, tukuy yaĉhakuqninkunaqa dijarna al-
sakaranllapa. 51 Nataq uk musu runami Jesuspa ikintaqa riyaran,
uk yuraq raĉhpalawan qatakusha. Chaymi chay runakunaqa ayparan
apananpaq. 52 Piru payqami chay qatakushan raĉhpanmatapis dijar, lirila
alsakar riran.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

53 Chaymantami Jesustaqa, kurakunapa mantaqninmanna aparanl-
lapa. Chaymanmi tantakaranllapa kurakunapa mantaqninkuna, ruku
mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, ima.
54 Nataq Pedruqami largukaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay
kurakunapa mantaqninpa wasin ruripi pampankaman. Chaymantami
chay yaykushanlapi kidaran Dyusta aduranllapa wasita kuytaqku-
nawan pulla, ninapi quñukuqnu.
55 Piru kurakunapa mantaqninkuna, tukuy chay kusa mas kar-
guyjunkunaqami Jesuspaqqa kusalata yaĉhayta munaranllapa imalata
mana allinta rurasha katinqa, chayraykulana wanuchinanllapapaq.
Piru chaynumapis manami tariranllapachu. 56 Chaqa kusala achka
runakunami mana kashanmanta uchachananpaq qimikaranllapa. Piru
mana puytiranllapachu. Chaqa rimayashanllapaqami mana chayllachu

karan. 57 Chaynullami wakinkunapis yanqa llullakurla kaynu niranllapa:

58 —Nuqakunaqami kaynu niqta uyasha kanillapa: ‘Nuqaqami Dyusta aduranllapa wasita runakuna rurashantaqa ratachir, qashan kimsa diyalapaqna shachishaq, mana runakuna rurashannutanachu’ nir.

59 Piru chaynu rimarmapismi mana chayllatachu rimayaranllapa. 60 Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninqa sharir tukuypa naypanpi Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuypaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

61 Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninqa qashan niran:

—¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun, allin Dyuspa Wamran kanki? nir.

62 Jesusqa niran:

—Nuqami kani. Chaqa qamkunami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuqta ima nir.

63 Chaynu Jesús nitinmi chay kurakunapa mantaqninqa kusata piñakur raĉhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¿Ima mas tistigutataq ministinchikllapa? 64 Qamkuna uyapashaykillapanu, kusala mana allintami Dyuspaq riman. ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

65 Chaymi ashwan wakinqa tuqapar, nawinta bindar maqar ima kaynu niranllapa:

—¡Mabir tantyay!, ¿pitaq maqashuran? nir.

Chaynullami Dyusta aduranllapa wasipi kuytakuqkunapis maqaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mt 26.69-75; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

66 Chaykamanqami Pedruqa tayaran ruri pampalapi. Chaypi kanankamanmi kurakunapa mantaqninta sirbiq warmi ĉharan. 67 Chaymantami Pedruta rikaran ninapa yatalanpi quñukur taqta. Chaymi chay warmiqa kusalata chapar kaynu niran:

—Qampismi Nazaretmanta Jesuswan puriq kanki nir.

68 Piru Pedruqami kaynu niran:

—Manami riqsinichu paytaqa. Chaynulla manami yaĉhanichu imapaq rimayanki nirmapis nir.

Chaynu nir, punkulawman risha katinmi kantaranna galluqa.

69 Chaymantami chay sirbikuq warmiqa qashan Pedruta rikar, wakinkunata kaynu niran:

—Kay runapismi Jesuswan puriq nir.

70 Piru payqami qashan niran:

—Manami paytaqa riqsinichu nir.

Chaymanta uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami paykunapa uknin kanki. Chaqa qampis Galilea pwiblumanta kanki. [Rimanaykimapismi paykunanu].
71 Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:
—¡Mana riqsinichu chay rimayashaykillapa runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.
72 Chaynu niyatinlami ishkay kutipaqna gallu kantaran. Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu ishkay kutipaqna kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta. Chaymi llakir kusalata waqaran.

15

Jesustami Pilatuman aparanllapa
(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

1 Chaymanta achkiyatinnaqa chay kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla chay wakin kusa mas karguyjunkunawan ima tantanakur parlaranllapa. Chaymi Jesustaqa alli watar apar Pilatutana quranllapa. * 2 Chaymi Pilatuqa kaynu nir tapuran:
—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami ninki.
3 Piru chay kurakunapa mantaqninkuna kusalata uchachayashanllaparaykumi, 4 Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:
—Waknu kusalata uchachashutinllapaqachu, ¿qam-shuypaqa mana imatapis ninki?
5 Piru Jesusqami mana rimaranchu. Chaymi Pilatuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

6 Kada Pascua fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaĉhi lluqshichiy nishannulla. 7 Chay tyimpupimi uk runa Barrabás shutiq prisu karan wakinninkunawan. Chaqa paykunami gubyirnupa kuntran tikrakar wanuchikusha karanllapa. 8 Chaymi runakunaqa Pilatuman ĉhar mañakuranllapa, imanutaq kada fyistapi uk prisuta lluqshichiq chaynulla ruranapaq nir. 9 Piru Pilatuqa paykunataqa kaynu niran:
—¿Qamkunaqachu munayankillapa, Israel runakunapa mantakuqninta dijatiy rinanpaq? nir.
10 Chaynuqami Pilatuqa niran, chay kurakunapa mantaqninkunaqa Jesustaqa ĉhiqnirla paymanqa apamusha karan nir kwintata qukashanrayku. 11 Piru chay kurakunapa mantaqninkunaqami tukuy runakunata animachiran, Barrabasta kaĉhay nir mañakunanllapapaq.
12 Chaymi Pilatuqa tapukuran:
—Chayqa ¿imatataq ruranayta munayankillapa Israel runakunapa mantakuqnin niyashaykillapawanqa?
13 Paykunaqami kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:
—¡Kruspi klabay! nir.

* **15:1** Chay tyimpukunapi Roma pwiblumanta kaqkuna binsisha karan Israel runakunata. Chaymi uk romano gubyirnuna Israel runakunataqa mantaq. Chay gubyirnuqa shutiq Poncio Pilato.

14 Qashanmi Pilatuqa niran:
—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?
Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:
—¡Kruspi klabay! nir.
15 Chaymi Pilatuqa tukuy runakunawan allinpi kidanar, Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaĉharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq. 16 Chaynami suldadukunaqa Jesusta aparanllapa gubyirnu Pilatupa dispachunpa pampanman. Chaypimi paykunaqa tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa. 17 Chaymi ashwan uk chupika murada raĉhpata yakachiranllapa. Chaynullami umachiranllapa uk kuruna kashamanta rurakashata. 18 Chaymanta-shuypaqa kusalata kushikur kaynu nir qayĉhakuranllapa:
—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.
19 Chaynu nirnaqa umitanpi uk barawan maqaranllapa, qaqllitanpi tuqaparanllapa ima. Chaynulla paymanta burlakar naypanpi qunqurir, aduraq yupay tukuranllapa. 20 Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika murada raĉhpata yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raĉhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparanllapana kruspi klabananllapapaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

21 Chaymantami Cirene pwiblumanta uk runa Simón shutiq, ĉhakranmanta shamuqta tariranllapa. Payqami Alejandro chaynulla Rufo shutiq runakunapa taytan karan. Chaynu tarirmi Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparanllapa.
22 Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman ĉharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir. 23 Chaymi chaypiqa binuwan mirrata † piĉhur Jesustaqa upyachinaranllapa. Piru payqami mana munaranchu. 24 Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raĉhpankunata mayqanninllapapaqshi kanqa nir yaĉhananllapapaqqa surtyakur ayparanllapa.
25 Jesustaqami alas nwibi unaqna kruspiqa klabaranllapa. 26 Uk litrirutapismi ĉhuraranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. 27 Chaynullami paypa pullanqa ishkay suwakuqkunata krusllapi klabaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi. [28 Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Uchasapa runakunawan pullatami mana allinpaq riqsishallapa” ✡ nir.]
29 Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiqnulla, kusalata musyar kaynu niyaqllapa:
—¡Jajay! ¡Qammi, Dyusta aduranannllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! 30 ¡Chaymi ashwan qamlla washakar krusmanta ishkimuy! nir.

---

† **15:23** Chay mirraqami uk rimidyu karan ama manchaychu nanachikunanpaq. ✡ **15:28** Is 53.12

31 Chaynullami chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunapis kusalata kushipar, kaynu ninakuyaqllapa:

—Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. 32 Wakqashi Dyuspa Akrashan Cristun, Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

Chaynullami paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusa mana allinkunata ima willaranllapa.

Jesusmi wanuranna
(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

33 Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran. 34 Chay urasllami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayĉhakuran:

"Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?"

(Chaynu nirqami intrachimanchik: "Dyusniy, Dyusniy, ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?" nir).

35 Chaymi wakin chaypi kaqkuna chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa:

—¡Uyakuyllapa! Wakqami Dyuspa rimaqnin Eliasta qayayan nir.

36 Chaymantami chaypi kaqkunamanta ukninllapa kallpar rir puqyala raĉhpata qirupi watar puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman upyananpaq ĉhurar kaynu niran:

—Dijayllapa, mabir Eliaschu shamur ishkichimunqa nir.

37 Piru Jesusqami kusala jwirtita qayĉhakur wanuranna. 38 Chaymi chay kutilla Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raĉhpa warkuraqpis llikikaran ĉhaypin unaqmanta urakaman. 39 Jesuspa naypanpimi Romamanta suldadukunapa mantaqnin karan. Chaymi payqa rikaran imanu Jesús wanutinmapis. Chayraykumi niran:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha nir.

40 Chaypiqami wakin warmisitakuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Salomé, chaynulla Josipa, wamrakaq Santiagupa maman María ima. 41 Kay warmisitakunami Jesuspaqa pullan purir, yanapasha karan pay Galilea pwiblupi katinqa. Chaynullami chaypiqa wakin warmisitakunapis achka karanllapa. Paykunami Jesuspa pullan risha karanllapa Jerusalén pwiblumanqa.

Jesustami pamparanllapana
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

42 Chaymanta chay samana diyapaq kamkachikunanllapa diya limpu tardiyayatinnaqami, 43 Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq, riran mana manchakurchu Pilatuta, Jesuspa kwirpunta mañaq. Payqami Dyus maydiyaqa shamur qashan mantakuyanqa nir yarpurla kawsaq. Chaynulla payqami chay Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan.

44 Chaynu Jesuspa kwirpunta mañaq ĉhatinmi Pilatuqa kusalata manchakur yarpupakuran. Chaymi suldadukunapa mantaqninta qayachimuran Jesusqachu wanushana nir yaĉhananpaq. 45 Chaymi suldadukunapa mantaqninqa rir "Wanushanami" nir willaran. Chaynami Pilatuqa Jesuspa kwirpuntaqa Jositana quran apananpaq.

46 Chaymi Josiqa kusa shumaq yuraq raĉhpata rantir, Jesuspa kwirpuntaqa rir krusmanta ishkichimur chay raĉhpawanna pilluran. Chaymantami apar qaqapi uk uĉhku karan, chaylapi ĉhurar, yaykunantaqa kusala atun rumiwanna kirparan. 47 Chaynu kirpatinmi, María Magdalenawan, Josipa maman Mariaqa rikakuyaranllapa.

16

Jesusmi kawsamuranna
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Chaymanta chay samana diya pasatinnaqa María Magdalena, Salomé chaynulla Santiagupa maman Mariaqa kusala mishki mutkiypaq rimidyukunata rantir aparanllapa, Jesuspa kwirpunta kamkachinanllapapaq. 2 Chaymi chay simanapa punta diyanpiqa, allaq allaqla chayraq rupay iqamuyatin riranllapa Jesús pampakashanmanqa. 3 Kaynu ninakurmi riyaranllapa: "¿Piraq chay uĉhkuta kirpasha kusa atun rumita ashuchiyanqa yaykunallapapaq?" nir.

4 Piru ĉharqami, chay kusa atun rumiwan uĉhkuta kirpashanllapaqa uklawpina taqta rikaranllapa. 5 Chaymanta paykuna chayman yaykurqa chay uĉhkupa allilaw qichqanpiqa uk musu runa, kusala atun yuraq intiru raĉhpayjunta rikaranllapa. Chaymi chay warmikunaqa kusalata manchakuranllapa. 6 Piru chay musu runa rikashanllapaqami kaynu niran:

"Ama manchakuyllapachu. Qamkunaqami maskayankillapa Nazaretmanta Jesusta kruspi klabaranllapa chayta. Payqami kawsamur rishana; mananami kaypinachu. Shamur rikayllapa pampashanllapata. 7 Chaymi ashwan rir yaĉhakuqninkunata, Pedruta ima willayllapa: Payqashi Galilea pwibluman riyan paykunamanta naypaqta; ashwanshi wakpina rikanqallapa, imanutaq willasha karan chaynulla".

8 Chaynu nitinmi chay warmikunaqa chay uĉhkumantaqa kusalata alsakar lluqshir riranllapa. Chaqa kusalatari manchakur chukchukyayaranllapa. Piru manami mayqantapis willaranllapachu chaynu manchakushanllaparayku.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran
(Jn 20.11-18)

9 Jesusqami chay simanapa punta diyanpi kawsamurqa, puntataqa rikariran María Magdalenaman. Kay Mariamantami Jesusqa, unaylla syiti dyablupa yarpuyninta itakusha karan. 10 Chaymi payqa rir willaran Jesuspi kriyir pullan purisha kaqkunata. Chaqa paykunaqami kusalata llakir waqayaqllapa ima. 11 Piru Jesustami kawsamushata nuqa rikasha kani nir willatin uyaparqa, mana kriyiranllapachu.

Jesusmi ishkay yaĉhakuqninkunaman rikariran
(Lc 24.13-35)

12 Chaymantaqami Jesusqa mana riqsiypaqla tikrakar ishkay
yaĉhakuqninkuna chunllaq nanta riyatin rikariran. 13 Chaymi riqsirna
paykunapis rir wakinninkunata willaranllapa. Piru manami
kriyiranllapachu.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanpaq
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

14 Chaymanta mas tardikaqqami Jesusqa chay unsi yaĉhakuqninkuna
misapi tayatinllapa, paykunaman rikariran. Chaymi paykunataqa
anyaq anyaq willaran mana allita kriyishanpaq, mana intrakashanlla-
parayku ima. Chaqa wakinkuna, Jesús kawsamushata rikar, willatinlla-
pami mana kriyishallapachu karan.
15 Chaymi paykunataqa niran:
"Riyllapa tukuy pachata. Chaynami Dyuspa shumaq rimayninta
tukuylata yaĉhachinkillapa. 16 Chaymi mayqanpis kriyir shutikurnaqa,
washakanqallapa. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqami tukuy
tyimpupaq kastigakananpaqna kanqa. 17 Tukuy kriyiqkunata yana-
patiymi kaynu kanqallapa: Nuqapa shutiywanmi dyablupa yarpuyn-
inta runakunamanta itakunqallapa; mushuq rimaykunata rimanqal-
lapa ima. 18 Largu kurukunata ayparllapa, manaqa bininuta upyarl-
lapamapis mana imananqallapachu. Chaynulla tukuy qishaqkunapa
ananman makinllapata ĉhuratinllapapismi, alliyanqallapa ima".

Jesusmi syiluman riranna
(Lc 24.50-53)

19 Chaynu nir imanaqami Jesusqa syiluman apakaranna.
Chaymantami ashwan Dyuspa allilaw qichqanpina taran. 20 Nataq
yaĉhakuqninkuna-shuypaqa tukuy pachata riranllapa imanu kriyir
washakananllapapaq nir yaĉhachikuq. Piru Jesusqami kusalata
yanapatin kusa mana ruraypaq milagrukunata ima ruraranllapa.
Chaymi tukuy rikaqkuna, uyakuqkunaqa chiqapta chayqa chaynu
kanqa niranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Lucas
Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Lucasmi kay libruta iskribiran Amitunchik Jesús rurashankunata, rimashankunata intrachimanallapapaq. Lucasqami rimidyakuq runa karan. Jesucristuwan mana pulla purisha karmi, Jesucristo rimashanta, rurashanta imaqa, payqa mana rikaranchu. Piru apustul Pablo Jesuspa shumaq rimayninta parlakur puritinmi, paywan puriran.

Chaymi Lucas kay libruta iskribiran Jesucristupaq manyaqmanta shumaqta tapukur ima, tayta Teófilo allita intrakananpaq. Chaynu katinmapis Lucasqami mana Teofilulapaqchu iskribiran. Ashwanmi tukuy runakuna maylawmanta karpis, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq iskribiran. Chaynullami Hechos librutapis iskribiran. Lucaspaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.11-16; 20.5-16; 21.1-18; 27.1-44; 28.1-16; Colosenses 4.14; 2 Timoteo 4.11; Filemón 24.

Lucasmi Teofiluman iskribin

1 Amitunchik Jesucristo tukuy imata rurashantami kusala
achka runakuna manyaq iskribiyta kamaranllapa. 2 Chaqa
paykunaqami imanuĉhi Amitunchik Jesucristuwan puntamanta-
pacha pullan kar, tukuy imata rurashankunata rikasha kar
willamaranchikllapa chaynulla iskribiranllapa. 3 Chaynullami
nuqapis kusala munashay Tayta Teófilo tukuy chaykunapaq manyaq
tapukur allita intrakashayrayku manyaq iskribishuyta yarpusha
kani. 4 Chaynuqami kusala allitana intrakanki chay yaĉhachishutinllapa
kriyishaykipaqqa.

Uk ángel rimaran Shutichikuq Juan nasinqa nir

5 Herodes Judea pwiblupi mantakuyashan tyimpupimi, chaypi taran
uk kura Zacarías shutiq. Payqami, Abías kurakunapa ayllunmanta
karan. Nataq, warmin Elisabet-shuypaqa punta kura Aaronpa ayl-
lunmanta karan. 6 Paykunaqami ishkantinllapa kusa allin karanllapa
Dyuspaqqa. Chaynu karmi, Dyus nishanta, mantakushanta ima ka-
sushanrayku mana mayqanpis uchachayta puytiqllapachu. 7 Piru man-
ami wamrayjun kayta puytiqllapachu, Elisabet mana wamrakuq katin.
Chaynulla ishkantin rukullana karanllapapis.

8 Uk diyapimi, Zacariasqa wakin kura masinkunawan Dyusta adu-
rananllapa wasipi rurananllapata ruraranllapa. 9 Paykunapa chaynu
kustumrin katinmi, Zacariasta akraranllapa Dyusta aduranananllapa
wasipa Santu Kwartunman yaykur, insinsyuta quntachikunanpaq.
10 Chaymi, Santu Kwartupi insinsyuta quntachikunankamanqa, tukuy
chay waqtapi kaqkunaqa Dyusman mañakuyaranllapa. 11 Chaykamanmi
Zacariasmanqa, Tayta Dyuspa uk angelnin rikarir, chay insinsyuta
rupachiyashan altarpa allilaw qichqanpi sharan. 12 Chayta rikarmi
Zacariasqa kusalata dispantakar manchakuran. 13 Piru chay angelqa
niran:

—Zacarías, ama manchakuychu. Chaqa Dyusqami uyapasha
mañakutkiqa. Chaymi, warmiki Elisabetqa wamrakustunqa. Chay
wamritutaqami shutichinki Juan. 14 Qamqami allipta aligriyanki,
chay wamrituyki nasitinqa. Chaynulla kusa achka runakunapis

aligriyanqallapa. 15 Chaqa wamraykiqami, kusa yaĉhaq puytiq
kanqa Dyuspaqqa. Manami upyanqachu ubapa yakunta kar, wakin
maĉhaypaq ima kaqkunamatapis. Ashwan manaraq nasiyashanmanta-
pacha, Dyuspa Santu Ispiritunwanmi kanqa. 16 Payqami shumaqta
yaĉhachikutin, Israelmanta kusa achka runakuna Dyusta kasunqallapa,
uchankunata dijar imana. 17 Juanqami, Dyuspa rimaqnin Elías
yupaylla, kusa shumaq yarpuyniyjun, pudirniyjun ima kanqa. Chaymi,
Amitunchikmantaqa naypaqta shamur yaĉhachikunqa, tukuy runakuna
wamrankunawan shumaqchakananpaq, chaynulla chay mana
intrakanaqkunapis intrakananllapapaq ima. Kaykunatami, tukuy
runakunata yaĉhachiyanqa shumaq allinlana kasunanpaq, Amitunchik
maydiya shamutinqa.

18 Chaymanta Zacariasqa, angeltaqa kaynu nir tapuran:

—¿Imanutaq kriyishuyta puytiyman kay nimashaykipaqqa? Chaqa
nuqaqami kusa rukunari kani, chaynulla warmiypis nuqa yupay kusa
rukuna.

19 Chaynu nitinqa, angelqa niran:

—Nuqaqami Gabriel kani. Dyuspa naypanpimi kani pay nimashanta
ruranaypaq. Paymi nuqata kaĉhamaran qamta parlashunaypaq kay
shumaq willashushayta. 20 Piru kananqa, nuqa willashutiy mana kriy-
ishaykirayku, mudupaqna tikrakanki. Chaymi manana rimayta puytin-
kichu, kay tukuy nishushaykunaqa allip chay nishaynulla kanankaman.

21 Chaykamanqami, Santu Kwartuman mana yaykusha karan chayku-
naqa, yarayaranllapa Zacariastaqa. Chaymi paykunalla tapunakuran-
llapa: "¿Imakurtaq chay rurimantaqa mana das lluqshimun?" nir.
22 Chaynu niyatinllapapismi, lluqshimuran. Lluqshimurqa, mana imat-
apis wakinninkunataqa willayta puytiranchu. Chaymi chay waqtapi
kaqkunaqa yarpuranllapa, imata rikapakusha kanqa chay ruripiqa nir.
Chaqa makinkunalawan rikachikurla parlakuyaran. Chaymi, chay-
nuna puriran mana rimakurnachu.

23 Chaynumapis, Dyusta adurananllapa wasipi ruranapaq karan
chaykunataqa rurar tukchirna, riran wasinmanqa. 24 Chaymantaqa,
warmin Elisabetqa ruriyjun rikariran. Chayraykumi, manana lluqshi-
ranchu wasinmantaqa sinku misista, kaynuta yarpur: 25 "Amituymi
munasha wamrayjun kanaypaq, amana runakunaqa, mana wamrakuq
warmichu nir ima pinqamananllapapaqnachu".

Uk ángel rimaran Jesús nasinqa nir

26 Saysi misismantaqa, Tayta Dyusqa kaĉharan angelnin Gabrielta,
Galileapa uk pwiblun Nazaret shutiqman, 27 rir watukunanpaq, uk
warmi María shutiqta. Chay warmisitami manaraq mayqan runawan-
pis punushachu karan. Piru payqami, parlashana karan kasarananpaq,
gubyirnu Davidpa uk ayllun José shutiqwan. 28 Chayna, chay angelqa
María kayashan wasiman yaykurqa, kaynu niran:

—Saludashunimi, Dyuspa munashan warmisita, pay Taytituykiqami
pullayki kar kuytashun.

29 Chaynu nitinmi, María rikarqa kusata manchakur kaynuta
yarpuyaq: ¿Ima nishaq nirtaq waknuqa willamayanqa? nir.
30 Chaymanta angelqa niran:

—María, ama manchakuychu. Chaqa qamqami Tayta Dyuspaqqa kusa
munashan kanki. 31 Chaymi, ruriyjun rikarinki. Chayna wamrakus-
turqa, chay wamritutaqa shutichinki Jesús. 32 Payqami kusa runa nisha
kanqa. Chaymi runakunamapis Unaqmanta Dyuspa Wamran ninqal-
lapa. Chaqa Dyusqami, paytaqa ruranqa unay rukunllapa gubyirnu
David yupaylla kusa mantakuq kananpaq. 33 Chayna pay mantakunqa
tukuy tyimpupaq Israel shutiq pwiblupiqa. Chaynulla chay mantaku-
nanqa, mana tukukanqachu.

34 Chaynu nitinmi, Mariaqa kaynu nir tapuran angeltaqa:

—¿Imanutaq kayanqa chay willamashaykiqa? Chaqa, nuqaqa manaraq
runayjunlamapischu kani.

35 Chaynu nir María taputinmi, angelqa niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi, qamman Dyuspa pudirninwan uk puk-
taysitu yupayla shamur, rurikipi samanqa. Chayraykumi, chay wamran
nasiqqa kusa allinla kar, shutinqa Dyuspa Wamran. 36 Chaynulla,
chay aylluyki Elisabetpismi, wamrakustunqa rukulana kayarmapis.
Paytami manana wamrakunqachu nisha katinllapamapis, payqa saysi
misispaqna ruriyjun. 37 Dyuspaqqami mana imapis, mana ruraypaqqa
kanchu.

38 Chaynu nitinmiri, Mariaqa kaynu niran:

—Nuqaqari Dyuspa sirbiqnin kani. Chaymi, Tayta Dyusniyqa chay
nimashaykinullata ruranqa nuqawanqa.

María chaynu nitinqami, angelqa riranna.

María, Elisabetta watukuran

39 Chay diyakunapimi, Mariaqa utqaylla riran, Judeapa uk pwiblun
sirkalla lugarninman, Elisabetta watukuq. 40 Ĉharqami, Zacariaspa was-
inman yaykur Elisabetta saludaran. 41 María saludaqta uyapatinqa,
Elisabetpa wamritunqa kuyukuran rurinpiqa. Chaymi, Elisabetqa kusa
shumaq Dyuspa Santu Ispiritunwanna kidaran. 42 Chayrayku, jwirtita
rimar, kaynu niran:

—Dyusmi masta shumaqchashusha tukuy warmikunamanta.
Chaynulla, wamraykitapis shumaqchasha. 43 ¿Pitaq nuqaqa
kani, Amituypa maman shamur watukumananpaqqa? 44 Chaqa,
saludamaqta uyapashutiyla, chay kutilla wamrituyqa aligriyar kuyuran
ruriypiqa. 45 Kusa shumaqnami qamqa kanki, Dyus imatami rurayanqa
nir willashutin kriyishaykirayku.

46 Chaymi, Mariaqa niran:

“Tukuy shunquywanmi alabani kusa puytiq Tayta Dyustaqa.
47 Yarpuyniypimapis aligriyani Washamaqniy Dyuspaqqa.
48 Llakipaypaqla warmisita katiymapismi,
Tayta Dyusqa kusa shumaq allinpaq rikaman.
Chaymi, kananmantaqa kusa shumaq warmi nishapaqna riqsiman-
qallapa.
49 Chaqa, kusa puytiq karmi, nuqapiqa chay mana ruraypaqta kusa
shumaqta rurasha.
Payqa kusala shumaq allinla.
50 Dyusqami payta kasuqkunataqa,
tukuy tyimpupaq llakipan.
51 Dyusmi, tukuy pudirninwan imatapis ruraran.

Chaymi kusa kani niqkunapa yarpuyashanllapamatapis limpu
chinqachiran.
52 Ashuchiranpismi kargunkunamanta, chay kusa puytiq karguyjunku-
nata.
Ashwan, chay mana runa nishakunatami, kusa runa nishapaqna
tikraran.
53 Chay mana imayjun kaqkunatami, tukuy imakunata quran.
Nataq chay kusala imayjunkunata-shuypaqa, shinalata kaĉharan.
54 Yanaparanmi Israel pwiblunmanta payta sirbiqkunata.
Chaymi mana qunqarchu, shumaqta llakipar munaran.
55 Chaynu kananpaqmi nisha karan unay rukunchikkunata,
Abrahamta tukuy aylluntinta".
56 Tukuy kaykunata nir imami, Mariaqa Elisabetwanqa kimsa misista
yupay pulla kidaran. Chaymantanami tikrakaran wasinmanqa.

Shutichikuq Juanmi nasiranna

57 Chaymanta, Elisabetpa wamrakustunan tyimpu ĉhamutinqa,
wamrakusturanna ullqituta. 58 Chaymi, chay yatanlapi riqsinan
taqkuna, chaynulla wakin ayllunkunapis, riranllapa watukuq, Tayta
Dyusqa paywan kusala bwinu kasha nir yaĉharllapa. 59 Chaymi uchu
diyayjunna wamritu katin, chay watukuq risha karan chaykunaqa,
aparanllapa siñal kustumrita ruranllapapaq. Chaynu rurarnaqa,
wamritutaqa taytanpa shutinllawan Zacarías, shutichinaranllapa.
60 Piru mamanqa niran:
—¡Mana! Wamrayqami shutinqa Juan.
61 Chaymantaqa, chaypi kaqkunaqa niran:
—Manami mayqanpis aylluykipiqa, chaynu shutiyjunqa kanchu.
62 Chaymantaqa, wamrapa taytanta siñalawan tapuranllapa, imanushi
shutichinayan nir. 63 Chaymi, taytanqa siñalawan mañaran uk tablitata,
chaypi iskribinanpaq wamrapa shutintaqa. Chaymi kaynuta iskribiran:
"Shutinqami, Juan" nir. Chayta rikarmi tukuy dispantakar kidaranl-
lapa. 64 Chaymantaqami, chay kutilla qashan Zacariasqa rimaq qallarir
Dyustaqa kusata alabaran. 65 Tukuy chay wasin yatanlapi taqkunami,
dispantakashalla karanllapa. Chaynulla, Judeapa chay sirkalla lugar-
ninkunamanta runakunapis, parlaqllapa tukuy chay pasashankuna-
paqqa. 66 Chaynulla, tukuy chay uyapaqkunapis paykunalla yarpu-
pakuqllapa: "¿Imanuraq kay wamraqa maydiyaqa kanqa?" nir. Chaqa
alliptari Tayta Dyusqa tukuy pudirninwan yanapaq chay wamritutaqa.

Zacariasmi Dyusta alabaran

67 Chay, wamrapa taytan Zacariasqa, Dyuspa kusa shumaq Santu
Ispiritunwan kar, Dyuspaq rimarmi kaynu niran:
68 "Kusa shumaqmi Israelmanta runakunapa Dyusnin, Amitunchikqa.
Chaqa, shamushamiri pwiblunta washaq.
69 Paymi, sirbikuqnin Davidpa ayllunllamanta,
uk kusala puytiq runata nuqanchikkunamanqa kaĉhamusha
washamanallapapaq.
70 Kaypaqmi unaykuna pay nishannullata,
chay kusa allin rimaqninkuna kaynu nisha karan:
71 Payqashi washamashunllapa, kuntramaqninchikkunamanta,
chaynulla tukuy ĉhiqnimaqninchikkunamanmatapis.
72 Unay rukunchikkunatapis, llakipayanqa.

Chaynulla, manashi qunqayanqachu chay tratuta rurar arnikushanmatapis.
73 Nataq, kaynumi jurar arnisha karan, agwilunchik Abrahamta-shuypaqa.
74 Washamayashunllapashi, chay kuntranchikkunamanta,
payta sirbinallapapaq ama imatapis mancharchu.
75 Chayna paypa naypanpiqa, pay munashannullata rurarqa,
kusala allin runana kanallapapaq, maydiyapis kawsayarllaqa.
76 Nataq qam-shuypaqa, wamrituy, shutinkimi unaq Dyuspa shumaq rimaqnin.
Chaqa, qamqami Amituykimantaqa naypaqta rinki, nanninta kamkachiq yupay pay shamunankaman allita rimar yaĉhachikur ima.
77 Yaĉhachinkipismi, paypa pwiblunmanta runakunata
Dyusmi uchankunamanta pirdunar washanqa nir.
78 Chaqa Taytanchik Dyusqami, llakipamanchik kuytamanchik ima.
Chaymi unaq syilumanta-pacha washamaqninchikqa shamunqa, uk achkirachikuq yupay.
Paymi nuqanchikkunapaqqa, imanutaq uk mushuq diyamaqa kusa llipyalla, chaynu kanqa.
79 Chaynu shamurmi, yanapanqa chay achkirachikuyninwanqa tuta-paraqpi yupay mana allinta rurar kawsaqkunata,
shumaq nanninpi puriq yupay tanallapapaq" nir.
80 Chay wamrituqamiri winayaq, kusala yarpuyniyjun ima. Chaynulla, Israelmanta runakunata yaĉhachiq qallarinankaman, chunllaq lugarkunapi taran.

2

Jesucristumi nasiranna
(Mt 1.18-25)

1 Chay tyimpukunapimi, Romapa punta mantakuqnin Augustuqa, kaĉhakusha karan uk sinsuta ruranallapapaq tukuy pachapi. 2 Kay sinsuqami rurakaran Cirenio shutiq runa, Siria pwiblupa gubyirnun katin. 3 Tukuy runakunami uklaw pwiblukunapi tayarmapis, riqllapa pwiblunllapaman chaypina padrunakananllapapaq.
4 Chayraykumi, Josiqa chay Galileapa pwiblun Nazaretmanta lluqshir, riran paypa pwiblun Belenman, chay Judea pwiblupa gubyirnu David nasishanman. Chaqa Josiqa, Davidpa ayllunmanta karan. 5 Josiqami, Mariawan kasarananpaq kasha kar, rurisituyjun katinmapis, pullana riranllapa wakman padrunakananllapapaq. 6 Chaymi chay Belenpi kayatinllapaqa, Mariataqa itikustunanpaq nanaynin ayparan. 7 Chayna, chaylapi punta wamranqa nasikuran. Nasikutinqami, mantillitakunawan liyar usurachiran, animalkuna mikunanpaq uk batyanula parita kaq chaylapi. Chaqa, manari paykunapaqqa samananllapapaq lugar karanchu, chay samananllapa wasipiqa.

Angelkuna rikariran michikuqkunaman

8 Belenpa yatanlapimi, karanllapa ayka michikuqkuna. Paykunami chaypiqa tukuy tuta uknin uknin turnanakur uyshankunata kuytar taqllapa. 9 Chaymi chaypi kananllapakamanqa, illaqmanta Dyuspa uk

angelnin paykunaman rikariran. Chaynulla, Dyuspa shumaq llipyayninqa kusata achkirachikamuran paykuna kayashanmanqa. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa. 10 Chaynu manchakutinllapamapis, angelqa niran:

"Ama manchakuyllapachu. Ashwan kusa shumaqta willashuyanillapa chayta uyarmi aligriyankillapa. Chaynulla tukuymi kusata aligriyanqallapapis. 11 Kananmi Davidpa pwiblunpi, uk washakuq nasisha. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun, Amitunchikllapa. 12 Kay nishuyanillapa chayta chiqapta kriyinaykillapapaqqami, uk wamrituta, animal mikunanpa batyanula paritanlapi mantillitawan liyakasha usuraqta tarinkillapa" nir.

13 Chaynu parlayatinllaparaqqami, syilumanta achka angelkuna chay uk ángel kayashanman rikaritin, Dyusta alabaranllapa kaynu nir:

14 "¡Kusa shumaqmi unaq syilupi Dyusninchikqa!
¡Kay pachapi kaqkunataqa,
Tayta Dyusqa tukuyta llakipar yanapanqa!
¡Chayna, paykunaqa shumaq allintana kawsanqallapa!"

15 Chaymanta chay angelkuna syiluman tikrakatinnaqa, chay michikuqkunaqa paynin paynin ninakuqllapa: "Rishunllapari Belenman rikaq. Chaqa Dyusninchikmapis angelninkunata kaĉhamutin, willamashanchikllapana chaypi imami pasasha nirmapis".

16 Chaynu ninakur utqaylla rirmi, tariranllapa Mariawan Jositaqa wamritunta batyanula paritapi usurachisha taqllapata. 17 Rikarnaqami, kusata parlakuq ĉhurakaranllapa chay ángel wamritupaq willashanllapapaqqa. 18 Chaymi chay michikuqkuna parlakutinllapaqa, tukuy uyapaqkunaqa, dispantakashalla kidaqllapa. 19 Chaynu katinmapis, Mariaqami uyarala uyakuran imanu rimatinllapamapis. Chaymi imata uyapar yaĉharmapis, mana qunqaranchu. 20 Nataq, chay michikuqkunaqa tikrakaranllapa Dyusninchikta alabaqnu, payji niqnu, tukuy chay rikashanllaparayku, uyapashanllaparayku ima. Chaqa, tukuy chaykunamiri, ángel willashanllapanulla pasasha karan.

Dyusta aduranllapa wasimanmi Jesusta aparanllapa

21 Uchu diyamantami, chay siñal kustumrita rurarnaqa, chay wamritutaqa Jesús shutichiranllapa, imanutaq María manaraq ruriyjun katin, ángel nisha karan chaynulla.

22 Chaymanta Moisés mantakushannu María itikushanmanta paqakutinnaqa, * chay wamritutaqa aparanllapa Jerusalenman. Chayna Dyusta aduranllapa wasiman apar, kay wamrituyqa Dyuspaqna kanqa ninanllapapaq.

23 (Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapiqami kaynu niq: "Tukuy kulaka ullqu wamrituqashi Dyuspaqna kanqa" † nir). 24 Chaymi ufrinditanllapata ĉhurar, Tayta Dyusta payji ninanllapapaqqa, ishkay turtulitakunataĉhi manaqachu palumapa ishkay wawituntaĉhi apar riranllapa, Dyus nishanta kumplinanllapapaqqa.

25 Chay tyimpukunapimi, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar kusala allin runa, Dyusta aduraq Jerusalenpi taq. Paymi shutiq Simeón. Paymi

* **2:22** Masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 12.2-8; 5.11. † **2:23** Masta intrakanarqa rikashunllapa Éxodo 13.2,12-13.

yarakuyaran Dyuspa Akrashan Cristun shamur Israelmanta runakunata washananpaq. 26 Chaqa Santu Ispiritumi paytaqa kaynu nir willasha karan: Manaraq wanuyarchu Dyuspa Akrashan Cristunta rikanki nir. 27 Chayna, Santu Ispiritu willatin, Simeonqa riran Dyusta aduranananllapa wasiman. Chaynulla chay wamrapa taytankunapis wamritunta aparanllapa Dyus mantakushannulla kumplinanllapapaq. 28 Chaymi, Simeonqa chay wamritutaqa marqakustur, Tayta Dyusta alabar kaynu niran:

29 "Tayta Dyusniy, kanan-shuypaqa arnimashaykiqa kumplikashana.
Nuqa sirbikuqnikitaqa dijamayna shumaqta wanukunaypaq.
30 Chaqa rikashanamiri kani qam kaĉhamushayki kay Washakuqtaqa.
31 Qamqami tukuy chaykunataqa ruraq qallarishayki tukuy pwiblukunamanta runakuna rikar yaĉhananpaq qammi Washakuqtaqa kaĉhamushayki nir.
32 Paymi imanutaq uk achkirachikuq yanapamanchik, chay yupay tukuy runakunata yanapar qampaq intrachinqa.
Chaynami yaĉhar alabanqallapa Israel pwiblumantami shamusha Washakuqqa nir".

33 Chaynu Simeón chay wamritupaq nitin Josiwan, maman María uyaparmi kusalata dispantakar kidaranllapa. 34 Chaymantaqami Simeonqa Dyusman mañakuran, paykunata shumaqta rikananpaq. Chaymi Jesuspa maman Mariataqa niran:

"Tukuy imata, kay wamritu winar Israel pwiblupi ruratinmi, wakinqa paypi kriyir washakanqa. Nataq wakinkuna-shuypaqa, payta mana kriyishanllaparayku, manana Dyuspaqqa allinnachu kanqallapa. Ashwan chaykunata ruratin imami, kuntranqallapa paytaqa. 35 Chaynulla achka runakunapa yarpuyashan, rurayashankunamapis, shutiman rikarinqa. Piru tukuy chaykunapaqmi qamqa kusalata llakinki. Chaqa, tukuy chaykunami qampaqqa, uk kuchillu shunquykillaman yaykuq yupay kanqa".

36 Chaynullami Dyus nishankunata rimaq uk ruku warmi Ana shutiqpismi chaypi karan. Payqami, Aserpa ayllunmanta uk runa Fanuelpa wamran kaq. Chaqa kasarasha kayaq kusa shipashlla kar. Piru runawanqami kawsaran syiti añulata. 37 Chaymi chay runanmanta wakchayasha warmisitaqa uchintay kwatru añuyjunna karan. Payqami Dyusta aduranananllapa wasimantaqa mana ashurchu Dyusman mañakuq tuta katin, unaq katinmapis. Chaynullami ayunaq ima. 38 Chaymi, paypis chay kutilla qimikamur qallariran Dyusta payji niq. Chaynullami, tukuy chaypi Jerusalén washakananta munar yarakuqkunatapis willaran: "Jesusmi chay yarayashanllapa Washakuqqa" nir.

Josiwan María Nazaretman tikrakaran

39 Chaymanta Tayta Dyus mantakushanta tukuyta rurarllapanaqa, tikrakaranllapana Galileaman, chay paypa pwiblun Nazaretman. 40 Nataq, chay wamraqami winayaran. Chaymi mas jwirti, mas yaĉhaq ima tikrakayaran. Chaynulla Dyusqa kusa shumaqta yanaparan.

Jesustami Dyusta aduranananllapa wasipi tariranllapa

41 Jesuspa taytankunaqa añu añu Jerusalenman riqllapa Pascua fyistaman. 42 Chaymi Jesús dusi añuyjunna katinqa paykunaqa tantakar riranllapa fyistamanqa, chaynu riqllapa kar. 43 Chaymanta chay fyista

pasashana katin, wasinman tikrar riyatinllapanaqa, wamra Jesusqa
kidasha karan Jerusalenllapi, taytankunaqa mana kwintata qukat-
inchu. 44 Chaymi, paykunaqa Jesusqashi runakunapa rurinta riyanqa
nir yarpur, riranllapa nantaqa uk diyatana. Chaymanta mana rikar-
itin, riqsinankunata ayllunkunata tapukur ima, mana yaĉharanllapachu
maypi wamranqa kanqa nirmapis. 45 Chayna mana tarirmi, tikrakaran-
llapa qashan Jerusalenman, chaypi maskakunanllapapaq Jesuspaqqa.
46 Chaymanta maskakur puriyarllapaqa, kimsa diyamanta tari-
ranllapa Dyusta aduranllapa wasipi taqta. Ashwan chay yaĉhar
yaĉhachikuqkunawan pulla tayasha karan. Chay paykunaqa, Jesusta tapur
uyakur ima tayasha karanllapa. 47 Chaymi tukuy uyapaqkunaqa dis-
pantakashalla kidaqllapa, kusata yaĉhayashanpaq, tapushanllapata allita
willashanllapapaq ima. 48 Chaymanta taytankuna rikarqa, dispan-
takaranllapa. Chaymi mamanqa niran Jesustaqa:
—Wamrituy, ¿imapaqtaq kaytaqa ruramashaykillapa? Kusata llakirmi
taytaykiwan nuqaqa purisha kanillapa maskashur.
49 Chaymantaqa Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq maskamayankillapa? ¿Manachu yaĉhankillapa nuqa Tay-
taypa wasinpi, pay munashankunata ruranaypaq kani nirqa?
50 Piru paykunaqa mana intrakaranllapachu imapaqmi chaynu niyan
nirmapis.
51 Chaymantami Jesusqa tikrakamuran taytankunawan Nazaret
pwibluman. Chaypimi payqa taytankuna imata nitinpis kasur rurar ima
kawsaran. Mamanqami tukuy chaykunata yaĉharqa, mana imalatapis
qunqaqchu. 52 Jesusqami winayaran. Chaynulla kusa yarpuyniyjun
tikrakayaran. Chaymi paytaqa kusa shumaqta rikayaran Dyusqa.
Chaynulla wakin runakunamapis, kusa shumaqta rikaqllapa.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaĉhachikuran
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

1-2 Kinsi añupaqna Tiberio César mantakuq katin, Zacariaspa wamran
Juanta, Dyusqa uk chunllaq lugarpi parlaran yaĉhachikunanpaq. Chaymi
chay tyimpukunallapi Poncio Pilato Judeapa gubyirnun karan. Nataq
Herodes-shuypaqa Galileapi mantakuq. Chay uknin Felipiqa mantakuq
Iturea pachapi, chaynulla Traconite pachapipis mantakuq paylla. Nataq
Lisaniaqa mantakuq Abiliniapi. Anaswan Caifás-shuypaqa kurakunapa
mantaqnin karanllapa. 3 Chay tyimpukunapimi Juanqa tukuy chay
riyu Jordanpa lugarninkunapi puriran yaĉhachikur, runakunaqa uchan-
llapata dijarna, Dyusta kasur shutikunanllapapaq. Chayna, Dyusqa
uchanllapakunamanta pirdunar washananpaq. 4 Juanqamiri chiqapta
chaynu yaĉhachikuran, imanuĉhi Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu niran
chaynulla:
“Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:
‘Amitunchik Dyuspa nanninta kamakachiyllapa, uchaykillapata dijar
Dyusta kasurllapana.
Chaynuqami kusa dirichula nanta kiĉhaq yupayna kankillapa
kanqa.
5 Tukuy pukrukuna pampalla kidanqa.
Tukuy qaqakuna, sirkakunapis shumaq pampalla kanqa.

Qinqulla nankuna kaqkunapis dirichakanqa.
Nankuna uĉhku uĉhku kaqkunapis pampalla tikrakanqa.
6 Tukuy pachapi runakunami rikanqallapa
Dyus Washakuqninta kaĉhamutinqa' ".
7 Isaías nishannulla runakuna Juan shutichinanpaq lluqshimutinqa, payqa niyaq:
"¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Chay manchaypaq kastigumanta washakayashunllapa nirchu yarpuyankillapa? 8 Chaynu yarpuyarqa Dyusninchikpinari chiqapta kriyiyllapa, yaĉhananllapapaq chiqapta uchaykillapata dijar, Dyusninchikta kasunkillapana nir. Ama qamkunallaqa alabakayllapachu 'Abrahampa ayllun kar washakayanchikllapa' nirqa. Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami kay rumikunamatapis, Abrahampa ayllunpaq tikranarqa, tikranman. 9 Achapismi listuna qirukunata ĉhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa, kuchur itakunqa ninaman".
10 Chaynu Juan rimatinqa, chay runakunaqa niranllapa:
— Chaqa, ¿imatataq rurashaqllapa ama kastigamananllapapaqqa?
11 Juanqa paykunata niran:
— Mayqannikillapapis ishkay raĉhpayjun kaq, mikunayjun kaqpis, quyllapa uk mana kaqniyjunta.
12 Chay Romapaq wakin impwistuta kubrakuqkunapismi qimikaranllapa, shutikunanllapapaqqa. Chaymi Juantaqa kaynu nir tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿imatataq rurashaq nuqakunaqa?
13 Chaymi Juanqa chaykunatapis niran:
—Ama kubrakuyllapachu mastaqa, chay kubrakushaykillapamantaqa.
14 Chaymantaqa chaynulla wakin suldadukunapis tapuranllapa Juantaqa:
—Nuqakuna-shuypaqa, ¿imatataq rurashaqllapa? nir.
Chaymi Juanqa paykunataqa niran:
—Ama mayqantapis yanqallamanta imanta kitayllapachu. Chaynulla ama yanqallamantaqa uchachayllapachu. Chay michkataĉhi gananki-llapa chaywanqa kuntintakayllapana.
15 Runakunaqami kusalata rikakuyaranllapa tapunakurllapa, imanupiqa Juan kanman Dyuspa Akrashan Cristunqa nir. 16 Piru Juanqa paykunataqa niran:
"Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami shutichikuni yakulawan. Nataq uk shamur-shuypaqami shutichikunqa Santu Ispirituwan, ninawan ima. Payqami kusa mas puytiq nuqamantaqa. Nuqaqa paypa naypanpiqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaĉhanaypaqlamapis. 17 Chay payqamiri apamuyan urkitanta makinpi charikur triguta akrananpaq pajanmanta. Chaynu shumaqcharqami chay trigutaqa ĉhuranqa ĉhurakunanpi. Nataq pajanta-shuypaqa rupachinqa. Chay ninaqami ratakurqa mana wanunqachu".
18 Chaynumiri shumaqta willar, Juanqa yaĉhachikuran imanumi Washakuq shamuq chayqa kanqa nirmapis. 19 Chaynullami chay gubyirnu Herodesta-shuypaqa anyaran, uknin Felipipa warmin Herodiaswan kayashanrayku, chaynulla tukuy wakin mana allin rurayninkunapaqpis. 20 Piru ashwan Herodesqa, chay tukuy mana

allinkunata rurashanpaq anyatinqa, ukmanta yarpur Juantaqa karsilachiran.

Jesusmi shutikuran
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Piru manaraq karsilpi kayar Juan kusa achka runakunata shutichiyatinqa, Jesuspis riran shutikuq. Chaynu shutikur Taytanman mañakuyatinqa syiluqa kiĉhakaran. 22 Chaymi Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusman ishkimuran kusa rikaypaqla, uk palumitanu. Chaymi syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uyaparan:

"Qammi kusa munashay Wamray kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani" nir.

Kaykunami Jesucristupa unay ayllunkunaqa karan
(Mt 1.1-17)

23 Amitunchik Jesucristo yaĉhachikuq qallarirqami trinta añuyjunmana kasha kanqa. Niqllapa Amitunchik Jesucristuqashi Josipa wamran nir.
José-shuypaqa, Elipa wamran nir.
24 Eliqa, Matatpa wamran.
Matatqa, Levipa wamran.
Leviqa, Melquipa wamran.
Melquí-shuypaqa, Janapa wamran karan.
Nataq Janaqa, Josipa wamran.
25 Josiqa, Matatiaspa wamran.
Matatiasqa, Amospa wamran.
Amosqa, Nahumpa wamran.
Nahumqa, Eslipa wamran.
Esliqa, Nagaipa wamran.
26 Nagaiqa, Maatpa wamran.
Maatqa, Matatiaspa wamran.
Matatiasqa, Semeipa wamran.
Semeiqa, Josipa wamran.
Josiqa, Judapa wamran.
27 Judaqa, Joanapa wamran.
Joanaqa, Resapa wamran.
Resaqa, Zorobabelpa wamran.
Zorobabelqa, Salatielpa wamran.
Salatielqa, Neripa wamran.
28 Neri-shuypaqa, Melquipa wamran karan.
Melquiqa, Adipa wamran.
Adiqa, Cosampa wamran.
Cosamqa, Elmodampa wamran.
Elmodamqa, Erpa wamran.
29 Erqa, Josuepa wamran.
Josueqa, Eliezerpa wamran.
Eliezerqa, Jorimpa wamran.
Jorimqa, Matatpa wamran.
30 Matatqa, Levipa wamran.
Leviqa, Simeonpa wamran.
Simeonqa, Judapa wamran.
Judaqa, Josipa wamran.
Josiqa, Jonanpa wamran.

Jonanqa, Eliaquimpa wamran.
31 Eliaquimqa, Meleapa wamran.
Meleaqa, Mainanpa wamran.
Mainanqa, Matatapa wamran.
Matataqa, Natanpa wamran.
32 Natán-shuypaqa, Davidpa wamran karan.
Davidqa, Isaipa wamran.
Isaiqa, Obedpa wamran.
Obedqa, Boozpa wamran.
Boozqa, Salmonpa wamran.
Salmonqa, Naasonpa wamran.
33 Naasonqa, Aminadabpa wamran.
Aminadabqa, Adminpa wamran.
Adminqa, Arnipa wamran.
Arniqa, Esrompa wamran.
Esromqa, Farespa wamran.
Faresqa, Judapa wamran.
34 Judaqa, Jacobpa wamran.
Jacobqa, Isaacpa wamran.
Isaacqa, Abrahampa wamran.
Abraham-shuypaqa, Taripa wamran karan.
Tariqa, Nacorpa wamran.
35 Nacorqa Serugpa wamran.
Serugqa, Ragaupa wamran.
Ragauqa, Pelegpa wamran.
Pelegqa, Heberpa wamran.
Heberqa, Salapa wamran.
36 Salaqa Cainanpa wamran.
Cainanqa, Arfaxadpa wamran.
Arfaxadqa, Sempa wamran.
Sem-shuypaqa, Noepa wamran karan.
Noeqa, Lamecpa wamran.
37 Lamecqa, Matusalenpa wamran.
Matusalenqa, Enocpa wamran.
Enocqa, Jaredpa wamran.
Jaredqa, Mahalaleelpa wamran.
Mahalaleelqa, Cainanpa wamran.
38 Cainán-shuypaqa, Enospa wamran karan.
Enosqa, Setpa wamran.
Setqa, Adanpa wamran.
Nataq Adanta-shuypaqa Tayta Dyusmi ruraran.

4

Jesusta dyablu uchakuchinaran
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

1 Jesusqa Santu Ispirituwan kar tikrakamuran riyu Jordanmantaqa. Chaynu Santu Ispiritu yapatinmi, Jesusqa riran chunllaq lugarman. 2 Chaypiqami kwarinta diyata karan. Chaymi chay diyakunaqa ayunar

mana imalatapis mikushanrayku kusalata mallaqnaran. Chaynu mallaqnatin, dyabluqa imanullapis Jesustaqa uchakuchinaran. 3 Chaymi niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumita willay tantapaq tikrakananpaq nir.
4 Piru Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
‘Manami tantalamantachu runaqa kawsayta puytin.
[Ashwanmi Dyuspa tukuy rimayninta kasur kawsanqa]’ nir.
5 Chaymanta-shuypaqami dyabluqa Jesustaqa aparan kusala unaq sirkaman. Chaymantami dasla kay pachapa tukuy pwiblunkunata rikachir niran:
6 —Nuqaqami qushayki tukuy kay imakuna kay pachapi kaqtaqa, qamna mantakunaykipaq. Chaqa, nuqapami tukuy kaykunaqa. Chayari mayqantapis qushaq qunashaytaqa. 7 Chayrayku, qunqurir nuqata aduramatkiqami tukuy chay rikayashaykikunaqa qampaq kanqa nir.
8 Jesusqa niran:
—[¡Ashuy dyablu!] Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
‘Adurar sirbiy Amituyki Dyuslata’ nir.
9 Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparan Jerusalén pwibluman. Chaypiqami Dyusta aduranannllapa wasipa kusa unaqninman iqachir niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaĉhakay.
10 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:
‘Dyusqashi angelninkunata kaĉhamunqa
kuytashur washashunanpaq.
11 Chaynulla aypashuyanqashi
ĉhakikimapis ama ĉhachikananpaq ima rumilawanmapis’ nir.
12 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:
‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.
13 Chaymanta-shuypaqami dyabluqa manana imanupis Jesusta uchakuchiyta puytirnaqa, ashuranna paymantaqa ayka diyallataqa.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuq qallariran
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

14 Jesusqami qashan Galileaman tikrakaran Santu Ispiritupa pudirninwan karna. Chaymi chay lugarkunapa ridurninkunapiqa paypaqqa kusalata yaĉharanllapana. 15 Chaqa payqami tukuy chay tantakananllapa wasikunapi yaĉhachikuq. Chaymi tukuyla paytaqa alabaqllapa.

Jesusmi Nazaret pwiblupi
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16 Chaymantami Jesusqa chay maypiĉhi kriyakasha karan, pwiblun Nazaretllaman riran. Chaymi samana diyapiqa chay tantakananllapa wasiman yaykuran paypa kustumrin kashanrayku. Chaymantami shariran Dyus nitin iskribikashakunata liyinanpaq. 17 Chaymi Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishanta makyatinllapa kiĉharqa, kaynu niqta tarir liyiran:
18 “Nuqapimiri Dyuspa Ispiritunqa.
Chaqa pay akramarmi kaĉhamasha

chay mana imayjunkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachinaypaq.
[Kaĉhamashapismi kwashalla kaqkunata kunsulanaypaq].
Chaynullami kaĉhamasha
dyablupa makinpi kaqkunata washanaypaq,
syigukunata rikakuchinaypaq,
qischakaqkunata washanaypaq ima.
19 Kaĉhamashapismi Dyusqa
tukuylata yanapananpaq tyimpuqa ĉhamushana nir yaĉhachikunaypaq".
20 Chaynu nirnaqa Jesusqa chay iskribikashataqa pillur, chay tantakananllapa wasipi yanapakuqta qur payqa taran. Nataq tukuy chaypi kaqkunaqami kusalata paytaqa chapayaranllapa. 21 Chaymi payqa rimaq qallariran kaynu nir:
—Dyus nitin iskribikashanta liyishayqami kananlla qamkunapa naypaykillapapi nuqawan kumplikashana.
22 Chaynu nir kusa shumaqta rimashanraykumi, chay uyakuqkunaqa dispantakashalla Jesuspaqqa kusa allinta rimayaranllapa. Piru chaynu rimarmapis yaqqa mana kriyinar paykunapura kaynu nir tapunakuyaqllapa:
—¿Manachu kayqa Josipa wamran? nir.
23 Chaynu yarpuyatinllapamiri, Jesusqa paykunataqa niran:
—'Rimidyakuq tayta, qamraq rimidyakay' nishanllapanullami nimayankillapa kanqa. Chaynullami nimayankillapapis kanqa: Capernaumpi kwichka achka imakunata rurashayki nir uyapashayllapatami kay pachaykipipis ruray kriyinayllapapaq, nir.
24 "Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa rimaqnin katinqa, manami pwiblunllapiqa shumaqta rikanllapachu nir. 25 Alliptami nishaykillapapis: Dyuspa rimaqnin Eliaspa tyimpunpimi kimsa añu-ymidyuta tamya mana karanchu. Chaymi tukuy Israel pwiblupiqa kusala mallaq tyimpu karan. Chaynullami chaypiqa achka byuda warmikuna karanllapa. 26 Piru chaynu katinmapis Dyusqa Eliastaqa mana Israelmanta chay byudakunamanchu kaĉharan. Ashwanmi paytaqa kaĉharan Sarepta pwiblumanta uk byuda warmiman. Chayqami Sidón pwiblupa shipchanlapi kaq. 27 Chaynullami Israel pwiblukunapipis karan achka qishaq ismuyaq runakuna, Dyuspa rimaqnin Eliseupa tyimpunpiqa. Chaynu katinmapis, mana mayqantapis allicharanchu. Ashwan Siria pwiblumanta Naamán shutiq runalata allicharan" nir.
28 Chaynu chaykunata uyarllapami, chay tantakananllapa wasipi kaq runakunaqa tukuyla kusata piñakuranllapa. 29 Chaymi sharir Jesustaqa chay pwiblumantaqa aparanllapa chay pwiblu rurakashapa qichqalanpi pata karan chayman, chay patamantana itakunanllapapaq. 30 Piru ashwan Jesusqa chaynu ruranayatinllapamapis ĉhaypinllapata pasar riran.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyninta itakuran
(Mr 1.21-28)

31 Jesusqami riran Galileapa pwiblun Capernaumman. Chaymi samana diyakunapiqa runakunata yaĉhachiq. 32 Chaynu yaĉhachikutinmi kusa dispantakashalla kidaqllapa. Chaqa kusata paylla mantakur imami yaĉhachikuran.

33 Chay tantakananllapa wasipiqami, kayaq uk runa dyablupa
yarpuyninwan. Chayqami kusa jwirtita kaynu qayĉhakuq:
34 —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, ¿imapaqtaq nuqakunaman yakapakanki?
¿Ima, chinqachimaqllapachu shamushayki? Nuqaqami riqsishuni.
¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.
35 Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuynintaqa kaynu
nir:
—¡Upallalla yarquy kay runamantaqa!
Chaynu Jesús nitinqami, chay dyablupa yarpuyninqa yarquranna
runamantaqa. Tukuy runakunapa naypanpimi chay runataqa rat-
achir mana imanachirlapischu yarquran. 36 Chayta rikarmi, tukuyla
runakuna kusa dispantakashalla ukninllapa ukninllapa kaynu ni-
nakuyaqllapa: "¿Ima rimaykunataq kaykunaqa? Chaqa pudirnin-
wan kusata paylla mantakur, imami willan dyablu chay runamanta
yarqunanpaqqa. ¡Chaynu willatinmi paykunaqa yarqun!"
37 Chaynu nir rimatinllapami tukuyla chay lugarpa pwiblitunkunapi
Jesuspaqqa kusalata rimaqllapa.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

38 Jesusqa tantakananllapa wasimanta yarqurqa, rir yaykuran Si-
monpa wasinman. Chaypimi Simonpa swigran qishaq kusa rupapi
karan. Chaymi Jesusta rugaranllapa alliyachinanpaq. 39 Jesusqami pay-
man qimikar chay rupataqa wakaq tukuy niran. Chaynu nitinmi chay
rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay kutilla, warmisitaqa
sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

40 Rupay chinqatinnaqa, tukuy riqchaq qishaywan kaqninkunata Je-
susman apamuranllapa. Chaymi makinkunata paykunapa ananman
ĉhurarlla allicharan. 41 Chaynullami achka runakunamanta dyablupa
yarpuyninkunapis yarquran, kaynu qayĉhakur:
—¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki! nirlla.
Chaynu nitinllapami Jesusqa anyar, mana dijaranchu rimananlla-
papaqqa. Chaqa chay dyablupa yarpuyninkunaqami yaĉhayaranllapa
payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuran
(Mr 1.35-39)

42 Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa Jesusqa sharir, chay
pwiblumanta lluqshir riran chunllaq lugarmanna. Piru runakunami
kusalata maskar rir, ĉharanllapa pay kayashanmanqa. Chaymi Jesustaqa
chaylapi kidananta munaranllapa, ama rirnachu. 43 Chaymi Jesusqa
niran:
—Ashwanmi Dyusqa imanumi mantakun nir shumaq rimananta
uklaw pwiblukunapipis yaĉhachikunaypaq kani. Chaqa chaypaqmi
shamusha kani nir.
44 Chaynumi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasiku-
napi, Galilea lugarkunapi ima Dyuspa shumaq rimanantaqa yaĉhachikur
puriyaran.

5

Kusa achka piskaduta ayparanllapa
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

1 Uk diyapimi, Jesusqa Genesaret quĉhapa manyanpi karan. Chaymanmi kusala achka runakuna, Dyus nishanta yaĉhachikutin uyakuyta munashanrayku tantakamur limpu kiĉhkichiranllapa. 2 Chaymantami Jesusqa rikaran ishkay yaku karrukunata quĉhapa rurinpi kaqta. Chay yaku karrukunaqami shinala karan, piskadukuqkuna atun shikranllapata paqaq ishkishanrayku. 3 Chaymi Jesusqa iqaran uk yaku karruman. Chayqami Simonpa karan. Chaymi Simontaqa mañaran, yaku karrunta ashlila yakukaq sikpachinanpaq. Chaypinami Jesusqa tar, tukuy chaypi kaqkunataqa yaĉhachiran. 4 Chaymanta rimar tukchirnaqa Simonta niran:

—Kay yaku karruykitaqa quĉhapa mas ĉhaypinkaqman apar, chaymanta chay atun shikraykillapata itakuyllapa piskaduta aypanaykillapapaqqa, nir.

5 Simonqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy tuta piskadukurmapis, manami uklamatapis aypashachu kanillapa. Piru qam nimashaykinullami atun shikrayllapakunataqa yakuman itashaq. 6 Chaynu Jesús nishannulla rurarqami, allipla achkata piskadutaqa ayparanllapa. Chaymi atun shikrankunamapis llikikayaranna. 7 Chaymantami chay uk yaku karrupi piskadukuq masinkunata qayaran shamur yanapananllapapaq. Chaymi ishkantin yaku karruman untachitinllapami, ashwan ishkantin yakumanqa chinqayaranllapana kusala achka piskadu kashanrayku. 8 Chaynu milagruta rikarqami Simón Pedruqa, Jesuspa naypanlapi qunqurikur, kaynu niran:

—Taytituy, ¡nuqami kusala uchasapa kani! ¡Chaymi rugashayki rikunaykipaqna naypaymantaqa! nir.

9 Chaynuqami Simonqa niran, wakinninkunawan kusala achka piskaduta aypashanrayku manchakusha kar. 10 Chaynullami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanpis kusalata manchakusha karanllapa. Paykunami Simonpa kumpañirun karanllapa. Piru Jesusqa Simontaqa niran:

—Ama manchakuychu. Ashwanmi kananmantaqa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaĉhachir tantanki nir.

11 Chaynu Jesús nitinqami, chay kutilla yaku karrunllapataqa quĉhapa manyanman apar, tukuy imanllapata dijar, utqaylla riranllapa Jesuswanna.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

12 Uk diyapi Jesús uk pwiblupi katin, ĉharan uk kusa qishaq ismuyaq kwirpuyjun runa. Chaypimi Jesusta rikarqa, pachakaman pukĉhirar kaynu nir rugaran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

13 Chaymantami Jesusqa makinwan kamar, kaynu niran:

—Munayanimi alliyanaykita. ¡Kananlla alliyay! nir.

Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyaran qishayninmantaqa. 14 Chaymi Jesusqa niran:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kurakunaman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

15 Chaynu upallala kananta munatinmapis, Jesuspaqqa kusa achka runakunana yaĉhayaranllapa, payqa imatapis rurayta puytin nir. Chaymi kusa achka runakuna Jesusmanqa tantakaqllapa, qishayninkunamanta alliyananllapapaq. 16 Piru Jesusqa paykunamanta ashur chunllaq lugarkunaman riq Taytanman mañakuq.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

17 Uk diyapi Jesús yaĉhachikuyatin, chaykunapiqa tayaranllapa wakin fariseo runakuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqa shamusha karanllapa, Galileapa, Judeapa, Jerusalenpa tukuy pwiblunkunamanta. Dyuspa pudirnintaqami rikayaranllapa, Jesús qishaqkunata alliyachitin ima.

18 Chaymantaqa ĉharanllapa runakuna uk paritapi mana kuyuyta puytiq runata apar. Wasipa rurinman yaykuchirmi, Jesuspa naypanpi usurachinayaranllapa. 19 Piru mana maytapis yaykuchiyta puytiqllapachu, kusa unta runakuna katinllapa. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta uĉhkuta rurar, chaylata chay mana kuyuyta puytiq runataqa ishkichiranllapa Jesuspa naypanmanqa. 20 Chaymantaqa Jesusqa nuqapi kusata kriyinllapa nir yaĉharqa, kaynu niran:

—Taytituy, tukuy uchakushaykikunamanta pirdunashushana kani nir.

21 Chaynu Jesús nitinqa, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseukunaqa yarpupakuq qallariranllapa: ¿Imataq payqa chaynu rimananpaqqa? Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan. Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

22 Piru Jesusqami yaĉhayaran, imatami chay runakunaqa yarpuyan nirmapis. Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa? 23 ¿Imataq mas trabajusu ruranaypaq, 'Uchaykikunamantami pirdunashuni' ninaypaq, manaqachu 'Sharir puriy', ninaypaq? 'Uchaykikunamanta pirdunashuni' nitiyqa, qamkunaqa mana kriyinkillapachu. 24 Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

25 Chaynu Jesús nitinlami tukuypa naypanpi das sharir, chay usurayashan paritanta apar riran wasinman, Dyusta alabaqnu. 26 Chaynu chay milagruta rikarmi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla kidar, Dyusninchiktaqa alabaranllapa kaynu nir: "Kananqami kusa ukman shumaqkunata rikashanchikllapa" nir.

Jesusmi Levita qayaran
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Chaymanta Jesusqa waqtaman lluqshirqa, rikaran Romapaq impwistuta kubrakuq runata. Payqami shutiq Leví. Payqami chay impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesús rikarqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

28 Chaynu nitinqa Leviqa sharir, tukuy iman kaqkunata chaypi dijarna, Jesuspa pullan riran.

29 Chaymantaqami Leviqa wasinpi ruraran uk fyistata, Jesusrayku. Chaymi achka wakinnin Romapaq impwistuta kubrakuqkunapis wakin runakunawan pulla misapi tayaranllapana. 30 Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa piñakur, Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa anyaqnulla, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mikunkillapa, upyankillapa, chay impwistuta kubrakuqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa? nir.

31 Chaynu nitinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. 32 Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir, uchanllapata dijarna washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33 Kaynumi Jesustaqa niranllapa:

—Juanpa yaĉhakuqninkuna, fariseukunapa yaĉhakuqninkunapis kusata ayunar, Dyusman mañakunllapa. Piru qampa yaĉhakuqnikikuna-shuypaqa maydiyapis mikunllapa, upyanllapa ima.

34 Jesusqa paykunataqa niran:

—Qamkunaqachu uk kasaraq runa chayllapiraq katinqa chay pullan kaqkunata, ¿‘Ayunay’ ninkimanllapa? 35 Piru chay kasarasha rinanpaq urami ĉhamunqana. Chaynu ritinna-shuypaqa ayunanqallapana.

36 Chaynullami Jesusqa kay kumparasyunkunatapis parlaran:

“Manami mayqanpis uk mushuq raĉhpata kuchur, makwa mudananta rimindanchu. Chaqa chaynu rurarqami yanqallana chay mushuq raĉhpataqa dañayan. Chaynullami chay mushuq raĉhpawan, makwa raĉhpata rimindashaqa mana shumaqnachu kidan. 37 Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qara kapachutaqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. 38 Chayraykumi, ubapa yakun mushuq binutaqa mushuq qara kapachumanna itaypaq. 39 Nishaykillapapis: Mayqan runapis ubapa yakun binu byijuyashata upyayarqa, mananami chay ubapa yakun mushuq binutaqa upyaytaqa munannachu. Chaqa ninmi: Chay byijuyasha chaymi, kusala mishki nir”. *

---

* **5:39** Jesusmi ruraran kay kimsa kumparasyunta fariseo runakunapa unay yaĉhayninkunawan paypa mushuq yaĉhayninqa mana chayllachu nir. Chaynulla chay fariseupa unay yaĉhayninkunata yaĉhakushakunaqa chaynu yaĉhakusha kar Jesuspa mushuq yaĉhachikuynintaqa mana munanllapachu.

6

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

1 Uk diyami samana diya katin, Jesusqa riyaran tarpukashakunapa
rurinta. Chaymi, yaĉhakuqninkuna riqnuqa trigupa ispigankunata pitir
qaqur murintaqa mikuyaqllapa. 2 Chaymi chaymantaqa, wakin fariseo
runakunaqa kaynu nir tapuranllapa:
—¿Imapaqtaq chay samana diyapi mana ruraypaqkunataqa, ruranki-
llapa? nir.
3 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David
wakinninkunawan mallaqnar imanu tukuran nir iskribikashantaqa?
4 Chaqa Davidmi wakinninkunawan Dyusta aduranannllapa tuldu wasi-
man yaykur, Dyuspa kaq turtillankunata aypar mikuranllapa. Allita
yaĉhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanlla-
papaqqa kaq.
5 Jesusqami niranpis:
—Dyusmanta Shamuq Runami, chay samana diyapiqa imata ruray-
paq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

6 Qashanmi uk samana diyapi, Jesusqa tantakananllapa wasiman
yaykur yaĉhachikuq qallariran. Chaypimi karan uk runa allilaw
makin wiqru. 7 Piru chaypiqami Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkuna, chay fariseo runakunaqa kusalata Jesustaqa chapar ni-
nakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanqa wak wiqru
makiyjun runataqa? Chayta ruratinqami, chaylapaqna uchachashun-
llapa” nir. 8 Piru Jesusqa yaĉharan imatami yarpuyanllapa nirmapis.
Chaymi, chay wiqru makiyjun runataqa niran:
—Sharir, ĉhaypinllapapi shay.
Chaynu nitinqa chay runaqa das sharan. 9 Chaymi Jesusqa chay
runakunataqa niran:
—Ma tapushaykillapa, samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu ruranchik
manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar
washakunapaq manaqachu dijasha wanunanpaq?
10 Chaynu nirnaqa, tukuy chay ridurninpi kaqkunata chapar, chay
wiqru makiyjun runataqa, niran:
—Makikita chutarachiy.
Chaynu nitinmi, chay runaqa nishannullata ruraran. Chaymi mak-
inqa allinna kidaran. 11 Piru chay runakunaqami ashwan kusalata
piñakur ninakuranllapa: “¿Imatataq Jesustaqa rurashunllapa?” nir.

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata akraran
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

12 Chay diyakunapimi, Jesusqa riran uk sirkaman mañakuq. Chaymi
tukuy tuta Dyusman mañakuyar yurqaran. 13 Chaymanta achkiyatin-
naqa, tukuy yaĉhakuqninkunata qayamur dusilata akraran. Chaymi
paykunataqa niran: “Apustulniykunana kankillapa” nir. 14 Kaykunami
karanllapa:
Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

Ukqa karan Simonpa uknin Andrés.
Wakinkunaqa karanllapa:
Santiago,
Juan,
Felipe,
Bartolomé,
15 Mateo,
Tomás,
Alfeupa wamran Santiago,
Simón Zelote,
16 Santiagupa uknin Judas * ima.
Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesusmi achka runakunata yaĉhachiran
(Mt 4.23-25)

17 Chaymanta Jesusqa chay sirkamanta paykunawan ishkimurqa, uk pampapi kidaranllapa. Chaqa chaypiri tukuy yaĉhakuqninkuna chaynulla kusala achka runakuna karanllapa. Paykunaqami shamusha karanllapa, Judeamanta, Jerusalenmanta, mar manyan Tirumanta, Sidonmanta ima Jesusta uyakuq, chaynulla qishayninllapamanta alliyananllapapaq ima. 18 Chaymi chay dyablupa yarpuyninwan kaqkunapis alliyaqllapa. 19 Chaynumi Jesustaqa tukuyla kamanayaqllapa alliyananllapapaq. Chaqa tukuy payta kamaqkunataqari pudirninwan alliyachiq.

Dyuswan kusa shumaq kaqkuna, llakiypaq kaqkuna
(Mt 5.1-12)

20 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunata chapar kaynu niran:
"Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna mana imayjun kaqkunaqa.
Chaqa qamkunapaqnami Dyuspa mantakuyninqa.
21 Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna kanan mallaqnaqkunaqa.
Chaqa maydiyaqami untana mikunkillapa.
Kusa shumaqmi kankillapa, kanan waqaqkunaqa.
Chaqa maydiyaqami aligriyar asikunkillapana.
22 Kusa shumaqmi kankillapa Dyusmanta Shamuq Runarayku
mana allinpaq riqsishutinllapa, ĉhiqnishutinllapa,
mana munar mana pullakushutinllapa,
musyashutinllapa imaqa.
23 "Chaynu rurashutinllapamapis, unaq syilupi Tayta Dyuspa pullan kusa shumaqtana kawsashaq nir yaĉhar, kusata aligriyankillapa. Chaqa imanutaq qamkunata qischashunllapa, chaynullami chay runakunapa rukunkunapis Dyuspa unay rimaqninkunatapis qischaranllapa.
24 Piru akaw qamkuna kanan kusa imayjun kaqkuna.
Chaqa kananllami kusata aligriyashaykillapana.
25 Akaw qamkuna kanan kusa unta mikuqkuna.
Chaqa maydiyaqami mallaqnankillapa.
Akaw qamkuna kanan kusata asikuqkuna.
Chaqa maydiyaqami kusalata llakir waqankillapana.
26 Akaw qamkuna kanan tukuypaq kusa alabakasha kaqkuna.

* **6:16** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.

Chaqa chaynullami unay rukuykillapakunapis, Dyuspa mana chiqap rimaqninkunatachu alabaranllapa.

Ĉhiqnimaqninchiktami llakipashunllapa
(Mt 5.38-48; 7.12)

27 "Piru qamkuna uyakumaqkunatami nishaykillapa: Ĉhiqnishuqkunatami llakipayllapa. Chaynulla chay qischashuqkunawanpis allinlata rurayllapa. 28 Mayqan qamkunapaq mana allinta rimatinllapapis, shumaqta willayllapa. Chaynulla imapaq uchachar qischashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq. 29 Mayqan uklaw qaqllaykipi takashutinllapaqa, uklawtapis rikachiyllapa. Mayqan punchuykita kitashutinmapis, dijay kamsaykitapis apanqa. 30 Mayqanpis imalata mañakushutinpis, quy. Chaynulla mayqan imaykita kitashutinpis, amami mañankillapachu tikrashunanllapapaqqa. 31 Chaynumiri ukkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis chaynulla paykunawanpis kayllapa.

32 "Chaqa qamkunata llakipashuqkunalata llakiparqa ¿imanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunapismi, payta llakipaqkunalataqa llakipanllapa. 33 Chaynulla qamkunata allinta rurashuqkunalawan allinta rurarllapaqa, ¿imanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapis chaynuqa ruranllapa. 34 Qamkuna, mayqanta imalata pristatiyqami kutichimayanqa nir yarpur pristarqa, ¿imanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapismi pristanakunllapa, imalawan kutichinakunanllapapaqqa. 35 Chayrayku ashwan chay ĉhiqnishuqkunataqa masta llakipayllapa. Chaynulla allinlata paykunawanqa rurayllapa. Chaymi imata pristarpis, ama yarpunkillapachu: Imalawan kutichimayanqa nirqa. Chaynu rurarllapaqami mana tukukaq imaykillapatana tarikunkillapa. Chaynulla unaqpi kawsaq Dyusninchikpa wamrankunana kankillapa. Chaqa Dyusqami, mana payta yarpuqkunata, chaynulla mana allin kaqkunamatapis kusata llakipan. 36 Chaymi qamkunapis llakipakuyllapa, imanutaq Taytanchikllapa Dyuspis kusata llakipakun chaynu.

Amami uknikita jwis yupay rikar yaĉhankichu
(Mt 7.1-5)

37 "Amami ukkunata rikar yaĉhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaĉhashunanllapapaq. Chaynulla ama ukkunata uchachayllapachu, Dyus qamkunatapis ama uchachashunanllapapaq. Ashwanmi pirdunanakuyllapa, Dyus qamkunatapis pirdunashunanllapapaq. 38 Ukkunatami quyllapa, Dyus qamkunatapis qushunanllapapaq. Payqami kustalnikillapapi qushunqallapa imakunatapis allita midikashatana. Chaymi ĉhaspir ĉhaspir untachimunqa kustalnikillapamanqa. Chaynu qamkuna ukkunata imakunawan yanapashaykillapanullami, Dyusqa qamkunatapis yanapashunqallapa".

39 Jesusmi kay kumparasyuntapis niran:

"¿Puytinmanchu syigu runa, uk syigu masinta kaylata kaylata rishun niyta? ¿Manachu ishkantinllapa ima uĉhkukunaman ratanmanllapa? 40 Chaynumiri uk yaĉhakuqpis mana maschu yaĉhachiqninmantaqa. Chaymi maydiya allita yaĉhakurpis, yaĉhachiqnin yupayllana kanqa.

41 “¿Imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq
ĉhurakanki, qampa nawikipi atun qiru tayan chayta naypaqta mana
lluqshichirqa? 42 Qampa nawikipi atun qirupaq mana kwintachakarqa,
¿imapaqtaq uknikita ninki: ‘Ukniy, dijamay nawikipi kaq usulta
lluqshichishaq’ nirqa? Kusa allin tukuq runa, qampa nawikipi atun
qirutaraq puntataqa lluqshichiy. Chaynuqami allita rikarna, uknikipa
nawinpi usul kaqtaqa lluqshichinki.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

43 “Allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa.
Chaynulla mana allin qirupis manami allintaqa puquyta puytinchu.
44 Chaymi tukuy qirukunata puquyninmanta riqsinchik. Chaqa iguspa
puquynintaqami mana kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla
ubapa puquynintapis manami sarsakunamantachu pallanchik.
45 Chaynumi allin runakunapis allin kaqkunalata riman allinkunala
shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin
kaqkunalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku.
Chaqa mayqanpis shunqunpi kashanllatami, rimanllapa.

Ishkay wasipa simintun
(Mt 7.24-27)

46 “¿Imapaqtaq qamkunaqa ‘Amituy Amituy’ nimankillapa, nuqa
nishaykunata mana kasurqa? 47 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqan-
pis uyamar nuqa nishayta kasur ruraqkunaqami kaynu yupay. 48 Uk
runami wasinta shachinanpaq puntataqa kusa rurita simintuta rajar,
rumipa ananmanta shachiran. Chaymanta riyu untamur, chay wasipi
wipyakarpis mana kuychiylamatapis puytiranchu. Chaqa kusa alliri
shasha karan. 49 Piru mayqanpis uyamar chay nishaykunata mana
kasuqqami, uk runa mana simintuta rajarchu allpa analanpi wasinta
shachiran. Chaymanta riyu untamur chay wasipi wipyakatinqa, chay
wasiqa limpu limpu pampalla rataran chay yupay”.

7

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqninpa uk sirbikuqninta
(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

1 Chaymanta chay runakunata willar tukchirnaqa, Jesusqa riran
Capernaúm pwibluman. 2 Chaypimi Romamanta suldadukunapa uk
mantaqnin karan. Paypa kusala munashan sirbiqninmi allipla qishaq
karan wanuypaqna. 3 Chaymi chay runaqa Jesuspaq rimaqllapata
uyaparan. Chaymantami, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunata
rugar kaĉharan, Jesusta rir willatinllapa shamur sirbiqninta allichanan-
paq. 4 Chaymi paykunaqa Jesusman rir qimikarqa, kusalata rugaranl-
lapa kaynu nir:

—Taytituy, allinmi kanqa chay suldadukunapa mantaqnintaqa
llakipanaykipaq. 5 Chaqa payqami nasyunninchikta kusalata munan.
Chaynullami chay tantakanayllapa wasimatapis rurachikuran nir.

6 Chaynu nitinmi Jesusqa riran paykunawan. Piru wasiman
shipchayatinllapanaqa, chay suldadukunapa mantaqninqa
amigunkunata kaĉhamuran kaynu nir Jesusta willananllapapaq:

"Taytituy, amami piñakunkichu. Chaqa nuqa mana kwintachay-
paqla kashayraykumi, mana allinchu rir wasiyman yaykunaykipaqqa.
7 Chayraykumi mana nuqallaqa riyta puytiraychu rugashuqqa. Chaymi
kaylamanta niy, sirbikuqniyqa alliyananpaq. 8 Chaqa nuqallatami man-
tamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata
mantani. Chaymi mayqannintapis 'Riy' nitiyqa, rin. Ukta 'Shamuy' ni-
tiypis, shamun. Chaynulla sirbiqniytapis, imata ruranapaq kaĉhatiypis
ruran" nir.
9 Chaynu nishanta uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla kidaran.
Chaymi chay runakuna ikinta riqkunaman tikrakar, niran:
—Nishaykillapa: Tukuyla Israel pwiblupiqa manami mayqantapis
kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.
10 Chaymanta chay mandadu rishakuna wasiman tikrakarqa, chay
sirbikuqta allintana tariranllapa.

Byudapa wamranta Jesús kawsachimuran

11 Chaymantaqa Jesusqa riran uk pwiblu Naín shutiqman. Paywan-
qami achka yaĉhakuqninkuna, chaynulla kusa achka runakuna ima riran-
llapa. 12 Chaynu rir pwibluman ĉhayarllapanaqa rikaranllapa uk byudapa
uklayla wamran wanushata chay pwiblumanta kusala achka runakuna
apaqllapata. 13 Chayta rikarmi Jesusqa, chay warmisitapaq kusalata
llakir kaynu niran:
—Ama waqaychu mamitay nir.
14 Chaynu nir wanushaman qimikar kamatinmi, chay apaqkunaqa
yarachiranllapa. Chaymi Jesusqa chay wanushataqa niran:
—Wamra, qamtami nishuni ¡kawsamuy! nir.
15 Chaynu nitinqami chay wanushaqa kawsamur tar rimaqna qal-
lariran. Chaymantami Jesusqa chay wamrataqa mamanwanna dijaran.
16 Chayta rikarmi, tukuyla chaypi kaqkunaqa alliplata dispantakar
Dyusta alabaranllapa, kaynu nir: "Dyusninchikpa kusa shumaq ri-
maqninmi rikarisha nuqanchikkunaman". Chaynulla "Dyusninchikmi
shamusha pwiblunta yanapaq" nir ima.
17 Chaynu Jesús rurashankunataqami, tukuy chay Judeapa lugarninpi
yaĉharanllapana.

Shutichikuq Juanmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan Jesusman
(Mt 11.2-19)

18 Juanqami yaĉharan tukuy chay pasashankunata, yaĉhakuqninkuna
parlasha katin. Chaymi ishkay yaĉhakuqninkunata qayar, 19 kaĉharan
Jesusta tapunanllapapaq: "Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan
chay kanki, manaqachu uktaraq yarayashaqllapa" nir.
20 Chaynu kaĉhatinllapaqa, chay mandadu rishakunaqa Jesusman
qimikar tapuranllapa kaynu nir:
—Shutichikuq Juanmi kaĉhamashallapa tapushunayllapapaq qamchu
kanki Dyusmanta shamunanpaq karan chayqa, manaqachu uktaraq
yarayashaqllapa nir.
21 Chaynu nitinllapami, Jesusqa chay kutilla achka qishaqkunata al-
licharan, chaynulla qischakayninkunamantapis. Chaynulla dyablupa
yarpuyninwan kaqkunata allicharan, syigukunatapis nawinkunata al-
lichatin rikakuranna. 22 Chaynu chaykunata rurarnaqa, Jesusqa niran
chay tapuqkunataqa:

—Rir Juantaqa willayllapa tukuy rikashaykillapata, uyapashaykillapata ima. Willayllapa:
Syigukunatapis rikakuchin,
kujukunatapis alliyachitin purinllapa,
ismuyaq aychayjunkunatapis allichan nir.
Chaynulla upakunatapis uyakuchin,
wanushakunatapis kawsachimun,
chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapapaqpis, nir ima.
23 Chaynulla willankillapapis: ¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatin mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin! nir.
24 Chaymanta Juanpa yaĉhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:
"¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchiq yupay, ¿chayta rikakuqchu riraykillapa? 25 ¿Manaqachu uk runa kusala ĉhaniyjun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaĉhankillapa chaynu mudakur paykuna munashanllapakunalata rurar taqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir. 26 Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspaq rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa. 27 Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:
'Nuqami qampa naypaykita ukta kaĉhashaq,
imanutaq nanta kiĉhar kamkachinllapa chaynu qampaq yaĉhachikunanpaq' nir.
28-29 Nishaykillapapis: Tukuy runakunamanta manami Juan yupay kusa allinla runaqa kashachu uklamapis. Chaqa tukuy runakuna, wakin impwistuta kubrakuqkunamapis, Juan rimatin uyakurqa, kwintata qukaranllapa paykunata Dyusqa chiqapta yanapayanqallapa nir. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinqa, kasur shutikuranllapa. Ashwan kananqa Dyusninchikpa mantakuyninpina mana kwintachaypaqla chaykunaqa, mastana intrakanllapa Juanmantaqa. 30 Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunashuypaqa, mana kriyinaranllapachu imanumi Dyus chiqapta yanapayanqa nirmapis. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinpis mana kasur mana shutikuranllapachu".
31 Chaymi Jesusqa niranpis:
"¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi runakunataqa? ¿Imakuna yupaytaq paykunaqa? 32 Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: 'Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyllapapis, mana waqaraykillapachu' ninakun chaykuna yupay. 33 Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinqa niraykillapa: 'Juanqami dyablupa yarpuyninwan' nir. 34 Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: 'Kusala amryintu, upyalun,

chaynulla Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa, uchasapa runakunapa amigun' nir ima. 35 Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa".

Jesusmi, fariseo runa Simonpa wasinpi

36 Chaymantaqa uk fariseo runami Jesustaqa kunachiran, wasinman rir mikunanpaq. Chaymi Jesusqa chay fariseupa wasinman yaykur misaman taran. 37 Nataq chay pwiblullapimi kaq uk kusa uchayjun warmi. Paymi yaĉharan Jesusqashi chay fariseo runapa wasinman mikuq ĉhasha nir. Chaymi alabastru butillitapi kusa mishki mutkiypaqla yakituta charikur ĉharan. 38 Ĉharqa, kusalata waqar Jesuspa ĉhakinpa yatanlaman tar, chay waqayninwan Jesuspa ĉhakintaqa paqaq qallariran. Chaymantaqa aqchanwan chakichir ĉhakinta muchar salaran chay mishki mutkiypaqla yakituwanqa. 39 Chaymi chay fariseo, Jesusta qaraq apasha karan chayqa, kaynuta yarpuran: Chiqapta kay runa Dyuspa rimaqnin karqa kwintata qukanman, imanu warmi karmi chaynu rurayan nirmapis. Yaĉhayanmanmi kusa uchayjun warmi nir. 40 Chaymi Jesusqa niran:

—Simón, kayta willashayki.

Chaynu nitinqa, chay fariseuqa niran:

—Willamay Yaĉhachikuq Taytituy.

41 Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:

—Ishkay runami dibiyaran uk runa pristasha karan chayta. Ukqa kinyintus dinaryuta dibiyaran. Nataq uknin-shuypaqa sinkwinta dinaryulata dibiyaran. 42 Chaymi mana pagrayta puytitinllapaqa, chay pristasha karan chayqa llakipar mana kubrarannachu ishkantinta. Ma willamay Simón: ¿Chay ishkay runakunaqa mayqaynintaq chay qillayta pristasha karan chay runataqa mastaqa munayanqa?

43 Chaynu Jesús taputinqa, Simonqa niran:

—Nuqataqa yarpuchiman, chay masta dibiyatin llakipar mana kubraranchu chay paymi mastaqa munayanqa nir.

Chaynu nitinqa, Jesuspis niran:

—Chiqapta ninki.

44 Chaynu Simón nitinqa, warmiman Jesusqa tikrakar Simontaqa niran:

—¿Rikayankichu kay warmitaqa? Simón, nuqa wasikiman yaykamutiyqa, ĉhakiyta paqakunaypaqqa mana yakuta qumaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, ashwan ĉhakiyta waqayninwan paqar aqchanwan chakichishamapis. 45 Qamqami mana saludar muchamaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, yaykushaymanta-pacha mana shaykuq muchamasha ĉhakiylapi. 46 Chaynulla qamqa asaytiwan mana umaylamatapis salashaykichu. Piru kay warmisitaqami, ashwan ĉhakiyta salasha chay mishki mutkiypayla yakituwan. 47 Chayrayku nishuni, kay warmisitatami kusa achka uchankunamanmatapis llakipar pirdunani. Chaymi payqa kusata munaman. Piru mayqantapis ashlilata pirdunashaqa, mana yanqa munamanchikchu.

48 Chaymantaqa chay warmita niran:

—Uchaykikunamantaqami llakipar pirdunashuni nir.

49 Chaynu Jesús nitinqa, chay wakin chaypi kaqkunaqa paykunapura
tapunakuq qallariranllapa kaynu nir: “¿Imataq kay runaqa uchanlla-
pakunamanmatapis pirdunakunanpaqqa?”
50 Chaynu ninakuyatinllapaqa, Jesusqa chay warmisitataqa niran:
—Mamitay, chiqapta kriyimashaykiraykumi washakashayki. Qam-
nami rikunki nir.

8

Kay warmikunami yanaparan Jesusta

1 Chaymantami, Jesusqa puriran achka pwiblukunata, chaynulla
taksha pwiblitukunata, yaĉhachikuqnu Dyuspa shumaq rimayninta
washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Pullanqami
dusi yaĉhakuqninkuna karan. 2 Chaynullami pullanqa karanpis chay
warmikuna, dyablupa yarpuyninwan, ukman qishaywan kaqkunata al-
lichashankunapis. Paykunaqami kaykuna karan: María. Paytami María
Magdalena niqllapapis, Magdalamanta kashanrayku. Kay Mariaman-
tami, syiti dyablupa yarpuyninkuna lluqshisha karan. 3 Chaynullami
karanpis Chuza shutiq runapa warmin Juana. Kay Chuzami, Herodespa
imankunata rikaq karan. Ukqami karan Susana; chaynullami wakin
achka warmikunapis. Paykunami iman kaqlawanmapis yanapaq Jesus-
taqa.

Jesusmi kumparasyunta ruran uk tarpukuqwan
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

4 Tukuy pwiblukunamantami kusala achka runakuna Jesús kayashan-
man tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa kay kumparasyunta payku-
nataqa parlaran:
5 “Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman. Chaymanta shikwakutinqa
wakin simillanqa nanman rataran. Chaymi saruĉharanllapa, chaynulla
pariq kurukuna mikuran ima. 6 Wakin simillakunaqa rataran rumipa
ananman. Chaymanta nasirnaqa, das chakiran yakurayku. 7 Nataq
wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami
kashakuna pullan winar, limpu ĉhamitachiran. 8 Piru wakin simillaku-
naqami kusala shumaq pachaman ratar, nasimur puquran. Chaymi
kada similla syinllata puqutin kusala achkata kusichakuran”.
Chaynu nirnaqami, kusa jwirtita kaynu niranpis: “Rinriyjun kaqku-
naqa uyakur intrakayllapa” nir.

¿Imapaqmi yaĉhachikuran kumparasyunkunawan?
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

9 Jesuspa yaĉhakuqninkunami tapuran:
—¿Ima nishaq niyantaq kay kumparasyunqa? nir.
10 Chaymi Jesusqa niran:
—Qamkunatami unay mana intrakaypaq kasha katinmapis, kananqa
Dyusqa intrachishuyanllapa imanumi payqa mantakun nirmapis.
Piru wakin runakunata-shuypaqami willani kumparasyunkunalawan.
Chayna michka chapakurmapis ama rikakunanpaq, chaynulla michka
uyakurpis ama intrakananllapapaq.

Jesusmi tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

11 “Kaynutami munan niyta chay kumparasyunqa: Chay simillaqami,
Dyuspa rimaynin.
12 “Chay similla nanman ratasha nirqami intrachimanchik, Dyus
rimashanta uyakutin chaymanta dyablu shamurqa yarpuyninpi
purichiyashanta das qunqachin, amana kriyir washakananllapapaq
nir.
13 “Nataq chay similla rumipa ananman rataran chaykunaqami, intra-
chimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq.
Chaymanta chay simillakuna mana allita ĉhupakusha yupaymi uk tyim-
pulapaq kriyir qischakarqa das paymanta ashun nir.
14 “Wakin simillakuna kasha ruriman ratashakunaqa,
intrachimanchik Dyus rimashanta uyapaqkunapaq. Piru chay
yarpupakushankuna, kusata imakunata munapashankuna, chaynulla
munashanta rurashankuna imaqa, allmanta allmantaqa limpu
ĉhamitachiq yupay mana dijanchu puqunanpaqqa.
15 “Piru simillakuna chay kusa shumaq pachaman rataran chayku-
naqami intrachimanchik, chay allinla shunquyjun kar Dyus rimashanta
uyakur imuraslapis allita kasur, kusalata puquq yupay kawsaqkunapaq
nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Mr 4.21-25)

16 “Manami mayqanpis uk lamparataqa kachkanchu imawan pam-
pananpaq manaqa paranpa ĉhakinman ĉhurananpaqqa. Ashwanmi un-
aqlapi ĉhuran tukuyla yaykuqkunata achkirachinanpaq. 17 Chaynullami
kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla yupay
kaqkunaqami, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutilla-
manna rikaritin allita intrakanqallapa.
18 “Chayraykumi allita uyakuyllapa: Chaqa mayqanpis intrakar ka-
sukuqkunataqami masta intrachishaq. Piru chay mana intrakaqkunata-
shuypaqami intrakayanina niyashanmatapis limpula qunqachishaq”.

Jesuspa mamanwan ukninkuna
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

19 Chaymantami Jesuspa mamanwan ukninkunaqa, ĉharanllapa chay
maypiĉhi Jesús kayashanlawman. Piru kusala achka runakuna kashan-
rayku naypanman mana qimikayta puytiranllapachu. 20 Chaymi
mayqanĉhi Jesustaqa kaynu nir willaran:
—Mamaykiwan uknikikunami chay waqtapi ministishuyan nir.
21 Jesusqa niran:
—Mayqanpis Dyus rimashankunata uyakur, chay nishannullata ru-
raqkunami, mamaywan ukniykunaqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

22 Uk diyapi, Jesusqa uk yaku karruman yaykuran
yaĉhakuqninkunawan. Chaymi paykunata niran:
—Rishunllapa quĉhapa uklaw manyanman nir.
Chaymi riranllapana. 23 Chaymanta quĉhata pasayatinllapaqa, Je-
susqa punuran. Chaykamanqami, kusalata wayra rikarimuran. Chaymi
chay quĉhamapis wakmanta kaymanta maqchikaq qallariran. Chayna,

chay yaku karrumanqa yaku untaq qallaritin, yakuman chinqanan-
lapaqna karanllapa. 24 Chaynu tukuyatinqa, Jesusta rikĉhachir kaynu
niranllapa:
—¡Yaĉhachimaqniyllapa! ¡Yaĉhachimaqniyllapa! ¡Yakumanmi
chinqayanchikllapana! nir.
Chaymi Jesusqa sharir, wayrawan yaku maqchikaqtaqa willatinla,
limpu qasillaran. 25 Chaymanta yaĉhakuqninkunata niran:
—Ima, ¿manaraqchu allita kriyinkillapa? nir.
Piru paykunaqami kusata manchakushanrayku dispantakashalla,
tapunakuyaqllapa: "¿Imanu runataq kayqa? Chaqa wayrawan yakumat-
apis willatinla, kasun-ari" nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyninwan runa
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

26 Chay quĉhata riyarqami, ĉharanllapa Galileapa naypanpi Gadara *
shutiq lugarman. 27 Chaymi, Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, chay
lugarmantaqa dyablupa yarpuyninwan kaq uk runa yarqamur Jesus-
man qimikaran. Chay runaqami unayna mana raĉhpayjunnachu puriq,
chaynulla mana wasipinachu taqpis. Ashwanmi pantyunkunapina taq.
28 Chaymanta Jesusta rikarqa, kusala jwirtita qayĉhakur paypa naypanpi
qunqurir kaynu niran:
—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yaka-
pakamuychu! ¡Rugashaykimi ama qischamanaykipaq! nir.
29 Chaynuqami chay dyablupa yarpuyninqa niran, runamanta
lluqshinanpaq Jesús anyashanrayku. Chaqa kutir kutirmi chay
dyablupa yarpuyninqa chay runataqa aypaq. Chaymi runakuna michka
makinkunata, ĉhakinkunata alli kadinakunawan watatinllapamapis chay
runaqa pitiq. Chaynumi ashwan chay dyablupa yarpuyninqa chunllaq
lugarkunaman apaq chay runataqa. 30 Chaymi Jesusqa chay runataqa
kaynu nir tapuran:
—¿Imataq shutinki?
Chay runaqa niran:
—Shutinimi 'Legión'. †
Chaynuqami niran, dyablupa yarpuyninkuna paypi kusa achka
kashanrayku. 31 Chaymi chay dyablukunaqa, Jesusta rugaran ama chay
manchaypaq uĉhku ruriman kaĉhananllapapaqchu. 32 Chay sirkakunapimi
achka kuchikuna shitqakuyatin, chay dyablupa yarpuyninkunaqa Je-
susta rugaran, chay kuchikunaman yaykunanllapapaq. Chaymi Jesusqa
yaykuyllapa niran. 33 Chay dyablupa yarpuyninkuna chay runamanta
yarqurqa, chay kuchikunaman yaykuranllapa. Chaymi chay kuchiku-
naqa kallpaq qallariran qaqata uray. Chaymanta quĉhaman yaykur
ĉhuqar wanuranllapa.
34 Chaymi chay kuchita michiqkuna, tukuy chay pasashanta rikarqa,
kallpar riranllapa chay pwiblupi runakunata, chaynulla ĉhakrapi taqku-
natapis parlaq. 35 Parlakutinllapaqa runakunaqa lluqshiranllapa rikaq
chay pasashankunataqa. Chaymanta Jesús kayashanman ĉharqa, chay
runataqa Jesuspa naypanpi yarpuyninpina, mudakusha taqta rikar

* **8:26** Wakin iskribikashakunapimi "Gerasa" nin. † **8:30** Legión nirqami intrachimanchik kusala achka suldadukuna nir.

manchakuranllapa. 36 Piru chay tukuy ima pasashakunata rikaqkunaqa, manyaqlla parlakuranllapa imanumi alliyaran chay runaqa nirmapis. 37 Chaymi chay Gadara shutiq lugarmantaqa, tukuyla runakunaqa Jesusta rugaranllapa, chaymantaqa rinanpaq uklawta. Chaqa kusatari manchakuyaranllapa. Chaymi Jesusqa yaku karruman yaykur riran. 38 Chay dyablupa yarpuyninmanta alliyasha chay runaqa, Jesusta rugayaran paywan rinanpaq. Piru Jesusqami chay runataqa kidananpaq kaynu niran:

39 —Riy wasikiman. Chayna parlakuy Dyus imanumi llakipar yanapashusha nirmapis.

Chaymi chay runaqa rir parlakuran tukuyta chay pwiblupiqa, imatami Jesús paypaq rurasha nirmapis.

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima (Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

40 Chaymanta Jesús chay quĉhapa uklawninmanta tikrakar shamutinqa, chaypi kaq runakunaqa kusalata aligriyaranllapa yarayashanllaparayku. 41 Chaymi, uk runa Jairo shutiq ĉharan. Chay Jairumi tantakananllapa wasipi uk mantakuq kaq. Paymi Jesuspa naypanpi qunqurikur rugaran wasinman rinanpaq. 42 Chaqa wanuypaqna karan chay runapa uklayla warmi wamran kaqqa. Wamranqami dusi añuyjunna kasha kanqa.

Piru Jesusqami kusa achka runakunapa rurinta riyashanrayku, kusalata kiĉhkichiyaranllapa. 43 Chay runakunapa rurintami riyaran uk warmipis. Chay warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin qishaq karan. Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. 44 Kay warmisitami Jesuspa ikinlawta qimikar raĉhpanpa manyanta kamaran. Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuqqa qasillaranna. 45 Chaymantaqa Jesusqa tapukuran:

—¿Pitaq kamamasha? nir.

Chaymanta tukuy “Mana mana” niyatinqa, Pedruqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, kusala achka runakuna kashanraykumi, kiĉhkipi kumsashuyan ima nir.

46 Piru Jesusqami niran:

—Mayqanĉhi kamamasha. Chaqa nuqami kwintata qukasha kani, pudirniy yarqusha nir.

47 Chaymanta chay warmiqa imanupis mana niyta puytirqa, chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypanpi qunqurikuran. Chaymi tukuypa naypanpi rimaran imanumi Jesuspa raĉhpanta kamarla alliyaran nir ima. 48 Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy.

49 Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta uk runa ĉhar kaynu niran:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu yaĉhachikuqtaqa nir.

50 Piru Jesusqa chaynu niqta uyarqa, niran:

—Ama manchakurchu, nuqalapi kriyiy. Chaymi wamraykiqa alliyanqa nir.

51 Chaymanta Jesús wasiman ĉharnaqa, Pedruta, Santiaguta, Juanta,
chay wamrapa taytanta, mamanta imala rurimanqa yaykuchiran.
52 Tukuymi waqayaranllapa chay wanushapaq llakir. Piru Jesusqa
niran:
—Ama waqayllapachu. Kay wamraqami mana wanushachu,
punuyanlami nir.
53 Chaynu nitinmi, tukuyla asiparanllapa paytaqa. Chaqa
yaĉhayaranllapari wanusha nir. 54 Chaymantami Jesusqa makinmanta
aypar kusala jwirtita rimar niran:
—¡Mamitay sharimuy! nir.
55 Chaynu nitinmi kawsamur, sharimuran. Chaymantami Jesusqa
kaĉhakuran qarananllapapaq. 56 Chaymi taytankunaqa, kusa dispan-
takashalla kidaranllapa. Piru Jesusqa niran, ama mayqantapis par-
lananllapapaqchu, chay rurashankunapaqqa nir.

9

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

1 Jesusqa tantaran tukuynin dusi yaĉhakuqninkunata. Chaymantami
yaĉhayninta, pudirninta ima quran, tukuy dyablupa yarpuyninku-
nata itakunanllapapaq chaynulla qishaykunamanta allichakunanlla-
papaq ima. 2 Chaynumiri yaĉhakuqninkunataqa kaĉharan Dyuspa man-
takuyninpaq yaĉhachikunanllapapaq, qishaqkunata allichananllapapaq
ima. 3 Kaynu nirmi kaĉharan:
“Nanpaqqami ama imalatapis aparchu rinkillapa: Bastunta, albur-
jata, tantata, chaynulla qillayta, mudakunaykipaq raĉhpaykillapa ima-
matapis. 4 Mayqan wasiman ĉharpis, chaymantaqa ama lluqshinkil-
lapachu, chay lugarmanta rinaykillapakaman. 5 Imanupi mayqan
pwiblupi mana samachishunatinllapaqa, ĉhakikillapapi kaq pulbumat-
apis ĉhaspir lluqshir rinkillapa. Chaynu rurarqami intrachinkillapa:
‘Manami nuqakunapa kwintaynachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa’
nir”.
6 Chaynu nitinmi, paykunaqa riranllapana tukuy pwiblitukunata
Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu chaynulla qishaqkunata al-
lichaqnu ima.

Jesuspaqmi Herodes yaĉhanaran
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

7 Chaymantami tukuy chay pasashankunapaq gubyirnu Herodesqa
uyaparanna. Piru mana yaĉhayaranchu imanumi kanqa nirmapis. Chaqa
Jesuspaqqa ukkunaqa niqllapa: “Juan wanushanmanta kawsamusha”
nir. 8 Ukkuna-shuypaqa niqllapa: “Dyuspa rimaqnin Elías shamunan-
paq karan, chay shamusha” nir. Chaynulla wakinkunapis niqllapa:
“Dyuspa unay uk rimaqninkuna kawsamusha kanqa” nir. 9 Chaynu niy-
atinllapamapis, Herodesqa paylla niran: “Chaqa nuqalla niray, Juanpa
umanta pitinanllapapaqqa. Chaynu katinqa ¿mayqantaq kanqaqa chay
runapaq kusata rimayanllapa chayqa?” nir.
Chaymi chiqapta yaĉhanar Herodesqa kusalata Jesustaqa tariyta
yarpuran.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

10 Chaymanta chay apustulninkuna tikrakamurqa Jesustaqa parlaran-
llapa tukuy imakunata rurashanllapata. Chaymi Jesusqa paykunalata
apar riran Betsaida pwibluman. 11 Piru runakunaqa, Jesusqa Betsaidapi
nir yaĉharqa riranllapa. Ĉhatinllapaqa Jesusqa samachiran. Samachirqa
runakunataqa willaran imanumi Dyus mantakun nir, chaynulla payku-
napa naypanpi qishaqkunata allicharan, ima. 12 Chaymanta limpu
tardiyatinnaqa, Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar, kaynu
niranllapa:

—Taytituy, runakunata willay rir chay shipchakaq pwiblitukunaman,
lugarkunaman ima mikunanllapata rantir mikur samananllapapaq.
Chaqa kay lugarpiqami mana imapis kanchu nir.

13 Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Qamkuna qarayllapa, nir.

Chaynu Jesús nitinqa paykunaqa niranllapa:

—Chaqa sinku tantitawan ishkay piskaditula kan. ¿Maymantashi kay
kwichka achka runakunapaqqa mikuymatapis rantishunllapaqa?

14 Chaqa tukuyninqa chaypi kaqkunaqa ullqukunala sinku mil (5,000)
kasha kanqallapa. Piru Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

—Willayllapa chay runakunaqa tanqallapa sinkwinta, sinkwinta nir.

15 Chaynu nitinqa, yaĉhakuqninkunaqa tukuy runakunataqa samachi-
ranllapa. 16 Chaymanta Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkay piska-
dituta aypar unaq syiluman chapakur, chaykunapaq payji nir, Taytan
Dyusman mañakuran. Chaymantami chaykunataqa pidasu pidasu pakir
yaĉhakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaqkunata aypachinanllapa-
paq. 17 Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqllananllapakaman. Chay-
mantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa dusi kanas-
tata tantaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran (Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

18 Uk diyapimi Jesusqa payla Taytanman mañakuyar, yaĉhakuqninkuna
pullan katin, paykunataqa tapuran kaynu:

—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

19 Chaynu nitinqa paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa
ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa unay ri-
maqnin kawsamusha kanqa nir.

20 —Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran
yaĉhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa (Mt 16.20-28; Mr 8.30–9.1)

21 Chaynu nitinllapaqami Jesusqa paykunataqa niran, ama mayqan-
tapis willananllapapaqchu, chay yaĉhayashanllapataqa. Chaymi kaynu
niranpis yaĉhakuqninkunataqa:

22 “Dyusmanta Shamuq Runataqami ruku mantakuqkuna,
kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkuna ima ĉhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmi

wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa”
nir.
23 Chaymantaqa tukuyta Jesusqa niran:
“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa
llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama
manchakurchu waran waran nuqalapi yarpur shachinakunqallapa.
24 Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta ka-
maqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis
nuqapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna
kawsanqallapa. 25 Piru mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta
tantakur mana washakatinqa, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa?
26 Chaymi nuqaqa nini, nuqamanta pinqakuqkuna, chaynulla chay ri-
mashaykunamanta pinqakuqkunamantaqa, nuqapis llipyalla pudirniy-
wan shamurqa pinqakushaq paykunamantaqa. Chaqa chay diyaqa
shamushaq Taytaypa kusala llipyalla pudirninwan, kusa allinla an-
gelkunawan ima. 27 Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa
wakinllaqa Dyus mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu”.

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakaran
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

28 Chay parlashanmanta uchu diyamana pasasha katinqa Jesusqa
Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar rir iqaran uk sirkaman, chaypi
Dyusman mañakunanpaq. 29 Chaynu mañakuyatinqami Jesuspa qaql-
lanqa kusa ukman shumaqpaq tikrakaran. Chaynulla raĉhpanmapis
kusala yuraq llipya intirupaq tikrakaran. 30 Chaykamanmi ishkay
runakuna rikarimusha Jesuswan parlayaran. Chay ishkay runaku-
naqami Moiseswan Elías karanllapa. 31 Chay paykunaqami kusa
llipyaypa rurinpi shasha parlayaranllapa, imanumi Jesús qischakar
Jerusalenpi wanuyanqa nir. 32 Pedruqa wakinninwan allipla punuy-
paq karmapis, allipta shachinakur Jesuspa chay llipyaynintaqa rikaku-
ranllapa. Chaynulla Jesuswan ishkay runa parlaqtapis rikaranllapa.
33 Chaymanta chay ishkay runakuna Jesusmanta ashuyatinnaqa, Pe-
druqa Jesusman qimikar, kaynu niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa!
Rurashaqllapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq,
ukta Eliaspaq nir.
Piru chaynu nirmapis Pedruqa mana yarpuyninpichu chaynuqa
rimayaran. 34 Chaynu rimanankamanqa puktay limpu pamparanl-
lapa. Chaynu puktay pampatinllapaqa alliplata manchakuranllapa.
35 Chaymantaqa chay puktaypa rurinmantaqa Dyus kaynu niran:
“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. *
¡Paylatami kasunkillapa!” nir.
36 Chaynu chay rimayta uyapatinllapala Jesusqa payla kasha karan
chaypiqa. Piru chaynu katinmapis, chay tyimpuqa, uyasha chaykunaqa
mana imalatapis pitapis willaranllapachu, chay rikashanllapataqa.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyninwan kaq wamrata
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

* **9:35** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kaymi akrashay Wamrayqa” nir.

37 Chaymanta allaqnin diya unaq sirkamanta ishkimutinllapaqa, Jesusta tariqqa kusala achka runakuna riranllapa. 38 Chaymi chay kusa achka runakunapa rurinmanta uk runa, kusa jwirtita kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, kusalatami rugashayki rikanaykipaq kay uklayla wamrayta. 39 Chaqa paytami dyablupa yarpuynin aypar kusata qayĉhachir atakita qur, shiminmantapis pusquta itakuchin. Chaynulla kusata qischarmi kusa llakiypaqta dijan. 40 Chaymi chay yaĉhakuqnikikunata mañakuray dyablupa yarpuynintaqa itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir. 41 Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qischakashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuy wamraykitaqa nir. 42 Chaymi chay wamrata Jesusman qimitinnaqa, chay dyablupa yarpuyninqa wamrataqa pachaman ratachir atakita quran. Chaynu ruratinqa Jesusqa, chay dyablupa yarpuynintaqa anyarlla itakur, chay wamrataqa allintana taytanwan dijaran. 43 Chayta tukuyla rikaqkunami kusa dispantakashalla kidaranllapa, imanumi Dyusqa rurayta puytin nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Chaynu Jesús tukuy imata rurashanrayku runakuna kusa dispantakashalla kanankamanmi, payqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

44 —Kay nishuyanillapa chayta allita uyakur ama qunqayllapachu, Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa nir.

45 Chaynu nitinmapis, yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaqa Dyusmi nisha karan amaraq intrakananllapapaqchu. Chaynullami manchakur Jesustaqa mana tapuranllapachu, imapaqmi chaynu rimasha nirmapis.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

46 Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa paykunapura willanakuq qallariranllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir. 47 Chaymi Jesusqa imatami yarpuyanllapa nir kwintata qukar, uk wamrituta paypa pullan shachir, 48 yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa shutiypi kay wamrituta shumaqta samachiqqami, nuqallatana samachimayan. Chaynulla nuqata samachimaq-shuypaqa, mayqanĉhi kaĉhamasha chayta samachiyan. Chaqa tukuy qamkunamanta mana kwintachaypaqla kaqmi, Dyuspaqqa kusa mas allinpaq riqsikasha kanqa”.

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik
(Mr 9.38-40)

49 Chaymantaqa yaĉhakuqnin Juanqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa nirayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanchu purin nir.

50 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqanchikpa mana kuntranchik karqami, faburninchik kanqa nir.

Jesusmi Santiaguwan Juanta anyaran

51 Jesús syiluman rinanpaq tyimpu ĉhamuyatinnaqa, kusata animakur
riran Jerusalén pwiblumanqa. 52 Chaymi wakinta kaĉharan nay-
paqta rir, Samaria lugarpa uk pwiblitunpi wasita tarir kamakachitin-
llapa chaylapi samananllapapaq. 53 Piru chay Samariamanta kaqku-
naqa mana samachinaranllapachu, Israelmanta kaqkunawan mana
piĉhunakuq kashanrayku. Chaqa paykunaqari yaĉharanllapa Israelmanta
kar Jerusalenman riyan nir. 54 Chaymi yaĉhakuqninkuna Santiaguwan
Juan chayta rikarqa, kaynu niranllapa Jesustaqa:

—Taytituy, ¿munayankichu [Dyuspa unay rimaqnin Elías rurashan-
nulla] † nuqakunapis syilumanta nina shamunqa nitiyllapa, shamur
paykunata rupachir tukchinanta?

55 Chaynu nitinllapami Jesusqa paykunalawman tikrakar anyaran
[kaynu nir:

—Qamkunaqami mana allin yarpuyniyjun kashaykillaparayku mana
yaĉhankillapachu imatami rimayankillapa nirmapis. 56 Chaqa Dyusmanta
Shamuq Runaqami, mana runakunata chinqachinanpaqchu shamusha.
Ashwanmi shamusha runakunata washananpaq].

Chaymantaqa riranllapa uk pwiblitumanna.

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin
(Mt 8.19-22)

57 Nanta riyatinllapaqami, uk runa kaynu niran Jesustaqa:

—Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir. 58 Chaynu nitinmi
Jesusqa niran:

—Surrukunami maĉhayniyjun pununanpaqqa. Chaynulla pariq
kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-
shuypaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanla-
paqmapis nir.

59 Chaymantaqa ukta niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinmi chay runaqa niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chayman-
tanami rishun nir.

60 Jesusqa niran:

—Chaqa mana nuqapi kriyiqkunaqami imanutaq wanushakuna-
maqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pam-
panakunqa. Ashwan qamqa rir yaĉhachikuy imanumi Dyus mantakun
nir ima.

61 Qashan ukqa niran:

—Taytituy, nuqami pullayki rinayani. Piru puntataqa dijamay rishaq
wasiypi kaqkunata 'Rishaqna' ninaypaq.

62 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Mayqanpis aradunpi aypakusha yapukuyar, ikiman chapakuqnu
riqqami, Dyuspa mantakuyninpaqqa mana sirbinchu nir.

10

Jesusmi sitinta akrashankunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq

† **9:54** Masta intrakanarqa rikashunllapa 2 Reyes 1.10.

1 Chaymantami Amitunchik Jesusqa akraran sitinta * runakunata.
Chaynu akrarmi, ishkay ishkay kaĉharan paypa naypantaqa, chay
tukuy pwiblukunaman, lugarkunaman rinanpaq karan chaykunaman.
2 Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:
"Chiqaptami kusichaqa kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa.
Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaĉhananpaq tra-
bajaqkunata, paykunana tantananllapapaq nir. † 3 Riyllapana. Piru al-
lita kwintata qukarmi rinkillapa. Chaqa qamkunata kaĉhashurllapaqa uk
uyshitakunata surrukunapa rurinta kaĉhaq yupaymi kaĉhashuyanillapa.
4 "Amami apankillapachu qillayta purichina talqitata, alburjata,
chaynulla uk llanqikunamatapis. Chaynulla nankunapi mayqanta
saludarqa, amami maykaman parlar shankillapachu. 5 Uk wasi-
man yaykurqa, naypaqtaqa saludakunkillapa kaynu nir: 'Dyus yana-
pashutinllapami kusa shumaq kankillapa kay wasipiqa'. 6 Chaynu
nitkillapa, chaypi kaqkuna kusa shumaqta uyakur intrakatinllapaqa,
Taytanchik Dyusmi shumaqta yanapanqa. Piru mana kasushutinllapa-
shuypaqami mana imapis kanqachu. 7 Chaynu chay wasipi kusa shu-
maqta uyakur intrakatinllapaqa, chayllapi kidankillapa. Chaymi chaypi
mikunkillapa, upyankillapa imalatapis qushutinllapaqa. Chaqa uk tra-
bajaqqami pagrakayta puytin.
8 "Chaynulla uk pwibluman ĉhatkillapa shumaqta intrakar
samachishutinllapaqa, mikuyllapa imalatapis qarashutinllapaqa.
9 Chaypi qishaqkuna katinqa, allichar, kaynu ninkillapa: 'Dyuspa
mantakuyninmi, shipchana qamkunapaqqa' nir. 10 Piru uk
pwibluman ĉhatkillapa mana kasushutinllapaqa, waqta kallikunaman
yarqunkillapa, kaynu nir: 11 '¡Kay pwibluykillapapa allpankuna
kay ĉhakiyllapapi aypakushanmatapis qamkunapa naypaykillapapi
ĉhaspichikushaqllapa mana kasumashaykillaparayku! Piru Dyuspa
mantakuyninqami shipchana qamkunapaqqa' nir. 12 Nishaykillapa:
Chay jwisyu diya ĉhamutinqami chay pwiblupaq kastiguqa kusala mas
manchaypaq kanqa, Sodomamanta runakunamanmatapis nir.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu
(Mt 11.20-24)

13 "¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata
qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro
shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiymaqa, paykunaqa aykap-
ina Dyuspi kriyir uchankunata dijar, saqalla raĉhpankunata yakakur,
uĉhpapa anan tasha kanmanllapa.
14 "Piru jwisyu diya ĉhamutinqa, qamkunapaq kastiguqa mas kanqa,
chay Tiro pwiblumanta, Sidón pwiblumanmatapis. 15 Qamkuna Caper-
naúm pwiblupi taqkuna, ¿yarpunkillapachu washakar syiluman riyankil-
lapa kanqa? nir. Ashwanmi qamkunaqa tukuy tyimpupaq kasti-
gakanaykillapapaqna itakukankillapa.
16 "Chaqa mayqanpis qamkunata uyakushuqkunaqa, nuqatapis
uyakumayan. Chaynulla qamkunata disprisyashurllapaqa, nuqatapis
disprisyamayan. Nataq nuqata disprisyamar-shuypaqa chay
kaĉhamasha chayta disprisyayanllapa".

---

* **10:1** Wakin iskribikashakunapimi "Sitintay-dus" nin. † **10:2** Kusichananpaq chaykunaqami, Jesuspi tukuy manaraq kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaĉhachikuqkuna.

Jesús sitintata kaĉhashankunami tikrakamuranllapa

17 Chay sitinta runakuna rishakunaqa, tikrakamuranllapa kusa aligrila, kaynu nir:

—¡Taytituy, tukuy dyablukunapa yarpuyninkunata qampa shutikipi anyatiyllapaqami kasumanllapa! nir.

18 Jesusqa niran:

—Chiqaptami chaynu. Chaqa nuqami rikaray Dyus unaq syilumanta Satanasta itakamutin, uk rilampa yupay ratamuqta. 19 Chaynu dyablupa pudirnin kasushunanllapapaqmi pudirta qushurayllapa. Chaymi kulibrakunapa, alakrankunapa rurinpi puritkillapamapis mana imanachishunqallapachu. 20 Piru amami chay dyablupa yarpuyninta anyatkillapa kasushushanllaparaykulaqa aligriyayllapachu. Ashwanmi masta aligriyayllapa unaq syilupi shutikillapa iskribikashanrayku.

Jesusmi aligriyaran
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Chay kutillami, Jesusqa Santu Ispiriturayku kusalata aligriyar niran:

"¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaĉhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaqa. Chaynumiri Taytituy. Chaqa qammi chaynu kananpaqqa munashayki kasha" nir.

22 Chaynullami Jesusqa niranpis:

"Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Piru manami mayqanpis riqsimanchu Dyuspa Wamran kani nirqa. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla manami mayqanpis Taytaytaqa riqsinllapachu. Ashwan nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiyta puytini".

23 Chaynu nirqa, yaĉhakuqninkunaman tikrakar paykunalata niran:

"Kusa shumaqmi kanqallapa, qamkuna kay rikayashaykillapata rikaqkunaqa. 24 Chaqa nishaykillapapis: Dyuspa achka rimaqninkuna, mantakuq runakuna ima, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaranllapachu chaynulla mana uyaparanllapalamapischu" nir.

Samariamanta runapaqmi Jesús kumparasyunta ruraran

25 Chaymanta Moisés mantakushanta uk kusata yaĉhar yaĉhachikuqmi, ima ninqashi nir, kaynu Jesusta tapuran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿imatana rurayman tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

26 Jesusqa niran:

—¿Imatataq nin Dyus nitin Moisés mantakushanpiqa? ¿Imatataq liyiyanki?

27 Chaynu nitinmi chay yaĉhar yaĉhachikuqqa niran:

—Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, jwirsaykiwan, yarpuynikiwan ima. ‡ Chaynulla llakiy runa

‡ **10:27** Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 6.5; Levítico 19.18.

masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla nir.
28 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Allintami nishayki. Chayta rurarqami, tukuy tyimpupaqna kawsanki nir.
29 Piru chay yaĉhar yaĉhachikuqqa, chay tapukushanpaq kwintata qukar mana pinqaypi kidanar kaynu niran Jesustaqa:
—¿Pitaq runa masiyqa?
30 Chaynu taputinmi, Jesusqa Israelmanta uk runata ima pasashanta kaynu nir parlaran:
“Israelmanta uk runami nanta riyaran Jerusalenmanta Jericuman. Chaymantami suwakuqkuna rikarimur payta arkar limpu raĉhpanlamatapis kitaranllapa. Chaynu rurarmi kusata qischar, wanushata yupay dijar riranllapa.
31 “Piru imanupiĉhi uk kura chay nanta pasayaran. Chayna chay qischakasha runa usuraqta rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran. 32 Chaynullami levipa ayllunmanta Dyusta aduranan llapa wasipi sirbikuqpis, chayta pasayaran. Piru paypis chay qischakasha usuraq runata rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran.
33 “Piru Israel runakunapaq uk mana kwintachaypaqla Samariamanta runami, chay nanllata pasayarqa chay runa qischakasha usuraqta rikarqa, chay pay-shuypaqa kusata llakiparan. 34 Chaymi, chay runaman qimikar, lisyakashankunata rimidyaran asaytiwan, ubapa yakun binuwan ima. Chaymanta raĉhpakunawan wataran. Chaynu rimidyarmi, burritunpa anan tachir samananllapa uk wasiman apar kuytaran.
35 “Chayna allaqninqa, chay Samariamanta runaqa ishkay qillaysituta urqur chay wasipa amunta qur, kaynu niran: ‘Kay runitutami kuytapamay. Imanupi masta gastatkiqa tikrakamur pagrashayki’ nir”.
Chaymanta Jesusqa niranpis:
36 —Chaynu kay kimsakuna qischakasha runata rikashanpaq parlashushaymantaqa, ¿mayqannintaq paypa kwirpunllata yupay runa masinta kuytaran?
37 Chaynu Jesús nitinmi, chay yaĉhar yaĉhachikuqqa niran:
—Chay kusalata llakipar yanaparan chaymi, nir.
Jesusqa niran:
—Chaynu katinqa qampis rir chayllata ruray nir.

Jesusmi Martawan Mariapa wasinpi

38 Chaymantami Jesusqa chay maymanĉhi riyaran chayman riyarqa, ĉharan uk pwiblituman. Chaypimi, uk warmi Marta shutiq, wasinpi samachiran. 39 Kay Martami uk irmanayjun kaq. Paymi shutiq María. Chay Mariami Jesuspa ĉhakilanpi taran uyakunanpaq Jesús nishanta. 40 Piru Martaqa, imankuna rurananpaq kusa achka katin Jesusman qimikar kaynu niran:
—Taytituy, ¿manachu qamqa yarpunki irmanay pullayki katin nuqala imatapis rurani nirqa? Willay yanapamanqa nir.
41 Piru Jesusqa, niran:
—Marta, Marta, kusatami yarpunki, chaynulla llakinki tukuy imaykikunalapaq. 42 Piru uklami allinqa; Mariaqami shumaq kaqninta

akrasha paypaqqa. Chaymi mayqanpis akrashan chaytaqa mana kitanqachu nir.

11

Jesusmi yaĉhachikun Dyusman mañakunanllapapaq
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

1 Uk kutimi, Jesusqa uk lugarpi mañakuyaran. Chaymanta tukchitinnaqa yaĉhakuqninkunamanta ukninqa kaynu niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhachimayllapa Dyusman mañakuyta, imanutaq Juan yaĉhakuqninkunata yaĉhachiran chaynulla.
2 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Qamkunaqa kaynu nir mañakuyllapa:

'[Unaq syilupi] Taytayllapa,
qammi kusa allinpaq riqsikanki.
Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.
[Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa
imanuĉhi unaq syilupi ruranki chaynulla].
3 Kananllami chay ministiyashayllapa mikuyta qumayllapa.
4 Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,
imanuĉhi nuqakunapis mana allinta ruramatinllapapis pirdunanillapa chaynulla.
Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.
[Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa]'.

5 Chaynullami Jesusqa niranpis:
"Imanupi amiguykillapapa wasinman ĉhaypi tuta rir, kaynu ninkimanllapa: 'Amiguy kimsa tantitata pristamay. 6 Chaqa uk amiguy chayraqla ĉhamun wasiyman. Chaymi mana imalapis kanchu qaranaypaq' nir.
7 "Chaynu nitkillapaqami, chay ukqa rurimanta nishuyanqallapa: 'Ama qillakachimaychu, punkuqami kirparayanna. Chaymi nuqa, chaynulla wamraykunapis mantapina kanillapa. Manami sharimuyta puytinichu imata qushunaypaqpis' nir. 8 Chaymi nishaykillapa: Amiguykillapa kar, mana das sharimur qushurllapamapis, kusata mañayatkillapaqa qushuyanqallapa tukuy ministishaykillapataqa.
9 "Chaynullami nishaykillapapis: Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa; chaymi payqa punkunta kiĉhar yanapashunqallapa. 10 Chaqa mayqan mañakuqpismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqpismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan mana shaykuq qayakutinpismi, punkunta kiĉhar yanapanllapa ima.
11 "¿Mayqannikillapataq, wamraykillapa [tantata mañashutinllapaqa rumita qunkimanllapa, manaqa] piskaduta mañashutinllapaqa, largu kuruta qunkimanllapa? 12 ¿Manaqachu runtuta mañashutinllapaqa, alakranta qunkimanllapa? ¡Manami! 13 Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa.

Chaymi ashwan ¡unaq syilupi Taytaykillapamaqa, Santu Ispiritunta mañatkillapamapis qushunqallapa!”

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

14 Uk kutimi Jesusqa, uk runata dyablupa yarpuynin mudu dijasha katin, chay runamantaqa itakuyaran. Chaymanta chay dyablupa yarpuynin lluqshitinqa, chay runaqa rimaq qallariranna. Chaymi runakunaqa kusa dispantakasha kidaranllapa. 15 Piru wakinkunaqami niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyninkunata itakunanpaqqa” nir.

16 Chaymi ukkunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaĉhanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir. 17 Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaĉhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura ĉhiqninakurqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk ayllupis paykunapura ĉhiqninakurqa limpu limpu wakta kayta shikwakanllapa. 18 Chaynullami, chay dyablukunapis ĉhiqninakurqa ¿imanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa? Kaytaqami chaynu nishunillapa, qamkuna chay Beelzebú pudirta qumasha katinshi chay dyablupa yarpuyninta itakuyta puytini nimashaykillaparayku. 19 Piru qamkunaqami ninkillapa nuqapaq: ‘Beelzebú pudirninta qusha katin dyablupa yarpuyninta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinqa, ¿qamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuynintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir. 20 Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuynintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyninqami qamkunamanqa ĉhamushana nir.

21 “Chaqa uk runa kusala pulsuyjun alli kamakashala wasinta kuytatinqami, mayqanpis mana iman kaqtapis suwayta puytinllapachu. 22 Piru paymanta uk kusa pulsuyjun mas allita kamakasha shamurmi chay runataqa binsiyta puytin. Chaymi chay allita kamakashanpi kunfyakayashanmatapis kitar, chay wasinpi iman kaqkunamatapis limpula tantakun. Chaynuqami ashwan payna tukuy imapa amunqa kidan.

23 “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqpismi ashwan shikwakun nir”.

Dyuspi mana allita kriyishanrayku dyablupa yarpuynin qashan tikrakamun
(Mt 12.43-45)

24 Jesusqami niranpis:

“Uk runamanta dyablupa yarpuynin lluqshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samananpaq maskakur. Piru maypipis samananpaq mana tarirqami kaynuta yarpun: Tikrakashaq chay maymantaĉhi lluqshimushay wasiyman nir. 25 Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin. 26 Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuynin pulla chay

runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikrakan, punta kashanmantaqa” nir.

Mayqankunami kusa shumaqqa kanqallapa

27 Kaykunata Jesús ninankamanqa, uk warmi chay runakunapa rurinmanta kusa jwirtita niran:

—¡Kusa shumaqmi kanqa chay warmi qamta wamrakur winachishusha chayqa!

28 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Ashwanmi kusa shumaqqa kanqallapa, Dyus rimashanta uyakur, kasuqkunala! nir.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta ruranapaq
(Mt 12.38-42; Mr 8.12; Mt 5.15; 6.22-23)

29 Chaykamanmi, kusa achka runakuna tantakayaranllapa Jesuspa ridurninmanqa. Chaymi payqa qallariran rimaq kaynu nir:

“Kananmanta runakunaqami kusala mana allin yarpuyniyjun. Chaynu karmi mañamanllapa uk milagruta ruratiy yaĉhananllapapaq chiqaptachu Dyusmanta shamusha kani nir. Piru manami milagrutaqa rurashaqchu. Ashwanmi Dyusmanta shamusha kani nirqa Jonasta yupaylla pasamatinraq munarqa intrakankillapa. 30 Chaqa Dyus imanutaq Jonaswan uk milagruta ruratin Ninivimanta runakuna kriyiranllapa, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis wanur kimsa diyamanta kawsamutinraq kay tyimpupi runakunapis munarqa intrakanqallapa.

31 “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, gubyirnu Salomón kusala yaĉhayninwan yaĉhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas gubyirnu Salomonmanta kar yaĉhachikutinmapis mana kasunkillapachu.

32 “Piru maydiya jwisyu diya ĉhamutinqami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa Nínive pwiblumanta runakunaqami Jonás, Dyuspaq parlakutinqa uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

33 “Chaynulla manami mayqanpis uk lamparata kachkarqa pakapaylapi, manaqa kajunpa rurinpichu ĉhuranllapa. Ashwanmi unaqlapi ĉhuranllapa, tukuy chayman yaykuqkuna achkiraqlapi kananllapapaq. 34 Piru nawikillapakuna imanutaq lamparamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinqa, tukuy kwirpuykillapaqa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. Nataq nawikillapakuna kusala mana allin katinqa, kwirpuykillapapis tutaparaqllapi yupay kanqa. 35 Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa chay kwirpuykillapapi achkirachikuqqakish tutaparaqpaqmana tikrakatin. 36 Chaqa tukuyla kwirpuykillapa achkila katinqami, manana tutaparaqllapi yupaynachu kankillapa. Chaynuqami uk lampara kusala shumaqta tukuypaq achkirachikuq yupayna kankillapa”.

Jesusmi fariseukunata ima anyaqnulla willaran
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

37 Chaymanta Jesús rimar tukchitinnaqa uk fariseo runa, Jesustaqa
aparan wasinman mikunanllapapaq. Chaymi Jesusqa chay wasiman
yaykur, misaman taranna. 38 Piru chay fariseo runaqami kusalata
yarpupakuran, Jesús manaraq mikuyar chay paqakuna kustumrita
mana rurashanrayku. 39 Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:
—Qamkuna fariseo runakunaqami, imanutaq uk kupata, manaqa
platuta waqtanlawlata pichashamaqa rurinqa tiqtilla kidan chaynu,
kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapa-
mantaqa kusalata munapakur, mana allinta rurankillapa. 40 ¡Runa
yarukuna! ¿Manachu yaĉhankillapa, Tayta Dyusmi waqtalawta, rurilaw-
tapis rurasha nirqa? 41 Chayraykumi chay wakchakunapaq tukuyla
shunquykillapawan llakir, yanapayllapa. Chaynuqami Dyuspaqqa in-
tirulana kusa allin kankillapa.
42 "¡Akaw fariseo runakuna! Qamkunami mintamanta, rudamanta,
chaynulla tukuy ima mallkikunamantapis, dyis partin kaqmanta uk-
situta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukn-
inchikkunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, pay-
lapi kriyinapaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi
kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay ru-
rayashaykillapatapis ama dijarchu.
43 "¡Akaw qamkuna fariseo runakuna! Qamkunami chay tanta-
kananllapa wasikunapiqa, munankillapa kusa shumaq samanakunapi
samachishunanllapata, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta
saludashunanllapata ima.
44 "¡Akaw [Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla]
fariseo runakuna, [qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi
runakunala kankillapa]! Imanutaq uk pampakashamaqa mana rikay-
paqlla katin runakunaqa mana yaĉharchu ananpi sarukur purinllapa,
chay yupaymi kankillapa".
45 Chaynu Jesús nitinqa, Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkunamanta ukninqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, chaynu nirqami nuqakunatapis
uyachimayankillapa nir.
46 Piru Jesusqa niran:
—¡Akaw qamkuna Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunapis,
imanankillaparaq! Qamkunami kusa llashaq kargata aprichiq yu-
pay runa masikikunata imata rurananpaq nir mantankillapa. Piru
chay niyashaykillapataqa mana pitilamatapis kumplinaykillapapaqqa
yarpunkillapalamapischu.
47 "¡Akaw qamkuna, Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchir
pampashanllapapa ananpi wasikunata yupay ruraqkuna! Chaqa
paykunataqami qamkunapa unay rukuykillapakuna wanuchiranllapa.
48 Chaynuqami intrachimanchikllapa, qamkunapis chay unay
rukuykillapakuna rurashannulla rurankillapa nir. Chaqa paykunami
Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiranllapa. Chaymi ashwan chay
pampakashankunapa ananpi wasikunata yupay rurankillapamapis.
49 "Chayraykumi Dyusqa kusa yaĉhayninwan kaynu niran:
'Kaĉhamushaqmi nuqapaq rimaqkunata, apustulkunata ima.

Chaymi wakinkunataqa wanuchinqallapa. Nataq ukkunapata-
shuypaqa ikinkunapi purinqallapa qischananllapapaq' nir.
50 Chaymi Tayta Dyus tukuy imata rurashanmanta-pacha paypa
rimaqninkunata, ukkuna wanuchisha katinllapamapis, kay tyimpupi
runakunatana allita rikar kastiganqa. 51 Chaynullami Dyusqa
rikar yaĉhanqa Abelta wanuchishanmanta-pacha Zacariaskaman.
Chaqa Zacariastami, Dyusta aduranananllapa altarpa yatalanpi
wanuchiranllapa. Chayraykumi nishunillapa: Dyusqami kastiganqa
tukuy chaykunapaqqa, kanan tyimpupi runakunatana nir.
52 "¡Akaw, qamkuna Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna!
Qamkunami Tayta Dyuspaq allita intrakar washakananllapataqa mana
munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykilla-
parayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna in-
trakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu".
53 Chaymanta Jesús chaynu nitinqa, Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkuna, chay fariseukuna imaqa, kusata piñakuranllapa. Chaymi
Jesustaqa ukmanta ukmanta tapur, kusalata qillakachiranllapa.
54 Chaynuqami tapuranllapa imalatapis mana allinta nitinqa, chaylapaq
uchachananllapapaq nir yarpur.

12

Fariseukunapa mana allin yaĉhachikuyninkuna
(Mt 10.26-27)

1 Chaykamanqami, allipla achka runakuna Jesús kashanmanqa, kum-
sanakuypa, saruĉhanakuypa ima tantakaranllapa. Chaymi, Jesusqa
yaĉhakuqninkunalata, kaynu niran:
"Kuytakayllapa chay fariseo runakunapa libaduranllapamanta.
Chaqa paykunaqami Dyuspaq yanqa illaqta yaĉhachikuq yupay
tukunllapala. 2 Piru tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami
pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa
allita yaĉhakanqa. 3 Chayraykumi tukuy imata qamkuna pakakuqnula
rimatkillapamapis, tukuyla uyapanqallapa. Chaynulla punkuykillapata
kirpakur upallala rimashaykillapamatapismi, uk wasipa ananman iqar
rimasha kankimanllapa yupayna, tukuyla yaĉhanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu
(Mt 10.28-31)

4 "Amiguykuna nishaykillapapis: Chay mayqan wanuchishu-
naqkunataqa ama manchankillapachu. Chaqa kwirpuykillapata
wanuchirqami manana mas imata rurashuyllapatapis puytinqanachu.
5 Chaymi willashaykillapa: Mayqanĉhi wanuchishushallapana
karqa, kusala pudirniyjun kashanrayku tukuy tyimpupaq infyirnupi
qischakanaykillapapaq itakushuyllapata puytiqta manchayllapa nir.
Chay nishushayllapataqa, chiqapta manchayllapa.
6 "Ma willamayllapa: ¿Manachu sinku pariq kuritukunata ishkay qil-
laysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq
katinmapismi Taytaykillapa Dyusqa kusalata kuytan. 7 Piru qamkuna
chay achka kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa, ¿ima-
nunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis
uklapi uklapi allita yupasha purichiyan. Chaynu katinmi ama imala-
paqpis manchakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 “Nishaykillapa: Mayqanpis runakunapa naypanpi nuqapaq mana
pinqakur faburniy rimatinqa, nuqa Dyusmanta Shamuq Runapis,
paykunapaqqa faburnin rimashaq, Dyuspa angelninkunapa naypan-
piqa. 9 Nataq mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqata mana kwin-
tachamatinqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu Dyuspa
angelninkunapa naypanpiqa.
10 “Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq tukuy kuntran rimatinlla-
pamapis, Dyusqami pirdunanqa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunpaq kun-
tran rimatinllapa-shuypaqa mana pirdunanqachu.
11 “Imanupi qamkunata chay tantakananllapa wasikunaman, man-
aqa jwiskunaman, wakin karguyjunkunaman apashutinllapaqa amami
yarpupakunkillapachu, imata nirmi washakashaq, manaqa imatana
nishaq nirqa. 12 Chaqa tapushutinllapa rimanaykillapapaqqami Dyuspa
Santu Ispiritun yaĉhachishunqallapa imata rimanaykillapapaqmapis”.

Tantyakar, ama imanchiklapi kunfyakashunllapachu

13 Chaymantaqa, chay tantakasha runakunamanta, uk runami Jesus-
taqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ukniyta willapamay qumananpaq nuqapa
partiy irinsyayta nir.
14 Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:
—Amiguy, ¿pitaq nuqataqa nimasha qamkunapaq jwisnikillapa kar
irinsyaykillapata partishunayllapapaqqa? nir.
15 Jesusqa niranpis:
—Kuytakar, ama kusa imayjunla kaytaqa munayllapachu. Chaqa
manami kusa imayjun karlachu, kawsaytaqa puytinchik.
16 Chaynu nirqa, uk kumparasyunta kaynu nir paykunataqa parlaran:
“Karanmi uk kusa imayjun runa. Paymi uk kutiqa ĉhakran
tarpukashakuna allipta winatin kusalata kusichakuran.
17 Chaymantami, chay kusa imayjun runaqa kaynuta yarpuran: ¿Imatana
rurashaq? Chaqa manami kanchu maypi mikunayta ĉhurakunaypaqqa.
18 Chaynu yarpuyarqa, niran: ‘Yaĉhaninami, ĉhurakunay wasiyta ratachir
mushuqmanta qashan kusa atunta shachishaq, chaypina ĉhurakunaypaq
kusichakushayta, chaynulla tukuy imaykunata ima’ nir. 19 Chaynu
nirnaqa, niranpis: ‘Chaymantaqa nuqalla nikashaq: Taytituy, kusala
achka mikunayjun achka añupaq kanki. Samar mikuy, upyay, kusa
aligrilla kawsay nir’. Chaynu nir ima, chay runaqa kusata yarpuyaran.
20 “Piru Dyusqami chay runataqa niran: ‘¡Runa yaru! Kanan tutallami
wanunki. Wanutkiqa, ¿pipaqtaq kidanqa chay imaykikunaqa?’ nir.
21 “Chaynumi pasanqa chay runakuna kusalata imanllapakunata
payllapaq tantakuqkunataqa. Chaqa kaypi kusa imayjun kaqqami,
Dyuspaqqa mana imayjunlamapischu kanqa”.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Mt 6.25-34)

22 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran:
“Kayta nishaykillapa: Amami imatana mikushaq kawsanaypaq nirqa
yarpupakunkillapachu. Chaynulla amami ima raĉhpawanna kwirpuyta
mudachishaq nirqa yarpupakunkillapachu. 23 Chaqa kawsananchikmi

masta sirbin mikuymantaqa. Chaynulla kwirpunchikpis masta sirbin raĉhpamantaqa.
24 “Rikayllapa pariq kurukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqukunllapamapischu. Chaynulla manami maypi ĉhurakunanllapalapaqmapis kanchu. Piru, imanutaq ashwan Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamantaqa ashwan kusa masta sirbinkillapa!
25 “Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! * 26 Chaynu yarpupakur mana mas winayta ima puytirqa, ¿imapaqtaq ‘Imanuraq kawsashaq’ nirqa yarpupakunkillapa?
27 “Allita kwintata qukayllapa imanutaq liryukunamaqa winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu. Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Gubyirnu Salomonmapis kusala ĉhaniyjun raĉhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu. 28 Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishunqallapa. Piru chaynu yaĉharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa?
29 “Chayraykumi ama llakir yarpupakuyllapachu ¿imatana mikushun? ¿imatana upyashun? nir imaqa. 30 Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami Taytaykillapa yaĉhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis.
31 “Chaymi qamkunaqa Taytaykillapa Dyus mantakuyashanlapina yarpur kawsayllapa. Chaynuqami payqa ima ministishaykillapapipis yanapashunqallapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa
(Mt 6.19-21)

32 “Qamkunaqami nuqapa uyshitaykuna kashaykillaparayku ama manchakuyllapachu. Chaqa qamkuna aykala katkillapamapismi Taytaykillapaqa kusalata llakipashurllapa, paypa mantakuyninpina kanaykillapapaq nisha. 33 Chaymi nishaykillapa: Tukuy imaykillapakunata rantikur, ministiqkunata yanapayllapa. Chaynu yanapakurqami syilupi mana tukukaq imaykillapatana tantakuyankillapa. Chaqa syilumanqami suwakuqkunaqa mana yaykunchu, chaynulla manami imakunapis pumpinlamapischu. 34 Chaymi unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapaqa syilumanta kaq imaykillapalapina kanqa yarpuynikillapaqa.

Allita kamakashalanami kayllapa

35 “Listuna kayllapa alli raĉhpaykillapata yakakusha, lamparitaykillapata kachkar charikusha. 36 Listuna kayllapa, imanuĉhi sirbikuqkuna patrunnin kidamyintuman rir, wasinman ĉhamutin punkuta kiĉhananpaq alamirala tanllapa, chaykuna yupay. 37 Chaymi chaynu alamirala

* **12:25** Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura ĉhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

kaqkunaqa kusa shumaqna kanqallapa. Nishaykillapami: Chaynu sirbikuqkunataqa patrunnin ĉhamurqa, payna ashwan misaman samachir mikuymatapis sirbiyanqa. 38 Chaynulla kusa shumaqmi kanqallapa, chaynu patrunnin ĉhaypi tuta, manaqa achkiyaypi ĉhatinmapis, rikĉhakur alamirala kaqkunaqa. 39 Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq ĉhamuyan suwamaq nir yaĉharqa, imuraspis rikĉhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa. 40 Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa manapis yarpuyatkillapami, Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqa”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan (Mt 24.45-51)

41 Chaymantami Pedruqa Jesusta tapuran:

—Taytituy, ¿kay kumparasyuntaqachu nuqakunalapaq rurashayki, manaqachu tukuypaq?

42 Chaymi Jesusqa niran:

“Uk runami sirbikuqninta, wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata uranlapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman. 43 Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritinqami, chay sirbikuqqa kusala allinpaqna riqsikasha kanqa. 44 Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrun chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. 45 Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyniyjun kar, chay patrunnin mana das ĉhamuyanqachu nir yarpur, chay ullqu kaq, warmi sirbikuq masinkunata qischar, mikur upyar maĉhar ima tar, 46 mana imuras ima diya ĉhamuyanqa nir yaĉhayatinchu, patrunnin ĉhamur chaynu ruraqta tarirqami, kusala saqra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta mana kasuq runakunata yupaylla.

47 “Chayraykumi uk sirbikuq imatami ruranantа munayan patrunnin nir yaĉhar, mana listu kashanrayku mana rurarqami kusala llakiypaqtana kastigakanqa. 48 Piru imanupi, uk sirbikuq mana imatapis yaĉhar mana allinkunata ruraqta-shuypaqa tantyarkaqta kastigakanqa. Chaymi nini chay mayqantaĉhi masta quyanchik chaytaqa, masta mañanchikpis. Chaynulla chay mayqantaĉhi masta kunfyanchik, chaytapis masta rurachishun.

Jesusraykumi chiqanchanakunqallapa (Mt 10.34-36)

49 “Nuqaqami kay pachamanqa shamusha kani ninata kachkaq. ¡Chaymi nuqaqa, nina kachkakashana kanman nir yarpuni! 50 Piru manaraq kaykuna katinqami, naypaqtaqa allipta qischamanqallapa. ¡Rikamashaykillapanu yarpuyniypimi allipta qischakayani, chay saqra qischakanay diya ĉhamunankaman! 51 Amami qamkunaqa yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi manana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi manana pulla ima shumaqnachu kawsankillapa. 52 Chaqa kananmantami uk runa sinku aylluyjunmanta nuqarayku limpu chiqanchanakunqallapa. Chaymi

chay kimsa kaqkunaqa chay ishkaykuna nuqapi kriyiqkunata kuntrayanqa. Manaqa chay ishkaykuna chay kimsa kaqkuna nuqapi kriyishakunata kuntrayanqa. 53 Chaynullami nuqapi kriyishanrayku, uk runapis wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq ullqu wamraqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmipis warmi wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq warmi wamranpis mamanpa kuntranna tikrakanqa. Chaynulla uk swigrapis llunchuyninpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa".

Tyimpupaq yaĉhashaykillapanumi Dyuswan shumaqchakayllapa
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13; Mt 5.25-26)

54 Jesusqa niranpis runakunataqa:

"Qamkuna rupay chinqananlawmanta puktay shamuqta rikarqa, yaĉhankillapana tamya ishkinqa, nir. Chayqamiri chiqapta chaynu. 55 Chaynulla surlawmanta wayra shamutinqa, qamkunaqa yaĉhankillapana kaluryanqa, nir. Chay nishaykillapanumi kaluryan chiqapta. 56 ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna! Chaynu syiluta, pachata ima chapar allita yaĉharqa, syilumanta shamuq kay tyimpukunapi imata ruratin rikarmapis, ¿imapaqtaq mana intrakankillapa?

57 "¿Imapaqtaq mana yaĉhankillapa, imataq allin imataq mana allin nirqa? Allita rikayllapa chay allinkunata. 58 Chayna karguyjunkunaman mayqan qayachishutin rirqa, ashwan chay qayachishusha chay runawanqa shumaq parlayllapa. Chaynu parlatkillapaqami manana karguyjunkunapiqa purichishunqanachu. Chaqa jwisman apashutinqa, jwisqa qukushunqa gwardyakunaman. Chaymi paykunaqa ashwan karsilman itashunqallapa. 59 Chaymantaqa tukuy dibikushaykita pagrakur lluqshimunki. Manaqa mana lluqshimunkichu".

13

Dyusman mana tikrakarqa kastigakanqallapa

1 Chay tyimpukunallapimi, wakinkuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi parlaranllapa imanumi Pilato mantakutin Galileamanta ayka runakunata wanuchishanpaq. Chaynulla imanumi chay wanushakunapa yawarninta, chay ufrindapaq animalkunata wanuchishanllapakunapa yawarninwan piĉhusha nir ima.

2 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

"¿Qamkunaqachu yarpunkillapa chay wanusha runakunaqa Galileamanta wakin runa masinkunamantaqa mas uchayjun kashanrayku wanusha nir? 3 Nishaykillapa: Manami chayqa chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa. 4 ¿Manaqachu chay dyisi-uchu runakunata Siloé lugarpi atun turri ratar wanuchiran chaykunapaqpis yarpunkillapa, chay wakin Jerusalenpi taq runakunamantaqa mas uchayjun kar wanusha kanqallapa, nir? 5 Nishushayllapanu manami chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa".

Igus qiru mana puqushapaq kumparasyunta Jesús niran

6 Jesusmi kay kumparasyunta parlakuran:

"Uk runami, ĉhakranpi igus qirukunata tarpusha karan. Chaymantaqa chay runaqa riran rikaq puquyanqachu nir. Piru manami ima puquyninlamatapis tariranchu. 7 Chaymi chay ĉhakrapi kuytakuq runataqa niran: 'Rikay, kimsa añutanami shamusha kani rikaq puqushana kanqa nir. Piru manami maydiyapis tarishachu kani puquyniyjuntaqa. Chayrayku kuchuy. ¿Chaqa imapaqna yanqallaqa ĉhakrapiqa kanqa?' 8 Chaynu nitinmi, chay ĉhakrapi kuytakuq chayqa niran: 'Taytituy, dijayraq kay añulaqa. Ĉhupankaqmanta allpata allar ushyachir, wanuta itashaq. 9 Chaynuqa imanupiqa puqunman. Piru chaynu ruratiy mana puqutinnaqa, kuchuypaqna' ".

Jesusmi samana diyapi uk kurpala warmita allicharan

10 Uk kutimi samana diyapi Jesusqa uk tantakananllapa wasipi qallariran yaĉhachikuq. 11 Chaypimi uk warmi karan. Chay warmimi dyisiuchu (18) añupaqna qishaq karan, dyablupa yarpuynin limpu kurpala dijashanrayku. Chaymi mana imanupis dirichakaylamatapis puytiyaranchu. 12 Chaymanta Jesús rikarqa, qayamur niran:

—Mamitay, qishaynikimantami alliyashaykina nir.

13 Chaynu nirmi, chay warmisitapa ananman makinta ĉhuraran. Chaymi chay kutilla dirichakar, Dyusta alabaq qallariran. 14 Piru chay tantakananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantaqninqa kusata piñakuran. Chaqa Jesusqa samana diyapi allicharan. Chaymi runakunataqa niran:

—Saysi diyami kan trabajanapaq. Chaymi chay diyakunapi shamuyllapa alliyanaykillapapaqqa. Ama samana diyapiqa shamuyllapachu.

15 Chaynu nitinmi Amitunchik Jesusqa niran:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna, ¿manachu mayqannikillapapis turuta manaqa burruta samana diyapimapis, apar yakuta upyachinkillapa? 16 Kay warmisita Abrahampa ayllunmanta katinmapis, Satanás kay qishaywan watasha yupay qischasha dyisi-uchu añupaqna. Chaynu katin, ¿samana diyachu mana alliyachikunapaq kasha?

17 Chaynu Jesús nitinqa, chay ĉhiqniqkunaqa pinqaypi kidaranllapa. Piru wakin runakunami kusata aligriyaranllapa mana rikashanllapakunata Jesús ruratinqa.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

18 Jesusqa niranpismi:

"¿Ima yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa? ¿Imawantaq kumparayman? 19 Dyuspa mantakuyninqami, uk qiru mustasa shutiqpa llampula simillitan yupayla. Chay mustasa simillatami uk runa ĉhakranpi tarpun. Chaymantami kusala atunta winan. Chaymi ashwan pariq kurukunamapis rikrankunapina qushakun".

Libadurapaq rimarmi Jesús kumparasyunta ruraran
(Mt 13.33)

20 Jesusqa niranpismi:

"¿Imawantaq Dyuspa mantakuynintaqa kumparayman? 21 Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu".

Kiĉhkila punkitutami yaykushunllapa
(Mt 7.13-14, 21-23)

22 Jerusalenman riqnuqami, Jesusqa yaĉhachikuq pwiblukunapi,
chaynulla taksha pwiblitukunapi chaykunata pasaqnuqa. 23 Chaymi
ukqa tapuran kaynu nir:
—Taytituy, ¿aykakaqlachu washakanllapa? nir.
Chaynu nitinmi, payqa niran:
24 "Yaykuyta kamayllapa kiĉhkila punkituta. Chaqa achkami
yaykuyta kamanqallapa. Piru chiqaptaqami mana yaykunqallapachu.
25 Chaymanta wasipa amun sharimur punkuta kirpatinqa,
qamkuna waqtapi kaqkunaqa, qayakur ninkillapa: 'Taytituy
Taytituy punkuykita kiĉhay-ari' nir. Piru payqami nishunqallapa:
'Manami yaĉhanichu maymantami qamkunaqa kankillapa nirmapis'.
26 Chaymantami qamkunaqa qallarinkillapa rimaq kaynu nir:
'Qamwanmi mikushanchikllapa, upyashanchikllapa. * Chaynulla
qammi kalliyllapakunapi yaĉhachikushayki' nir ima. 27 Piru payqami
nishunqallapa: 'Manami yaĉhanichu maymantami kankillapa nirmapis.
¡Wakaq tukuyllapa nuqamantaqa mana allinta ruraqkuna!' nir.
28 "Chaypiraqmi qamkunata waqtaman itakushushanllaparayku
kusala mana agwantaypaqta qischakar, qayĉhakur kiruykillapamatapis
richyachinkillapa, Abrahamta, Isaacta, Jacobuta chaynulla Dyuspa
tukuy rimaqninkunata paypa mantakuyninpi kaqta rikar. 29 Chaqa
nortilawmanta runakuna shamunqa, chaynulla surlawmanta,
rupay iqamunanlawmanta, rupay chinqananlawmanta ima, Dyuspa
mantakuyninpi tar mikunanllapapaqqa. 30 Piru kanan tyimpukunapi
achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis
sirbinqachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq
kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa".

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran
(Mt 23.37-39)

31 Chaymantami wakin fariseukunapis ĉhar Jesustaqa niran:
—Kaymanta lluqshir, riy uklawman. Chaqa gubyirnu Herodesmi
wanuchishunayan nir.
32 Chaynu nitinllapami, payqa niran:
—Rir kaynu nir chay surrutaqa willayllapa: 'Rikay. Kananpis, allaqpis
dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta itakuyani. Chaynulla
qishaqkunata allichashaq chaymanta allaq uk diyaqa chaykunata rurar
tukchishaqna' niyan nir. 33 Chaynulla ninkillapapis: 'Jerusalenman
nanta riqnumapis chay rurashaytaqa ruraqnu rishaq kanan, allaq,
allaq uk diyakaman. Chaqa manari allinchu Dyuspa uk rimaqninqa
Jerusalenmanta uklawpi wanunanpaqqa' niyan nir.
34 "¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa
rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaĉhamushan
yaĉhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq
tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta
tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu. 35 Chaqa
rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. Chaymi nishaykillapa:
Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa

* **13:26** Upyashanchikllapa nirqa manami intrachimanchikllapachu traguta upyaranllapa nirchu.

tyimpu ĉhamunankaman: ‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqtaqa!’ nir”.

14

Jesusmi fariseo runapa wasinpi

1 Uk kutimi samana diyapi Jesusqa riran mikuq, mantakuq fariseupa wasinman. Piru wakin fariseukunaqami mananula riparayaqllapa paytaqa. 2 Yapnin ashwan paypa naypanpi uk saksawan qishaq runa karan. 3 Chaymi Jesusqa, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunata, chaynulla fariseukunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Allinchu kanqa samana diyapi uk qishaqta allichanapaq, manaqachu mana?

4 Chaynu nitinmi, paykunaqa uyarala kidaranllapa. Chaymi payqa chay qishaqtaqa das kamarla allichar willaran rinanpaqna. 5 Chaymanta fariseukunataqa niran:

—¿Mayqannikillapataq burruykillapa kar, manaqa turuykillapa kar * uk quĉhaman ratatinqa, samana diya kashanrayku mana das lluqshichinkimanllapa?

6 Chaynu taputinllapami mana mayqanninlapis imatapis willaranllapachu.

Amami shumaq samanakunalapi samayta munankillapachu

7 Chaymanta chay inbitakashakuna shumaq samanakunata akrar samaqta rikarqa, Jesusqa kaynu nir willaran:

8 “Mayqan imanupi wasinpi kidamyintu katin, rinaykipaq inbitashutinqa, amami chay kusa shumaq samanakunapiraq samayta yarpuyllapachu. Chaqa imanupiqa qammanta uk mas kusa runa nisha ĉhatinqa, 9 chay inbitashushallapa chayqa shamur nishunman: ‘Qam tayashaykimanta ashuy, kay uk samananpaq’ nir. Chiqapta chaynu rurashutinqa riyanki kanqa pinqaypaqtana chay mana shumaq samanapina samaq. 10 Chayrayku ashwan ama chaynuchu kayllapa. Mayqan inbitashutinllapaqa, mana shumaq samanapi samaskiyllapa, chay inbitashusha chay shamurqa nishunanpaq: ‘Amiguy uk mas kusa shumaq samanaman samay’ nir. Chayrayku chay wakinkuna misapi taqkunaqa alabashunqallapa. 11 Chaqa mayqanpis pay yarpuyninllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

12 Chaynullami niranpis chay inbitasha karan chaytaqa:

“Imanupi qarakunaykipaq kar, ama amiguykikunata, uknikikunata, aylluykikunata, kusala imayjun riqsinaykikunalata imaqa, inbitaychu. Chaqa paykunapis-ari qam yupaylla inbitashunqallapa wasinman rinaykipaq. Chaynuqami pagrakasha yupayna kankillapa. 13 Ashwan, uk fyistata rurarqa, inbitay mana imayjunkunata, mankukunata, kujukunata, syigukunata ima. 14 Chaynuqami, kusa aligrina kanki kanqa. Chaqa paykunaqari mana qam yupaylla inbitashuyta puytinqallapachu. Piru qamtaqami Dyus kusa allin runapaqna riqsishunqa, Dyusta kasuqkuna maydiya kawsamutinqa”.

---

* **14:5** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Wamraykillapa kar, manaqa turuykillapa kar” nir.

Mikunanllapapaq inbitakashakuna
(Mt 22.1-10)

15 Chaynu nitinmi, chay misapi samaqkunamanta ukqa kaynu niran
Jesustaqa:

—¡Kusa shumaqmi kanqa mayqan, Dyuspa mantakuyninpi paywan
pulla mikuqqa! nir.

16 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

"Uk kutimi uk runa achka runakunata inbitaran mikunanllapa-
paq. 17 Chaymi mikunanllapapaq ura ĉhamutinqa, chay inbitakusha
chayqa, uk sirbikuqninta kaĉharan chay inbitashankunata kunachinan-
paq: 'Shamuyllapa. Tukuymi listuna' nir.

18 "Piru tukuymi 'Diskulpamayllapa' niran. Punta chayqami niran:
'Chayraqmi uk pachata rantisha kani. Chaymi riyani rikaq. Rugashayki
diskulpamay-ari' nir.

19 "Ukqa niran: 'Sinku yunta turukunatami rantisha kani. Chaymi
riyani yuntakur rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari' nir.

20 "Ukqa niran: 'Chayraqmi kasarasha kani. Chaymi mana riyta
puytinichu' nir.

21 "Chaynu nitinqa chay sirbikuq tikrakarqa parlaran chay mantaqn-
intaqa, chay inbitakashakuna nishantaqa. Chaymanta chay mantaqn-
inqa kusalata piñakur niran chay sirbikuqnintaqa: 'Kananlla waqta
kallikunaman, chaynulla chay pwiblupa plasankunaman rir, apamuy
kayman mana imayjunkunata, mankukunata, syigukunata, kujukunata
ima' nir.

22 "Chaymanta tardikaqnaqa chay sirbikuqqa niran: 'Taytituy, qam
nimashaykinullatami rurashana kani. Piru kanraqmi lugar samanan-
llapapaqqa' nir.

23 "Chaynu nitinmi, chay mantaqninqa niran: 'Riy chay yatanchik-
llapa nankunaman. Chaymi tukuyta willay shamur yaykamunqal-
lapa wasiy untanankaman. 24 Chaqa nishami kani, chay puntata in-
bitashaykunaqa manana mikunanpaqnachu wasiypiqa' nir".

Michka qischakarmapis kriyishanchiknula shachinakushunllapa
(Mt 10.37-38)

25 Chaymantaqa achka runakunami Jesuspa ikinpiqa puriranllapa.
Chaymi payqa tikrakar chay runakunataqa niran:

26 "Mayqan nuqaman shamunar piru ashwan taytantaraq, maman-
taraq, warmintaraq, wamrantaraq, uknintaraq, paypa kwirpuntaraq
munarqa, mana yaĉhakuqniykuna kaytaqa puytinllapachu. 27 Chaynulla
mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa
manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami, yaĉhakuqniy kaytaqa
mana puytinllapachu.

28 "Nishushayllapanu, mayqannikillapapis uk atun wasita ruranarqa,
¿manachu puntataqa alli tantyankillaparaq michkatami wasipiqa gas-
tashaq nir? 29 Chaynu mana tantyar, simintuta rajar chaymanta shachiq
qallarir mana tukchitkillapaqa, tukuy asipashunqallapa kushikur.
30 Kaynumi niyanqallapa: 'Kay runami ruraq qallariran, piru manami
tukchiyta puytishachu' nir.

31 “Manaqa uk mantakuq, uk mantakuqwan maqanakuq rirqa, ¿manachu naypaqtaqa yarpuyanqa: Dyis mil suldaduykunawanqachu binsiyashaq chay binti mil suldaduyjun chaytaqa, nir? 32 Mana binsiyta puytiq yupay karqa, chay uk mantakuqqa karullapiraq katin, kaĉhakuyanqa rugakutin shumaqchakananllapapaq. 33 Chaynullami qamkunamanta mayqannikillapapis naypaqta imaykillapa kaqkunata mana dijarqa, yaĉhakuqniykuna kaytaqa mana puytinkillapachu.

Kaĉhimi imanupiqa lampaqyan
(Mt 5.13; Mr 9.50)

34 “Kaĉhiqami kusala sirbiq. Piru imanupi lampaqyarqa, ¿imanuna qashanqa sirbinqa? 35 Manami allpata shumaqchananpaq, chaynulla wanulapaqmapis sirbinnachu. Ashwanmi chaynu mana sirbitinqa itakunchikna. Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa”.

15

Jesusmi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan
(Mt 18.10-14)

1 Romapaq tukuy impwistuta kubrakuqkuna, uchasapakuna ima qimikaranllapa, Jesusta uyakuq. 2 Kay runakunaraykumi fariseukuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, jurapar kaynu rimaqllapa Jesuspaqqa: “Kayqami tukuy uchayjun runakunawan tantakar pulla mikunllapa” nir. 3 Chaynu niyatinllapami Jesusqa kay kumparasyunta parlaran chay rimaqkunataqa kaynu nir:

4 “Qamkunapa mayqannikillapapis kanman syin uyshaykillapa. Chaymanta chay syin uyshaykillapamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chinqatinqa, ¿manachu chay wakinkunataqa chaylapi dijar rinkimanllapa chay chinqasha chaypaq maskakuq tarinaykillapakaman? 5 Chaymi nishaykillapa: Ashwan tarirnaqa kusa aligrina riyankillapa kanqa uyshitaykitaqa matanqakurna. 6 Wasiman ĉharnaqa tukuy aylluykikunata, amiguykikunata tantar niyankillapa kanqa: ‘Aligriyashunllapa kananqa, chay uyshayta chinqachisha karay, chaytaqa tarishana kani’ nir.

7 “Chaymi nishaykillapa: Chaynumi unaq syilupi Dyusninchikpis aligriyan, uk runa uchanta dijar payman tikrakatinqa. Chay wakin achka mana uchayjunchu kani niqkunapaqqa mana yaqqa kwintachakanchu. Chaqa paykunaqa ninllapa manari uchayjunnachu kanchikllapa nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillay chinqashawan

8 “Uk warmi dyis qillayniyjun kayar, imanupi ukta chinqachinman. Chaynu chinqachirqa, ¿manachu lamparanta kachkar, wasinta pichar ima manyaqla maskakunman tarinankaman? 9 Chaymi chay warmiqa, qillayninta tarirnaqa amigankunata, riqsinankunata tantar ninman: ‘Aligriyashunllapa, tarishanami kani chay qillayniyta chinqachishaytaqa’ nir.

10 “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq kay warmisita qillayninta tarir aligriyan, chaynumi Dyusninchikpa angelninkunapis kusata aligriyan, uk runa uchanta dijar Dyusmanna tikrakatinqa nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk runa wamranta pirdunaqwan

11 Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Uk runami ishkay wamrayjun karan. 12 Chaymi uk kutiqa chay
wamrakaq chayqa taytanta niran: ‘Taytay nuqapa partiy kaq irin-
syayta qumay’ nir. Chaynu nitinqa taytanqa irinsyantaqa ishkantinta
wamrankunataqa quran.

13 “Chaymanta ayka diyakaqmantaqa chay wamrakaq wamranqa,
taytan irinsyanta qushanta limpula rantikur, qillaywan riran uklaw
nasyunta. Chaynu rirmi chaypiqa munashannulla tar, riqchaq imaku-
nata rantir ima tukchiran qillaynintaqa.

14 “Chaymanta limpu qillayninta gastar tukchishana katinqa, chay
nasyunpiqa allipla mallaq tyimpu karan. Chaymi payqa allipla mal-
laqpaqna puriran. 15 Chaynu mallaqnarmi, chay nasyunllamanta uk
runaman qimikaran trabajachinanpaq. Chaymi chay runaqa kaĉharan
kuchikunata michinanpaq. 16 Piru chay wamraqami kusalata mallaq-
nashanrayku kuchipa mikunanta mikunatinmapis, mana mayqanpis
qararanllapachu imalatapis.

17 “Chaynu mallaqpaq qischakarmi kaynu nir yarpuran: Taytaypa
wasinpimaqami kusa achka sirbikuqkuna unta mikur ima tanllapa.
¡Nataq nuqa-shuypaqa kaypi mallaqpaq wanuyanina! 18 Dijur taytaypa
wasinman tikrakar, taytaytaqa nishaq: ‘Taytay, uchakushami kani
Dyusmanta, qammantapis. 19 Chaymi, manana wamraykipaq riqsi-
manaykipaqqa allinchu kani. Ashwan riqsimay trabajadurnikikunata
yupay’ nir. 20 Chaynu nirmi, tikrakaranna taytanmanqa.

“Chaymanta wasinman ĉhayatinnaqa, taytanqa largukaqllapi rikar,
kusalata llakir kallparan wamrantaqa tariq. Tarirnaqa abrasar muchar
saludaran. 21 Chaymi wamranqa niran: ‘Taytay, nuqaqami uchakusha
kani Dyusmanta, qammantapis. Chaymi manana wamraykipaq riqsi-
manaykipaqqa allinchu kani’ nir.

22 “Chaynu nitinmapis, taytanqa sirbikuqninkunata mantaran
kaynu nir: ‘Kananllami shumaq raĉhpata rikar yakachipamayllapa;
didunpi surtijata yakachiyllapa, chaynulla llanqichiyllapa ima’
niran. 23 Chaynullami chay runaqa sirbikuqninkunataqa niranpis:
‘Kusa mas gurdu animalta apamur wanuchiyllapa, fyistata rurar
mikunallapapaq. 24 Chaqa kay wamraymi wanusha yupayna
karan. Nataq kanan-shuypaqa kawsamusha yupayna. Chinqashami
karan, tarishanchikllapana kananqa’. Chaynu nirmi fyistata ruraq
qallariranllapana.

25 “Chaykamanmi, chay byijukaq wamranqa ĉhakranllapiraq karan.
Chaymanta wasinman ĉhamuyarnaqa, uyaparan takiqllapata. 26 Chaymi
chay sirbikuqkunamanta ukta qayamur, imatataq chay wasinpiqa ru-
rayanllapa, nir tapuran. 27 Chaynu taputinmi chay sirbikuqqa niran:
‘Wamrakaq ukniki tikrakamur kusa allin ĉhamusha katinmi, taytaykiqa
animalta wanuchichimashallapa, fyistata ruranapaq’ nir.

28 “Chaynu willatinqami, chay wamraqa alliplata piñakur wasi ru-
rimanqa mana yaykunaranchu. Chaymi taytan lluqshimur rugaran
ruriman yaykunanpaq. 29 Piru chay wamranqami niran: ‘Taytay,
nuqamaqa michka añutataq sirbishusha kani. Piru chaynu sirbishur,
qam munashaykilata ruratiymapis manami uk taksha chibulamat-
apis qumashaykichu, amiguykunawan fyistakunaypaqqa. 30 Nataq
kay wamrayki qillayninmatapis yanqa warmikunawan tar tukchir,

ĉhamutin-shuypaqa, ashwan paypaqqa fyistamatapis rurayanki mas gurdulla animalnikita wanuchir ima'.
31 "Chaynu wamran nitinqa, taytanqa niran: 'Wamray, chaqa qamqa
nuqapaqa maydiyapis pullay kankiri. Chaymi tukuy imay kaqkunaqa
qampaqna. 32 Piru kay ukniki tikrakamusha chaypaqqami allin fyistata
ruranapaq. Chaqa payqa wanusha yupay chinqasha karan. Piru ash-
wan kananqa allinta tarishanchik. Chayrayku fyistakuyanchik' nir".

16

Jesusmi kumparasyunta ruraran, uk runapa kaqninkunata rikaqwan

1 Jesusqami kaytapis parlaran yaĉhakuqninkunataqa:
"Karanmi uk kusala imayjun runa. Paypami kayaq uk runa tukuy
imankunata rikaq. Chaymi ukkuna riranllapa amunta willaq, chay
kuytakuq runaqa, imaykikunata gastayan nir. 2 Chaymi chay kusala
imayjun runaqa kuytakuqnintaqa qayamur kaynu niran: '¿Imanutaq
qampaq willamayanllapa chayqa? Willamay, ima imatataq rurashayki.
Chaqa mananari imaykunata rikanaykipaqqa allinchu chay willa-
mashanllapanulla chiqapta imaykunata gastakuyatkiqa'.
3 "Chaynu nitinqa, chay kuytakuqqa yarpuq ĉhurakaran: ¿Imatana
kananqa rurashaq mantamaqniy trabajuymanta itakumatinqa?
Chaqa manari jwirsaylamapis kanchu ĉhakrakunapi trabajanaypaqqa.
Chaynulla kusatami pinqakuni limusnakunata mañakunaypaqpis.
4 Chaynu yarpupakuyarmi chaymantaqa niran: 'Yaĉhaninami imata
rurashaq nirmapis, trabajuymanta itakumatin runakuna wasinpi
samachimananpaqqa'.
5 "Chaynu yarpurmi patrunninta wakin dibiq runakunata qayamu-
ran. Chaymantaqa punta ĉhasha chaytaqa niran: '¿Michkatataq pa-
trunniytaqa dibiyanki?'. 6 Chay runaqa niran: 'Syin butija asaytitami
dibiyani'. Chaynu nitinqa, chay kuytakuqqa niran: 'Kaypimi risibuyki.
Samar sinkwintalapaqna ruray risibuykitaqa'. 7 Chaynu nirnaqa chay-
manta uktana tapuran kaynu nir: 'Qamqa, ¿michkatataq dibiyanki?'
Kayqami niran: 'Syin kustal trigutami dibiyani' nir. Chaymi chaytapis
niran: 'Kaypi risibuykiqa. Samar ruray uchinta kustalpaqlana risibuyk-
itaqa'.
8 "Chaynu tukutinmi, chay mantakuqninqa yaĉharan chay imanku-
nata kuytaq runaqashi kusala bibu karan imata ruranapaqpis nir.
Chaymi nishaykillapa: Chiqapta Dyuspi mana kriyiqkunaqa, paykuna-
palla imankunata ruranapaqqa allipta rurayta yaĉhanllapari, Dyuspi
kriyiqkuna imankunata ruranapaqqa.
9 "Piru kay pachapi, chay tukukaq qillaynikillapata yanqalla gas-
tanaykillapamantaqa, ashwan ukkunata yanapayllapa, paykunapis
amiguykillapana kar Dyusta kasunanllapapaq. Chayna maydiya
chay qillaynikillapa tukukatinqa Dyusninchikna pullakushutinllapa
pay kayashanpi, tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.
10 "Chaynulla nishaykillapapis: Mayqanpis mana imanu tukur,
tantyarkaqlapi allinta imatapis rikarqa, achka kaqpimapis chaynulla
kanqa. Nataq tantyarkaqlapi imanu tukur, imatapis mana allinta
rikarqa, achka kaqpipis chaynulla kanqa. 11 Chayrayku kay pachapi
yanqa imankunata mana shumaq allinta rikatkillapaqa, ¿mayqan-
nari kunfyashunqallapa Dyuspa chiqap shumaq imankunapaqmaqa?

12 Ukkunapata mana allinta imankunatapis rikatkillapaqa, ¿mayqanna
kunfyar qushunqallapa qamkunapa imaykikuna kananpaq kaqtaqa?
13 “Chaymi nini, manami mayqan sirbikuqpis ishkay runata chay
kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq
ukninta-shuypaqa ĉhiqniyanqa. Manaqa ukninta allinta rikayanqa,
nataq ukninta-shuypaqa musyayanqa. Chaynulla manami allinchu
Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin
imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa”.
14 Fariseukunami qillayta kusalata munapakuq karan. Chaymi Jesús
chaynu rimatin uyakurllapaqa, burlakar asiparanllapa. 15 Piru Je-
susqami niran:
“Qamkunami runakunapa naypanpiqa kusa runa nishunanllapala-
paq imatapis rurankillapa. Nataq Dyusqami riqsishunllapa shunquykil-
lapapi imanu kankillapa nirmapis. Chaqa runakuna kusa ima kani
nitinllapaqa, Dyusqa mana allinpaqchu riqsin nir.

Jesusmi yaĉhachikuran Moisés mantakushanpaq

16 “Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés man-
takushankuna imaqa, Juan shamunankaman Dyuspaqqa intrachiku-
ranllapa. Nataq chaymanta-pachaqa imanumi Dyus mantakuyashan-
man yaykuyta puytinchik nir yaĉhachikunillapa. Chaymi Dyus man-
takuyashanmanqa tukuyla imanullapis yaykuyta kamanllapa.
17 “Piru chaynu nishutiyllapaqa amami yarpunkillapachu, Dyus nitin
Moisés mantakushankunaqami manana kumplikayanqanachu nirqa.
Ashwanmi syiluwan, pacha tukukatinmapis, Dyus nitin Moisés man-
takushanqa tukuyla kumplikanqa.
18 “Chaqa nishaynumiri mayqan runapis warminta dijar ukwan
kasararqa, kusala saqratana uchakuyan. Chaynulla mayqanpis chay
itakukasha warmiwan kasaraqpis kusala saqratana uchakuyan.

Lazaruwan kusala imayjun runa

19 “Karanmi uk runa kusala imayjun. Paymi kusala ĉhaniyjun
raĉhpakunata mudakuq, chaynulla waran waran kusala shumaq fy-
istakunata rurar, kusalata mikuqllapa ima. 20 Chaynullami karan-
pis uk runa mana imayjun Lázaro shutiq. Paypa kwirpunmi qiri
intiru karan. Chaymi, chay kusala imayjunpa punkunlapi takuq.
21 Kay mana imayjun runitumi, kusalata mallaqnashanrayku, chay
kusala imayjunpa mikunan ratashanlawanmapis untachikunayaran.
Chaynulla allqukunamapismi chay runapa qirintaqa qimikar llaqwaq.
22 “Chaymantami chay mana imayjun runituqa wanuranna. Chaymi
angelkunaqa aparan Abrahamwan pulla kananpaq Dyuspa luryanpina.
Chaynullami chay kusa imayjun kaqpis wanuranna. Chaymanta pam-
paranllapa. 23 Chayna chay kusa imayjun runa infyirnupi qischaka-
yarqa, syiluman chapakur, unaq maypi rikaran Abraham Lazaruta
qichqakusha taqta. 24 Chaymi kaynu nir qayĉhakuran: ‘¡Taytay Abra-
ham, llakipamastuy-ari! Kaĉhamuy Lazaruta didunpa puntitanta yakupi
nuyuchir, qalluyta nuyuchinanpaq. Chaqa kay ninapimi kusata qis-
chakayani’ nir.
25 “Piru Abrahamqa niran: ‘Wamrituy yarpuy-ari qam kawsayatkil-
laqa mana imaykipis faltashuranchu. Nataq Lázaro-shuypaqa qischakaq.

Kananqami payta kaypi kunsulanllapa. Nataq qamqa qischakayankina. 26 Chaynullami nuqanchikkunataqa uk kusala manchaypaq raqra chiqanchamayanchikllapa. Chaynu katinmi kaymanta, qamkuna kayashaykillapaman pasanarmapis mana puytinllapachu. Chaynulla qamkuna kayashaykillapamanta kaymanpis mana pasamuyta puytinllapachu' nir.

27 "Chaymi chay kusa imayjunqa niran: 'Chaynu katinqa rugashaykiri Taytay Abraham, Lazaruta kaĉhanaykipaq taytaypa wasinman. 28 Chaqa chaypimi kan sinku irmanuykuna. Chayna paykunata willatin ama shamunanpaqchu kay lugarman qischakaqqa' nir.

29 "Abrahamqa niran: 'Paykunaqami Moisés iskribishankunata, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunata ima liyirna intrakar kasunqallapa'.

30 "Nataq chay kusa imayjun runaqa niran: 'Chiqaptami ninki Taytituy Abraham. Piru uk wanusha kawsamur, paykunaman rikaritinqami paykunaqa Dyuspina kriyiyanqallapa' nir.

31 "Piru Abrahamqa niran: 'Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta mana kasurqa, manami kriyinqallapachu michka uk wanusha kawsamur paykunaman rikaritinmapis' nir".

17

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

1 Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran:

"Maydiyapismi chay uchakuchikuqqa kayanqalla. Piru ¡imananqaraq, runa masinta uchakuchiqqa! 2 Chaynu tukuq runataqami kusala allin kanqa kunkanpi marayta watar mar yakuman itakunanllapapaq, chay nuqapi chayraq kriyiqkunata uchakuchinanmantaqa. 3 Chayrayku qamkunamaqa kuytakayllapa. Imanupi ukniki uchakutinqa, anyay. Chaynu willatki, shamur pirdunamay nishutinqa, pirdunay. 4 Chaymi ukniki qamta mana allinta rurashur uk diyalapi michka syiti kuti uchakur, chaymanta syiti kuti shamur qammantami uchakusha kani nishutinqa, pirdunay".

Apustulkunami masta kriyiyta munaranllapa

5 Jesuspa yaĉhakuqninkunaqami, kaynu nir mañakuranllapa:

—Taytituy, yanapamayllapa masta qampi kriyinayllapapaq.

6 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

—Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu, chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kaypi qiru shayan chayta 'Rir mar yakupi shay' nitkillapaqa, rinman.

Uk sirbikuqpa rurayninkuna

7 "Qamkunapa kanman uk sirbikuqnikillapa. Chaymanta chay sirbikuqqa rinman michikuq manaqa yapukuq. Chaymanta ĉhamutinnaqa ¿mayqannikillapataq ninkimanllapa: 'Yaykamur taytituy mikuy' nirqa? 8 ¡Manami! Ashwan niyankillapa kanqa: 'Yaykamur mikunayta rurar qaramay, upyachimay nuqataraq. Chaymantana qamqa mikunki upyankimapis' nir. 9 Chaynu imata ruratinpis, sirbikuqnikillapataqa mana 'Payji' niyankillapalamapischu kanqa imapaqpis.

10 “Chaynu chay sirbikuq yupay qamkunapis, Dyus nishushanllapata rurar tukchishana karmapis, ashwan niyllapa Dyustaqa: ‘Nuqakunaqami, mana sirbiq sirbikuqnikichu kanillapa. Chaqa mastaqachu imatapis rurashama katiyllapa, chay ruranayllapapaq karan chaymantaqa’ nir”.

Jesusmi allicharan dyis ismuyaq runakunata

11 Jerusalenman riqnuqa Jesusqa pasaran Samariapa, Galileapa lugarninkunata. 12 Chaynu riyarqa uk pwiblituman ĉharan. Chaypimi, dyis ismuyaq runakuna Jesustaqa tariq shamuranllapa. Piru wakaqllapi kidaranllapa Jesusmantaqa. 13 Chaymi kaynu nir qayĉhakuranllapa:

—¡Yaĉhachikuq Tayta Jesús, llakipamastuyllapari! nir.

14 Chaynu nitinllapa, Jesús paykunata rikarqa, niran:

—Rir kurakunaman ĉhayllapa, paykuna yaĉhananpaq alliyashaykillapana nir.

Chaynu Jesús nitinqa, nanta riqnula alliyaranllapana. 15 Chaynu alliyatinllapanaqa, chay paykunamanta uk runaqa, chay riyashanlamanta ashwan tikrakamuran kusa jwirtita rimar Dyusta alabaqnuna. 16 Jesusman ĉharqa, naypanlapi qunqurikur pachaman pukĉhirar payji niran. Kay runaqami Samariamanta karan.

17 Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu chay dyis qishaqkunaqa tukuynikillapa alliyaraykillapa? ¿Chaqa maypitaq chay wakin nwibi runakunaqa? 18 ¿Kay furastiru runalachu, Dyusta payji ninanpaqqa, intrakasha?

19 Chaynu nirnaqa, chay alliyasha runataqa niran:

—Sharir riyna. Kriyishaykiraykumi alliyashaykina, nir.

Imanumi ĉhamuyanqa Dyuspa mantakuyninqa (Mt 24.23-28, 36-41)

20 Chay fariseo runakunaqami Jesustaqa tapuran, maydiyashi Dyuspa mantakuyninqa ĉhamuyanqa, nir. Chaymi taputinllapaqa, payqa niran:

—Dyuspa mantakuyninqami mana kwintata qukayatkillapa ĉhamunqa. 21 Chaymi mana mayqanpis ninqachu: ‘Kaypina mantakuqqa’, manaqa ‘Wakpina’ nirqa. Chaqa mana kwintata qukayankillapachu. Ashwanmi, Dyuspa mantakuyninqa qamkunawanna.

22 Chaynu nirqa, yaĉhakuqninkunataqa, niran:

“Qamkunapaqqami ĉhamunqa uk diya. Chaymi qamkunaqa chay diyakunapiqa Dyusmanta Shamuq Runata alliplata rikanankillapa uk kutilamapis. Piru manami rikankillapachu. 23 Chaymi wakin runakunaqa ninqallapa: ‘Kaypimi Dyusmanta Shamuq Runaqa’ nir. Ukkunashuypaqa ninqallapa: ‘Wakpimi’ nir. Piru qamkunaqa chaynu nishutinllapamapis, ama kriyinkillapachu. 24 Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla rikarimunqa, imanuĉhi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun, chay yupaymi kanqa. 25 Piru naypaqtaqami alliplata qischanqallaparaq. Chaynulla kusa ĉhiqnikasha ima kanqa.

26 “Chaynu rurayatinllapamapis chaymantaqa, imanuĉhi Noepa tyim-
punpi pasaran, chaynumi pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikraka-
mutinqa. 27 Chay Noepa tyimpunpiqami runakunaqa mikuqllapa, up-
yaqllapa, kasaraqllapa chaynulla kasarachikuqllapa ima. Piru chay-
manta Noé wampuq wasiman yaykutin, allipla saqra tamya shamur un-
taran tukuy pachapi. Chaymi yaku untatinqa, tukuyla runakuna wanur
tukukaranllapa. 28 Chaynulla Lotpa tyimpunpipis pasaran. Runaku-
naqa mikuqllapa, upyaqllapa, rantiqllapa, rantikuqllapa, tarpukuql-
lapa, wasikunatapis rurar taqllapa ima. 29 Piru chaymanta Lot
chay Sodoma pwiblumanta lluqshitinqa, unaq syilumanta ninawan
asufri ishkimutin, tukuy wakin runakunaqa wanur tukukaranllapa.
30 Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa.

31 “Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis
amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa. Chaynulla,
mayqanpis ĉhakranpi karqa amami wasinman rinqachu. 32 Chaqa
yarpuyllapari, Lotpa warminpaq. 33 Chaymi nini, imanupis bidanta
washanaqqa, ashwan wanunqa tukuy tyimpupaqna. Nataq kay bidapi
Dyusrayku wanuqkuna-shuypaqa, ashwan tukuy tyimpu kawsanan-
paqna kayanqa.

34 “Nishaykillapapis: Uk tuta ishkay uqllanakusha punuyatinlla-
pamapis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa. 35 Chaynullami
ishkay warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa
dijanqa. 36 [Ishkay runakuna ĉhakrapi katinpis, ukta apar, uktaqa di-
jayanqa]”.

37 Chaynu nitinqa, paykunaqa tapuranllapa Jesustaqa:

—¿Maypitaq Taytituy chaynuqa kanqa? nir.

Jesusqa paykunataqa, niran:

—Maypiĉhi wanusha katin, chaypimi tantakanqa shinkukuna.
Chaymi yaĉhankillapa maypimi chayqa kanqa nirmapis.

18

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana shaykuq mañakunapaq

1 Jesusmi kay kumparasyuntapis parlar intrachikuran, paykuna may-
diyapis ama disanimakurchu Dyusman mañakunanllapapaq. 2 Niranmi:

“Uk pwiblupimi karan uk jwis. Paymi Dyusta mana manchar,
runakunamatapis mana rispitaqchu. 3 Chaynullami chay pwiblupiqa
kaqpis uk byuda warmi. Paymi uk prublimayjun kaq. Chaymi jwis-
man rir mañakuran, chay kuntraqninwan arriglachinanpaq. 4 Piru
chay jwisqami waran waran ritinmapis mana kasuqchu chay warmi-
taqa. Chaymantaqami yarpur niran: Nuqa, Dyusta mana kasunichu.
Chaynulla runakunatapis mana rispitanichu. 5 Piru chaynu katiymapis
kay warmisita qillakachimayan. Chayraykumi paytaqa yanapashaq
amana mas shamur qillakachimananpaqnachu nir”.

6 Chaynullami Amitunchikqa niranpis:

“Mana allin jwis chaynuta ruratinqa, 7 ashwan ¿Dyusninchikmaqachu
mana kasuyanqa chay paypa kaqninkunata unaqpis, tutapis paypaq
llakir mañakutinqa? ¿Yarakuchiyanqaraqchu? 8 Nishaykillapapis: Manami
yarakuchirchu yanapar washayanqa. ¿Piru Dyusmanta Shamuq Runa
shamurqachu, mayqanllataqa tariyanqaraq kriyiqta? nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran fariseuwan, impwistuta kubrakuqwan

9 Chaymantami Jesusqa uk kumparasyunta rurar tukuy chaypi kaqkunataqa intrachiran. Chaqa chaypi kaqkunamanta wakinqami, mana uchayjun yupay tukur ukkunataqa mana kwintachaqchu. 10 Chaymi niran:

"Ishkay runami riranllapa Dyusta aduranan llapa wasiman mañakuq. Ukqami karan fariseo; nataq ukqa Romapaq impwistuta kubrakuq. 11 Chay fariseuqami shasha kaynu niyaran paylla alabakar: 'Tayta Dyus, nuqaqami payji nishuni mana chay wakinkuna yupay kashayrayku. Chaqa wakinkunami suwakuqkuna, malukuna, ukwan ukwan punuqkuna ima. Chaynulla nuqaqa manami kay impwistuta kubrakuq runa yupaychu kanipis. 12 Nuqami ayunani simanapaq ishkay kuti. Chaynulla dyis parti ganashaymanta ukta qushuni' nir ima.

13 "Piru chay impwistuta kubrakuq-shuypaqa karukaqlapi sharan. Chaymi mana syilumanmapis chapakunayaqchu. Ashwanmi malay nir yarpur qasqunta takar niyaran: '¡Tayta Dyus llakipamay-ari! ¡Nuqami chiqap uchayjun kani!' nir.

14 "Chaymi nuqaqa nishaykillapa: Kay impwistuta kubrakuqqami, wasinmanqa tikrakaran, Dyus uchankunamanta pirdunar llakipashana katin. Nataq fariseo-shuypaqa mana. Chaqa mayqan kusa kani niqtaqa, mana kusapaqchu Dyusqa riqsin. Ashwan mana kusa kani niqtaqa, maydiyaqa kusa nishapaqna riqsinqa".

Jesusmi wamrakunata bindisiran
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

15 Chaymantami Jesusmanqa wamritukunata aparanllapa bindisinanpaq. Piru chay yaĉhakuqninkuna chaynu wamritukunata apaqta rikarqa, chay apaqkunataqa anyaq ĉhurakaranllapa. 16 Chaymi Jesusqa paykunata qayar, kaynu niran:

—¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay mana kwintachaypaq kaqkunalapaq. 17 Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunaqami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18 Uk mantakuqmi Jesusta tapuran kaynu nir:

—Kusa allinla Yaĉhachikuq Taytituy, ¿imatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir. 19 Chaymi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. 20 Chaqa qamqami yaĉhankina, Dyus tukuy mantakushankunataqa. Chaypiqami nin: 'Ama uk uk warmiwan punuychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy' nir.

21 Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

22 Chaynu nitin uyarmi, Jesusqa niran:

—Uksitumi faltashuyanraq ruranaykipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami

unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay
nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.
23 Piru chaynu Jesús nitin uyaparqami, kusalata llakiran. Chaqa
kusala imayjun-ari karan. 24 Chaynuta rikarmi, Jesusqa niran:
—¡Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus
mantakuyashanman yaykunanpaqqa! 25 Ashwanmi chay kusala
imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqa,
uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta nir.
26 Chaymi uyakuqkunaqa, tapuran Jesustaqa:
—Chaynu katinqa ¿pitaq washakayta puytiyanqa? nir.
27 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Runakunapaq mana ruraypaq kaqkunamapismi, Dyuspaqqa
imapis ruraypaq nir.
28 Chaynu nitinmi Pedruqa niran:
—Taytituy, nuqakunamaqami tantar imayllapakunata dijashana,
qamwanna purinillapa.
29 Chaynu nitinmi, payqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa mantakuyninrayku,
wasinta, warminta, ukninkunata, taytankunata, wamrankunata di-
jaqkunaqami, 30 kay pachapiqa kusala achkatana aypanqallapa chay
dijashanllapamantaqa. Nataq maydiya-shuypaqa tukuy tyimpupaq
kawsaytana aypanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

31 Jesusqami dusi yaĉhakuqninkunata wakaqlaman qayar kaynu niran:
“Kananqami rishunllapana Jerusalenman. Chaynuqami Dyuspa unay
rimaqninkuna, Dyusmanta Shamuq Runapaq iskribishanllapakunaqa,
kumplikanqa. 32 Chaqa paytaqami mana Israelmanta runakunamanna
qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakanqallapa, jura-
panqallapa, tuqapanqallapa ima. 33 Chaymanta-shuypaqa wipyasha
imana karqa wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan
kawsamunqa”.
34 Chaynu Jesús nitinmapis, yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranl-
lapachu. Chaynulla manami yaĉharanllapapischu imapaqmi willayan
nirmapis. Chaqa paykunapaqqami mana intrakaypaqchu karan.

Jesusmi allicharan uk syigu runata
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

35 Jericó pwiblupa shipchanpina Jesús katinqa, uk syigu runa limus-
nata mañakur nanpa yatalanpi tayaran. 36 Chaymanta kusa achka runa
pasaqta syintirqa, tapukuran imataq pasayan nir. 37 Chaymi willaranl-
lapa Nazaretmanta Jesús chayta pasayan nir. 38 Chayraykumi chay syigu
runaqa jwirtita kaynu niran:
—¡Davidpa ayllun Jesús, llakipamastuy-ari! nir.
39 Chaynu nitinmi naypaqta riqkunaqa anyaranllapa uyarananpaq.
Piru payqami, ashwan mas jwirtita qayĉhakuran kaynu nir:
—¡Davidpa ayllun, llakipamastuy-ari! nir.
40 Chaymi Jesusqa, das shar kaĉhakuran payman apananllapapaq.
Ĉhatinnaqa, Jesusqa tapuran:
41 —¿Imatataq qampaq ruranayta munayanki? nir.

Chay syigu runaqa niran:
—Taytituy, rikakuytami munayani nir.
42 Jesusqa niran:
—¡Rikakuynari! Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina nir.
43 Chaynu nitinmi, chay kutilla rikakuranna. Chaymi Jesuspa pullanna riran Dyusta alabaqnu. Chayta rikarmi Dyustaqa tukuyla alabaranllapa.

19

Jesuswan Zaqueo

1 Jesusqami Jericó pwibluman ĉharqa, ĉhaypinta pasayaranna.
2 Chaypiqami taq uk kusala imayjun runa Zaqueo shutiq. Paymi
Romapaq impwistuta kubrakuqkunapaqa mantaqnin karan. 3 Kay
Zaqueuqami kusalata Jesusta riqsiyta munayaran. Piru payqami
kusa takshala kar, chaynulla kusala achka runakuna kashanrayku
mana rikaytaqa puytiyaranchu. 4 Chaymi, rikananpaqqa Jesús
riyashanlawman kusata kallpar rir, unaq qiruman iqaran. 5 Chaymanta
Jesús qirupa ĉhakinta pasayarqa, unaqman chapakur Zaqueuta rikarqa,
niran:
—Zaqueo, utqar ishkimuy. Chaqa kananmi wasikipi samayani nir.
6 Chaynu nitinqa, Zaqueuqa chay kutilla ishkimur, kusa aligrila Jesus-
taqa wasinman aparan. 7 Chayta rikarmi, Jesuspaqqa kusata runaku-
naqa rimapakuq qallariranllapa: "Uchasapa runapa wasinman risha
samaq" nir. 8 Chaynu niyatinllapaqa, Zaqueuqa sharir Jesustaqa niran:
—¡Taytituy!, mana imayjunkunataqa tukuy imay kaqmanta lamtarta
qushaq. Chaynulla mayqanta ingañar imanta suwasha karpis, kwatru
kuti masta qushaq nir.
9 Jesusqa niran:
—Kay runapismi Abrahampa ayllunmanta kashanrayku, kay wasipi
kaqkuna washakananpaq uraqa ĉhamushana. 10 Chaqa Dyusmanta
Shamuq Runaqami shamusha uchanllaparayku chinqasha kaqkunata
maskar washananpaqna.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillaywan
(Mt 25.14-30)

11 Chaynu Jesús nitin runakuna uyaparmi yarpuranllapa, Dyus man-
takunanpaqqami manana maychu nir. Chaymi Jerusalenman shipcha-
yarnaqa payqa uk kumparasyunta parlaran, 12 kaynu nir:
"Uk kusa riqsikasha ayllumantami karan uk runa. Chaymi payqa
uk kutiqa kusa karu may nasyunman riran numratinllapa tikraka-
murqa pwiblunpina mantakunanpaq. 13 Piru manaraq riyarqami,
dyis sirbikuqninkunata qayamur, tukuyninta achka qillayta qur, ni-
ran: 'Nuqa tikrakamunaykamanqa kay qillayniykunawanqa nigusyuta
ruraskinkillapa' nir.
14 "Nataq chay pwiblunmanta runakunaqami paytaqa ĉhiqniqllapa.
Chaymi ikintaqa kaĉhakuranllapa ninanllapapaq: 'Kay runataqa mana
munayanillapachu mantaqniyllapa kananpaqqa' nir.
15 "Piru chaynu kaĉhakutinllapamapis, paytaqa numraranllapana
mantakuq kananpaq. Chaymanta pwibluman tikrakamurnaqa,
kaĉhakuran chay sirbikuqninkunata qayamunanllapapaq. Chayna

tapunanpaq, chay qillayninta qushushayllapataqa, kada runa
michkatataq ganachishaykillapa nir.
16 “Chayna punta chayta taputinqa, niran: ‘Taytituy, qillaynikiqami
dyis kuti masta ganasha’ nir. 17 Chaynu nitinqa, chay mantakuqninqa
niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila
kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi ashwan dyis pwiblukunata
mantanaykipaqna numrashayki’ nir.
18 “Chaymantaqa uk sirbikuqpis qimikarqa kaynu niran: ‘Taytituy,
qillaynikiqami ganasha sinku kuti masta’ nir. 19 Chaymi mantaqninqa
paytapis niran: ‘Qamtapis sinku pwiblukunata mantanaykipaqna num-
rashayki’ nir.
20 “Piru uk qimikar-shuypaqa kaynu niran: ‘Taytituy, kaypimi
qillaynikiqa. Ĉhuraraymi uk pañulapi watar. 21 Chaqa manchaku-
raymi, kusala marraju kashaykirayku mana tarpukushaykimanta ku-
sichakunki, chaynulla mana shikwakushaykikunamanta tantakunki
nir, yaĉhashayrayku’. 22 Chaynu nitinqa, mantaqninqa niran: ‘Mana
allin sirbikuq, qam rimashaykillawan rikashur yaĉhani, imanumi
kanki nirmapis. Chaqa chaynu nuqa marraju kani nir, chaynulla
mana tarpukushaymanta kusichakuni, mana shikwakushaymanta tan-
takuni nir yaĉharqa, 23 ¿Imapaqtaq bankuman mana aparayki qillayniyqa
ganaskinanpaq? Chaynuqami ashwan tikrakamurqa ganashanwanna
aypanayta’.
24 “Chaynu nirqa, wakin runakuna chaypi kaqkunataqa niran: ‘Chay
runataqa qillayniyta kitar quyllapa, chay dyis kuti masta ganachisha
chayta’ nir. 25 Chaymi paykunaqa niranllapa: ‘¡Piru Taytituy, payqa dyis
kuti mas qillayniyjunna!’
26 “Chaynu nitinllapami mantakuqqa niran: ‘Nishaykillapa: Chay
mayqanĉhi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq.
Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila
kaqninmatapis limpula kitashaq. 27 Chaynulla mana mantakunayta mu-
nar ĉhiqnimaqkunata-shuypaqa, kayman apamur naypaypi wanuchiyllapa’
nir”.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28 Kaykunata nirqami, Jesusqa riranna Jerusalenmanqa.
29 Chaymanta, chay Olivos sirkapa yatan Betfagiman, chaynulla Betania
pwibluman yaqqa ĉhashana karqa, kaĉhakuran ishkay yaĉhakuqninkunata,
30 kaynu nir:
—Riyllapa, wak naypanchikpi pwiblitu kan chayman. Chayman
ĉharqami, tarinkillapa uk burru wataraqta. Chay burrupiqami man-
araq mayqanpis tasharaqchu. Chayta kaĉhar apamuyllapa. 31 Nataq,
mayqan ‘¿Imapaqtaq burruta kaĉhayankillapa?’ nishutinllapaqa, niyllapa
‘Taytanchikmi ministiyan’ nir.
32 Chaynu nitinqa, yaĉhakuqninkunaqa riranllapa. Chaynu rirllapaqa,
imanuĉhi Jesús nisha karan chaynulla burrutaqa wataraqta tariranl-
lapa. 33 Burruta kaĉhayatinllapanaqa amunkunaqa rikarimur kaynu nir
tapuranllapa:
—¿Imapaqtaq burruta kaĉhayankillapa? nir.
34 Chaynu nitinqa paykunaqa niranllapa:
—Taytitunchikmi ministiyan nir.

35 Chaynu nirnaqami, raĉhpankunata burrupa ananman ĉhurar aparanllapa Jesusman. Ĉhachirnaqa, chay burritupa ananpina tachiranllapa.
36 Chaymi chaynu Jesús burrupa anan ritinqa, runakunaqa naypanta riranllapa raĉhpankunata ĉhukir ima. Chaylatami burruqa riran. 37 Chaynu riyar chay Olivos sirkapa urayninman shipchayatinllapanaqa, tukuyla kriyiqkunaqa kusalata aligriyaranllapa. Chaymi kusa jwirtita rimaq qallariranllapa tukuy milagrukunata rurashanpaq yarpur ima.
38 Kaynumiri niyaqllapa:
"¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa gubyirnunchik,
Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!
¡Unaq syilupipis aligriyanqallapa!
¡Kusa shumaqtami alabanqallapa Dyusninchiktaqa!" nir.
39 Chaymi wakin fariseo runakuna chaypi uyakuqkunaqa, kaynu niranllapa Jesustaqa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhakuqnikikunata anyar uyarachiy nir.
40 Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:
—Qamkunata willashaykillapa, kay runakuna upallatinllapaqami ashwan rumikunamapis qayĉhakunqallapa nir.
41 Chaymanta Jerusalén yatanmanna ĉhar chay pwibluta rikarnaqa, Jesusqa chay pwiblurayku waqaq qallariran 42 kaynu nir:
"¡Jerusalenmanta runakuna! Kusa allinĉhi kanman qamkuna kay diyapi kwintata qukanaykipaq, nuqami shamusha kani yanapashuq, shumaqta kawsanaykillapapaq nir. Piru chaypaqqami mana kwintata qukankillapachu. 43 Ay, qamkunapaqqami kanqa allipla saqra diyakuna. Chaymi kuntraykikunaqa shamur, wakmanta kaymanta arkar kurralashurllapa ima, limpu wanuchir tukchishunqallapa.
44 Tukuyla Jerusalén pwiblupi kaqkunaqa, tukukanqallapa. Chaypiqami, mana uk rumi, uk rumipa ananlapimapis llutakashaqa kidanqachu. Chaqa qamkunaqa, Dyus washashuqllapa shamutinpis, mana kasushaykillapachu".

Jesusmi Dyusta aduranlapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

45 Chaymanta Jesusqa, Dyusta aduranlapa wasiman yaykur, chay ruripi rantikuqkunata, [rantiqkunata] itakuq ĉhurakaran, 46 kaynu nir:
"Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: 'Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi kanqa' nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maĉhayninpaqna tikrashaykillapa" nir.
47 Jesusqami waran waran, Dyusta aduranlapa wasipi yaĉhachikuq. Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla wakin karguyjun runakunapis, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. 48 Piru manami imanupis wanuchiyta puytiranllapachu. Chaqa tukuyla runakunami Jesús yaĉhachikutinqa kusa qasillala uyakuyaranllapa.

20

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

1 Uk diyapimi, Jesusqa Dyusta aduranlapa wasipi Dyuspa shumaq rimayninta imanu washakananllapapaq nir runakunataqa

yaĉhachiyaran. Chaymantami, ĉharanllapa kurakunapa mantaqninkuna,
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna
ima. 2 Chaymi kaynu nir tapuranllapa:
—¡Willamayllapa! ¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata ru-
rankiqa?
3 Chaymi Jesusqa niran:
—¡Ma nuqapis tapushutiyllapa, willamayllapa! 4 ¿Mayqantaq
Shutichikuq Juantaqa kaĉhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus,
manaqachu runakunala?
5 Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaql-
lapa: “ ‘Dyusmi kaĉhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu.
Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ ni-
mashunllapa. 6 Chaynulla manami ‘Runakunala’ niytapis puytinchikl-
lapachu. Chaynu nishallapaqami, runakuna rumillawan sitar wanuchi-
machuwanllapa. Chaqa chiqaptari yarpunllapa: Juanqa Dyuspa ri-
maqnin karan nir”. 7 Chaymi paykunaqa niranllapa:
—Manami yaĉhanillapachu mayqan kaĉhamuran nirmapis.
8 Jesuspis paykunataqa niran:
—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamat-
inmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9 Chaymantaqa tukuy runakunata kay kumparasyunta parlaq qallari-
ran:
“Uk runami ĉhakranpi ubata tarpuran. Chaymantaqa ayka runaku-
nata trabajananpaq arrintar riran largu mayta, mana das tikraka-
muqchu. 10 Chaymanta kusicha tyimpu ĉhamutinqa, chay ĉhakrapa
amunqa kaĉhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta pay-
paq kaq partinta qunanllapapaq. Piru ashwan chay ĉhakrapi trabajaqku-
naqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima mana imatapis
qurchu qatiĉharanllapa.
11 “Chaymantaqa qashan kaĉhamuran uk sirbikuqninta. Piru chay-
tapis, chay ĉhakrapi trabajaqkunaqa maqar, jurapar ima mana imatapis
qurchu qatiĉharanllapa. 12 Qashan uk sirbikuqninta kaĉhamuran. Piru
chaytapis chaynullata rurar lisyar ima ĉhakramantaqa itakuranllapa.
13 “Chaynu chay sirbikuqninkunata rurar mana kasutinqa, chay
ĉhakrapa amunqa niran: ‘¿Imanashaqna kananqa? Kusala munashay
wamraytana kaĉhashaq dijur. Ichapis rispitar kasunmanllapa’ nir.
14 “Chayna wamranta kaĉhatin, chay ĉhakrapi trabajaqkuna rikarqa, ni-
nakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan
wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay ĉhakrawanqa kidanallapapaq!’
nir. 15 Chaynu nirllapa ĉhakramantaqa urqur, wanuchiranllapa”.
Chaynu kumparasyunta rurarqa Jesusqa kaynu niran:
—Chay ĉhakrapa amun shamurqa, chay ĉhakrapi kaqkunawanqa,
¿imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa? 16 Chaqa chay
ĉhakrapi kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay
pachantaqa.
Chaynu Jesús nitinmi niranllapa:
—¡Manami chaynuqa kanqachu! nir.
17 Chaynu nitinllapaqa, kusata paykunataqa chapar Jesusqa niran:

—Mana chaynu katinqa, ¿ima nishaq nirtaq, Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin?:
‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha’ nirqa.
18 Chaymi, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu
llampunqa. Nataq, rumi runapa ananman ratar-shuypaqa, limpu limpu
pulbupaq tikranqa nir.
19 Chaynu nitinmi, kurapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna uyaparllapaqa, kwintata qukaranllapa paykuna-
paq rimayan nir. Chaymi chay kutilla, Jesusta aypar prisunaranllapa.
Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq
(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

20 Chaymantami ashwan, wakin runakunata kaĉharanllapa manan-
ula Dyuspi kriyiq tukur, Jesusta uyakunanllapapaq. Chayna imanul-
lapis mana allinkunata rimachir, chaylapaqna aypar apananllapapaq
Romapa gubirnadurninman. 21 Chaynuta yarpurllapami, kaynu nir
Jesustaqa tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhanillapami qam yaĉhachikuyashayki, ri-
mayashaykiqa chiqap nir. Chaynu karmi, mana runakunata riparayta
yarpunkichu imanu katinmapis. Ashwan qamqami yaĉhachikunki Dyus
munashannulata. 22 Chaymi nishunillapa: ¿Allinchu kanqa Romapa
punta gubyirnun Cesarta impwistuta pagranayllapapaqqa?
23 Jesusqa chay mana allinta yarpuyashanllapapaq kwintata qukarmi,
niran:
—[¿Imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa?] 24 Ma,
rikachimayllapa uk qillayta. ¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa?
¿Mayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.
Chaynu taputinqa, paykunaqa niranllapa:
—Gubyirnu Cesarpami nir.
25 Chaymantami Jesusqa niran:
—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa.
Nataq Dyuspa kaqnintaqa Dyusta quyllapa.
26 Chaynu Jesús tukuy runakunapa naypanpi rimatinqami, mana
imanupis uchachayta puytiranllapachu. Ashwan dispantakar
uyaralana kidaranllapa.

Jesustami tapuranllapa wanuqkunapaq
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Chaymantaqa ayka Saduceo runakuna riranllapa Jesustaqa rikaq.
Paykunaqami ninllapa: “Wanuqkunaqashi manana kawsamunnachu”
nir. Chaymi tapuranllapa Jesustaqa:
28 —Yaĉhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribisha karan:
‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinqa, chay
wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna
chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir. 29 Chaqa, uk
kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapaqa, warmikur ma-
naraq wamrayjunchu kayar wanuran. 30 Chaymi chay ishkay kaq
uknin, 31 chaynulla kimsa kaq ukninpis chay warmillawan kasararan.
Chaynumi syitinllapa chay warmillawan kasarar, manaraq wamrayjun

kayar tukuynin wanuranllapa. 32 Chaymantami chay warmipis wanuranna. 33 Nataq chay wanushakuna maydiya kawsamutinqa ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

34 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Kananmi kay bidapiqa kasaranllapa, chaynulla kasarachikunllapa ima. 35 Piru, Dyus munashannullata shumaqta rurar taqkunaqami, wanushanmanta kawsamur uk bidapiqa, manana kasaranqallapanachu. Chaynulla mananami kasarachikunqallapa imamapischu. 36 Chaqa paykunaqa manana wanurchu angelkuna yupayna kanqallapa. Chaynulla, wanushanmanta kawsamushanllaparayku, Dyuspa Wamranna kanqallapa. 37 Chaynumi, ashwan Dyus nitin Moisés chay sarsa rupayashanpaq iskribishanllapi, intrachimanchik, wanushakunaqashi kawsamuyanqa nir. Chaqa ninmi: Dyusqashi, Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa, Dyusnin nir. 38 Chaymi, Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwan payqami tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu katinmi, ¡paypaqqa tukuy mayqanpis kawsayan! nir.

39 Chaymantaqa wakin yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa niranllapa:

—Allintami nishayki Yaĉhachikuq Taytituy.

40 Chaymi chaymanta-pacha, manana mayqanninlapis tapuyta yarpuranllapalamanapischu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

41 Chaymantami Jesusqa paykunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Imapaqtaq Dyuspa Akrashan Cristuntaqa Davidpa ayllunmanta ninllapa? 42 Chaqa Davidqami paylla Salmos librunpiqa nin:
‘Tayta Dyusmi Amituytaqa kaynu niran:
Tay allilaw qichqayman,
43 maydiya chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuramunaykaman nir’.
44 Chaynu Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinqa, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?

Jesusmi yaĉhakuqninkunata willaran kuytakananllapapaq
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

45 Tukuyla runakuna uyakutinmi yaĉhakuqninkunata Jesusqa kaynu niran:

46 “Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raĉhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima. Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munan. 47 Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqqami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa” nir.

21

Byudapa ufrinditan
(Mr 12.41-44)

1 Jesusmi, Dyusta aduranan̂llapa wasipi, rikakuyaran kusa imayjun
runakuna, ufrindanta kajunkunaman itatinllapa. 2 Chaynullami
rikaranpis uk mana imayjun byuda ishkay qillaysituta kajunkunaman
itaqta. 3 Chaymi Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami, tukuy
runakunamanta masta ĉhurasha ufrindantaqa. 4 Chaqa, tukuy wakin
runakunaqami qillaynin subraqlata ufrindakunllapa. Nataq chay mana
imayjun byuda-shuypaqami, mana mas qillaynin mikunanpaq katin-
mapis, limpula ufrindakusha nir.

Jesusmi Dyusta aduranan̂llapa wasita ratachinqallapa niran
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

5 Chayllapimi, wakinkunaqa kusata parlayaqllapa Dyusta aduranan-
llapa wasipaq, chay kusa shumaq rumikunawan shasha karan chayku-
napaq, ufrinditakunata ĉhurashanllapakunapaq ima. Chaymi Jesusqa ni-
ran:
6 "Uk diyami ĉhamunqa. Chaymi chay diyapiqa kanan kay
rikayashaykillapataqa limpu ratachitinllapa, manana uk rumilamapis
anapura llutakashaqa kidanqanachu" nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinnaqami kaynu pasanqa
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

7 Chaymantaqa Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿maydiyataq chaynuqa pasayanqa? ¿Ima
siñalta rikartaq yaĉhayashaqllapa, tukuy chaykuna pasananpaq diyaqa
shipchana? nirqa.
8 Chaynu nir taputinllapaqa Jesusqa niran:
"Allitami kuytakankillapa ama ingañakanaykillapapaq. Chaqa kusala
achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi ninqallapa:
'Nuqami kani Dyuspa Akrashan Cristun'. 'Chay tukukanan tyim-
puqami ĉhamunqana' nir. Chaynu nishutinllapamapis, qamkunaqa ama
kriyinkillapachu. 9 Chayna, wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir,
gubyirnupa kuntran tikrakayanllapa nir ima uyaparmapis, ama man-
chakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatin-
mapis manaraqmi kay pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa".
10 Niranpismi:
"Uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw
nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis
maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. 11 Kusala
achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa. Chaynulla kusala
mallaq tyimpu imami kanqa. Qishaykunamapis kusala saqra mana
rikashaykillapakuna kanqa, tukuy pachapi. Syilupipis rikankillapa
dispantaypaq allipla mana rikashaykillapakunata ima.
12 "Piru kaykuna manaraq chaynu kayatinqami, qamkunataqa
aypashunqallapa, kusata qischashunqallapa chay tantakanan̂llapa
wasikunapi. Apashunqallapapis karsilkunaman itashuqllapa.
Chaynulla qukushunqallapa gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa
naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku. 13 Chaynu
apashutinllapamapis ashwan qamkunaqa nuqallapaq rimankillapa.
14 Qamkunaqa, amami llakir yarpupakunkillapachu imataraq
rimar washakashunllapa nirqa. 15 Chaqa, nuqami chay urasqa
yanapashaykillapa allipla shumaqta rimanaykillapapaq. Chaymi

kuntrashuqkunaqa mana imata nishuyllapatapis puytinqallapachu,
allita rimashaykillaparayku.
16 “Chaynulla nishaykillapapis: Qamkunataqami taytaykillapa,
uknikillapakuna, primuykillapa, chaynulla amiguykikunamapis chay
ĉhiqnishuqkunaman qukushunqallapa. Nataq wakinnikillapallataqa
wanuchishunqallapa ima. 17 Chaymi tukuyla kay pachapiqa nuqapi
kriyishaykillaparayku ĉhiqnishunqallapa. 18 Piru qamkunapaqami,
mana umaykillapamanta uk aqchaykillapalamapis chinqanqachu
nuqapaqqa. 19 Chayraykumi nuqalapi allita kriyir shachinakurqa
tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.
20 “Chayna, Jerusalén pwiblupa ridurninman kusa achka
suldadukuna ĉhaqta rikarqa, yaĉhankillapana mananami maychu
chay pwiblu tukukananpaq kanqa nir. 21 Chaymi chay Judea
lugarpi kaqkunaqa, sirkakunaman alsakankillapa. Chaynulla,
Jerusalenpi kaqkunapis lluqshinkillapa chay pwiblumantaqa. Nataq,
chay ĉhakrapi kaqkuna-shuypaqa amallana tikrakankillapachu
chay pwiblumanqa. 22 Chaqa chay diyakunapimi, Dyuspa librun
mantakushanpi kastigupaq iskribikashanqa kumplikayan. 23 ¡Akakaw
chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun
kaqkunaqa imananqallaparaq! Chaqa allipla manchakuypaq
nanachikuykuna chaynulla kusala saqra manchaypaq kastigumi chay
pwiblupiqa kanqa. 24 Wakinkunaqami wanunqallapa kuchilluwan
lisyakar, chaynulla wakinkunataqa aypar prisur purichinqallapa tukuy
nasyunkunapi. Nataq, Dyuspi mana kriyiq runakunaqa, Jerusalén
pwiblutaqa limpu saruĉhanqallapa, paykunapaq Dyus imanu kananpaq
nishan tyimpu kumplikanankaman.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

25 “Chaymi siñalkuna kanqa rupaypi, killapi, qullarkunapi ima. Nataq
pachapi-shuypaqa tukuy runakuna dispantakashalla kidanqallapa.
Chaynulla alliplata manchakunqallapa, mar yaku kusalata maqchikar
waqamutin. 26 Runakunami kusata manchakur, imana kay pachapiqa
kanan-shuypaqa pasayanqa nir yarpur, limpu dismayanqallapa. Chaqa
syilupi tukuy kaqkunamapis kusalata kuyunqa. 27 Chaymantami Dyus-
manta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirninwan puk-
taypa rurinta shamuqtana. 28 Qamkuna nuqapi kriyiqkuna, kaynu
tukuq qallaritinqa, animuta aypar umaykillapata unaqman alsar nuqa-
paq chapakunkillapa. Chaqa mananami maychu kanqa washakanaykil-
lapapaqqa”.
29 Chaynupaqmi, kay kumparasyuntapis ruraran: “Allita rikayllapa
igus qiruta, manaqa wakin qirukunatapis. 30 Chaqa chay qiru mushuq-
manta qawamuqta rikarqa, yaĉhankillapana tamya tyimpuqa shipchana
nir. 31 Chaynulla chay nishushaykunata pasaqta rikarqa, yaĉhankillapana
Dyus mushuqmanta mantakunanpaq tyimpuqa shipchana nir.
32 “Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa
manaraq wanuyatinraqmi tukuyla kay nishushayllapaqa pasanqa
nir. 33 Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru
nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyalapis tukukanqachu.
34 Kuytakankillapa, amami dijankillapachu yarpuynikillapa chay
mana allin ruraykunata rurachishunanllapapaqqa. Chaynulla

ama maĉhankillapachu, ama yarpupakankillapapischu kay bidapi
kawsayashaykillapapaqqa. Ama chay jwisyu diyapiqa qamkunata,
chay mana allin ruraykuna daskaqla ratachishunanllapapaqchu.
35 Chaqa chay shamuq diyaqami shamunqa kay pachapi tukuy
runakuna kawsaqkunaman. 36 Chayrayku, qamkunaqa rikĉhakushala
kar tukuy tyimpula Dyuspi yarpur, payman mañakuyllapa chay saqra
kastigukunamantaqa washakarna, Dyusmanta Shamuq Runapa
naypanman ĉhanaykillapapaq".
37 Chaynumiri Jesusqa, unaqqa yaĉhachikuq Dyusta aduranan llapa
wasipi. Nataq, tutaman-shuypaqa chay Olivos sirkapi kidaq. 38 Chaymi,
tukuy runakunaqa allaq allaqla riqllapa Dyusta aduranan llapa wasi-
manqa, Jesusta uyakuq.

22

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapana
(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

1 Shipchamuyarannami Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata
mikuqllapa chay diyaqa. 2 Nataq chay kurakunapa mantakuqninkuna,
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, yarpuranllapa iman-
ullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. Piru runakunata manchashan-
llaparaykumi mana aypayta puytiranllapachu. 3 Chaynu katinmiri,
Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunapa uknin Judas Iscariotimanqa Satanás
yaykuran. 4 Paymi riran kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta
aduranan llapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunawan parlaq,
"Imanumi Jesustaqa qushaykillapa" nir. 5 Chaynu nitinmi, kusata ali-
griyar qillayta arniranllapa. 6 Chaymi Judasqa "Arí" nir, imanulapis
allita rikar maykaqlapipis runakuna mana yaqqa kaq yupay katin,
"Rikachishutiyllapa aypankillapa" niran.

Pascua mikunata kamakachiranllapa
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

7 Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyap-
inami karanllapa. Chaynulla chay diyapimi uyshitakunata ufrindapaq
nir wanuchiqllapapis. 8 Chaymi Pedruwan Juantaqa, Jesusqa kaĉharan
kaynu nir:
—Rir kamakachiyllapa Pascua fyistapi mikunanchikllapata.
9 Chaynu nitinqa paykunaqa tapuranllapa:
—¿Maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.
10 Jesusqa niran:
—Jerusalén pwibluman ĉharnaqami, uk runa kantarunpi yakuta
apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa wasinman yayku-
nankaman. 11 Chaymantami chay wasipa amuntaqa ninkillapa:
'Yaĉhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaĉhakuqniykunawan
Pascua mikunata mikushaq? niyan' nir. 12 Chaynu nitkillapami
payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala
kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.
13 Chaynu nitinmi paykunaqa rir, Jesús nishannulla tariranllapa.
Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.
14 Chaymanta mikunanllapa uras ĉhamutinqa, Jesusqa apustulninku-
nawan samaranna misamanqa. 15 Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

“Kanan manaraq qischakar wanuyashayllami, ¡alliplata munasha kani
qamkunawan pulla tantanakur mikunallapapaq! 16 Chaqa kanan
mikushallapaqami manana qashanqa pullaqa mikushunllapanachu,
Dyus qashan mushuqmanta mantakutin, chaypi mikunallapakaman”.
17 Chaynu nirqa uk kupata aypar, Dyusta payji nishana kar niran:
“Kayta aypar, aypachinakur upyayllapa. 18 Allitami willashaykil-
lapa, mananami qashanqa kay ubapa yakuntaqa upyashaqnachu, Dyus
qashan mushuqmanta mantakuq qallarinankaman”.
19 Chaynu nirmi, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir
quran yaĉhakuqninkunata kaynu nir:
“Kaymi nuqapa kwirpuy. Qamkunata washashunayllapapaq
wanuyani chay. Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykil-
lapapaq” nir.
20 Chaynu mikutinllapanaqami, kupata aypar kaynu niran:
“Kay yawarniyta iĉhashaywanmi Taytay Dyuswan uk mushuq
tratuta rurani, qamkunata kusata llakipashushayllaparayku. 21 Piru,
mayqanĉhi kanan kuntraykunaman qukumayan chayqa, kay misapi
nuqawan pulla. 22 Chaymi Dyusmanta Shamuq Runataqa, imanutaq
kananpaq karan chaynuta ruranqallapa kuntrankunaqa. ¡Piru
imananqaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa!”
23 Chaynu Jesús nitinmi yaĉhakuqninkunaqa, paynin paynin niqllapa:
“¿Mayqanninchikllapataq kuntrankunaman qukuyanchikllapaqa?” nir.

Jesuspa yaĉhakuqninkuna anyanakuranllapa

24 Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa paykunapura anyanakuranllapa, mabir
mayqanninllapashi Dyuspaqqa kusa mas allin nir. 25 Chaymanta Je-
susqa paykunataqa niran:
“Uk nasyunkunata mantaqkunami munashannulata runa masinku-
natapis mantakur purichinllapa. Chaynu karmapis, ‘Ukkunatami
kusalata yanapanillapa’ nir alabakanllapa. 26 Piru qamkunaqami ama
chaynuchu kankimanllapa. Ashwan mayqannikillapa kusa mas yaĉhaq
karqa, mana kwintachaypaqla kayllapa. Chaynulla chay mantakuqpis
uk sirbikuq yupay kanqa. 27 Mabir willamayllapa: ¿Mayqantaq kusa mas
allinqa? ¿Chay misaman mikuq tan chay runa, manaqachu chay mikuyta
aypachikamun chay? Misapi samayan chay runami kusa mas allinqa.
Nataq nuqaqa chay sirbikuq yupay kani qamkunapaqqa.
28 “Chaymi imanu ĉhiqnimaqkuna ruramatinllapamapis, qamkunaqa
pullay kashaykillapa. 29 Chayraykumi nuqaqa mantakunaykillapa-
paq nishaykillapa imanuĉhi Taytay Dyus nuqatapis mantakunaypaq
nimaran, chaynulla. 30 Chaynu karqami, maydiyaqa qamkunaqa man-
takunaypiqa mikunkillapa, upyankillapa nuqa tashay misapi pullay.
Chaynulla, mantakunaykillapa samanapi tar, Israel pwiblumanta dusi
ayllukunata rikar yaĉhankillapa, allin mana allin nirmapis”.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

31 Chaynullami niranpis Amitunchik Jesusqa:
—Simón, Simón, imanutaq wayramaqa triguta ĉhaspir qutun, chay
yupaymi Satanás, nuqamanta chiqanchashunayanllapa. 32 Piru
Simón, nuqaqami qampaq mañakusha kani, maydiyapis nuqallapi

kriyinaykipaq. Chaymi qashan nuqallawan karqa, yanapay
uknikikunata nuqalapi allita kriyinanllapapaq.
33 Chaynu Jesús nitinqa, Simonqa niran:
—Taytituy, nuqaqami karsilman qamwan pulla rinaypaqmapis yar-
pushana kani. Chaynulla wanutkimapis pullayki wanushaq.
34 Piru Jesusqa niran:
—Pedro, nishaykimi: Kananllami manaraq gallumapis kantayat-
inchu, kimsa kuti nuqapaqqa ninki 'Manami riqsinichu' nir.

Jesusta qischananllapapaq ura ĉhamuyaranna

35 Chaynulla Jesusqa tapuranpis yaĉhakuqninkunataqa:
—Nuqami mana alfurjayjunta, mana qillayta purichinaykillapa-
paq talqitayjunta, mas llanqiyjunta imachu kaĉhashurayllapa. Chaynu
kaĉhashutiyllapaqa, ¿imaykillapallaqachu faltashuranllapa?
Chaynu nitinqa paykunaqa niranllapa:
—¡Manami!
36 Chaymanta Jesusqa niran:
—Kanan-shuypaqa alfurjayjun kaqqa apayllapa. Chaynulla qil-
layta purichinaykillapa talqitatapis apayllapa. Nataq mayqannikillapa
mana ispadayjun karqa, punchuykillapamatapis rantikur rantiyllapa.
37 Imapaqmi chaynutaqa nishuyanillapa. Chaqa nuqawanmi Dyus
nitin iskribikashankunaqa kumplikanqa. Chaqa niqmi: 'Mana allin
runakunawan pullata, mana allinpaq riqsimanqallapa' nir. Chaynumiri
Dyus nitin nuqapaq tukuy iskribikashakunaqa, kumplikayanqa chay
nishannulla.
38 Chaynu Jesús nitinqa, paykunaqa niranllapa:
—Taytituy, kaypimi ishkay ispadakunaqa nir.
Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:
—Chaykaqllana nir.

Jesusmi Getsemaní wirtapi mañakuran
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

39 Chaymantaqa Jesusqa lluqshir riran Olivos sirkaman, chaynu kus-
tumrin kashanrayku. Chaymi yaĉhakuqninkunapis ikinta riran. 40 Chay
lugarman ĉharnaqa, yaĉhakuqninkunataqa niran:
—Dyusman mañakuyllapa ama uchapi ratanaykillapapaq.
41 Chaynu nirqa paykunamantaqa karukaqllaman rir, chaypi qun-
qurikur Taytanman mañakuran, kaynu nir:
42 "Taytay, puytiypaq katinqa yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yu-
pay qischakaymantaqa. Piru amami nuqa munashaynuchu rurakanqa.
Ashwanmi qam munashayki kanqa" nir.
43 Chaynu niyatinqami, unaq syilumanta uk ángel chaypi rikarir
yanaparan. 44 Jesusqa chay kusalata qischakananpaq karan, chay-
paq yarpur kusalata mañakuyaran Dyusmanqa. Chaynu mañakutinqami,
ĉhiĉhapninmapis pachaman shutuyaran yawar yupay. 45 Chaynu nir,
Dyusman mañakurnaqa sharir riran chay yaĉhakuqninkuna kayashan-
man. Ĉharnaqa alliplata llakir shaykusha punuqta tariran paykunataqa.
46 Chaymi kaynu niran:
—¿Imapaqtaq punuyankillapa? Sharir Dyusman mañakuyllapa, ama
uchapi ratanaykillapapaq nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

47 Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaĉhakuqninkunamanta
uknin Judasqa, achka runakunapa naypanta ĉharan. Chaymi qimikaran
Jesustaqa muchar saludananpaq. 48 Piru Jesusqa niran:
—Judas, ¿mucharlachu Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankuna-
man qukunki? nir.
49 Chaymi chaypi Jesuswan kaqkunaqa, imami pasayan nir kwintata
qukar, niranllapa:
—Taytituy, ¿ispadakunawanchu washakashunllapa? nir.
50 Chaynu nitinqa, chaypi kaqkunamanta ukninqa, kurakunapa man-
taqninta sirbiq runapa allilaw rinrinta *¡saq!* pitiran. 51 Jesusqa niran:
—¡Amana mas imatapis ruraylapachu! nir.
Chaynu nirmi chay sirbikuqpa rinrintaqa kamarla, allicharan.
52 Chaynu rurarnaqa chay kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta
aduranananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunata,
chaynulla tukuy ruku mantakuqkunawan payta apaq shamushaku-
nataqa, niran:
—¿Imapaqtaq ispadakunawan, qirukunawan ima, uk suwakuqman
yupay shamushaykillapa nuqamanqa? 53 Nuqaqami imuraspis Dyusta
aduranananllapa wasipiqa qamkunawan pulla katiyqa, mana imatapis
ruramaraykillapachu. Piru qamkuna tutaparaqmanta kar, kanan tu-
tapashana katinqa, imatapis rurayashaq nir yarpunkillapana. Chaqa
uraykillapa ĉhamushanari nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

54 Chaymanta Jesustaqa aypar aparanllapana kurakunapa punta
mantaqninpa wasinman. Piru Pedruqami largukaqllamanta chapar,
ikinllapata riyaran. 55 Chaymi chay wasipa pampanpa ĉhaypinpi ninata
ratachir chaypa ridurninlapi tukuy taranllapa. Pedrupis chaypi paykunawan pulla tayaran. 56 Chaynu tayatinllapaqa, uk sirbikuq warmi
Pedrutaqa rikar, kusalata chapayaran. Chaymi kaynu niran:
—Kay runapismi paywanqa pulla karan nir.
57 Piru Pedruqa niran:
—Mamitay, manami riqsinichu chay runataqa nir.
58 Chaymanta qashan uk ratukaqlamanta ukpis Pedrutaqa rikar,
kaynu niran:
—Qampis paypa uknin kanki nir.
Pedruqa niran:
—¡Manami! Mana nishuyanillapa wakmaqari.
59 Chaymanta uk ura pasashana yupay katinqa, qashan ukpis niran:
—Alliptamiri kay paypis Jesuswanqa pulla karan. Chaynulla payqa
Galileamanta wakmaqari.
60 Qashanmi Pedruqa niran:
—¡Taytituy, manami yaĉhayanichu mayqanpaqmi rimayanki nirmapis!
Chaynu Pedro niyatinlami chay kutilla, gallu kantaran.
61 Chaymantaqa Amitunchik Jesusqa das tikrakar Pedruta chaparan.
Chaynu chapatinqa, Pedruqa yarpuran, Amitunchik kaynu nishanta:
“Kananllami manaraq gallu kantayatin kimsa kuti nuqapaqqa ninki:

‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta. 62 Chaymi Pedruqa chaymanta
lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

Jesustami kusata asipar ima qischaranllapa
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

63 Chay runakuna Jesusta chaypi kuytar shaqkunaqa kusata asipar
ima maqaranllapa. 64 Nawinkunata bindar ima kaynu tapuqllapa:
—Mabir tantyay ¿pitaq maqashusha? nir ima.
65 Chaynulla, allip ukmankunata tapur allipla saqra pinqaypaqta
willaqllapamapis.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

66 Unaqna katinqa tantakaranllapa, chay Israel runakunapa ruku
mantakuqninkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. Tantakarqa Jesustaqa
aparan kusa mas karguyjunkunapa naypanman. Chaypiqami, kaynu
nir tapuranllapa:
67 —Willamayllapa: ¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun kanki? nir.
Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:
—Nuqa, kananlla ‘Dyuspa Akrashan Cristun kani’ nishutiyllapaqa,
mana kriyimankillapachu. 68 Chaynulla, nuqa tapushutiylla-
papis mana imatapis willamayankillapachu [chaynulla mana
kaĉhamayankillapalamapischu] kanqa. 69 Piru kananmanta-pachami,
Dyusmanta Shamuq Runaqa kusa puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi
tayanqa.
70 Chaynu nitinqa tukuy tapuranllapa:
—Chaynu katinqa, ¿qamchu Dyuspa Wamran kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamkunallami ninkillapa.
71 Chaymantaqa paykunaqa niranllapa:
—¿Ima tistigutataq masqa munanchikllapa? Chaqa nuqanchikkunalla
uyapashanchikllapa paylla rimatin nir.

23

Jesusta Pilatuman aparanllapa
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

1 Tukuy chaypi kaqkunaqa, sharir aparanllapa Jesustaqa gubyirnu
Pilatupa naypanman. 2 Chay Pilatupa naypanpiqa, yanqa illaqmanta
llullakur Jesuspaqqa willakuq qallariranllapa kaynu nir:
—Kay runataqami tarisha kanillapa pwibluyllapamanta runakunata
kusa ukman saqrakunata yaĉhachiqta. Chaqa, paymi nin manashi
impwistuta gubyirnu Cesartaqa pagrashaqllapachu. Chaynulla ninpis
payshi Dyuspa Akrashan Cristun tukuyta mantakuqqa nir.
3 Chaymi Pilatuqa Jesustaqa kaynu nir tapuran:
—¿Qamchu chay Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami ninki.
4 Chaynu Jesús nitinqa, Pilatuqa chay kurakunapa mantaqninta, tukuy
runakunatapis niran:
—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunchu nir.

5 Chaynu nitinqa, chay runakunaqa llallin kusalata lanyar niranllapa:
—Chay kusa ukmanta yaĉhachikuyashanwanmi, chay pwibluyllapamanta runakunataqa limpu pantachiyan. Chaynu mana allinta yaĉhachikuqqami qallariran Galileapi. Kanan-shuypaqa kay Judeapina puriyan nir.

Jesustami Herodesman aparanllapa

6 Chaynu nitinllapa uyaparqa, Pilatuqa tapukuran ¿kay runaqachu Galileamanta? nir. 7 Chaymanta runakuna, Galileamantami nitinllapaqa, kaĉharan gubyirnu Herodesman. Chaqa, paypis chay diyakunapiqa Jerusalenpi karan.
8 Jesús chayman ĉhatin, Herodes rikarqa kusala aligrita yarpuran. Chaqa kusa unaynami paypaqqa rimaqllapata uyapasha kar, Herodesqa riqsiyta munaran. Chaynullami milagrukunata ruratin ima rikanaran. 9 Chaymi kusata tapuran. Piru, Jesusqa mana imalatapis willaranchu.
10 Chaypiqa karanllapapis kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. Chay paykunaqami chaypiqa alliplata uchachayaranllapa. 11 Chayna, Jesús mana imatapis rimatinqa, Herodesqa wakin suldadukunawan kusalata kushiparanllapa. Chaymi Jesusta asipananllaparaykuqa, gubyirnupa kusala ĉhaniyjun raĉhpanta yakachiranllapa. Chaynu rurayar imaqa, Herodespis Jesustaqa qashan kaĉharan Pilatuman.
12 Chay diyaqamiri Pilatuwan Herodesqa kusala amiguna tikrakaranllapa, unaykuna kusata ĉhiqninakuq kasha karmapis.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39–19.16)

13 Chaymantami Pilatuqa kurakunapa mantaqninkunata, wakin karguyjunkunata, chaynulla tukuyla runakunata ima tantamuran. 14 Chaymi kaynu niran:
—Qamkunaqa kay runata nuqaman apamuraykillapa, ‘Pwibluymanta runakunata limpu pantachiyan’ nir. Nuqami qamkunapa naypaykillapapi tapusha kani. Piru paypa uchantaqami mana tarishachu kani qamkuna niyashaykillapanuqa. 15 Chaynulla Herodespis mana paypiqa ima uchatapis tarishachu. Chayraykumi qashan nuqaman kaĉhamusha. Chayrayku yaĉhayankillapana, manami ima mana allintapis kay runaqa rurashachu nir. Chaymi wanuchinapaqqa mana allinchu. 16 Chaymiri nuqaqa wipyachikurla kaĉhashaq. 17 [Chaynuqami Pilatuqa niran, kada Pascua fyistapi uk prisuta lluqshichiq kar].
18 Chaynu Pilato nitinqami, allipta chay runakunaqa tukuynin pullalla lanyaranllapa kaynu nir:
—¡Wanuchiy chaytaqa! ¡Ashwan Barrabasta karsilmanta lluqshichir kaĉhay! nir.
19 Chaqa, kay Barrabastaqami karsilmanqa itasha karanllapa, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchishanpaq. 20 Piru Pilatuqa, Jesusta mana wanuchiyta munarqa, qashanpis chayllata chay runakunataqa niran. 21 Ashwan paykunaqa kusala jwirtita lanyaranllapa kaynu nir:
—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.
22 Chaynu niyatinllapamapis, qashan kimsa kutipaqna Pilatuqa niran:

—Chaqa ¿ima mana allintataq kayqa rurasha? Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunpischu wanuchichikunaypaqqa. Chaymi nuqaqa kastigachikurla kaĉhashaq.
23 Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:
—¡Kruspi klabay! nir.
Chaynu allipta lanyayatinllapaqami, 24 Pilatuqa, paykuna munashanllapanullata ruraran. 25 Chaymi chay Barrabás, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchisha katinmapis, karsilmanta lluqshichir, Jesusta-shuypaqa paykunatana quran.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Jesusta krusman klabaq apayarllapanaqa, Cirenemanta uk runa Simón shutiq, ĉhakranmanta shamuqta tariranllapa. Chaymi Jesuspa krusninta rikrachir, paypa ikinllata aparanllapa. 27 Kusala achka runakunami Jesuspa ikintaqa riranllapa. Chaynullami warmikunapis kusalata llakir, waqar ima riranllapa. 28 Piru Jesusqami paykunata chapar kaynu niran:
"Jerusalenmanta warmisitakuna, ama nuqapaqqa waqayllapachu. Ashwan qamkunallapaq, wamraykikunapaq ima waqayllapa. 29 Chaqa uk kusala qischakay tyimpukunapimi ninqallapa: 'Allinmi kasha chay warmisitakuna mana wamrakuq chaykunapaq, chay warmi mana ruriyjunchu kaqkunapaq, chaynulla chay warmikuna mana wamran katin mana ñuñuchikuqkunapaqmapis' nir. 30 Chaymi, chaynu qischakarnaqa runakunaqa qaqakunata ninqallapa: '¡Nuqakunapa anayllapaman ratamuyllapa!' Chaynulla lumakunatapis ninqallapa: 'Pakakuchimayllapa ima' nir. 31 Chaqa llullu qiruwan tukuy kaykunata rurarqa, ¿imanuna kanqa qiru chakishana katinqa?" *
32 Chaynullami Jesuswan pullataqa apaqllapapis ishkay wanuchikuq runakunata Jesuswan pullata kruspi klabananllapapaq. 33 Chaymanta chay uk lugar Calavera shutiqman ĉhachirllapaqa, Jesustaqa klabaranllapana kruspiqa. Chaynulla chay ishkay wanuchikuq runakunatapis kadalaw qichqanpi krusllapi klabaranllapa. Ukninta allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi. 34 [Klabatinllapanaqa Jesusqa niran:
"Taytay, pirdunay kay runakunataqa. Paykunaqami mana yaĉhanchu imatami rurayanllapa nirmapis".]
Chaymantami chay suldadukunaqa Jesuspa raĉhpankunata surtyakur ayparanllapa. 35 Runakunaqami chaypi rikakuyaranllapa, chay karguyjun runakunamapis alliplata kushikur asiparanllapa kaynu nir:
—Ukkunata-shuypaqa washaran. Mabir kananqa paylla washakanqari, chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa.
36 Chaynulla chay suldadukunapis Jesusmantaqa burlakaqllapa. Chaymi qimikar upyachiqllapa allipla puchqu binuta, kaynu nir:
37 —¡Chiqapta, Israelmanta runakunapa mantaqnin karqa, qamlla washakay-ari! nir.
38 Chaynulla, Jesuspa umanpa ananpiqami uk litriruta ĉhurararanllapa [griego rimaypi, latinpi, hebreo rimaypi ima] Chaqa kaynu niyaq:

* **23:31** Qirupaq rimarqami, payllapaq riman Jesusqa. Pay kaypi katin chaynuta rurarqa, ashwan pay mana kaypi katinmaqa, imatapis ruranqallapa.

“KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. 39 Chay ishkay
wanuchikuqkuna Jesuswan pulla kruspi klabaraqkunapa ukninqa,
musyar kaynu niyaq:
—¡Chiqapta qam Dyuspa Akrashan Cristun karqa, qamlla washakar,
nuqakunatapis washamayllapari! nir.
40 Chaynu nitinqami, ukninqa kaynu nir anyaran:
—¿Manachu qamqa manchanki Taytanchik Dyustaqa, qam
wanunaykipaqna qischakayarmapis? 41 Nuqanchikqa imanu mana
allinta rurashanchikraykumi qischakayanchikmapis, pagrakuq
yupayna, chay mana allinkunata tukushanchikpaq. Piru kay runa-
shuypaqa mana imata uchakusha karmapis, qischakayan.
42 Chaymantaqa niranpis chay runaqa:
—Tayta Jesús, yarpumankiri qashan mushuqmanta mantakuq qal-
larirqa.
43 Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:
—Allitami nishayki: Qamqa kananllami nuqawan pulla kanki Taytay
Dyuspa luryanpi nir.

Jesusmi wanuranna
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

44 A las dusimanta-pacha alas tris di la tardikaman tukuy pacha
allipla tutaparaq intiru kidaran. 45 Rupayqami manana achkirachika-
murannachu. Dyusta aduranannllapa wasipa ĉhaypinpi atun rakta raĉhpa
warkuraqpis ĉhaypimanta wakman kayman limpu llikikaran. 46 Chay
kutillami, Jesusqa kusala jwirtita qayĉhakuran kaynu nir:
“¡Taytay, ispirituytami makikilaman ĉhuramuni! ¡Qamna rikapamanki!”
Chaynu nirqa Jesusqa wanukuranna. 47 Chaymanta chay romano sul-
dadukunapa kapitannin, tukuy chaykunata rikar uyapar imaqa, Dyusta
alabaran, kaynu nir:
—Chiqaptami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu kasha nir.
48 Tukuy chaypi kaqkunaqa, tukuy ima pasashanta rikarqa, kusala
mana allitachu yarpur riranllapa, qasqunllapata takaqnu. 49 Piru,
Jesusta tukuy riqsiqkuna, Galileamanta-pacha pullan warmisitakuna
rishakunapis, chayllapiraq kidaranllapa. Chaymi tukuy ima pasaqku-
natapis karukaqlapi shasha rikakuyaranllapa.

Jesustami pamparanllapana
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

50-51 Karanmi uk allip allinla runa José shutiq, chay Judea lugarpa
pwiblun Arimatea shutiqmanta. Payqami Israelmanta kusa mas kar-
guyjunkunapa masin karan. Piru chay karguyjunkuna yarpushanku-
nawanqa mana chayllatachu yarpuq. Ashwan, Dyus mushuqmanta
mantakunanpaq nir yarpur, kawsaq-ari. 52 Chaymi payqa Pilatuman
ĉhar Jesuspa kwirpunta mañaran. 53 Chayna, Pilatuqa apay nitinqa,
payqa krusmanta shumaqla ishkichimur, uk yuraq raĉhpawan pillur
apar ĉhuraran qaqapa paĉhanlapi uk uĉhku rurakasha karan chayman.
Chaypiqami manaraq mayqantapis pampashallapachu karan.
54 Chay pampayan diyapiqami, samana diyapaqna kamakachikuyaql-
lapa, chaqa qallariyaqnari. 55 Chay warmikuna Galileamanta-pacha
Jesuswan pulla riqkunaqa, riranllapa rikaq chay uĉhkutaqa. Chaymi,
chaypi imanu pampatinllapamapis allita rikaranllapa. 56 Chaymanta

wasinllapaman tikrakamurllapanaqa, kusala mishki mutkiypaq rimidyitukunata kamakachiranllapa, chaykunawan Jesustaqa salar kamakachinanllapapaq. Piru chay samana diyapi-shuypaqa imanutaq kananllapapaq karan, chaynullata kumpliranllapa.

24

Jesusmi kawsamuranna
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

1 Chaymantami simanapa punta diyanpiqa, chay warmisitakunaqa
allaq allaqla riranllapa Jesús pampakashanmanqa, chay mishki mutkiy-
paqla rimidyitukunata kamkachishanllapata apar. Chaynullami wakin
warmikunapis paykunawan riranllapa. 2 Chayman ĉhatinllapaqa, chay
uĉhkuta kirpasha kusa atun rumiqa manana tayashanpinachu kasha
karan. 3 Chaymi chayman yaykurqa manana tariranllapanachu Ami-
tunchik Jesuspa kwirpuntaqa. 4 Chayna chayta rikarqa, kusalata yarpu-
pakuranllapa. Chaykamanmi ishkay runakuna kusa llipyalla yuraq
mudanayjun paykunapa pullan shaqta rikaranllapa. Chaymi alliplata
manchakuranllapa. 5 Chaynu manchakushanllaparaykumi, tukuynin
qunqurikur pachaman pukĉhiraranllapa. Piru chay llipyaraqlla runaku-
naqa niranllapa paykunataqa:
—¿Imapaqtaq kawsaq runapaqqa, maskakunkillapa wanushakunapa
pampakashanpiqa? 6 Manami kaypinachu. Kawsamushanami.
Yarpuyllapa qamkunawan pulla kar Galileapi willashushanllapata.
7 ¿Manachu nishuranllapa: Dyusmanta Shamuq Runataqashi
uchasapakunapa makinman qukutinllapa wanuchiyanqallapa;
chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir?
8 Chaymi, chaynu nitinqa, chay warmikunaqa yarpuranllapa Jesús
willashanllapata. 9 Chaymanta Jesús pampakashanmanta tikrakarl-
lapaqa, unsi apustulninkunata, chaynulla wakinkunatapis willaranl-
lapa. 10 Chaynu Jesuspa apustulninkunata willaqkunaqami kaykuna
karanllapa: María Magdalena, Juana, Santiagupa maman María, wakin
warmikuna ima. 11 Piru chay apustulkunata willatinllapaqa, mana
kriyiranllapachu. Ashwan wak warmikunaqa yaruyasha kanqa nir
yarpuranllapa.
12 Chaynu niyatinllapamapis, Pedruqa wasimantaqa lluqshimur riran
kallpaylla Jesús pampakashanmanqa. Chayman ĉhar uĉhku ruriman
chapakurqa, mana imatapis rikaranchu. Ashwan Jesús pillukashan
raĉhpalana chaypiqa usurayasha karan. Chaynuta rikarqami kusa dis-
pantakashalla qashan wasinman tikrakamuran.

Jesusmi Emausman nan riqpi rikariran
(Mr 16.12-13)

13 Chay diyallapimi Jesuspa ishkay yaĉhakuqninkuna riranllapa Emaus
pwibluman. Chay pwibluqami, Jerusalenmantaqa yaqqa ishkay urasma
kasha kanqa. 14 Chay paykunaqa, tukuy ima pasashanta parlaqnu
riyaranllapa. 15 Chaynu parlar ima riyatinllapaqa, Jesusqa pay
paylla paykunamanqa qimikar pullanllapa riq qallariran. 16 Chayna,
rikarmapis paykunaqa mana riqsiranllapachu, nawinllapa bindakasha
yupay kashanrayku. 17 Chaymantaqa Jesusqa paykunataqa tapuran:
—¿Imatataq qamkunaqa kusata parlaqnu riyankillapa nantaqa?

Chaynu nitinqa, paykunaqa sharanllapa llakishala. 18 Chaymantaqa
uknin Cleofas shutiqqa niran:
—Tukuy runakunami yaĉhanllapa kay diyakuna Jerusalenpi
pasashanta. ¿Qamlachu mana yaĉhanki chaykunataqa, furastiru
kashaykirayku?
19 Chaynu taputinqa, paypis kaynu nir paykunataqa tapuran:
—¿Imataq pasasha?
Paykunaqa niranllapa:
—Nazaretmanta Jesuspaqmi parlayanillapa. Chay runaqami Dyus-
ninchikpaqqa uk puytiq rimaqnin kaq, rimayninpi, ima ruraykun-
napimapis. Chaynulla tukuy runakunapa naypanpimapis kusa allin
kaq. 20 Chay paytaqami kurakunapa mantaqninkuna, nuqakunamanta
karguyjun runa masiyllapa, paytaqa uchachar qukuran kruspi klabar
wanuchinanllapapaq. 21 Nuqakunaqami alliplata paypi yarpur yaraku-
yarayllapa, pay washayanqa nasyunniyllapata nir. Piru, kimsa diyapaq-
namiri payta wanuchishanllapaqa.
22 “Piru wakin warmikuna, nuqakunawan pulla kaqkunaqami
manchachimashallapa, paykuna amsaqlla Jesús pampakashanman
risha kar. 23 Chayshi paykunaqa Jesuspa kwirpunta mana rikarchu
tikrakamuranllapa wasinmanqa. Chaymi paykunaqa parlamashallapa,
paykunamanqashi angelkuna rikarir, Jesusqashi kawsayan nisha nir.
24 Chaynu nimatinllapa, wakin kriyiq masiyllapakunaqa riranllapa
Jesús pampakashanmanqa. Chay pampakashanman ĉharqashi chay
warmisitakuna nishannulla, Jesustaqa mana rikaranllapachu”.
25 Chaynu chay runakuna nitinqa, Jesusqa niran:
—¡Qamkunaqa mana das intrakaq runachu kankillapa! Chaynu karmi
Dyuspa tukuy rimaqninkuna nishankunataqa, mana dasqa kriyinkilla-
pachu. 26 ¿Manachu yaĉhayankillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqa man-
araq mantakuyarqa, chaynuraqmi qischakananpaq karan nirqa?
27 Chaynu nirqa kusa shumaqta intrachiq qallariran chay runaku-
nataqa, Dyus nitin iskribikashakunapi paypaq nishankunata. Chayn-
umiri Moisés iskribishanmanta qallarir, Dyuspa tukuy rimaqninkuna
iskribishankunata willaran paykunataqa.
28 Chaynu nirqa chay pwiblu riyashanllapaman ĉharqa, Jesusqa nay-
paqman riq yupay tukuran. 29 Chaynu tukutinmi, paykunaqa Jesustaqa
kusata rugaranllapa, kaynu nir ima:
—Nuqakunawan kaylapi kiday. Chaqa tardina, tutapayannami.
Chaynu niyatinllapaqa, Jesusqa yaykuran ruriman, paykunawanna
chaypi kidananllapapaq. 30 Chaymanta misapina tayatinllapaqa, Je-
susqa makinpi tantata aypar Dyusta payji nirqa, ĉhaypinmanta pakir
paykunataqa quran. 31 Chaynu qutinqa, chay kutilla chay runakuna
chiqapta kwintachakarnaqa, Jesusta riqsiranllapa. Piru Jesusta riqsitin-
llapaqa, payqa das chinqaran. 32 Chaymi paykunapura ninakuqllapa:
“¿Manachu Dyus nitin iskribikashapi tukuy nishanta intrachimarninchik
nanta shamutinqa, shunqunchikpimapis allipla shumaq aligrita yarpu-
ranchik?”
33 Chaynu nirllapami, chay kutilla ishkantin sharir tikrakaranllapa
Jerusalenman. Ĉharnaqa tariranllapa Jesuspa unsi apustulninkunata,
chaynulla wakin kriyiq masinkunatapis. 34 Chaypi tantanakusha taqta
taritinllapaqa, chay wasipi taqkunaqa niranllapa:

—Alliptamiri Amitunchik Jesusqa wanushanmantaqa kawsamusha. Simonmanmi rikarisha payqa nir.
35 Chaynu nitinllapami chay ishkaykunapis imanu nanta riyatinllapa pasashanta, chaynulla imanu tantata ĉhaypinmanta pakitin Jesusta riqsishanllapata ima parlaranllapa.

Jesusmi rikariran yaĉhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

36 Paykunaqami chayllapaq alliplata parlayaranllapa. Chaynu parlayatinllapaqa ashwan Jesusqa illaqmanta paykunapa ĉhaypinllapaman shar kaynu nir saludaran:
—Kusa shumaqmi kankillapa nir.
37 Chaynu nitinqa, paykunaqa alliplata manchakuranllapa, ayata rikayanchikllapa nir yarpur. 38 Chaynu yarpuyatinllapamapis Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa manchakushaykillapa? ¿Imapaqtaq manaraq allita nuqapiqa kriyinllapa? 39 Rikayllapa makiykunata, ĉhakiykunata. Nuqallami kani. Kanan kamamarllapa yaĉhayllapa: Uk ayaqa mana aychayjunchu, mana tulluyjunchu. Qamkuna rikamashaykillapanumi nuqaqa aychayjun, tulluyjun ima kani.
40 Chaynu nirqa chay kutilla, ĉhakinta makintapis rikachiran paykunataqa. 41 Piru paykunaqa kusala aligri karmapis mana kriyiranllapachu kusa dispantakashalla kashanllaparayku. Chaymi Jesusqa niran:
—¿Mikunaykillapaqachu imalaqa kan kaypiqa? nir.
42 Chaynu nitinqa paykunaqa quranllapa piskadu kankakashata, [panalwan]. 43 Qutinllapaqa payqa aypar mikuran, paykunapa naypanpi. 44 Chaymantaqa paykunataqa niran:
“Nuqataqami kaynu pasamasha, imanutaq qamkunawan kar willashurayllapa chaynullata. Nuqami nishurayllapa, imanumi Moisés iskribishankunapi, Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapi, Salmos librupipis nuqapaq nishankunaqa kumplikayanqa nir. Chaymi chay nishanllapanulla pasamasha”.
45 Chaynu nirmi paykunataqa allita intrachiran, chay iskribikashakunapi nishantaqa. 46 Kaynumi niran:
“Iskribikashakunapimi nin: Dyuspa Akrashan Cristunqashi kusata qischakar wanuyanqa. Chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir”.
47 Niranpismi:
“Jerusalenmanta qallarirshi tukuy pachapi paypa shutinpi yaĉhachikunqallapa. Chaynu yaĉhachikutinllapashi tukuyla kriyir uchanllapakunata dijatin Dyusqa pirdunanqa. 48 Qamkunaqami tukuy kaykunapaqqa uk tistigu kankillapa. 49 Chaymi nuqaqa qamkunamanqa kaĉhamushaq Taytay Dyus arnishushanllapata. Piru qamkunaqa kay Jerusalén pwiblupi kidaskiyllapa, unaq syilumanta arnishushanllapa pudir qamkunaman shamunankaman” nir.

Jesusmi syiluman riranna
(Mr 16.19-20)

50 Chaynu nir imaqa, Jesusqa chay Jerusalén pwiblumantaqa, paykunata lluqshichir aparan Betania pwiblukaman. Chaypiqami makinta unaqman alsar bindisiran paykunataqa. 51 Chaynu bindisiqnumi, paykunamantaqa unaq syiluman apakaranna.

52 Chaymantami paykunaqa Jesusta kusata adurar imaqa, tikrakaran-
llapana Jerusalenman kusa aligrila. 53 Chaymiri maydiyapis, Dyusta
aduranallapa wasipiqa, Dyusta alabar ima taranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Juan
Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

Apustul Juanmi kay libruta iskribiran. Payqami Jesuspa yaĉhakuqnin karan (1.37-39). Jesuswan purirmi rurashankunata rikaran, chaynulla yaĉhachikushankunatapis uyakuran. Chaynu purirmi intrakaran, Tayta Dyusmi Amitunchik Jesucristuta kaĉhamuran washamanallapapaq nir.

Juanqa kay libruta iskribiran, nuqanchikkunapis intrakanallapapaq Jesucristo shamusha washamanallapapaq nir. Chaynullami iskribiran intrakanallapapaq, Jesucristupi kriyir, tukuy tyimpupaq luryanpi aligrila kawsanallapapaq nir (20.31).

Juan iskribiran pimi Jesucristo nir

1 Manaraq imapis kayatinmi uk RIMAY * karanllana. Kay RIMAYQAMI Dyuswan kar, Dyuslla karan. 2 Chaynu mana imapis
katinraqmi Dyuswan pulla kawsaran. 3 Tayta Dyus nitinmi, payqa
tukuy imata ruraran. Chaqa mana rurasha katinqa, mana imapis
kanmanchu. 4 Payllami tukuyta kawsachimanchikllapa. Chaynu
kawsachikuq karmi, kay pachaman shamuran tukuyta achkirachinan-
paq. 5 Chaynu achkirachikuq karmi, tutaparaqpi kaqkunataqa Dyuspaq
yaĉhachin. Piru chay tutaparaqpi kaqkunaqami mana imanachiytapis
puytinchu.
6-7 Tayta Dyusmi, uk runa Juan shutiqta kaĉhamuran chay
achkirachikuqpaq yaĉhachikunanpaq. Chaymi yaĉhachikuran chay
achkirachikuqlapina kriyinanllapapaq. 8 Chaqa Juanqami mana
chay achkirachikuqchu karan. Paytaqami Tayta Dyus kaĉhamuran
yaĉhachikunanpaq pimi chay achkirachikuqqa nir. 9 Kay chiqap
achkirachikuqqami, kay pachaman shamuran achkirachikuq yupayna,
Tayta Dyuspaq tukuyta intrachinanpaq.
10 Tayta Dyus paywan tukuy imata rurasha katinmapis, kay pachaman
shamutinqa, runakunaqa mana riqsiranllapachu Dyus nirqa. 11 Chaynu
tukuyta rurashanraykumi, paypa kaqninkunaman shamuran. Piru
chaynu shamutinmapis, wakinqa mana kasuranllapachu. 12 Nataq
tukuy shunqunllapawan kriyir kasuqkunata-shuypaqa, Tayta Dyuspa
chiqap wamrankunana kananllapapaq nisha. 13 Chaynuqami ni-
ran mana taytanmanta, mamanmanta nasir paykuna munashanlla-
paraykuchu. Ashwanmi Tayta Dyus munar chaynu chiqap wamranku-
napaqqa nisha.
14 Chay RIMAYQAMI runapaq tikrakar tukuy nuqanchikkunawan
kawsaran. Payqami kusalata munamarninchik, chiqap kaqlata rurar
ima kawsaran. Nuqakuna rikasha kar, yaĉhanillapa Tayta Dyuspa uk-
layla Wamranqa Taytan Dyusnu kusa allinla nir. 15 Paypaqmi Juanqa
achka runakunata willaran kaynu nir:
"Kaypaqmi unaylla kaynu nishushallapa karay: 'Nuqamanta
shamuyan chayqami kusala mas puytiq ima. Chaqa payqami manapis
kayatiy karanllana' nir".

---

* **1:1** Uk RIMAY nirqami intrachimanchik Amitunchik Jesucristupaq nir.

16 Chaqa pay kusalata llakipamarninchikllapami kutir kutir yanapa-
maranchikllapa. 17 Tayta Dyusmi unayqa Moisesta mantakuykunata
quran, intrachimanallapapaq. Piru kanan-shuypaqami Jesucristurayku
intrachimanchikllapa imanumi munamanchikllapa, chaynulla imat-
apis karanlata ruran nir. 18 Tayta Dyustaqami mana mayqanlapis
rikashachu. Piru Tayta Dyuspa uklayla Wamran Jesucristo paypa pul-
lan kashanrayku, Dyuslla karmi riqsichimanchikllapa Taytanqa imanu
nirmapis.

Shutichikuq Juan Jesucristupaq parlakuran
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 Israel pwiblupa mantakuqninkunami, Jerusalenmanta kurakunata
chaynulla Levipa ayllumanta runakunata ima, kaĉharanllapa rir Juanta
tapunanllapapaq mayqanshi payqa nir. 20 Chaynu rir taputinllapami
payqa karanlata rimar kaynu niran:
—Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kani nir.
21 Qashanmi tapuranllapa:
—Chayqa, ¿mayqantaq kanki? ¿Dyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq
karan, chaychu kanki? nir.
Juanqa niran:
—Manami paychu kani.
Piru qashan tapuranllapa:
—Chayqa, ¿qamchu uk rimaqninta Dyus kaĉhamunanpaq karan † chay
kanki? nir.
Juanqa niran:
—Manami nir.
22 Chay tapuqkunaqa niran:
—Chayqa, ¿mayqantaq kanki? Willamayllapari. Chaqa allita qampaq
yaĉhar riyta ministinillapa chay mantamashallapakunata willanayla-
papaq.
23 Juanqa niran:
—Nuqaqami chunllaq lugarkunapi kusa jwirtita rimar kaynu niq chay
kani: ‘Uk dirichula nanta kiĉhaq yupay bidaykillapata shumaqchar, Tay-
tanchik Dyuslatana yarayllapa’ nir, imanutaq Dyuspa rimaqnin Isaías
nisha karan chaynulla.
24 Chaynu Juan nitinqami, chay fariseo runakunamanta mandadu
risha karan chaykunaqa, 25 kaynu nir tapuranllapa:
—Chaqa, Dyuspa mana Akrashan Cristun, mana Elías, chaynulla
Dyus uk rimaqninta kaĉhamunanpaq karan chay mana karqa, ¿imapaqtaq
runakunata shutichinkiqa?
26 Juanqa niran:
—Nuqaqami yakulawan shutichikuni. Qamkuna tapukuyashaykil-
lapaqami pullaykillapana. Piru manami riqsiyankillapachu.
27 Paymi nuqamanta ikitaraq shamuyan. Chaynu ikita shamutin-
mapismi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinpa watunta
kaĉhanaylapaqmapis.
28 Tukuy kaykunaqami riyu Jordanpa chimpan Betania pwiblupi
chaynuqa karan, chay maypiĉhi Shutichikuq Juan shutichikuyaran
chaypi.

---

† **1:21** Dyus uk rimaqninta kaĉhamunanpaq karan nir mas intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 18.15,18.

Jesusmi Dyusmanta Shamuq Uyshitaqa

29 Allaqnin diyami Shutichikuq Juanqa, Jesús payman qimikaqta
rikaran. Chaymi niran:
"¡Rikayllapa kaymi Dyusmanta Shamuq chayqa! Paymi uk musu
uyshita yupay, tukuy nuqanchikkunarayku wanunanpaq shamusha
chayqa. Chaymi payrayku Taytanchik Dyusqa uchanchikkunamanta
washamanchikllapa. 30 Paypaqmi rimaray kaynu nirqa: 'Nuqamanta
uk ikita shamuyan. Chayqami, nuqamantaqa mas yaĉhaq, puytiq
ima. Chaqa manapis kayatiy, payqa karanllana' nir. 31 Nuqamapis
mana yaĉharaychu mayqanmi kanqa nirmapis. Chaynumapis nuqaqa
yakuwan shutichikuray, Israelmanta runakuna chiqapta payta riqsi-
nanllapapaq".
32 Juanqa niranpis:
"Dyuspa Santu Ispiritunta rikaray, syilumanta uk palumitanu pay-
man ishkimur taqta. 33 Piru nuqaqami manaraq yaĉharaychu pimi
kanqa payqa nirmapis. Piru Tayta Dyus yakuwan shutichikunaypaq
kaĉhamaqmi, nimaran: 'Chay mayqanpa ananmanĉhi Dyuspa Santu
Ispiritun rikayatki ishkimur tayan chay paymi, Santu Ispirituwan
shutichikunqa' nir. 34 Dyus nimashannumi, nuqaqa rikashana kani.
Chaymi chiqapta nini: Payqa Dyuspa Wamran nir".

Jesuspa punta yaĉhakuqninkuna

35 Chaymanta allaqnin diyapismi, chay kayashanllapallapi
Shutichikuq Juanqa ishkay yaĉhakuqninkunawan karan. 36 Chaymi Jesusta
pasaqta rikarqa, Juanqa niran:
—Rikayllapa, wakmi Dyusmanta Shamuqqa. Paymi uk musu uyshita
yupay nuqanchikrayku wanunanpaq shamusha chayqa.
37 Chaynu nitinqa, Juanpa chay ishkay yaĉhakuqninkunaqa, Jesuspa ik-
inta chay kutilla riranllapa. 38 Chaymanta, ikinta riqta rikarqa, Jesusqa
tapuran:
—¿Imatataq maskayankillapa?
Paykunaqa niranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿maypitaq tanki?
39 Jesusqa niran:
—Shamur rikayllapa.
Chaymi rir rikaranllapa maypimi tan nirmapis. Chay diyaqami,
pullan kidaranllapa, tardi alas kwatru yupayna katin.
40 Juan rimaqta uyar Jesuspa ikinta riqkunamanta ukqa, karan An-
drés, Simón Pedrupa uknin. 41 Andresqami Jesusta tarirqa, chay kutilla
riran uknin Simonta tarir willaq kaynu nir:
—Tarisha kanillapa Mesiasta. (Rimayninchikpiqa munan niyta
Dyuspa Akrashan Cristun).
42 Chaymanta chaynu nirnaqa, Andresqa aparan Simonta, Jesús
kayashanman. Chayna Jesús, Simonta rikarqa niran:
—Qamqami Jonaspa wamran ‡ Simón kanki. Piru kananmantaqami
shutinki Cefas. (Rimayninchikpiqa munan niyta Pedro).

Jesusmi Felipiwan Natanaelta qayaran

43 Qashan allaqninpismi, Jesusqa Galilea lugarman rinanpaq yarpu-
ran. Chaymi, Felipita tarirqa niran:

‡ **1:42** Wakin iskribikashakunapiqa "Juanpa wamran" nin.

—Shamuy nuqawan rishun nir.
44 Felipiqa Betsaida pwiblumanta kaq, Andrespa, Pedrupa pwiblunllamanta. 45 Chaymantami Felipiqa riran Natanaelta tarir, kaynu niq:
—Tarishami kanillapa Dyuspa Akrashan Cristunta, chay mayqanpaqĉhi Moisés iskribisha karan chayta. Chaqa paypaqmi Dyuspa wakin rimaqninkunapis iskribisha karan. Payqami Nazaretmanta Josipa Wamran Jesús.
46 Chaynu nitinqa, Natanaelqa niran:
—¿Nazaretmantachu kusa runa nisha kayta puytin?
Felipiqa niran:
—Shamur rikay yaĉhanaykipaq.
47 Chaymanta Natanael qimikaqta rikarqa, Jesusqa niran:
—Kaytami shamun Israelmanta uk chiqap Dyuspi kriyiq runa. Payqami mana llullakuyta yaĉhanchu.
48 Chaymanta, Natanaelqa niran:
—¿Imanutaq riqsimanki? nir.
Jesusqa niran:
—Manapis Felipe nuqaman shamunaykipaq willashuyatinmi, riqsishuyarayllana, chay igus qirupa ĉhakinpi katki.
49 Natanaelqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¡chiqaptami Dyuspa Wamran kanki! ¡Qammi Israel pwiblupa gubyirnun kanki! nir.
50 Jesusqa niran:
—¿Qamqachu kriyimanki igus qirupa ĉhakinpi riqsishuray nishushayraykula? Ashwan kusa mana rikashaykikunataraqmi rikanki.
51 Niranpismi:
—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami rikankillapa syilu kiĉhakashata. Chaynulla rikankillapapis, Dyusmanta Shamuq Runaman angelninkuna ishkimuqta, iqaqta ima. §

2

Jesusmi punta milagruta ruraran uk kidamyintupi

1 Natanaelwan parlashanmanta allaqnin uk diyaqa, Galilea lugarpa pwiblun Caná shutiqpi, karan uk kidamyintu. Jesuspa mamanpis chay kidamyintupi karan. 2 Chaynulla Jesuspis yaĉhakuqninkunawan kunachikasha kar, chaypi karanllapa. 3 Chay kidamyintupina kayatinllapaqa, ubapa yakun binu tukukaran. Chaymi Jesustaqa, mamanqa niran:
—Manana ubapa yakun binu kannachu nir.
4 Jesusqa niran:
—Mamitay, ¿imapaqtaq kayta willamanki? ¡Yarayraq! Milagrukunata ruranaypaq uraqami, manaraq ĉhamushachu nir.
5 Chaynu Jesús nitinmi, mamanqa chay kidamyintupi ikimanta aypachikuqkunataqa niran:
—Tukuy imata pay nishutinllapaqa, rurayllapa nir.

§ **1:51** Kayta nirmi Jesús yarpuchiran, imanutaq unay Jacobupa musquyninpi Dyuspa angelninkuna uk iskalirata pachaman ishkimuq iqaq chayta. Nataq kananqami Jesusna chay iskalira yupayqa. Chaymi Jesusrayku Dyusqa, runakunata kusata yanapan.

6 Chaypiqami karan, rumimanta saysi atunlla butijakuna. Chaykunapimi Israelmanta runakunaqa yakuta ĉhuraqllapa, paqakuna kustumrinta ruranan llapapaq. Kada butijakunami kwatru lata yakuta aypaq.
7 Chaymanta Jesusqa ikimanta aypachikuq chaykunataqa niran:
—Kay atun butijakunaman yakuta untachiyllapa, nir.
Chaynu nitinqa, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, untachiranllapa.
8 Chaymantaqa, Jesusqa niran:
—Kananqa pitilata ĉhaqar, apar quyllapa chay naypaqpi aypachikuqqa kamananpaq nir.
Chaynu nitinqa, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, chaynu rurananllapa. 9 Chay naypaqpi aypachikuq chayqa yaku, binupaq tikrakashata kamar mana yaĉharanchu maymanta, imanumi chay binuqa rikarisha nirmapis. Nataq, ikimanta aypachikuqkunaqa, yaĉhayaranllapa yakumanta nir. Chaqa paykunallari yakuta ĉhaqar untachisha karanllapa chay butijakunamanqa. 10 Chaymantaqa naypaqpi aypachikuq chayqa, chay kidaq runata qayamur, niran:
—Tukuy kidaqkunami puntataqa shumaq binutaraq upyachikunllapa. Chaymanta tukuy kusata upyashana katinqa, mana shumaq binutanachu upyachikunllapa. Piru qam-shuypaqa ashwan mas shumaq binutaraq ĉhurashayki kasha upyachikunaykipaqqa nir.
11 Chayta chay kidamyintupi rurashanmi, Jesuspa punta milagrunqa karan. Chay milagrutaqami ruraran Galileapa pwiblun Caná shutiqpi. Chaywanmi intrachikuran payqa Dyus kar, puytin chaykunata rurayta nir. Chaymi yaĉhakuqninkunaqa paypi kriyiranllapa.
12 Chaymantaqa riranllapana uran Capernaúm pwibluman mamanwan, ukninkunawan, yaĉhakuqninkunawan ima. Chaypimi ayka diyata karanllapa.

Jesusmi Dyusta aduranan llapa wasimanta rantikuqkunata itakuran (Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13 Israel runakunapa Pascua fyistan shipchana katinmi, Jesuspis riran Jerusalenman. 14 Jerusalenman ĉharqa, Dyusta aduranan llapa wasipiqa, rantikuqkunata tariran. Chaypiqami ufrindapaq nir rantikuyaranllapa turukunata, uyshakunata, palumakunata ima. Chaynulla uklawmanta kaq qillayta kambyaq runakuna ima karanllapa. 15 Chaykunata tarirmi, Jesusqa waskakunata aypar uk latiguta rurar, tukuy chaypi kaqkunataqa waqtaman itakuran, uyshantinta, turuntinta ima. Nataq chay qillaykunata kambyaqkunapata-shuypaqa, qillayninmatapis pachaman chaqchukuran. Chaynulla misanllapamatapis ratachiran ima. 16 Palumakunata rantikuqkunata-shuypaqa niran:
—¡Qamkunapis, kaykunataqa urquyllapa! ¡Chaqa Taytay Dyuspa wasinqami mana imakunata rantikunanllapapaqchu!
17 Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa uk iskribikashakunapi nishanpaq. Chaqa niqmi: “Wasikipi mana allinkunata ruratinllapami, kusata piñakushaq” ✡ nir.
18 Chaymantaqa, Israelmanta karguyjunkunaqa, kaynu nir tapuran:
—¿Ima milagruwantaq intrachimankillapa, Dyusmanta shamusha kar chayta rurayanki nir, nuqakuna kriyishunayllapapaqqa?
19 Jesusqa niran:

✡ **2:17** Sal 69.9

—Kay wasita ratachiyllapa. Chaymanta kimsa diyalapaq qashan shachishaq nir.
20 Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa niran:
—¡Aja jay! ¡Kwarintay-saysi (46) añupaqmi, shachirayllapa Dyusta aduranan-llapa wasitaqa! ¡Piru qamqa ninki, kimsa diyalapaq shachishaq! nir.
21 Piru Jesús "Kay wasita shachishaq" nirqami, kwirpunllapaq niran.
22 Chaymi Jesús wanur kawsamutinqa, yaĉhakuqninkunaqa yarpuranllapa, wanur qashan kimsa diyamanta kawsamushaq nishanta. Chaynami kriyiranllapa, iskribikashakuna nishanpi, chaynulla Jesús tukuy nishanpi imamapis.

Jesusmi tukuyta riqsin imanu katinpis
23 Jesusqa Jerusalenllapi kayar Pascua fyistapiqa achka milagrukunata ruraran. Chaymi kusala achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.
24 Piru Jesusqa mana paykunapiqa kunfyakaranchu, chaynu kriyitinllapamapis. Chaqa tukuytari riqsiq imanumi nirmapis. 25 Chaynu karmi, runa uk runa masinpaq payta willanantaqa mana ministiqchu. Chaqa paylla tukuyta riqsiq, yarpuyninllapapiqa imanumi nirmapis.

3

Jesuswan Nicodemo
1 Jerusalenpimi taq uk fariseo runa Nicodemo shutiq. Payqami Israelmanta karguyjun runakunapa masin karan. 2 Kay runami uk tuta, Jesusta watukuq rir, kaynu niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhanillapami Tayta Dyus kaĉhamushusha yaĉhachimanaykillapapaq nir. Chaqa, qamlami chay milagrukunata rurashaykitaqa rurayta puytinki. Dyus mana qamwan katinqa, mana rurayankimanchu chay milagrukunataqa nir.
3 Chaynu Nicodemo nitinmi, Jesusqa niran:
—Piru chiqaptami nishayki: Mayqanpis mana mushuqmanta nasiqqa, Dyus mantakushanpi mana kayta puytinqachu nir.
4 Chaynu Jesús nitinmi, Nicodemuqa, kaynu nir tapuran:
—Chayqa, ¿imanutaq uk runa rukuna karqa qashan nasiyanqaqa? ¿Ima mamanpa shunqunman yaykurchu, qashan mushuqmanta nasimuyanqa?
5 Chaynu taputinmi, Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishayki: Uk runa yakumanta * chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunmanta manaraq nasiyarqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytinqachu nir. 6 Chaqa mayqanpis taytanllapakunalamanta nasiqqami paykuna munashanlata rurar kawsanllapa. Nataq Tayta Dyuspa Santu Ispiritunmanta nasiqkuna-shuypaqami Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanllapa. 7 Piru 'Tukuymi mushuqmantaraq nasiyta ministin' nishutiyqa, amami kusalata chaypaqqa yarpupakunkichu. 8 Chaqa imanutaq wayramaqa pay munashannulla maymantapis shamun. Chaynu shamutin waqaqta uyaparmapis manami yaĉhankichu maymanta shamun chaynulla mayman rin nirmapis. Chaynumi pasan Dyuspa Santu Ispiritunwan yarpuyninpi nasiqkunawanpis.

---

* **3:5** Yakumanta nasin nirqami intrachimayninchiktapis puytin mamanchikmanta nasishanchikpaq nir.

9 Chaynu nitinqa, qashan Nicodemuqa tapuran:
—¿Imanutaq kayqa kanqa? nir.
10 Jesusqa niran:
—¿Qam Israel runakunapa yaĉhachiqnin karmapis, manachu kaytaqa yaĉhanki? 11 Chiqaptami nishayki: Nuqakunaqami allita yaĉhaq kar chaynulla rikashayllapata ima willashunillapa. Piru qamkunaqa mana kriyinkillapachu. 12 Chaynu kay pachapi rikaypaqkunapaq willashutiyllapa mana kriyirqa, ¿imanuna kriyinkillapa unaq syilupi mana rikaypaqkunapaq willashutiyllapamaqa?
13 “Chaqa manami mayqanpis unaq syilumanqa iqashachu. Ashwanmi tukuy chaykunapaqqa yaĉhan Dyusmanta Shamuq Runala.
14 “Unaymi chunllaq lugarpi runakunata largu kuru kanisha katin, Dyuspa rimaqnin Moisés, jyirrumanta largu kuruta rurar unaqman qirupi alsatin, kanikasha kaqkunaqa rikarla, alliyaranllapa. † Chaynullami Dyusmanta Shamuq Runatapis qirupi klabar alsanqallapa unaqman. 15 Chaynami tukuyla paypi kriyiqkunaqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

Tayta Dyusmi uklayla Wamranta kaĉhamuran

16 “Tayta Dyusqami tukuy runakunata kusalata munashanrayku uklayla Wamranmatapis kaĉhamuran. Chayna tukuyla paypi kriyiqkunaqa amana wanurchu tukuy tyimpupaqna washakar kawsananllapapaq. 17 Chaqa Tayta Dyusqa Wamrantaqa manami mayqanta uchachar kastigananpaqchu kaĉhamuran, ashwanmi tukuyta washananpaqna.
18 “Chaymi mayqanpis, Tayta Dyuspa uklayla Wamranpi kriyiqqa, mana imapaqpis uchachakar kastigakanqanachu. Piru chay mana kriyiq-shuypaqa may tyimpu uchachakashana. Chaymi tukuy tyimpupaqna kastigakanqa. 19 Chay mana kriyiqkunaqami uchachakashana. Chaqa mana allinkunata rurar tutaparaqlapi kayta munar, Dyuspa Wamran achkirachikuq shamutinqa, mana yaĉhayta munaranllapachu paywanqa. 20 Tukuy mana allinta ruraqkunaqa, chay achkirachikuqtaqa ĉhiqnin. Chaymi paypa naypanmanqa mana qimikayta munanllapachu, tukuy saqra rurayninllapakunaqa shutiman mana rikarinanta munar. 21 Piru chay allinta ruraqkuna-shuypaqa chay achkirachikuqpa naypanman mas qimikanllapa. Chayna tukuyta intrachinanpaq Tayta Dyus munashannulla rurar kawsanllapa nir”.

Shutichikuq Juanmi Jesuspaq qashan rimaran

22 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan riran Judea lugarman. Chaypimi paykunawan ayka diyallataqa karanllapa shutichikur ima. 23 Chaynullami Juanpis, Salim shutiq pwiblupa shipchanlapi Enón shutiq pwiblu karan, chaypi shutichikuyaran. Chaqa chaypiri achka yaku karan. Chaymi chayman tukuy riqkunaqa shutikuqllapana. 24 Tukuy kaykunaqami pasaran Shutichikuq Juanta manaraq karsilman itayatinllapa.
25 Piru, Juanpa wakin yaĉhakuqninkunaqa, Israelmanta uk runawan, chay yakuwan shutikur Dyuswanqa shumaqchakanchik niyashanllapapaq kusalata willanakuranllapa. 26 Chaymi Juanpa yaĉhakuqninkunaqa riranllapa payta kaynu nir willaq:

† **3:14** Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Números 21.9.

—Yaĉhachimaqniyllapa, qammi parlamaraykillapa riyu Jordanpa chimpanpi pullayki karan, chay runapaq. Paymi kananqa shutichikutin, tukuy kriyir paymanna riyanllapa.

27 Chaynu nitinllapami, Juanqa niran:

—Manami mayqanpis pudirniyjunchu kanman, Dyus mana pudirta qutinqa. 28 Piru uk kuti qamkunata ‘Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kar, uk paypa naypanta shamuqla kani’ nir willashutiyllapa uyakurmapischu ¿mana intrakaraykillapa? 29 Chaqa allita intrakayllapa: Uk kidamyintupimaqami kidaq chay, nubyawan pulla kaytaqa puytin, mana amigunkunachu. Ashwanmi chay kidaqpa amigunkunaqa chaynu kidaqta uyaparqa kusalata aligriyan. Chaynumi nuqapis chay kidaqpa amigun kashayrayku kusalata aligriyani. Chaqa payqami nuqanchikkunaman ĉhamushana. 30 Chaymi ashwan paylatana kusata kasur kawsanqallapa. Nataq nuqata-shuypaqa waran waranqa mana kwintachamanqallapanachu.

31 “Chaqa syilumanta shamuqqami, tukuyla imapaqpis yaĉhan. Nataq kay pachamanta kaq-shuypaqami pachapi kaqkunalapaq yaĉhar riman. Piru unaq syilumanta shamuq-shuypaqami, tukuyta yaĉhaq kashanrayku, 32 tukuy imata rikashanta, uyapashantaqa karanlata riman. Piru chaynu rimatinmapis, manami mayqanpis kriyinllapachu. 33 Nataq mayqanpis chay nishanta kriyiq-shuypaqami Dyusqa chiqapta riman nir parlakun. 34 Chaqa Dyusmanta shamusha chayqami Taytan, Santu Ispiritunta qushanrayku imatapis karanlata riman. 35 Taytanmi, Wamranta kusalata munashanrayku pudirta qusha tukuy imatapis payna mantananpaq. 36 Chayraykumi mayqanpis chay Wamranpi kriyiqkunaqa, tukuy tyimpupaqna washakar kawsanqallapa. Nataq chay mana kriyinaqkuna-shuypaqami mana washakarnachu, tukuy tyimpupaq kastigutana Dyusmanta aypanqallapa”.

4

Jesusmi Samariamanta warmiwan parlaran

1 Wakinkuna rimatinllapami fariseo runakunapis yaĉharanllapa, Jesusqashi Juanmantaqa achka runakunata shutichitin, paywanna riyanllapa nir. 2 Piru chiqaptaqami mana Jesuschu shutichikuyaran. Ashwanmi tukuy paypi kriyiqkunataqa yaĉhakuqninkuna shutichiyaranllapa.

3 Chaymantami Jesusqa yaĉharan fariseo runakunaqa imatami paypaq yarpuyan nir. Chaymi Jesusqa Judeamanta lluqshir Galileamanna riran. 4 Piru Galileaman rinanpaqqami, Samaria lugarllata pasayta ministiran. 5 Chaynu riyarqami, Samariapa uk pwiblun Sicar shutiqman ĉharan. Chay pwibluqa Jacobo, wamran Josita irinsyanpaq nir pachata qusha kayaq chaypa yatalanpi karan. 6 Chay pachapi Jacobupa yaku upyanan quĉhapis karan. Chay quĉhapa yatanlapimi, Jesusqa kusata shaykushanrayku samaran, alas dusi yupayna. 7-8 Chaykamanqa, yaĉhakuqninkunaqa pwibluman risha karanllapa mikuyta rantimuq. Chaypi Jesús payla katinmi, Samariamanta uk warmi chay quĉhaman ĉharan yakukuq. Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, yakituta upyachimay nir.

9 Israelmanta kaqkuna, Samariamanta kaqkunawan mana piĉhunakuq kashanllaparaykumi, warmiqa niran:

—¿Imanutaq qam Israelmanta runa karqa, nuqa Samariamanta warmitaqa yakuta mañakumayankiqa? nir.
10 Jesusqa niran:
—Qamqa manami yaĉhayankichu imanumi Tayta Dyus yanapakun chaynulla mayqanmi yakuta mañashuyan nirmapis. Chaqa allita yaĉhar yakuta mañamatkimaqa tukuy tyimpu nasimuq yakutana upyachishuyman nir.
11 Chaynu Jesús nitinqa, warmiqa niran:
—Taytituy, yakuqami kusala ruri maypi. ¿Manami imaykipis kanchu yakuta lluqshichimunaykipaqqa? ¿Maymantana tukuy tyimpu nasimuq yakutaqa upyachimanki? 12 ¿Qamqachu rukunchikllapa Jacobumantaqa mas runa nisha kanki? Chaqa kay quĉhataqami unay rukunchikllapa Jacobo qumaranllapa, pay chaynulla wamrankuna, animalninkuna ima upyanan yakuta nir.
13 Jesusqa niran:
—Tukuy kay quĉhamanta yakuta upyaqkunaqami, qashan yakunanqallapa. 14 Piru nuqa qutiy yakuta upyaqkuna-shuypaqa, mananami maydiyapis yakunanqanachu. Chaqa nuqa mayqantapis yakuta upyachiyani chayqami, yaku nasimuq yupay tukuy tyimpupaqna kawsanqa.
15 Warmiqa niran:
—Taytituy, chay yakituta upyachimay. Chaynuqa manana qashan yakunar imaqa, kay quĉhaman shamur yakukunaypaqnachu nir.
16 Chaymi Jesusqa niran:
—Rir, runaykita qayamur, shamuyllapa kayman nir.
17 Chaynu nitin, warmiqa niran:
—Manami runayjunchu kani nir.
Jesusqa niran:
—Chiqaptami ninki mana runayjunchu kani nirqa. 18 Runaykimi, sinku kaytaqa kasha, piru kanan chay ukwan kanki chaypaqa shipashninla kanki, mana chiqap kasarashan warminchu. Chiqaptami nimashayki nir.
19 Chaynu nitinmi, warmiqa niran:
—Taytituy, willamatkilami yaĉhanina, qamqa chiqapta Dyuspa uk rimaqnin kanki nir. 20 Chaqa Samariamanta unay rukuyllapakunapismi kay sirkapi Dyustaqa aduraqllapa. Piru qamkuna Israelmanta kaqkunaqami ninkillapa: Jerusalenlapimi Dyusta aduranapaqqa allin nir.
21 Chaymi Jesuspis niran:
—Kriyimay mamitay, ĉhamunqanami tyimpuqa Tayta Dyusta maylapipis aduranaykillapapaqqa. Chaynuqami Tayta Dyusta aduranaykillapapaqqa mana ministinkillapanachu kay sirkaman shamuyta, chaynulla Jerusalenman riymatapis. 22 Chaqa qamkunaqami mana yaĉhayankillapachu mayqanta adurayankillapa nirmapis. Piru nuqakuna-shuypaqami allita yaĉhanillapa mayqantami adurayanillapa nirmapis. Chaqa tukuyta Washakuqqami Israel runakunallamanta shamusha. 23 Piru uk tyimpu ĉhamunanpaq karan chayqami ĉhamushana. Chaymi kananqa chay chiqapta aduraqkunaqa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun munashannullana chiqapta tukuy shunqunllapawan aduranqallapana. Chaqa Tayta Dyusqami chaynu aduranannllapata ministin. 24 Tayta Dyusqami wayra yupayla. Chaynu karmi

payqa Ispiritu. Chayraykumi payta aduraqkunaqa Santu Ispiritu
munashannullana tukuy shunqunllapawan chiqapta aduranqallapa.
25 Chaynu Jesús nitinmi, chay warmiqa niran:
—Nuqaqami chiqapta yaĉhani, Dyus Akrashan Cristo ninllapa chayqa,
shamuyan nir. Pay shamurmi, manyaq tukuyta intrachimashunllapa
nir.
26 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Chay mayqanpaqĉhi rimayanki chayqami, nuqa kani. Payllawanmi
parlayanki nir.
27 Chaynu chaypi warmiwan parlayatinllapami, Jesuspa
yaĉhakuqninkunaqa ĉharanllapa. Ĉharqami kusalata dispantakaranllapa
Jesús uk warmiwan parlayashanrayku. Piru manami mayqanninlapis
tapuyta puytiranchu imatami chay warmiqa ministiyan, imatami
parlayanllapa nirmapis.
28 Chaymantaqa chay warmiqa kantarunta chaylapi dijar, kallpaylla
riran pwibluman tukuy runakunata willaq. Ĉharqa, niran:
29 —Shamur rikayllapa uk runa tukuy imata nuqa rurashaykunata
willamashanta. ¿Manachu payqa Dyuspa Akrashan Cristun kanqa? nir.
30 Chaynu nitinmi, tukuy runakuna chay kutilla riranllapa Jesús
kayashanmanqa. 31 Chaykamanqami, Jesustaqa yaĉhakuqninkunaqa
kaynu nir rugayaranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, imalataqa mikuy nir.
32 Piru payqa, niran:
—Nuqapa mikunayqami kan. Chaypaqqami mana yaĉhankillapachu
nir.
33 Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa ukninllapa, ukninllapa kaynu
nir tapunakuranllapa: “¿Mayqantaq mikunanta apamusha katin
waknuqa nimayanchikllapa?” nir.
34 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Taytay Dyus imata ruranaypaqĉhi nimasha chaymi, mikunay yu-
payqa. Chaymi rurar tukchishaqna nir.
35 “Tarpukurnaqami qamkunaqa ninkillapa: ‘Kwatru misisraqmi fal-
tan kusichakunapaqqa’ nir. Piru nuqaqami nishaykillapa: Rikayllapa,
ĉhakraqami qarwashana sigakur kusichakunaykillapapaqqa. 36 Chaqa
allita yaĉhashanchikllapanu uk kusichakuqqami partinta aypan. Chaymi
mayqanpis uk kusichakuq yupay runakunata willatin kriyirqa tukuy
tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi chay tarpukuqwan, kusichakuqqa
pullana kusalata aligriyanqallapa. 37 Chaynuqami unay nishanllapaku-
naqa chiqap. Chaqa kaynumi niqllapa: ‘Ukmi tarpukun, chayman-
tami ukna kusichakun’ nir. 38 Nuqami qamkunataqa kusichaq yu-
pay runakunata willar tantanaykillapalapaqna kaĉhashurayllapa. Chaqa
paykunataqami mana qamkunachu puntata Dyuspaq intrachishaykil-
lapa karan. Nataq kanan qamkuna paykunata Dyuspaq masta intra-
chirqami uk tarpukushanta kusichakuq yupayna kankillapa”.
39 “Tukuy nuqa rurashayta karanta willamasha” nir, chay warmisita
tukuyla Samaria pwiblupi parlakushanraykumi kusala achka runakuna
kriyiranllapa Jesuspiqa. 40 Chaymanta chay Samariamanta runakuna
Jesús kayashanman ĉharqa, kusalata rugaran paykunawan kidananpaq.
Chaymi Jesusqa, ishkay diyata paykunawanqa kidaran. 41 Chaymanta

Jesús paylla yaĉhachikutin uyaparqami masna kriyir achkayaranllapa.
42 Chaymi chay warmisitataqa niranllapa:
—Kanan-shuypaqami mana qam willamashaykillaparaykulanachu kriyinillapa. Ashwanmi nuqakunalla uyapar imana mas kriyinillapa. Chaymi ashwan yaĉhanillapana, payqami tukuypa chiqap Washakuqnin nir.

Jesusmi uk wamrata allicharan
(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

43 Chaymanta, ishkay diya pasashana katinqa, Jesusqa Samariamanta lluqshir riran Galileaman. 44 Chaqa payllami kaynu niran: "Dyuspa uk rimaqnintaqami paypa pwiblunllapiqa mana kasunllapachu" nir.
45 Chaymanta Galileaman rir ĉhatinnaqa, kusa shumaqta samachiranllapa. Chaqa chay runakunaqami Jerusalén pwiblupi Pascua fyista katin, rir rikasha karanllapa, tukuy imata Jesús ruratinmapis.
46 Chaymantami qashan Galilea lugarpa uk pwiblun Caná shutiqpi yakuta binupaq tikrasha karan chayllaman tikrakaran. Chaypimi karan uk mantakuqpa ikillan kaq mantakuq. Chay paypa wamranmi, Capernaumpi qishaq karan. 47 Chaymantami chay runaqa, Jesús Judeamanta Galileaman ĉhamusha nir yaĉharqa, riran rikaq. Ĉharnaqa rugaran wasinman rir wamran wanuypaqna karan chayta allichananpaq. 48 Chaymi Jesusqa niran:
—Qamkunaqami kusa dispantakaypaq milagrukunata mana ruratiyqa mana kriyinkillapachu.
49 Chaynu nitinmi, chay mantakuqpa ikillan kaqqa, niran:
—Taytituy, utqar ripamashun, wamraykish wanutinmana nir.
50 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Riyna wasikiman. Wamraykiqami alliyashana nir.
Chaynu nitinmi, Jesús nishanpi kriyir chay runaqa riranna wasinman.
51 Wasinman ĉhayatinnaqa, sirbikuqninkunaqa nanllapi tarir niranllapa:
—¡Wamraykiqami alliyashana! nir.
52 Chaynu nitinllapami, payqa tapuran sirbikuqninkunataqa:
—¿Ima urastaq wamrayqa kwirpun kaĉhakaqta kamaran? nir.
Paykunaqa niranllapa:
—Quya, a la una di la tardimi rupamantaqa qasakaran nir.
53 Chaymi taytanqa yarpuran, Jesús chay uras "Wamraykiqa alliyashana" nisha karan chayta. Chaymi pay, tukuy ayllunkunamapis kriyiranllapa Jesuspiqa.
54 Judeamanta Galileaman tikrakamur chay wamrata allichashanwanqami, Jesusqa ishkay milagrutana ruraran.

5

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

1 Chaymantaqami Jesusqa qashan riran Jerusalén pwibluman. Chaqa chay diyakunapimi Israelmanta kaq runakunaqa fyistata rurayaranllapa Jerusalenpiqa. 2 Jerusalenpi, Uyshapa Punkun niqllapa chaypa yatanlapimi kan uk quĉha sinku kurridurniyjun. Hebreo rimaypiqa niqllapa Betesda. 3 Chay kurridurpimi, achka qishaqkuna pachalapi usurasha llantukuyaqllapa, kujukuna, syigukuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna ima. [Paykunaqa yarakuyaranllapa yaku kuyutin, yaykunanllapapaq. 4 Chaqa mayqanpis mana yaĉhatinmi unaymanta

unaymanta, Dyuspa angelnin shamur yakuta kuyuchiq. Chaynu
ángel ruratinmi, mayqan qishaqpis naypaqta yaykuqqa alliyaqna, ima
qishayninmanmatapis.] 5 Piru chay qishaqkunapa rurinpimi, karan uk
runa trintay-uchu añupaqna qishaq. 6 Chaypi chaynu usuraqta rikar,
unaymanta-pacha qishaq nir yaĉharmi, Jesusqa tapuran:
—¿Alliyakuytachu munayanki? nir.
7 Chaymi chay qishaqqa niran:
—Taytituy, manami mayqanlapis kanchu chay yaku kuyuq qallaritin
itamananpaq. Chaqa yaku kuyutin, yaykuyta kamanaykamanmi ash-
wan ukna das naypaqta yaykun.
8 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Sharir, paraykita apar riyna nir.
9 Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyarna das sharir, paranta apar
riran. Piru samana diya katinmi, 10 Israelmanta karguyjunkunaqa, chay
alliyasha runataqa kaynu niranllapa:
—Kananqami samana diya. Mantakushanllapanu, manami allinchu
paraykita apanaykipaqqa.
11 Chaynu nitinllapaqa, chay alliyasha runaqa niran:
—Chay allichamasha runami nimaran: ‘Sharir, paraykita apar riyna’
nir.
12 Chaynu nitinqa, chay karguyjunkunaqa niranllapa:
—¿Mayqantaq chay runa ‘Sharir paraykita apar riyna’ nishuran
chayqa?
13 Chaynu nitinllapaqa, chay runaqa mana yaĉharanchu, mayqanmi
allichasha nirmapis. Chaqa Jesusqami, kusala achka runakunapa rur-
inta rishana karan. 14 Chaymantami Jesusqa chay runataqa, Dyusta
aduranannllapa wasipi tarir, niran:
—Kananqami allinna kanki. Amanami qashanqa uchakunkinachu.
Kuytawkish uchakurmana chay qischakayashaykimantaqa tukuy tyim-
pupaqmana qischakatki nir.
15 Piru chay runaqami rir willaran Israelmanta karguyjunkunataqa,
“Jesusmi kasha chay allichamaqqa” nir. 16 Chaynu nitin yaĉharmi
chay Israelmanta karguyjunkunaqa, samana diyapi chaykunata ru-
rarqa mana allintachu tukuyan nir, Jesusta aypananllapapaqna ikinpi
puriranllapa. 17 Chaymi Jesusqa, paykunataqa niran:
—Taytaymi chay diyakunapimapis yanapakun. Chaymi nuqapis
chayllata rurani.
18 Chaynu nitinmi, ashwan llallin tukur Jesustaqa wanuchinayaran-
llapa Israelmanta karguyjunkunaqa. Chaqa Jesusqa paykunapaqqa
samana diyata mana rispitaq yupayshi tukuyaran. Chaynulla Dyus
yupayshi tukuyaran, “Dyusqa nuqapa Taytay” nirqa.

Dyuspa Wamranqami Taytanwan mantakun

19 Chaynu karguyjunkuna wanuchinayan nir yaĉharmi, Jesusqa niran-
pis:
“Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspa Wamranqami mana pay mu-
nashannullatachu ruran. Ashwanmi Taytan imataĉhi rurayashanta
rikarqa, chayllata ruran. Chayraykumi Taytan tukuy imata ruratinqa
Wamranpis chayllata ruran. 20 Chaqa Taytan Wamranta kusata mu-
nashanraykumi, tukuy imata rurashantapis rikachin. Chaymi ashwan
mas imakunata Wamranwan ruratin rikarmi, qamkunaqa kusalata

dispantakankillapa. 21 Chaynulla imanuĉhi Taytanqa, wanushakunata
kawsachimur bidanta qun, chaynullami Wamranpis wanushakunata
kawsachimur bidanta qun mayqantapis munashantaqa. 22 Chaqa man-
ami Taytanqa runakunata payllaqa rikar yaĉharqa kastiganchu. Ash-
wanmi Wamrantana pudirta qusha tukuyta allita rikar yaĉhar kasti-
gananpaqqa. 23 Chaynuqami rurasha Taytanta yupayllana Wamran-
tapis rispitar kasunanllapapaq. Chaqa mayqanpis Dyuspa Wamranta
mana kasurqami, Taytan kaĉhamusha chaytapis mana kasuyanllapachu.
24 “Chiqaptami nishaykillapapis: Mayqanpis nuqa nishayta kasur,
chay mayqanĉhi kaĉhamasha chaypi kriyiqqa, tukuy tyimpupaqna
kawsanqa. Chaynuqami manana tukuy tyimpupaq kastigakanqanachu.
Chaqa tukuy tyimpupaq kastigakar wanunanmantaqami, nuqata ka-
sumashanrayku, tukuy tyimpupaq kawsananpaq nikasha. 25 Chiqapta
nishaykillapapis: Ĉhamunqanami uk ura, Dyuspa Wamranta tukuyla
kasunanllapapaq. Piru chay uraqami ĉhamushana. Chayraykumi
mayqanpis kananlla Dyuspa Wamran nishanta uyakur, kriyiqkunaqa
wanushanmanta kawsamuq yupayna tukuy tyimpupaq kawsanqallapa.
26 Chaqa imanuĉhi Taytanmaqa paylla kawsan chaynullami Wamran-
tapis nisha paylla kawsananpaq. 27 Chaynulla Dyusmanta Shamuq Runa
kashanraykumi, paylla nisha tukuy runakunata rikar yaĉhananpaqmapis.
28 “Piru chaynu nishutiyllapaqa amami kusalata yarpupakunkil-
lapachu. Chaqa chay ura ĉhamutinqami, chiqapta wanushakunapis
tukuy nishanta uyapar, 29 pampakashanmanta kawsamunqallapa.
Chaymi allinkunalata rurasha karqa, kawsamunqallapa tukuy ty-
impupaq kawsananpaqna. Nataq mana allinkunata rurasha kar-
shuypaqa tukuy tyimpupaq Dyusmanta kastiguta aypananllapapaqna
kawsamunqallapa”.

Imanumi yaĉhanchik Jesús mantakun nirqa

30 Jesusqami niranpis:
“Nuqa munashayllamantaqami mana imatapis ruranichu. Ash-
wanmi Taytay Dyus nimasha katin, mayqan imanu katinpis karan-
lata rikar yaĉhani. Manami munashaynullata ruraytachu munani,
ashwanmi Taytay Dyus kaĉhamasha chay pay munashannulata rurani
imatapis. 31 Chaqa nuqa munashaylamanta imatapis rimatiyqa, ri-
mashayqa mana sirbiyanmanchu. 32 Piru kanmi uk, nuqa imanu kani
nir chiqapta rimaqqa. Chaymi allita yaĉhani, payqa chiqapta riman
nuqapaq, qamkuna allita intrakanaykillapapaq nirqa.
33 “Qamkunami uk kutiqa kaĉhakuraykillapa Juanta, nuqapaq tapunan-
llapapaq. Piru Juanta taputinllapa tukuy nishanqami chiqap karan.
34 Nishaykillapapis: Nuqaqami Dyusmanta kani pay chaynu munasha
katin, mana runakuna munashanraykuchu. Piru chaynuqami nishu-
nillapa: Juan rimashankunaqami kriyir washakanaykillapapaq karan
nir yaĉhanaykillapapaq. 35 Chaqa Juan yaĉhachikushanqami uk lam-
para ratakuq yupay karan. Chaymi, qamkunaqa chaynu shumaqta
yaĉhachikutinqa, uk ratulapaq aligriyar uyakuraykillapa.
36 “Piru qamkuna chiqapta nuqapaq intrakanaykillapapaqqami, Juan
nishanmanmatapis kan uk. Chayqami Taytay imakunataĉhi ruranaypaq
nimashankuna. Chaymi ashwan Taytay munashannulla rurashaykuna
ima allita intrachikun, nuqaqa chiqapta Dyusmanta shamusha kani

nirqa. 37 Chaynulla Taytay kaĉhamasha chayqa nuqapaq rimaran
ima. Piru qamkunaqami rimatinmapis mana uyapashaykillapa
chaynulla nuqa yupayqa mana rikashaykillapalamapischu.
38 Chaynulla qamkunaqami Dyus nishankunamatapis mana
intrakankillapachu, chay mayqanĉhi kaĉhamusha kaqpa Wamranpi
mana kriyishaykillaparayku.

39 “Qamkunaqami, kutir kutir Tayta Dyus nitin iskribikashankunata
liyinkillapa, chaynuqa tukuy tyimpupaqna kawsashaqllapa nir yarpur.
Piru chaynu iskribikashakuna nuqapaq rimatin liyirmapis, 40 nuqapiqa
mana kriyinayankillapachu, tukuy tyimpuna kawsanaykillapapaqqa.

41 “Piru, manami runakunaraq nuqata alabamanantachu minis-
tini. 42 Chaqa, qamkunapaqqami allita yaĉhani, Dyusta mana mu-
nankillapachu nirmapis. 43 Nuqata Taytay Dyus kaĉhamatin shamu-
tiyqa, mana kasumar mana kriyimanankillapachu. Nataq ashwan
uk runa paypa yarpuyninllamanta shamusha katin-shuypaqa alabar
kasuyankimanllapana. 44 Qamkunaqa, ¿imanunari kriyimankillapa?
Chaqa qamkunaqami uknikillapa alabashunanllapalata munankillapa.
Chaynu karmi Taytay Dyus qamkunata alabashunanllapataqa mana
munankillapachu.

45 “Qamkunaqa amami yarpunkillapachu Taytaypa naypanpiqa nuqa
uchachashuyashaqllapa nirqa. Ashwanmi Moisespi, kusalata kun-
fyakayankillapa chay paymi uchachashuyanqallapa. 46 Piru chiqapta
Moisespi kriyirqa, nuqapipis kriyinkimanllapa. Chaqa Moisesqami
iskribirqa nuqapaq intrachikuran. 47 Chaynu Moisés iskribishankunapi
mana kriyirqa, ¿imanunari kriyinkillapa nuqa willashutiyllapamaqa?”
nir.

6

Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

1 Chaymantami Jesusqa riran Galilea quĉhapa uklawn manyanman.
Chay quĉhallami shutiqpis, Tiberias quĉha. 2 Chaynu ritinmi, kusala
achka runakuna pullanqa riranllapa. Chaqa paykunaqa rikasha karanl-
lapa, Jesús qishaqkunata allichar ima achka milagrukunata rurashanta.
3 Chaymantaqa Jesusqa yaĉhakuqninkunawan uk sirkaman iqar taranl-
lapa. 4 Piru chay diyamantaqa manami maychu karan Israelmanta
runakunapa Pascua fyistanpis. 5 Chaymanta Jesusqa sirkapi tayar
chapakurqa, kusala achka runakuna paypa ikinta shamushata rikar,
yaĉhakuqnin Felipita niran:

—¿Maypitaq kay kwichka achka runakunapaqqa, rantiyanchikllapa
mikuytaqa?

6 Piru chaynuqami Jesusqa Felipitaqa tapuran, mabir imaninqashi nir.
Chaqa payqami allita yaĉhayaranna imanu chay runakunata qarananpaq
nirmapis. 7 Chaynu taputinmi, Felipiqa niran:

—Michka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantishamapis, man-
ami piti pitila mikunanllapapaqmapis aypayanqachu nir.

8 Chaymantaqa, chay yaĉhakuqnin Simón Pedrupa uknin Andresqa,
niran:

9 —Kaypimi uk wamritu purichiyan sibadamanta sinku tantitawan
ishkay piskadituta. Piru chaysituqa, ¿imanunari aypanqa kwichka achka
runakunapaqqa? nir.
10 Chaynu nitinmi, Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:
—Willayllapa, tukuyla tanqallapa nir.
Chaymi chaypi kusala qiwa katin, tukuyla chaypi samaranllapa.
Chaqa chaypi kaqkunaqami, ullqukunala sinku milma (5,000) kasha
kanqallapa.
11 Chaymanta Jesusqa, chay tantitakunata aypar payji nir, Taytan
Dyusman mañakurqa, yaĉhakuqninkunata aypachitin, paykunana tukuyla
chaypi taqkunataqa aypachiranllapa. Chaynullami chay piskaditukunatapis aypachikutinllapa munashanllapata mikuranllapa. 12 Chaynu
mikur tiqllatinllapanaqa, Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran:
—Mikuy subrashankunataqa tantayllapa ama yanqalla qischakananpaqchu nir.
13 Chaymi paykuna tantarqa dusi kanastata untachiranllapa, chay
sibadamanta sinku tantita pakikar subrashankunataqa. 14 Chaynu Jesús
milagruta ruratin rikarmi, runakunaqa niyaranllapa:
—Chiqaptami kay runaqa, Dyuspa rimaqnin kay pachaman shamunanpaq karan chay nir.
15 Piru Jesusqami kwintata qukaran, chay runakunaqashi amalas
apar mantaqninllapapaqna numranayan nir. Chayta yaĉharmi, qashan
riran uk kusala atun sirkapa ananman, paylana kananpaq.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16 Chaymanta limpu amsayatinnaqa, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa chay
unaq sirkamanta ishkimur atun quĉhaman ĉhamuranllapa. 17 Chaymi
uk yaku karruman iqaranllapa, chay yakullata rir waklaw chimpa Capernaumman ĉhananllapapaq. Piru chay uras limpu limpu tutapashana
katinmapis, manaraqmi Jesusqa unaq sirkamantaqa tikrakamushachu
karan. 18 Chaynu riyatinllapami, chay atun quĉhaqa alliplata wakmanta
kaymanta maqchikaq qallariran, kusala jwirti wayra shamushanrayku.
19 Chaymanta imanullapis sinkuta, manaqachu saysi kilumitrutana
risha karllapaqa, Jesusta rikaranllapa yakupa ananllata rir paykunaman shipchaqtana. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa.
20 Jesusqami niran:
—¡Nuqami kani! ¡Amami manchakuyllapachu! nir.
21 Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa yaku karruman kusa aligrila iqachiranllapa. Chaymi ashwan daslana chay riyashanllapa
pachamanqa ĉharanllapa.

Jesustami runakuna maskaranllapa

22 Chaymanta allaqninqa, chay atun quĉhapa uklaw manyanpi
runakuna kidasha kaqkunaqa kusalata Jesuspaq chapakuranllapa.
Chaqa quya-pachami Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa rikayatinllapa
chay uklayla yaku karru chaypi kaqpi paykunala riranllapa. Chaymi
yaĉharanllapa Jesusqa mana yaĉhakuqninkunawanqa rishachu nir. 23 Piru
chaynu chapakunanllapakamanqami, wakin yaku karrukunapis
ĉhamuranllapana chay pwiblu Tiberias shutiqpi, Jesús Taytan Dyusta
payji nir, tantitata runakunata qarasha karan, chay lugarpa

yatanman. 24 Chaymi runakunaqa, Jesusta chaynulla yaĉhakuqninkunata
mana chaypi tarirqa, chay yaku karrukunaman iqar riranllapa
Capernaumman, Jesusta maskaq.

Jesusmi tantita kawsachikuqqa

25 Chaynu rir, chay atun quĉhapa uklaw manyanman ĉhar, Jesusta
tarirqa tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿imurastaq kaymanqa ĉhamushayki? nir.
26 Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay tiqllanaykillapaka-
man mikushaykillaparaykula maskamayankillapa. Manami chay mi-
lagrukunata rurashayta intrakashaykillaparaykuchu maskamayankil-
lapa. 27 Amami chay tukukaq mikuylapaq yarpurchu puriyllapa. Ash-
wanmi chay mikuy mana tukukaq, tukuy tyimpu kawsachikuqlapina
yarpuyllapa. Chaymi Dyusmanta Shamuq Runaqa, mana tukukaq miku-
naykillapatana qushunqallapa. Chaqa Taytan Dyusmi chaynu kanan-
paqqa nisha.
28 Chaymi, Jesustaqa tapuranllapa:
—Chaynu katinqa, ¿imatataq rurayashaqllapa, Dyus munashanta ru-
ranayllapapaqqa? nir.
29 Jesusqa, niran:
—Dyusqami munayan chay mayqantaĉhi pay kaĉhamusha chay paylapi
kriyinaykillapalata nir.
30 Chaynu nitinpis, qashan tapuranllapa:
—¿Ima milagruta ruratki rikartaq, kriyishuymanllapa, chiqapta Dyus-
manta shamushayki nirqa? ¿Chaqa imakunatataq ruranki? 31 Unay
rukunchikllapakunamaqami chunllaq lugarpi *'maná'* shutiq mikuyta
mikur kawsaranllapa, imanuĉhi Dyus nitin iskribikashanpi nishan-
nulla. Chaqa niqmi: 'Paymi unaq syilumanta tantitata quran mikunanl-
lapapaq' nir.
32 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Chay mikuytaqami unaq syilumanta
chiqap kawsaq tantitata qarakuq Taytay Dyus qushuranllapa, mana
Moiseschu. 33 Chaqa Dyus chay tantitata qarakuyashanmi, syilumanta
shamushana. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyim-
pupaqna kawsanqa nir.
34 Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:
—Taytituy, chay tantitataqa tukuy tyimpu qaramastuyllapari, nir.
35 Jesusqa niran:
—Nuqami, kawsachikuq tantitaqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi
kriyir nuqalapina kunfyakaqqa, manana mallaqnanqa chaynulla yaku-
nanqalamapischu. 36 Piru nishushayllapanullami, qamkunaqa imata
ruratiy rikarmapis mana kriyimankillapachu. 37 Chaqa Taytay Dyus
akrashankunaqami nuqaman shamunllapa. Chaymi mayqanpis nuqa-
man shamuqtaqa mana itakurchu pullakushaq.
38 "Nuqaqami syilumanta, Taytay Dyus kaĉhamatin shamusha kani,
mana munashayllata ruranaypaqchu. Ashwan shamusha kani, Taytay
Dyus munashankunalata ruranaypaq. 39 Chaqa Taytay Dyus, pay akrar
qumashankunataqa mana chinqachinaytachu munan. Chaymi ash-
wan jwisyu diya ĉhamutinqa, wanushakunamatapis kawsachimushaq
tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. 40 Chaqa Taytay Dyusqami

munan, mayqanpis nuqata rikamar kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsananllapata. Chaymi tukuy nuqapi kriyir wanutinmapis, maydiya jwisyu diya ĉhamutinqa kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna” nir.

41 Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjun runakunaqa piñakur rimapakuq qallariranllapa. Chaqa Jesusqa kaynu nisha karan: “Nuqami chay chiqap tantita unaq syilumanta shamusha chayqa” kani nir. 42 Chaymi paykunaqa niranllapa:

—¿Manachu kay runaqa, Josipa Wamran Jesús? Nuqanchikkunami riqsinchikllapa taytanta mamanmatapis. Piru ¿imapaqtaq, unaq syilumanta shamusha kani, niyan?

43 Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Amana yanqalla piñakur rimapakuyllapanachu. 44 Taytay mana akrashankunaqami, mana nuqamanqa imanupis shamunqallapachu. Mayqanpis nuqapi kriyiqkunataqami jwisyu diyapiqa kawsachishaq tukuy tyimpupaqna. 45 Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapimi nin: ‘Dyusmi tukuyta allita intrachinqa’ nir. Chayraykumi, Taytay Dyus nishankunata uyakur kasuqkunaqa, nuqamanna shamunqallapa.

46 “Manami mayqanpis Taytay Dyustaqa rikashachu. Nataq Dyusmanta shamusha chaylami allita riqsin. 47 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi allita kriyiqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. 48 Chaqa nuqami kawsachikuq tantitaqa kani. 49 Chay unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi *‘maná’* shutiq mikuyta mikurmapis, wanuranllapa. 50 Piru nuqaqami willashuyanillapa chay tantita syilumanta shamusha chaypaq. Chaymi mayqanpis chayta mikuqqa manana maydiyapis wanunqanachu. 51 Nuqami chay kawsaq tantita syilumanta shamusha chayqa kani. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Piru chay tantitaqami nuqapa kwirpuylla. Chaymi kwirpuytaqa qukuyani tukuyla runakunata washarna, tukuy tyimpu kawsachinaypaq” nir.

52 Chaynu Jesús nitinmi Israelmanta karguyjunkunaqa paykunapura kusata willanakuq qallariranllapa:

“¿Imanutaq paypa kwirpunllataqa qaramayashunllapaqa?” nir.

53 Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna, Dyusmanta Shamuq Runapa kwirpunta mana mikur chaynulla yawarninta mana upyarqa, Dyuspaqqa wanusha yupayna kankillapa. 54 Nataq nuqapi kriyir chay kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkuna-shuypaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi jwisyu diyapiqa, kawsachishaq wanusha katinmapis. 55 Chaqa kwirpuywan yawarniymi chiqapta kawsachikun. Chayna, manana mallaqnanqallapa, yakunanqallapalamanapischu. 56 Chaymi kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkunaqa, nuqapa pullay katin, nuqapis pullan kashaq.

57 “Tukuy tyimpupaq kawsaq Taytaymi kaĉhamasha. Chaymi kawsani Taytay munashanta ruranaypaq. Chaynullami mayqanpis mikumaqqa, nuqarayku kawsanqallapa. 58 Kananmi willashuyanillapa unaq syilumanta shamusha tantitapaq. Chay tantitaqami, mana unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi *‘maná’* shutiq mikuyta mikuranllapa chaynuchu. Chaqa paykunaqa chay *‘maná’* shutiq mikuyta

mikurmapis, wanuranllapa. Piru syilumanta chay tantitata mikuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa” nir.
59 Jesusqami tukuy kaykunataqa Capernaumpi tantakananllapa
wasipi tantakasha katinllapa yaĉhachikuran.

Jesús nishankunami tukuy tyimpupaq kawsachikun

60 Jesús chaynu yaĉhachikutin uyaparllapami paypi achka kriyiqkunaqa, kaynu niranllapa:
—Kay niyashankunataqa manakish rurayashunllapachuqa. ¿Pitaq chaqa kasuyanqaqa? nir.
61 Chaynu yarpupakuyanllapa nir kwintata qukarmi, Jesusqa kaynu nir tapuran:
—¿Chay yaĉhachikushaychu, mana allinta yarpuchishuyanllapa? 62 Piru Dyusmanta Shamuq Runa rikayatkillapa, unay kashanllaman tikrakatinqa, ¿imaniyankillapataq kanqa? 63 Tayta Dyuspa Ispiritunmi tukuy tyimpupaq kawsachikuqqa. Chaqa mayqan runapismi mana chaynu kawsachikuytaqa puytinchu. Chayraykumi nuqa nishushayllapaqa kawsachikuq kar, kriyitkillapaqa tukuy tyimpupaqna kawsachishunqallapa. 64 Piru chaynu katinmapis qamkunamanta wakinnikillapaqami mana kriyimanllaparaqchu.
Jesusqami chaynuqa niran, chaqa payqami unaymanta-pacha, mayqankunami mana kriyinqallapachu, chaynulla mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaĉhashanrayku. 65 Jesusqami niranpis:
—Chayraykumi nishurayllapapis: Mayqanta Taytay mana akrasha katinqa, manami nuqapi kriyiytaqa puytinchu nir.
66 Chaynu Jesús nitinmi, chaymanta-pacha achka runakuna ashur, manana paywanchu puriranllapa. 67 Chaymantami, Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunataqa tapuran:
—¿Qamkunapischu nuqamanta ashur rinayankillapana? nir.
68 Chaymi Simón Pedruqa niran:
—Piru Taytituy, ¿mayqanmannari rishaqllapa? Chaqa qam nishaykikunaqami chiqapta tukuy tyimpupaq kawsachikun. 69 Nuqakunaqami qampi kriyishana kanillapa. Chaymi yaĉhanillapa, qamqa Dyuspa Akrashan kusala Allin Wamran kanki, nir.
70 Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:
—¿Manachu qamkunataqa dusikillapata akrashurayllapa? Piru qamkunamanta ukqami, dyablupa yarpuyninwan kashanrayku, dyablu.
71 Chaynu nirqami, Jesusqa chay Simón Iscariotipa wamran Judaspaq, niran. Chaqa chay paymi dusi yaĉhakuqninkunamanta karmapis, Jesustaqa kuntrankunaman qukunanpaq karan.

7

Jesuspa ukninkunami paypi mana kriyiranllapachu

1 Chaymantami Jesusqa yaĉhachikur tukuy Galileapa lugarninkunapi puriran. Chaqa, payqami mana Judeapi kaytaqa munaranchu, Israelmanta karguyjunkuna wanuchinanllapapaq maskashanllaparayku.

2 Piru chay Israel runakunapa uk fyistan Enramada * shutiq chay
shipchamuyatinnaqa, 3 Jesuspa ukninkunaqa kaynu niran:
—Ama kaypi kidarchu, riy Judeaman. Wakpi, kriyiqkunapis rikanan-
paq qam tukuy ima rurashaykikunata. 4 Chaqa, mayqanpis riqsikayta
munaqqami imatapis mana pakapllaqa ruranchu. Chayraykumi kay
rurashaykikunataqa tukuypa naypanpina ruray nir.
5 Chaynumi paykunaqa niranllapa, ukninkuna karmapis mana kriyis-
hanllaparayku. 6 Chaymi Jesusqa niran:
—Manami tukuy imata ruranaypaq uraqa ĉhamusharaqchu. Piru
qamkunapaq-shuypaqami, ima uraspis kusala allin. 7 Kay pachamanta
kaqkunaqa, mana ĉhiqnishuyta puytinllapachu qamkunataqa. Piru
nuqata-shuypaqa ĉhiqnimanllapa, kusala mana allin rurashanllapaku-
nata willar rikachishayrayku. 8 Riyllapa qamkunala fyistamanqa.
Nuqa-shuypaqa manaraq rishaqchu. Chaqa manaraqmi tukuy imata
ruranaypaq uraqa ĉhamushachu nir.
9 Chaynu nirmi, payqa Galileallapi kidaran.

Jesusmi Enramada fyistapi

10 Chaymanta ukninkuna ritinnaqa, Jesuspis riran fyistamanqa. Piru,
manami mayqanpis yaĉhatinchu, uyarala riran. 11 Nataq chay Israel-
manta karguyjunkunaqa, fyistapiqa kusata maskayaranllapa Jesustaqa.
Chaymi niyaranllapa:
—¿Maypitaq kanqa chay runaqa? nir.
12 Chay runakunamanta wakinkunami kusalata rimayaqllapa Jesus-
paqqa. Ukkunami niyaqllapa: “Kusa allin runami” nir. Nataq ukkuna-
shuypaqa niyaqllapa: “Manami, ashwan runakunata llullachin” nir.
13 Piru pakakuqnulami rimaqllapa paypaqqa, Israelmanta
karguyjunkunata manchashanllaparayku.
14 Fyista qallarishanmanta lamtarpina katinqa, Dyusta aduranan-
llapa wasiman Jesusqa yaykur, qallariran yaĉhachikuq. 15 Chaymi, chay
Israelmanta karguyjunkunaqa kusa dispantakashalla ninakuyaqllapa:
“¿Imanutaq kayqa kusalata yaĉhan mana maydiyapis istudyasha karqa?”
nir.
16 Jesusqami paykunataqa niran:
—Kay yaĉhayashayqami mana nuqapachu, ashwanmi chay mayqanĉhi
kaĉhamasha chaypa. 17 Chaymi mayqanpis Dyus munashanta ru-
ranaqqa, yaĉhayta puytinqa kay yaĉhachikuyashayqa, Dyusmanta man-
aqachu nuqallamanta nirmapis. 18 Chaqa mayqanpismi payllamanta
rimaqqa, runakuna alabananlapaq rimanllapa. Piru, chay kaĉhamuran
chayta alabananllapapaq rimaqqami, karanlata riman. Chaynulla,
paypiqa mana ima mana allinkunaqa kanchu.
19 “¿Manachu Moisés, Dyus mantakushanta qushuranllapa? Piru man-
ami mayqannikillapalapis kumplinkillapachu. Chayraykumi wanuchi-
manayankillapa”.
20 Piru, runakunaqami niranllapa:
—¡Qamqami dyablupa yarpuyninwan kanki! ¿Pitaq wanuchishunayan?
nir.

---

* **7:2** Enramada fyistataqami chay Israelmanta kaqkuna ruraqllapa kusichankunata tukchis-
hana kar. Chaymi chay diyakunapiqa achka chukllitakunata qirupa yurankunawan ruraqllapa,
unay rukunllapakuna Egiptumanta lluqshimushanta yarpunanllapapaq nir. Kaypaq masta
intrakanarqa rikashunllapa Levítico 23.33-43.

21 Jesusqa niran:
—Tukuyla qamkunaqami chay samana diyapi uk milagruta rurashay-
lapaq kusalata yarpupakur dispantakankillapa. 22 Piru Moisesmi,
qamkunata nishuranllapa chay siñal kustumrita ruraskinaykillapapaq,
michka mana paypa mantakuynin katinmapis. Chaqa chay siñal kus-
tumriqami unay rukuykillapakunamanta karan. Chaymi qamkuna-
maqa michka samana diyapimapis chay kustumritaqa rurankillapa.
23 Chaynu qamkuna Moisés mantakushannulla kumplinaykillapapaq
nir samana diyapimapis uk ullqu wamrituwan chay siñal kustumrita
rurarqa, ¿imapaqtaq nuqa uk runapa tukuy kwirpunta samana diyapi
allichashaypaq piñakunkillapa? 24 Chayraykumi manaraq allita yaĉharqa
ama uktaqa kusalata uchachayllaparaqchu. Ashwanmi allita yaĉhar,
ima niytapis puytinkillapa nir.

Jesusmi riman maymantami payqa nir

25 Jerusalén pwiblupi taqkunamanta wakinmi kaynu nir tapukayaql-
lapa:
"¿Manachu kayta maskayanllapa wanuchinanllapapaq? 26 Chaypi
wakmaqa tukuypa naypanpi rimayan. Piru manami mayqanpis
willayanchu. Wak karguyjunkunapisĉhi ¿Dyuspa Akrashan Cristun
wak runaqa nir kriyishanllaparayku mana willanllapachu? 27 Nataq
nuqanchikkuna-shuypaqami yaĉhanchikllapa maymantami kay runaqa
nirmapis. Chaqa chiqap Dyuspa Akrashan Cristun shamutinqa, mana
mayqanpis yaĉhanqachu maymantami shamun nirmapis".
28 Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa Dyusta aduranannllapa wasipi
yaĉhachikuyarqa, kusa jwirtita kaynu niran:
"¡Chayqaĉhi qamkunaqa riqsimayankillapaqa maymantami kani
nirmapis! Piru manami nuqa munashaynullachu shamusha kani.
Ashwanmi uk kaĉhamasha katin shamusha kani. Payqami kusa
allinla, chaynulla imatapis karanta ima ruran. Chaynu katinmi
qamkunaqa mana riqsinkillapachu. 29 Nataq nuqa-shuypaqami allita
riqsini paymanta shamushayrayku. Chaqa paymi kay pachamanqa
kaĉhamasha" nir.
30 Chaynu nitinmi, aypar wanuchinaranllapa. Piru manami mayqan-
lapis puytiranllapachu. Chaqa manaraqmi wanunanpaq urachu karan.
31 Nataq kusala achkami wakinkunaqa kriyiranllapa paypiqa. Chaymi
kaynu niyaranllapa:
—¿Dyuspa Akrashan Cristun shamurqachu, kay runa mana ruraypaq
imakunata, milagrukunata rurayashanmantaqa masta rurayanqa? nir.

Fariseukunami kaĉhakuran Jesusta aypananllapapaq

32 Fariseukunami, wakin runakuna Jesuspaq rimaqta uyaparanllapa.
Chaymi, paykunaqa kurakunapa mantaqninkunata, Dyusta aduranan-
llapa wasipi wakin kuytakuqkunata kaĉharanllapa, Jesusta aypananllapa-
paq. 33 Piru Jesusqa niran:
—Qamkunawanqami mana unaylatanachu kashaq. Chaymi ashwan
tikrakashaqna chay mayqanĉhi kaĉhamaran chayman. 34 Chaynami
qamkunaqa kusalata maskamarpis mana tarimankillapachu. Chaqa
manami chay kayashaymanqa riyta puytinkillapachu nir.
35 Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, paynin paynin
kaynu ninakuqllapa: "¿Maymantaq kayqa riyanqa, nuqanchikkuna

mana tarinapaqqa? ¿Manaqachu riyanqa Israelmanta runakuna uklaw
pachakunapi shikwakasha tan chaykunaman, chaypina mana Israel-
manta kaqkunata yaĉhachiq? 36 ¿Ima nishaq nirtaq niyanqa: ‘Qamku-
naqami maskamarpis mana tarimankillapachu’, ‘Chaqa nuqa kayashay-
manqa mana puytinkillapachu riyta’ nirqa?”

Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamur upyanqa

37 Chay fyista tukukanan diyami † kusala mas allin karan. Chaymi
Jesusqa chay diyapi sharir kusa jwirtita kaynu niran:
“Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamunqa. Chaymi kriyirqa yakuta
upyaq yupayna kanqa, 38 Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa
ninmi: Mayqanpis nuqapi kriyiqpa yarpuyninpiqami riyu yaku riq
yupay kanqa nir”.
39 Chaynu nirqami Jesusqa yaĉhachikuyaran, paypi kriyiqkunaqashi
Dyuspa Santu Ispiritunwanna kanqallapa nir. Piru Jesús manaraq
wanur kawsamusha katinmi, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa manaraq
kriyiqkunawanchu karan.

Runakunami ukmanta ukmanta yarpur chiqanchanakuranllapa

40 Chaymantami wakin runakuna Jesús nishanta uyaparqa, kaynu
niyaranllapa:
—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa uk rimaqnin shamunanpaq karan
chay, nir.
41 Ukkunaqa niqllapa:
—Kaymi Dyuspa Akrashan Cristun nir.
Piru ukkunaqa niqllapa:
—¡Manami! Chaqa Dyuspa Akrashan Cristunqami mana Galileaman-
tachu kayta puytin. 42 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
‘Dyuspa Akrashan Cristunqashi unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta
kanqa. Chayshi David yupaylla Belén pwiblumanta kanqa’ nir.
43 Chaynu nir Jesuspaq ukmanta ukmanta yarpurmi tukuyla
runakuna limpu chiqanchanakuranllapa. 44 Chaynullami Dyusta
adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunaqa, aypar prisunayaqllapa.
Piru manami mayqanpis chaynuqa ruraranllapachu.

Karguyjunkunami Jesuspi mana kriyiranllapachu

45 Chaymantami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunaqa,
tikrakar riranllapa fariseo runakuna, kurakunapa mantaqninkuna
kayashanllapaman. Chaymi tapuranllapa:
—¿Imapaqtaq mana apamushaykillapa? nir.
46 Paykunaqa niranllapa:
—Mana mayqanpis chay runa yupay kusa shumaqtaqa rimashachu
nir.
47 Chaymi, chay fariseo runakunaqa, niranllapa:
—¿Qamkunapischu dijakatkillapa llullachishushallapa? 48 Manaqachu
¿paypi mayqannin mantaqninchikllapa, manaqa wakin fariseo mas-
inchikkunapis ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ nir kriyishallapa? 49 Piru,

† **7:37** Chay fyista tukukay diyapi kustumrinllapa katin, kurakunala yakuta altarman iĉhaq. Chayta ruraran yarpunanllapapaq Dyus rumimanta yakuta unay rukunkunata upyachir kawsachisha kaq chayta. Chaymi Jesusqa niran “Mayqan yakunaqqa nuqaman shamur upyanqa” nirqa, payna chay yaku kawsachikuq yupay kar.

chay runakuna Dyus nitin Moisés mantakushankunata mana intrakarmi, Jesustaqa ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ ninllapa. Chayraykumi Dyus paykunataqa kastiganqa.
50 Chaymi fariseo runakunamanta Nicodemo, uk tuta Jesusta rikaq risha karan chayqa, niran:
51 —Nuqanchikkunapaq Dyus unay mantakushanpimi nin: Manashi mayqan runatapis ima niytapis puytinchikchu, puntata paypaq mana imata rurasha nir yaĉhar, uyapasha ima karqa.
52 Chaynu nitinmi, wakinkunaqa niranllapa:
—¿Qampischu Galileamanta kanki? Dyus nitin iskribikashakunatami allita liyiy. Chaynumi yaĉhanki Galileamantaqa Dyuspa uk rimaqninqa mana kayta puytinchu nir. 53 Chaymantami wasinman riranllapana. ‡

8

Jesusta uchachanaranllapa

1 Nataq Jesusqami Olivos sirkaman riran. 2 Allaqmanta achkiyatinnaqa qashan riran Dyusta aduranllapa wasiman. Chaypimi runakuna payman qimikatin, chaylapi tar yaĉhachikuq qallariran.
3 Chaymi chaymanqa, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, fariseo runakunaqa uk warmi ukwan ukwan punuqta tarishanllapata aparanllapa. Chaymantami chay warmitaqa tukuypa ĉhaypinpi shachir, 4 Jesustaqa niranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, kay warmimi runan kaqta ingañar, uk runawan punuqta tarisha kanillapa. 5 Chaqa Dyus nitin Moisés iskribishanpimi nin: Waknu tukuq warmitaqashi rumillawan sitar wanuchiypaq. ¿Qam-shuypaqa ima ninkitaq? nir.
6 Paykunaqami chaynuqa tapuranllapa Jesús ima mana allinta rimatinqa, chaylapaqna uchachananllapapaq. Piru Jesusqa piratar didunwan pachapi iskribiq ĉhurakaran. 7 Chaymanta mas tapuyatinllapami, Jesusqa das sharir niran:
—Qamkunamanta mayqannikillapa mana uchayjun kaqmi naypaqtaqa sitanqa nir.
8 Chaynu nirqami, qashan piratar iskribiq ĉhurakaran pachapiqa. 9 Chaynu nitin uyaparmi, kusa uchayjun kashanllaparayku pinqakur ukninpis ukninpis chay runakunaqa riq qallariranllapa. Ashwanmi chay puntata riqkunaqa mas rukukaqkuna karan. Chaynumi tukuyla ritinnaqa chay warmiqa paylana kidasha karan. Chaymi Jesusqa, 10 piratayashanmanta alsakamur tapuran:
—Mamitay, ¿maypitaq chay runakuna uchachashuqkunaqa? ¿Manachu mayqanninpis sitashuran? nir.
11 Warmisitaqa niran:
—Manami Taytituy.
Chaymi Jesusqa niran:
—Nuqapismi mana sitashaykichu. Ashwanmi kananqa rikuyna. Piru amanami uchakunkinachu nir.

Jesusmi tukuypa achkirachikuqnin

12 Chaymantami Jesusqa qashanpis runakunata willaq qallariran kaynu nir:

‡ **7:53** Wakin iskribikashakunapimi 7.53 - 8.11 mana rikarinchu.

—Nuqami tukuypa achkirachikuqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqata kasumaqqa, achkiraqlapina kawsanqa. Chaynuqami manana maydiyapis tutaparaqpinachu kawsanqallapa.
13 Chaynu Jesús nitinmi, fariseo runakunaqa niran:
—Qamqami chaynuqa qamllapaq rimayanki. Chaymi chay rimashaykiqa mana imapaqpis sirbinchu nir.
14 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Nuqa rimashayqami chiqap, michka nuqallapaq rimatiymapis. Chaqa, nuqami yaĉhani maymanta shamusha kani, maymanmi riyani nirmapis. Nataq qamkuna-shuypaqa mana yaĉhankillapachu nuqapaqqa, maymantami kani, maymanmi riyani nirmapis. 15 Qamkunami runakuna munashannulla rikar uchachamankillapa. Nataq nuqashuypaqami mana mayqantapis uchachanichu yanqa illaqmantaqa. 16 Piru mayqanta allita rikar yaĉharqami, Dyus munashannulla chiqapta rikar yaĉhashaq. Chaqa manari nuqalachu chaytaqa rurashaq. Ashwanmi Taytay Dyus nuqata kaĉhamaqwan pulla runakunataqa allita rikar yaĉhashaqllapa. 17 Chaqa Moisés qamkunapaq mantakushanpimi kaynu nin: 'Imapaqpis ishkay tistigukuna chayllata rimatinshi ima nishanllapapis sirbin' nir. 18 Chaynu katinmi, nuqapis nuqallapaq rimarqa, uk tistigu kani. Chaynulla Taytay kaĉhamasha chay paypis, nuqapaq rimarqa paypis uk tistigu. Chaymi chay rimashaykunapaqqa, ishkay tistigukunana kanillapa Taytaywanqa nir.
19 Chaynu nitinmi tapuranllapa:
—¿Maypitaq Taytaykiqa? nir.
Jesusqa niran:
—Qamkunaqami mana riqsimankillapachu. Chaynulla Taytaytapis mana riqsinkillapachu. Chaqa nuqata riqsimayarllapaqa, Taytaytapis riqsiyankimanllapa nir.
20 Tukuy kaykunataqami Jesusqa Dyusta aduranllapa wasipi yaĉhachikuran, chay ufrindata ĉhurananllapa kajunkuna tanan kwartupi. Piru, manami mayqanpis paytaqa ayparanllapachu. Chaqa manaraqmi chaynu kananpaq uraqa ĉhamusharaqchu karan.

Nuqa rishaymanqa mana riyta puytinkillapachu

21 Chaymantami Jesusqa qashan paykunataqa niran:
—Nuqaqami riyanina. Chaynu ritiymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru manami tarimankillapanachu. Chaymi chay uchaykillapallawanna tukuy tyimpupaq wanunkillapa. Chaqa nuqa rishaymanqami qamkunaqa mana riyta puytinkillapachu nir.
22 Chaymi Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:
—¿Wakqa paylla wanuyta munarchu imataq nimayanchikllapa pay riyashanmanqa mana riyta puytishunllapachu, nirqa? nir.
23 Chaymi Jesusqa niranpis:
—Qamkunaqami kaymanta kankillapa. Nataq nuqaqami unaq syilumanta kani. Chaynulla qamkunaqami kay pachapi, Dyusta mana riqsiqkunamanta kankillapa. Nataq nuqaqa mana kay pachamantachu kani. 24 Chayraykumi nishurayllapa uchaykillaparayku wanunkillapa nirqa. Chaqa nuqata 'Pimi kani' nir, mana kriyimarllapaqa, uchaykillaparayku wanunkillapa tukuy tyimpupaqna nir.
25 Chaynu nitinmi, tapuranllapa:
—¿Pitaq qamqa kanki? nir.

Jesusqa niran:
—Nuqaqami puntamanta-pacha willashushallapana kani.
26 Nuqapami kan achka qamkunapaq rimanaypaq, imanumi kankillapa
nir rikar yaĉhashushallapana kar. Nuqa willashushayllapaqami chiqap.
Chaqa nuqata kaĉhamasha chayqami, chiqapta riman. Chaymi nuqa
willashushayllapaqa, chaylla chay kaĉhamasha nishanwanqa nir.
27 Piru paykunaqami, mana intrakaranllapachu Taytan Dyuspaq
chaynu parlatinllapamapis. 28 Chayraykumi Jesusqa niran:
—Qamkunaqa, Dyusmanta Shamuq Runata unaqman alsaraq,
riqsinkillapa Dyusmanta shamusha kasha nirqa. Chaynullami
yaĉhankillapa manami imatapis nuqallaqa ruranichu nir. Ashwanmi
rimani Taytay Dyus yaĉhachimashanlata. 29 Chaqa nuqata kaĉhamaq
Taytayqami, nuqawan. Chaymi, mana nuqalataqa dijamashachu.
Chaqa nuqaqami pay munashannulata rurani nir.
30 Chaynu Jesús nitinmi, kusa achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.

Kriyiqkunaqami manana dyablupa sirbiqninnachu

31 Jesusmi chay Israelmanta runakuna paypi kriyishakunataqa kaynu
niran:
—Qamkuna, nuqa nishaykunapi kriyishaykillapanulla kawsarqami,
chiqap yaĉhakuqniykunana kankillapa. 32 Chaynulla chay chiqap kaqtana
riqsinkillapa. Chaymi ashwan chay chiqap kaqqa tukuy imamanta
washashunqallapa.
33 Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:
—Nuqakunaqami unay rukuyllapa Abrahampa ayllunmanta kanil-
lapa. Chaynu karmi mana mayqanpa sirbiqninlamapischu kasha kanil-
lapa. Piru, ¿imapaqtaq qamqa ninki tukuy imamanta washakankillapa
nirqa?
34 Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy uchakuqkunaqami chay ucha-
paqa sirbikuqninna. 35 Chaqa uk sirbikuqmaqa uk wasipiqa mana tukuy
tyimpupaqqa kidayta puytinchu. Piru chay wasimanta kaqpa wamran-
shuypaqami, tukuy tyimpupaqna wasinpiqa kidan. 36 Chaynullami
Dyuspa Wamran tukuy imamanta washashutinllapaqa, chiqaptana
washakasha kankillapa. 37 Nuqaqami yaĉhani qamkunaqa Abra-
hampa ayllunmanta kankillapa nirmapis. Piru, qamkunami nuqa
nishushayllapata mana kasunashaykillaparayku wanuchimanayankil-
lapa. 38 Chaqa nuqami, Taytay willamashanta, rikachimashanta qamku-
nataqa willashunillapa. Piru qamkuna-shuypaqami chay uk taytaykil-
lapa nishanta uyar, munashanlata rurankillapa nir.
39 Chaymi, paykunaqa niranllapa:
—¡Taytayllapaqami rukuyllapa Abraham karan!
Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:
—Qamkuna chiqapta Abrahampa wamrankuna karqa, pay
rurashankunallata rurayankimanllapa. 40 Piru qamkunaqami
manana imanutaq Abraham allinlata ruraq chaynunachu
kawsankillapa. Chaymi ashwan nuqa, Dyus willamashanta
karanta willashutiyllapamapis qamkunaqa wanuchimanayankillapa.
41 Chaynuqami qamkunaqa chay uk taytaykillapa munashannullata
rurayankillapa nir.
Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Manami mayqanpa jwira wamranchu kanillapa. Nuqakunaqami uk Taytayjunla kanillapa. ¡Payqami Taytayllapa Dyus! nir.
42 Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:
—Chiqapta Taytay Dyus, taytaykillapa katinqa, nuqata munamayankimanllapa. Chaqa nuqaqami kaypi kani Dyusmanta shamushayrayku. Manami munashayllamantachu shamusha kani. Ashwanmi Taytay Dyus kaĉhamasha kay pachaman shamunaypaqqa. 43 ¿Imapaqtaq qamkunaqa mana intrakayta puytinkillapa nuqa willashutiyllapaqa? Piru qamkunaqami rimashayta mana uyakunashaykillaparayku, mana intrakankillapachu. 44 Qamkunapa taytaykillapaqami dyablu. Chaymi, paypa kaqninkuna kar munashanlata rurankillapa. Chaqa dyabluqami qallarishanmantapacha wanuchikuq karan. Chaynulla chay chiqap kaqpi kayta mana puytishanrayku, mana imalatapis karantaqa rimanchu. Chaymi imata rimarpis tukuyta llullakurla riman. Chaynu kashanraykumi tukuy llulla rimaqpaqa taytan.
45 “Piru nuqa karanta rimatiymapis, qamkunaqa mana kriyimankillapachu. 46 Mabir ¿mayqannikillapataq nuqata qamqa uchayjun kanki nimayta puytinkillapa? Nuqa karanlata rimatiyqa, ¿imapaqtaq mana kriyimankillapa? 47 Chaqa Dyusmanta kaqkunaqami, Dyus rimashankunata uyakur kasunllapa. Piru qamkunaqami mana Dyusmanta kashaykillaparayku, mana uyakunankillapalamapischu”.

Cristuqami Abrahammantaqa naypaqllata karanna

48 Chaymantaqa chay Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:
—Qamqami chay Samariamanta runa, chaynulla dyablupa yarpuyninwan kanki nirqa, manami pantarchu karanta willashuyanillapa.
49 Jesusqa niran:
—Manami ima dyablupa yarpuyninwanmapischu kani. Ashwanmi tukuy imatapis rurani Taytayta rispitar kasushayrayku. Nataq qamkuna-shuypaqami mana kasumankillapachu. 50 Piru nuqaqa manami alabamanaykillapataqa ministinichu. Ashwan Taytaymi chaynu kanantaqa munan. Chaqa Paymi tukuyta allita rikar yaĉhanqa. 51 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqa rimashayta chiqapta kasur kawsaqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir.
52 Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:
—Kanan-shuypaqami chiqaptana yaĉhanillapa qamqa chiqapta dyablupa yarpuyninwan kanki nirqa. Chaqa Abraham, chaynulla Dyuspa wakin rimaqninkunapismi wanuranllapa. Nataq qamshuypaqa ninki: ‘Nuqa rimashayta kasuqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa’ nir. 53 ¿Manaqachu qamqa taytayllapa Abrahammanta mas kanki? Paymi wanuran. Chaynulla Dyuspa rimaqninkunapismi wanuranllapa. ¿Imanu runa kaytataq qamqa munanki? nir.
54 Jesusqa niran:
—Nuqalla alabakanaypaq rimayatiyqami, chay rimashayqa mana imapaqpis sirbinmanchu. Nataq chay alabamaq chayqami Taytay, chay mayqantaĉhi qamkuna Dyusniy niyashaykillapalla. 55 Piru qamkunaqami mana paytaqa riqsinkillapachu. Nataq nuqa-shuypaqa allita riqsini. Piru imanupi paytaqa mana riqsinichu niyar-shuypaqami,

nuqapis kusala llulla kayman qamkuna yupaylla. Chaqa chaynu
chiqapta riqsiq karmi, pay rimashankunata intrakar kasur ima
kawsani. 56 Nataq unay rukuykillapa Abrahamqami nuqa imanu
shamunaypaq nir rikananpaq kar, rikashanrayku kusalata aligriyaran
nir.
57 Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, Jesustaqa kaynu
niranllapa:
—Manami sinkwinta añuyjunlamapischu kanki. ¿Piru ninki Abrahamta
rikasha kani nir?
58 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami Abraham manaraq kayatin,
karayllana nir.
59 Chaynu nitinqa, Israelmanta karguyjunkunaqa rumikunata ay-
paranllapa Jesusta sitananllapapaq. Piru payqami runakunapa rurinta
pakakuqnulla Dyusta adurananllapa wasimantaqa lluqshiran.

9

Jesusmi syigu nasisha runata allicharan

1 Chaymanta uk lugarta pasayarnaqa, Jesusqa rikaran uk runa
nasishanmanta-pacha syigu kaqta. 2 Chaymi yaĉhakuqninkunaqa Jesus-
taqa kaynu nir tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿imaraykutaq kay runaqa syigu nasisha kasha
kanqa, taytankunapa uchanraykuchu, manaqachu paypa uchanrayku?
3 Chaynu taputinllapami, Jesusqa niran:
—Manami paypa uchanrayku, chaynulla taytankunapa
uchanraykuchu chaynuqa nasisha. Ashwanmi chaynuqa nasisha karan
pay alliyatin rikar, Tayta Dyuspaq allita yaĉhananllapapaq. 4 Chayraykumi
achkilla katinraq chay kaĉhamasha kaqpa trabajuntaqa rurashunllapa.
Chaqa tutapananpaq urami ĉhamunqana. Chaynu tutapatinqami
manana mayqanpis trabajanqanachu. 5 Chaqa nuqa kay pachapi
karllaraqmi, tukuypa achkirachikuqnin kani nir.
6 Chaynu nirnaqami Jesusqa pachaman tuqakur, tuqayninwan lluchk-
itata rurar, chay syigupa nawinta 7 salar kaynu niran:
—Rir paqakuy Siloé shutiq quĉhapi. (Siloimi, rimayninchikpiqa mu-
nan niyta ‘Kaĉhamusha’ nir).
Chaymi chay syiguqa rir paqakurqa, rikakurna tikrakamuran. 8 Piru
paytaqami chay yatanpi taqkuna, chaynulla wakinkunapis unaylla
rikasha karanllapa limusnata mañakur taqta. Chaymi chay runakunaqa
kaynu ninakuqllapa: “¿Manachu kay runaqa limusnata mañakur taq
chay?” nir.
9 Ukkunaqa niyaqllapa: “Chiqaptami pay” nir.
Ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami paychu. Michka kusa paynu
karmapis” nir.
Piru chay alliyasha runaqami niyaq: “Arí, nuqami kani” nir.
10 Chaymi tapuranllapa:
—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinki? nir.
11 Chay alliyasha chayqa, niran:
—Chay runa Jesús shutiqmi pachalapi tuqayninwan lluchkitata rurar,
nawiyta salar nimaran: ‘Rir chay quĉha Siloé shutiqpi paqakuy’ nir.
Chaynu nimatin paqakurmi, rikakuyta puytirayna.

12 Chaymi qashan tapuranllapa kaynu nir:
—¿Maypitaq chay runaqa?
Payqami niran:
—Manami yaĉhanichu nir.

Fariseukunami syigu alliyashata tapuranllapa

13-14 Jesusqami samana diyapi lluchkitata rurar, chay syigu runata allichashanqa karan. Chaymi, unay syigu kasha runataqa aparanllapa fariseukunaman. 15 Chaymantami, paykunaqa tapuranllapa:
—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinkina? nir.
Payqami niran:
—Nawiyta lluchkitawan salatin, rir paqakushaymanta-pachami kananqa rikakunina.
16 Wakin fariseo runakunaqami niranllapa:
—Chayta rurashaqami mana Dyusmanta Shamuq Runachu kanqa. Chaqa manari samana diyamatapis kwintachayanchu nir.
Piru ukkunaqami niyaqllapa:
—¿Uk runa uchayjunqami chay mana ruraypaq milagrukunataqa mana rurayta puytinmanchu?
Chaynu ukmanta ukmanta rimarmi, mana chayllatanachu yarpuyaqllapa. 17 Chaymi qashan kaynu nir tapuranllapa chay unay syigu karan chay runataqa:
—Kanan rikakunaykipaq allichashushanraykuqa, ¿imaninkitaq paypaqqa?
Payqa niran:
—Nuqami nini, Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.
18 Piru Israelmanta karguyjunkunaqami mana kriyinaranllapachu chiqap syigu kasha kanqa nirqa. Chaymi, taytankunata qayachimuranllapa. 19 Chaymi kaynu nir tapuranllapa:
—¿Kayqachu wamraykillapa? ¿Manachu qamkunaqa niraykillapa syigu nasiran nir? ¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytin? nir.
20 Chaynu taputinllapami, taytankunaqa niranllapa:
—Yaĉhanillapami payqa wamrayllapa syigu nasisha karan chay nir. 21 Piru manami yaĉhanillapachu imanumi kananqa rikakuyta puytinna, chaynulla mayqanmi allichasha nirmapis. Dijur payta tapuyllapa willashunqallapa. Chaqa paypismi byiju runana nir.
22 Chaynuqami taytankunaqa rimaranllapa manchakushanllaparayku. Chaqa Israelmanta karguyjunkunaqami parlasha karanllapa, mayqanpis Jesusta Dyuspa Akrashan Cristun nir kriyiqtaqa chay tantakananllapa wasimanta itakunanllapapaq nir. 23 Chayraykumi, taytankunaqa kaynu niranllapa: “Dijur payta tapuyllapa. Chaqa payqami byiju runana” nirqa.
24 Chaymantami chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan chay syigu alliyashataqa, qayamur tapuranllapa:
—Chiqapta Dyuspa naypanpi jurar willamayllapa. Chaqa nuqakunaqami yaĉhanillapa chay allichashusha runaqami kusala uchayjun nir.
25 Chaynu taputinllapami, payqa niran:
—Nuqaqami mana yaĉhanichu uchayjun mana uchayjun nirmapis. Nataq nuqaqami yaĉhani syigu karay, piru kananqami rikakunina nir.
26 Chaynu nitinmi, qashan tapuranllapa:
—¿Imanutaq rurashuran? ¿Imatataq ruraran rikakunaykipaqqa? nir.

27 Payqa niran:
—Willashurayllapanami, ¿manachu intrakankillapa? ¿Imapaqtaq
qashan willashunayta munankillapa? ¿Manaqachu qamkunapis paypa
yaĉhakuqninna kanayankillapa? nir.
28 Chaynu nitinmi, kusata musyar niranllapa:
—Qamqami chay runapa yaĉhakuqninna kanki. Nataq nuqakuna-
shuypaqa Moisespa yaĉhakuqnin kanillapa. 29 Chaqa allitami
yaĉhanillapa, Dyusmi Moisestaqa willaran nir. Piru chay runapaq-
shuypaqami mana yaĉhanillapachu maymantami rikarimusha nirmapis.
30 Chaynu nitinllapami, chay runaqa niran:
—¡Imanutaq kayqa kanqa! Qamkunaqa mana yaĉhankillapachu may-
mantami chay runaqa nirmapis. Piru nuqata-shuypaqami syigu kashay-
manta allichamashana. 31 Allita yaĉhashanchikllapanu, uk uchasap-
ataqami Dyusqa michka mañakutinmapis mana uyapanchu. Ashwanmi
paylata sirbir, munashanta ruraqkunalatami uyapan. 32 Manami
maydiyapis uyashanchikllapachu, uk runa nasishanmanta-pacha syigu
kaqta uk runa allichasha nirqa. 33 Chaqa chay runa, Dyusmanta mana
shamusha karqa, manami imatapis rurayta puytiyanmanchu nir.
34 Chaynu nitinmi, niranllapa:
—Qam kusala uchayjun nasisha karmapischu, ¿nuqakunata
yaĉhachimanayankillapa? nir.
Chaynu nirmi, chay tantakananllapa wasimantaqa itakuranllapana.

Mana kriyiqkunaqami syigu yarpuyninpiqa

35 Chaymantami Jesusqa yaĉharan chay tantakananllapa wasimanta
itakushallapa chay syigu kayar alliyasha runataqa nir. Chaymi, payta
tarirqa Jesusqa kaynu nir tapuran:
—¿Qamqachu kriyinki Dyusmanta Shamuq Runapiqa? * nir.
36 Chaymi chay runituqa niran:
—Taytituy, mayqantaq payqa willamay, nuqa kriyinaypaq nir.
37 Jesusqa niran:
—Rikashaykinami. Nuqami kani. Nuqallawanmi parlayanki nir.
38 Chaymantami chay runaqa, Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu
niran:
—Kriyinimi qampi Taytituy nir.
39 Chaymantami Jesusqa niran:
—Nuqami kay pachaman shamusha kani tukuyta allita rikar
yaĉhanaypaq. Chaynulla syigukunaqa rikakunanpaq. Nataq chay
rikakuqkuna-shuypaqa amana rikakunanpaqnachu nir.
40 Chaynu Jesús nitinmi, wakin fariseo runakuna chaypi kar,
uyakuqkunaqa niranllapa:
—¿Nuqakunapischu syigukuna kanillapa? nir.
41 Jesusqa niran:
—Qamkuna syigukuna karllapaqa, manami uchayjunchu kankiman-
llapa. Piru rikakuni nishaykillaparayku, ashwan uchayjun kankillapa
nir.

10

Uk michikuqmi uyshankunawan

* **9:35** Wakin iskribikashakunapimi nin “¿Qamqachu Dyuspa Wamranpiqa kriyinki?” nir.

1 Jesusqami niranpis:
“Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyshakunapa chikrunman
mana punkunta yaykur uklawta yaykuqqami, upallala suwakuqkuna,
imanullapis amalas suwakuqkuna ima. 2 Piru chikruman chay punkun-
lata yaykuq-shuypaqami, chay uyshakunapaqa michikuqnin kar kuy-
tan. 3 Chaymi, punkupi kuytakuqqa punkuta kiĉhatin, chay michikuqqa
uyshankunataqa shutinllapi qayatin, rimayninlamanta riqsin. Chayn-
umi uyshankunataqa chikrunmanta lluqshichinna. 4 Chaymanta
tukuynin uyshankuna lluqshitinnaqa, michikuqninqa naypanta rin.
Nataq chay uyshankuna-shuypaqa ikinlata rin. Chaqa rimayninlaman-
tari riqsin michikuqnintaqa. 5 Piru, mayqan mana riqsishanpa ikin-
taqami mana rinchu. Ashwanmi paymantaqa alsakan. Chaqa manari
riqsinchu rimayninlamatapis”.
6 Chaynu nir Jesús kay kumparasyunwan willatinmapismi, chay
uyakuqkunaqa mana intrakaranllapachu ima nishaq nirmi chaynu
niyan nirmapis.

Jesusmi chiqap michikuqqa

7 Chaymantami Jesusqa qashan kaynu niran:
“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqami chay uyshakuna chikrunman
yaykunan punku kani. 8 Piru tukuy nuqamanta naypaqta
shamuqkunaqami upallala suwakuqkuna, chaynulla imanullapis
amalas suwakuqkuna ima karanllapa. Chaymi, chay uyshitaykunaqa
mana kasuranllapachu paykunataqa. 9 Nishushayllapanu, nuqami chay
chikrunpa punkunqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku
chay punkuta yaykuqqa washakashana kanqa. Chaynuqami, imanutaq
uk uyshamaqa chikrunman yaykur, lluqshimur, rir kusala shumaq
qiwata tarin, chaynuna kanqa.
10 “Suwakuqkunaqami shamun suwakuq, wanuchikuq, pantachikuq
ima. Piru nuqa-shuypaqami shamusha kani, nuqapi kriyiqkunata
bidanta qutiy kusa achkata kusichakuq yupay kusa aligrila tukuy
tyimpupaqna kawsananllapapaq. 11 Nuqami uyshakunapa chiqap
michiqninqa kani. Chaqa chay chiqap michikuqqami uyshankunata
washananrayku wanunmapis. 12 Piru wakin michikuqkunaqami qil-
layta gananlapaq michikunllapa. Chaynu karmi kusala atun surru
shamuqta rikarqa, uyshakunamatapis dijar alsakan mana washar-
lamapischu. Chaqa chiqaptaqari chay uyshakunapaqa mana chiqap
michikuqninchu. Chaynulla chay uyshakunapis mana paypachu.
Chaymi chay atun surru, uyshakunata aypaq shamutinqa, uyshaku-
naqa wakta kayta shikwakar rinllapa. 13 Chaynumi chay michikuq
qillaylapaq yarpur michikuqqa alsakan. Chaqa qillaylapaqri yarpur,
uyshakunata-shuypaqa mana kwintachanchu.
14-15 “Piru nuqa-shuypaqami uyshakunapa chiqap michikuqnin kani.
Chaymi, imanutaq Taytayqa nuqata riqsiman chaynullami nuqapis
paytaqa riqsini. Chaynulla uyshaykunatapis riqsitiy, paykunapis riqsi-
manllapa. Chayraykumi uyshaykunata washanayraykuqa wanushaq
ima. 16 Uklawpipismi kan uyshaykunaqa. Piru paykunaqami mana
chay chikrullamantachu. Chaymi paykunatapis kaymanna apamushaq.
Chaynuqami paykunapis nuqatana kasumatinqa tukuyla uk chikrula-
manta yupayna kanqallapa. Chaymi ashwan uk michikuqniyjunlana
kanqallapa tukuyla.

17 “Taytaymi nuqataqa kusalata munaman. Chaqa uyshaykunaraykumi wanur, chaymanta kawsamushaq. 18 Piru manami mayqan runa wanunaypaq nishanraykuchu wanuyani. Ashwanmi nuqalla chaynu pasananpaqqa yarpusha kani. Chaqa nuqaqami wanur chaymanta qashan kawsamunaypaqna kani. Chaynu ruranaypaqmi Taytayqa nimasha” nir.

19 Tukuy chaykunata Jesús rimatinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan ukmanta ukmanta yarpupakur chiqanchanakuranllapa. 20 Piru paykunamanta achkami niyaranllapa:

—¿Imapaqta waktaqa kasuyankillapa? Wakqami dyablupa yarpuyninwan kar yaruyasha, nir.

21 Nataq ukkunaqa niyaqllapa:

—Mayqanpis dyablupa yarpuyninwan karqa, manami waknuqa rimayanmanchu. ¿Manaqachu uk dyablupis allichayta puytinman syigukunata? nir.

Israelmanta karguyjunkunami Jesusta musyaranllapa

22 Jerusalén pwiblupimi unayqa, Israel runakuna Dyusta aduranllapa wasita kamkachir, qasay tyimpupi Dyusman mañakuranllapa paypaqna kananpaq nir. Chaymi chayta yarpur añu añu chay qasay tyimpullapi fyistata ruraqllapa. 23 Chay diyakunami Jesusqa Dyusta aduranllapa wasipi, Salomonpa kurridurnin niqllapa chaypi puriyatin, 24 Israelmanta karguyjunkunaqa paypa ridurninman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—¿Maydiyakamantaq willamayankillapaqa mayqanmi kanki nirqa? Chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, kananlla willamayllapana nir.

25 Jesusqa niran:

—Willashurayllapami qamkunataqa. Piru manami kriyimaraykillapachu. Chaqa Taytay nimashannulla imatapis rurarqami, allitana intrachishunillapa mayqanmi kani nirmapis. 26 Piru qamkunaqami mana kriyinkillapachu, mana uyshaykunapa wakinnin kashaykillaparayku. 27 Chaqa uyshaykunaqami rimanaylamanta riqsimar, pullayna rinllapa. Chaynullami nuqapis paykunata riqsini. 28 Chaymi paykunataqa mana tukukaq tukuy tyimpu kawsaytana qushaq. Chaynuqami manana mayqanpis kitamanqachu. 29 Chaqa Taytay tukuymanta kusalata puytiqmi uyshitaykunataqa qumasha. Chaymi Taytay akrashantaqa mana mayqanpis kitayta puytinqachu. 30 Taytaywan nuqaqami, ukla kanillapa nir.

31 Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa qashan rumikunata ayparanllapa sitananllapapaq. 32 Piru Jesusqa niran:

—Taytaypa pudirninwanmi kusala achka allin imakunata naypaykillapapi rurasha kani. ¿Chay mayqayninpaqtaq sitamanayankillapa? nir.

33 Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Manami allinkunata rurashaykipaqchu sitashuyanillapa. Ashwanmi sitashuyanillapa Tayta Dyuspaq kusala mana allinta rimashaykirayku. Chaqa runala karmapismi ‘Nuqaqa Dyuswanqa chaylla kani’ nirqa Dyusnu tukuyanki nir.

34 Jesusqa paykunata niran:

—Dyus nitinmi, qamkunapaq kaynu nir iskribiran: ‘Nuqami nini dyuskuna kankillapa’ nir. 35 Allita yaĉhashanchikllapanu chay

iskribikashakunaqami chiqap. Chaqa Tayta Dyusqami paylla, paypa
rimayninta intrakaqkunataqa, ‘dyuskuna kankillapa’ niran. 36 Piru
nuqamataqami Taytay Dyusqa paylla akrar kay pachaman kaĉhamaran.
Chaynu kar nuqaqa Dyuspa Wamran kani nishushayllapapaqqa,
¿imapaqtaq Dyuspaqqa mana allintachu rimanki ninkillapaqa? 37 Taytay
rurashankunata mana rurayatiyqa, amari kriyimayllapachu. 38 Piru
Taytaypa ruranankunata ruratiy mana nuqata kriyimarllapamapis,
chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa, allita yaĉhanaykillapapaq
Taytaywan nuqaqa chaylla kanillapa nir.
39 Chaynu Jesús nitinmi, qashan paykunaqa aypanaranllapa. Piru
Jesusqami alsakar riran.
40 Chaymantami Jesús tikrakar rir, riyu Jordanpa chimpanman ĉhar
chaypi kidaran, chay maypiĉhi Shutichikuq Juan unay shutichikuq
chaypi. 41 Piru chaymanpismi, kusa achka runakuna rikaq rirllapa,
kaynu niyaqllapa:
—Shutichikuq Juan mana milagruta rurar imapis, kay runapaq nis-
hanqami, chiqap kasha nir.
42 Chaymi chay lugarkunapiqa, achka kriyiranllapa Jesuspiqa.

11

Lazarumi wanuranna

1 Karanmi uk qishaq runa Lázaro shutiq. Payqami Mariapa, Mar-
tapa pwiblun Betaniamanta karan. Piru kay ishkay warmikunaqami
Lazarupaqa ukninkuna karan. 2 Kay Lazarupa uknin Mariami Je-
suspa ĉhakinman mishki mutkiypaqla yakituta iĉhar, aqchanwan cha-
kichisha karan. 3 Kay ishkay warmikunami, uknin Lázaro qishaq katin,
kaĉhakuranllapa Jesusta kaynu nir willananllapapaq:
—Taytituy, kusala munashayki amiguykimi qishaq nir.
4 Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:
—Manami chay nanaywanqa wanunqachu. Ashwanmi chayqa
chaynuqa pasayan imanumi Taytay Dyus, chaynulla Wamranpis kusala
pudirniyjun nir yaĉhar alabananllapapaq.
5 Piru Jesusqa, Martawan Mariata chaynulla Lazaruta michka
kusata munaq karmapismi, mana chay diyaqa riranchu. 6 Chaymi
ashwan Lázaro qishaq nitinllapamapis, ishkay diya mastaraq kidaran
chay maypiĉhi karan chay lugarpiqa. 7 Chaymantami Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
—Rishunllapa qashan Judea lugarman nir.
8 Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa niranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, manami maychu chay Israelmanta
karguyjunkuna rumikunawan sitar wanuchishuyta kamashanllapaqa.
Chaynumapischu, ¿qashan chay lugarman rinayanki?
9 Piru Jesusqa niran:
—¿Manachu dusi urayjun uk diyaqa? Chaynu katinqa, mayqanpis unaq
purirqa mana trumpisanchu, kay pachapi tukuypa achkirachikuqn-
inchikllapa kashanrayku. 10 Nataq mayqanpis tuta puriqkunaqa trump-
isan, achkirachikuqnin mana kashanrayku.
11 Chaynullami niranpis:
—Amigunchik Lazarumi punusha. Chaymi rishaq rikĉhachiq nir.
12 Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa niranllapa:

—Taytituy, punusha karqami intrachimanchik alliyayanqana nir.
13 Piru Jesusqami, Lazaruqa punusha niyaran, wanushanrayku.
Nataq yaĉhakuqninkunaqami yarpuranllapa Lázaro punusha katin
waknuqa niyan nir. 14 Chaynu yarpuyatinllapami, Jesusqa allitana
willar niran:
—Lazaruqami wanusha. 15 Piru nuqa mana chaypi katiy wanushan-
raykumi kusalata aligriyani. Chaqa chaypiraq imata ruratiypis rikar
allitana nuqapi kriyinkillapa. Chaymi ashwan rishunllapa rikaq.
16 Chaymantami, Tomasta milli niqllapa chayqa, wakin yaĉhakuq
masinkunataqa niran:
—Rishunllapa nuqanchikkunapis, paywan pulla wanunallapapaq,
nir.

Jesusmi wanushamatapis kawsachimun

17 Chaymanta Jesús ĉharqa yaĉharan Lázaro pampakashanqa kwatru
diyana nir. 18 Betania pwibluqami Jerusalenmanta yaqqa kimsa kilu-
mitrupi yupay kashanrayku shipchanlapi karan. 19 Chaymi Israelmanta
kusa achka runakunaqa risha karanllapa Martawan Mariata, watukur
kunsulananllapapaq uknin wanushanrayku. 20 Chaymantami Martaqa
yaĉharan, Jesús shamuyan nir. Chaymi lluqshir riran tariq. Nataq María-
shuypaqa wasinlapi kidaran. 21 Marta, Jesusta tarirnaqa niran:
—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu.
22 Piru yaĉhayani, kananmapis imata mañakutkiqa Dyusqa yanapashunqa
nir.
23 Jesusqa niran:
—Uknikiqami kawsamunqa nir.
24 Martaqa niran:
—Arí, maydiya jwisyu diya ĉhamutinqami, wanushakunawan pulla
kawsamuyanqa nir yaĉhayani.
25 Chaymi Jesusqa niran:
—Nuqami tukuypa kawsachiqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqapi
kriyiqqa michka wanusha karmapis kawsamunqa. 26 Nataq mayqanpis
kawsayarlla nuqapi kriyiqkuna-shuypaqa, manana tukuy tyimpupaq-
naqa wanunqallapanachu. ¿Kriyinkichu chaynu nishutiyqa? nir.
27 Martaqa niran:
—Arí Taytituy. Nuqaqami kriyini qamqa Dyuspa Akrashan Cristun
kanki, Dyuspa Wamran kay pachaman shamunanpaq karan chay, nir.

Jesusmi Lázaro pampakashanpi waqaran

28 Chaynu nirnaqami, Martaqa riran uknin Mariata qayamuq. Chaymi
uknintaqa uyarala kaynu nir willaran:
—Yaĉhachimaqninchikmi chaypi qayashuyan nir.
29 Chaynu nitinmi, Mariaqa chay kutilla sharir riran Jesustaqa rikaq.
30 Piru Jesusqami, manaraq chay pwiblumanqa yaykusharaqchu karan.
Ashwanmi chay maypiĉhi Martawan tarinakusha karan, chayllapiraq
karan. 31 Chaynu María sharir utqaylla ritinqa, Israelmanta wakin
runakuna kunsulaq ĉhasha karan chaykunaqa ikinta riranllapa uknin
pampakashanman riyanqa chaypi waqaq nir yarpur.
32 Chaymanta María, Jesús kayashanman ĉharqa, naypanpi qunqurikur
kaynu niran:
—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu
nir.

33 Chaymantami Jesusqa Mariata, chaynulla Israelmanta runakuna
Mariata kunsulaq rishakunapis waqaqta rikarqa kusala ukmanta llaki-
ran. 34 Chaymi kaynu nir tapuran:
—¿Maypitaq pamparaykillapa?
Paykunaqa,
—Shamur rikay Taytituy— nitinllapa, 35 Jesusqa waqaran. 36 Chaymi
Israelmanta runakunaqa niranllapa:
—¡Rikayllapa alliplatari munayasha!
37 Piru paykunamanta wakinqa, niyaranllapa:
—Kay runa, chay syiguta allichashaqachu ¿mana imallataqa rurayta
puytisha kanman, Lázaro ama wanunanpaqqa? nir.

Jesusmi Lazaruta kawsachimuran

38 Chaymantami Jesusqa qashan kusa llakishala, Lázaro
pampakashanman qimikaran. Chay Lázaro pampakashanqami uk
atun maĉhay karan. Nataq chay yaykuna punkunqami kirparayaran uk
paltalla rumiwan. 39 Chaymi Jesusqa niran:
—Ashuchiyllapa kay rumitaqa, nir.
Chaymi wanushapa uknin Martaqa, niran:
—Taytituy, kusatanami asyayanqa. Chaqa kwatru diyanari
wanushanqa nir.
40 Piru Jesusqa niran:
—¿Manachu nishuray, nuqapi kriyitkiqami Tayta Dyuspa pudirnin
mana ruraypaqkunata ruratin rikanki? nir.
41 Chaynu nitinmi, rumita ashuchiranllapa. Chaymi Jesusqa unaq
syiluman chapakur, kaynu niran:
“Taytay, payji nishuni. Chaqa qamqami uyapamashayki. 42 Piru
nuqaqami allita yaĉhani, qamta mañakushutiyqa imuraspis uyapamanki
nir. Chaynuqami nishuni: Kay runakuna uyakuqkunaqa allitana
yaĉhananllapapaq, qammi kay pachamanqa kaĉhamashayki nir”.
43 Chaynu nirqami, kusala jwirtita qayakuran:
—¡Lázaro, lluqshimuy! nir.
44 Chaynu nitinmi wanusha karan chayqa lluqshimuran, ĉhakin, mak-
inmapis raĉhpawan watakasha. Chaynulla qaqllanpis raĉhpawan pam-
pakasha ima. Chaymi Jesusqa niran:
—Kaĉhar dijayllapa rinqa, nir.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Tukuy Israelmanta runakuna Mariata yapar rishakuna, Jesús
Lazaruta kawsachimutin rikarqa, achka kriyiranllapa. 46 Piru
wakinkuna-shuypaqami riranllapa fariseo runakunata willaq,
Jesús tukuy imata rurashantaqa. 47 Chaynu willatinllapami chay
fariseukuna, kurakunapa mantaqninkunaqa tantakaranllapa chay
kusa karguyjunkunaman. Chaymi kaynu niranllapa:
—¿Imatataq rurashunllapa? Chay runaqami ashwan mas milagruku-
nata rurarna puriyan. 48 Chaqa dijashallapaqami tukuylana paypi kriy-
inqallapa. Chaymi ashwan chay Roma pwiblumanta karguyjunkunaqa
shamur Dyusta aduranchikllapa wasita, chaynulla tukuyta limpu
tukchimachuwanllapa nir.

49 Piru paykunamanta uk runa Caifás shutiqmi, chay añukunapiqa
kurakunapa punta mantaqnin karan. Chaymi kaynu niran:
—Qamkunaqa mana imatapis yaĉhankillapachu. 50 Chaynulla manami
kwintata qukankillapachu. Chaqa chay pwiblunchikllapa tukukanan-
manta chaynulla tukuyla runakuna wanunanmantaqami uk runa wa-
nunanpaqqa kusala allin nir.
51 Nataq Caifasqami mana pay munashanllamantachu chaynuqa ri-
maran. Chaqa chay añukunapi kurakunapa mantaqnin katin, Dyus
rimachitin, rimaran Jesusqashi wanuyanqa tukuy Israel runakunata
washananpaq nir. 52 Piru manami Israel runakunalapaqchu wanunan-
paq karan. Ashwanmi payqa Dyuspa tukuy wakin wamrankuna kaqku-
napaqpis wanunanpaq karan. Chaynuqami maymanta karmapis uk-
lana kananllapapaq. 53 Chaymi chay diyamanta-pacha, Israelmanta
karguyjunkunaqa Jesusta wanuchinanllapapaqna yarpuranllapa.
54 Chayraykumi Israelmanta karguyjunkunapa shutinpiqa, Jesusqa
manana puriqchu. Chaynami chay Judeapa pwiblunkunamantaqa
lluqshir riran uk chunllaq lugarpa shipchanpi uk pwiblu Efraín shutiq-
manna. Chaymi chaypina kidaranllapa yaĉhakuqninkunawanqa.
55 Manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanqa.
Chaymi chay diyakunapiqa tukuyla Israel pwiblukunamanta kusala
achka runakuna riyaqllapa Jerusalenman chay shumaqchakananl-
lapa kustumrinta ruraqllapa manaraq fyista qallariyatin. 56 Chaynu
Jerusalenpina karqami, kusalata Jesusta maskayaranllapa. Chaymi
Dyusta aduranllapa wasipiqa ukninllapa ukninllapa kaynu nir
tapunakuyaqllapa: “¿Imatataq yarpunkillapa? ¿Shamuyanqachu fyista-
manqa, manaqachu mana?” nir.
57 Nataq, chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkuna-shuypaqa
mantakusha karanllapa, mayqanpis Jesuspaq maypi nir yaĉharqa,
paykunata willatinllapa aypananllapapaq nir.

12

Jesuspa ĉhakinmanmi mutkiypaqla yakituta iĉharan
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

1 Saysi diya, Pascua fyistapaq faltayatinmi, Jesusqa chay
kawsachimushan Lázaro tayashan Betaniaman riran. 2 Chaypiqami
Jesusrayku mikuyta kamkachir, kunachikuranllapa mikunanllapapaq.
Chaymi, Martaqa mikuyta misaman aypachikamuyaq. Nataq Lázaro-
shuypaqa misapina Jesuswan pulla mikuyaqllapa. 3 Chaykamanqami,
midya butilla kusa karu ĉhaniyjun mishki mutkiypaqla nardo shutiq
yakituta, Lazarupa uknin Mariaqa apamuran. Chaymi chaywanna
Jesuspa ĉhakinta paqastur, aqchanwan chakichiran. Chaymi, chay
wasi kayashanllapamapis kusala shumaq mishkita asyayarna kidaran.
4 Chaymantami, yaĉhakuqninkunapa uknin [Simonpa wamran] Judas
Iscariote, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chayqa, kaynu
niran:
5 —Waknu yanqalla iĉhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu
qillaypaq rantikur, mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

6 Piru Judasqami chaynuqa niran, mana chiqapta mana imayjunkunapaq llakishanraykuchu. Ashwanmi chaynuqa niran suwakuq kashanrayku. Chaqa pay chay ufrindata tantananllapa talqitata purichiq karmi, ĉhuratinllapaqa munashanta aypakuq. 7 Chaymi Jesusqa niran:
—Dijay, payqami kusa shumaqtana kwirpuyta kamkachisha wanur pampakanaypaq. 8 Chaqa mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq nir.

Lazaruta wanuchiyta yarpuranllapa

9 Israelmanta achka runakunami yaĉharanllapa, Jesusqa Betaniapi nir. Chaymi riranllapa wakmanqa, Jesusta chaynulla pay kawsachimushan Lazaruta rikaq ima. 10-11 Chaymantami chay kurakunapa mantaqninkunaqa Lazarutapis wanuchinanpaq yarpuranllapa. Chaqa Lázaro kawsamushanta rikarmi Israelmanta kusala achka runakuna Jesuspina kriyiqllapa.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Kusala achka runakunami risha karanllapa Jerusalenman, Pascua fyistapaqqa. Chaymantami allaqnin diyaqa yaĉharanllapa Jesusqami fyistaman ĉhamuyan nir. 13 Chaymi paykunaqa palmira qirukunata kuchumur, kusa aligrila kaynu nir laqyar riranllapa Jesustaqa tariq:
"¡Biba biba!
¡Kusa alabakashami kanqa
Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!
Chaynulla ¡kusa alabakashami kanqa Israel pwiblupa gubyirnunqa!" nir.
14 Chaymantaqami Jesusqa uk burruta tarir anan taran, imanuĉhi Dyus nitin iskribikashannulla. Chaqa niqmi:
15 "Amami manchakuychu, Sión pwiblu.
Chaqa rikay, mantakuqnikimi shamuyan
uk burritupa anan tasha" nir.
16 Piru kaykunapaqqa yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranllaparaqchu. Chaymanta Jesús wanur kawsamutinraqmi, yaĉhakuqninkunaqa intrakaranllapa, pay imanu kananpaqqami, unaylla iskribikasha kasha nir.
17 Nataq runakuna, Jesús Lazaruta pampakashanmata kawsachimushanta rikashakunaqa, tukuylata parlaranllapa. 18 Chayraykumi runakunaqa riranllapa Jesustaqa tariq. Chaqa yaĉharanllapari milagrukunata rurashanpaq. 19 Piru chay fariseo runakuna-shuypaqa paykunapura kaynu ninakuyaranllapa: "Rikashaykillapanu kananqami manana imatapis rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa tukuymi paylapi kriyirna, rinllapa paywanna" nir.

Greciamanta runakunami Jesusta maskaranllapa

20 Jerusalén fyistaman adurakuq rishakunapa rurinpiqami, Greciamanta runakuna karanllapa. 21 Chaymi paykunaqa, Galileapa uk pwiblun Betsaida shutiqmanta kaq, Felipiman qimikar kaynu nir rugaranllapa:
—Taytituy, Jesustami rikanayanillapa nir.

22 Chaynu nitinllapami, Felipiqa rir Andresta willar, ishkantinllapa
riran Jesusta parlaqqa. 23 Chaymi Jesusqa niran:
—Ĉhamushanami uraqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanutin, Taytay
Dyus kawsachimutin, tukuy runakuna rikar yaĉhananllapapaqqa.
24 Chiqaptami nishaykillapa: Trigupa uk murisitun pachaman ratar
mana pampakarqami mana puqunqachu. Ashwanmi maydiyapis
chay uk murisitula kayanqa. Nataq pampakar-shuypaqa, ashwan
winar kusala achkatana puquyanqa. 25 Chaymi nini, mayqanpis
bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa.
Piru chay mayqanpis kay bidapi nuqapi kriyishanrayku wanuq-
shuypaqami, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. 26 Chayraykumi
mayqanpis sirbimanaqqa, maypi katiypis pullay kar sirbimanqa.
Chaynu mayqanpis sirbimatinqami, Taytayqa kusa allinpaqna riqsinqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

27 Chaymantaqami Jesusqa niran:
"¡Kananllami kusalata llakini! ¿Imatanari nishaq? ¿Taytay kay qis-
chakanay uramanta washamay, nir? ¡Manami! Chaqa chaypaq-ari
shamusha kani. 28 Taytay, runakunata rikachiy, imatapis rurayta
puytinki nir alabashunanllapapaq".
Chaynu Jesús nitinqami, unaq syilumanta uk rimay kaynu niyaran:
"Qamwanmi rikachishana kani.
Piru qashanmi rikachikushaq,
chiqapta imatapis rurayta puytini nir alabamananllapapaq".
29 Chaymi runakuna chaypi uyakuqkunaqa, niyaranllapa: "Kunya
karan" nir. Nataq wakin-shuypaqa niyaranllapa: "Uk angelmi payta
willasha" nir.
30 Chaynu niyatinllapami, Jesusqa niran:
—Manami nuqaraykuchu chay rimaytaqa uyapashaykillapa.
Ashwanmi chaytaqa uyapashaykillapa qamkuna allita intrakanaykil-
lapapaq, nuqatami Taytayqa willamayaran nir. 31 Chaymi
kananqa ĉhamushana uraqa, tukuy kay pachapi kaqkunata allita
rikar yaĉhanaypaqqa. Chaymantami Taytay Dyusqa, kay pachapi
mantakuqtaqa itakunqa amana mantakunanpaqchu. 32 Piru, nuqata
kruspi unaqman alsamatinllapanaqa, kay pachapi kaqkunaqa nuqapi
tukuyla kriyir, tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.
33 Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran imanumi wanuyanqa nir.
34 Chaynu nitinmi, chay runakunaqa niranllapa:
—Dyus nitin iskribikashankunata liyirmi yaĉhasha kanillapa, Dyuspa
Akrashan Cristunqashi tukuy tyimpupaq kawsayanqa nir. Piru ¿ima-
paqta ninki, Dyusmanta Shamuq Runataqa kruspi unaqman alsakayan-
qallapa nirqa? Chaynu katinqa, ¿pitaq Dyusmanta Shamuq Runaqa? nir.
35 Chaymi Jesusqa paykunata niran:
—Pullaykillaparaqmi kanqa chay achkirachikuqqa. Piru mananami
unaytanachu pullaykillapaqa kanqa. Chayraykumi kay achkirachikuq
kaypi kayashanlla, ama tutaparaqpiqa puriyllapachu. Chaqa mayqan-
pis tutaparaqpi puriqqami, mana yaĉhanchu maytami riyan nirmapis.
36 Chaymi chay achkirachikuq kaypi kashanlla kriyiyllapa paypi.
Chaynuqami qamkunapis chay achkirachikuqpaqna kankillapa.
Chaynu nirqami, Jesusqa chay kayashanmantaqa rir pakakuranna
paykunamantaqa.

Israelmanta runakunami Jesuspi mana kriyinaranllapachu

37 Jesús, Israel runakunapa naypanpi michka mana ruraypaq shumaq
imakunata, chaynulla milagrukunata rurasha katinmapis, paykunaqa
mana kriyiranllapachu. 38 Piru chaynuqami pasaran, Dyuspa rimaqnin
Isaías iskribishannulla kumplinanpaq. Chaqa kaynu nirmi iskribisha
kayaq:
"Taytituy, ¿pitaq shumaq rimashanchikpiqa kriyisha?
¿Pitaq intrakasha tukuy imata rurayta puytinki nirqa?"
39 Chaynumi, mana imanupis kriyiyta puytiqllapachu. Chaqa Isa-
iaspismi kaynu nir iskribisha karan:
40 "Dyusmi kay runakunapa nawintaqa limpu kirpasha.
Chaynulla mana intrakaqpaq tikrasha.
Chaynuqami rurasha chapakurpis amana rikakunanpaq.
Chaynulla manana intrakananllapapaq.
Chaynu nuqapaq mana intrakar mana kriyitinllapaqami, nuqapis
mana allichashaqchu" nir.
41 Chaynu nirqami Isaiasqa iskribiran, Jesucristo imanu kusa pudirn-
inwan mantakuqta rikashanrayku. 42 Chaymi Israelmanta kusa achka
runakuna, chaynulla wakin karguyjunkunamapis Jesuspiqa kriyi-
ranllapa. Piru chaynu kriyirllapamapis, manami tukuypa naypan-
piqa Jesuspaqqa rimaqllapachu, chay fariseo runakunata tantakanan-
llapa wasimanta itakumanmanllapa nir manchakushanllaparayku.
43 Chaynuqami paykunaqa tukuyaranllapa runakuna alabananlla-
palata munar. Nataq Dyus kusa allinpaq riqsinanta-shuypaqami mana
yaqqa kwintachaqllapachu.

Jesús rimashankunata mana kasuqkunaqami kastigakanqallapa

44 Chaymantami Jesusqa kusa jwirtita rimar kaynu niran:
"Mayqanpis nuqapi kriyiqqa, manami nuqalapichu kriyiyan.
Ashwanmi Taytay kaĉhamasha chay paypipis kriyiyanllapa.
45 Chaynulla mayqan rikamaqkunapismi, chay kaĉhamasha chaytapis
rikanqallapa. 46 Nuqami achkirachikuq chay kani. Chaymi kay
pachamanqa shamusha kani, nuqapi kriyiqkunaqa ama tutaparaqpi
kidananllapapaqnachu.
47 "Piru mayqanpis nuqa rimashayta uyakur, mana kasukuqku-
nataqa, manami nuqachu kastigashaq. Chaqa manami kay
pachamanqa runakunata kastiganaypaqchu shamusha kani.
Ashwanmi shamusha kani, tukuyta washanaypaq. 48 Chaymi
disprisyamar, rimashaykunata mana kasuqkunataqami, jwisyu diya
ĉhamutinqa Taytay Dyusqa rimashaykunawan rikar kastiganqa. 49 Chaqa
manami nuqa munashayllamantachu rimani. Taytaymi kaĉhamasha,
imata rimanaypaq, yaĉhachikunaypaq nirmapis. 50 Chaymi nuqaqa
yaĉhayani, Taytay mantakushankunata kasur imaqa tukuy tyimpupaqna
kawsanqallapa nir. Chaynumi nuqaqa, tukuy imata Taytay Dyus
nimashanlata rimar yaĉhachikuni".

13

Jesusmi yaĉhakuqninkunapa ĉhakinta paqaran

1 Mananami maychu karan Pascua fyistapaqqa. Jesusqa yaĉhashana
karan, wanur kawsamur syiluman rir Taytanwan qashan tarinakunan-
paq uraqami ĉhamushana nir. Piru Jesusqami tukuyla paypi kriyiqku-
nataqa kusalata munaran. Chaymi wanunanpaqna karmapis ashwan
masta paykunataqa munaran.
2 Chaymanta Pascua mikunata mikunanllapapaqna katinllapaqami,
Simonpa wamran Judas Iscariotita dyabluqa yarpuchishana karan, Je-
susta kuntrankunaman qukunanpaqqa. 3 Piru Jesuspismi yaĉharanllana,
Taytan Dyusmanta shamushanrayku qashan payllaman tikrayan nir.
Chaynullami yaĉharanpis Taytanqami tukuy imata pay mantananpaqna
nisha nir. 4 Chaynu mikuyatinllapami das sharir, qatakunan raĉhpanta
lluqshichir uk twayata sinturanpi watakuran. 5 Chaymantami yakuta
batyaman itar, yaĉhakuqninkunapa ĉhakinkunata paqar, chay sinturanpi
watakushan twayawan chakichiran.
6 Nataq Simón Pedrupa ĉhakinta paqananpaqna katinqa, Pedruqa ni-
ran:
—Taytituy, ¿qamchu nuqapa ĉhakiyta paqanayanki?
7 Jesusqa niran:
—Kanan kayta ruratiyqami mana intrakankiraqchu. Piru chayman-
taqami intrakankina nir.
8 Pedruqa niran:
—¡Taytituy, michkapis manami ĉhakiytaqa paqachishaykichu! nir.
Jesusqa niran:
—Mana ĉhakikita paqatiyqami, mana nuqapa kaqniychu kayanki
kanqa, nir.
9 Chaynu nitinmi Simón Pedruqa niran:
—¡Chaynu katinqa, Taytituy ama ĉhakiylatachu paqay! ¡Ashwanmi makiy-
wan umaytapis paqapamay! nir.
10 Piru Jesusqami niran:
—Chayraq intiru kwirpunta paqakushataqami ĉhakinlatana
paqanchik. Chaqa kwirpunqami kusala shumaqnari. Chaynumi
qamkunapis shumaqna kankillapa. Piru chaynu shumaqqami mana
tukuynikillapachu kankillapa.
11 Chaynu, “Manami tukuynikillapachu shumaq kankillapa” nirqami
niyaran, mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaĉhashanrayku.
12 Yaĉhakuqninkunapa ĉhakinkunata paqarnaqa qatakunan raĉhpanta
qatakurna qashan misaman tar, kaynu niran:
“¿Intrakankillapachu, chaynu ĉhakikillapata paqashaypaqqa?
13 Qamkunaqami nimankillapa: Mantamaqniy, Yaĉhachikuq Taytituy
nir. Chaynu nirqami chiqapta niyankillapa. Chaqa chaynumiri
kani. 14-15 Nuqa mantashuqnikillapa, yaĉhachishuqnikillapa karmapismi
ĉhakikillapata paqasha kani. Chaymi, nuqa rurashaynulla, qamkunapis
uknikillapa uknikillapa ĉhakikillapata paqar sirbinakunkimanllapa.
16 “Chiqaptami nishaykillapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrun-
ninmantaqa. Chaynulla chay kaĉhamutin shamuqpis manami maschu
chay kaĉhamuqmantaqa nir. 17 Tukuy kay nishushayllapata intrakasha
kar, kasur kawsarllapaqami, kusa shumaqna kayankillapa kanqa.
18 “Chaynu nirqami, mana tukuynikillapapaqchu rimayani. Chaqa
nuqaqami allita yaĉhayani mayqankunalatami akrasha kani nirmapis.
Piru Dyus nitin iskribikashanqami kumplikayta ministiyan. Chaqa

niqmi: ‘Nuqawan pulla mikuqmi, kuntrayna tikrakasha’ nir. 19 Kaytami
willashunillapa yaĉhaskinaykillapapaqna, maydiya chaynu pasatinqa,
kriyinaykillapapaq mayqanmi nuqaqa kani nirmapis. 20 Chiqaptami
nishaykillapapis: Nuqa kaĉhashayta shumaqta samachiqqami, nuqata
samachimayanqa. Chaynulla, nuqata samachimaq-shuypaqa, chay
kaĉhamasha chayta samachiyanqa” nir.

Judasmi kuntraykunaman qukumayanqa niran Jesusqa
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

21 Chaynu nir tukchirnaqa, Jesusqa kusalata llakir kaynu niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kun-
traykunaman qukumayanqa nir.
22 Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa uknin uknin kusalata
chapanakuyaranllapa, mayqanpaqmi rimayan nirmapis mana
yaĉharchu. 23 Tukuy yaĉhakuqninkunamantaqami Jesusqa ukta kusalata
munaq. Chaymi mikuyatinllapaqa Jesuspa qichqanlapi tayaran.
24 Chayraykumi chaytaqa, Simón Pedruqa siñalawan willaran Jesusta
tapunanpaq, pipaqshi rimayan nir. 25 Chaymi chay yaĉhakuqninqa
Jesusman mas qimikar kaynu nir tapuran:
—Taytituy, ¿pitaq chayqa? nir.
26 Jesusqa niran:
—Mayqantaĉhi, tantata pitir nuyuchir aypachiyani chay paymi nir.
Chaynu nirnaqami tantata pitir nuyuchir, Simonpa wamran Judas Is-
cariotita aypachiran. 27 Chaynu tantata Judas aypatinla, yarpuyninman
Satanaspa yarpuyninqa yaykuran. Chaymi Jesusqa niran:
—Imataĉhi ruranaykipaq yarpushayki chaytaqami, utqar rurayna,
nir.
28 Piru chaynu Jesús nitinmapismi, chay misapi mikuqkunaqa mana
intrakaranllapachu, imapaqmi chaynu nisha nirmapis. 29 Ashwanmi
wakinqa Judas qillayta tantananpaq talqitata purichiq katin kaynuta
yarpuranllapa: Pascua fyistapaq imallataqa rantinanpaq, manaqapis
mana imayjunkunata imallataqa qunanpaq kanqa nir.
30 Chaymanta Judas tantata mikurnaqa, waqtaman lluqshiranna.
Chaqa chay urasqami, tutana karan.

Jesusmi mushuq mantakuypaq yaĉhachikuran

31 Judas waqtaman lluqshishana katinqa, Jesusqa niran:
—Kananmi ĉhamushana uraqa Dyusmanta Shamuq Runa wanur
kawsamutin, tukuyla rikar alabananllapapaq. Chaynu pasatinmi
Taytay Dyuspis alliplata riqsikar alabakanqa. 32 Chaymi, payrayku
Tayta Dyus allipta alabakarqa, dasna paypis riqsichikur alabachinqa,
paymanta Shamuq Runaqa chiqap paynu nir. 33 Kusala munashay
wamrituykuna, pullaykillapaqa mananami unaylatanachu kashaq.
Chaymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru imanuĉhi Israelmanta kar-
guyjunkunata willaray, chaynulla qamkunatapis kananqa willashaykil-
lapa: Nuqa rishaymanqami manaraq riyta puytinkillapachu. 34 Chaymi
ashwan kay mushuq mantakuyta willashaykillapa ruranaykillapa-
paq: Uknikillapa uknikillapami llakipanakunkillapa, imanuĉhi qamku-
nata llakipashunillapa chaynulla. 35 Chaynu uknikillapa uknikillapa
llakipanakutkillapaqami, tukuy kwintata qukanqallapa, chiqaptami
yaĉhakuqniykuna kankillapa, nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

36 Chaymantami Simón Pedruqa Jesustaqa kaynu nir tapuran:
—Taytituy, ¿maymantaq riyanki?
Jesusqa niran:
—Imanuĉhi nishurayllapa chaynullami kananllaqa manaraq nuqa rishaymanqa riyta puytinkichu. Piru chaymantanami rinki nuqa kayashaymanqa nir.
37 Chaymi Pedruqa niran:
—Taytituy, ¿imapaqtaq mana kananlla qamwan riyta puytini? ¡Chaqa nuqaqami qamrayku wanuchimanatinllapamapis wanunaypaqqa listuna kani! nir.
38 Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:
—¿Nuqaraykuchu wanunaykipaqmapis listuna kanki? Piru chiqaptami nishayki: Manaraq gallu kantayatinmi, qamqa kimsa kuti ninki: 'Manami paytaqa riqsinichu' nir.

14

Jesusmi Dyusman nan apamaqninchikqa

1 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:
"Qamkunaqa amami yarpupakuyllapachu. Ashwanmi Dyuspi chaynulla nuqalapi kriyir kawsayllapa. 2 Chaqa Taytaypa wasinpiqami tanapaqqa kusala achka lugarqa kan. Chaymi nuqaqa willashurayllapa, riyani uk lugarta qamkunapaq kamakachiq nirqa. Manaqa mana imatapis willashunayllapatachu. 3 Chaynu rir lugarta kamkachirnaqa, qashan tikrakamushaq Taytaypa wasinmanna apashunayllapapaq. Chaynuqami chay maypiĉhi nuqa kayashaypina qamkunapis kankillapa. 4 Chaqa qamkunaqami yaĉhankillapana maymanmi riyani nir chaynulla nantapismi riqsinkillapana".
5 Chaynu Jesús nitinmi, Tomasqa niran:
—Taytituy, manami yaĉhayanillapachu, maymanmi riyanki nirqa. ¿Imanunari chay nantaqa riqsishaqllapa? nir.
6 Chaynu Tomás nitinmi, Jesusqa niran:
—Nuqami chay nanqa kani. Chaynullami nuqa chay chiqap kaq, chaynulla kawsachikuqpis kani. Chaymi nuqapi kriyishaykillaparaykula Taytaymanqa ĉhayta puytinkillapa. 7 Nuqata riqsimarqami, Taytaytapis riqsinkillapa. Piru kananmanta-pachami riqsinkillapana. Chaqa rikashaykillapanari nir.
8 Chaynu Jesús nitinmi, Felipipis niran:
—Taytituy, rikachimayllapa Taytaykitaqa. Chaqa chaynu rikaylatanami ministiyanillapa nir.
9 Jesusqa niran:
—Felipe, kwichka achka tyimpunami pullaykillapa kani. Ima, ¿manaraqchu riqsimanki? Chaqa mayqanpis nuqata rikamaqqami Taytaytapis rikayanna. ¿Imapaqtaq mañamanki, 'Taytaykita rikachimay' nirqa? 10 ¿Manachu kriyinki nuqa Taytaywan chaylla kani, Taytaypis nuqawan chaylla nirqa? Chaymi, tukuy willashushayllapataqa, mana nuqa munashaymantachu willashunillapa. Ashwanmi Taytay nuqawan kar, imatapis pay rurachiman. 11 Kriyimayllapari Taytaywanqa chaylla kani,

chaynulla Taytaypis nuqawan chaylla nir. Chaynu mana kriyinarqa,
chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa.
12 “Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi kriyiqqami nuqa
rurashaykunamatapis ruranqa. Chaynullami ashwan mas ukman
shumaqkunata ruranqallapa. Chaqa nuqaqami riyanina Taytay
kayashanman. 13 Chaymi tukuy imatapis shutiypi mañakutkillapaqa,
rurashaq. Chaynuqami, nuqarayku Taytayqa alabakashana kanqa.
14 Nishushayllapanumi, shutiypi mañakutkillapaqa imatapis rurashaq
nir.

Jesusmi arnikuran Santu Ispirituta kaĉhamunanpaq

15 “Chaymi qamkuna munamayarqa, mantakushaykunata intrakar
kasunkillapa. 16-17 Chaynami nuqaqa Taytay Dyusta mañashaq uk Yana-
pashuqllapata kaĉhamunanpaq. Chayqami Chiqap Ispiritu kar, may-
diyapis pullaykillapa kananpaq. Piru chaytaqami mana kriyiqkunaqa
mana aypayta puytinqallapachu. Chaqa manari rikasha chaynulla
riqsinllapalamapischu. Nataq qamkuna-shuypaqami riqsinkillapa,
qamkunapa pullaykillapa maydiyapis kashanrayku. Chaymi pullaykil-
lapana kanqa.
18 “Manami askwintallaqa dijashaykillapachu. Ashwanmi tikraka-
mushaq qamkunawan pulla kanaypaq. 19 Mananami maychu, chay
mana kriyiqkuna, manana rikamananllapapaqqa. Nataq qamkuna-
shuypaqami rikamankillapa. Chaynulla nuqa kawsashayraykumi,
qamkunapis kawsankillapa. 20 Chaynu Taytayman ritiynaqa, kwintata
qukankillapa, Taytaywanna kani nir. Chaynulla qamkuna-shuypaqa
nuqawan kankillapa nir, chaynulla nuqapis qamkunawan kani nir
ima. 21 Chaymi mayqanpis mantakushaykunata intrakar kasuqkunaqa,
chiqapta nuqata munaman nir intrachikun. Chaynu nuqata muna-
maqtaqami Taytaypis munanqa. Chaynulla nuqapis munar chiqapta
intrachishaq imanumi kani nirmapis”.
22 Jesús chaynu nitinqa Judas (mana chay Judas Iscariotichu), tapuran
kaynu nir:
—Taytituy, ¿imapaqtaq nuqakunalata rikachimarllapa, mana tukuy
runakunata rikachinkiqa?
23 Jesusqa niran:
—Mayqanpis munamaqqami, rimashaykunata allita intrakar kasun.
Chaymi Taytayqa munanqa paytaqa. Chaynu katinmi, ishkantiyllapa
shamur pullana kawsashaqllapa. 24 Piru mayqanpis mana muna-
maqqami, mana kasunchu rimashaykunataqa. Piru willashuyanillapa
chayqami mana nuqamantachu. Ashwanmi Taytay willashunayllapa-
paq nimashanta willashunillapa.
25 “Tukuy kaykunatami qamkunawan karllaraq willashunillapa.
26 Piru Taytay, Santu Ispirituta nuqapa shutiypi yanapashunanllapa-
paq kaĉhamutin, payna allita intrachishunqallapa, Taytanchik Dyusta
chiqapta riqsinaykillapapaqqa. Chaynullami tukuy willashushayllapat-
apis yarpuchishunqallapa ima.
27 “Nuqami kusa shumaq kawsaytana dijashunillapa, shumaqtana
kawsanaykillapapaq. Piru manami kay pachapi mana allinta
yarpuqkuna shumaqta tanillapa nin, chaynuchu nishunillapa. Chaymi
ashwan nuqawan kashaykillaparaykuqa ama yarpupakuyllapa

chaynulla manchakuyllapalamapischu. 28 Chaqa uyapamashaykilla-
panami, ‘Riyashaqna, piru qashanmi tikrakamushaq qamkunawan
kanaypaq’ nitiyqa. Chayrayku, chiqapta munamayarllapaqa,
aligriyashaykillapana kanqa Taytayman riyani nir yaĉharqa. Chaqa
nuqamantaqami tukuy imapi payqa mas. 29 Tukuy kaytaqami
willashunillapa, maydiya nishushayllapanulla ima pasatinqa,
kriyinaykillapapaqna.
30 “Mananami qamkunawanqa unaytanachu parlashaq. Chaqa kay
pachapi mantakuq nuqamanta mana mas karmapismi, imakunata ru-
raq qallariyanna. 31 Chaynu pasatinmi, tukuyla runakuna kwintata
qukanqallapa Taytayta chiqapta munarmi, pay nimashanta imatapis
rurani nirqa.
“Shariyllapa. Rishunllapana kaymantaqa”.

15

Jesusmi chiqap uba tarpukashaqa

1 Jesusqami kaynu niran:
“Nuqami chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq Taytaymi kuytaq
chayqa. 2 Chaynu chiqap uba katiymi tukuy nuqapi kriyiqkunaqa
nuqapa rikraykunana. Chaymi chay rikraykuna mana puquqtaqa,
Taytayqa kuchur itakunqa. Nataq chay puquqkunata-shuypaqa mana
shumaqninkunata kuchupar ima kamkachinqa, mastana puqunan-
paq. 3 Nataq qamkunaqami willashushayllapata kasur kawsashaykil-
laparayku kusa shumaqna kankillapa Dyuspaqqa. 4 Chaynu karmi
imanutaq nuqa qamkunamanta mana chiqanchakanichu, chaynulla
ama nuqamantapis chiqanchakayllapachu. Chaqa uk ubapa rikrankU-
namaqa tullunmanta pakikasha karqa, mana puquyta puytinchu.
Chaynullami qamkunapis mana nuqallawan karqa, mana puquq yu-
payna mana shumaqnachu kankillapa Dyuspaqqa.
5 “Nuqami chay chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq
qamkuna-shuypaqami rikraykuna kankillapa. Chaymi mayqanpis
nuqamanta mana chiqanchakatinqa, nuqapis paykunamanta mana
chiqanchakatiychu puquq yupayna kusa shumaqta kawsanqallapa.
Chaqa mana nuqawan kaqkunaqami mana imatapis rurayta
puytinqallapachu. 6 Chaymi mayqanpis mana nuqallawan kaqtaqa,
imanutaq qirupa rikrankunamataqa kuchur itakusha chakitin
rupachinchik, chaynu ninamanna itakukanqa.
7 “Piru qamkuna tukuy rimashaykunata kasur, nuqamanta mana
chiqanchakar ima ministishaykillapata mañakutkillapapismi Taytayqa
qushunqallapa. 8 Chaynulla, chaynu puquq yupay kusa shumaqta
kawsatkillapaqami Taytayqa kusa alabakashana kanqa. Chaynuqami
nuqapa chiqap yaĉhakuyniypaqna riqsikankillapa. 9 Chaqa nuqami
qamkunataqa kusata munashunillapa, Taytay imanutaq nuqata mu-
namashannulla. Chayraykumi qamkunapis uknikillapa uknikillapa
munanakur kawsayllapa, nuqa munashushayllapanulla. 10 Chaymi
chiqapta nuqata munamarllapaqa, mantakushaykunata intrakar ka-
suyllapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa Taytayta kusata munashayrayku
tukuy mantamashanta kasur kawsani chaynulla.
11 “Chaynuqami nishunillapa kusa shumaqta yarpurna, nuqawan
chiqapta aligriyanaykillapapaq. 12 Chaynullami mantashaykillapa:

Imanutaq nuqa munashushallapa kani, chaynulla qamkunapis uknikil-
lapa uknikillapa munanakuyllapa nir.
13 “Chayraykumi mayqanpis ukninta munashanrayku amigunta
washananraykuqa wanuymatapis puytin. 14 Chaymi qamkunapis
tukuy mantashushayllapata rurarqa kusa munashay amiguykunana
kankillapa. 15 Chaynu katkillapami manana kananmantaqa
sirbimaqniypaqnachu riqsir, amiguykunapaqna riqsishaykillapa.
Chaqa uk sirbikuqqami mana yaĉhanchu imata patrunnin ruran
nirmapis. Piru qamkunataqami Taytay tukuy imata willamashantapis
tantar willashushallapana kani. 16 Chaynulla manami qamkunachu
nuqataqa akramashaykillapa. Ashwanmi nuqa qamkunata
akrar kaĉhashurayllapa rir kusata puquq yupayna maydiyapis
kawsanaykillapapaq. Chaynu kar, tukuy imata ministir shutiypi
Taytayta mañatkillapaqa qushunqallapa. 17 Chaymi qashan
mantashaykillapa: Uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

Jesustami paypa kaqnintinta ĉhiqninllapa

18 “Nishaykillapapis: Kay pachapi mayqan ĉhiqnishutinllapaqa
yaĉhankillapana nuqatami puntataqa ĉhiqnimayan nir. 19 Chaqa
qamkuna kay pachamanta kaqkunallawan katkillapaqa, kusalata
munashuyanmanllapa, imanutaq paykuna munanakunllapa
chaynulla. Piru qamkunata paykunamanta akrashushayllaparaykumi
ĉhiqnishunllapa. Chaqa manami paykunapanachu kankillapa. 20 Chaymi
uk kuti nishushayllapata yarpuyllapa. Chaqa kaynumi nishurayllapa:
Uk sirbikuqqami mana maschu patrunninmantaqa nir. Chaymi
imanutaq nuqapa ikiypi puriranllapa mana allinta ruramananllapapaq,
chaynullami qamkunatapis rurashunqallapa. Chaqa nuqa
rimashaykunata kasuyarllapaqa, qamkuna nishaykillapatapis
kasunmanllapa. 21 Chaynumi rurashunqallapa nuqarayku. Chaqa
paykunaqami mana riqsinllapachu kaĉhamasha chaytaqa.
22 “Paykunaqami nuqa mana shamur willasha katiyqa
mana uchayjunchu kanmanllapa. Piru shamur willatiy mana
kasukushanllaparaykumi kusala uchayjunna. Chaymi manana
pirdunakanqalamapischu. 23 Chaqa mayqanpis nuqata ĉhiqnimaqqami
Taytaytapis ĉhiqniyanllapa. 24 Chaynulla nuqa paykunapa naypanpi
mana mayqanpis rurashanllapata rurasha katiyqami mana ima
uchayjunlamapischu kanmanllapa. Piru tukuy imakunata paykunapa
naypanpi rurasha katiymapis, ĉhiqnimanllapa, chaynulla Taytaytapis
ĉhiqninllapa ima. 25 Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasayan, Dyus nitin
Moisés iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: ‘Yanqa
illaqmantami ĉhiqnimanllapa’ nir.
26 “Piru Taytaymanta Chiqap Ispiritu Yanapakuqta kaĉhamutiymi
nuqapaq intrachikunqa uk tistigu yupayna mayqanmi kani nirmapis.
27 Chaynullami qamkunapis nuqapaqqa tistiguykuna kankillapa. Chaqa
qamkunaqami puntamanta-pacha pullay kashaykillapa.

16

1 “Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi kriyishaykillapa-
manta ama chiqanchakanaykillapapaq. 2 Chaqa chay tantakananl-
lapa wasikunamantami itakushunqallapa. Chaynullami uk tyimpu
ĉhamunqa. Chaymi chay tyimpupiqa wanuchishurllapa, yarpunqallapa

Dyuspaqqami kusa allinta rurayanchikllapa nir. 3 Chaynuqami tukunqallapa Taytayta chaynulla nuqatapis mana riqsimashanllaparayku.
4 Tukuy kaykunataqami chaynuqa nishunillapa, chaynu pasananpaq
ura ĉhamutinqa, tukuy chay willashushayllapata yarpunaykillapapaq.
"Piru tukuy kaykunataqami qamkunallawan kashayrayku mana naypaqllataqa willashurayllapachu.

Santu Ispiritumi yanapamanchik

5 "Nataq kananqami riyanina mayqanĉhi kaĉhamasha karan paywan
pullana kanaypaq. Piru chaynu nishutiyllapaqa manami mayqannikillapapis tapumankillapachu ¿maymantaq riyanki? nirmapis. 6 Ashwanmi,
chay willashushayllapapaq yarpur, kusa llakishalana tikrakashaykillapa. 7 Piru chiqaptami nishaykillapa: Chaynu rinaypaqna katiymapis
aligriyayllapa. Chaqa nuqa ritiymi Yanapakuq Ispirituqa shamunqa
manaqa mana. Nataq nuqa rirqami kaĉhamushaq. 8 Chaynu Yanapakuq Ispiritu shamurmi, tukuy mana kriyiqkunata allita rikachinqa uchayjunmi kankillapa nir. Chaynulla intrachikunqa Dyusqami
mana ima uchayjunlamapischu nir. Chaynu karmi tukuyta allita
rikar yaĉhashunqallapa nir ima intrachikunqa. 9 Chaymi yaĉhankillapa,
tukuy nuqapi mana kriyiqkunaqami kusala uchayjun nir. 10 Chaynulla
yaĉhankillapapis nuqaqami mana ima uchayjunlamapischu kani nir.
Chaymi ashwan riyanina Taytayman, chaynulla mananami rikamankillapanachu. 11 Chaynullami yaĉhankillapapis, kay pachapi mantakuq
dyablutaqa, Tayta Dyus kastigakananpaq nishantaqami, allita rikar
yaĉhar tukuy tyimpupaqna kastigayanqa nir ima.
12 "Chaynu nir ima willashunayllapapaqmi kusa achka kan. Piru
kananlla willashutiyllapaqami mana intrakankillapachu. 13 Chaymi
Chiqapta intrachikuq Ispiritu shamur tukuy imatapis karanlata intrachishunqallapa. Chaqa payqa manami munashanllamantachu
willashunqallapa. Ashwanmi tukuy imata Dyusmanta uyapashanta ima
willar intrachishunqallapa. Chaynullami willashunqallapapis, imakunami maydiyaqa pasanqa nir ima. 14 Payqami nuqamanta uyashantana allita intrachishutinllapa, alabamanqallapa. 15 Chaqa Taytay Dyus
yaĉhashantami nuqapis yaĉhani. Chayraykumi nishurayllapa: Ispirituqami nuqamanta uyashanta allita qamkunataqa intrachishunqallapa
nirqa".

Kanan llakiyarmapis maydiyaqa aligriyankillapana

16 Jesusqami niranpis:
"Mananami maychu manana rikamanaykillapapaqqa. [Chaqa Taytaymanmi riyanina.] Piru unaykaqmantaqami rikamankillapana" nir.
17 Chaynu nitinmi, wakin yaĉhakuqninkunaqa paykunapura kaynu
tapunakuqllapa: "¿Ima nishaq nirtaq, chaynuqa nimanchikllapa?
Chaqa nimanchikllapami, mananashi maychu Taytanman ritin manana
rikanallapapaqqa. Chaymanta unaykaqmantashi rikayashunllapana
nir. 18 Chaynulla, ¿ima nishaq nirtaq nin, 'Mananami maychu' nirqa?
Manami intrakanchikllapachu imata rimayan nirmapis".
19 Piru Jesusqami kwintata qukaran, tapunayanllapa nir. Chaymi
niran:
—Qamkunatami nishaykillapa: Manana maychu qamkuna manana rikamanaykillapapaqqa. Piru unaykaqmantami rikamankillapana

nir. ¿Chaynu nishaypaqchu tapunakuyankillapa? 20 Piru chiqapta
nishaykillapa: Qamkunaqami llakir waqankillapa ima nuqa dijashutiyl-
lapaqa. Nataq nuqapi mana kriyiqkuna-shuypaqami kusalata ali-
griyanqallapa. Piru qamkuna chaynu llakishaykillapamantaqa ash-
wan mastana aligriyankillapa. 21 Imanutaq uk warmimaqa, kusata
nanachikun wamrakustunanpaq nanaynin aypatinqa. Piru wamritun
nasikutinnaqami nanachikushanmatapis qunqanna. Chaymi ash-
wan kusata aligriyan, wamrakushanrayku. 22 Chaynumi qamkunapis
kananqa kusata llakinkillapa. Piru nuqa tikrakamur rikashutiyllapami,
shunquykillapapi kusa shumaqta yarpurna aligriyankillapa. Chaymi
chay aligriyashaykillapamantaqa manana mayqanpis llakichishunqal-
lapanachu.
23 “Chaqa chay diyakunapiqami manana imatapis tapumankil-
lapanachu. Piru chiqaptami nishaykillapa: Ima ministishaykil-
lapatapis shutiypi, Taytayta mañakutkillapa payqa qushunqallapa.
24 Kanankamanmi manaraq imatapis shutiypiqa Taytaymanqa
mañakushaykillapachu. Mañakuyllapa, pay yanapashutinllapa tukuy
shunquykillapawan aligriyanaykillapapaq.

Jesusmi tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana

25 “Tukuy kaykunatami, kumparasyunkunawan willashushallapa
kani. Piru ĉhamunqanami uraqa manana kumparasyunkunawannachu
willashunayllapapaq. Ashwanmi Taytaypaqqa imatapis kusa in-
trakaypaqtana willashaykillapa. 26 Chaymi chay diyapiqa, imaku-
natapis shutiypina Taytaytaqa mañakunkillapa. Chaypiqami mana
nuqanachu qamkunapaqqa Taytaymanqa mañakushaq. 27 Chaqa Tay-
taymi kusalata munashunllapa, qamkuna nuqata munamashaykilla-
parayku, chaynulla paymanta nuqaqa shamusha kani nir kriyishaykil-
laparayku ima. 28 Taytaypa naypanmantami shamuray kay pachaman.
Nataq kanan-shuypaqa kay pachata dijanina, Taytay kayashanman
tikrakanaypaq”.
29 Chaynu Jesús nitinqa, yaĉhakuqninkunaqa niran:
—Kanan-shuypaqami kusa intrakaypaqtana rimayanki, mana
kumparasyunkunawannachu. 30 Chaymi kananqa yaĉhanillapana tukuy
imatapis yaĉhanki nir. Chayraykumi manana tapushunayllapamatapis
ministinkinachu. Chaynu katkimi, kriyinillapana chiqaptami
Dyusmanta shamushayki nir.
31 Jesusqa niran:
—¿Chayqachu kananqa kriyimankillapana? 32 Chaqa ura ĉhamunanpaq
karan chayqami ĉhamushana. Chaymi qamkunaqa wakta kayta shik-
wakar rir, nuqalatana dijamankillapa. Piru manami nuqalachu kashaq,
Taytay pullay kashanrayku. 33 Tukuy kaykunatami willashunillapa,
nuqapi maydiyapis kriyirlla kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq.
Chaqa, kay pachapiqami kusalata qischashunqallapa. Piru kusata
animakurmi shachinakunkillapa. Chaqa nuqami tukuy mana allin
kaqkunataqa binsishana kani.

17

Jesusmi yaĉhakuqninkunapaq Taytanman mañakuran

1 Tukuy kaykunata nirnaqami, Jesusqa syiluman chapakur kaynu nir
mañakuran:

“Taytay, qischakar wanunaypaq uraqami ĉhamushana. Chaymi,
runakunata intrachiy, imaraykumi wanuyani nir intrakar alabamanan-
llapapaq. Chaynuqami ashwan qamtapis alabashunqallapana. 2 Chaqa
qammi Wamraykitaqa nishayki, tukuylata mantar qampa kaqkunataqa
washar, tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq. 3 Chaymi mayqanpis
qamta uklayla chiqap Dyus kanki nir riqsishuqkuna, chaynulla Jesu-
cristuta kaĉhamushaykipi kriyiqkunalami tukuy tyimpupaqqa kawsan-
qallapa.

4 “Tukuy imata ruranaypaq nimashaykita kay pachapi rurar
tukchishayraykumi, runakuna qamtaqa kusata alabashunllapa.
5 Chayraykumi Taytituy kanan-shuypaqa kay pachamapis manaraq
kayatinchu kusa shumaq pudirninchikwan mantakuqninchik,
chaynulla kanaypaqna tikramay.

6 “Chaqa qampa shutikitami, chay mana kriyiqkunamanta akrar
qumashaykikunata riqsichisha kani. Paykunataqami, qampa kashan-
rayku qumarayki. Chaymi rimanaykita intrachishayrayku kasurna
kawsanllapa. 7 Chaymi kananqa paykunaqa intrakanllapana, tukuy
imatapis qamrayku rurani nir. 8 Chaqa rimanaykita paykunata
yaĉhachinaypaq nimashaykita yaĉhachitiymi, kasushallapa. Chaynullami
paykunaqa kriyishallapa, nuqataqa chiqapta qam kaĉhamatki shamusha
kani nir ima.

9 “Chayraykumi tukuy chay qampa kaqkunata qumashaykipaq
mañakuni. Chaqa qammi paykunataqa qumarayki. Piru chay
mana kriyiq kaqkunapaq-shuypaqa manami mañakunichu. 10 Tukuy
nuqapa kaqkunaqami qampa. Chaynulla tukuy qampa kaqkunapis
nuqapa. Chaymi tukuy nuqapa kaqniykunaqa, rikar imanumi kusala
pudirniyjun ima kani nir alabamanllapa.

11 “Nuqami kay pachamantaqa, qammanna shamuyani Taytay. Nataq
paykunaqami kay pachallapiraq kidanqallapa. Chayraykumi kusa
allinla Taytay, shutikipi mañakushayki, allita kuytapamatki amana nuqa-
manta chiqanchakananllapapaq. Chaynuqami nuqawanqa pullalana
kanqallapa, imanutaq qamwan nuqamaqa pullala kanchik chaynu.
12 Chaqa nuqa kay pachallapi paykunawan karqami, qam pudirnikita
qumashaykiwan kuytaray ima tukuy mana allinkunamanta. Nataq
iskribikashannulla kumplikananpaqmi, dyablu munashannu rurar
ukla chinqaran. Piru paymantaqami mana masqa chinqashalla-
panachu.

13 “Kanan-shuypaqami shamuyanina Taytay chay maypiĉhi
kayashaykiman. Piru paykunataqami kay pachapi mana kriyiqku-
nawan karlla intrachini nuqa aligriyashaynulla kusalata aligriyanan-
llapapaq. 14 Nuqa rimaynikita yaĉhachitiy kasushanllaparaykumi,
mana kriyiqkunaqa paykunata ĉhiqninllapa. Chaqa rimaynikita
kasuqkunaqami nuqa yupayna, mana chay mana kriyiqkuna
yupaynachu. 15 Piru chaynu nishurqa, manami mañashuyanichu,
kay pachapi mana kriyiqkunamanta chiqanchanaykipaq nirchu.
Ashwan mañashuni kuytanaykipaq tukuy mana allin kaqkunamanta.
16 Chaqa imanutaq nuqamaqa mana, kay pachapi mana kriyiqkunapa
kaqninchu kani, chaynullami paykunapis. 17 Chayraykumi
paykunataqa chiqap kaqlawan shumaqchay. Chaqa rimaynikiqami
kusala chiqap. 18 Paykunatami mana kriyiqkunapa rurinta kaĉhayani,

imanutaq nuqata qam kaĉhamarayki chaynulla. 19 Nuqami qam
munashaykinulla paykunapaq wanushayrayku kusala shumaqpaqna
riqsimanki. Chaynullami paykunapis chiqap rimayniki nishannula
rurarna, shumaqchakanqallapa.
20 “Manami paykunalapaqchu mañashuni. Ashwanmi paykuna
yaĉhachikutin kriyiyanqallapa chay paykunapaqpis mañashuni.
21 Chaynullami Taytay mañashunipis tukuy nuqapi kriyiqkunaqa uklana
kananllapapaq. Chaqa imanutaq qam nuqawanmaqa ukla kanchik
chaynu, nuqanchikwan tantalana kananllapapaq. Chaynu katin,
mana kriyiqkuna rikarqami allitana kriyinqallapa, qammi nuqata
kaĉhamashayki nir. 22 Chaqa imanuĉhi kusa pudirniyjun kashayrayku
alabamananllapapaq nimarayki, chaynu kananpaqmi paykunatapis
nisha kani, uklana kananllapapaq. Imanutaq qamwan, nuqamaqa
uklana kanchik chaynulla. 23 Chaynu qam nuqawan karmi kusata
yanapamanki. Chaynullami nuqapis paykunataqa yanapashaq,
ukninllapa ukninllapa yanapanakur, uklana kawsananllapapaq.
Chaynu katinllapami chay mana kriyiqkunaqa kwintata qukanqallapa,
qammi nuqataqa kaĉhamashayki, chaynulla paykunataqa kusata
munanki nuqata yupaylla nir.
24 “Taytay, qammi qumarayki akrashaykikunataqa. Chaymi munani
paykunapis chay maypiĉhi kayashaypiqa pullay kananllapata. Chaynu
pullay karmi qamrayku kusa pudirniyjun kani nir yaĉhar alabamanqal-
lapa. Chaqa qammi, pachamapis manaraq kayatinchu munamashaykil-
lana kasha. 25 Imatapis karanlata rikaq Taytay, mana kriyiqkunaqami
mana riqsishunllapachu. Piru nuqa-shuypaqami riqsishuni. Chaynul-
lami tukuy kriyiqkunapis yaĉhanllapa, qam nuqataqa kaĉhamashayki
nir. 26 Chaymi paykunataqa riqsichisha kani, imanu kanki nirmapis.
Chaynullami masta qampaq intrachishaq munanakur kawsananllapa-
paq imanuĉhi nuqata munamanki chaynulla. Chaynu katinllapami
nuqaqa paykunapina kashaq maydiyapis”.

18

Jesustami prisuranllapana
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

1 Chaymanta chaynu nirnaqa, Jesusqa riran yaĉhakuqninkunawan Ce-
drón raqrapa chimpanman. Chaypi wirta katinmi, chayman Jesusqa
yaykuran yaĉhakuqninkunawanqa. 2 Chaynullami chay Judas, Jesusta
kuntrankunaman qukunanpaq karan chaypis, riqsiq chay wirtataqa.
Chaqa Jesusqami achka kuti chaymanqa yaĉhakuqninkunawan risha
kayaq. 3 Chaynu chay lugarta riqsiq karmi, Judasqa achka suldaduku-
nawan, Dyusta aduranannllapa wasita wakin kuytaqkunawan ima,
ĉharanllapa. Paykunataqami kurakunapa mantaqninkuna, fariseukuna
ima kaĉhamutin, ĉhamuranllapa lamparakunawan, anturchakunawan,
chaynulla ispadakunawan ima alli kamakasha. 4 Piru Jesusqami tukuy
ima pasayan nir yaĉhashanrayku, lluqshir rir kaynu nir tapuran:
—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.
5-6 Paykunaqa niran:
—Nazaretmanta Jesusta nir.
Jesusqa niran:
—Nuqami kani.

Chaynu Jesús “Nuqami kani” nitinqa, ikiman tukushaq nir tukuynin
pachaman rataranllapa. Judaspismi chaypi pullanllapa karan.
7 Chaymantaqa qashan Jesusqa tapuran kaynu nir:
—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.
Paykunaqa qashan niran:
—Nazaretmanta Jesusta nir.
8 Chaynu nitinllapaqa, qashan Jesusqa niran:
—Nuqami kani nir willashushallapana kani. Nuqata maskamayarllapaqa, yaĉhakuqniykunataqa dijayllapa rinqa.
9 Chaynuqami Jesusqa niran “Taytay chay qumashaykikunaqami,
mana uklamapis nuqamantaqa chiqanchakashachu” nishan kumplikananpaq. 10 Chaymantaqa Jesuspa yaĉhakuqnin Simón Pedruqa, uk
ispadata lluqshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa allilaw
rinrinta *¡saq!* pitiran. Chay sirbikuqqami Malco shutiq. 11 Chayta Pedro
ruratin rikarmi, Jesusqa niran:
—Ispadaykita ĉhuray tananman. Chaqa ¿manachu chay ayaq yaku
yupay qischakanaypaq Taytay nishantaqa puytiyashaq rurayta? nir.

Jesustami Anasman aparanllapa
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12 Chaymantaqa chay suldadukuna, mantaqninwan, chaynulla
Dyusta aduranannllapa wasita kuytaqkuna ima Jesustaqa aypar
wataranllapana. 13 Chaymi puntataqa aparanllapa Caifaspa swigrun
Anaspa wasinman. Chay añupiqami Caifasqa kurakunapa punta
mantaqnin karan. 14 Kay Caifasmi Israelmanta runakunataqa kaynu
nisha kayaq: “Uk runalami wanunanpaq allin kanqa tukuypaq” nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Simón Pedrumi, uk yaĉhakuq masinwan Jesuspa ikinta riyaranllapa.
Pedrupa yaĉhakuq masinqami, kurakunapa mantakuqninpaqa riqsinan
karan. Chaymi Jesuswan pulla yaykuran chay wasipa pampankaman.
16 Nataq Pedro-shuypaqa waqta punkulapi kidaran. Chaymi Jesuspa
yaĉhakuqnin kurakunapa mantaqninpa riqsinan kaqqa, punkupi warmi
kuytakuqtaqa willar Pedrutapis ruriman yaykuchiran. 17 Chaymantaqa
chay punkupi kuytakuq warmiqa, Pedrutaqa kaynu nir tapuran:
—¿Manachu qampis wak runapa uk yaĉhakuqnin kanki? nir.
Pedruqa niran:
—Manami nir.
18 Piru kusata qasayatinmi, chay sirbikuqkuna, Dyusta aduranannllapa
wasita kuytakuqkunaqa ninata kachkasha quñukur shayaranllapa. Pedrupismi paykunawan pulla chaypi quñukur shayaran.

Anasmi Jesusta tapuran
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Kurakunapa mantaqninqa qallariranna Jesusta tapuq
yaĉhakuqninkunapaq, imakunata yaĉhachikushanpaq ima. 20 Taputinqa,
Jesusqa niran:
—Nuqaqa tukuypa naypanpi rimasha kani. Maydiyapismi tantakananllapa wasikunapi, chaynulla Dyusta aduranannllapa wasipi,
chay maypiĉhi Israelmanta tukuy runakuna tantakanllapa chaykunapi yaĉhachikusha kani. Chaynuqami mana imatapis pakapllaqa

yaĉhachikushachu kani. 21 Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq tapumayanki?
Tapuy uyakumasha chaykunata. Paykunami yaĉhanllapa nuqa ri-
mashaykunataqa nir.
22 Chaynu Jesús nitinmi, Dyusta aduranllapa wasita kuytaqkuna-
manta ukqa qaqllanpi maqaran Jesustaqa, kaynu nir:
—¿Kurakunapa mantaqnintachu waknu willanki? nir.
23 Chaymi Jesusqa niran:
—Mana allinta rimasha katiyqa willamay-ari imatami mana allinta
rimasha kani nirmapis. Piru allinta rimasha katiyqa ¿imapaqtaq maqa-
manki? nir.
24 Chaymantami Anasqa Jesustaqa watakashallata kaĉharan, kuraku-
napa punta mantaqnin Caifasmanna.

Pedrumi qashan Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Chaykamanqa, Pedruqa ninapa yatalanpi shasha quñukuyaran.
Chaymi tapuranllapa:
—¿Manachu chiqapta wak runapa uk yaĉhakuqnin kanki? nir.
Pedruqa niran:
—Manami nir.
26 Chaypimi karan kurakunapa mantaqninpa uk sirbikuqninpis.
Payqami, Pedro uk sirbikuqpa rinrinta pitisha karan chaypaqa ayllun
karan. Chaymi paypis tapuran Pedrutaqa kaynu nir:
—¿Manachu paywan rikashuray wak wirtapi?
27 Chaynu nir taputinmapis, Pedruqa qashan, “Manami riqsinichu”
nitinlami galluqa kantaranna.

Jesusmi Pilatupa naypanpi
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Piru limpu achkiyayatinnaqami, Jesustaqa Caifaspa wasinman-
taqa, aparanllapa Romamanta mantakuq Pilatupa mantakuna wasin-
man. Piru Israelmanta karguyjunkunaqa mana yaykuranllapachu chay
wasimanqa. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa: Chayman yaykurqashi
mantakuykuna nishannulla manana Dyuspaqqa shumaqnachu kayan-
qallapa nir. Chaynulla mananashi Pascua mikunamatapis mikuyta
puytiyanqallapanachu nir. 29 Chaynu Jesusta ĉhachitinllapanaqa, Pilatuqa
waqtaman lluqshimur niran:
—¿Imamantataq kay runataqa uchachayankillapa? nir.
30 Paykunaqa niranllapa:
—Kay runa allin katinqa, qammanqa mana apamunayllapatachu nir.
31 Pilatuqa niran:
—Chaynu katinqa, apar liynikillapa nishannulla kay runataqa rikar
yaĉhayllapa nir.
Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niran:
—Nuqakunaqami mana dirichuyjunchu kanillapa mayqantapis
wanuchinayllapapaqqa nir.
32 Chaynumiri kumplikaran, Jesús imanumi wanushaq nir payllapaq
rimashanqa. 33 Chaymantami Pilatuqa qashan mantakunan wasinman
yaykur, Jesustaqa qayar kaynu nir tapuran:
—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.
34 Jesusqa niran:

—¿Qampa yarpuynikillamantachu tapumanki, manaqachu ukkuna willashusha katin? nir.
35 Jesús chaynu nitinqa, Pilatuqa niran:
—¿Nuqachu Israelmanta runa kani? Chaqa qampa nasyunnikimanta runakuna, chaynulla kurakunapa mantaqninkunami qamtaqa nuqamanqa apamushushallapa. Ma willamay, ¿imatataq rurashayki? nir.
36 Jesusqa niran:
—Nuqapa mantakunayqami mana kay pachamantachu. Chaqa chaynu katinqami, nuqapa kaqniykuna maqanakunmanllapa ama Israelmanta karguyjunkunaman qukumananllapapaq. Piru mantakuyniyqami mana kaymantachu nir.
37 Chaymantaqa Pilatuqa tapuran:
—Chaynu karqa, ¿chiqaptachu qamqa uk mantakuq kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami nimanki, mantakuq kani nirqa. Nuqami kay pachaman shamur nasiray tukuy runakunata willanaypaq chay chiqap kaqpaq. Chaymi chiqap kaqpaq rimatiy intrakaqkunaqa, uyamanllapa nir.
38 Chaynu nitinqa, Pilatuqa niran:
—¿Imataq chay chiqap kaqqa? nir.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Chaynu Jesusta tapurnaqa, Pilatuqa qashan lluqshimuran, chay Israelmanta karguyjunkunata kaynu nir willaq:
—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu. 39 Piru qamkunapa kustumrikillapami kan, kada Pascua fyistapi qamkuna nishaykillapanulla uk prisuta kaĉhanaypaq. Chaynu katinmi, ¿munankillapachu kay Israel runakunapa mantaqninta kaĉhanaypaq? nir.
40 Chaynu Pilato nitinqa, tukuyninllapa qashan kaynu niranllapa:
—¡Ama chaytaqa kaĉharchu, ashwan Barrabasta kaĉhay! nir.
Kay Barrabasqami kusala suwakuq runa karan.

19

1 Chaymantaqami, Pilatuqa kaĉhakuran, Jesusta kusata llibachinanllapapaq. 2 Chaymi suldadukunaqa kashamanta rurakasha kurunata Jesustaqa umachiranllapa. Chaynulla uk chupika murada raĉhpata yakachiranllapa. 3 Chaymantami kushipananllaparayku tukuynin qimikar kaynu niranllapa:
—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.
Chaynu nir imaqami, qaqllitanpi maqaqllapa. 4 Chaynami, Pilatuqa qashanpis mantakunanmanta yarqamur niran:
—Rikayllapa. Nuqaqami paytaqa yarqachimusha kani rikar kwintata qukanaykillapapaq, nuqapaqqa kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.
5 Chaymantaqami Jesusqa yarqamuran, kashamanta rurakasha kurunata umakusha, chupika murada raĉhpata yakakusha ima. Chaymi Pilatuqa niran:
—¡Kaypimi kay runaqa! nir.
6 Chaynu nitinqa, kurakunapa mantaqninkuna, Dyusta aduranan-llapa wasita kuytaqkunaqa niranllapa:
—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

Piru Pilatuqa paykunataqa niran:
—Chaqa, qamkuna apar kruspiqa klabayllapamapis. Nuqapaq-
shuypaqa, kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.
7 Chaynu Pilato nitinqa, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:
—Nuqakunapaqami uk liyniyllapa kan. Chaymi, chay liyniyllapa
nishannuqa, kay runaqa allin wanunanpaq. Chaqa payqa 'Dyuspa
Wamran kani' nisha.
8 Chaynu nitinllapaqa llallin Pilatuqa kusata manchakuran. 9 Chaymi
qashan mantakunanman yaykur, tapuran Jesustaqa kaynu nir:
—¿Maymantataq qamqa kanki? nir.
Piru Jesusqami, mana imatapis willaranchu. 10 Chaymi Pilatuqa
qashan niran:
—¿Manachu imatapis willamayanki? ¿Manachu yaĉhanki, nuqa
washashuyta puytini? nir. Manaqapis ¿mantakutiy kruspi klabashuyta
puytinllapa nirqa?
11 Jesusqa niran:
—Tayta Dyus, mana munasha katinqa, manami imatapis ruramayta
puytinkimanchu. Piru mayqanĉhi nuqata qamman qukumasha chaymi
mas uchayjunqa qammantaqa.
12 Chaynu Jesús nitinmi, Pilatuqa chay kutilla kaĉhayta yarpuran iman-
ullapis. Piru chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusata lanyaranllapa,
kaynu nir:
—¡Chay runata kaĉharqa, Romapa punta mantaqnin Cesarpaqa mana
amigunchu kanki! ¡Mayqanpis mantakuq paylla tikrakarqa, mantakuq
Cesarpaqa kuntran! nir.
13 Chaynu nitinllapa Pilato uyaparqa, Jesustaqa tukuypa naypanman
lluqshichimur, payqa mantakunanpina taran. Chay mantakunan lu-
garqami shutiq "Rumi Llutakasha Pampa". Nataq hebreo rimaypi-
shuypaqa *"Gabata"* nir. 14 Chaypimi uk diyalana Pascua fyistapaq
faltayatin, alas dusi yupayna karan. Chaymi Pilatuqa niran:
—¡Kaypimi mantakuqnikillapaqa! nir.
15 Piru paykunaqami ashwan kusata laqyaranllapa kaynu nir:
—¡Wanunqa! ¡Wanunqa! ¡Kruspi klabay! nir ima.
Chaynu nitinllapa, Pilatuqa tapuran paykunataqa kaynu nir:
—¿Mantakuqnikillapatachu nuqaqa kruspi klabayashaq?
Chaynu nitinqami, chay kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa:
—¡Nuqakunapaqa, Cesarla mantakuqniyllapaqa! ¡Manami chiqan man-
takuqniyjunchu kanillapa! nir.
16 Chaynu nitinllapami, Pilatuqa Jesustaqa paykunatana quran.
Chaymi Jesustaqa aparanllapana kruspi klabaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Jesusqa kayashanmantaqa krusninta rikrakur riran, Calavera
shutiq lugarmanqa. (Hebreo rimaypiqa chay lugartaqa ninllapa
Gólgota nir.) 18 Chay lugarpimi Jesustaqa klabaranllapa ishkay
runawan pullata krusllapi, ukninta Jesuspa allilaw qichqanpi, ukninta
ichuqlaw qichqanpi. 19 Kruspi klabatinllapanaqa Pilatuqa kaĉhakuran,
uk litriru kaynu niqta ĉhurananllapapaq: "NAZARETMANTA JESÚS,
ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN" nir. 20 Chaymi chay litrirutaqa
Israelmanta achka runakuna liyiranllapa. Chaqa Jerusalén pwiblupaqa

shipchanlapi karan. Chay litriruqami iskribikasha karan hebreo
rimaypi, latin rimaypi, griego rimaypi ima. 21 Chaymi Israelmanta
kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa Pilatutaqa.
—Ama iskribiychu 'Israel runakunapa mantaqnin' niqtaqa. Ashwan
iskribiy kaynuta: 'Israel runakunapa mantaqnin tukuq' niqta.
22 Piru Pilatuqa niran:
—¡Chaynu iskribirqami, iskribishana kani! nir.
23 Chaymanta suldadukuna Jesusta kruspi klabarllapanaqa
raĉhpantaqa kwatru partipaq pitir, uk parti kada unu aypakuranllapa.
Piru chay atun raĉhpa qatakunantaqa mana siranayjun katinmi, mana
imanupis partinakuyta puytiranllapachu. Chaqa uk kwirpuyjunlami
karan. 24 Chaynu katinmi suldadukunaqa, kaynu niranllapa:
—Ama llikirchu surtyakushunllapa, mabir mayqanninchikllapashi
aypashunllapa nir.
Chaynu ruratinllapami Dyus nitin iskribikashanqa kumplikaran.
Chaqa niqmi: "Raĉhpaytami paykunalla ayparanllapa. Nataq qatakuna
raĉhpayta-shuypaqa surtyakur ayparanllapa" nir. Chaymi chaynulla sul-
dadukunaqa ruraranllapa.
25 Jesús klabakashanpa yatanpiqa karanllapa Jesuspa maman María,
Jesuspa mamanpa irmanan, Cleofaspa warmin María, chaynulla María
Magdalena ima. 26 Chaymanta Jesús mamanta rikar, chay kusa mu-
nashan yaĉhakuqnin mamanpa pullan shaqta rikarqa, mamantaqa ni-
ran:
—Mamitay, chaypimi wamraykiqa nir.
27 Chaynu mamanta nirqa, yaĉhakuqnintapis niran:
—Chaypimi mamayki nir.
Jesús chaynu nishanmanta-pachami, chay yaĉhakuqninqa Jesuspa ma-
mantaqa payna rikaran, kuytaran imamapis.

Jesusmi wanuranna
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Chaymantami, Jesusqa tukuy imapis kumplikashana nir
yaĉhashanrayku kaynu niran:
—Yakunayani nir.
Chaynuqami niran, Dyus nitin iskribikashapi nishan kumplikanan-
paq.
29 Chaynu nitinmi, puqyala raĉhpitata isupu qirupi watar, puchqu
binu uk jarrupi tayatin nuyuchir, Jesuspa shiminmanqa qimiranllapa.
30 Chaymi Jesusqa puchqu binuta kamarnaqa niran:
—Tukuymi kumplikashana nir.
Chaynu nirqa, pukĉhirar wanuranna.

Jesuspa kustillantami uĉhkuranllapa

31 Samana diyapi Pascua fyista qallarinanpaq katinqami, chay Is-
raelmanta karguyjunkunaqa mana munaranllapachu, chay kruspi
klabaraqkunapa kwirpun krusllapi kanantaqa. Chaqa Pascua fyis-
taqami kusala shumaq fyista karan. Chayrayku Pilatuta rugaranllapa
kaĉhakutin rir chay kruspi klabaraqkunapa ĉhankanta pakitinllapa dasna
wanutin, kwirpunta ashuchinanllapapaq nir. 32 Chaymi kaĉhakutinllapa,
suldadukunaqa rir, Jesuspa qichqanpi uk klabaraqpa ĉhankantaqa paki-
ran. Chaynulla chay uk qichqanpi kaqpatapis. 33 Piru Jesuspa ĉhankanta

pakinanpaq qimikayatinllapa-shuypaqa, wanushana karan. Chaymi
ĉhankantaqa manana pakiranllapanachu.
34 Piru ashwan chay suldadukunapa ukninqa rir atun puntayjun
jyirruwan Jesuspa kustillanta uĉhkuran. Chaymi chay kutilla, yawar-
wan yaku Jesuspa kwirpunmantaqa yarqamuran. 35 Kaytaqami uk
rikasha chay parlakun. Chaymi chiqapta riman. Chaynulla yaĉhanpis
chiqapta rimayan nir. Chaynu rimatinmi, qamkunapis kriyinaykilla-
papaq. 36 Chaqa tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyus nitin
iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Manami uk tul-
lunlamatapis pakinqallapachu” nir. 37 Chaynullami uk iskribikashaku-
napipis niq: “Rikakunqallapami uĉhkushanllapamatapis” nir.

Jesustami pamparanllapana
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Chaymantaqami Arimateamanta Josiqa, Pilatuta rugaran Jesuspa
kwirpunta qutin apar pampananpaq. Josiqami, Jesuspa yaĉhakuqninna
karan. Piru chay Israelmanta karguyjunkunata manchashanraykumi,
upallala puriq, mana imatapis rimarchu. Chaymi Pilato apar
pampay nitinqa, Josiqa rir, Jesuspa kwirpuntaqa aparanna pampaq.
39 Chaynullami Nicodemupis ĉhamuran, trinta kiluta yupay kusa mishki
mutkiypaqla rimidyitukuna mirrawan, aluwita apar. Paymi unaylla uk
tuta risha kayaq Jesuswan parlaq. 40 Chaynumi, Josiwan Nicodemuqa
Jesuspa kwirpuntaqa aypar, raĉhpitata chay mishki mutkiypaqla
rimidyitukunawan alli salar, pilluranllapa. Chaynuqami rurararanllapa,
Israelmanta runakunapa chaynu pampakunanllapapaq kustumrin
kashanrayku.
41 Chay lugar kruspi klabashanllapapiqa kayaq uk wirta. Chaypiqami
kayaqna qaqapi uk uĉhku wanuqkuna pampakananpaq. Piru chayp-
iqami manaraq mayqanpis pampakashachu kayaq. 42 Chaymi chaylapi
pamparanllapa, chay yatanlapi katin. Chaqa Israelmanta runakunapa
samanan diyamapis qallariyarannari.

20

Jesusmi kawsamuranna
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

1 Chaymantami simanapa punta diyanpiqa María Magdalenaqa am-
saq amsaqla riran Jesús pampakashanmanqa. Chaynu rir ĉharmi, chay
uĉhkuta kirpaq atun rumiqa uklawpina kaqta rikaran. 2 Chaymi kall-
par riran, Simón Pedruta, chaynulla Jesuspa chay kusa munashan
yaĉhakuqninta willaq. Ĉharqa, kaynu niran:
—¡Amitunchikllapataqa pampakashanmanta urqur apashallapa! ¡Man-
ami yaĉhayanillapachu maymanmi apar ĉhurashallapa nirmapis!
3 Chaynu nitinmi, Pedruqa chay uk yaĉhakuq masinwanqa riranl-
lapa Jesús pampakashanmanqa. 4 Ishkantinmi kusata kallparanllapa.
Piru chay uk yaĉhakuqqami kusata kallpar Pedrumantaqa naypaqta
ĉharan. 5 Ĉharqami piratar chapakurqa Jesús pillukashan raĉhpalatana
rikaran. Piru manami yaykuranchu rurimanqa. 6 Chaymanta Simón
Pedro ĉharqa, yaykuran pampakashan uĉhkumanqa. Piru paypis, Jesús
pillukashan raĉhpalatana usuraqta rikaran. 7 Chaynullami umanta
pillushanllapa raĉhpaqa, kwirpunta pillushanllapa raĉhpawanqa mana

pullachu karan. Ashwanmi umanta pillushanllapa chay raĉhpaqa,
chiqanla pillukasha usurayaran. 8 Chaymantaqa, Jesuspa chay uk
yaĉhakuqnin naypaqta ĉhasha karan chaypis, yaykuran. Yaykur tukuy
chay pasashanta rikarqa, chaypiraq kriyiran Jesús kawsamushana
nirqa. 9 Chaqa paykunaqa manaraq intrakashachu karanllapa, Dyus
nitin iskribikashakunapi Jesusqa wanur kawsamuyanqa nishanpaqqa.
10 Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa tikrakaranllapa wasinllapa-
man.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran
(Mr 16.9-11)

11 Nataq María-shuypaqa Jesús pampakashan punkulapi waqar ki-
daran. Chaynu waqayarqa, piratar chapakuran uĉhku rurimanqa.
12 Chaymi ishkay angelkuna kusa yuraq intiru raĉhpayjunta rikaran.
Paykunaqami Jesús pampakashanpi, uknin ĉhakinlaw kashanpi, ukninqa
uman kashanpi tayaranllapa. 13 Chaymantaqa chay angelkunaqa tapu-
ranllapa Mariataqa kaynu nir:

—Mamitay, ¿imapaqtaq waqayanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Amituyta apasha katinllapami waqayani. Manami yaĉhayanichu
mayman aparmi ĉhurasha kanqallapa nirmapis.

14 Chaynu nir uklawman chapakuq tikrakayarlami, Jesusta naypanpi
shaqta rikaran Mariaqa. Piru payqa mana yaĉhayaranchu Jesús kanqa
nirmapis. 15 Chaymantami Jesusqa payta tapuran kaynu nir:

—Mamitay, ¿imapaqtaq waqayanki? ¿Pitataq maskayanki?

Chaynu taputinqa, María Magdalenaqa, wirtata kuytaq kanqa nir
yarpur, niran:

—Taytituy qam apasha karqa willamay, ¿maypitaq ĉhurashayki rir
apanaypaq? nir.

16 Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:

—¡María! nir

Mariaqa tikrakamur niran hebreo rimaypi:

—*¡Raboni!* nir. (Rimananchikpiqa niyan "Yaĉhachikuq Taytituy").

17 Chaynu nitinmi chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Ama aypamaychu mamitay. Chaqa manaraqmi rishachu kani Tay-
taywan pulla kanaypaqqa. Piru rir, tukuy ukniykunata willapamay,
riyaninami Taytaywan, Taytaykillapawan, Dyusniywan, Dyusnikilla-
pawan tarinakuq nir.

18 Chaymi Mariaqa rir, willaran Jesuspa tukuy yaĉhakuqninkunataqa:
"Amitunchikllapatami rikasha kani" nir ima. Chaynullami Jesús
willashantaqa tukuyta parlakuran manyaqmanta.

Jesusmi rikariran yaĉhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Chay simanapa punta diyanllapi, limpu amsayatinnaqa Jesuspa
yaĉhakuqninkunaqa uk wasilapi tantakar alli kirpakusha ima tayaranl-
lapa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku. Chaynu
kayatinllapami, Jesusqa illaqmanta yaykur, paykunapa ĉhaypinllapapi
shar, kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

20 Chaynu nirnaqa, Jesusqa yaĉhakuqninkunata rikachiran makinkunata, kustillanta ima. Chaymi paykunaqa Jesusta rikar riqsirqa, allipta aligriyaranllapa. 21 Chaymantaqa qashan Jesusqa paykunataqa niran:
—¡Kusa shumaqmi kankillapa! Chaqa imanuĉhi Taytay kaĉhamaran chaynullami qamkunatapis kaĉhashunillapa, nuqapaq yaĉhachikutkillapa kriyirna washakananllapapaq nir.
22 Chaynu nirqa, Jesusqa paykunaman pukakur, niran:
—Santu Ispiritu qamkunawan kanqa. 23 Chaymi mayqantapis uchanmanta pirdunatkillapaqa pirdunakashana kanqallapa. Chaynulla mayqantapis uchanmanta mana pirdunatkillapaqa, mana pirdunakanqachu nir.

Tomasmi Jesús kawsamushata rikaran

24 Jesús kawsamur yaĉhakuqninkunaman rikaritinqa, dusi yaĉhakuqninkunamanta Tomás, chay Milli niqllapa chayqa, mana chaypichu karan. 25 Chaymi chaymantaraq Tomastaqa willaranllapa:
—Amitunchikllapatami rikasha kanillapa, nir.
Piru Tomasqa niran:
—Makinkunata klabu chuqrishanta mana rikar, chaynulla chay chuqrikashanman mana diduyta itar, mana makiywan kustillanta kamar imaqa, mana kriyishaqchu nir.
26 Chaymanta uchu diya pasatinnaqa, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qashan tantakaranllapa chay wasillaman. Tomaspismi chaypina karan. Paykunaqami punkuta kirpakusha tayaranllapa. Piru Jesusqami illaqmanta yaykur paykunapa ĉhaypinllapapi shar kaynu nir saludaran:
—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.
27 Chaynu nirqa, Tomastaqa niran:
—Diduykita kayman itay, makiykunata rikay, makikita apamur kustillayman itay. Ama mana kriyiq runachu kar, ¡kriyiy! nir.
28 Chaynu nitinmi, Tomasqa kusata aligriyar kaynu niran:
—¡Amituymi kanki; Dyusniymi kanki! nir.
29 Chaymi Jesusqa niran:
—¿Kanan rikamarqachu kriyimankina? ¡Kusa shumaqmi kanqa manaraq rikamayar, kriyimaqkunaqa! nir.

Imapaqmi kay iskribikashaqa

30 Jesusqami yaĉhakuqninkunapa naypanpiqa mas achka milagrukunata ruraran. Piru wakin milagrukunaqami kay librupiqa mana iskribikashachu. 31 Nataq chay iskribikashakuna-shuypaqami, Jesusqa Taytanchik Dyuspa Wamran chaynulla Akrashan Cristun nir, qamkuna kriyinaykillapapaq iskribikasha. Chaynu kriyirnaqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa payrayku.

21

Jesusmi rikariran syiti yaĉhakuqninkunaman

1 Chaymantami, Jesusqa qashan rikariran wakin yaĉhakuqninkunaman, Tiberias shutiq quĉhapa manyanpi. Kaykunami karan tarinakutinllapaqa: 2 Simón Pedruqa chay Milli niqllapa Tomaswan, chay Caná Galilea pwiblumanta kaq Natanaelwan, Zebedeupa ishkay wamrankunawan, chaynulla ishkay mas yaĉhakuq masinkunawan pulla karanllapa. 3 Chaypi pulla kayatinllapaqa, Simón Pedruqa niran:

—Riyani piskadukuq, nir.
Chaymi chay wakinkunapis niranllapa:
—Chaynu katinqa nuqakunapis pullayki rishaqllapa nir.
Chaynu ninakur chaymantaqa riranllapanari uk yaku karruman iqar. Piru chay tutaqa mana uklamatapis piskadutaqa ayparanllapachu.
4 Limpu achkiyayatinnami, Jesusqa chay atun quĉhapa manyanpi rikariran. Piru yaĉhakuqninkunaqa mana yaĉhayaranllapachu, Jesús kanqa nirqa.
5 Chaynu yarpupakuyatinllapaqa, ashwan Jesusqa niran paykunataqa:
—Wamrituykuna, ¿manachu piskaduta aypashaykillapa mikunallapapaq? nir.
Paykunaqa niranllapa:
—Manami nir.
6 Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa qashan niran paykunataqa:
—Yaku karruykillapapa allilaw qichqanman atun shikraykillapataqa itakuyllapa. Chaypiqami aypankillapa nir.
Chaynu nitinmi, paykunaqa chaynu ruraranllapa. Piru chaymantaqa manana chay atun shikrataqa lluqshichimuyta puytiranllapachu, kusala unta piskadu kashanrayku. 7 Chaymantami Jesuspa chay kusa munashan yaĉhakuqninqa, Pedrutaqa niran:
—¡Wakqami Amitunchikllapa! nir.
Chaynu niqta uyaparlami Simón Pedruqa raĉhpanta yakakuran. Chaqa lirila karan. Raĉhpanta yakakur yakuman yaykuran. 8 Nataq chay wakinkuna-shuypaqa, syin mitrulana yupay manyaman ĉhananpaq faltayatin, yaku karrunpiqa ĉharanllapana, atun shikrapi piskaduta untalla aysaĉhakusha. 9 Chaymanta ishkir rirqa yaku manyaman ĉharqa nina ratakuqta tariranllapa. Chay nina ratakuqpa ananpiqa piskaduwan, tantita kasha karan. 10 Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:
—Apamuyllapa chayraqla lluqshichimushaykillapa wakin piskadukunata nir.
11 Chaynu Jesús nitinqa, Simón Pedruqa iqar chay atun shikrataqa waqta pachakaman chutamuran. 153 piskadu kusa atunlla karan, chay atun shikrapiqa. Piru chaynumapis mana llikikaranchu chay shikraqa.
12 Chaymantami Jesusqa, paykunataqa niran:
—Shamur mikuyllapa nir.
Chaynu nitinqa chay yaĉhakuqninkunaqa ukninlamapis mana tapuyaqllapachu, mayqantaq kanki nirlamapis. Chaqa yaĉhayaranllapanari Amitunchikllapa nir. 13 Chaymantami Jesusqa paylla yaĉhakuqninkunaman qimikar tantitakunata, piskadukunata ima aypachiran.
14 Chay rikarishanwanqami kawsashanmantaqa Jesusqa kimsa kutipaqna rikarisha karan yaĉhakuqninkunamanqa.

Jesusmi parlaran Simón Pedruwan

15 Mikur tukchitinllapanaqa, Jesusqa niran Simón Pedrutaqa:
—Jonaspa wamran * Simón. ¿Qamqachu chiqapta kaykunamantaqa masta munamanki?
Pedruqa niran:
—Arí Taytituy. Qamqami yaĉhayanki nuqaqami munashuni nir.
Chaymi Jesusqa niran:
—Uyshitaykunatami qaranki nir.

* **21:15** Wakin iskribikashakunami “Juanpa wamran” nin.

16 Chaynu nirqa, qashan tapuran:
—Jonaspa wamran Simón, ¿chiqaptachu munamanki? nir.
Pedruqa niran:
—Arí Taytituy. Qamqami yaĉhayanki nuqaqami munashuni nir.
Chaymi qashanpis Jesusqa niran:
—Uyshitaykunatami michinki nir.
17 Chaynu nirqa qashan kimsa kutipaqna kaynu nir tapuran:
—Jonaspa wamran Simón ¿munamankichu? nir.
Chaynu Jesús kimsa kuti tapushanrayku, Pedruqa kusa llakishala niran:
—Taytituy, qamqami yaĉhayanki tukuyta. Qamqami yaĉhayanki nuqaqa munashuni nir.
Jesusqa qashan niran:
—Uyshitaykunatami qaranki nir. 18 Chiqaptami nishayki: Musu karqami maytapis rinashaykita riq kanki, qamlla mudakur ima. Piru kanan-shuypaqa nishayki: Rukuna katkiqami, ukna mudachishunqa, qamqa rikraykikunata chutarachitki. Chaynu raĉhpaykita yakachishurqa, maytapis apashunqa mana qam rinashaykimanmapis.
19 Jesús chaynu nirqa, Pedrutaqa intrachinayaran imanumi wanuyanqa nir. Chaynulla intrachinayaranpis chay wanushanrayku, runakunaqa Dyuspi mastana kriyir alabanqallapa nir. Chaynu nirnaqa chaymantaqa niran:
—¡Shamuy nuqawan rishun! nir.

Jesuspa kusa munashan yaĉhakuqnin

20 Chaynu ninakurqa riranllapana. Riyarllapa Pedruqa das ikinman chapakurqa, rikaran Jesuspa kusa munayashan yaĉhakuqnin ikinllapata riqta. Kay kusa munayashan yaĉhakuqninmi Jesús wanunanpaqna paykunawan mikuyatinqa, tapusha karan "¿Mayqanninllapashi kuntrankunamanqa qukuyanqa?" nir. Paymi ikinllapataqa riyaran. 21 Ikinllapata riqta rikarqa, Pedruqa Jesustaqa tapuran:
—Taytituy, kayta-shuypaqa, ¿imataq pasayanqaqa? nir.
22 Jesusqa Pedrutaqa niran:
—Nuqa munar, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqqa? Qamqa shamuy nuqawan rishun nir.
23 Chaynu Jesús nisha katinmi, tukuy paypi kriyiqkunaqa kusata ninakuqllapa: "Chay kusa munashan yaĉhakuqninqa manana wanuyanqanachu" nir. Piru Jesusqa manami, mana chiqapta wanunanpaqchu niran. Chaqa payqa, niran: "Nuqa munarqa, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqa?" nirla.
24 Jesusqami nuqapaq rimaran chaynuqa. Chaynu karmi nuqalla rimani tukuy chaykunapaqqa. Chaynullami tukuy kaypi iskribikashakunatapis nuqalla iskribisha kanimapis. Chaymi nishayqa chiqap.
25 Jesusqami achka milagrukunata ruraran. Tukuy chay rurashankunata manyaqmanta iskribishaqami kay pachamapis tukuy librukunataqa mana aypayanmanchu.

Chaynumi kanqa.

Hechos
Apustulkuna Rurashankuna

Lucasmi Bibliapi ishkay librukunata iskribiran. Punta kaq librumi karan San Lucas. Chay uk libru iskribishanqami karan Hechos. San Lucas librupimi iskribiran Jesucristo rurashankunata, rimashankunata ima intrakanallapapaq. Hechos librupimi iskribiran Jesucristo syiluman tikrakashana katin, apustulninkuna Santu Ispiritupa pudirninwan rimashankunata, rurashankunata ima intrakanallapapaq.

Chaymi kay libruta liyir intrakanchik apustulkunata imanu Santu Ispiritu yanapatin, Jesucristupa shumaq rimayninta maylawpipis yaĉhachikushanllapapaq.

Teofilupaqmi Lucasqa kay libruta iskribiran, Jesucristupa apustulninkuna rimashanta, rurashanta ima. Piru manami Teofilulapaqchu iskribiran, ashwanmi tukuy runakuna intrakananllapapaq.

Lucasmi Teofiluman iskribiran

1 Tayta Teófilo, punta iskribishushay libruypimi nishuray Jesús imata
rurashanpaq, yaĉhachikushanpaq ima, qallarishan diyamanta-pacha,
2 syiluman rishankaman. Manaraq syiluman riyarqami, Santu Ispiritunlawan yaĉhachiran, tukuy akrashan apustulninkunataqa, imatami
ruranqallapa nirmapis.

Jesusmi syiluman riran

3 Chaymantaqami, wanusha karmapis kawsamurqa rikariran apustulninkunapa naypanman. Chaqa, chaynumi paykunataqa intrachiran "Chiqapta kawsayan" nir. Chaymi, kwarinta diyakunata
pullanllapa kar, yaĉhachiyaran Taytanchik Dyuspa mantakuyninpaq.
4 Apustulninkunawan pulla karllaraqmi, Jesusqa allita willaran, kaynu
nir:

—Amaraqmi maytapis rinkillapachu Jerusalén pwiblumantaqa. Ashwan yarayllapa Taytay tukuy chay arnishushanllapata kumplishunanllapakaman. Manachu nishurayllapa Santu Ispiritunwan shutichishuyanqallapa nir. 5 Chiqaptamiri Shutichikuq
Juanqa yakulawan shutichikuran. Nataq allaqkamanqa Santu Ispirituwanna shutikunkillapa.

6 Chaynu nitin Jesuswan pulla kaqkunaqa kaynu nir, tapuranllapa:

—Taytituy, ¿qamchu, chay romano runakuna mantamananllapamantaqa washar, kay Israel pwiblumanta kaqkunataqa kananlla mantamanaykillapapaq kanki? nir.

7 Chaymi Jesusqa niran:

—Manami qamkunaqa yaĉhanaykillapapaq allinchu, maydiyami, ima urasmi Tayta Dyus imata rurayanqa nirmapis. Chaytaqami payla yaĉhan, tukuypa amun kar, maydiyami, ima urasmi imata rurayanqa
nirmapis. 8 Chaynu katinmapis, Taytanchik Dyuspa Santu Ispiritunmi qamkunaman shamutin, paypa pudirninwanna kankillapa. Chaymantanami rinkillapa nuqapaq yaĉhachikuq kay Jerusalén pwiblupi, tukuy Judeapa pwiblunkunapi, Samariapa pwiblunkunapi, chaynulla tukuy pacha intiruta ima.

9 Chaynu nirmi, tukuy chaypi kaqkuna rikayatin, Jesusqa apakaq
qallariran syiluman. Chaymantaqa unaqpina katin, puktay rikarimur
limpu pampatin, mana rikaranllapanachu. 10 Chaymanta chay
runakuna, syiluman iqaqta rikakuyatinllapaqa, ishkay runakuna yuraq
mudanayjun rikariran paykunamanqa. 11 Chaymi niranllapa:
—Galilea pwiblumanta runakuna, ¿imapaqtaq qamkunaqa
chapakuyankillapa syilumanqa? Jesús, qamkunawan karan chayqami
rishana syiluman. Chaymantaqami imanutaq qamkuna rikayatkillapa
riran, chaynulla qashan shamunqa maydiyaqa.

Matiasta akraranllapa Judaspa lugarnin apustul kananpaq

12 Olivos shutiq sirkamanta-pachami apustulkunaqa tikrakaranl-
lapa Jerusalén pwiblukaman, shipcha kashanrayku. Chaqa samana
diyapiqami chaynulata purinanllapapaq karan. 13 Chaynu Jerusalen-
man ĉharllapaqa, chay samashanllapa wasipa mas unaq altuman iqaranl-
lapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: Pedro, Juan, Santiago, Andrés,
Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeupa wamran Santiago, Simón
(paymi Celote shutiranpis), chaynulla Santiagupa uknin Judas * ima.
14 Paykunaqami tukuyninllapa waran waran Jesuspa ukninkunawan,
maman Mariawan, wakin warmikunawan ima tantakaqllapa Dyusman
pulla mañakunanllapapaq.
15 Chay diyakunapimi syintu binti (120) yupay kriyiqkunaqa tan-
takaranllapa. Chaymi Pedruqa ĉhaypinllapapi shar, kaynu nir rimaq
ĉhurakaran:
16-17 “Ukniykuna, Davidmi Santu Ispiritu yanapatin iskribiran Judas-
paq. Chaymi tukuy iskribishanqa kumplikaranna. Chaqa Judasqami
nuqanchikkunapa ukninchikllapa kar, imata rurashallapapis ruraq.
Piru chaynu karmapis Jesuspa kuntrankunata apatin, ayparanllapa.
18 Chaynu Jesusta kuntrankunaman qukur mana allinta rurashan-
paqqami pagraranllapa. Chaymi chay qillaywanqa rir uk pachata
rantiran. † Chaymantami umap ratar paĉhyatin, limpu chunchulin-
mapis qutukamutin wanuran. 19 Chayta Jerusalén pwiblupi taqkuna
yaĉharmi, chay pachataqa ‘Acéldama’ shutichiranllapa. Rimayninllapapi-
shuypaqa munan niyta ‘Yawar Pacha’ nir. 20 Chaqa Judaspaq David,
Salmos librupi iskribishanqami chiqapta kumplikaran. Chaqa niqmi:
‘Wasinqami chunllaq lugarpaq tikrakanqa.
Chaymi manana mayqanpis chaypiqa tanqanachu’ nir.
Chaynullami niqpis:
‘Uknami paypa lugarninqa kanqa’ nir.
21 “Chayraykumi, allin kanqa tukuy kriyiqkunamanta, uk runata
akrasha yanapamanallapapaq. Chaqa kay nuqanchikkunapimi kanl-
lapa Amitunchik Jesucristo nuqanchikkunawan katin, maydiyapis pul-
lanchikllapa kasha kaqkunaqa. 22 Paykunaqami Shutichikuq Juan,
Jesusta shutichishanmanta-pacha, syiluman rinankaman, pullanchikl-
lapa kasha. Chaymi paykunamanta uknin allin kanqa, pullanchikllla-
pana kar intrachikunanpaq, Jesusqami wanushanmantaqa kawsamu-
ran nir ima”.

---

* **1:13** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir. † **1:18** Chaynullami intrakaytapis puytinchik: Pachataqa Judaspaq shutinpi rantiranllapa nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa San Mateo 27.3-10.

23 Chaynu nirqami ishkay runakunata akraranllapa: Ukninqami
shutiq José. Paytami niqllapapis: Barsabás, Justo ima nir. Nataq,
uk-shuypaqa Matías karan. 24 Chaymantami Dyusman kaynu nir
mañakuranllapa:
"Taytituy, qammi tukuypa yarpuyninta yaĉhanki. Chaymi
rikachimayllapa, kay ishkaykunamantaqa mayqannintataq akrashayki.
25 Chaynuqami payna chay Judas uchanrayku chinqaran chaypa
lugarninqa apustul kananpaqqa. Chaqa Judasqami rishana maymanĉhi
rinanpaq karan chaymanqa" nir.
26 Chaynu nir mañakutinllapami swirtikunaqa Matiaspaq ishkiran.
Chaymi chaymanta-pachaqa chay unsi apustulkuna, Matiaswan tanta-
karqa dusina qashan karanllapa.

2

Dyuspa Santu Ispiritunmi shamuranna

1 Chaymanta Pentecostés fyista ĉhamutinqa, Jesucristupi tukuy kriy-
iqkunaqa uk wasilaman tantakasha karanllapa. 2 Chaynu chaypi
katinllapami, illaqmanta jwirti wayra yupay kusata waqar syilumanta
shamur, yaĉhapachiran chay wasi kashanllapamatapis. 3 Chaymi, paykunamanqa rikariran ninapa llipyaynin yupay tukuyninpa ananman.
4 Chaymantami, tukuy chaypi kaqkunaqa Dyuspa Santu Ispiritunwanna
kidaranllapa. Chaymi Santu Ispiritu rimachishannulla uk rimayku-
natana rimar parlaranllapa.
5 Chay diyakunapimi Jerusalén pwiblumanqa, Dyuspi kusa achka
kriyiq Israel runakuna ĉhamusha chaypina tayaranllapa. Paykunaqami
tukuy may nasyunkunamanta shamusha karanllapa. 6 Chaymi, chay
wayra yupay waqaqta uyaparllapaqa, tukuy runakuna qimikaranllapa
chay wasimanqa. Chaynumi paykunapa rimananllapapi rimaqta uya-
paranllapa, chay wasipi tantakashakunataqa. 7 Chaymi mana allitachu
yarpur, paykunapura kaynu ninakuqllapa:
"¿Manachu kay rimaqkunaqa tukuynin, Galilea pwiblulamanta?
8 ¿Imanutaq nuqanchikkunapa rimayninchikllapapi rimayanllapaqa?
9 Kaypiqami kanchikllapa achka nasyunkunamanta: Partia
pwiblumanta, Mediamanta, Elammanta, Mesopotamia pwiblumanta
ima. Wakinqa Judea pwiblumanta, Capadociamanta, Pontumanta,
chaynulla prubinsya Asiamanta ima. 10 Kanchikllapapismi Frigia
pwiblumanta, Panfiliamanta, Egiptumanta, chay Cirene pwiblupa
qichqan Africapa pwiblunkunamanta ima. Chaynulla wakinkuna-
shuypaqa shamushanchikllapa Roma pwiblumanta. Ukkunaqa
chiqap Israel runakuna kanchikllapa. Nataq wakin-shuypaqa,
Israel runakunapa kustumrikunata ruraqkunana kanchikllapa.
11 Kanchikllapapismi Cretapa pwiblunkunamanta, Arabiamanta
ima. Chaynu tukuy riqchaq pwiblukunamanta karmapismi, kusa
allita intrakanchikllapa rimayninchikkunapi Dyusninchikpaq, tukuy
shumaq rurashanpaq ima yaĉhachimashallapamapis nir".
12 Tukuy paykunami kusata dispantakarllapa, mana allita yarpuranl-
lapachu. Chaymi kaynu ninakuqllapa:
"¿Imatataq munan niyta, tukuy kayqa?" nir.
13 Nataq wakinkuna-shuypaqami burlakar, niqllapa:
"Wak runakunaqami maĉhasha" nir.

Pedrumi achka runakunata yaĉhachiran

14 Chaymantami Pedruqa shariran, wakin unsi apustul masinkunawan pulla. Chaymi payqa jwirtita rimaq qallariran, kaynu nir:

"Israel runa masiykuna, tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkuna, kayta qamkunaqa uyakuyllapa nuqa willashuyanillapa chayta. 15 Qamkunaqa maĉhasha nimankillapa. Manami chay nishaykillapanuchu. Chayraqmi allaqllaraq, imanuna maĉhashaqa kashaqllapa. 16 Ashwan kayqami chaynu pasayan, Dyuspa unay rimaqnin Joel nisha karan chaynulla. Chaqa Joelmi kaynu niran:

17 'Dyusninchikmi nin: Maydiya pacha tukukananpaq katinnaqami
tukuy runakunaman kaĉhashaq Santu Ispirituyta.
Chaymi runakunapa wamrankuna, ullqupis, warmipis rimanqallapa nuqa munashayta.
Musu wamrakunami riqchaq imakunata rikapakunqallapa.
Nataq rukukuna-shuypaqa musqupanqallapa.
18 Chaynulla chay diyakunapimi munashay akrashaykunamanpis
kaĉhashaq Santu Ispirituytaqa,
paykunapis rimananllapapaq nuqa munashayta.
19 Unaq syilupimi mana rikashanllapakunata rikachishaq, rikar dispantakananllapapaq.
Nataq kay pachapi-shuypaqa yawarta, ninata, quntayta ima rikachishaq,
runakuna rikar dispantakananllapapaq.
20 Chayna, Amitunchik shamunanpaq diya ĉhamuyatinnaqa,
rupayqa yanalla tutaparaqpaq tikrakanqa.
Nataq killa-shuypaqa yawarpaq yupay tikrakanqa.
21 Piru mayqanpis Amitunchikpi kriyir
shutinpi mañakuqqami washakanqa' nir".

22 Chaymi Pedruqa niranpis:

"Uyakuyllapa, Israel runakuna, kaynu nishutiyllapa: Nazaretmanta Jesustami, Dyus yanapatin naypaykillapapi mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata, kusa dispantakaypaqkunata ima ruraran. Chaynuqami ruraran qamkuna rikar allita yaĉhanaykillapapaq, Jesusqami chiqapta Dyusmanta shamusha karan nir. 23 Piru ukkuna qushutinllapami ashwan chay mana allin runakunawan kruspi klabar wanuchiraykillapa, imanutaq Dyus unaylla chaynu kananpaqqa nishallana karan chaynulla. 24 Chaynu wanuchitkillapapismi, Tayta Dyusqa wanushanmanta kawsachimuran. Manari dijaranchu ismunanpaqqa. 25 Chaqa Davidmi unaylla iskribiran, Jesús kaynu nishanta:

'Nuqami maydiyapis Dyusniytaqa naypaypi rikani.
Chaynu pay allilaw qichqaypi katinqami,
mana mayqantapis manchayta puytinichu.
26 Chayraykumi tukuy shunquywan kusata aligriyar takini.
Chaymi ashwan Dyusniylapi kunfyakarna kawsashaq.
27 Chaymi Taytay, wanur pampakatiymapis mana dijankichu almay chaypi kidananpaqqa.
Chaynulla kusa munashayki Wamraykipa kwirpun ismunanpaqpis mana dijankichu.

28 Chaqa qammi intrachimarayki, munashaykita rurar tukuy tyimpu-
paqna kawsanaypaq.
Chaymi naypaykipiqa, kusata aligriyanimapis' nir".
29 Chaynu nirnaqami Pedruqa niranpis:
"Ukniykuna, chiqaptami nishaykillapa: Unay rukunchikllapa Davidmi wanutin, pamparanllapa. Chaymi chay pampakashantaqa kanankaman rikanchikllapa. 30 Chaqa Davidmi Dyuspa rimaqnin kashanrayku Dyusqa jurar arnisha katin, yaĉhayaranllana, paypa ayllunmantashi uk mantakuq kayanqa nir. 31 Chaynu katinmi Davidqa, Jesús kawsamunanpaq kashanta rikasha yupayna kaynu niran: Dyus Akrashan Cristun wanur pampakatinqashi, almanqa mana chaypiqa kidayanqachu, chaynulla kwirpunmapis manashi ismuyanqachu nir. 32 Chaqa chay nishannullami Dyusqa, Jesustaqa kawsachimuran. Chaymi tukuy chaykunapaqqa nuqanchikkuna allita yaĉhanchikllapa. 33 Chaymantami Dyusqa, Jesucristuta syiluman apar, allilaw qichqanpina tachiran. Chaynullami Taytanqa quran Santu Ispiritunta. Chaymi paypis chay arnimashanchikllapa Santu Ispiritutaqa nuqanchikkunamanpis kaĉhamuran. Tukuy chaytami qamkunaqa rikashaykillapa, uyapashaykillapa ima. 34 Mabir, ¿imapaqtaq Davidqa syilumanqa mana riran? Chaqa payllamiri kaynu niran:
'Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:
Tay allilaw qichqaypi,
35 maydiya chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman nir'.
36 "Israel pwiblumanta runakuna allita uyakur intrakayllapa, Jesusta kruspi klabar wanuchishaykillapatami, Dyusqa kananqa nisha, tukuypa Washakuqnin Amitunchikllapana kananpaq" nir.
37 Chaynu Pedro nitinmi, chaypi tantakasha kaqkuna uyaparqa, tukuy shunqunwan kusalata llakiranllapa. Chaymi Pedruta, chaynulla wakin apustulkunamatapis kaynu nir tapuranllapa:
—¡Ukniykuna! ¿Imatataq rurashaqllapa? nir.
38 Pedruqa niran:
—Tukuy mana allinta rurashaykillapata dijar, Dyusman tikrakar, uknikillapa uknikillapa Jesucristupa shutinpina shutikuyllapa. * Chaynuqami Dyusqa uchaykillapamanta pirdunar, Santu Ispiritunta qushunqallapa. 39 Tukuy kay nishushayllapaqami qamkunapaq, wamraykillapapaq, chaynulla tukuy uklawmanta kaqkunata Amitunchik Tayta Dyus akranashankunapaq imami kanqa nir.
40 Chaynu nir imami, Pedruqa allita willar, kaynu niranpis:
—¡Wakaq tukuyllapa chay mana allin tukuq runakunamanta! nir.
41 Pedro chaynu nitinmi, intrakar kriyiqkunaqa chay diyalla shutikuranllapa. Chaymi kriyiqkunaqa tris mil (3,000) yupayna karanllapa.

Kaynumi kawsaqllapa puntata kriyiqkunaqa

42 Paykunaqami apustulkuna yaĉhachikutinqa kusa allita kriyishanllaparayku yanapanakur ima kawsaqllapa. Chaynulla Dyusman mañakuqllapa; Santa Mikunata mikuqllapa ima.

---

* **2:38** Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuyllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

43 Tukuy kriyiqkunaqami kusalata dispantakaqllapa, Dyus yanapatin
apustulkuna achka milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata
ruratinllapa rikarqa. 44 Chaynumi kriyiqkunaqa tantala kusa shu-
maqta kawsaqllapa, iman kaqkunawan ukninllapa ukninllapa yana-
panakur ima. 45 Chaymi imanllapata rantikurmapis chay qillay-
wan imanu paykunamanta ministishanllapanulla yanapanakuqmapis.
46 Chaynulla waran waranmi Dyusta aduranllapa wasipi tanta-
kar, Dyusta alabaqllapa. Nataq wasinllapapi-shuypaqa tantakaqllapa
Santa Mikunata mikunanllapapaq. Chaynumi tukuy shunqunllapawan
kusata aligriyar ima tantala mikuqllapamapis. 47 Dyusta tantala ala-
batinllapa rikarmi, tukuyla kusa shumaqta yarpuqllapa. Chaymi Dyus
yanapatin kriyir washakaqkunaqa waran waran masna achkayayaran-
llapa.

3

Uk kujumi alliyaran

1 Uk diyami, alas tris di la tardina, Pedruwan Juanqa Dyusta aduranan-
llapa wasiman riran. Chay urasmi tantakar Dyusman mañakuqllapa.
2 Piru Dyusta aduranllapa wasipiqami, nasishanmanta-pacha uk kuju
runitu karan. Paytami waran waran apar dijaqllapa chay wasipa
punkun “Shumaq Punku” shutiqpi. Chayna chay wasiman tukuy
yaykuqkunata limusnata mañakunanpaq. 3 Chaymanta chay kujuqa,
Pedruwan Juanta Dyusta aduranllapa wasiman yaykuqta rikarqa,
limusnata mañakuran.
4 Chaymi Pedruwan Juanqa kusata chaparan. Chaynu chaparllapami,
Pedruqa kaynu niran chay kujitutaqa:
—Allita chapamayllapa nir.
5 Chaymi chay runituqa kusata chaparan, imalataqa qumayanqallapa
nir yarpur. 6 Ashwanmi, Pedruqa niran:
—Manami qillayniyjun, uruyjunpischu kani. Piru kaytami qushuyta
puytini, Nazaretmanta Jesucristupa shutinpi nishuni: Sharir puriy nir.
7 Chaynu nirqami Pedruqa allilaw makinmanta chutar sharichitin,
chay kujupa ĉhakinkuna, muqunkunamapis jwirtina tikrakaran.
8 Chaymi, chay kujuqa das piryar sharir puriqna qallariran.
Chaymantaqa paykunawan pullana, Dyusta aduranllapa wasiman
yaykuran, piryar piryar Dyusta alabaqnuna.
9 Chaymi tukuy chaypi kaqkuna, Dyusta alabar puriqta rikarqa,
10 kusalata manchakur dispantakaranllapa. Chaqa payqa mananari
kujunachu karan. Chaymi dispantakaranllapa, chay kujitu unaymanta-
pacha limusnata, Dyusta aduranllapa wasipa punkun “Shumaq
Punku” shutiqpi, mañakur taqta rikashanllaparayku.

Pedrumi qashan achka runakunata yaĉhachiran

11 Chay kuju alliyashaqami, Pedruwan Juanmantaqa mana chiqan-
chakarannachu. Chaymi tukuy runakuna kusata dispantakar kallpar
riranllapa, Dyusta aduranllapa wasipi, “Salomonpa Kurridurnin”
shutiqpi kayashanllapaman. 12 Chaymanta, Pedruqa chayta rikarmi,
runakunataqa kaynu niran:
“Israel pwiblumanta runakuna, ¿imaraykutaq kusata dispantakar,
chapamankillapa? ¿Qamkunachu yarpunkillapa, nuqakunalla
pudirniyjun kar, chaynulla kusa allin kashayllaparayku allichatiyllapa

purisha chay runaqa? nir. ¡Manami chaynuchu! 13 Unay rukunchik
Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusninmi, Wamran Jesucristuta,
munashankunata qusha. Piru chaynu katinmapis qamkunaqa
karguyjunkunaman qukuraykillapa. Chaymanta chay gubyirnu
Pilato kaĉhashaq nitinmapis, qamkunaqa mana munaraykillapachu.
14 Ashwanmi washanaykillapamantaqa, allin mana uchayjun
katinmapis, qamkunaqa mañaraykillapa uk wanuchikuq runata
kaĉhananpaq, allinla Amitunchikta-shuypaqa mana. 15 Chaynumi
qamkunaqa wanuchiraykillapa bidanchikta qumanchik chaytaqa.
Chaynu katinmapis, Dyusmi kawsachimuran. Chaytaqami nuqakuna
rikasha kar, yaĉhanillapa. 16 Chaymi, Jesuspa shutinpi allita kriyitiyllapa,
Amitunchik allichasha kay runitutaqa. Qamkuna kay runituta
riqsinkillapa, paypismi allita Jesuspi kriyir alliyasha. Chaytami tukuy
qamkuna rikankillapa.
17 "Yaĉhaninami ukniykuna, qamkuna mantaqnikikunawan
ima Jesusta wanuchiraykillapa mana allita yaĉharchu, imatami
rurayanchikllapa kaynu tukurqa nirmapis. 18 Chayta ruratkillapaqami
kumplikasha Dyus unay nishanqa, imanuĉhi paypa rimaqninkuna
nisha kayaq, 'Paypa Cristunqashi qischakar wanuyanqa' nir,
chaynulla. 19 Chayraykumi qamkunaqa uchaykillapata dijar, Dyusman
tikrakar pay munashannu kawsayllapa. Chaynuqami payqa, tukuy
uchaykillapamanta shumaqchashunqallapana. 20 Chaynullami Tayta
Dyusqa qashan Jesusta kaĉhamunqa, washamanallapapaq. Imanutaq
unaymanta-pacha arnikusha chaynulla. 21 Kananllaqami manaraq
shamunqachu. Syilullapiraqmi kanqa, kay pachapi shumaqchakunan
tyimpu ĉhamunankaman. Chay tyimpu ĉhamutinraqmi, Taytanchik Dyusqa
kaĉhamunqa Wamranta kay pachapi tukuy imata shumaqchananpaq,
imanuĉhi unay rimaqninkuna nisha karan chaynulla. 22 Chaqa
rimaqnin Moisesmi niran rukunchikkunata:
'Dyus Amitunchikmi akranqa qamkunamanta
uk rimaqninta nuqa yupaylla kananpaq.
Chayrayku tukuy imata pay nishushanllapataqa,
kasur rurayllapa.
23 Chaqa tukuy payta mana kasuqkunataqa,
Dyusqa kriyiqninkunamantaqa akrar chinqachinqa' nir.
24 "Chaynumi Samuelmanta-pacha, Dyuspa tukuy rimaqninkunaqa,
Jesús shamunan tyimpullapaq rimaranllapa. 25 Chaymi Dyusninchik
rimaqninkunata arnishanqa, qamkunapaqna kasha. Chaynulla,
chay tratuta Dyus Amitunchikqa rukunchikkunawan ruraran,
chaypis qamkunapaq kasha. Chay tratuta rurarmi Amitunchikqa,
Abrahamtaqa niran: 'Aylluykimanta uk runawanmi tukuy kay pachapi
kaqkunata shumaqchashaq' nir. 26 Tayta Dyusmi, Wamran Jesucristuta
wanushanmanta kawsachimurqa, naypaqtaqa qamkunamanraq
kaĉhamuran bindisishunanllapapaq. Chaynuqa Dyusmanna
tikrakanaykillapapaq, tukuy mana allin ruranaykillapataqa dijarna".

4

Pedruwan Juanmi karguyjunkunapa naypanpi

1 Pedruwan Juanqa runakunata yaĉhachiyatinllaraq, kurakuna
ĉharan, Dyusta aduranallapa wasipa kuytakuqninkunawan, saduceo

runakunawan ima. 2 Paykunami piñakusha karanllapa, Pedruwan
Juan, kaynu runakunata yaĉhachishanpaq: “Tayta Dyus, Jesusta
wanushanmanta kawsachimushanraykumi runakunapis wanurqa
qashan kawsamuyanqa” nir. 3 Chaypaqmi aypar, apar karsilaranllapa
allaqninkaman, chay diyaqa tardina katin. 4 Chaynumapis, Pedruwan
Juan yaĉhachikushanpiqa achka runakuna uyakurqa kriyishallapana
karan. Chaymi chay kriyiqkunaqa ullqukunala yaqqa sinku milna
(5,000) kasha kanqa.

5 Allaqnin diyaqa Jerusalenpi tantakaranllapa, Israel runakunapa
mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima.
6 Chaypiqami karanpis, kurakunapa mantaqnin Anas shutiq runa.
Chaynulla pullanqa karanpis Caifás, Juan, Alejandro ima. Tukuylla chay
kurakunapa ayllun kaqkunapismi, chaypi karanllapa. 7 Paykunami
kaĉhakuranllapa, Pedruwan Juantaqa paykunaman apananllapapaq.
Chaymi ĉhaypinllapapi shachir tapuranllapa, kaynu nir:

—¿Mayqan mantashutinllapataq, pipa shutinwantaq, kaykunata ru-
rayankillapa qamkunaqa? nir.

8 Pedruqa Santu Ispirituwan karmi, niran:

—Pwiblukunapa rukunkuna, mantaqninkuna ima. 9 Qamkuna
tapumankillapa uk qishaq runata allichashayllapalapaq,
yaĉhanaykillapapaq imanumi rurasha kanillapa, nir. 10 Chaynu katinqa,
qamkunata willashaykillapa, tukuy Israel pwiblupi yaĉhananllapapaq.
Kay runa alliyasha naypaykillapapi shaqqami, alliyasha Nazaretmanta
Jesucristupi kriyishanrayku, chay mayqantaĉhi qamkuna kruspi
klabaraykillapa, payrayku. Chaynu klabatkillapamapis Dyusmi
paytaqa kawsachimuran. 11 Jesucristutami qam llutakuqkuna, kay
rumiqami mana sirbinchu nir itakutkillapamapis, ashwan kusa
shumaq rumipaqna tikrakasha. ✡ 12 Manami ukkunapiqa washakayta
puytinchikchu. Chaqa Tayta Dyusqa kay pachapi, maypipis mana
qumashanchikchu uk runata payrayku washakanallapapaqqa nir.

13 Chaynu nir, Pedruwan Juan mana istudyasha karmapis, mana
manchakur imachu kusata rimaqta uyaparllapami karguyjunkunaqa
kusata dispantakaranllapa. Chaynullami kwintata qukaranllapa, kay
runakunaqami Jesuspa yaĉhakuqninkuna kasha nir. 14 Chay alliyasha
runapis chaypi paykunawan katin, mana mayqanpis imatapis willayta
puytiranllapachu.

15 Chaymi paykunaqa, Pedruwan Juanta waqtaman lluqshichir,
ukninllapa ukninllapa tapunakur parlaqllapa. 16 Chaymi kaynu ni-
nakuqllapa:

“¿Imatataq rurashunllapa kay runakunawanqa? Tukuy kay Jerusalén
pwiblupi taqkunami yaĉhayanllapa kay shumaq milagruta rurashanlla-
papaqqa, manami mana niytaqa puytinchikllapachu. 17 Chayraykumi,
Jesuspaq rimar yaĉhachikutinllapa kriyir, ama achkayananllapapaqqa,
alli abisar kaĉhashunllapa amana mayqantapis Jesuspaqqa parlar puri-
nanllapapaqnachu”.

18 Chaymi Pedruwan Juantaqa, qayamur willaranllapa, ama mayqan-
tapis Jesuspa shutinpi rimarqa yaĉhachinanllapapaqnachu. 19 Chaynu
nitinllapamapis, Pedruwan Juanqa niranllapa:

✡ **4:11** Sal 118.22

—Qamkunalla yarpuyllapa. ¿Allinchu kanqa Dyusta manana ka-
sur qamkunatana kasushunayllapapaq? ¿Manaqachu Tayta Dyustaraq
naypaqtaqa kasunayllapapaq allin kanqa? 20 Manami nuqakunaqa
uyarayta puytinillapachu rikashayllapamanta, uyapashayllapaman-
taqa.
21 Piru chay karguyjunkunaqami amana chayta ruranallapapaq alli
abisar, dijatinllapana riran. Manami imanupis kastigayta puytiranlla-
pachu. Chaqa tukuy runakuna alabaranllapa Dyusta, 22 chay kuju runa
kwarinta añuyjun karmapis alliyashanrayku.

Kriyiqkunami mañakuran shachinakunanllapapaq

23 Pedruwan Juanqa, prisu kashanmanta lluqshishana karllapaqa,
rir tantanakuranllapana tukuy kriyiq masinkunawan. Chaymi chay
kurapa mantaqninkuna, tukuy ruku mantakuqkuna, imanu willashan-
llapatapis, parlaranllapa wakinninkunataqa.
24 Chaymanta uyakurllapaqa, tukuyninllapa tantala mañakuranllapa
Dyusman, kaynu nir:
"Taytayllapa qammi rurarayki syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy
chaykunapi kaqkunata ima. 25-26 Chaynu karmi Santu Ispirituykiwan
rimachirayki unay rimaqniki Davidta, kaynu ninanpaq:
'¿Imapaqtaq rimapakunllapa pwiblukuna?
¿Imapaqtaq parlanllapa mana imata yaĉhar, mana allin ruraykuna-
paqqa?
Kay pachapiqa mantakuqkuna piñakunllapa,
chaymanta-shuypaqa pulla ĉhiqninllapa Tayta Dyusta.
Chaynulla Dyus Akrashan Cristuntapis ĉhiqninllapa'.
27 "Tayta Dyus, chiqaptami David nishannulla kasha. Gubyirnu
Herodes, mantakuq Poncio Pilato kay pwiblupi tantakaranllapa, uklaw-
manta runakunawan, chaynulla kay Israel pwiblumanta runakunawan
ima, chay akrashayki kusa allinla Wamrayki Jesusta ĉhiqnir. 28 Chaynu
katinmi, rurananllapa qam imanuĉhi yaĉhaynikiwan pasananpaq nisha
karayki chaynulla. 29 Kananqa Taytituy rikay-ari imanu abisar di-
jashallapa nirmapis. Chaynu katinmapis kay sirbishuqnikikunata yana-
pamayllapa shachinakur qampa rimanaykita yaĉhachikunayllapapaq.
30 Qampa pudirnikiwan yanapamatkillapa, mana ruraypaqkunata,
kusa shumaq milagruta ruranayllapapaq. Chaynulla qishaqkunata
allichanayllapapaq ima, kusa allinla Wamrayki Jesuspa shutinwan" nir.
31 Chaynu nir mañakur tukchitinllapaqa, chay tantakashanllapa
wasiqa kuyuq qallariran. Chaymi chay kutilla, tukuyninta Santu Ispir-
itu balurta qur yanaparan. Chaymi chaymanta-pacha ashwan mana
manchakur imanachu mas animakur ima rimaq qallariranllapa Dyus
nishanlatana.

Tukuy imanllapakunami tukuypaq karan

32 Tukuy kriyiqkunami achka karllapamapis, chayllata yarpuqllapa.
Manami mayqanpis niqchu, chay imankunaqa paylapaqna kanqa
nirqa. Tukuyninllapami niq tukuy imanllapaqashi tukuypaq kanqa
nir. 33 Chaynu katinmapis, Dyus pudirninwan yanapatin apustulku-
naqa rimayaranllaparaq, Amitunchik Jesucristo imanumi wanushan-
manta kawsamuran nir. Chaymi Tayta Dyusqa tukuyninta yanapatin
shumaqta kawsaranllapa. 34 Manami paykunamantaqa, mayqanlapis
imakunata ministiqkunaqa karanllapachu. Chaqa achka pachayjun,

mas wasiyjun ima kaqkunaqa, chay imankunata rantikur, qillayninllapataqa, 35 apustulkunata quqllapa, paykunana ministiqkunataqa qutinllapa ima ministishanllapamatapis rantinanllapapaq.
36 Karanmi Chipre shutiq pwiblumanta uk Levita, José shutiq runa. Paytami apustulkunaqa niqllapapis Bernabé (rimayninchikpi munan niyta “Kunsulakuq”) nir. 37 Paymi pachayjun kar, chay pachanta rantikur apustulkunata quran qillaytaqa.

5

Ananiasmi warmin Safirawan uchakuran

1 Piru karanmi uk runa Ananías shutiq. Paymi warmin Safirawan pulla rantikuranllapa uk pachata. 2 Kay runami warminwan pulla parlaran pachanta rantikur wakin qillayta aypar wakinlata apustulkunataqa qur ninanllapapaq: “Kaylami rantikushayllapa qillayqa” nir. Chay parlashanllapanullami rurananllapa. 3 Chaynu llullakushanpaqmi Pedruqa niran:
—Ananías ¿imapaqtaq Satanaspa yarpuyninta, shunquykipi ratakuchir Santu Ispirituta llullachiyta kamashayki, chay pachapaq pagrashushanmanta wakin qillayta aypar wakinlatana ‘Kaymi tukuynin’ nir qumashaykillapa? 4 ¿Chaqa manachu qampa karan chay pachaqa? Chaytaqami rantikushayki. ¿Manachu qampa karan chay qillayqa? ¿Imata yarpurtaq kaytaqa rurashayki? Manami runakunatachu llullachishayki. Dyustami llullachiyta kamashayki nir.
5 Chaynu Pedro nitin, uyaparmi Ananiasqa das ratar wanuran. Chaymi tukuy chaypi uyakuqkunaqa kusata manchakuranllapa. 6 Chaymantaqa musu runakuna shamur, chay wanushataqa raĉhpawan pillur aparanllapa pampaqqa.
7 Ananías wanushana katin, kimsa uramanta yupayqa, chay kayashanllapamanqa yaykuran Ananiaspa warmin, mana imata yaĉharlamapischu. 8 Chaymi Pedro tapuran kaynu nir:
—Nimay ¿chiqaptachu qamkunaqa rantikuraykillapa chay pachataqa, qamkuna niyashaykillapanula? nir.
Payqa niran:
—Arí, chaynu nishushayllapanumi rantikurayllapa.
9 Chaynu nitinmi, Pedruqa chay warmita niran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa parlashaykillapa chayllata rimar, Amitunchikpa Ispiritunta llullachiyta kamanaykillapapaq? Chaytami runaykita pampaqkunaqa shamuyanllapa. Kananqami qamtana apashunqallapa pampaqqa nir.
10 Chaynu Pedro nitinmi Safirapis, Pedrupa ĉhakinman ratar wanuran. Chaymanta chay musu runakuna yaykurqa, wanushatana tarir, aparanllapa runan pampakashanllaman pampaqqa. 11 Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkuna, chaynulla wakin runakunamapis, chayta yaĉharllapaqa kusalata manchakuranllapa.

Achka milagrukunata ima rurananllapa

12 Tayta Dyusmi, apustulkunata yanapatin rurananllapa kusa shumaq mana ruraypaqkunata chaynulla kusa achka milagrukunata runakunapa naypanpiqa. Chaymi tukuy kriyiqkuna tantakaqllapa Salomón rurashan kurridurpi. 13 Nataq mana kriyiqkunaqami paykunawanqa

mana pulla kayta munaqllapachu manchakushanllaparayku. Piru
chaynumapis kusalata paykunataqa alabachiqllapa.
14 Chaymi Amitunchikpi kriyiqkunaqa ullquraq, warmiraq kusalata
achkayayaranllapa. 15 Chaqa, achka runakuna qishaqninllapaku-
nata wasinmanta urquqllapa kallikunaman pununakunapi, paraku-
napi ima. Chaynumi Pedro pasatinqa, qishaqkunapa ananta llantun-
lamapis pasanman nir yarpuqllapa.
16 Chaymi Jerusalén pwiblupa shipchankunamanmatapis, runaku-
naqa apamuran qishaqninkunata, tukuy chay dyablupa yarpuynin-
rayku yaruyashakunamatapis. Chaynumi tukuy shamuqkunaqa al-
liyaqllapa qishayninllapamantaqa.

Apustulkunatami qischaranllapa

17 Chaymantami chay kurakunapa mantaqninwan, chay saduceo
runakunaqa apustulkuna Jesucristupaq yaĉhachikutin achka runakuna
kriyishanllaparayku kusalata ĉhiqniranllapa. 18 Chaymi paykunataqa
aypar, karsilman itaranllapa. 19 Piru Amitunchikpa uk angelnin tuta
chaypi rikarirmi, karsilpa punkunta kiĉhar lluqshichimuran kaynu nir:
20 “Riyllapa, Dyusta aduranannllapa wasiman. Chaypimi shar
yaĉhachikuyllapa tukuyta mushuq bidapaq, imatami ruranqallapa nir”.
21 Chaynu ángel nishannullami, allaqmantaqa amsaq amsaqla Dyusta
aduranannllapa wasiman yaykur, yaĉhachikuq qallariranllapa. Piru
chaykamanqami, kurakunapa mantaqninqa, paywan pulla kaqku-
nawan, qayamuranllapa kusa mas karguyjunkunata, chaynulla Israel
runakunapa ruku mantaqninkunata ima, tantakar parlananllapapaq.
Chaymi kaĉhakuranllapa apustulkunataqa karsilmanta apamunanllapa-
paq. 22 Piru kuytakuqkuna karsilman rirqa, apustulkunataqa mana
tariranllapachu. Chaymi tikrakamurqa kaynu niranllapa:
23 —Karsilpa punkuntaqami alli kirpakashata tarinillapa. Chaynulla
chay kuytakuq suldadukunatapis, karsilpa punkunpi allita chapar kuy-
takur shaqta tarinillapa. Piru punkuta kiĉharqa, mana mayqantapis
tarinillapachu ruripiqa nir.
24 Chaynu nitinllapa, chay kurakunapa mantaqnin, Dyusta adu-
rananllapa wasipa kuytakuqninkunapa mantaqnin, chaynulla kuraku-
napa wakin mantaqninkuna ima uyaparqa, ninakuqllapa: “¿Imanutaq
lluqshisha kanqaqa? ¿Kanan-shuypaqa imanuraq tukushunllapa?” nir.
25 Chaymi chay kutilla, ukqa ĉhar niran paykunataqa:
—Qamkuna runakunata karsilman itaraykillapa, chaykunaqami
achka runakunata Dyusta aduranannllapa wasipi yaĉhachiyan nir.
26 Chaymi chay kuytakuqkunapa mantaqnin wakin kuytakuqku-
nawan rir maskar tariranllapa. Piru chaynu tarirmapis, manami qis-
charanllapachu. Chaqa manchakuyaranllapari “Runakuna rumillawan
sitamachuwanllapa” nir. 27 Chaymantaqa aparanllapa kusa mas kar-
guyjunkuna tantakasha karanllapa chayman. Chaymi chay kurakunapa
mantaqninqa kaynu niran:
28 —Nuqakunaqami allita willashurayllapa, amana Jesuspa shutinta
rimarqa yaĉhachikunaykillapapaqnachu. Chaynu katinqa ¿imatataq
qamkunaqa rurashaykillapa? Chaqa chaynu yaĉhachikutkillapami,
tukuyla Jerusalén pwibluta shikwakasha. Chaynullami anallan
uchachamanayankillapa chay runa wanushanpaqmapis nir.
29 Chaymi Pedro chay wakin apustulkunawanqa niranllapa:

—Nuqakunaqami runakunata naypaqta kasunayllapamantaqa,
Dyustaraq kasunillapa. 30 Chaqa unay rukunchikkunapa Dyusninmi,
Jesusta qamkuna kruspi klabar wanuchitkillapamapis qashan
kawsachimuran. 31 Chaynu kawsachimurmi syilupiqa allilaw
qichqanpi tachisha. Chaymi nisha puytiq Mantakuq, Washakuq ima
katin tukuy Israel runakuna Dyusmanna tikrakatin, uchanllapamanta
pirdunananpaq. 32 Chaymi nuqakuna, chaynulla Santu Ispiritu
ima tistigu kanillapa tukuy chaykunapaqqa. Chaqa Dyusmi payta
kasuqkunataqa Santu Ispiritunta qusha nir.

33 Chaynu apustulkuna niqta uyaparqa, karguyjunkunaqa kusalata
piñakur, apustulkunataqa wanuchiyta yarpuranllapa. 34 Piru chay kusa
mas karguyjunkunamantami kaq uk fariseo runa Gamaliel shutiq.
Paymi Moisés mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachikuq katin, kusalata
rispitaqllapa wakin runakunaqa. Chaymi sharir, kaĉhakuran apustulku-
nata uk ratituta waqtaman lluqshichinanllapapaq. 35 Chaymantami
wakin karguyjunkunataqa niran:

—Israel runakuna, allita intrakankillapa. Kuytakankillapa chay
runakunamantaqa imata ruranayarllapamapis. 36 Yarpuyllapa
qamkuna. Uk tyimpupi Teudas shutiq runa kusa puytiq kayta munatin,
kwatru-syintus runakuna yupay paypi kriyir ikinpi puriranllapa. Piru
chaymantaqa chay runata wanuchitinllapaqa chay ikinpi puriqkunaqa
wakta kayta shikwakar tukukaranllapa. 37 Chaymanta qashan uk
tyimpupi, sinsuta ruratinllapaqa, Galileamanta uk runa Judasna
rikariran. Chaymi paypi kriyir puriqkunapis karanllapa. Piru chaytapis
wanuchiranllapa. Chaynullami, chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta
shikwakaranllapa.

38 “Chayraykumi nishunillapa, chay runakunataqa ama imatapis ru-
rarchu, dijanaykillapapaq. Chaqa chay runakuna yanqa runakunapa ri-
mayninkunalata rimayarqa, chinqanqallapa. 39 Nataq Dyuspa rimayn-
inwan katin-shuypaqa manami imanu tukurpis binsiyta puytinkilla-
pachu. ¡Kuytakankillapami! ¡Imanupiqakish Dyuspa kuntranmana, shachi-
nakuq qallaritkillapa!” nir.

40 Chaynu Gamaliel nitinmi, chay karguyjunkunaqa “Allinmi chayqa”
niranllapa. Chaymantaqa apustulkunata qayamur kusata llibachir
ima, willaranllapa, amana Jesuspa shutinpi rimar yaĉhachikur purinan-
llapapaqnachu. Chaynu allita willar imaqa, kaĉharanllapana. 41 Piru
chaynu ruratinllapamapis, apustulkunaqa chay karguyjunkunapa nay-
panmantaqa kusala aligrina lluqshiranllapa. Chaqa Dyusmi paykunataqa akraran Jesucristurayku chaynu qischakananllapapaq.

42 Chaymi ashwan waran waran Dyusta aduranllapa wasikunapi,
tananllapa wasikunapi ima mana manchakurlamapischu Dyuspa shu-
maq rimayninta yaĉhachikuqllapa, Jesusmi Dyus Akrashan Cristun nir
ima.

6

Sirbikuqkunatami akraranllapa

1 Chay tyimpuqa Dyuspi kriyiqkuna mastana achkayaq qallarisha
katinllapanaqa, chay griego rimaypi rimaqkunaqa rimapakuqllapa
chay hebreo rimaypi rimaqkunapaqqa, kaynu nir: “Chay griego byuda

warmikunaqashi, chay hebreo byuda warmikuna yupayqa mana aypaqchu kasha chay ministiyashan qukuyashanllapamantaqa” nir.
2 Chaymi chay dusi akrakasha apustulkunaqa, tukuy kriyiqkunata
tantar niranllapa:
—Manami allinchu nuqakuna Dyuspa rimananta
yaĉhachikuyashayllapata dijar, mikuy tantashanchikllapata qukunayllapapaqqa. 3 Chayrayku kriyiq masiykuna, qamkunallamanta akrayllapa
syiti runakuna, kusa allin yarpuyniyjun, kusa intrakaq, Dyuspa
Santu Ispiritunwan kaqkunata ima. Paykunatana willatiyllapa, kay
ruraykunataqa ruranallapapaq. 4 Nuqakunaqami Dyusman mañakur
ima, paypa rimayninta yaĉhachikushaqllapa maydiyapis nir.
5 Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuynin “Allinmi chay nishaykil-
lapaqa” nir, akraranllapa Estebanta. Paymi Amitunchikpi kusata kriyiq,
chaynulla Dyusninchikpa Santu Ispiritunwan karan. Akraranllapa-
pismi: Felipita, Procuruta, Nicanorta, Timonta, Parmenasta, Nicolasta
ima. Pay Nicolasmi Antioquía pwiblumanta karan. Piru yaĉhakushami
karan Israel runakunapa kustumrinkunata.
6 Chaymantaqa aparanllapa paykunataqa chay apustulkunapa nay-
panman. Ĉhachitinllapaqa apustulkunaqa, chay syiti akrakashan runaku-
nata, allitana Dyusta sirbinanpaq nir, paykunapa ananman makinku-
nata ĉhurar, Dyusman mañakuranllapa.
7 Chaynulla, Dyus rimashantaqami tukuy parlakutinllapa, kriy-
iqkunamapis achkana karanllapa Jerusalenpiqa. Chaynullami, Jesu-
cristupiqa chay Israelmanta kurakunamapis kusala achkana kriyiran-
llapa.

Estebantami prisuranllapa

8 Dyus yanapatinmi, Estebanqa ashwan kusala pudirniyjun kar, mi-
lagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ima ruraran tukuypa
naypanpi. 9 Chaymantami tantakananllapa wasi Libertos shutiqmanta
wakin runakuna, chaynulla Cirene, Alejandría pwiblumanta kaqkuna,
chaynulla chay Cilicia, Asia lugarmanta kaqkuna ima tantanakur, Es-
tebanwan willanakuq qallariranllapa. 10 Piru chay runakunaqa mana
upallachiytaqa puytiranllapachu. Chaqa Estebanqa, Dyuspa Santu
Ispiritun yanapatin, kusa shumaqta rimayaran.
11 Chaymi Estebanta kuntraq runakunaqa mana imanupis binsiyta
puytirqa, wakin runakunata pagraran rimananllapapaq Estebanpa
kuntran kaynu nir: “Estebantami, Moisespa, chaynulla Dyusninchikpa
kuntranta rimaqta uyapasha kanillapa” nir.
12 Chaynu llullakutinllapami, runakunaqa kriyir tukuy ruku
mantakuqkunawan, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunawan
tantanakur kusata piñakuranllapa. Chaynu piñakurllapami
Estebantaqa aypar aparanllapa kusa mas karguyjunkunapa
naypanman. 13 Chaynulla tistigukunatapis, Estebanpa kuntran rimar
llullakunanllapapaq maskaranllapa. Chaymi kaynu niranllapa:
—Kay runaqami kusa saqra mana rimaypaqkunata waran riman
Dyuspa wasinpaq, chaynulla kusa allin mantakushanpaqmapis.
14 Chaynullami uyapasha kanillapapis kaynu niqta: ‘Nazaretmanta
Jesusshi, Dyuspa wasinta ratachiyanqa. Chaynullashi Moisés
kustumrinta qumashanchikllapatapis ukmanpaqna tikrayanqa’ nir.

15 Chaynu nitinllapami, tukuy kusa mas karguyjunkuna, Estebanta
chaparqa, rikaranllapa kusa angelnula qaqllitayjunta.

7

Estebanmi allita rimaran

1 Chay kurakunapa mantaqninmi Estebantaqa kaynu nir tapuran:
—Qampaq chaynu rimayashanllapaqa, ¿chiqapchu, manaqachu
mana? nir.
2 Chaymi Estebanqa niran:
“Ukniykuna, taytituykuna allita uyapamayllapa: Kusa puytiq Tay-
tanchik Dyusmi, unay rukunchik Abraham Mesopotamia pwiblul-
lapi kar, manaraq Harán pwibluman taq riyatin, payman rikari-
ran. 3 Abrahamtaqa niran: ‘Pachaykita, aylluykikunata dijar, riy
chay pachata nuqa rikachishuyani chayman’ nir. 4 Chaynu nit-
inmi, Abrahamqa chay tayashan Caldea pwiblumantaqa lluqshir rir,
Harán pwibluman ĉhar, chaypina taran. Chaymanta taytan wanutinqa,
Abrahamtaqa Tayta Dyus apamuran, kay tayashanchikllapa Israel
pachamanqa. 5 Piru kaypiqami Abrahamtaqa mana irinsyantaqa
quranchu, uk ĉhakisitunta sarukuchinanlapaqmapis. Piru mana kaypi
qurmapis, arniranmi pay wanutinqa wamrankunana kay pachapiqa
tananllapapaq. Chaynumiri arniran manaraq wamranmapis kayatin-
raqchu.
6 “Chaynullami Dyusqa niranpis: ‘Aylluykikunaqami kay tayashan-
llapamantaqa lluqshir rir uklaw pachakunapi kwatru-syintus (400)
añuta tanqallapa furastirukuna yupay, kusata sirbikur, qischakar ima.
7 Piru chay nasyun aylluykikunata sirbikuchir qischaqkunataqami nuqa
kastigashaq. Chaymantami paykunaqa lluqshir shamur, kay lugarpina
sirbimanqallapa’ nir.
8 “Chaynu nirmi Dyusqa Abrahamwan uk tratuta ruraran, tukuy Is-
raelmanta kaqkunaqa siñal kustumrita ruranan llapapaq * nir. Chaymi
Abrahamqa wamran Isaac nasishanmanta uchu diyayjunna katinqa
siñal kustumrita ruraran. Chaynullami Isaacpis wamran Jacobo nasit-
inqa ruraran. Chaymi Jacobupis wamrankunawan chay Israel runaku-
napa dusi pwiblunkunapa rukunkunawanqa ruraran.
9 “Chay dusi rukunchikllapamantami uknin shutiq José. Paytami
ukninkuna ĉhiqnir Egiptuman rantikuran. 10 Piru Tayta Dyusmi, Josiwan
kar, qischakatinmapis kusata llakipar kusa yaĉhaqpaq imana tikraran
Egiptupa mantaqnin Faraonpa naypanpiqa. Chaymi ashwan Faraonqa,
Josita numraran pay mantakuna wasinpi, chaynulla chay pwiblupa
mantakuqninna kananpaq.
11 “Piru chaymantami chay Egipto pachapi chaynulla Canaán
pachapiqa kusala mallaq tyimpu katin, kusalata qischakaranllapa.
Chaqa manari imapis karanchu rukunchikllapakuna mikunanllapa-
paqqa. 12 Chaymantami, Jacobuqa Egiptupishi trigu kan nir yaĉharqa,
kaĉharan wamrankunata, chay rukunchikkuna karan chaykunata.
Chaymi paykunaqa riranllapa puntataqa. 13 Qashan ishkay kutipaqna
ritinllapaqa, Josiqa ukninkunata niran, payqashi ukninllapa nir.
Chaynu José ukninkunata nitinmi, Faraonqa yaĉharan mayqan
ayllumantami Josiqa nirmapis.

---

* **7:8** Kay tratupaq mas intrakanarqa rikashun Génesis 17.1-14.

14 “Chaymi Josiqa kaĉhakuran taytan Jacobuta, tukuy aylluntinta
apananllapapaq. Tukuy ayllunkunaqami sitintay sinku (75) kasha kan-
qallapa. 15 Chaynu rirmi Jacobuqa Egiptupi tayar, chaypina wanuran-
mapis. Chaynullami unay rukunchikllapakunamapis chaypi wanuran.
16 Chaymantaqa Jacobupa kwirpunta aparanllapa Abrahampa unay
tashan pwiblu Siquempi pantyunninman pampaq. Chaqa chaytaqami
Abraham rantisha karan, uk runa Hamor shutiqpa wamrankunamanta.
17 “Taytanchik Dyusmi, Abrahamta tukuy ima pasayanqa nir arnishan
tyimpu shipchamuyatinnaqa, Israel runakunaqa kusala achkana karan
Egiptupiqa. 18 Chay tyimpumi Egiptupiqa mantakuran uk gubyirnuna.
Payqami Jositaqa mana riqsishachu karan. 19 Chaymi chay gubyir-
nuqa ingañar ima kusalata qischaranllapa unay rukunchikkunataqa.
Chaynullami mantakuranpis ullqu wamritukuna chayraq nasitinqa,
dijatinllapa wanur amana achkayananllapapaq.
20 “Piru chay tyimpupimi Moisés nasiran. Paymi kusala shumaq
wamritu karan Dyuspaqqa. Chaymi Dyus yanapatin taytankunaqa
wasinpi pakaqnula kimsa misista purichiranllapa. 21 Chaymanta
wasinpi manana pakayta puytir waqtalapi dijasha katin, † Faraonpa
warmi wamran tarir apar, kusa shumaqta kriyakuran wamranta yupay.
22 Chaynumi Moisesqa winaran Egipto runakunapa yaĉhayninkunata
kusata yaĉhakur. Chaymi Moisesqa kusa puytiq karan rimananpaq,
chaynulla imata ruranapaqmapis.
23 “Kwarinta añuyjunna karqa, Moisesqa watukuran Israel masin
runakunata, paypa chiqap ayllunkuna katin. 24 Chaymi Egiptumanta
runa, paypa ayllu masinta maqaqta rikarqa, washananrayku chay
Egiptumanta chaytaqa wanuchiran. 25 Chaqa payqari yarpuran, Is-
rael aylluykunaĉhi allita kwintata qukar ninqallapa: ‘Dyusmi, Moises-
rayku Egipto runakunamanta washamashunllapa’ nir. Piru paykunaqa
mana kwintata qukaranllapachu. 26 Chaymanta, allaqnin ishkay Is-
rael runakunata maqanakuqta tariran. Chaymi payqa washanachiyta
yarpur niran: ‘Qamkunaqami chay ayllulla kankillapa, ¿imapaqtaq
uknikillapa uknikillapaqa maqanakur ima qischanakunkillapa?’ nir.
27 “Piru ukninta masta qischaq chayqa, Moisesta kumsar niran: ‘¿Pitaq
qamtaqa uk mantakuq jwista yupayqa ĉhuramushusha nuqakunamanqa?
28 ¿Manaqachu qamqa, quya imanuĉhi uk Egiptumanta runata wanuchi-
rayki, chaynulla nuqatapis wanuchimanayanki?’ nir. 29 Chaynu nit-
inmi, Moisesqa alsakar riran Madián shutiq pachaman. Chaypimi
furastiru yupay tayatin, ishkay wamrankuna nasiran.
30 “Kwarinta añuna pasasha katin Moisés chunllaq lugar Sinaí sirkapi
kayatinmi, sarsapi nina ratakuq rurimanta uk ángel ‡ payman rikariran.
31 Chaymi Moisés chayta rikarqa kusalata dispantakaran. Chaymanta
mas qimikar rikashaq niyarqa, uyaparan Amitunchik kaynu niqta:
32 ‘Nuqami unay rukuykikuna Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin
kani’ nir. Piru Moisesqa kusalata manchakur chukchukyashanrayku,
mana chapanaranlamapischu. 33 Chaymi Amitunchikqa kaynu niran:

† **7:21** Taytankuna mana wanunanta munarmi, kanastitalaman itar yakupa ĉhaypinkaqlapi pakar ĉhuraran ama wanunanpaq. Mas allintaqami intrachimanchik Exodupi 2.2-10. ‡ **7:30** Ángel nirqami intrachimanchik Dyus angelpaq tikrakar rikariran Moisesman nir. Masta intrakanarqa rikashun Éxodo 3.1-5.

‘Llanqikita urquy. Chaqa kay lugar kayashaykiqami, kusa santu lugar. 34 Nuqami allita rikasha kani pwibluymanta runakuna imanu
Egiptupi qischakatinmapis. Paykunatami uyapasha kani kusata llakir
qayĉhakutinmapis. Chayraykumi ishkimusha kani paykunata washanay-
paq. Chaymi shamuyna. Chaqa Egiptumanmi kaĉhashuyani’ nir.
35 “Unaymi paykuna, Moisesta disprisyar ‘¿Pitaq kaĉhashusha
mantakuq jwis yupay kanaykipaq?’ niranllapa. Piru Dyusmi kaĉharan
mantakuq kar washakunanpaq, imanutaq angelnin chay sarsa rurinpi
rikar intrachishannulla. 36 Chaymi Moisesqa, milagrukunata, chaynulla
mana ruraypaq shumaq imakunata rurar ima Egiptumantaqa
lluqshichir unay rukunchikkunataqa apar pasachiran chay chupika
mar yakupa rurinta. Chaynumi milagrukunata rurar ima, chay
chunllaq lugarkunapi kwarinta añuta puriran. 37 Chaqa Moisesllami
Israel runakunatapis niran: ‘Dyus Amitunchikmi qamkunamanta
ukta akranqa nuqa yupay rimaqnin kananpaq. Chayna qamkunaqa
kasunaykillapapaq’ nir.
38 “Israel runakuna chunllaq lugarpi tantakasha katinmi, Moisesta,
angelqa Sinaí sirkapi shumaq imakunata willaran. Payna rukunchikku-
nata imanu kawsananllapapaq nir intrachitin, nuqanchikkunatapis in-
trachimashallapa kasurna kawsanallapapaq.
39 “Piru rukunchikkunaqami mana uyakunar disprisyashanlla-
parayku ashwan Egiptuman tikrakanaranllapa. 40 Chaymi Aaronta
niranllapa: ‘Moisés Egiptumanta urqumaranllapa chayqa, mana
rikarinnachu. Chayraykumi dyuskunata ruratki, yanapar Egiptuman
apamananllapata munanillapa’ nir. 41 Chaynu nitinllapami, Aaronqa
ruraran uk dyus bisirrunuta. Chaynami animalkunata wanuchir,
rupachir imana fyistata rurar aduraranllapa chay paykunalla rurashan
dyustaqa. 42 Chayraykumi Dyusqa paykunamanta ashur, dijaran syilupi
tukuy ima kaqkunata aduranannllapapaq. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin,
rimaqninkunaqa kaynu nir iskribisha kayaq:
‘Israel runakuna, ¿qamkunachu chay kwarinta añukunata chunllaq lugarpi
karqa,
animalkunata wanuchir, ufrinditata ĉhurar ima aduramaraykil-
lapa?
43 Ashwanmi qamkunaqa chay yanqa dyus Molocta andasninpi purichi-
raykillapa.
Chaynullami Refán qullarpa ritratunta ima rurar dyus nir adu-
raraykillapa.
Chaykunata adurashaykillaparaykumi,
nuqaqa pwibluykimanta urqur, Babilonia pwiblumanmatapis mas
wakaqman itakushaykillapa’ nir.
44 “Unay rukunchikkunami chay chunllaq lugarkunapiqa ruraran
Dyusta aduranannllapa tuldu wasita, imanutaq Dyus, Moisesta rikachir
willaran chaynulla. Chaytaqami purichiqllapapis Dyuswan tratuta
rurashanpaq yarpunanllapapaq. 45 Chay tuldu wasitaqami ayka
añukunata purichiyarqa, Josuewan apar rir uk pwiblumanta kaqkunata
binsir taran, Tayta Dyus arnishan pachapi. Chay tuldu wasiqami chayp-
iqa karan Davidpa tyimpunkaman.
46 “Davidtaqami Tayta Dyusqa shumaqta rikar, kusata yanaparan.
Chaymi Davidqa mañakuran Dyusta aduranannllapa wasita ruratin,

chaypina Jacobupa Dyusnin tananpaq. 47 Chaynu mañakusha katin-
mapismi, wamran Salomón ruraran Dyusta aduranallapa wasitaqa.
48 Piru allita yaĉhashanchikllapanu syilumanta Taytanchikllapa Dyusqami,
mana runakuna rurashan wasikunapichu tan. Chaypaqmi Dyuspa
rimaqninqa kaynu nisha kayaq:
49 'Unaq syilumi, tar mantakunay.
Nataq pacha-shuypaqa ĉhakiy shanan.
¿Imanu wasitataq rurayanqallapa nuqapaqqa?
¿Mayqantaq tanay wasiqa kanqaqa?
50 Nuqami tukuy imata rurasha kani' nir".
51 Chaynu Dyuspa rimaqnin nishanta willarmi, Estebanqa niranpis:
"Qamkunaqami unaymanta kusala mana intrakaq, anku shun-
qukuna kankillapa. Chaynullami chay mana kriyiqkuna yupay mana
kasukuq, mana shumaqta yarpuqkuna ima kankillapa. Chaynu
karmi maydiyapis Dyuspa Santu Ispiritunpa kuntranla kankillapa.
Chaynuqami unay rukuykillapa yupaylla kankillapa. 52 Chaymi ni-
mayllapa, ¿Dyuspa mayqan rimaqnintataq mana qischaranchu chay
unay rukuykillapaqa? Paykunami, wanuchiranllapa Dyuspa Akrashan
Cristunmi shamuyanqa nir yaĉhachikuqkunata. Piru chaynumapis
Dyuspa Akrashan Cristun shamutinqa, kuntrankunaman qukur ima
wanuchiraykillapa. 53 Chaynullami Dyus mantakushanta angelkuna,
Moisesta willatin, intrachishutinllapapis mana kasukuraykillapachu"
nir.

Estebantami wanuchiranllapa

54 Chaynu Esteban nitinmi, payta kuntrashanllaparayku chay kar-
guyjunkunaqa kusata piñakur kirunllapamatapis richyachiranllapa
ima. 55 Piru Estebanqami, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, unaq
syiluman chapakur, Dyusninchikta kusa llipyaraqta rikaran. Chaynulla
rikaranpis Jesús, Dyuspa allilaw qichqanpi shaqta. 56 Chaymi Estebanqa
niran:
—¡Rikayllapa! ¡Syilutami rikani kiĉhakashata! Rikanipismi Dyusmanta
Shamuq Runata paypa allilaw qichqanpi shaqta nir.
57 Piru chaynu nitinqa, chay runakunaqa mana uyapanar rinrinllap-
ata kirpar, qayĉhakur ima, tukuynin kallparanllapa Estebantaqa aypaq.
58 Chaymanta ayparqa, chay pwiblumanta lluqshichir, rumikunawan
sitaranllapa. Chaymi chay llullakuq tistigukunaqa raĉhpanllapata urqur
inkargaranllapa uk musu runa Saulo shutiqta.
59 Chaynu sitayatinllaparaqmi, Estebanqa mañakuran kaynu nir:
"Amituy Jesucristo, ispirituyta rikapamanki".
60 Chaynu nirqa, qunqurikur kusala jwirtita rimar niran: "Taytituy,
amami kay uchakushanllapataqa kwintachankichu" nir.
Chaynu nirqami, wanuranna.

8

Saulumi kriyiqkunata kusata qischaran

1-2 Chayta rikarmi, Sauluqa yarpuran: Estebanta wanuchirqami
allinta tukuyanllapa nir. Nataq chay kusala allin llakipakuq runaku-
nalami Estebantaqa pamparanllapa kusata paypaq waqar ima. Chay-
manta chay diyallami Jerusalenpiqa, Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi
puriq qallariranllapa qischananllapapaq. Chaymi tukuy kriyiqkunaqa

shikwakar, riranllapa Judeapa, Samariapa pwiblunkunaman. Piru
apustulkuna-shuypaqa mana lluqshiranllapachu Jerusalenmantaqa.
3 Chaykamanqami Sauluqa kusalata qischaq Jesucristupi kriyiqku-
nataqa. Chaymi wasin wasin yaykur, ullqutaraq warmitaraq aysaĉhakur
lluqshichimuqllapa karsilman apananllapapaq.

Samariapimi Jesucristupaq yaĉhachikuranllapa

4 Nataq Jerusalenmanta wakta kayta shikwakaqkunaqa, may
rishankunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuranllapa kriyirna
washakananllapapaq. 5 Paykunamanta uknin Felipimi, Samaria
pwibluman rir ĉharqa, Dyuspa Akrashan Cristunpaq yaĉhachikuq
qallariran. 6 Chaynu yaĉhachikutinmi tukuyla tantakashakunaqa
kusalata uyakuqllapa, Felipe imata nitinpis. Chaynullami rikaqllapapis
Felipe, Dyuspa pudirninwan milagrukunata ruratin ima. 7 Kusa achka
runakuna dyablupa yarpuyninwan kaqkuna alliyaqllapa. Felipita
uyar, dyablukunapa yarpuynin runakunata qayĉhachir, lluqshiqllapa.
Chaynullami achka mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna, chaynulla
kujukunamapis alliyaranllapa. 8 Chaynu katinmi, chay pwiblupiqa
tukuyla kusata aligriyaqllapa.
9 Piru chaypiqami karan uk runa, Simón shutiq. Paymi unaymanta-
pacha Samaria pwiblumanta runakunata wasqakur, kriyichisha karan:
Payqashi kusa puytiq runa nir. 10 Chaymi tukuy wamrantin, rukuntin
paytaqa kusata uyakuqllapa. Paykunami niqllapa: “Kay runa, Dyuspa
pudirninwan. Chayrayku tukuy riqchaq milagrukunata rurayta puytin”
nir. 11 Chaynu nir imami, paytaqa kusata kasuqllapa unaymanta-pacha
wasqakur kriyichisha kashanrayku.
12 Piru Felipe, Dyuspa shumaq rimayninta Jesucristupa
shutinpi kriyirmi, Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapapaq nir
yaĉhachikutinmi, warmipis ullqupis kriyirna tukuyla shutikuranllapa.
13 Chaynulla chay wasqakuq Simonpismi, Felipe nishanta kriyir,
shutikuran. Chayna Felipipa pullan puriqna qallariran. Achka
milagrukunata Felipe ruratin rikar, Simonqa kusalata dispantakaran.
14 Chaymanta Jerusalenpi apustulkunaqa “Samaria pwiblupi
runakunaqashi Dyuspa rimayninpi kriyishallapana” nir yaĉharqa,
Pedruwan Juanta kaĉharanllapa. 15 Paykunaqa Samaria pwibluman
ĉharqa, Dyusman mañakuranllapa Santu Ispiritunwanna mushuq
kriyiqkunaqa kananllapapaq. 16 Chaqa, manaraqmi kriyiqkunamanqa
shamushachu karan, Dyuspa Santu Ispiritunqa. Piru paykunaqami
shutikushallapana karan Amitunchik Jesucristupa shutinwanqa.
17 Chaymi Pedruwan Juanqa, kriyiqkunapa ananman makinkunata
ĉhuratin, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kidaranllapa.
18-19 Chaynu apustulkuna kriyiq runakunapa ananman makinkunata
ĉhuratinllapa, Dyuspa Ispiritun paykunawan kidatin rikaran, chay Si-
monqa. Chaymi apustulkunata qillayta arnir, kaynu niran:
—Chay pudirta qumayllapa, nuqapis makiykunata mayqanpa anan-
man ĉhuratiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kananpaq nir.
20 Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:
—Tayta Dyus pudirninta qumanchik chayta rantinashaykirayku, qil-
laynikiwan pulla chinqankillapa. 21 Qamqa mana ima dirichuyjunchu
kanki nuqakuna rurashayllapata ruranaykipaqqa. Chaqa qampa shun-
quykiqami Dyuspaqqa mana allinchu. 22 Chaymi ashwan uchaykita

dijar, Tayta Dyusman tikrakar mañakuy ichapis pirdunashunman chay
mana allinta yarpushaykimantaqa. 23 Chaqa yaĉhayanimi shunquykip-
iqa kusata inbidyakayanki nir. Chaymi uchaykiqa prisu yupayna
purichishuyan nir.
24 Chaynu Pedro nitinmi, Simonqa niran:
—Amitunchikman mañakupamayllapari. Chaqa manami munanichu
chay nimashaykillapanulla imapis pasamanantaqa nir.
25 Chaymanta Pedruwan Juan, Dyuspa rimayninta
yaĉhachikurllapanaqa, tikrakaranllapana Jerusalenman, Samariapa
pwiblunkunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu ima.

Felipimi parlaran Etiopiamanta runawan

26 Chaymantaqami Dyuspa uk angelnin Felipiman rikarir niran:
—Sharir riy surlawman, Jerusalenman nanta rishaykinu Gaza
pwiblukaman. Chay nanqami chunllaq lugarta pasan.
27 Chaymi Felipiqa sharir, riran. Riyarmi, nanpiqa rikaran Etiopía
pwiblumanta uk runata. Payqami uk kusa karguyjun eunuco karan.
Chay payllami gubyirna Candace shutiqpa imankunata rikaq. Chay
runami risha karan Jerusalenman Tayta Dyusta aduraq. 28 Chaymanta
qashan pwiblunman tikrakar, uk karritapi tasha riyaran, Dyuspa ri-
maqnin Isaías iskribishan libruta liyiqnu. 29 Chaymi Dyuspa Ispiritun
Felipitaqa niran:
—Rir qimikay wak karritaman nir.
30 Chaymanta Felipe chay karritaman qimikar chay runa, Isaiaspa
librunta liyiqta uyaparqa, kaynu nir tapuran:
—¿Intrakankichu kay liyiyashaykitaqa? nir.
31 Chaynu taputinqa chay runaqa niran:
—¿Imanunari intrakashaq, mana mayqanpis intrachimatinqa? nir.
Chaymi Felipitaqa rugaran kaynu nir:
—Karritayman iqamur qichqaypi tay nir.
32 Nataq chay librupi liyiyashanqami kaynu niyaran:
“Imanutaq Uyshata wanuchitin,
millwanta rututinllapamapis uyarala,
chay yupaymi paypis mana imatapis rimaranchu.
33 Pinqaypaqta ruraranllapa.
Chaynulla mana llakiparchu, allin runa katinmapis uchacharanl-
lapa.
Piru mayqanpis mana yarpuranchu ¿imanumi payqa maydiyaqa
kanqa? nirqa.
Chaqa wanuchirna kay pachamanta ashuchiranllapa” nir.
34 Chaymi chay karguyjun runaqa tapuran Felipitaqa kaynu nir:
—Willamay-ari, ¿pipaqtaq rimayan kay Dyuspa rimaqninqa? ¿Paylla-
paqchu, manaqachu ukpaq?
35 Chaymanta Felipiqa chay runa liyiyashanpaq willar, intrachiran
Jesuspaq: “Imanumi washamanchikllapa” nir. 36 Chayna parlar riyarl-
lapaqa, uk lugar yakuyjun kaqta pasayarqa, chay karguyjun runaqa
niran:
—Kaypi kan yaku. ¿Manachu nuqapis shutikuyman? nir.
[37 Felipiqa niran:
—Tukuy shunquykiwan kriyitkiqami, puytini shutichishuyta.
Chaymi chay runaqa niran:

—Kriyinimi, Jesucristuqa Dyuspa Wamran nir.]

38 Chaymi karritanta yarachir, ishkantin ishkir, yaykuranllapa yakuman. Chaymi chaypina Felipiqa shutichiran eunucutaqa. 39 Chaymanta yakumanta lluqshitinllapaqa, Amitunchikpa Ispiritun Felipitaqa illaqmanta apatin, chay runaqa mana rikarannachu. Piru chaynumapis ashwan kusa aligrina riran. 40 Nataq Felipiqa Azoto pwiblupi rikariran. Chaymi pwiblun pwiblun riran, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu, Cesarea pwibluman ĉhanankaman.

9

Saulumi Amitunchikpina kriyiran

1-2 Chaykamanqa Saulo-shuypaqa mana shaykuq, rimapakur puriran, Amitunchikpi kriyiqkunata wanuchiyta yarpur. Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman rir mañakuran uk urdinta. Chaywanna Damasco pwibluman rir, tantakananllapa wasikunaman yaykur Jesuspi kriyiqkunataqa tarir ullquta, warmita ima prisur Jerusalén pwibluman apamunanpaq. 3-4 Chaymanta, Damasco pwibluman rir ĉhayatinllapanaqa, nanpi illaqmanta kusala llipya intiru, syilumanta achkirachikamuran Saulo kayashanmanqa. Chaynu achkirachikamutinqa, pachaman ratar, uk rimayta uyaparan kaynu niqta: "¡Saulo, Saulo! ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?" nir.

5 Chaymi Sauluqa niran: "¿Mayqantaq kanki, Taytituy?"

Chay rimaqqami niran: "Nuqami Jesús kani, mayqanpa ikinpiĉhi qischanaykipaq puriyanki chay. [Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuĉhi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi ĉhachikarqa paylla nanachikun chay yupay".

6 Chaymi Sauluqa manchaysalla chukchukyayar, kaynu nir tapuran: "Taytituy, ¿imatataq ruranaypaq allin kanqa?" nir

Amitunchikqa niran:] "Sharir, riy Damasco pwibluman. Wakpimi willashunqallapa imatami ruranki nirmapis".

7 Chaynulla Sauluwan riqkunapis uyaparan chay rimaytaqa. Piru manami mayqantapis rikaranllapachu. Chaymi kusalata dispantakaranllapa. 8 Chaymanta, Sauluqa ratashanmanta sharir, manana rikakuyta puytiranchu. Chaymi pullan kaqkunaqa, makinmanta aysakurna, aparanllapa Damasco pwiblumanqa. 9 Chaypiqami kimsa diyatana karan mana chapakur; mana mikur, mana imatapis upyar imalamapischu.

10 Damasco pwiblupiqami taq Amitunchikpi kriyiq uk runa Ananías. Chaymi Amitunchikqa, rikapakuyninpi payman rikarir, kaynu niran: "¡Ananías!"

Payqa niran: "Kaypimi kani, Taytituy" nir.

11 Chaymi, Amitunchikqa niran: "Sharir, riy chay kalli Dirichu shutiqman. Chaypimi Judaspa wasinpi tapukuy uk runa Saulo shutiqpaq. Payqami Tarso pwiblumanta. Paymi Dyusman kusata mañakuyan. 12 Chaymi, rikapakuyninpi rikashusha wasiman ĉhar yaykur, makikikunata ananpi ĉhuratki qashan rikakuyan" nir.

13 Chaynu Amitunchik nitinmi, Ananiasqa niran: "Taytituy, kusa achka runakunami parlamashallapa paypaqqa, tukuy mana allinkunata Jerusalenpi qampi kriyiqkunata rurashanpaq. 14 Kananqami

chay runaqa kay Damasco pwiblumanna shamusha, kurakunapa mantaqninkuna kaĉhamutin, qampi kriyiqkunata apar prisunanpaq” nir.
15 Chaynu nitinmapis, Amitunchikqa kaynu nir kaĉharan: “Riy.
Chaqa paytami akrasha kani nuqapaq rimar yaĉhachinanpaq chay Israel
runakunata, chaynulla mana Israel runakunata, gubyirnunkunata ima.
16 Nuqami paytaqa intrachishaq, nuqapaq rimar yaĉhachikurqa kusata
qischakayanqa” nir.
17 Chaynu Amitunchik nitinqa, Ananiasqa riran, chay maypiĉhi Saulo
kayashanman. Chayman ĉharqa, wasiman yaykur Saulupa ananpi
makinkunata ĉhurar, niran:
—Kriyiq masiy Saulo, nanta shamuyatki Amitunchik Jesús qamman
rikariran chay paymi kaĉhamasha nawiki rikakutinna, Santu Ispiritu
qamwanna kananpaq nir.
18 Chayta nitinmi chay kutilla, Saulupa nawinmantaqa pispa yu-
paylla wiqtikuna rataran. Chaymi qashan rikakurna sharir shutiku-
ran. 19 Chaymantaqa mikur kusa jwirsayjunna tikrakaran. Chayna
Jesucristupi kriyiqkunawanqa pullana taran Damasco pwiblupiqa, ayka
diyallataqa.

Saulumi Damascupi yaĉhachikuran

20 Chaymantami Sauluqa, Damasco pwiblupiqa Israel runakunapa
tantakananllapa wasikunapi yaĉhachikuran, “Jesucristuqa, Tayta Dyuspa
Wamranmi” nir. 21 Chaynu yaĉhachikutinmi, tukuy chay uyakuqkunaqa
dispantakashalla ninakuqllapa: “¿Manachu kay runa Jerusalenpiqa, Je-
suspi kriyiqkunapa ikinpi puriq prisur ima qischananpaq? ¿Manachu
chaynu kar, kaymanpis shamuran Jesuspi kriyiqkunata prisur, kuraku-
napa mantaqninman qukunanpaq?” nir.
Chaynu nir imami, paykunapura parlaqllapa. 22 Piru chaynu ni-
nakutinllapamapis, Sauluqa mana mayqantapis mancharchu, kusata
animakur yaĉhachikuran: “Jesusmi, Dyus Akrashan Cristun chiqap
washamaqninchikllapaqa” nir. Chaynu nir yaĉhachikutinmi, Damasco
pwiblupi taq Israel runakunaqa alliplata yarpupakuranllapa.
23 Chaymanta, ayka diyakuna pasatinnaqa, chay runakunaqa tanta-
kar parlaranllapa Saulutaqa wanuchinanllapapaq. 24 Piru Sauluqami
yaĉharan, tukuy unaq, tukuy tutashi chay ĉhiqniqninkunaqa yarakuyan,
chay pwiblumanta lluqshina punkupi, pay yarquqta wanuchinanllapa-
paq nir. 25 Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa Saulutaqa uk kanastaman
itar, chay pwiblupa ridurninpi rumiwan llutakasha pata kaq chaypa
ananman iqachir, chaylata tuta waqtalawman ishkichiranllapa.

Saulumi Jerusalenpi

26 Chaymanta Saulo, Jerusalén pwibluman ĉharqa, Jesucristupi kriy-
iqkunaman pullachakayta munaran. Piru payta kusata manchashan-
llaparayku mana kriyiranllapachu, “Jesucristupi kriyiyanqa” nirqa.
27 Nataq Bernabimi Saulutaqa aparan apustulkunaman. Chaymi apus-
tulkunataqa parlaran, imanumi Sauluqa nanpi Amitunchikta rikatin,
payqa parlaran, chaynulla imanumi yaĉhachikuran Amitunchik Jesuspaq
Damasco pwiblupi, mana mayqantapis manchar imachu nir.
28 Chaynami Sauluqa Jerusalenpi kidar, paykunawanna puriran.
29 Chaynullami mana manchakur imachu Amitunchikpaq yaĉhachikuq,
chay griego rimaq Israel runakunawan parlar, willanakur ima.

Piru chay runakunaqami Saulutaqa wanuchiyta yarpuranllapa.
30 Chaymanta kriyiq masinkuna chayta yaĉharmi, Saulutaqa Cesarea
pwibluman apar, paypa pwiblun Tarsumanna kaĉharanllapa.
31 Chaynami Judeapa, Galileapa, Samariapa pwiblunkunapi Jesu-
cristupi kriyiqkunaqa kusa shumaqtana kawsaqllapa, mana qischakar-
nachu. Chaymi ashwan Amitunchik munashannulana kawsaqllapapis.
Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, masna achkayaranlla-
papis.

Pedrumi Eneasta allicharan

32 Chay tyimpukunapimi Pedruqa, Jesucristupi kriyiqkunata watukur
puriq. Chaymi Lida shutiq pwiblupi taqkunatapis riran watukuq.
33 Chayman ĉharqami, tarinakuran uk runa Eneas shutiqwan. Paymi
mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kar, uchu añupaqna mantanlapi
karan. 34 Paytami Pedruqa niran:

—Eneas, kananqami Jesucristo alliyachishunna. Chaymi sharir, man-
taykita tantay nir.

Chaynu nitinmi, Eneasqa chay kutilla allinna shariran. 35 Chaymi,
chay Lida pwiblupi, Sarón pwiblupi taqkunaqa, rikaran imanumi Eneas
sharitinmapis. Chayta rikarmi, uchanllapakunata dijar, Jesucristupina
kriyiranllapa.

Pedrumi Dorcasta kawsachimuran

36 Lida pwiblupa shipchanpimi kaq uk pwiblu Jope shutiq. Chaypimi
karan uk warmi, Amitunchikpi kusata kriyiq. Paymi shutiq Tabita.
Nataq, griego rimaypi-shuypaqa “Dorcas” nir. Chay warmisitaqami
kusa allinkunata rurar, mana imayjunkunata yanapar ima kawsaq.
37 Chaymantami chay diyakunapiqa qishar wanuran. Chaymi kwirpun-
taqa paqachir ima aparanllapa wasipa altun unakaqnin kwartuman
chutarachiq. 38 Chaymi chay Lida pwiblupi Pedro katin, Dorcaspa kriyiq
masinkunaqa ishkay runata kaĉharanllapa, Pedruta kaynu willananlla-
papaq: “Dorcas wanusha katin, kananllashi rinki Jopiman, ama tar-
darchu” nir.
39 Chaymi Pedruqa paykunawan riran. Chaymanta ĉhatinqa, aparan-
llapa Dorcas chutarayashanman. Chaypimi achka byuda warmikuna,
Dorcaspa ridurninman tantakasha, kusata waqayaranllapa. Chaynu
waqarllapami, Pedrutaqa uknin uknin rikachiranllapa, manaraq wanu-
yar raĉhpanta rurashankunata ima.
40 Chayna Pedruqa, chay ruripi kaqkunataqa tukuyta waqtaman
urqur, payqa qunqurikur Dyusman mañakuran. Chaymantaqa chay
wanushata chapar, niran:

—Tabita, shariy, nir.

Chaynu nitinmi, chay warmisitaqa chay kutilla, nawinkunata cha-
pakuchiran. Chayna Pedruta rikarqa, das taran. 41 Chaymanta, Pedruqa
makinmanta chutar sharichir, kriyiq masinkunata, byuda warmiku-
nata qayar, Dorcastaqa kawsaqtana paykunapa naypanman apamuran.
42 Chaymi chayta Jope pwiblupi yaĉharllapaqa, kusala achka kriyiranl-
lapa Amitunchikpiqa. 43 Pedrupismi, achka diyakunata Jope pwiblupiqa
kidaran, uk runa Simón shutiqpa wasinpi. Simonqami qarata blan-
duchar trabajaq.

10

Pedrumi Corneliuwan

1 Nataq Cesarea pwiblupimi taq uk runa Cornelio shutiq. Paymi
uk kwartil Italiano shutiqmanta suldadukunapa uk mantaqnin karan.
2 Payqami mana Israel runa karmapis tukuy chay wasinpi ayllun taqku-
nawan Dyusta allipta kasur, aduraqllapa. Chaynu karmi, qillaynin
kaqkunamatapis, Israel runa ministiqkunata qur yanapaq. Chaynulla
waran waran Taytanchik Dyusman mañakuq.

3 Chaymi uk diyaqa tardi, alas tris yupayna katin, Corneliuqa rika-
pakuyninpi Dyuspa angelninta rikaran. Chaymi Dyuspa angelninqa pay
kashanman yaykur, kaynu niqta uyaparan: "¡Cornelio!" nir.

4 Chaymi, Corneliuqa angelta kusata chapar manchakur, tapuran:
"¿Imatataq munanki, Taytituy?" nir.

Angelqa niran: "Tayta Dyusmi uyashusha, payman mañakutki.
Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis, shumaqta rikashusha.
5 Kananlla Jope pwibluman kaĉhakuy apamunanllapapaq uk runa
Simón shutiqta. Paytami ninllapapis Pedro nir. 6 Payqami tukayun
Simón, qarata blanduchar trabajan chaypa wasin, mar yakupa
manyanlapi, chaypi tayan. [Chaymi shamurqa imata ruranaykipaqpis
willashunqa]".

7 Chaynu ángel parlar ritinnaqa, Corneliuqa uk suldadunta, chaynulla
ishkay sirbikuqninta qayamuran. Chay suldadunqami Dyuspi kusata
kriyiq. Chaynulla pay Corneliutapis kusata kasuq. Chaynu katinmi
Corneliuqa chay suldadunpaq kusata yarpuq. 8 Qayamur paykunata
chay rikashanta manyaqla parlarqa, kaĉharan Jope pwibluman.

9 Allaqninqa yaqqana Jopiman ĉhayatinllapa, alas dusi yupaynaqa
Pedruqa iqaran wasipa ananman, Dyusman mañakunanpaq.
10 Payqari kusata mallaqnar, mikunayaran. Chaymanta mikunanta
kamakachinanllapakamanqa, rikapakuyninpi rikaran syilu kiĉhakaqta.
11 Chaynu syilu kiĉhakatinqa unaqmanta ishkimuyaran uk atun pullu
kada manyankunamanta watakasha. 12 Chay pullu watakashapa
rurinpiqa karan tukuy riqchaq mana mikuypaq animalkuna, kwatru
ĉhakiyjun animalkuna, largu kurukuna, pariq kurukuna ima. 13 Chay
rikapakuyninpi uyaparanpis syilumanta kaynu niqta: "Pedro, sharir
wanuchir, mikuy" nir.

14 Piru Pedruqa niran: "Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana
mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis" nir.

15 Chaynu nitinqa, qashan chay rimaqqa niran: "Tayta Dyus tukuy
imatapis 'Allin' nishantaqa, ama 'Mana allin' niychu qamqa" nir.

16 Chaynullamiri kimsa kuti willaran. Chaymantaqa qashan
tikrakaranna syiluman chay pulluqa. * 17 Pedruqa kusata yaĉhayta
munaran chay riqchaq rikapakushanpaq, ¿imataq kanqa chayqa? nir.
Chaypaq kusata yarpupakunankaman, Cornelio kaĉhashan runakunaqa
ĉharanna Simonpa wasinmanqa, Pedrupaq tapukur. 18 Chay wasiman
ĉharnaqa kusa jwirtita rimar tapukuranllapa:

—¿Kaypichu Pedro ninllapa Simón shutiq runa tan? nir.

---

* **10:16** Dyus, Pedruta kay rikachishanpaqmi intrachinayaran, mayqan runapis Dyuspi kriyiq kar, maylawmanta karpis, chaylla Dyuspaqqa. Mana ukman ukmanchu nir.

19 Pedruqari chay riqchaq rikapakuyninpaq yarpuyatinlla, Dyuspa
Santu Ispiritunqa niran: “Chapay. Kimsa runakuna maskashuyan.
20 Sharir, ishkir paykunawan riy ama imapaqpis yarpupakurchu.
Nuqami chay runakunataqa kaĉhamusha kani qamman shamunanllapa-
paq” nir.
21 Chaymi Pedruqa wasipa ananmanta ishkimur, Cornelio kaĉhashan
runakunataqa niran:
—Nuqami kani Simón Pedruqa. ¿Imalapaqtaq shamushaykillapa? nir.
22 Paykunaqa niranllapa:
—Nuqakunami shamunillapa suldadukunapa kapitannin Cornelio
kaĉhamatinllapa. Paymi allipta Dyuspi kriyin. Chaymi Israel runaku-
napis paytaqa kusata rispitanllapa, munanllapa ima. Pay Corneliumi
kaĉhamashallapa paypa wasinman rir willatki uyakushunanpaq. Chaqa
payqa nimaranllapa Dyuspa angelninshi willasha, qam rir wasinpi
willatki uyakushunanpaq nir.
23 Chaynu nitinllapaqami, Pedruqa samachiran wasin ruriman.
Chaypimi pullana chay tutaqa kidaranllapa. Chaymanta allaqninqa
paykunawan pullalla riranllapa. Chaynulla wakin chay Jope pwiblupi,
Dyuspi kriyiqkunapis pullan yapar riran Pedrutaqa.
24 Jope pwiblumanta lluqshirqa, allaqninraq Cesarea pwiblumanqa
ĉharanllapa. Ĉhatinllapaqa, Corneliuqa ayllunkunawan amigunkunawan
tantakasha, Pedrutaqa yarayasha karanllapa. 25 Pedro ĉhatinqa, Cornelio-
uqa lluqshiran tariq, naypanpi qunqurikur aduranpaq. 26 Piru mana
chayta munarchu kaynu nir sharichiran:
—Shariy taytituy. Nuqapismi qam yupay runala kani nir.
27 Chaynu paywan parlaqnu riyar wasinman yaykurqa, chay wasi
ruripiqa achka runa tantakashata tariran. 28 Chaymantami Pedruqa
tukuyta chaypi kaqkunataqa niran:
—Qamkunaqami yaĉhankillapa nuqakunapa kustumriyllapata. Israel
runakuna katiyllapa kustumriyllapaqami intrachimanllapa: Ama uk-
lawmanta runakunawanqa tantakanayllapapaqchu, ama wasinman-
mapis yaykunayllapapaq imachu. Piru Tayta Dyusmi yaĉhachimasha
amashi pitapis nishaqchu: ‘Mana watukuypaqchu, mana allinchu ima’
nirqa. 29 Chayraykumi qayachimatkillapaqa, utqaylla shamusha kani,
mana imapaqpis ukmanta yarpur imachu. Chaymi yaĉhayta munanina
¿imalapaqtaq qayachimashaykillapa kanqa? nirmapis.
30 Chaymi Corneliuqa niran:
—Kananwanqa kwatru diyana, kay uras yupay nuqaqa kay wasiypi
ayunar, Dyusman mañakuyaray. Chaykamanmi, naypaypi uk runa allipla
yuraq intiru raĉhpayjun rikariran. Chaymi nimaran: 31 ‘Cornelio, Dyus-
man mañakutkimi, payqa uyapashusha. Chaynulla, mana imayjunku-
nata yanapatkipis payqa shumaqta rikashusha. 32 Kaĉhay runakunata
Jope pwibluman Simonta, Pedro ninllapa chayta apamunanllapapaq.
Mar yakupa manyanpimi chay tukayun qarata blanduchar trabajaqpa
wasinpi tayan’ nir.
33 “Chaynu nimatinmi, utqaylla kaĉhakuray shamunaykipaq.
Qamqami mana ima mana allinkunataqa yarpurchu, ashwan utqaylla
shamushayki. Kanan-shuypaqari tukuyla, kaypi kanchikllapa, Dyuspa
naypanpi. Chaymi kusata uyakushuyta munanillapa, tukuy imata

Amitunchik willashusha nuqakunata willamanaykillapapaq chayta rimatki” nir.

Pedrumi Corneliupa wasinpi rimaran

34 Chaymantami Pedruqa paykunata niran:

—Kananqami allita intrakanina, chiqaptami Dyusqa mana ukmanta ukmantachu rikamanchik maylawmanta kashamapis nir. 35 Ashwanmi maylaw nasyunmanta, ima ayllumanta karmapis payta kasusha, allinkunata rurashaqa, kusa munashan wamranpaqna riqsimanchik. 36 Nuqakuna Israel runakunatami willamashallapa, tukuypa Amun Jesusrayku, imanumi Dyuswanqa shumaqta kawsanayllapapaq nir.

37 “Qamkunaqami allita yaĉhankillapa Israel pwiblupi pasashantaqa. Naypaqtaqami Dyusninchikqa akraran Shutichikuq Juanta, Amitunchik Jesuspaq allita yaĉhachikunanpaq. 38 Chaynulla yaĉhankillapapis, Taytanchik Dyus Nazaretmanta Jesusta Santu Ispiritunta, pudirninta qushanpaqmapis. Chaynu karmi Jesusqa allinkunalata rurar, runakunata dyablu qischatinmapis washaran, Dyus pullan katin nir imami yaĉhankillapa. 39 Chaqa nuqakunami rikasha kanillapa Jesús tukuy imata Jerusalenpi, Judeapa pwiblunkunapi ima rurashanta, chaynulla kruspi klabar wanuchishanllapamatapis. Chaymi nuqakunaqa tukuy chaykunapaqqa tistigu kanillapa. 40 Piru Dyus, kimsa diyamanta kawsachimutinmi, nuqakunaman rikariran. 41 Manami tukuyla runakunamanchu rikarimuran. Ashwanmi Dyus nuqakunata tistigukuna kanayllapapaq akramashanllapakunalaman rikariran. Chaqa kawsamutinqami, paywan mikurayllapa, upyarayllapa ima.

42 “Chaymantami payqa kaĉhamaranllapa, rir tukuyta intrachinayllapapaq: ‘Dyusmi, Jesustaqa kaĉhamusha wanuqkunata, kawsaqkunata allita rikar yaĉhananpaq’ nir. 43 Chaqa Dyuspa tukuy rimaqninkunami Jesuspaq kaynu nisha kayaq: ‘Tukuy paypi kriyitinllapashi tukuy uchankunamanta payqa pirdunayanqa’ nir”.

Mana Israel runakunamanmi Santu Ispiritu shamuran

44 Pedro chaynu yaĉhachikuyatinmi, tukuy chay uyakuqkunamanqa Dyuspa Santu Ispiritun shamuran. 45-46 Chaymi Santu Ispiritu uyakuqkunaman shamutinqa, Israelmanta kriyiq runakuna Pedruwan ĉhasha karan chaykunaqa, alliplata dispantakaranllapa. Chaqa chay uyakuqkunaqa ukman rimaykunapi Dyusta alabaqta uyaparanllapa. Chaymi yarpuranllapa: ¿Imanutaq Dyusninchikqa mana Israel runakunatapis Santu Ispiritunta qun? nir. 47 Chaymi Pedruqa niran:

—Nuqanchikkunata yupaylla kay runakunatapis Dyusninchik Santu Ispiritunta qusha katinqa, ¿ama shutikuychu niytachu puytinchik? nir.

48 Chaynu nirnaqa kaĉhakuran Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikunanllapapaq. † Chaymanta shutikurnaqa, Pedruta kusata rugaranllapa ayka diyallataqa paykunawan kidananllapapaq nir.

11

Pedrumi kriyiqkunata willaran imata rurashanpaq

† **10:48** Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuranllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

1 Apustulkuna, chaynulla Judea pwiblukunapi Jesuspi kriyiq runakunapis uyaparanllapana, “Chay mana Israel runa kaqkunapis, Dyusninchikpa shumaq rimayninpi kriyishallapana” nir. 2 Chaymi Jerusalén pwibluman qashan Pedro ĉhatinnaqa wakin Israelmanta kriyiqkunaqa, paywan willanakuranllapa. Chaqa paykunaqa yarpuqllapa, mayqanpis Jesuspi kriyiq karmapis, paykunapa kustumrintapis ruranllapapaq nir. 3 Chaymi Pedrutaqa tapuranllapa kaynu nir:

—¿Imapaqtaq rirayki chay kustumrinchikta mana ruranllapachu chaykunapa wasinmanqa? Chaynulla ¿imapaqtaq paykunawan pulla mikushayki ima? nir.

4 Chaynu taputinllapami, Pedruqa manyaqmanta parlaran tukuy ima pasashankunata, kaynu nir:

5 —Nuqaqa Jope pwiblupi karay. Chaypi kar Dyusman mañakuyarmi, rikapakuyniypi rikaray syilumanta uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha nuqaman ishkimuqta. 6 Chaymi, chaypa rurinman chapakurqa rikaray mana mikuypaq kwatru ĉhakiyjun animalkunata, utiq kurukunata, largu kurukunata, pariq kurukunata ima. 7 Chaynullami uyaparaypis syilumanta kaynu nimaqta: ‘Pedro sharir wanuchir mikuy’ nir.

8 “Chaynu nimatinqa nuqaqa niray: ‘Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis’ nir.

9 “Chaynu nitiyqa, chay syilumanta willamaqqa qashan nimaran: ‘Tayta Dyus tukuy imatapis “Allin” nishantaqa, ama “Mana allin” niychu qamqa’ nir. 10 Chaynullamiri kimsa kuti willamaran. Chaymantaqa chay pulluqa qashan tikrakaranna syiluman.

11 “Chay kutillami, chay wasi kayashaymanqa ĉharan kimsa mana Israel runakuna. Paykunataqami, Cesarea pwiblumanta kaĉhasha karanllapa nuqata apamananllapapaq. 12 Chaymi, Dyusninchikpa Santu Ispiritun nimaran paykunawan rinaypaq, ama ukmanta yarpurlamapischu. Pullaymi riran kay saysi ukninchikkunapis. Tukuy paykunawanmi yaykurayllapa chay runapa wasinmanqa. 13 Chaymi chay runaqa parlamaranllapa imanushi uk ángel wasinman yaykur kaynu willaran nir: ‘Jope pwibluman kaĉhakuy apamunanpaq uk runa Simón shutiqta, chay Pedro ninllapa chayta. 14 Pay shamurmi willashunqa, imanumi qam, chaynulla tukuy aylluykikunamapis washakankillapa’ nir.

15 “Chaymi, paykunata yaĉhachiyatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunqa paykunaman shamuran, imanutaq uk kuti shamuran nuqanchikkunaman chaynulla. 16 Chaymi chaymantaqa yarpuray Amitunchik nishanta. Chaqa niqmi: ‘Chiqaptami Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Piru Dyusqami qamkunataqa Santu Ispiritunwan shutichishunqallapa’ nir. 17 Chaymi paykunatapis, Amitunchik Jesucristupi kriyishanrayku, Taytanchik Dyus nuqanchikkunata yupay, Santu Ispiritunta qutinqa, ¿pitaq nuqaqa kani Dyusninchikta willanaypaq ‘Ama paykunataqa Santu Ispirituykitaqa quychu’ nirqa?”

18 Chaynu Pedro nitin, Jerusalenmanta kriyiqkuna uyaparqa uyarala kidar, ashwan Dyusninchikta alabaran kaynu nir:

“Dyusninchikqami chay mana Israel runakunatapis yanapashana, uchankunata dijar paymanna tikrakananllapapaq. ¡Chaynuqami paykunapis tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa!”

Antioquiapi punta kriyiqkuna

19 Estebanta wanuchishallapana karqa, wakin kriyiqkunapa ikinpi
puriran qischananpaq chay kuntraqninkunaqa. Chaymi wakin
kriyiqkunaqa alsakar riranllapa, Fenicia, Chipre pwiblukunaman,
chaynulla Antioquía pwiblumanpis. Chay pwiblukunapiqa
Amitunchik Jesuspaq yaĉhachiqllapa Israel runa masinkunalata. Nataq,
wakinkunata-shuypaqa mana yaĉhachiranllapachu. 20 Chaymantaqa
ashwan, Chiprimanta, Cirene pwiblumanta shamuranllapa
Antioquía pwibluman. Chaypiqami paykunaqa Jesuspa shumaq
rimayninta yaĉhachiran tukuy chay wakin mana Israel runakunatapis.
21 Amitunchik paykunata yanapatinmi yaĉhachikutinllapaqa, achka
runakuna unay mana allin rurayninkunata dijar, Amitunchikpina
kriyiranllapa.

22 Jerusalenpi kriyiqkuna "Antioquiapi mana Israel runakuna
kusata kriyinllapa" nir uyaparqa, Bernabita kaĉharanllapa, rir
rikananpaq. 23 Chaymi, Bernabé ĉharqa rikaran, Dyusninchik
imanu bindisir paykunata yanapashanmatapis. Chaymi payqa
alliplata aligriyaran. Chaynulla paykunataqa kusata kunsijaran, ama
imatapis yarpurchu, tukuy shunqunwan shumaqta Amitunchikta
kasunanllapapaq. 24 Chaqa payqami kusala bwinu, chaynulla
Amitunchikpi kusalata kriyiq karmi, Dyuspa Santu Ispiritunwan
karanpis. Chaymi yaĉhachikutinqa, achka runakuna Amitunchikpi kriyir
masna achkayaranllapa.

25 Chaymantami Bernabiqa riran Tarso shutiq pwibluman, Sauluta
maskaq. 26 Chaymi tarirqa, aparan Antioquiaman. Chaypiqami paykunaqa uk añuta, Jesucristupi kriyiqkunawan taran, achka runakunata
yaĉhachir. Chay Antioquiapi yaĉhachikushanmanta-pachami Jesucristupi
kriyiqkunataqa cristianukuna nir riqsiranllapa.

27 Chay tyimpukunapimi Dyuspa wakin rimaqninkuna, Jerusalenmanta riran Antioquiaman. 28 Paykunapa ukninmi shutiran Agabo.
Paymi kriyiq masinkunapa ĉhaypinpi shar, Santu Ispiritu rimachitin,
niran: "Tukuy intirupimi mallaq tyimpu kanqa" nir. Chay nishanqami
chiqapta karan, chay Romapa gubyirnun Claudio mantakuyashan tyimpunpi.

29-30 Chaynu mallaq tyimpu katinmi, Antioquiamanta kriyiqkunaqa,
puytishanllapata qillayta tantar kaĉharanllapa chay Judea pwiblukunapi
kriyiqkunamanqa. Chay tantashanllapataqa Bernabiwan Saulo aparanllapa chay Judeapi kriyiqkunapa rikaqninkunata qutin, chay paykunana qunanllapapaq chay ministiqkunataqa.

12

Santiaguta wanuchir Pedruta karsilaranllapa

1 Chay tyimpukunapi gubyirnu Herodesqa, qallariran Jesucristupi
wakin kriyiqkunataqa kusata qischaq. 2 Chaymi kaĉhakuran Juanpa
uknin Santiaguta ispadawan wanuchinanllapapaq. 3 Chaynu Santiaguta
wanuchishanpaqmi Israel runakunaqa kusa shumaqta yarpuranllapa.
Chayraykumi Herodesqa kaĉhakuran Pedrutapis aypar karsilananllapapaq. Chaykunataqami Herodesqa ruraran Pascua fyistapi tantakunata
mana libadurayjuntachu mikunchik chay diyakunapi. 4 Chaqa payqari

yarpuran, Pascua fyista pasatin, Pedrutaqa tukuy runakunapa naypan-
man apatin, rikar yaĉhatinllapa wanuchinanpaq nir. Pedro karsilpi kat-
inqami kuytayaranllapa dyisi-saysi (16) suldadukuna, kwatru kwatru
turnanakur ima. 5 Chaynumiri Pedrutaqa karsilpiqa suldadukuna allita
kuytayaranllapa ama lluqshinanpaq. Piru kriyiq masinkunaqami mana
shaykuq mañakuyaranllapa Dyusman, Pedrupaqqa.

Pedrutami uk ángel karsilmanta lluqshichiran

6 Herodes, runakunapa naypanman apananpaq diya quyapachanqa,
Pedruqa punuyaran ishkay suldadukunapa ĉhaypinpi, ishkay kadi-
nakunawan alli watakasha. Nataq wakin suldadukuna-shuypaqa
karsilpa punkunpi kuytakuyaranllapa. 7 Chaymantami illaqmanta
Amitunchikpa uk angelnin chaypi rikaritin, kusa llipya intiru kar-
silqa tikrakaran. Chaymi angelqa Pedrutaqa qichqanmanta kumsar
rikĉhachir kaynu niran:

—Utqar shariy, kananlla nir.

Chaynu nitinqa chay kutilla, Pedrupa makinmanta kadinakunaqa
rataran pachaman. 8 Chaymi angelqa Pedrutaqa niran:

—Allita waĉhkakur, llanqikita llanqikuy nir.

Chaynumiri Pedruqa ruraran. Chaymi angelqa qashan niran:

—Qataykita qatakur, nuqapa ikiyta shamuy nir.

9 Chaynu nitinqami Pedruqa angelpa ikinta riran, ángel rurayashan-
qachu chiqap kanqa, manaqachu mana nirmapis, mana yaĉharchu.
Ashwan paytaqa yarpuchiyaran yanqa musquyninlapi rikaq yupay.
10 Chaynu yarpuyarmapis Pedruqa angelwanqa naypaq kuytakuq sul-
dadukunapa ĉhaypinta pasaran. Chaynulla mas riyarqa uk suldaduku-
natapis pasaranna. Chaymanta mas naypaqman riyarllapaqa ashwan
ĉharanllapana karsilpa waqta lluqshina jyirru punkunmanpis. Chaymi
chay punkuqa paylla kiĉhakaran. Chaynami, lluqshir ishkantin riy-
atinllapaqa, wakaqpina karqa, angelqa paylatana dijaran Pedrutaqa.
11 Chaymi Pedruqa chaypiraq kwintata qukar niran: “Kanan-shuypaqa
Amituyqa chiqapta, angelninta kaĉhamusha washamananpaq Herodes-
manta, chaynulla Israel runakuna tukuy imata ruramananpaq kashan-
manmatapis” nir.

12 Chaynu kwintata qukarnaqa, Pedruqa riran Juanpa maman Mari-
apa wasinman. Kay Juantami Marcos niqllapapis. Chaypimi kusa achka
kriyiq masinkuna tantakasha, Dyusman mañakuyaranllapa. 13 Chay
wasiman ĉharnaqami, waqta yaykuna punkumanta takakur qayaku-
ran. Chaymi, uk warmi wamra Rode shutiq, punkumanta qayakuqta
uyaparqa kallparan rikaq. 14 Chaymanta, rimayninmanta Pedrutaqa
riqsiran. Chaymi chay warmi wamraqa kusata aligriyar, punkuta
mana kiĉharchu ruriman kallparan wakinkunata willaq, Pedrumi chay
punkupi qayakuyan nir. 15 Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Yaruyashayki kanqa nir.

Chaynu nitinllapamapis, wamraqa niran:

—Chiqaptami pay nir.

Chaynu nitinmapis, paykunaqa niranllapa:

—Manami Pedruchu kanqa. Ashwanmi angelnin kanqa nir.

16 Chaynu ninanllapakamanqa, qayakuyaran Pedruqa. Chaymi
rir punkuta kiĉhar, Pedruta rikarqa alliplata dispantakaranllapa.
17 Piru, Pedruqa makinlawan willaran uyarananllapapaq. Chayna

paykunataqa parlaran imanushi, Tayta Dyusqa karsilmanta urquran nirmapis. Chaynullami niranpis:

—Kay nishushayllapatami, parlankillapa Santiaguta, * chaynulla kriyiq ukninchikkunatapis nir.

Chaynu nirqa, chay kayashanmanta yarqur riran uklawtana.

18 Achkiyatinnaqa, chay suldadukuna-shuypaqa mana imanu tukushaq nirpis yaĉharanllapachu. Chaqa paykunaqari mana yaĉharanchu maytataq Pedruqa risha nirmapis. 19 Chaymanta, Herodesqa kaĉhakuran Pedruta maskananllapapaq. Piru mana tariyta puytitinllapanaqa, chay kuytakuqkunata uchachar, Herodesqa mantakuran wanuchinanllapapaq.

Chaymantami Herodesqa Judeamanta lluqshir, riran Cesareamanna taq.

Herodesmi wanuranna

20 Chaypi katinmi Tiro, Sidón pwiblukunapi taqkunaqa Herodesmanqa rinanpaq yarpuranllapa: Herodesqa, alliplata piñakusha nuqanchikkunawanqa. Rir shumaqchanakushunllapa paywan. Chaqa paypa pwiblunmanta mikunanchikta rantimunchik nir. Chaynu rinanllapapaqqa, naypaqtaqa amiguta ayparanllapa, Herodespa uk kusa yanapaqnin Blasto shutiq runawan. Payraykumi, Herodeswanqa shumaqchanakuranllapa. 21 Chaymi, Herodesqa uk diyapi paywan pulla tantakar parlananllapapaq niran. Chay diya ĉhamutinqa, payqa kusa shumaqta mudakur mantakunan samananpi tar, kusa shumaqta rimaran. 22 Chaymantami chay uyakuqkunaqa, kusa jwirtita rimar, niqllapa:

—¡Kay rimaqqami dyus, mana yanqa runalachu! nir.

23 Chayta nitinllapaqa, Herodesqa Dyusta mana alabarchu, ashwan payna dyusnu kusa puytiq tukuran. Chaymi Amitunchikpa angelninqa kusa saqra nanayta Herodesman kaĉhamutin, limpu kurur tukukar wanuran.

24 Piru ashwan kriyiqkuna-shuypaqa Amitunchikpaq rimatinllapa, shikwakaran chay rimashankunaqa. Chaymi, tukuy uklaw pachakunapipis yaĉharanllapana Amitunchikpa rimayninpaqqa.

25 Chaymanta Bernabiwan Saulo Jerusalenpi qillayta apustulkunata qushana karqa tikrakamuranllapana Antioquiaman. Piru Marcos ninllapa chay Juanta aparmi shamuranllapa.

13

Bernabiwan Saulutami akraranllapa yaĉhachikunanpaq

1 Antioquía pwiblupi kriyiqkunamantaqami karan Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqami karan Bernabé, Simón, Lucio, Manaén, Saulo ima. Chay Simontami niqllapapis, “Yana Runa” nir. Lucio-shuypaqa Cirene pwiblumanta karan. Nataq Manaén-shuypaqa, Galileapa gubyirnun Herodespa pullan kriyakasha karan. 2 Uk diyapimi paykunaqa ayunupi kar Dyusta adurayatinllapaqa, Dyuspa Santu Ispiritun kaynu niran: “Bernabiwan Sauluta, akrayllapa. Chaqa nuqami paykunataqa akrasha kani yaĉhachikunanpaq” nir.

3 Chaymi chaypi kaqkunaqa ayunar, Dyusman mañakushana karqa, Bernabipa, Saulupa ananman makinllapata ĉhurar, kaĉharanllapana.

---

* **12:17** Kay Santiagutami “Jacobo” niqllapapis.

Bernabiwan Saulumi Chipripi yaĉhachikuranllapa

4 Bernabiwan Sauluta, Dyuspa Santu Ispiritun apatinmi, riranllapa
Seleucia pwibluman. Chaymantaqa, yaku karrupina riranllapa uk
lugar yaku ĉhaypilapi Chipre shutiq chayman. 5 Chay Chipre lugarllapi
Salamina shutiq pwibluman ĉharqa, Israel runakunapa tantakananllapa
wasikunapi, yaĉhachikuranllapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa. Juanpis *
paykunata yanapar pullanllapa riyaran.
6 Chay Chipripa tukuy pwiblunkunapimi puriranllapa yaĉhachikurqa.
Chaynu rirmi Pafos shutiq pwiblukaman ĉharanllapa. Chay pwiblupimi
tariranllapa Israelmanta uk bruju Barjesús shutiqta. Chay brujuqami
Dyusninchikpaq rimaq tukuqla. 7 Chay brujuqami, Sergio Paulo shu-
tiq gubirnadurwan amigu karan. Chaqa chay gubirnadurmi kusala
yaĉhaq runa kaq. Chaymantaqa kaĉhakuran Bernabiwan Sauluta qaya-
munanllapapaq. Chaqa paymi kusata uyakunaran Dyuspa shumaq
rimaynintaqa. 8 Piru chay bruju Barjesús, griego rimaypi Elimas shu-
tiqqami, apustulkunapa kuntran ĉhurakaran, gubirnadurqa ama kriyi-
nanpaq Dyuspaq yaĉhachikutinllapaqa. 9 Chaymi Saulo, griego rimaypi
Pablo shutiqqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, chay brujutaqa kusata
chapar niran:
10 —¡Kusa llulla, mana allinkunata yarpuq runa, dyablupa wamran,
tukuy allin kaqkunapa kuntran! ¿Imapaqtaq Dyus yaĉhachikushanta
dañayta munanki? 11 Chayta ruranashaykiraykumi Dyusqa kananqa
kastigashuyan. Chaymi kananmanta-pacha syigu kidarna, ayka diyal-
lataqa rupay achkirachikuqlamatapis mana rikankinachu nir.
Chaynu nitinlami chay brujupa nawinqa tutaparaq intiruna kidaran.
Chaymi manana rikakuyta puytir, uk runata maskayaran aysakur
purichinanpaq.
12 Tukuy chayta rikar, chaynulla Saulo yaĉhachikushanta uyakur
kusalata dispantakarmi gubirnadurqa Amitunchikpa shumaq rimayn-
inpi kriyiranna.

Pabluwan Bernabimi Pisidiaman riranllapa

13 Pafos pwiblumantami Pabluqa, pullan puriqkunawan riranllapa
uk yaku karrupi Perge pwibluman. Chay pwiblumi, Panfilia shutiq
lugarpi kaq. Piru Juanqami chaypi wakinninkunata dijar, Jerusalenman
tikrakamuran. 14 Nataq wakinninkuna-shuypaqa, chay Pergimanta
lluqshir, riranllapa Pisidiapa yatan Antioquía pwibluman. Chaypimi
samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur,
samaranllapa. 15 Chaymanta, Dyus nitin Moisés iskribishanta, chaynulla
Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta liyitinllapa imaqa, chay wasipa
mantakuqninkunaqa kaynu niran:
—Ukniy masiykuna, runakunata animachinaykillapapaq imata ri-
manayarllapaqa, kananlla rimayllapa nir.
16 Chaynu nitinllapami, Pablo sharir makinlawan runakunataqa upal-
lachir, kaynu niran:
—Pwibluymanta runa masiykuna, chaynulla uklawmanta qamkuna,
Dyusta manchar kasuqkunapis, uyakumayllapa kayta willashutiyl-
lapa: 17 Dyusninchikllapami, unay rukunchikkunata akraran pay-
paqna kananllapapaq. Chay rukunchikkunapaqqa kaynu karan:

* **13:5** Kay Juantami “Marcos” niqllapapis. Rikashun Hechos 12.12; 15.37,39.

Egipto pwiblupi furastiru yupay tayarllapamapis, alliplata achka-
yaranllapa Dyusninchik akrashan katin. Piru chaymantami chay
pwiblumantaqa lluqshichimuran paypa pudirninwan. 18 Chaynu
lluqshichimurmi, chunllaq lugarkunaman apar kwarinta añuta kuy-
taran imanu tukur tatinllapamapis. 19 Chaynulla, Canaán shutiq lu-
garpi, syiti atun pwiblupi taqkunata limpu wanuchir tukchiran, chay
wanushapa pachankunataqa rukunchikkunatana qunanpaq. 20 Tukuy
kay pasashankunaqa kwatru-syintus sinkwinta (450) añumata kaq kasha
kanqa.

"Chaymantami, rukunchikkunataqa quranllapa puytiq runakuna
rikananllapapaq, Dyusninchikpa rimaqnin Samuelpa tyimpunkaman.
21 Piru rukunchikkunaqami Dyusta mañaranllapa gubyirnunllapata
numrananpaq. Chaymi Dyusqa munashanllapata rurar, numraran Saúl
mantakunanpaq. Saulqami, Benjaminpa ayllunmanta, Cispa wamran
karan.

"Chaymantami kwarinta añuta yupay mantakushana katinqa,
22 Dyusqa, Saulta kargunmanta urqur, Davidtana numraran,
gubyirnu kananpaqqa. Paypaqmi Dyusqa niran: Uk allipla allin
runatami tarisha kani. Paymi imata ruray nitiypis, ruran. Payqami
Isaipa wamran David. 23 Chaqa Davidpa ayllunllamantami karan
Jesuspis. Paytami Tayta Dyusqa kaĉhamuran washamanallapapaq,
imanutaq arnimashanchikllapa karan chay kumplikananpaqqa.
24 Chaymi manaraq Jesús shamuyatinqa, Shutichikuq Juanqa tukuy
Israel runakunataqa kaynu niq: Uchaykillapata dijar, Dyusmanna
tikrakar shutikuyllapa nir. 25 Chaymanta Juanpa wanunan
tyimpu shipchamuyatinnaqa, kaynu niran: 'Nuqaqa manami Dyus
arnishushanllapa runapaq yarpuyankillapa chay paychu kani. Payqami
chaymantaraq shamunqa. Chaymi paypaqqa nuqaqa mana sirbinichu
uk sirbikuq yupay llanqinpa watunta kaĉhanaylapaqmapis' nir".

26 Chaynullami Pabluqa niranpis:

"Abrahampa ayllunmanta ukniykuna, qamkuna uklaw nasyunkuna-
manta Dyusta kasuqkunatapis nishunillapa: Dyuspa shumaq rimaynin
washamanallapapaq chayqami tukuy nuqanchikkunapaq. 27 Chaqa,
Jerusalenpi taqkuna, chay mantakuqkuna imaqa, Jesusta mana riqsir,
mana kwintacharanllapachu. Chaynullami Dyuspa rimaqninkuna Je-
suspaq iskribishanllapata, samana diyakunapi liyirmapis, mana in-
trakaranllapachu. Chaymi ashwan Jesustaqa kuntrar qukuranllapa
wanuchinanllapapaq. Chayta rurarmi Dyuspa rimaqnin iskribishan-
nulla kumpliranllapa. 28 Chaqa mana ima uchayjun katinmapis
wanuchinanllapapaq, Pilatuta mañaranllapa. 29 Chaynumiri Dyus
nitin iskribikashannulla rurarllapanaqa, Jesustaqa krusmanta ish-
kichimur pamparanllapana. 30 Piru Dyusqami Jesustaqa kawsachimu-
ran. 31 Chaymi Jesusqa, achka diyakunata pullanllapa karan, Galilea-
manta Jerusalenman yapar pullan riranllapa chaykunawanqa. Chaymi
kananqa paykunaqa tukuypaq uk tistigu yupayna chay pasashankuna-
paqqa.

32-33 "Chaymi Bernabiwan nuqaqa willashunillapa Dyuspa shumaq
rimaynintaqa: Taytanchik Dyusmi kawsachimuran Jesustaqa kusa mu-
nashan Wamran kashanrayku. Chayta rurarmi rukunchikkunata arnis-

hantaqa kumpliran, nuqanchikkunawan, imanuĉhi Salmospi nishannulla. Chaqa niqmi:
‘Qammi Wamray kanki.
Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani’ nir.
34 Dyusqami rimashallana karan, Jesús wanushanmanta kawsamuyanqa kwirpun ama ismunanpaq nir. Kaynutami, iskribishanpipis nin:
‘Qushaqmi kusa allinkunata Davidta arnishaytaqa’ nir.
35 Chaymi Salmosllapi ninpis:
‘Ama kusa munashayki Wamraykipa kwirpuntaqa dijankichu ismunanpaqqa’ nir.
36 “Piru Davidmi, paypa tyimpun runakunataqa Dyus munashannulla yanaparmapis, wanurqa rukunkunawan pulla pampakaran. Chaypimi kwirpunpis ismur tukukaran. 37 Nataq, Dyus kawsachimushan Cristupa kwirpunqa mana ismuranchu.
38-39 “Chayraykumi ukniykuna allita intrakayllapa, kaynu nirmi yaĉhachikunillapa: Jesusraykulami uchanchikmanta pirdunakanchikllapa, mana Moisés mantakushanta kasushanchikllaparaykuchu. Chaymi ashwan Dyusqa, Jesuspi kriyiqkunataqa tukuylata pirdunar, mana uchayjunpaqnachu riqsin nir.
40 “Chaymi kuytakankillapa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankuna nishannulla, ama mana kriyiqkuna yupay pasashunanllapapaq. Chaqa chay iskribishankunapiqa nin:
41 ‘¡Qamkuna mana kriyinaqkuna,
dispantakar chinqayllapa!
Chaqa qamkunapa tyimpuykikunapimi rurashaq ukman shumaq ruraykunata.
Chaymi mayqan parlashutinllapamapis,
mana kriyinkimanllapachu’ nir”.
42 Chaynu Pabluwan Bernabé yaĉhachikur tukchirnaqa, lluqshimuranna Israel runakunapa tantakananllapa wasimantaqa. Chaymi chay mana Israel runakunaqa, paykunataqa rugaranllapa qashan uk samana diyapipis chayllapaq mas intrachinanllapapaq. 43 Piru Pabluwan Bernabé, tukuymanta dispidikur, ritinllapanaqa, kusa achka Israel runakuna, chaynulla Israel runakunapa kriyinanpi kriyiqkuna ima paykunawan riranllapa. Chaymi Pabluwan Bernabiqa, chay tantakaqkunataqa kaynu nir willaran: “Ama ukmanta yarpur imachu Dyuslapi allita kriyiyllapa, Dyus llakipar akrashushanllaparayku” nir.
44 Chaymanta uk simanapina, samana diyapiqa yaqqa tukuyla chay pwiblumanta runakunaqa tantakaranllapa, Dyuspa shumaq rimayninta uyakunanllapapaqqa. 45 Chaymi Israelmanta kaq karguyjunkunaqa, achka runakuna tantakaqta rikarqa, kusata inbidyakaranllapa. Chayraykumi Pablutaqa kuntrar allipla saqrata willaranllapa. 46 Chaymi Pabluwan Bernabiqa mana imatapis mancharchu kaynu niranllapa:
—Nuqakunaqami naypaqtaqa qamkunataraq Dyuspa shumaq rimayninkunataqa yaĉhachishunayllapapaq karayllapa. Piru qamkunaqa chayta mana munashaykillapachu. Chaynu mana yaĉhachishunayllapata munarqami, mana tukuy tyimpu kawsayta munankillapachu. Chaymi

kananqa mana Israel runakunatana yaĉhachiq rishaqllapa, 47 imanuĉhi
Amitunchikllapa nir kaĉhamaranllapa chaynulla:
‘Nuqami qamtaqa ĉhurashusha kani mana Israel kaq runakunapa uk
achkirachikuqnin yupay kanaykipaq.
Chayna qamqa nuqapa shumaq rimayniyta yaĉhachikunki tukuy
pachapi washakananllapapaq’ nir.
48 Chayta uyaparllapami, chay mana Israel kaq runakunaqa, kusata
aligriyar, niranllapa: “Amitunchik nishanqami kusala allin” nir.
Chaymi ashwan Dyuspi kriyir tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq
kaqkunaqa, tukuyla kriyiranllapa. 49 Chaynumiri Dyuspa rimaynintaqa
tukuy chay lugarkunapiqa yaĉhachikuranllapa. 50 Piru chay Israelmanta
kaq karguyjunkunaqa Dyuspi kriyini niq wakin warmikunawan, tukuy
puytiq runakunawan ima parlar animachiranllapa, Pabluwan Bern-
abitaqa aypar chay lugarmantaqa lluqshichinanllapapaq. 51 Chaynu ru-
ratinllapaqa Pabluwan Bernabiqa llanqinllapata ĉhaspichikuranllapa, kay
pwiblupi runakunaqa mana kriyiyta munanllapachu nishaq nir. Chayta
rurarllapanaqa riranllapana Iconio pwiblumanna. 52 Piru Cristupi
kriyiqkuna-shuypaqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, allipla aligrina
karanllapa.

14

Pabluwan Bernabimi Iconio pwiblupi

1 Iconio pwiblupimi, Pabluwan Bernabiqa pulla yaykuranllapa Israel
runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaymi, chaypi paykunaqa
yaĉhachikuranllapa Jesucristupaq. Chaynu yaĉhachikutinllapami achka
runakuna kriyiranllapa, Israel runakuna, mana Israel runakunamapis.
2 Piru Israel runakuna Jesucristupi mana kriyiqkunaqa ukman shu-
maqta rimar ingañaranllapa chay mana Israel runakunataqa, Jesu-
cristupi tukuy kriyiqkunapaqa kuntran kananllapapaq.
3 Chaynu katinmapismi, Pabluwan Bernabiqa mana mayqantapis
mancharchu, ashwan Amitunchikpi kusata kunfyakar, achka diyaku-
nata chaypiqa kidaranllapa yaĉhachikur. Chaymi Amitunchikqa payku-
nataqa yanapar, pudirninta quran, milagrukunata, mana ruraypaq
shumaq imakunata ruranllapapaq. Chaymi yanaparan runakuna
rikar ninanllapapaq, chiqaptami Dyus nishanta yaĉhachikuyan nir.
4 Piru, chay pwiblupi runakunaqa ukmanta ukmanta yarpupaku-
ranllapa. Chaymi wakinqa Israel runakunapa faburnin kaqllapa.
Nataq wakinkuna-shuypaqa Apustulkunapa faburnin kaqllapa.
5 Chaymantaqa, Israel runakuna, chaynulla mana Israel runakunapis
karguyjunkunawan parlaranllapa, Pabluwan Bernabitaqa kusata
qischar, rumikunawan sitar ima wanuchinanllapapaq. 6 Piru
chaykunata yaĉharmi Pabluwan Bernabiqa alsakar riranllapa
prubinsya Licaoniapa pwiblunkunaman. Paykunaqa alsakar
riranllapa Listraman, Derbiman, chaynulla chay shipchan
pwiblukunamanpis. 7 Chaymi chaykunapina Dyuspa shumaq
rimaynintaqa yaĉhachikuranllapa.

Pablutami sitaranllapa Listra pwiblupi

8 Chay Listra pwiblupimi, karan uk kuju runa. Paymi mana puriyta
puytiqchu. Chaqa payqari nasishanmanta-pacha mana maydiyapis

purishachu kaq. 9 Chaymi Pablo yaĉhachikuqta uyakur tayaran. Chaynu
yaĉhachikuyarmi, Pabluqa chay runataqa chapar yarpuran, payqami
alliyanqa allita Dyuspi kriyishanrayku nir. 10 Chaymantami, Pabluqa
jwirtita rimar niran:

—¡Sharir shay! nir.

Chaynu nitinqa chay runaqa das piryar sharir, puriq qallariranna.
11 Chaynu Pablo rurashanta rikarllapaqa, runakunaqa qallariranllapa
kusalata rimaq chay Licaoniapa rimayninpi, kaynu nir:

—¡Runa yupay dyusninchikkunami shamusha nuqanchikkuna-
manqa! nir.

12-13 Chay Listra pwiblupi taqkunapaqqami Jupiterqa uk dyusninl-
lapa kaq. Iglisyan-shuypaqa, pwiblunpa yaykunanlapi kaq. Chaynu
dyusninchik nirllapami, Bernabita shutichiranllapa Jupiter. * Nataq
Pabluta-shuypaqa shutichiran Mercurio, pay rimaq chay katin. Chayna
chay Jupiterpa kuranqa apamuran turukunata, tuktitukunata ima,
tukuy chaypi runakunawan pullana, Pabluwan Bernabitaqa aduranan-
llapapaq. 14 Piru Bernabiwan Pablo, nuqanchikta aduramanayanchik
nir kwintata qukarqa, llakir piñakur raĉhpanmatapis llikiranllapa. Chay-
mantaqa, chay runakuna riyashanman kallpar rir yaykuranllapa,
jwirtita kaynu nir:

15 —Piru taytituykuna, ¿imapaqtaq kaytaqa ruranayankillapa? Chaqa,
nuqakunapis qamkuna yupay runakunala kanillapa. Ashwanmi chay
yanqa imakunata aduranaykillapata dijanaykillapapaqna shamusha
kanillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishuqllapa. Chaynuqami
chiqap kawsaq Dyus, syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqta
rurasha, chay paypina kriyinaykillapapaq. 16 Unayllaqami, Dyusqa
tukuy runakunata dijamashanchik karan munashanchikllata rurar
kawsanallapapaq. 17 Chaynu dijamarninchikmapis, allinkunata rurar
rikachimashanchik, ‘Pimi kani’ nirmapis. Chaynulla kananpis, paymi
nuqanchikkunaman tamyata kaĉhamun, tarpukushanchikkunamanta
shumaqta urqukunallapapaq. Chaynulla, paylla chay mikunanchikl-
lapamatapis qumayanchikllapa unta mikur ima aligri kawsanallapa-
paqmapis.

18 Chaynu Pabluwan Bernabé nitinllapamapis paykunaqa mana in-
trakanaranllapachu. Chaymi yaqqa mana imanupis willayta puytiranl-
lapachu turunllapakunataqa wanuchir paykunata aduranatinllapaqa.

19 Chaypi chaynu kayatinllapaqa, ĉharanllapa ayka Israel runakuna.
Paykunaqa karanllapa Antioquiamanta, Iconiumanta ima. Paykunami
chayman ĉharqa chay runakunataqa ukmanta yarpuchiranllapa.
Chaymi runakunaqa Pablutaqa sitaran rumikunawan wanuchi-
nanllapapaq. Chaynu qischarllapaqa, wanushana kanqa nir
yarpurllapa pwiblu waqtalawman aysaĉhakur urqur itakuranllapa.
20 Chayna, chaypi itakur ritinllapaqa, Jesucristupi kriyiqkunaqa Pablo
usurayashan ridurninman tantakaranllapa. Chaymantami payqa
allinna sharir qashan tikrakaran chay pwiblullaman. Chaymanta,
allaqninqa Bernabiwan chay pwiblumanta lluqshir, riran Derbe shutiq
pwiblumanna.

---

* **14:12-13** Griego rimaypimi Jupiterpaq ninqallapa “Zeus”. Nataq Mercuriupaq-shuypaqa ninllapa “Hermes” nir.

21 Chayna chay Derbipi, Amitunchikpa shumaq rimayninkunata
yaĉhachikutinllapaqa, achka runakuna kriyiranllapa. Chaymantaqa
qashan tikrakaranllapa Listraman, Iconiuman, prubinsya Pisidiapa
pwiblun Antioquiakaman ima. 22 Chaymi, chay pwiblukunapiqa Je-
suspi kriyiqkunata willar animachiranllapa Amitunchikta allita kasur,
paypi allita kriyir kawsananllapapaq. Chaynulla paykunataqa niranpis:
“Syiluman Dyusninchikwanna kawsaq rinapaqqa, kay bidapiqa kusa-
taraq qischakanchik” nir. 23 Chaynulla, chay purishanllapa pwiblukunapiqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata paykunallamanta numraranllapa. Chaymantami Dyusman mañakur, ayunasha imana karqa, Amitunchikpi kriyishanllaparayku, paypa makinpina dijaranllapa.

Pablumi Bernabiwan tikrakaran Siriapa pwiblun Antioquiaman

24 Chayna, prubinsya Pisidiamanta rirnaqa, ĉharanllapa
Panfilialawman. 25 Chay Panfilia lugarpi Perge pwiblupi, Amitunchikpa
shumaq rimayninta yaĉhachikur, chaymantaqa riranllapa Atalia
pwibluman. 26 Chaymantaqa, yaku karrupi mar yakullata riranllapa
Antioquía pwibluman ĉhanankaman. Chay pwiblumanmi kaĉhasha
karanllapa, Dyusta kusata mañakur, pay yanapatin rimayninta
yaĉhachikunanllapapaq. Chaynu yaĉhachikushana karllapaqa, qashan
tikrakaranllapa Antioquiallamanna. 27 Chayman ĉharqami, Jesucristupi
kriyiqkunata tantar parlaran manyaqla, Dyus tukuy imata paykunawan
rurashanta. Chaynulla parlaranllapapis imanumi Dyus, chay mana
Israel kaq runakunatapis yanapasha paypi kriyinanllapapaq nir ima.
28 Chaymantaqa Pabluwan Bernabiqa, chay Antioquiapina Dyuspi
kriyiqkunawan kidaranllapa unaytana taq.

15

Jerusalenpimi kriyiqkunaqa tantakaranllapa

1 Chay tyimpukunapimi wakin Judeamanta runakunaqa Antioquia-
man riran, Jesucristupi kriyiqkunata yaĉhachiq. Chaymi kaynu ni-
ranllapa: “Moisés mantakushannulla chay siñal kustumrita mana ru-
rarqashi, mana washakashunllapachu” nir. 2 Chaymi, Pabluwan
Bernabiqa alliplata paykunawanqa, uknin uknin willanakuranllapa:
“Manami chaynuchu washakanapaqqa” nir ima. Chaynu willanakuy-
atinllapaqa, Pabluta, Bernabita, ayka wakin kriyiqkunatapis, Antio-
quiamanta kriyiqkunaqa numraranllapa Jerusalenman rinanllapapaq.
Chayna chay parlayashanllapapaq, Amitunchikpa apustulninkunawan,
chaynulla wakin kriyiqkunapa rikaqninkunawanpis parlananllapapaq.
3 Chaynu kaĉhatinllapami, paykunaqa riranllapa Jerusalenmanqa.
Chayman riqnuqa, Feniciapa, Samariapa pwiblunkunapi kriyiqku-
nataqa parlaranllapa tukuy mana Israel runakunapaq: “Unay kriyinan-
llapataqa dijar ashwan kananqa, Dyuspina kriyinllapa” nir. Chaynu
parlakutinmi, chaypi kriyiqkunaqa alliplata aligriyaranllapa.
4 Chaynu yaĉhachikur riyarqa Pabluwan Bernabé Jerusalenman
ĉharanllapana. Chaypiqa samachiranllapa Jesuspi kriyiqkuna, wakin
apustulkuna, chaynulla kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkuna ima.
Samachitinllapaqa, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanllapataqa
parlakuranllapa.
5 Piru Jesuspi wakin kriyiq fariseo runakunaqa das sharir, kaynu
niranllapa: “Kriyiq mana Israel runakunaqa, chay siñal kustumrita,

chaynulla Moisés tukuy mantakushakunatapis ruranan llapapaq” niqllapa.
6 Chaynu nitinllapaqa, apustulkuna, Jesuspi kriyiqkunata rikar
yaĉhachiqkuna ima tantakaranllapa chay fariseukuna nishanpaq par-
lananllapapaqqa. 7 Chaynu kusata uknin uknin unaytana parlayatinl-
lapaqami, Pedruqa sharir paykunataqa niran:
“Kriyiq masiykuna, qamkunaqami yaĉhayankillapa, pulla
kashallapa Dyusninchikqa nuqata akramaran chay mana Israel
runakunata, Dyusninchikpa shumaq rimayninkunata yaĉhachitiy,
paykunapis kriyirna washakananllapapaq. 8 Dyusninchikmi tukuypa
yarpuyninchikllapata riqsin chay paymi, mana Israel runakunatapis
allita riqsir wamranpaqna nisha. Chaymi Santu Ispirituntapis
qusha, imanuĉhi nuqanchikkunata qumaranchikllapa chaynulla.
9 Nuqanchikkunatami paykunawanqa mana ukmanta ukmantaqa
rikamaranchikllapachu. Chaqa paykunatapis yarpuyninllapataqa
shumaqchasha, paypi kriyishanllaparayku. 10 Chaynu katinqa
kanan-shuypaqa ¿imapaqtaq Dyusta mana munaq yupaychu
tukunkillapa, kay mana Israel runakunata, Moisés mantakushanta
rurachirqa? Moisés mantakushankunaqami kusala llashaq karga
yupay, mana puytiypaqchu. Chaykunataqa manami chiqapta
rurashanchikllapachu nuqanchikkuna, unay rukunchikkunamapis.
11 Ashwan nuqanchikkunaqami yaĉhanchikllapa Amitunchik Jesús
llakipamarninchikllapa uchanchikllapamanta washamashanchikllapa
dibaldila, nir. Chaynumiri mana Israel runakunatapis washasha
nuqanchikkunata yupaylla”.
12 Pedro parlakutinnaqa, Pabluwan Bernabipis parlakuq qallariran-
llapa. Paykunaqa parlakuranllapa Tayta Dyus yanapatin, mana Is-
rael kaq runakunapi tukuy milagrukunata mana ruraypaq shumaq
imakunata rurashanllapata. Chaynu parlakuyatinllapami tukuy chaypi
kaqkunaqa uyarala uyakuranllapa. 13 Chaynu parlakur tukchitinnaqa,
Santiaguqa * niran:
“Kriyiq masiykuna uyakumayllapa. 14 Simonqami willamayanchikl-
lapa, imanutaq kananqa Tayta Dyus, mana Israel runakunatapis yana-
par, paypa wamrankunana kananpaq nisha nir ima. 15 Kayqa Dyuspa ri-
maqnin nishannu, allip chaynu kasha. Chaqa chay iskribikashapiqami
kaynu nin:
16 ‘Davidpa ayllunkunaqami wasi limpu ratasha yupay
unayna mana mantakunnachu.
Chaymi nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq,
amana qashanqa ratananpaqnachu. †
17 Chaynu ruratiymi mana Israelmanta kaqkunata akrashaykunapis
maskamanqallapa.
18 Kaytaqami nuqa Tayta Dyus nini.
Chaqa unaymanta-pacha chaynu kananpaq nishallana karay’ nir.
19 “Tayta Dyus nisha katinmi nuqapis nini: Chay mana Israel kaq
runakuna unay kriyinanllapakunata dijar, Dyuspina kriyisha katinqa,

* **15:13** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19. † **15:16** Rikashunllapa Amós 9.11-12. Nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq nirqami intrachimanchik Jesús shamur tukuy tyimpupaqna mantakunanpaq nir.

ama piñachishunllapachu ‘Moisés tukuy mantakushankunata ruray’
nirqa. 20 Ashwan paykunamanqa iskribishunllapa kaykunalata
ruranapaq: Chay runa rurashan yanqa dyusman ufrindakunata
ĉhurashanllapataqa ama mikunanllapapaq. Chaynulla nishunllapapis
runa kar, warmi karmapis ama ukwan ukwan pununapaqchu.
Nishunllapapis, animalpa yawarninta, animal ratar manaqa ĉhuqar
wanushapa aychantaqa ama mikunanllapapaqchu. 21 Chaqa
Moisés mantakushanllata unaymanta-pacha tukuy pwiblukunapi
yaĉhachikunllapa. Chaymi tukuy samana diyapi Israel runakunapa
tantakananllapa wasinkunapiqa liyir yaĉhachikunllapa”. ‡

Kartata kaĉharanllapa mana Israel runakunaman

22 Santiago chaynu nitinqa, Jesuspa apustulninkuna, Dyuspi
kriyiqkunapa rikaqninkuna, tukuy kriyiqkunawan yarpuranllapa:
Nuqanchikkunamanta akrar kaĉhashunllapa rinanllapapaq Pabluwan
Bernabiwan pulla Antioquiaman nir. Chay akrashanllapaqa karan
Judas Barsabás ninllapa chaywan Silas. Paykunaqami kusa rispitakasha
runakuna karanllapa kriyiqkunapaqqa. 23 Chaymi, paykunawan
kaĉharan chay kartataqa, kaynu nir:

Mana Israelmanta kriyiq masiykuna, qamkuna Antioquiapi, Siriapi, Ciliciapi taqkunata saludashunillapa nuqakuna apustulkuna, kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunawan, chaynulla tukuy kriyiqkunawan ima.

24 Chaqa yaĉhashami kanillapa, kay Jerusalenmanta wakin
kriyiqkunashi, nuqakuna mana kaĉhamutiyllapachu shamur, Moisés
mantakushanta ukmanta yaĉhachishushallapa, nir. Chayshi alliplata
piñachir ukmanta yarpuchishushallapa ima. 25 Chayraykumi nuqakunaqa
tukuyniyllapa yarpur parlasha kanillapa, nuqakunamanta
runakunata akrar kaĉhamutiyllapa rikashunanllapapaq. Chay
kaĉhamuyanillapa chaykunaqami kusa munashayllapa Bernabiwan
Pabluwan pulla shamuyanllapa. 26 Bernabiwan Pabluqami
wanuchinatinllapamapis mana manchakurchu Amitunchik
Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur purinllapa. 27 Chay
ishkay qamkunaman shamuqqami Judaswan Silas. Paykunanami
manyaqmanta parlashunqallapa kay iskribishunillapa chaypaqqa.
28 Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunmi mana munanchu, Moisés tukuy
mantakushanta rurar mas qischakanaykillapataqa. Chaynulla
nuqakunapis mana munanillapachu kay nishuyanillapa chaymanta
mas qischakanaykillapataqa.

Chaymi nishunillapa kaylata ruranaykillapapaq: 29 Ama
mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata
ĉhurashanllapata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa
yawarninta, animal ratar manaqa ĉhuqar wanushapa aychantapis.
Chaynulla runa kar manaqa warmi karpis ama ukwan ukwanqa
pununkillapachu. Chiqapta kay nishushayllapata kasurqami, Dyus
munashanta kumpliyankillapa.

Chaylatanami willashunillapa.

‡ **15:21** Kaykunatami willaranllapa Israelmanta kaqkuna Moisés mantakushanlata kasuqkunawan Jesuspi kriyiq mana Israel runakunaqa pulla kananllapapaq nir.

30 Chaymanta chay kartata qutin, paykunaqa dispidikur riranllapana
Antioquiamanqa. Chayman ĉharqa Jesuspi tukuy kriyiq runakunataqa
tantamur, chaypi quranllapa kartataqa. 31 Chaymanta chay kartata
Dyuspi kriyiqkuna liyirqa allipta aligriyaranllapa, chay kartapi paykunapaq uk kunswilu kashanrayku. 32 Chaynulla Judaswan Silaspis
Dyuspa rimaqninkuna kar, paykunata kusata kunsular ima, animachiranllapa, Amitunchikta allita kasunanllapapaq.
33 Chaymanta uk diyapinaqa, Judaswan Silastaqa kaĉharanna chaypi,
Jesuspi kriyiqkunaqa "Kusa allin rinkillapa" nir. "Chaynulla chay
kaĉhamushushallapa chaykunatapis shumaqta saluduta qupamankillapa"
nir ima. [34 Piru Silasqami Antioquialapi kidanar, chaylapina kidaran.] 35 Chaynulla Pabluwan Bernabipis Antioquiallapi kidaranllapa.
Chaypiqami wakinkunawan pulla yaĉhachikuranllaparaq Amitunchikpa
shumaq rimaynintaqa.

Pablumi Bernabimanta chiqanchakaran

36 Chaymanta uk tyimpu pasatinnaqa, Pabluqa niran Bernabitaqa:
—Rishun qashan kriyiq masinchikkunata watukuq, chay mayqan
pwiblukunapiĉhi Amitunchikpa shumaq rimayninta yaĉhachikushanchik
karan chaykunaman, imanushi paykunaqa puriyan nir.
37 Piru Bernabiqa, Juan Marcos niqllapa chayta pullanllapaqa apanaran. 38 Piru Pablutaqa mana allintachu chayqa yarpuchiran. Chaqa
Juan Marcosqa Panfilia pwiblupi paykunalatana dijar mana pullanllapa
yaĉhachikurnachu puriran. Chaymi Pabluqa mana munaranchu pullanllapa rinantaqa. 39 Chaypaqmi Pabluwan Bernabiqa allipta uknin uknin
willanakuyarqa, chiqanchanakuranllapa. Chaymi Bernabiqa Marcosta
apar riran Chipriman.
40 Nataq Pablo-shuypaqa Silasta akraran pullan apananpaqqa. Chaymanta Pablo rinanpaqna katinqa, tukuy chaypi kriyiqkunaqa Dyusman mañakuranllapa paykunata yanapananllapapaq. 41 Chaymi riqnuqa
pasaranllapa Cilicia, Siria pwiblukunapi kriyiqkunata kusata animachir
ima.

16

Timoteumi Pabluwan Silaswan riran

1 Pabluqami ĉharan Derbe shutiq pwibluman, chaynulla Listra
pwiblumanpis. Listrapiqa tarinakuran Jesuspi kriyiq Timoteo
shutiqwan. Paypa mamanmi unaymanta-pacha Jesuspi kriyiq.
Payqami, Israel warmi kaq. Nataq taytan-shuypaqa griego runa karan.
2 Chay Listra, Iconio pwiblukunapi kriyiqkunaqami Timoteupaqqa
kusa allinta rimaqllapa. 3 Chaymi Pabluqa munaran Timoteuqa
yapananta. Piru naypaqtaqa siñal kustumrita rurachiran. Chaytaqami
ruraran Israel runakuna chay lugarpi taqkuna ama piñakunanllapapaq,
chay kustumrinta mana rurashanrayku. Chaqa tukuy runakuna
yaĉhayaqllapa Timoteupa taytanqa griego runa nir.
4 Tukuy pwiblukunata pasashanllapapiqa, kriyiqkunata intrachir
riranllapa, chay apustulkuna, Jerusalenpi kriyiqkunata rikar
yaĉhachiqkunapa kartanpi iskribishanta ima. 5 Chaymi chay pwiblupi
kaqkunaqa kriyishanllapapi masta animakur, kusatana waran
waranqa achkayaranllapa.

Pablumi musqupakuran

6 Pabluqami, Silaswan Timoteuwan riyta yarpuran prubinsya Asia-
man yaĉhachikuq. Piru Dyuspa Santu Ispiritun "Ama wakmanqa riy-
chu" nitinmi, manana Asiaman rirchu, pasaranllapa prubinsya Frigiata,
prubinsya Galaciata, Misia pwiblupa lindirunman ĉhanankaman. 7 Chay
pwiblumantaqa paykunaqa, riyta yarpuranllapa Bitiniapa lugarninku-
naman. Piru Amitunchik Jesuspa Ispiritun "Ama riychu" nitinmi, mana
riranllapachu chay lugarkunamanqa. 8 Chaymi paykunaqa chay pru-
binsya Misiataqa pasashannu riranllapa Troas pwibluman. 9 Chaypimi
Pabluqa musquyninpi, Macedoniamanta uk runata rikaran. Chayshi
chay runaqa shasha rugakuyaran kaynu nir: "Shamuy-ari kay chimpa
Macedonia pwibluman yanapamanaykillapapaq" nir.

10 Chaynu Pablo musqupakutinqa, chay kutilla Macedoniamanqa ri-
nayllapapaq listakarayllapa, * Dyusninchik qayamayanchikllapa, shu-
maq rimayninta rimanallapapaq nir yaĉhar.

Pabluwan Silasmi Filiposman riranllapa

11 Troas pwiblumantaqa yaku karrupina mar yakuta pasarayllapa
Samotracia shutiq pachakaman. Nataq, allaqnin diyaqa yaku karrupi
ĉharayllapa Neápolis pwiblukaman. 12 Chaymantaqa rirayllapa Filipos-
man. Chayqami romano runakunapa pwiblun. Chay pwibluqami
kusa mas mantakuq kaq, tukuy chay Macedonia pwiblupa pwiblunku-
namanmatapis. Chaymi, chay pwiblupi ayka diyakunata tarayllapa.
13 Uk diyapimi, samana diya katin, chay pwiblumanta lluqshir, ri-
rayllapa uk riyupa yatankaqman, chaypi Israel runakuna Tayta Dyus-
man mañakunanpaq lugar kanqa nir yarpur. Piru chaypiqa warmiku-
nalata tantakashata tarir, nuqakunaqa chaylapi tar, Jesucristupaq
yaĉhachirayllapa paykunataqa. 14 Chay warmikunamanta ukninmi shuti-
ran Lidia. Payqami Tiatira shutiq pwiblumanta karan. Rantikuqmi
chupika murada seda raĉhpakunata. Chay Lidiaqami aduraq Tay-
tanchik Dyuslata. Pay Dyusninchik intrachitin uyakur intrakaran Pablo
yaĉhachikutinqa. 15 Chaymi chaymantaqa nuqakunaqa shutichirayllapa
tukuy aylluntinta "Jesusna washamayan" nir kriyitinllapa. Shutichis-
hana katiyllapaqa, kaynu nir rugamaranllapa:

—Qamkuna, alliptana Dyusta kasunki nir yarpuyatkillapaqa, rishun-
llapari wasiypi samanaykillapapaq.

Chaynu kutir kutir "Rishunllapa wasiyman" nimayatinllapaqa, rir
chay wasinpina samarayllapa.

16 Chaymanta qashan, Dyusman mañakunanllapa lugarman riyatiylla-
panaqa, uk surtyakuq shipash tarimaranllapa. Chaymi qillayta tarisha
apamuyaran mantaqninkunaman. Chay shipashpa rurinpimi dyablupa
yarpuynin katin, payqa chaynu surtyakuq ima kaq. Chaynu karmi chay
mantakuqninkunataqa, surtyakurla kusa achka qillayta quq. 17 Chay
shipashqa Pablupa, nuqapa ikiyllapata shamuq qallariran kaynu nir
jwirtita rimar:

—Kay runakunaqami unaq syilumanta Dyuspa sirbikuqninkuna.
Paykunami qamkunata yaĉhachishunllapa imanu washakankillapa nir.

18 Chaynu rimarlla puriran ayka diyatana. Chaymi Pablutaqa kusata
piñachitin, kaynu nir yarpuran, wakqami Dyuspi mana kriyiq kar yanqa

* **16:10** Macedoniaman rinayllapapaq listakarayllapa nirqami, intrachimanchik kay libruta iskribisha Lucas chaynuqa niyan nir.

illaqta chaynu niyan, nir. Chaymantami chay shipashpi dyablupa yarpuynin kaqtaqa kaynu niran:

—Jesucristupa shutinwan mantashuni: ¡Lluqshiy kay shipashmantaqa! nir.

Chaynu nitinmi, das dyablupa yarpuyninqa lluqshiranna. 19 Piru chay shipashpa mantaqninkunaqa “Manana qillayta tariyta puytishunnachu” nirqa, Pabluwan Silastaqa aypar aparanllapa tukuy karguyjunkunapa naypanman. 20 Kaynu nirmi jwiskunapa naypanmanqa ĉhachiran:

—Kay Israel runakunami pwiblunchikmanta runakunata pantachiyan. 21 Kusa ukman saqra kustumrikunata yaĉhachiyan. Chay kustumrikunataqa nuqanchikkunaqa mana rurayta puytinchikllapalamapischu, Roma pwiblumanta kashanchikllaparayku nir.

22 Chaypi wakin runakuna kayaq chaykunaqa Pabluwan Silastaqa musyaq qallariranllapa. Chaymi jwiskunaqa kaĉhakuran raĉhpanta amalas lluqshichir barakunawan wipyananllapapaq. 23 Chaynu wipyarllapanaqa, karsilman itar, chay punkupi kuytakuqtaqa mantaran, allita kuytar ama safachinanllapapaq nir. 24 Chaynu nir willatinllapami, chay kuytakuqqa, chay karsilpa mas ruri kaqman itaran. Chaymi chaypiqa uĉhkuyjun qiruman ĉhakinta itar apirtar dijaranllapa.

25 Piru ĉhaypi tuta yupaynaqa, Pabluwan Silas Dyusman mañakur himnukunata takitinllapa imaqa, wakin prisu kaqkunaqa uyakuyaranllapa. 26 Chaymantami illaqmanta kusa jwirtita pacha kuyuran. Chaymi wasipa patankunamapis kusata kuyutin, chay kutilla punkukunamapis kiĉhakaran. Chaynulla kadinakunawan wakin prisu wataraqkunapis, kaĉhakaranllapana. 27 Chaymanta chay kuytakuq rikĉhakur, punkukunata kiĉhallata rikarqa, ispadanta lluqshichir paylla wanuchikanaran, prisukunaqa safashallapa kanqa nir yarpur. 28 Piru Pabluqa jwirtita kaynu niran:

—¡Ama imatapis rurakaychu, tukuyniyllapami kaypi kanillapa! nir.

29 Chaymi, chay kuytakuqqa Pabluta uyarqa, “Bilata apamuyllapa” nir, kallpaqlla yaykuran kusalata manchakur chukchukyaqnulla. Chaymi Pablupa, Silaspa ĉhakinllapaman qimikar pukĉhiraran. 30 Chayna paykunataqa ruri karsilmanta waqtaman urqur, tapuran kaynu nir:

—Taytituykuna, ¿imatataq rurashaq washakanaypaqqa? nir.

31 Paykunaqa niran:

—Amitunchik Jesucristupi kriyiy, washakanaykipaq tukuy aylluykikunawanna nir.

32 Chaymantaqa willaranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimayninta, tukuy chay wasinpi kaqkunatapis. 33 Chaymi chay tutalla chay kuytakuqqa, Pablupa, Silaspa chuqrikashankunata paqashana karqa, tukuy ayllunkunawan tantakar shutikuranllapana. 34 Chaymantaqa Silaswan Pabluta wasinman apar, qararan. Piru payqa tukuy aylluntin kusala aligri karanllapa, Taytanchik Dyuspi kriyishanllaparayku.

35 Allaqmanta achkiyatinnaqa, jwiskunaqa kaĉharan suldadukunata, chay kuytakuqta willatin, Pabluwan Silasta kaĉhar lluqshichinanllapapaq. 36 Chaymi chay kuytakuqqa, Pabluta niran:

—Jwiskunami kaĉhakamusha, qamkunata lluqshichishunayllapapaqna. Chaymi, shumaqna rikunkillapa nir.

37 Piru Pabluqa chay suldadukunata niran:

—Nuqakunatami tukuypa naypanllapapi alliplata llibachir karsilman itamaranllapa romano runakuna katiyllapamapis. Chaqa paykunaqa mana allita tapukur yaĉharchu, chay mana allinkunataqa ruramaranllapa. Nuqakunapismi alli yaĉhaymantaqa romanukuna kanillapa. ¿Kananqachu kaĉhamanayanllapana mana mayqanpis yaĉhatinchu? ¡Manami lluqshishaqllapachu kaymantaqa! Paykunalla shamur, lluqshichimanqallapa nir.

38 Chaynu nitin, chay suldadukunaqa rir Pablo nishanllata jwiskunata willatinllapaqa, kusata manchakuranllapa, paykunaqa romano kashallapa nir. 39 Chaymi jwiskunaqa karsilman rir, Pabluwan Silastaqa kusata rugaranllapa: “Pirdunamayllapari” nir. Chayna, karsilmanta urqur, shumaqta willar, rugaranllapa chay pwiblumanta lluqshir rinanllapapaq. 40 Chaymi Pabluwan Silasqa, karsilmanta lluqshirqa, Lidiapa wasinmanraq riranllapa. Chaymanta, Jesucristupi kriyiq masinkunata watukur, animachirllapa imanaqa, chay pwiblumantaqa riranllapana.

17

Tesalonicapimi kusa ukmanta tukuranllapa

1 Pabluwan Silasqa, Anfípolis Apolonia pwiblukunata pasar rir, ĉharanllapa Tesalónica pwibluman. Chaypiqami, Israel runakunapa tantakananllapa wasi kaq. 2 Chaymi Pabluqa, kustumrin katin, Israel runakunapa tantakananllapa wasiman rir, kimsa simanata kada samana diyakunapi chay runakunawanqa parlaranllapa. 3 Pabluqami, Dyuspa rimananmanta paykunataqa kaynu parlaran: “Dyus Akrashan Cristunqashi qischakar wanunqa. Chaymanta, qashan kawsamuyanqa” nir. Chaynulla niqpis: “Jesuspaq parlashuyanillapa chaymi, Dyuspa Akrashan Cristunqa” nir ima.

4 Chaynu Pablo nitinqami Israel wakin runakunaqa kriyiranllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq achka griego runakuna, achka yaĉhaq warmikunapis Pablo nishannu Amitunchik Jesuspiqa kriyir pullachanakuranllapa Pabluwan, Silaswanqa. 5 Piru chaynu kriyitinllapami, wakin mana kriyiq Israel runakunaqa alliplata piñakuranllapa “Jesuspi kriyiqkunaqashi paykunapa yarpuyninmantaqa mana allintachu tukuyan” nir. Chaymi kallikunamanta mana allin qilla runakunawan tantanakur, yarpuranllapa Jesuspi kriyiqkunataqa qatiĉhashunllapa nir. Chaymi kusa ukmanta tukur, laqyar ima rir, ashwan Jasón shutiq runapa wasinman ĉhar maskaranllapa Silaswan Pablutaqa, chaypi tarirqa wakinninllapaman qukunanllapapaq. 6 Piru Pabluwan Silasta mana tarirnaqa, chay wasipa amun Jasonta, chaynulla wakin kriyiqkunatapis aysaĉhakuypimapis aparanllapa karguyjunkunaman. Chayman ĉhachirnaqa kaynu jwirtita rimar qukuranllapa:

—¡Pabluwan Silasmi tukuy intirupi runakunata kusa ukmanta yaĉhachisha! Chaynullami kaymanpis shamushallapana chayllata yaĉhachikuq. 7 ¡Piru chaynu katinmapis, kay Jasón samachisha paykunataqa! ¡Chaymi tukuy paykunaqa, mantakuqninchik César nishantaqa mana kasuyanllapachu! Ashwan paykunapa mantaqninllapaqashi kan uk. Payqashi shutin Jesús nir.

8 Chayta uyaparllapami tukuy runakuna, karguyjun runakunamapis
kusa ukmanta tukuranllapa. 9 Chaymi chay karguyjunkunaqa, Jasonta
wakin kriyiqkunatapis pagrakuchir dijatin, riranllapa.

Pabluwan Silasmi Bereaman riranllapa

10 Chay diyalla tutanaqa, chay Tesalonicamanta Dyuspi wakin
kriyiqkunaqa Pabluwan Silastaqa kaĉharanllapa Berea pwibluman.
Chaymanta paykuna chayman ĉharnaqa, riranllapa Israel runakunapa
tantakananllapa wasiman. 11 Chay Berea pwiblupi taq Israel
runakunaqa, Tesalonicapi Israel runakunamantaqa mas das intrakar
kasukuq runakuna karanllapa. Chaynu karmi Pabluwan Silas,
Jesuspaq yaĉhachikutinqa, kusata uyakuqllapa. Chaymi Dyus nitin
iskribikashakunataqa waran waran kusata liyiqllapa, chiqapchu
kanqa chay yaĉhachikuyashanllapaqa nir. 12 Chaynu Pabluwan Silas
yaĉhachikutinllapaqa, chaypi Israel runakunaqa kusa achka kriyiranllapa.
Chaynulla griego runakuna, kusa nisha warmikunamapis, kusata
kriyiranllapa.
13 Piru chaymanta, Jesuspi mana kriyiq Israel runakuna Tesalonicapi
taqkunaqa, Pabluqa Berea pwiblupipis yaĉhachikuyan nir uyaparqa,
chaymanpis riranllapa. Chaymi runakunataqa kusa ukmanta willaran,
amami Pabluwan Silastaqa kasunkillapachu nir. 14 Piru chaynu nitinlla-
pamapis, Jesuspi kriyiqkunaqa utqaylla Pablutaqa chay pwiblumantaqa
kaĉharanllapa marlawman. Nataq Silaswan Timoteo-shuypaqa Berea-
llapi kidaranllapa. 15 Pablupa pullan riqkunaqa, Atenas pwiblukaman ri-
ranllapa yaparqa. Chaymantami Pabluqa paykunataqa kaĉharan kaynu
nir: “Rir willapamayllapa Silaswan Timoteo utqar shamutin, kaypi
tarinakunayllapapaq” nir.

Pablumi Atenas pwiblupi

16-17 Chaynu nir Pabluqa Atenas pwiblupi Silaswan Timoteupaq
yarakur tayaran. Chaynu yarakuyarqa riran Israel runakunapa
tantakananllapa wasiman. Chayman rirmi Israel runakunawan,
wakin griego runakuna Dyuspi kriyiqkunawanpis kusata Jesuspaq
parlaranllapa. Chaynu parlakur puriyarqa chay pwiblupi runakuna
rurashan kusa achka yanqa dyuskunata rikar mana allintachu yarpu-
ran. Chaynuta rikarmi tukuy diya plasapi tantakaq runakunawanpis
parlaqllapa Jesuspaqqa.
18 Chaynu parlakuyarmi Pabluqa tarinakuran wakin kusa yaĉhaq
runakunawan. Paykunaqami shutiran Epicureukuna Estoicukuna.
Chaymantaqa paykunapis Pabluwan willanakuq qallariranllapa.
Chaymi Pablo, “Jesús nuqanchikrayku wanur, piru qashan
kawsamuran” nitin, paykunamanta wakinqa niyaqllapa:
—¿Mayqanpaqtaq rimayan, kay yanqa illaqta rimar alabakaqqa? nir.
Ukkuna-shuypaqa niqllapa:
—Kay runaqa riqchaq dyuskunapaq willamayanchik nir.
19 Chayraykumi, Pablutaqa aparanllapa uk lugar Areópago shutiqman.
Chaypiqami allipla yaĉhaq runakuna tantakaqllapa. Chaymi, chayman
ĉhatinnaqa kaynu niranllapa:
—Willamayllapa taytituy imatataq yaĉhachikuyanki. 20 Chaqa qamqa
mana riqsishayllapakunapaq willamankillapa. Chaymi nuqakunaqa
yaĉhayta munanillapa, ima niyanmi chay rimashaykiqa nirmapis.

21 Chaynuqa tapukuyaranllapa yanqa illaqta, chaynulla mushuq ri-
maykunalata uyakur parlakur ima taq karllapa.
22 Chaynu nitinqa, chay Areópago lugarpiqa Pabluqa tukuy paykunapa
ĉhaypinpi shar, kaynu niran:
“Atenasmanta runakuna, nuqapa rikayniymantaqami qamkunaqa
chay dyusnikillapapiqa kusata kriyinkillapa. 23 Rikashami kani achka
lugarkunapi dyuskunata aduranaykillapata. Piru puriyarqami tarisha
kani uk lugarpi kaynu iskribikashata: ‘KAY ALTARMI UK DYUSTA MA-
NARAQ RIQSIYANCHIKCHU CHAYPAQ’ niqta. Nishaykillapa: Nuqami
Dyusta mana riqsinillapachu niyashaykillapapaq yaĉhachishuyanillapa.
24 “Chay Dyusmi, kay pachata, tukuy ima kaqkunatapis rurasha.
Chaymi pay, unaq syilupa, kay pachapa Amun. Manami runakuna
wasita shachishanpichu tan. 25 Chaynulla payqa mana mayqantapis
ministinchu imata rurar yanapananllapamatapis. Chaqa pay, ashwan
tukuyta kawsachimanchik, amayninchikta qumanchik, chaynulla
tukuy imakunatapis qumanchik. 26-27 Paymi uk runalamanta tukuy
intirupi runakunata ruraran, tukuy pachapi kawsananllapapaq.
Chaynulla paymi nisha runakuna maypi tar ima tyimpukaman
kawsananllapapaqmapis. Chaqa munanmi runakuna paypi chiqapta
kriyir, munashanlata rurananllapata. Piru alli yaĉhaymantaqami
mana kriyinashamapis, Dyusqa nuqanchikkunapaqa pullanchikllapa.
28 Payraykumi kanchikllapa, kawsanchikllapa, purinchikllapa,
imamapis. Kaynullatami wakin qamkunamanta unay yaĉhaq
runakunapis niqllapa: ‘Tukuy runakuna Dyusmanta kanchikllapa’
nir.
29 “Chaynu Dyusmanta tukuyla karqa, ama chay urumanta, plata-
manta, rumimanta yanqa rurakashakunataqa dyusniy nishunllapachu.
Chaqa chaykunataqami runakuna yarpuyninllamanta rurasha. 30 Piru
unaynari mana yaĉhar pantasha kar michkata uchakusha kashal-
lapamapis Dyusninchikqa chay uchakushanchikpaqqa mana kwin-
tachakaranchu. Piru kanan-shuypaqa chay mana allin rurayninchikku-
nata amana rurarchu, paylatana kasunallapapaq nisha. 31 Chaqa uk
diyatami jwisyu diyapaq akrashana. Chay diyapiqami tukuyta rikar
yaĉhamashunllapa ‘Allin mana allin kanchikllapa’ nirmapis. Chay diya-
paq rikamanallapapaqqa uk runata akrashanrayku wanushanmanmat-
apis kawsachimuran. Chayna rikar kwintata qukanallapapaq chay
paymi rikamaqninchikqa nir”.
32 Chaynu “Dyus chay runata wanushanmanta kawsachimuran” nir
Pablo parlakutinmi, wakinkunaqa kusata asiparanllapa. Piru ukku-
naqa kaynu niranllapa:
—Qashan kaykunata parlamatkillapapis uyakushaykillapa nir.
33 Chaynu nitinllapami, Pabluqa paykunata chaypi dijar riranna.
34 Chaymantami wakinkunaqa kriyir Pabluwanqa pullachanakuranl-
lapa. Chay kriyiqkunaqami ukqa karan Dionisio. Paymi Areopagupa uk
mantaqnin kaq. Chaynulla uk warmi Dámaris shutiqpis wakinkunawan-
pis pullachanakuranllapa.

18

Pablumi Corinto pwiblupi

1 Chaymantami Pabluqa chay Atenas pwiblumantaqa lluqshir, riran
Corinto pwiblumanna. 2 Chaypiqa tarinakuran uk Israel runa Aquila
shutiqwan. Payqa Ponto lugarmanta karan. Chay tyimpumi, payqa
warmin Priscilawan pulla chayraq ĉhamusha karan Italia nasyunmanta.
Paykunaqa Italiamantaqa ĉhamusha karanllapa, chay nasyunpa man-
takuqnin Claudio, Romamanta tukuy Israel runakuna lluqshinqa nisha
katin. Chaymi Pabluqa paykunata watukuq rir, 3 chaypina kidaran,
pulla trabajananllapapaq. Chaqa paykunapismi Pablo yupay tulduta
siraypi trabajaqllapa. 4 Samana diyakunapi-shuypaqami Pabluqa Is-
rael runakunapa tantakananllapa wasiman riq. Chaypiqa tukuy Israel
runakunata, mana Israel runakunamatapis, kusata willaq intrakananl-
lapapaq, Jesús tukuypa Washakuqnin nir.

5 Chaymanta chay diyakunapi Silaswan Timoteo Macedoniamanta
ĉhamuran. Chaymi Pabluqa chaypiraq kusa masta yaĉhachiq qallariran
Israel runakunata "Jesusmi Dyusninchik Akrashan Cristunqa" nir ima.
6 Piru ashwan Israel runakunaqa, Pablupaqa kuntran tikrakar kusata
qaryaparanllapa. Chaymi Pabluqa raĉhpanta ĉhaspir kaynu niran:

—Dyusninchikpa Cristunpaq willashutiyllapa, mana kriyishaykilla-
papaqqa qamkunana kulpayjunqa kankillapa, mana nuqachu. Ash-
wanmi kananmantaqa riyani chay mana Israel runakunatana Jesuspaq
yaĉhachiq.

7 Chaynu nir, Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta lluqshir,
Pabluqa riran uk runa Justo shutiqpa wasinman. Payqami tantakanan-
llapa wasipa qichqanlapi taq. Paypismi Dyusta aduraq. 8 Chaynulla
chaypi uk runa Crispo shutiqpis, tukuy aylluntin kriyiq Amitunchik
Jesuspi. Payqa Israel runakunapa chay tantakananllapa wasipaqa
mantakuqnin kaq. Chaynulla Corintumanta kusa achka runakunapis
Dyuspa shumaq rimayninta uyakurllapaqa, kriyirna rir shutikuranl-
lapa.

9 Chaymanta uk tutaqa, Amitunchik Jesusqa Pabluta musquyninpi
niran: "Ama manchakurchu, ama upallala kidar imachu ashwan nuqal-
lapaq yaĉhachikuskiy. 10 Chaqa kay pwiblupiqa kusa achka runakuna
nuqapi kriyinaqkunaqa. Nuqaqami qamwanqa pulla kani, manami
mayqanpis ima mana allinkunataqa rurashuyta puytinqachu" nir.
11 Chaynu nitinmi, Pabluqa uk añu-y-midyuta chay Corintupiqa taran,
Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur.

12 Piru uk tyimpupi, Acaya prubinsyapa gubirnadurnin Galión kat-
inqa, Israel runakunaqa Pablupa kuntran tikrakar, aparanllapa gubir-
nadurman. 13 Ĉhachirqa gubirnadurtaqa, kaynu niranllapa:

—Kay runami Dyusta kasunanllapapaq yaĉhachikur puriyan. Piru
chay yaĉhachikushanqami mana liyninchik nishannullachu nir.

14 Chaynu nitinllapami Pabluqa rimananlapaqna katin, Galionqa chay
Israel runakunataqa niran:

—Ima kusa mana allinkunata rurasha katin, manaqa wanuchikusha
ima katinqa, nuqaqa rikar yaĉhayman imanu katinpis. 15 Piru yanqa illaq
qamkunapa liynikillapalapaq katinqa imapaqnari chaymanqa nuqaqa
yakapakashaq. Chaytaqa qamkunalla imanupis parlayllapa nir.

16 Chaynu nirmi chay dispachunmantaqa lluqshichiran, Israel
runakunataqa. 17 Chaynu lluqshichitinqa, chay piñakuq runakunaqa
waqtapiqa ashwan Sóstenes shutiq runatana ayparanllapa. Payqami

Israel runakunapaqa uk mantakuqnin karan. Ayparllapaqa chaylata kusata wipyaranllapa, chay gubirnadurpa naypanpi. Piru wipyatinllapamapis Galionqa, mana chaypaqqa kwintachakaranchu.

Pablumi kimsa kutipaqna Antioquiaman riran yaĉhachikuq

18 Pabluqami Corintupiqa achka diyataraq taran. Chaymantaqa Jesuspi kriyiqkunata dispidir, payqa Priscilawan, Aquilawan pulla riq qallariranllapa Siriapa uk lugarninman. Chayman riqnuqa, ashwan Cencrea pwibluman ĉharqa aqchanta rutukaran, runakuna yaĉhananpaq, Dyusta arnishanta kumpliyan nir. 19-21 Chay Siriaman riqnullami yaku karrupina rir ĉharanllapa Éfeso pwibluman. Chaypi karnaqa, Pabluqa riran Israel runakuna tantakananllapa wasiman. Chaypiqami Pabluqa, Jesuspaq parlaran Israel runakunataqa. Chaynu yaĉhachikutinqa kusata rugaranllapa mas diyakunata kidananpaq. Piru payqa, [“Imanupis Jerusalén fyistapi kanaypaq karay” nir] “Mana puytinichu” niran. Chaymi “Dyus munatinqa may diyalapis, qashan shamushaq watukushuqllapaqa” nir dispidikurmi, Priscilawan Aquilataqa Efesupi dijar paylana riran yaku karrupi.

22 Chaymanta Cesarea pwibluman ĉharqa wichan riran Jerusalenman tukuy kriyiqkunata saludaq. Chaypi saludakurnaqa, chaymanta riranna ura Antioquía pwibluman. 23 Chaymantami uk tyimpumantaqa, unay purishankunaman qashan lluqshiran puriq pwiblun pwiblun, Galaciapa, Frigiapa pwiblitunkunapi Jesuspi kriyiqkunata animachiqnu ima.

Apolosmi yaĉhachikuran Éfeso pwiblupi

24 Chay tyimpumi Priscilawan Aquila Efesupi taqllapa. Chaymanmi, Alejandriamanta uk Israel runa Apolos shutiq ĉharan. Paymi Dyus nitin iskribikashakunata kusa allita intrakaq kar, runakunatapis alliplata intrachiq. 25 Chaynulla kusa allitami yaĉhakusha karan Shutichikuq Juan, Amitunchik Jesuspaq yaĉhachikushanmatapis. Chaymiri Amitunchikpaq yaĉhashantaqa, kusa aligrila allita yaĉhachikuq. 26 Chayraykumi, Apolosqa mana manchakur imachu, tantakananllapa wasipi yaĉhachikuq qallariran. Chaynu yaĉhachikuqta uyaparmi, Priscilawan Aquilaqa, Apolostaqa wakaqla apar kusa masta intrachiranllapa Dyuspaqqa, imanumi washamanchik nir ima.

27 Chaymanta Apolos uk lugar Acaya shutiqman rinatinqa, Jesuspi kriyiqkunaqa, kusata animachir uk kartata rurar kaĉharanllapa Acayapi kriyiqkunaman, Apolos ĉhatinqa shumaqta samachinanllapapaq. Chaymi Apolos ĉharqa, Dyus akrashan kriyiqkunataqa, kusata yanaparan. 28 Chaqa tukuy Israel runakunataqa intrachiran Jesuspaq, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir. Chaynulla Dyus nitin iskribikashakunata liyir chaypaq intrachikutinmi, mana mayqanpis mana chaynuchu niytaqa puytiranllapachu.

19

Pablumi Éfeso pwiblupi

1 Corinto pwiblupi, Apolos kanankamanqa, Pabluqa Antioquía pwiblumanta lluqshir rir, chay achka shallqakaq pwiblukunata watukurnaqa, ĉharan Éfeso pwibluman. Chaypimi tariran ayka kriyiqkunata. 2 Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Kriyitkillapaqachu, Dyuspa Santu Ispiritunqa, qamkunaman shamuran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami Santu Ispiritu kan nirlamapis uyapashachu kanillapa nir.

3 Chaynu nitinllapaqa, qashan Pabluqa tapuran:

—¿Chaqa, Santu Ispiritunta mana riqsirqa, imanutaq shutikushaykillapaqa? nir.

Chayna, paykunapis qashan niranllapa:

—Shutichikuq Juan yaĉhachikushanta kriyirmi, shutikurayllapa nir.

4 Chaynu nitinqa, Pabluqa paykunataqa niran:

—Alliptamiri Juanqa, uchanllapata dijar Dyusman tikrakaqkunataqa shutichiq. Piru shutichirqami niq: Kay nuqamantaqami uk runa shamuyan. Chay paypimi kriyinkillapa. Chaynu nirqami Jesucristupaq niyaq.

5 Chaynu Pablo nitin uyaparqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi shutikuranllapana. 6 Chaymantami Pabluqa ananllapaman makinkunata ĉhuratin, Dyuspa Santu Ispiritun paykunamanqa shamuran. Chaymi ukman ukman rimaykunapina Dyusllapaq rimaranllapa. 7 Tukuyninqami paykunaqa dusi runakuna kasha kanqallapa.

8 Chay Éfeso pwiblupi kayarllaraqmi, kimsa misistana Pabluqa risha karan Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaypiqami shumaqta yaĉhachikuq mana mayqantapis mancharchu, “Dyusninchikqami mushuqmanta nuqanchikkunata mantamayashunllapa” nir ima. 9 Piru chaynumapis, wakinqa kusa mana intrakaq runa kar, mana kriyinaranllapachu. Ashwanmi Jesuspi kriyiqkunata tukuy runakunapa naypanpi kusa ukmanta juraparanllapa. Chaymi Pabluqa kriyiqkunataqa akrar, aparan uk runa Tiranno shutiqpa yaĉhachikunan wasinman. 10 Chaypinami Pabluqa waran waran yaĉhachikuran, ishkay añuta. Chaynumi, tukuy Israel runakuna, mana Israel runakunamapis prubinsya Asiapi taqkunaqa, uyakuranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa.

11 Dyus pudirninwan Pabluta yanapatinmi, kusa shumaq mana ruraypaq milagrukunata ruraran. 12 Chayraykumi Pablupataqa raĉhpanlata, pañu ĉhurakushanlamatapis qishaqninkunaman apaqllapa. Chaynu apatinllapami, qishaqkunaqa dasla alliyaq. Chaynulla dyablupa yarpuyninmapis lluqshiq qishaqkunamantaqa.

13-14 Karanpismi Israelmanta wakin runakuna dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta lluqshichiq. Kay paykunamanta karanllapa kurakunapa mantaqnin Escevapa syiti wamrankuna. Paykunami Pablo rurayashanta rikar, Jesuspa shutinwanna uk runamanta dyablupa yarpuyninta lluqshichinarqa niqllapa: “Chay Pablo yaĉhachikuyashan Jesuspa shutinpi nishunillapa: ¡Kay runapa rurinmanta lluqshiy! nir”.

15 Chaynu niyatinllapami dyablupa yarpuyninqa niran: “Nuqaqami Jesustaqa riqsini. Chaynulla yaĉhani Pablupaqpis, mayqanmi payqa nirmapis. Piru ¿qamkunaqa pitaq kankillapa mantamanaykillapapaqqa?” nir.

16 Chaynu nirqami, chay kutilla chay dyablupa yarpuyninwan runaqa, kuntran tikrakar kusa jwirsayjun kar, chay Escevapa syiti

wamrankunataqa binsir kusata qischaran. Chaynu qischatinllapami,
chay wasimantaqa lirila limpu lisyakasha alsakar riranllapa.
17 Tukuy Éfeso pwiblupi taqkunaqa, Israel mana Israel runaku-
namapis chay syiti runakunata pasashanta uyaparllapaqa, alliplata
manchakuranllapa. Chaymi, Amitunchik Jesuspa shutinta kusa allinpaq
riqsirna, ashwan kusata alabaranllapa ima. 18 Chaynulla tukuy
kriyiqkunaqa, unay ima mana allin rurashanllapapaqqa, tukuypa
naypanpi rimaranllapa: “Mana allintachu tukusha karayllapa” nir.
19 Chayrayku unay wasqakuqkuna, surtyakuqkunamapis, Amitunchik
Jesuspi kriyirna chay sirbiq papilninllapamatapis apamur rupachiran-
llapa tukuypa naypanpi. Chay papilnin rupashakunapa ĉhaninqami,
karan sinkwinta mil (50,000) qillay yupay. 20 Chaynumiri Amitunchik
Jesuspa shumaq rimaynintaqa uyakur, pudirninta rikar ima, mastana
kriyir achkayaranllapa.
21 Tukuy chaykuna pasatinnaqa, Pabluqa riyta yarpuran Macedonia-
man, Acayaman, chaynulla Jerusalenman ĉhanankaman. Chaymi niqpis:
“Jerusalenman ĉharqa, Romamanpis rishaq” nir. 22 Chaymi ashwan
kaĉharan Macedoniaman ishkay yanapaqninkunata, Timoteuwan Eras-
tuta. Nataq pay-shuypaqa kidaranraq prubinsya Asiallapi uk tyimpu
masta.

Efesupimi kusa ukmanta tukuranllapa

23 Chay tyimpukunapiqami, kusala ukmanta tukuranllapa Jesuspi
kriyiqkunata kuntrashanrayku. 24 Chaytaqami uk runa Demetrio shutiq
ruraran wakin runakunawan. Demetriuqami platamanta ruraq, dyus-
nin Diana * niqllapa chaypa wasinpa ritratunkunata. Chaynulla paywan
trabajaqkunatapis kusa achkata pagraq.
25 Chaymi chay trabajaqninkunata, wakin chaynukaqllapi traba-
jaqkunawan tantar, kaynu niran:
“Taytituykuna, qamkunaqami yaĉhankillapa chay trabajashanchik-
wan imanchikta tarikur kusa shumaqta kawsanchikllapa nir. 26 Piru
qamkuna rikashaykillapanu, uyapashaykillapanu, chay Pablo shutiq
runaqa, purin runakunata yaĉhachir kay rurashanchikllapa dyuskun-
aqashi mana chiqap dyuschu nir ima. Chaynu purirqami yaqqa
tukuy intirupina runakunataqa intrachisha, mana kay Efesulapichu.
Ashwan tukuy kay prubinsya Asiapimapis tukuykaqtana kriyichisha.
27 Kayqami allip manchakuypaq. Chaqa manana ganayta puytichuwan-
llapanachu. Chaynulla chay mamanchik Dianapa iglisyanmatapis man-
ana shumaqtanachu riqsinmanllapa. Chaynu ruratinllapaqami, chay
mamanchik Dianataqa manana pipis kriyinqallapanachu tukuy Asia-
manta runakuna, chaynulla tukuy may pachamanta runakuna kriyiq
chaykunamapis”.
28 Chaynu nitin, uyaparmi kusata piñakur kaynu niranllapa: “¡Biba
biba mamanchik Dianaqa! ¡Chayqa paymi nuqanchik Efesumanta
runakunapa dyusninchikqa!” nir.
29 Chaynumiri chay pwiblupi kaqkunaqa tukuyla kusa ukman dis-
pantakaypaqta tukuranllapa. Chaymi kallpar rir ayparanllapa Mace-
doniamanta ishkay runakuna, Pabluta yapar puriqkunata. Ukninqa
shutiq Gayo, uknin-shuypaqa Aristarco. Chay paykunataqa aysaĉhakur

* **19:24** Kay Dianatami “Artemisa” niqllapapis.

aparanllapa chay kusa atun tantakananllapa wasiman. 30 Chay wasi ru-
riman yaykuchitinllapaqa, Pabluqa yaykunaran runakunawan parlaq.
Piru wakin kriyiq masinkuna mana yaykunantaqa munaranllapachu.
31 Chaynulla chay prubinsyamanta karguyjunkuna Pablupa riqsinan
karan chaykunapis, niranllapa: “Willayllapa ama yaykunqachu chay
kuntrankunamanqa” nir.
32 Chaykamanqami ruripiqa tantakasha runakunaqa, wakinqa uk-
manta niyaqllapa. Chaynulla wakinkunapis ukmanta niyaqllapa.
Nataq wakinkuna-shuypaqa mana yaĉhayaranllapachu imapaqmi tanta-
kamushanchikllapa nirmapis. Piru chaynumapis kusata lanyaranllapa.
33 Piru chaypi Israel runa kaqkunaqami, uknin Alejandrutaqa naypaq-
man kumsar kaĉharan paykunapaq rimananpaq. Chaymi naypaqman
lluqshir, Alejandruqa makinlawan siñata rurar runakunata uyarachir
intrachiyta yarpuran. 34 Piru chaynu tukutinmi, kwintata qukaranllapa
paypis Israel runa nir. Chaymi, ashwan qayĉhakuranllapa ishkay urata
yupay kaynu nir: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chay paymi tukuy
Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.
35 Nataq, Éfeso pwiblupa sikritaryun-shuypaqa runakunata upallachir
niran:
“Taytituykuna, tukuy pachamanta runakunami yaĉhanllapa, kay
pwiblumanta runakunaqa inkargakasha syilumanta ishkimusha
mamanchik Dianata kuytananllapapaq, chaynulla iglisyantapis
rikananllapapaq. 36 Yaĉhashaykillapanu, manami mayqanpis mana
niytaqa puytinllapachu dyusninchikllapataqa. Chaymi ashwan
ama imatapis rurayta yarpuyllapachu, manaraq allita yarpurqa.
37 Kay runakunata apamushaykillapaqami, mana imatapis mana
allintaqa rurashachu mamanchik Dianapa iglisyantaqa. Chaynulla
mamitanchiktaqa manami jurapashalamapischu. 38 Chay Demetrio
trabajadurninkunawan, chaynulla mayqanwan dimandayta
yarpuyatinllapaqa, chaypi wakmaqa jwiskuna chaykunapaq
parlananllapapaqqa. Chaypiqa paykunana yaĉhanqallapa imanu
parlashaq nirmapis. 39 Qamkuna imata mas yaĉhayta munarqa
tukuy mantakuqkunawan tantanakur parlayllapa. 40 Piru kay
pasashanrayku karguyjunkunaqa nimachuwanllapa mana allintachu
tukushaykillapa nir. Chaynu nimashallapaqa mana imanu washakayta
puytishunllapachu, imapaqmi kaynu purichinakuyanillapa nirmapis”.
41 Tukuy chaykunata willarqami, runakunataqa riyllapana nitin ri-
ranllapana.

20

Pablumi riran Macedoniaman Greciamanpis

1 Chaynu kusa ukmanta tukuyar qasillatinllapanaqami, Pabluqa
Jesuspi kriyiqkunata qayamur, kusata animachir abrasar ima dis-
pidirnaqa riran Macedonia lugarman. 2 Chaymi, chaypa lugar-
ninkunapiqa tukuy kriyiqkunata watukur animachir shumaqta willar
imanaqa, riran prubinsya Greciaman. 3 Chaypiqami kimsa misista
tayar, Siria lugarman riyta yarpuran. Chaymanta, Siria lugarman
rinanpaq yaqqana yaku karruman iqayarqa, Pabluqa yaĉharan, Israel
runakunashi wanuchinanpaq yarpusha nir. Chaymi payqa yarpuran
qashan ĉhakpala Macedonia lugarllata tikrakar riyta. 4 Chaymanta

Pablo ritinqa, yapar riranllapa Berea pwiblumanta Pirro shutiq runapa
wamran Sópater, chaynulla Aristarcuwan Segundo ima. Paykunaqami
ishkantin Tesalónica pwiblumanta kaqllapa. Chaynulla riranllapapis
Derbe pwiblumanta Gayuwan Timoteo. Wakin riqkunaqami prubinsya
Asiamanta Tíquico, Trófimo ima kaqllapa. 5 Tukuy kay ukninchikkunami
naypaqta rir, Troas pwiblupi yaramaranllapa.
6 Nataq, nuqakunaqa Pascua fyista pasatinna, Filipos pwiblumantaqa
rirayllapa yaku karrupi. Chaymantami, sinku diyamanta ĉharayllapa
Troas pwibluman. Chayna, wakpiqa syiti diyata karayllapa.

Pablumi Troas pwiblupi kriyiqkunata watukuran

7 Piru chay simanapa punta diya qallarinanpiqa, tantakarayllapa
Santa Mikunata mikunayllapapaq. Nataq Pabluqa allaqnin rinan-
paqna kar, mana shaykuqchu ĉhaypi tutakaman yaĉhachiyaran kriyiq
masinkunataqa. 8 Tukuymi uk wasipa unaq kimsa altunpi tantakasha
karayllapa. Chaynulla chaypiqami achka bilakuna achkirachikuyaran.
9 Chaypi Pablo yaĉhachikuyatinqa, uk musu wamra Eutico shutiq bin-
tanalapi uyakur tayaq. Chaynu kusa unaytana uyakur tayatinqa chay
musutaqa punuy binsiran. Chaymi wasipa unaq kimsa altunmanta rata-
muran pachaman. Chaynu ratamutinqa, wanushatana tariranllapa.
10 Piru Pabluqa pachaman ishkimur, chay wanushataqa piratar abrasar
chaypi kaqkunataqa niran:
—Ama manchakuyllapachu. Kawsayanmi kay musuqa nir.
11 Chayna, Pabluwan tukuy chaypi kaqkunaqa qashan chay
wasipa unaq altun kayashanllapaman iqar, Santa Mikunata tantakar
mikutinllapanaqa, yaĉhachikuran achkiyanankaman. Chaymantaqami
riranna. 12 Nataq chay Euticutaqa kawsaqtana aparanllapa
wasinmanqa. Chaymi chay llakiqkunaqa kusalata aligriyaranllapa.

Troasmanta Mileto pwibluman riranllapa

13 Riyatiyllapanaqa, nimaranllapa: “Qamkunaqa yaku karrupi nay-
paskiyllapa Asón pwibluman. Nataq nuqami ĉhakpala shamushaq” nir.
Chaynu Pablo nimatinllapami, rirayllapa yaku karrupi naypaqta
payta wakpi yaraq. 14 Yarakuyatiyllapa ĉhatinnaqa, yaku karrupina
rirayllapa Mitilene shutiq pwibluman. 15 Chaynulla chay pwiblumantapis
lluqshir, allaqninraq pasarayllapa mar yakupa ĉhaypinlapi uk
pachita kaq chaypa naypanlawta. Chay pachitaqami shutiq Quío.
Nataq allaqninraqmi ĉharayllapa Samos pwiblumanqa. Chaymanta chay
pwiblumanta rirna, allaqnin [Trogiliuman ĉhar pasar] ĉharayllapa Mileto
shutiq pwiblumanqa. 16 Chaqa Pabluqari mana yaykunaranchu chay
Éfeso shutiq pwiblumanqa, chay prubinsya Asiapi mana kidanar. Chaqa
payqami daskaqlla ĉhanaran Jerusalén pwiblumanqa, ashwan chay Pen-
tecostés fyista Jerusalenpi kaq chaypi kayta munar.

Pablumi Efesumanta kriyiqkunawan

17 Piru Miletupina karqa, Pabluqa kaĉhakuran Éfeso pwibluman, kriy-
iqkunata rikar yaĉhachiqkunata willatin, pay kayashanman shamunanl-
lapapaq. 18-19 Chaymi, ĉhamutinllapanaqa paykunataqa niran:
“Qamkunaqami yaĉhankillapa imanu nuqa qamkunawan karay nay-
paqta chay prubinsya Asiaman shamushaymanta-pacha nirmapis.
Chaqa, tukuy tyimpumi qamkunawan kar, Amitunchikta sirbisha kani.

Manami kusala puytiqkuna yupayqa tukuraychu. Ashwanmi qamkuna-
paq waqasha, qischakasha imamapis kani, Israel runakuna imanachi-
mayta munatinllapamapis. 20 Chaynu qischakarpis, manami uyarar-
chu ashwan yanapashunayllapapaq tukuy imatapis yaĉhachishushallapa
kani tukuypa naypanpi, chaynulla wasikillapapi ima. 21 Chaynulla
Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis willashana kani,
chay uchakushankunata dijarna kriyinanllapapaq Taytanchik Dyuspi,
chaynulla Amitunchik Jesucristupipis.
22 “Nataq, kananqami Jerusalén pwibluman riyani, Dyuspa Santu
Ispiritun * apamatin. Chaypiqa ima pasamayanqa nirmapis manami
yaĉhanichu. 23 Piru kaylata yaĉhani, kada pwibluman rishaypi Dyuspa
Santu Ispiritun willamayan, karsilman itamar qischamayanqallapa
Jerusalenpi nir. 24 Chaykunata yaĉharmapis, manami llakir manchaku-
nichu wanunaypaqqa. Chaqa kay bidayqa mana imachu nuqapaqqa.
Chaymi aligriyar, allita Amitunchik Jesús munashanta ruranani wa-
nunaykaman. Chaqa paymi akramasha runakunata yaĉhachinaypaq:
‘Dyus llakipamarninchik nuqanchikkunata washamayninchikta mu-
nan’ nir.
25 “Kanan-shuypaqa qamkunata nishunillapa: Manami
kananmantaqa rikamankillapanachu mayqannikillapapis, Amitunchik
mantamaqninchikpaq yaĉhachishurayllapa chay qamkunaqa.
26-27 Chaymi kananqa willashunillapa: Dyusninchik tukuy
munashanlata willashushallapa kani mana imalatapis pakarchu.
Chaymi kananqa manana mayqannikillapapaqpis uchayjun
yupaynachu yarpuni. Chayqa qamkunapinari kanqa. 28 Chayna
qamkunana kuytakar, Dyuspi tukuy kriyiqkunataqa shumaqta rikar
kuytayllapa. Dyuspa Santu Ispiritunqa, uk michikuqkunata yupay
akrashushallapa rikanaykillapapaq paypi kriyiqkunataqa. Chaqa paypi
kriyiqkunaraykumi Amitunchik Jesusqa kruspi wanur yawarninwan
rantishana.
29 “Chaymi nini: Maydiya nuqa ritiynaqami rikarimunqa uk saqra
yaĉhachikuqkuna. Paykunami, atun surrukuna uyshata mikuqkuna yu-
pay kanqallapa. Chaymi kriyiqkunataqa ukmanta yaĉhachitin manana
Dyuspiqa kriyinqallapanachu. 30 Chaynulla qamkunamanta wakin-
nikillapami Dyuspa kuntran tikrakar, ukmanta yaĉhachikutin Dyuspi
wakin kriyiqkunaqa chaypina kriyinqallapa. 31 Chaymi qamku-
naqa kusata kuytakar alamirala kawsankillapa. Yarpunkillapa kimsa
añutami, tuta, unaq katinmapis, waqaypi ima, mana shaykuq tukuynikil-
lapata yaĉhachishurayllapa.
32 “Kanan-shuypaqa kriyiq masiykuna, Dyusninchikman mañakusha
kani payna qamkunata llakipashurllapa kusa shumaqtana
kuytashunanllapapaq. Ashwan payna kananqa qamkunata
yanapashurllapa kusa yaĉhaqpaqna tikrashunqallapa. Chayna
chay arnishushannu washashunqallapa tukuy kriyiqkunataqa.
33 Manami nuqallapaqqa raĉhpata, uruta, qillaymatapis munashachu
kani, mayqanpatapis. 34 Ashwan allitami yaĉhankillapa, makiywan
trabajaray, nuqapaq chaynulla wakin pullay kaqkunapaqpis. 35 Chaqa
Amitunchik Jesusmi nisha: ‘Mas allinmi kanqa ministiqkunata

* **20:22** Dyuspa Santu Ispiritun apamatin riyani nirqami intrachimayninchiktapis puytin, ispirituy kusalata animachimatin riray nir.

qunallapapaq, ashwan paykuna qumanallapamantaqa' nir. Chaynu
pullaykillapa karqami, nuqaqa yaĉhachishuyaqllapa kani 'Trabajar
ministiq runakunata yanapankillapa' nir".
36 Chaymanta chaynu nirqa Pabluqa tukuy paykunawan qunqurikur
Dyusman mañakuranllapa. 37 Chaymi tukuyninllapa waqar Pablutaqa
abrasar mucharanllapa ima. 38 Chaqa paykunaqami alliplata llak-
isha karanllapa, Pablo "Mananami rikamankillapachu" nisha karan
chayrayku. Chaymantami Pablutaqa yapar aparanllapa yaku karru
kayashankaman.

21

Pablumi qashan riran Jerusalenman

1 Chaymanta Jesuspi kriyiq masiyllapata dijarna rirayllapa yaku
karrupi uk pwiblu Cos shutiqman. Chaymanta allaqninqa, riray-
llapa Rodas pwibluman. Chaymantami rirayllapa Pátara pwiblumanpis.
2 Chay Patarapimi, tarirayllapa uk yaku karruta. Chayqami ri-
yaran uk pwiblu Fenicia shutiqman. Chaymi, chayman iqar riray-
llapa wakmanqa. 3 Chayna chay yakupa ananta riqnuqa, rikaray-
llapa yakupa ĉhaypinlapi uk pwiblu Chipre shutiqta. Chay pwiblumi,
ichuqlawniyllapapi karan. Chayta pasarmi rirayllapa uk prubinsya
Siria shutiqkaman. Piru chay yaku karrumanta kargakunata chay Tiro
pwiblupi ishkichinanpaq katinmi, nuqakunapis chay yaku karrumanta
ishkir chay pwiblumanqa yaykurayllaparaq. 4 Chayman yaykurqa,
Jesuspi kriyiqkunata tarir chaypi paykunawan kidarayllapa syiti diyata.
Piru paykunatami, Dyuspa Santu Ispiritun willasha katin, Pablutaqa
willaranllapa ama rinanpaqchu Jerusalenmanqa. 5 Chaynu niyatinlla-
pamapis, syiti diya pasatinnaqa Pabluwan rirayllapana. Chayna tukuy
runakuna, warmikuna wamrituntin ima yapamaranllapa pwiblumanta
lluqshinayllapakaman. Chaymi, mar yakupa manyanlapi qunqurikur
Dyusman mañakurayllapa. 6 Chaymanta dispidikur yaku karruman
iqatiyllapanaqa, paykunapis tikrakaranllapa wasinllapamanna.
7 Chaynu Tiro pwiblumanta rirmi, Tolemaida pwibluman ĉharayllapa.
Chayman ĉharmi, Jesuspi kriyiq masiyllapata tarir saludarayllapa.
Chayna chaypi kidarayllapa paykunawanqa uk diyataraq. 8 Chaymanta
allaqnin chay pwiblumanta rirqa, ĉharayllapa Cesarea pwibluman. Chay-
man ĉharnaqa, rirayllapa kriyiq masiyllapa Felipipa wasinman samaq.
Paymi apustulkunapa syiti akrashanmanta uknin kaq. * Paymi mana
kriyiqkunata intrachiq Jesuspi kriyir washakananllapapaq. 9 Kay Felip-
ipami, kwatru shipash wamrankuna mana runayjunchu kaq. Payku-
naqami Dyuspaq rimaqninkuna karanllapa. 10 Chayna, chay paykunapa
wasinpi ayka diyatana kayatiyllapaqa, Judea pwiblumanta Dyuspaq
rimaqnin uk runa Agabo shutiq ĉharan. 11 Paymi, Pablo waĉhkakushan
waĉhkunta lluqshichir ĉhakinta, makinta watakur niran:
—Dyuspa Santu Ispiritunmi nin, Jerusalenpiqa Israel runakunaqashi
kay waĉhkupa amuntaqa, kaynu watar uklawmanta jwira kaq runaku-
nata quyanqa nir.
12 Chayta uyarmi, nuqakuna, chaynulla Cesarea pwiblumanta kaqku-
napis, Pablutaqa rugarayllapa ama Jerusalenmanqa rinanpaq. 13 Piru
Pabluqa nimaranllapa:

* **21:8** Rikayllapa Hechos 6.1-6.

—¿Imapaqtaq waqankillapa? Kusataraq llakichimankillapa. Nuqaqami listuna kani mana watakanaylapaqchu. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku Jerusalenpi wanuypaq karmapis, wanushaq.

14 Chayna mana imanupis kidanatinmi, mana imatapis willarllapanachu, “Amitunchik Jesús munashanmi kanqa” nirayllapa.

15 Chaymantaqa nuqakunapis alli kamkachikur imanaqa, rirayllapana Jerusalenmanqa. 16 Pullayllapaqami Cesarea pwiblumanta ayka kriyiq masiyllapakuna riranllapa. Paykunami apamaranllapa Chiprimanta uk runa Mnasón shutiqpa wasinman. Chaymi payqa Jesuspi unaymanta-pacha kriyiq kar samachimaranllapa.

Pablumi Santiaguta watukuq riran

17 Chayna, Jerusalén pwibluman ĉhatiyllapaqa, Jesuspi kriyiqkunaqa kusa aligrila samachimaranllapa. 18 Chaymanta allaqninqa, Pabluwan nuqakunaqa rirayllapa chay punta yaĉhachiqninllapa Santiaguta watukuq. Chayman ĉhatiyllapaqa chaypi kasha karanllapa tukuy kriyiqkunata rikar yaĉhachiqninkuna ima. 19 Chaymi, Pabluqa tukuyninta saludar manyaqmanta parlaq qallariran, Tayta Dyus pudirninwan yanapatin chay jwira mana Israel runakunawan rurashanta ima. 20 Chaynu parlatinmi, Dyusta kusata alabaranllapa. Chayna, Pablutaqa niranllapa:

“Allitami ninki kriyiq masiy. Qam rikashaykinumi tukuy Israel runakunamanta, Jesucristupi kusala achkana kriyinllapa. Piru ninllapami Moisés mantakushanllatashi rurashaqllapa nir. 21 Chaynulla nishapismi, qamshi Israel runakuna uklaw pachakunapi taqtaqa ninki: ‘Moisés mantakushantaqa ama kasunkichu’ nir. Chaynullashi ninkipis: ‘Chay siñal kustumrita, chay wakin kustumrikillapatapis ama kasunkillapachu’ nir. 22 ¿Imanutaq tukushaqllapa? Chaqa runakunaqami yaĉhanqallapa qam kaypi kanki nir. 23 Kaytami ruranaykipaq allin kanqa: Kay nuqakunamantami kan kwatru runakuna. Paykunami kumpliyanqallapa Dyusta arnishanllapataqa. 24 Paykunawan pulla rir, rurayllapa chay paqakuna kustumritaqa. † Chaymanta, chay gastashanllapata pagray, paykunapis aqchanta rutunanllapapaq. Chaynuqami tukuy yaĉhanqallapa qampaqqa ‘Yanqalla rimapakuyashanchikllapa’ nir. Ashwan nishunqallapa ‘Payqa Moisés mantakushantaqa chiqapta kasun’ nir.

25 “Piru chay jwira mana Israel runakuna kriyiqkunatami, mana kay nuqakuna rurani chaytaraq ruray ima ninillapachu. Ashwan kaykunalata rurananpaq iskribir ‡ willasha kanillapa kaynu nir: ‘Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata ĉhurashanllapakunata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar, manaqa ĉhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar, manaqa warmi karpis, ama ukwan ukwanqa pununkillapachu’ nir”.

Dyusta aduranannllapa wasipi Pabluta ayparanllapa

† **21:24** Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 6.1-12. ‡ **21:25** Rikayllapa Hechos 15.29.

26 Chaynu willatinllapami, allaqmantaqa Pabluqa chay kwatru
runakunawan riran, chay paqakuna kustumritaqa pulla ruranan-
llapapaq. Chaymanta chay kustumrita rurar tukchinanllapapaqnaqa,
Pabluqa Dyusta aduranan wasiman rir yaykur, willaran ima diyami
chay ufrinditanllapata ĉhurayanqallapa nir.
27 Chayna chay willashan syiti diya kumplikayatinnaqa, Asiamanta
shamuq Israel runakunaqa, Dyusta aduranan wasipi Pablutaqa rikaran-
llapa. Chaymi runakunata willatin, kusa ukmanta piñakur, Pabluta
kuntrar ayparanllapa. 28 Chaynu ayparllapami, kusa jwirtita kaynu
niranllapa:
"Israel pwibluymanta kaq runakuna, ¡yanapamayllapa! Kay runami,
tukuy pachapi runakunata yaĉhachir purin. Chaynuqami nuqanchikku-
nata, Moisés mantakushanta, chaynulla Dyusta adurananchikllapa
wasimatapis kuntrar purin. Chaynu kuntramayarninchikllapamapis,
ashwan kananqa Dyuspa kusa allin adurana wasimanpis, apamusha
yanqa jwira mana kriyiq runakunata. Chayta rurarmi mana allintachu
rurayan" nir.
29 Chaynuqami niyaqllapa, Trófimo shutiq runawan pulla pwiblupi
puriqta rikashanllaparayku. Chay Trofimuqami Efesumanta, mana
Israel runachu kaq. Chaymi yarpuqllapa, Pabluqa chay Trofimutapis
apamusha kanqa Dyusta adurananllapa wasiman nir.
30 Chaymi chay pwiblumanta tukuyla runakuna kusala ukmanta
piñakur, kallpar rir ĉharanllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Chay-
mantami Pablutaqa aypar aysaĉhakur urqumur, punkukunamatapis
chay kutilla kirparanllapa. 31 Chaynumi Pabluta limpu wanuchinanl-
lapapaqna katinqa, Romamanta suldadukunapa mantaqninta kunachi-
ranllapa, kay pwiblumanta runakuna kusa ukmanta tukuq qallarishal-
lapa nir. 32 Chaymi payqa suldadunkunata, suldadukunapa man-
taqninkunata ima tantar, kallpar riranllapa chay runakuna kayashan-
manqa. Chayna paykunata rikarqa, Pablutaqa dijaranllapana chay qis-
chayashanllapamantaqa. 33 Chaymi chay suldadukunapa mantaqninqa
qimikar, Pabluta aypar kaĉhakuran alli watananllapapaq ishkay kadi-
nakunawan. Chaymanta chay runakunataqa tapuran: "¿Pitaq payqa,
imatataq rurasha?" nir.
34 Chaynu taputinllapami wakinqa ukmanta niyaq. Nataq
ukkunaqami ukmanta niyaqllapa, mana chayllatachu. Chayraykumi
mana imapaq rimayanllapa nirpis intrakaranchu. Chaymi, kaĉhakuran
kwartilman apananllapapaq Pablutaqa. 35 Chaymanta chay kwartilman
ĉharnaqa, alsar Pablutaqa ruriman yaykuchiq qallariranllapa, chay
achka runakuna qillakachir ikinta riyashanllaparayku. 36 Chaqa
tukuy runakunamiri ikinta riyaranllapa, kusa jwirtita kaynu nir:
"¡Wanuchiyllapa!"

Pablumi tukuypa naypanpi rimaran washakananpaq

37 Chaymanta, chay kwartilman itananllapapaqna katinqa, Pabluqa
kaynu nir tapuran chay mantakuqtaqa:
—¿Qamwanchu uk ratituta parlayta puytini? nir.
Chaymi, chay mantakuqqa niran:
—¿Griego rimaytachu yaĉhanki? 38 ¿Manachu qamqa kayanki kanqa
Egiptumanta runa uk kuti kusata tukuq qallarir, chunllaq lugarman
kwatru mil wanuchikuq runakunawan riran chay? nir.

39 Chaymi, Pabluqa niran:

—Manami. Nuqaqami Israel runa kani, Ciliciapa pwiblun Tarsumanta. Chay pwiblumi kusala riqsikasha pwiblu. Piru uk ratituta yaray, tukuy runakunawan parlanaypaq.

40 Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninqa uk ratituta dijaran rimananpaq. Chaynu dijatinqa Pabluqa chay iqayashanllapalapi shar, makinlawan runakunata willar uyarachirqa, hebreo rimaypi kaynu nir willaran chay runakunataqa.

22

1 “Pwibluymanta taytituykuna uyakuyllapa, kaytami willashaykillapa intrakanaykillapapaq”.

2 Chaynu nir hebreo rimaypi rimaqta uyaparllapa, ashwan masta uyakuranllapa. Chaymi, Pabluqa rimaran kaynu nir:

3 “Nuqaqami chiqap Israel runa kani. Ciliciapa pwiblun Tarsupimi nasisha kani. Piru kay Jerusalén pwiblupimi kriyakasha kani. Chaynulla Gamaliel shutiq runami yaĉhachimaran, unay rukunchikkunapa kustumrinllawan. Nuqaqami maydiyapis allita Dyuslata sirbiyani nir yarpuq kani, imanutaq qamkuna Dyuslata sirbiyani nir yarpunkillapa chaynulla. 4 Yarpuqpismi kani Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi wanuchinaypaq purirqa, allinta rurayashaq nir. Chaymi apar itaq kani karsilman ullqutaraq warmitaraq. 5 Chaykunapaqqami yaĉhan kurakunapa mantaqnin, chaynulla ruku mantakuqkunapis. Chaqa paykunami urdinta qumaran, chay Damascupi Israel masinchikllapata qunaypaq. Wakman chay urdinwan riray maskanaypaq Jesuspi tukuy kriyiqkunata kay Jerusalenman apamur qischachikunaypaq.

6 “Damascuman nanta riyar yaqqana chay pwibluman ĉhayatiyllapanaqa, alas dusi yupayqa, unaq syilumanta kusa llipya intiru nuqa kayashayman achkirachikamuran. 7 Chaynu achkirachimatinqa, rataray pachaman. Chaymi syilumanta uk rimayta uyaparay, kaynu niqta: ‘Saulo, Saulo. ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?’ nir. 8 Chaynu niqta uyaparmi nuqaqa tapuray: ‘¿Mayqantaq kanki taytituy?’ nir. Chaymi chay rimaqqa nimaran: ‘Nuqaqami Nazaretmanta Jesús kani, chay mayqanpa ikinpiĉhi qischanaykipaq puriyanki chay’ nir.

9 “Chaymi nuqawan riyaq chaykunaqa, chay llipyaraq chaytaqa rikaranllapa. Nataq chay rimayta-shuypaqa mana intrakaranllapachu. 10 Chaymi nuqaqa qashan tapuray: ‘¿Imatataq rurashaq, Taytituy?’ nir. Chaymi payqa nimaran: ‘Sharir, riy chay riyashayki Damascuman. Chayman ĉhatkimi willashunqallapa imatami ruranki’ nirmapis. 11 Piru chay achkirachikamuqpa llipyayninmi syigu dijamasha katin, chay pullay riqkunana aysakur apamaranllapa Damascumanqa.

12 “Chay Damascupiqami uk runa Ananías shutiq shamuran rikamaq. Chay paymi kusa llakipakuq runa kaq. Chaynulla allitami kumpliq Moisés mantakushankunataqa. Chaymi tukuy Israel runakuna chaypi taqkunaqa kusala allinta rimaq paypaqqa. 13 Chaynu rikamaq ĉhamurnaqa nimaq: ‘Kriyiq masiy Saulo, qashan allitana chapakuy’ nir. Chaynu nir willamatinqa, paytaqa chay kutilla rikarayna. 14 Chaynulla nimaranpis: ‘Unay rukunchikkunapa Dyusninmi akrashusha pay munashanta riqsinaykipaq. Chayna

kusala allin Amitunchikta rikar, pay willashutin uyanaykipaq.
15 Chaqa qammi tukuy kay rikashaykipaq, uyapashaykipaq uk tistigu
karna, tukuy intirupi parlakunki. 16 Chayraykumi, ama yararchu
ashwan chay uchaykikunamanta shumaqna kanaykipaq, Amitunchik
washamaqninchik nir kriyir sharir kananlla shutikuy' nir.
17 "Chaymanta Jerusalenman tikrakaray. Chaymi chaypiqa Dyusta
aduranlapa wasiman rir mañakuyarqa, rikapakuray 18 Amitunchik
kaynu nimaqta: 'Kay Jerusalenpimi nuqapaq rimar parlakutkiqa, mana
kriyishunqallapachu. Chayrayku kaymantaqa utqar lluqshir riy' nir.
19 "Chaynu nimatinqa nuqaqa niray: 'Piru Taytituy, paykunami
yaĉhan nuqaqa tukuy tantakananllapa wasikunaman ĉhar, qampi kriy-
iqkunata prisur qischaq kani nirmapis. 20 Chaynulla qampaq rimaq
Estebanta yawarninta iĉhachir wanuchiyatinllapamapis, nuqami chaypi
kar allinmi wanuchiyllapa niq kani. Chaynullami raĉhpanmantapis
kuytaq kani chay wanuchikuqkunapataqa' nir. 21 Piru Amitunchikqa
nimaran: 'Utqar riyna. Chaqa kaĉhashuyanimi jwira mana Israel runaku-
naman nuqapaq yaĉhachikunaykipaq' nir".

Pablumi suldadukunapa mantaqninpa naypanpi

22 Tukuy chaykunata rimatinmi kaykamanqa Pablutaqa uyakuran-
llaparaq. Piru "Jwira mana Israel runakunaman Dyus kaĉhamasha"
nitin-shuypaqa, kusa jwirtita kaynu niranllapa: "Wak runaqami mana
allinchu kawsananpaqqa, ¡wanuchiy!" nir.
23 Chaynu kusa jwirtita rimar raĉhpanllapamatapis ĉhaspir, allpata unaq-
man ima itakuyatinllapaqa, 24 suldadukunapa mantaqninqa kaĉhakuran
Pabluta kwartilman itananllapapaq. Kaĉhakuranpismi wipyatin ri-
mananpaq, imapaqshi chay runakunaqa paypaq chaynu rimapakunl-
lapa nir. 25 Piru wipyananllapapaq watashallapana katinqa, Pabluqa
tapuran chay suldadukunapa kapitanninta kaynu nir:
—¿Qamkunataqachu mantashushallapa romano runata
wipyanaykipaq, mana imanu kasha nir allita yaĉharmapis? nir.
26 Chaynu nitin, uyaparqami chay suldadukunapa kapitanninqa rir
kaynu nir willaran chay suldadukunapa mantaqnintaqa:
—¿Imatataq rurayanki kanqa kay runawanqa? Chaqa payqami ro-
mano runa nir.
27 Chaynu nitinqa, chay suldadukunapa mantaqninqa Pabluman
qimikar kaynu nir tapuran:
—¿Chiqaptachu qamqa romano kanki? nir.
Pabluqa niran:
—Arí. Romanumi kani nir.
28 Chaymi chay suldadukunapa mantaqninqa Pablutaqa niran:
—Nuqaqami achka qillaykunata gastaray romano kanaypaqqa nir.
Nataq Pabluqa niran:
—Nuqaqami romano kani taytayrayku.
29 Chaynu Pablo nitinmi chay wipyar rimachinanpaq karan chayku-
naqa paymanta wakaq tukuranllapa. Chaynulla chay suldadukunapa
mantaqninmapis romano nir kwintata qukarqa, kusata manchakuran
kadinakunawan watashanpaqqa.

Pablumi kusa karguyjunkunapa naypanpi

30 Chaymanta allaqninqa, chay suldadukunapa mantaqninqa, ¿ima-
paqtaq Israel runakunaqa Pablutaqa uchachayanllapa? nir chiqapta

yaĉhanaran. Chaymi kadinakunawan watashanta kaĉhar, kaĉhakuran tantakamunanllapapaq chay kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla kusa mas karguyjunkunapis. Chaymanta Pabluta urqur paykunapa naypanman qimiran.

23

1 Chaymi Pabluqa tukuy chay tantakasha kusa mas karguyjunkunata chapar kaynu niran:

—Ukniykuna, nuqaqami kanankaman Dyuspa naypanpiqa tasha kani allinkunata yarpur, rurar ima.

2 Chaynu nitinmi, kurakunapa mantaqnin Ananiasqa willaran, chay yatankaqlapi kaq runakunata, Pabluta shiminpi maqananllapapaq. 3 Chaymi Pabluqa niran:

—¡Allin tukuq runa, Dyusmi qamtapis maqashunqa! Chaqa qam, liy nishannullata nuqawan ruranaykipaq chaypi tayarqa, ¿imapaqtaq liyta mana kasurqa maqachimanki? nir.

4 Chaynu nitinqa, chaypi kaqkunaqa niranllapa:

—¿Waknuchu Dyus akrashan kurakunapa mantaqnintaqa musyanki? nir.

5 Pabluqa niran:

—Ukniykuna, manami nuqaqa yaĉharaychu kurakunapa mantaqnin kanqa nirqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Amami pwibluykipi mantakuqtaqa mana allinta willankichu’ nir.

6 Chaymantami Pabluqa chaypi tantakashakunaqa fariseo, saduceo runakuna nir kwintata qukaran. Chaymi jwirtita rimar niran:

—Ukniykuna, nuqaqami fariseo runa kani, fariseukunapa ayllun. Chayraykumi, wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, allita tapumar yaĉhamanayanllapa.

7 Chaynu Pablo nitinmi, chay fariseukuna, chaynulla saduceo runakunapis, paynin paynin willanakur, chiqanchanakuranllapa. Chaqa fariseo runakuna yupayllami Pablupis kriyiq. 8 Piru saduceo runakunaqa ninllapa, wanuqkunaqashi mana kawsamunnachu nir. Chaynulla ninpis, angelkuna, ispiritupis, mana kanchu nir. Nataq fariseo runakuna-shuypaqa kriyinllapa chay saduceukuna mana kriyishankunapiqa. 9 Chaynu piñachinakurmi, paynin paynin anyanakuranllapa. Chayna, yaĉhar yaĉhachikuqkuna fariseukuna kar, sharir kaynu niranllapa Pablupaqqa:

—Kay runaqa mana ima mana allintapis rurashachu. Imanupiqaĉhi uk ispiritu, manaqachu uk ángel willatin rimasha kanqa nir.

10 Piru chaynu mana qasillaq anyanakuyatinllapaqa, chay suldadukunapa mantaqninqa yarpuran: Wak Pablutaĉhi aypar piti piti tukchinqallapa nir. Chaymi ayka suldadukunata kaĉharan Pabluta dasla apananpaq chay kwartil kayashanllaman.

11 Chaymanta chay tuta yurqaypimi Amitunchikqa Pabluman rikarir niran: “Shachinakuy Pablo. Chaqa nuqapaq kay Jerusalenpi rimashaykinumi, Romapipis rimanki” nir.

Pabluta wanuchinanpaqmi parlaranllapa

12 Chaymanta achkiyatinnaqa, wakin Israel runakunaqa parlaranllapa imanu Pabluta wanuchinanllapapaq nirmapis. Chaymi juraranllapamapis, manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi

upyayanqalamapischu Pabluta manaraq wanuchisha karqa nir.
13 Chaynu tratuta rurasha chaykunaqami, kwarintamantapis mas
runakuna karanllapa. 14 Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman,
chaynulla ruku mantakuqkunaman rir kaynu niran:
—Nuqakunaqami jurasha kanillapa ama mikunayllapapaqchu, ma-
naraq Pabluta wanuchiyarqa. 15 Kananqami qamkuna chay wakin
kusa mas karguyjunkunawan mañayllapa chay suldadukunapa man-
taqninta qamkunaman allaqmanta Pabluta apamunanllapapaq, ‘Iman-
ullapis allita tapushaqllapa’ nirla. Chaypaqqami, nuqakunaqa listuna
yarakuyashaqllapa, manaraq ĉhamuyatin wanuchinayllapapaq.
16 Piru chaynu parlashanllapapaqmi, Pablupa irmananpa wamran
yaĉharan. Chayta yaĉharqa, riran chay suldadukunapa kwartilninman
Pabluta willaq. 17 Chaymi, Pabluqa suldadukunapa uk kapitanninta
qayar niran:
—Kay wamrata apay mantaqnikiman. Paymi imalataqa willanayan
nir.
18 Chaymi, chay kapitanqa mantaqninman apar niran:
—Chay prisu kaq Pablumi qayamar nimasha, kay wamrata qamman
apamunaypaq. Chaqa payqashi imalataqa willashunayan nir.
19 Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninqa, makinmanta aysakur
wakaqla apar chay wamrataqa kaynuta tapuran:
—¿Imatataq willamanayanki? nir.
20 Chaynu nitinmi, chay wamraqa niran:
—Israel runakunami parlasha, qamta willashutinllapa allaqmanta
apanaykipaq Pabluta chay kusa mas karguyjunkunaman, ‘Imalataqa
tapushaqllapa’ niqnula. 21 Piru amami kriyinkichu. Chaqa, paykuna-
manta kwarintamantapis mas runakuna yarakuyanqallapa pakakusha
wanuchinanpaq. Chaqa paykunami jurashallapa manashi mikuyanqal-
lapachu, chaynulla manashi upyayanqallapapischu Pabluta wanuchi-
nankaman nir. Kananqami, paykunaqa ‘Apashaq’ ninaykilatana
yarayanllapa.
22 Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninqa chay wamrata kaĉharan
kaynu nir:
—Amami mayqantapis willankichu chay parlamashaykitaqa.

Pablutami kaĉharanllapa gubirnadur Felixman

23 Chayna chay suldadukunapa mantaqninqa, ishkay kapitanta qaya-
mur willaran:
—Suldadukunata willay listakanqallapa kanan tuta tukuynin, a las
nwibi rinanllapapaq Cesarea pwibluman. Kaynumi listakanqallapa:
Dusyintus suldadukuna ĉhakpa rinanpaq, sitintaqa bistyapi rinanpaq,
nataq dusyintus-shuypaqa lansawan rinanllapapaq. 24 Chaynulla
Pablupaqpis listankillapa uk bistyata chaypa anan ritin, allilanta
ĉhachinaykillapapaq gubirnadur Felixpa naypanmanqa.
25 Chay paykunawanqa uk kartata kaĉharan kaynu niqta:

26 Nuqa Claudio Lisiasmi,
qam kusa mantakuq gubirnadur Felixta saludashuni.
27 Nishunimi: Israel runakunami, kay runataqa aypashallapa kasha
wanuchinanllapapaq. Chaymi “Nuqa romano runa” nir yaĉhar, sul-
daduykunawan rir washasha kanillapa. 28 Chaypaq allita yaĉhanarmi,

aparay Israel runakunapa kusa mas karguyjunkunaman. 29 Chayman
apatiymi, paykunapa kustumrinkunaraykula ĉhiqnisha kasha karan-
llapa. Chaynu katinmi, wanuchinanllapapaq, karsilman itananlla-
papaqmapis mana allinchu. 30 Chaymi, Pabluta qamman kaĉhamuni
Israel runakunashi parlashallapa wanuchinanllapapaq nir yaĉhar.
Chaynulla gubirnadur Félix, Israel runakunatapismi willasha kani
qampa naypaykiman shamur parlashutin yaĉhanaykipaq, imapaqmi
uchachayan nirmapis.

Kaylatami willashunaray.

31 Chay suldadukunaqami, chay mantaqnin nishannulla Pablutaqa
tuta aparanllapa. Chaynu tukuy tuta rirllapami, ĉharanllapa Antípatris
shutiq kwartilkaman. 32 Chaymanta achkiyatinnaqa, chay ĉhakpa risha
suldadukunaqa tikrakamuranllapana chay kwartilninllapaman. Nataq
chay bistyapi risha chaykuna-shuypaqa, riranllaparaq chay Cesarea
pwibluman ĉhanankaman. 33 Chaymanta Cesarea pwibluman ĉharnaqa,
chay kartata apashanllapataqa gubirnadurta quranllapa. Chaynulla
Pablutapis qukuranllapa. 34 Chay kartata qutinllapa liyirqa, chay gubir-
nadurqa Pablutaqa tapuran:

—¿Maymantataq kanki? nir.

Chaymanta Pabluqashi prubinsya Ciliciamanta nir yaĉharqa, 35 niran:

—Chay uchachashuqkuna shamutinmi yaĉhashaq nir.

Chaymantami, kaĉhakuran allita rikananllapapaq Pablutaqa,
gubyirnu Herodespa mantakuna wasinpi tatin.

24

Pablumi Felixpa naypanpi rimaran

1 Chaymanta sinku diyamantaqa, chay kurakunapa mantaqnin
Ananiasqa Cesareaman ĉharan wakin ruku runakunawan, chaynulla
paykunapa uk abugadun Tértulo shutiqwan. Tukuy kaykunami,
chay gubirnadurpa naypanpi taranllapa Pablupaq willananllapapaq.
2-3 Chaymanta, Pabluta apamutinllapanaqa, washaqninllapa Tertuluqa
willaq qallariran chay gubirnadur Felixtaqa kaynu nir:

—Kusa allin tayta gubirnadur Félix, qamrayku kusa shumaqta
tanchikllapa. Qampa yaĉhaynikiwan kusa shumaqkunata rurashanchik-
llapa kay nasyunninchikpiqa. Tukuy chaykunapaqqami maydiyapis,
maypipis yaĉhar tukuy shunquyllapawan payji nir agradisishunillapa.
4 Piru ama masyadu tardachishunaypaqmi, qamta rugashunillapa uk
ratulataqa rimatiyllapa uyakunaykipaq. 5 Kay runatami, lanĉha yu-
pay mana allinta tukuqta tarisha kanillapa. Chaqa tukuy pachapimi,
ukmanta yaĉhachikutin Israel runakunaqa manana pullanachu kar,
piñachinakur kawsanllapa. Chaynulla payqa Nazaretmanta Jesús nin-
llapa chay paypi kriyiqkunapa mantaqnin. 6 Payqami, Dyusta adu-
rananchikllapa wasipipis ukmanta tukunaran. [Chayraykumi, runaku-
nawan ayparayllapa nuqakunapa liyniyllapawan rikar kastiganayla-
papaq. 7 Chaypi aypasha katiyllapa, chay suldadukunapa mantaqnin
Lisiasmi suldadunkunawan shamur binsimarllapa aparan. 8 Chaynu
aparnaqa ashwan kaĉhamaranllapa qamman.] Chaymi kananqa qamlla
tapukur yaĉhanki tukuy kay uchachayashayllapapaqqa.

9 Chaynu nitinmi, wakin Israel runakunapis chaynullata nir kaynu
niqllapa: “Chiqaptami chaynu tukusha” nir. 10 Chaymanta chay gu-
birnadurqa, makinwan siñalta ruraran Pablo rimananpaq. Chaymi
Pabluqa niran:

—Tayta gubirnadur. Nuqaqami rimashaq kaynuta qampa naypaykipi
washakanaypaq. Chaqa yaĉhanimi qamqa kay pachapa rikaqnin
kanki unaymanta-pacha nir. Chaymi yaĉhanki imami allin, mana
allin nirmapis. 11 Qamllami allita tapukuyta puytinki, nuqaqami
Jerusalenmanqa ĉhamusha kani chayraq Dyusninchikta aduraqqa.
Chayraq dusi diyaraqmi kayman ĉhamushayqa. 12 Piru nuqataqami,
mana mayqanwan anyanakuqlamatapis tarimashallapachu.
Chaynulla Dyusta aduranananllapa wasipipis runakunataqa
mana imanishalamapischu kani. Chay wakin tantakananllapa
wasikunapimapis, chaynulla kay pwiblupa lugarninkunapiqa mana
imatapis rurashachu kani. 13 Kay runakunaqami, mana imanupis
uchachamayta puytinllapachu, chay rimashankunaqa mana chiqap
kashanrayku.

14 “Piru nuqaqami allita willashaykillapa: Paykuna yupaymi tukuy
unay rukunchikkunapa Dyusninta sirbini, Moisés mantakushanku-
nata rurani, Dyuspaq unay rimaqninkuna iskribishankunapi kriyini
ima. Chaynulla Amitunchik Jesuspipis kriyini. Piru Amitunchik Je-
suspi kriyiqkunaqashi, chay uchachamaqkunapaqqa mana allinchu
nin. 15 Nishushayllapanulla nuqapis, Dyus nishanta kriyiq kar, paykuna
yupay yarakuyani wanuqkunaqa qashanpis kawsamun, allin kar, mana
allin kasha karmapis nir yaĉhar. 16 Chayta yaĉharmi Tayta Dyuspa
naypanpi, chaynulla runakunapa naypanpipis, kusa allinlata rurayta
yarpuni tukuy tyimpu mana shaykuq.

17 “Unaytana uklaw pachakunapi yaĉhachikur puriyarqa,
tikrakamuray pwibluy Jerusalenman qillaysitukunata tantar ima,
chay mana imayjunkunata yanapanaypaq. Chaynulla riraypis
ufrindakunata ĉhuraq Tayta Dyuspaqpis. 18-19 Kayllatami rurayaray,
chay paqakuna kustumrita rurashana kar, mana mayqantapis
qillakachirchu. Chaypi chaynu kayatiy, piru Asia pwiblumantami,
Israel runakuna shamur tarimaranllapa Dyusta aduranananllapa wasipi.
Chay paykunami kay naypaykiman shamur willashunmanllapa,
imanu nuqa mana allinta tukusha katiymapis. 20 Imatataq kay
uchachamaq runakunaqa yarayanllapa. Willashunmannari chay
kusa mas karguyjunkunapa naypanpi nuqapa uchayta tarisha
karqa. 21 Manaqachu nuqataqa uchachamayanllapa chay kusa mas
karguyjunkunapa naypanpi jwirtita rimar kaynu nisha kayaq kani
chaypaq: ‘Qamkunami wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq
katiy, rikar yaĉhamanayankillapa’ nishayrayku”.

22 Chay Felixqa allita, Jesuspi kriyiqkunapaq yaĉhaq kar, Pablo
rimatin uyakurmi chaylapi qasillaran, “Chay suldadukunapa man-
taqnin Lisias Jerusalenmanta ĉhamutinmi allitaqa yaĉhashaq, kay runata
uchachayashaykillapapaq” nir. 23 Chaymi Felixqa, chay kapitanta niran:

—Pablutaqa apar chay kwartil kayashanman itar kuytayllapa.
Piru mayqan amigunkuna ayllunkuna ima ministiyashanwan rikaq
ĉhatinmaqa, dijatkillapa lluqshir parlanqa.

24 Chaymanta ayka diyamantanaqa, qashan Felixqa ĉharan warmin
Drusilawan pulla. Chay warminqami Israel warmi kaq. Chaymantami
Felixqa kaĉhakuran Pabluta qayamunanllapapaq. Chaymi Amitunchik
Jesuspi chiqapta kriyishanpaq parlatin, payqa uyakuran. 25 Pabluqami
niran: “Allinkunata rurar, imakunamantapis tantyakar ima tashunl-
lapa. Maydiya jwisyu diya ĉhamutinmi Tayta Dyus tukuyta rikamarn-
inchikllapa yaĉhamashunllapa”. Chaynu nitin uyaparqami, kusata man-
chakur niran:

—Riy kananqa. Qashan yanqalla karmi qayashayki nir.

26 Piru Felixqami yarpuyaran: Pabluqami lluqshichinaypaqqa qil-
layta qumayanqa nir. Chayraykumi kutir, kutir qayayaranlla Pablu-
taqa, paywan parlananpaq. 27 Chaynuqami ishkay añuta karanllapa.
Chaymanta Felixqa gubirnadur kashanmanta yarqunanpaqna karqa,
Israel runakunawan allinpi kidanar, Pablutaqa prisu dijaran. Felixpa
lugarninqa, uk runa Porcio Festo shutiqna kidaran.

25

Pablumi Festupa naypanpi

1 Chaymantami, Cesarea pwiblupi Festuqa gubirnadur kargunta ay-
parna, kimsa diyamantaqa Jerusalén pwibluman riran. 2 Chaypimi,
kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa wakin karguyjunku-
nawan tantakar, Pabluta kuntrar chay uchachayaqllapa chaypaq
willaranllapa. 3 Chaynullami kusalata mañaranllapapis Pablutaqa,
Jerusalenman apamunanllapapaq. Chaynuqami munaranllapa nanl-
lapi wanuchiyta yarpur. 4 Piru Festuqami niran:

—Pabluqami Cesarea pwiblupi prisu. Ayka diyamantami nuqa riyani
wakman. 5 Qamkunamanta kay karguyjunkuna nuqawan pulla Ce-
sareaman rinayarllapaqa riyllapa. Chayna wakpi chay runa ima mana
allinta rurasha katinqa, naypaypi willatkillapa yaĉhashaq nir.

6-7 Chay Festuqami, uchu diya manaqa dyis diyataraq kasha kanqa
Jerusalenpiqa. Chaymantaraqmi Cesareamanqa tikrakaran. Allaqnin
Cesareaman ĉhashana katinqa, chay Israel karguyjunkuna ĉhatinnaqa,
Festuqa chay mantakunan samananpi tar kaĉhakuran Pabluta apamu-
nanllapapaq. Chayna Pabluta yaykuchitinllapanaqa, Israel runakuna
Jerusalenmanta ĉhasha chaykunaqa qimikar, kusa mana allin ukmanku-
nata willar uchacharan. Piru chay rimashanllapaqa, mana chiqapchu
karan. 8 Chaynu nitinllapanaqa Pablupis washakananpaqqa, kaynu
niran:

—Nuqaqa manami paykunapa liyninmanta, Dyusta aduranllapa
wasimanta, chaynulla Romapa mantakuqnin Cesarpaqpis ukman mana
allintaqa tukushachu kani nir.

9 Chaynu nitinmi, Festuqa Israel runakunawan allinpi kidanar qashan
Pablutaqa tapuran:

—¿Rinayankichu Jerusalenman, wakpi nuqaqa rikar yaĉhanaypaq?

10 Pabluqa niran:

—Nuqaqami qampa naypaykipi kani romano kashayrayku chay
punta mantashuqniki Romamanta numrashusha katin. Chaymi qam
rikar yaĉhamanaykipaq kanki imanu kani nirmapis. Qamqami allita
yaĉhanki, nuqaqami mana ima mana allinkunataqa tukushachu kani,

Israel runakunawanqa nirmapis. 11 Mana allinta tukusha katiyqa, kastigar wanuchimanqallapa. Wanunaypaqqa manami manchakunichu. Piru mana imanu tukusha katiyqa, manami mayqanpis paykunaman qukumaytaqa puytinllapachu. Chaynu paykunaman kaĉhamanatkiqa, ashwan mañashaq chay Romapa punta mantakuqnin Cesarta, payna rikar yaĉhamananpaq nir.
12 Chaymi Festuqa wakinnin karguyjun kaqkunawan parlar niran:
—Qamllami mañamanki, chay mantakuq César rikar yaĉhashunanpaq nir. Chaynami paymanna rinki nir.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi

13 Ayka diya pasatinnaqa, gubyirnu Agripaqa irmanan Berniciwan riranllapa Cesarea pwibluman Festuta watukuq. 14 Chayman ĉhar ayka diyatana katinmi, Festuqa parlaran Agripata kaynu nir:
—Kaypimi dijasha chay gubirnadur Félix uk prisuta. Paymi shutin Pablo. 15 Jerusalenpi katiymi, kurakunapa mantaqnin, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunawan payta uchachar wanuchichinaypaq nimaran. 16 Piru nuqaqa niray: ‘Romamanta karguyjunkunaqami mana wanuchikuyta puytinchikchu, manaraq chay uchachakuq chaywan, chay uchachakaq chayta allita tapur yaĉharqa’ nir. 17 Chayraykumi paykunawan Jerusalenmanta kay Cesareaman shamurayllapa. Ĉhamurnaqa, manami tardarchu allaqnin chay mantakunay samanaypi tar, kaĉhakuray chay runata naypayman apamunanllapapaq. 18 Piru chay naypayman shamur uchachaqkuna qimikarqa, mana ukman imata rurashankunapaq uchachayanqa nir yarpuyashaynutachu willaranllapa. 19 Chay uchachaqkunaqami, uchachayanllapa uk runa, Jesús shutiq wanusha katinshi, Pabluqa chay runaqa kawsayan nir kriyishanlapaq. Chay paykunamanta ukmanta kriyiq katin, chaylapaqmi ĉhiqnir uchachayanllapa. 20 Chayna nuqaqa mana imatapis chaykunapaq rurashaq nir yaĉharna, tapuray Pablutaqa rinayanqallachu Jerusalenman chaypi tapur yaĉhanayllapapaq kaykunapaqqa nir. 21 Piru payqami mañamaran: ‘Romapa mantaqnin César rikar yaĉhamananpaq’ nir. Chaymi nuqaqa prisullaraq dijasha kani, payman kaĉhanaykaman nir.
22 Chaymi Agripaqa niran Festutaqa:
—Nuqapismi chay runataqa uyakuyta munani nir.
Chayna Festuqa niran:
—Allaqmantami uyakunki nir.
23 Chayna allaqmantaqa Agripawan Berniciqa kusata mudakusha ĉhar, chay wasipi tantakasha karanllapa chayman yaykuran. Pullanqami yaykuran suldadukunapa mantaqninkuna, chaynulla chay pwiblumanta kusa runa nishakunapis. Chaymi Festuqa kaĉhakuran apamunanllapapaq Pablutaqa. 24 Ĉhachitinllapanaqa niran:
—Gubyirnu Agripa, wakin kaypi kaqkuna, chaypimi wak runaqa. Tukuy Israel runakunami Jerusalenpi chaynulla kay Cesareapipis, nuqaman shamur payta uchachar, mana uyaraq ‘¡Wanuchiy, wanuchiy!’ nimaranllapa. 25 Piru nuqapaqqa manami imatapis mana allintaqa rurasha yupaychu wanuchinapaqqa. Chaynu katinmapismi paylla mañamasha, chay Romapa mantaqnin César ninllapa pay tapunanpaq. Chaymi nuqaqa payman kaĉhashaq nisha kani. 26-27 Piru paypaq mana

imatapis allita yaĉharmi, mana imatapis iskribiyta puytinichu chay mantaqninchik Cesarmanqa. Chaqa manami allintachu yarpuchiman, uk prisuta kaĉhanaypaq payman ima uchayjun nir mana iskribirqa. Chaymi apamuni qamkunapa naypaykillapaman qam gubyirnu Agripa taputki, uyakurna iskribinaypaq.

26

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi rimaran

1 Chaymantami Agripaqa niran Pablutaqa:

—Kananqa rimayta puytinki yaĉhanaypaq imanu purinki nirmapis.

Chaymi, Pabluqa makinta alsar kaynu niran:

2 —Gubyirnu Agripa, kusala aligrimi kani, qampa naypaykipi rimanaypaq kashayrayku. Nuqami Israel runakuna uchachamashanllapapaq rimashaq yaĉhanaykipaq. 3 Qamqami chiqapta yaĉhanki kay Israel runakunapa kustumriyllapataqa. Chaynulla yaĉhankipismi chay willanakushayllapapaq. Chayraykumi mañashuni allita uyakumanaykipaq.

4 “Tukuy Israel runakunami yaĉhanllapa, takshaymanta-pacha chay pachaypi, Jerusalenpimapis, imanumi paykunawan tasha kani nirmapis. 5 Yaĉhanllapapismi, rimayta munarqa rimanqallapa, nuqaqa fariseo runa kasha kani nir. Chaqa chay fariseo runakunaqami tukuy Israel runakuna kriyishanchikllapataqa kusa allita rurar kumplinllapa. 6 Nuqaqami kriyini unay rukunchikkunata, Dyus ‘Uk washakuqta kaĉhamushaq’ nir arnishanpi. Chaypi kriyishayraykumi uchachamarllapa kanan-shuypaqa kayman apamashallapa tapumananllapapaq. 7 Chaynu kay Israel dusi ayllukunamanta, Dyus chay arnishanta rikayta yarpur, unaqpis tutapis Dyusta allita kasur sirbir ima kawsanllapa. Gubyirnu Agripa, nuqapis chaynu paykuna yupay katiymi, yanqa illaqta uchachamayanllapa. 8 ¿Manachu qamkunaqa kriyinkillapa, Tayta Dyusqa wanushakunata qashan kawsachimun nirqa?

9 “Paykuna yupay nuqapis unayqa Nazaretmanta Jesuspa shutinta ĉhiqnir, kusa saqra ukmanta rurayta yarpuq kani. 10 Chay yarpushaynumi ruraray Jerusalenpiqa, chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumatinllapa. Chaymi Jesuspi kriyiqkunataqa prisuq kani. Chaynulla wanuchitinllapapis nuqapis chay yarpuylla kar ‘Wanuchiyllapa’ niq kani. 11 Kutir kutirmi qischaq kani, ‘Jesuspiqa manana kriyishaqnachu’ ninankaman. Chaynullatami ruraq kani tukuy tantakananllapa wasikunapi. Paykuna kusata piñachimatinmi, uklaw pwiblukunapi katinmapis ikinta riq kani.

12 “Chaynu chay kriyiqkunapa ikinllapapi puriq karmi, riyaray Damasco pwibluman, chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumasha katin. 13 Piru, gubyirnu Agripa, alas dusi yupayna nanpi karqami, rikaray unaq syilumanta kusa llipya intiru, rupaymanmatapis masta achkirachikamuqta. Chayqami tukuy nuqawan riqkunamanpis achkiramuran. 14 Chaynu achkirachimatinllapami tukuyniyllapa pachaman ratarayllapa. Chaymanta uk hebreo rimaypi, kaynu nimaqta uyaparay: ‘Saulo Saulo ¿imapaqtaq ikiypi purinki qischamanaykipaq? Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuĉhi turumaqa

yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi ĉhachikarqa paylla nanachikun chay yupay'.
15 "Chaymantaqa niray: '¿Mayqantaq kanki, Taytituy?'
"Chaynu nitiymi Amitunchikqa nimaran: 'Nuqami kani Jesús, chay mayqanpa ikinpiĉhi qischanaykipaq puriyanki chay. 16 Sharir shay. Chaqa nuqaqami qamman rikarisha kani nuqatana sirbimar, kay kanan rikashaykikunapaq uk tistigu yupay parlakunaykipaq. Chaynullami kaymanta naypaqman rikachishuyani, chaykunapaqpis qam parlakunki nuqapaqqa. 17 Chaynu parlakutki, Israel pwibluykimanta kaqkuna, chaynulla chay jwira mana Israel runakuna ĉhiqnishutinpis nuqami washashayki. Chaqa mana Israel runakunamannami kananqa kaĉhashuni. 18 Chaynu yaĉhachikutki paykunaqa intrakar manana tutaparaqpi yupay dyabluwannachu purinqallapa. Ashwan nuqapi kriyirna, achkiraqlapina kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaynuqami uchankunamanta pirdunar wamraypaqna riqsishaq, chay wakinkuna nuqapi kriyishakunata yupayna' nir.
19 "Chaymi gubyirnu Agripa, syilumanta willamashanta, kasurmi kriyirayna. 20 Chayraykumi ashwan naypaqtaqa Dyus rimashankunata Damasco pwiblupi rimar yaĉhachikuray. Chaymantami yaĉhachikuray Jerusalenpi, chaynulla Judea pwiblukunapi, mana Israel runakunata, Dyuspina kriyir, paymanna tikrakar kusa allinkunatana rurar kawsananllapapaq. 21 Chayta rurashayraykumi Israel runakunaqa Dyusta aduranannllapa wasipi aypamar wanuchimanaranllapa. 22 Piru Tayta Dyus yanapamatinmi, kanankaman mana manchakur imachu payllapaq yaĉhachikur purini, tukuy runakunata – taksha kaqkunata, chaynulla atun kaqkunamatapis. Manami Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla Moisés rimashanmanta ukmantachu rimasha kani. Chaqa paykunata Dyus rimachitin, imami pasayanqa nir kaynu niqllapa: 23 'Dyus Akrashan Cristunshi wanuyanqa. Piru wanushana karmapisshi, qashan tukuymanta naypaqta kawsamuyanqa. Chaynullashi pay wanur kawsamushanwanqa, intrachimanchik paypi kriyisha kar wanurmapis washakayashun, kay pwiblunchikpi taqkuna, chaynulla uklaw pwiblukunapi kaqkunamapis' nir".

Pablumi gubyirnu Agripata willaran Jesuspi kriyinanpaq

24 Pablo, Jesús wanur qashan kawsamusha nir rimatinmi, Festuqa jwirtita rimar kaynu niran:
—¡Pablo kusa yarumi kanki! ¡Kusata istudyasha karmi yaruyashayki! nir.
25 Piru Pabluqa niran:
—Manami yaruyashachu kani. Kusa allin tayta Festo, ashwan kay rimashaykunami chiqap mana llullachu intrakaqkunapaqqa. 26 Mana kriyimatkillapapismi, kay tayta gubyirnu Agripa, pay yaĉhan Jesuspaqqa tukuyta. Chaymi nuqaqa paypa naypanpimapis mana manchakurchu rimani. Chaqa nuqaqa yarpuni payqami chiqapta intrakasha kaykunapaqqa nir. Chaqa kaykunapaqqami tukuy runakuna yaĉhan. 27 ¿Kriyinkichu gubyirnu Agripa, Dyuspa unay rimaqninkuna nishantaqa? Nuqaqami yaĉhani, qamqa kriyinki nir.
28 Chaynu nitinqa, chay gubyirnu Agripaqa niran:
—¿Kananllachu Jesucristupi dasla kriyiq tikrakanayta munayanki? nir.
29 Chaymi Pabluqa niran:

—Tayta Dyus munatinqami kanan, manaqa maydiyapis kanman. Piru
mana qamlachu, ashwanmi tukuy kaypi uyamaqkunaqa kriyinmanl-
lapa. Maydiyaqaĉhi nuqa yupay kanmanllapa, mana prisukasha karl-
lapa imamapis.
30 Chaymantaqa, chay gubyirnu sharir chaynulla gubirnadurpis, Ber-
niciwan pulla, wakin chaypi taqkunawanpis, 31 riranllapa wakaqla
parlaq, Pablo nishankunapaq. Chaymi paykunapura ninakuyaqllapa:
“Kay runaqa manami ima mana allintapis rurashachu wanuchinallapa-
paqqa. Chaynulla manami karsilpi kananlapaqmapis allinchu”.
32 Chaymi chay gubyirnu Agripaqa, Festuta niran:
—Mana pay, chay mantakuq César rikar yaĉhamanqa nimasha kashal-
lapaqa, kay runataqa kaĉhashana kachuwanllapa nir.

27

Pablutami Roma pwibluman kaĉharanllapa

1 Chaymanta, Italiaman kaĉhamananllapapaq parlaranllapa. Chaymi
Pabluwan wakin prisukunataqa quranllapa suldadukunapa mantaqnin
uk kapitan Julio shutiqta. Payqami Romapa mantaqnin Augustupa chay
wakin suldadunkunata mantaq kaq. 2 Nuqakunaqami riq kanillapa
yaku karrupa shananman, Italiaman rinayllapapaq. Chayman ĉharqa
tarirayllapa uk yaku karruta Adramitio pwiblumanta. Chayqami ri-
nanlapaqna kasha kayaq Asiapa pwiblunkunaman. Chaymi chayman
iqar rirayllapa. Pullayllapaqami riyaq Macedoniapa pwiblun Tesaloni-
camanta Aristarco.
3 Chaymanta allaqnin diyaqa ĉharayllapa mar yakupa manyan uk
pwiblu Sidón shutiqman. Chaypiqami chay Juliuqa, Pabluwan kusa shu-
maqta yarpur Pablutaqa dijaran amigunkunata rir watukutin, paykunana samachir qarananllapapaq ima. 4 Chaymanta Sidón pwiblumanta
lluqshitiyllapanaqa, naypayllapalawmanta kusa jwirti wayra shamuq
qallariran. Chaymi mana naypaqman rinayllapapaq dijamatinllapaqa,
chay yakupa ĉhaypinpi Chipre shutiq pachapa allilaw qichqanta pasar
rirayllapa. 5 Chaynu mar yakullata riyar, pasarayllapa Ciliciapa, Panfil-
iapa pwiblunkunapa naypanta. Chaynu riyarmi ĉharayllapa Liciapa uk
pwiblun Mira shutiqman.
6 Chayman ĉhatiyllapanaqa, chay suldadukunapa kapitanninqa, uk
yaku karru Alejandría pwiblumanta Italiaman riqta tarir chayman
iqachimaranllapa chaypina rinayllapapaq Italiaman ĉhanayllapakaman.
7 Chaymi ayka diyata wayrarayku allmanta rirayllapa. Chaynu rirmi
uk pwiblu Gnido shutiqpa naypanlawlaman ĉhaq kanillapa. Piru wayra
naypaqman mana rinayllapapaq dijamatinllapami, yakupa ĉhaypinpi
Creta shutiq pachapa ichuqlaw qichqanta pasar rir, Salmona pwiblupa
naypanlawta pasar rirayllapa. 8 Chaynu chay pachapa naypanlawta ri-
yar wayrarayku qischakayarmapis ĉharayllapa uk pwiblu “Buenos Puer-
tos” shutiqman. Chayqami Lasea shutiq pwiblupaqa yatalanpi kaq.
9 Kusa unaytanami yakullapi karayllapa. Chaymi mar yakullata
rinayllapapaq kusa manchakuypaqna kayaq. Chaqa tamya tyimpu
shipchanamiri * karan. Chaymi Pabluqa tukuyta kaynu nir willaran:

* **27:9** Israel runakuna ayunu fyistanta silibranan tyimpu pasatinnaqami, tamya tyimpu qallariqna. Chaymi mar yakupi purinanllapapaqqa mana allinnachu kaq.

10 —Taytituykuna kay riyashanchikllapaqami kusa manchakuypaqta
rikani. Kaypiqami imallaqa pasamashunllapa. Chaymi yaku kar-
rumapis tukuy imantinchik limpu chinqanqa. Piru manami yaku karru-
lachu chinqanqa, ashwanmi nuqanchikkunamapis chinqachuwanllapa
nir.
11 Chaynu nitinmapis, chay suldadukunapa mantaqninqa, masqa
chay yaku karrupa amunta, chaynulla chay yaku karruta purichiqta
kasuran. Nataq Pabluta-shuypaqa mana kasuranchu. 12 Chay pwiblumi
yaqqa mana allinchu kaq tamya tyimputa pasanayllapapaq. Chaqa
kusatari wayra kallpaq. Chayrayku yaqqa tukuyla yarpurayllapa Cre-
tapa pwiblun Fenice shutiqman ĉhayta. Chaqa chaylawtaqari wayraqa
mana kallpaqchu. Chaymi chaylapi tamya tyimputaqa pasayta yarpu-
rayllapa.

Kusa manchaypaq wayra, yaku karruta kallpachiran

13 Rinayashayllapalawman wayra kusa shumaqta qallaritin, anklata
tantar chay mar yakullata riq qallarirayllapa. Chaymi chay Creta
pachapa qichqanllata riyaq kanillapa. 14 Chaymanta wakaqpina katiyl-
lapaqa illaqmanta kusala jwirti wayra Euroclidón shutiq shamuq qal-
lariran chay allilaw qichqayllapamanta. 15 Chaymi chay yaku karru-
taqa kusalata awikuq qallarir, chay riyashayllapamanqa wayra mana
dijamaranllapachu rinayllapapaqqa. Chayraykumi dijatiyllapana apa-
maranllapa pay riyashanman. 16 Chaynu wayra apamatinllapa riyarqa
pasayarayllapana yakupa ĉhaypilanpi uk pachita Clauda shutiqpa ikin-
lawta. Chayta riyatiyllapanaqa chay pachita ashlila wayrata arkashan-
rayku, kusata qischakar ima chay ikilawpi watakasha kayaq yaku kar-
ritutaqa iqachirayllapa. 17 Chaymanta-shuypaqa waskakunawan allita
watarayllapa chay atun yaku karruqa ama pakikananpaq. Chaynu kusa
jwirti wayra katinmi, kallpachir apar chay achka aqu tantakasha Sirte
shutiqman waqrachimachuwanllapa nir yarpur, chay yaku karrupa
unaqninpi raĉhpa kaq chayta ishkichimuranllapa. Chaynu ruratiyllapaqami wayraqa munashannuna apamaranllapa. 18 Nataq allaqninqa,
chay wayraqa kusala jwirtillaraq karan. Chaymi chay yaku karru
ankishyananpaqqa, kargata apayashanllapatapis yakuman itakuqna
qallariranllapa. 19 Chaymanta kimsa diyamantanaqa, ashwan makinl-
lapawan † itakuq qallariranllapa chay yaku karrupi yaqqa mana minis-
tikaypaq kaqkunataqa. 20 Chaynulla rupayta, qullarkunamatapis ayka
diyata mana rikayta puytirayllapachu. Chaqa, chay wayraqa kusala
puktay intiru karan. Chaymi nuqakunaqa kusalata qischakar mana
imanupis washakayashunllapachu nir yarpuyarayllapa.
21 Chaynu qischakar imami, unaytana mana mikushachu karayllapa.
Chaymi Pabluqa tukuypa ĉhaypinpi shar niran:
—Taytituykuna, allinmi kasha kanqa qamkuna kasumanaykillapa-
paq. Kasumar chay Creta pachamanta mana shamusha kashallapa-
maqa, mana tukuy kay pasamayashanchikkunaqa pasamayachuwanl-
lapachu. 22 Chaynu katinmapis, kananqa ama kwashallaqa tikrakayll-
pachu. Kay yaku karru chinqatinmapis, nataq tukuy nuqanchikkuna-
shuypaqa mana uklamapis wanushunllapachu. 23 Chaqa nuqa Dyuspa
kar, payta sirbini chaymi naqa tuta nuqaman uk angelninta kaĉhamusha.

† **27:19** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Makiyllapawan itakuq qallarirayllapa” nir.

24 Chaymi payqa nimaran: ‘Pablo, ama manchakuychu. Chaqa
Roma pwiblupa punta mantakuqnin Cesarmanqami ĉhanaykipaq Dyusqa
nisha. Chaynulla qamraykumi wakin pullayki chay yaku karrupi kaqku-
napis washakanqa’ nir. 25 Chayraykumi nuqa nishunillapa: Animakuyl-
lapa. Chaqa nuqaqami Dyusniypi kunfyakar kriyini. Chaymi nini chay
nimashanqa chaynu kanqa nir. 26 Piru wayraqami apar yaku ĉhaypinlapi
uk pachita chayman waqrachir itakumashunllapa.

27 Chay tuta riyashayllapawanqa ishkay simanapaqna yakullata ri-
rayllapa. Chaymi karayllapa chay yaku Adriático shutiqpi. Chay lu-
garpimi wakman kayman wayraqa yaku rurillapi purichimaranllapa.
Chaymi ĉhaypi tutana yupay chay yaku karruta purichiqkunaqa tant-
yaran pachaman shipchayanchikllapana nir. 28 Chayna miditinlla-
panaqa yaku rurimanqa karan binti brasa. Chaymanta ashlila nay-
pakaq riyar qashan miditinllapaqa kinsi brasalana kayaq. 29 Chay
ruripi rumikuna katin waqrakachuwanllapa nir, chay yaku karru-
manta waskakunawan watar ikilawman itakuran kwatru anklakunata.
Chaykamanqa paykunaqa kusalata yarpuyaqllapa achkiyanmanna nir.
30 Nataq chay yaku karruta purichiqkunaqa alsakar washakayta yarpu-
ranllapa. Chaymi naypaqlawmanpis anklata itakuq tukuqnula chay
takshala yaku karrituta yakuman ishkichiyta yarpuranllapa. 31 Piru
Pabluqami, chay mantaqninta chaynulla suldadunkunatapis niran:

—Kaykuna mana kay yaku karrupi kidatinqa, nuqanchikkunaqa
mana washakashunllapachu nir.

32 Chaymi chay suldadukunaqa, chay taksha yaku karruta ayka
waskakunawan watasha karan chaytaqa pititin, yakuman rataran.
33 Nataq achkiyayatinnaqa, Pabluqa tukuy mikunanllapapaq kaynu
niran:

—Ishkay simananami kay yaku ruripi yarakushanchikllapa imashi
pasanqa nir. Chaypaq yarpur mana mikuranchikllapachu imanuĉhi
mikunchikllapa chaynuqa. 34 Chaymi rugashaykillapa imalataqa
mikuyllapa nir. Mikunaykillapapaqmi allin kanqa kawsanaykillapa-
paq. Chaqa manami mayqanninchikllapapis uk aqchanchiklamapis
chinqanqachu nir.

35 Kaykunata nirmi Pabluqa tantata aypar tukuypa naypanpi Dyusta
payji nir, pakir mikuq qallariran. 36 Chaymi, tukuy animakur mikuq
qallariranllapa. 37 Chay yaku karrupiqami dusyintus sitintay-saysi (276)
runakuna karayllapa tukuyniyllapaqa. 38 Chaymanta munashanllapata
mikurnaqa, trigukunataqa mar yakuman itakuranllapa, yaku karruta
ankishyachinanllapapaq.

Yaku karrumi marman chinqaran

39 Chaymanta limpu achkiyatinnaqa, chay yaku karruta purichiqku-
naqa karu maypi pachata rikaran. Piru mana yaĉharanllapachu maypi
kanchikllapa nirmapis. Chaymi chaypi rikaranllapa uk kusa shumaq
laduyjun aqulla pachata. Chaymi chaykaman yaku karrutaqa qimiyta
yarpuranllapa. 40 Chayraykumi chay anklakunataqa, pitir chaypina
dijaranllapa. Chaynulla uk palalla qiru ikilawpi tikrachinanpaq sirbin
chaytaqa, watashanmanta sarpicharanllapa chaywanna apananllapa-
paq. Chaymantaqa chay naypaqlaw purichinan raĉhpakunata unaqman
alsar timplaranllapa, wayra pukatin yaku karru rinanpaq. Chaymi
chay yaku karruqa chay aqulla pachaman ĉhanayaqllapa chaylawman

qimikaq qallariranna. 41 Piru chay yaku karruqami, yaku ruripiqa
aqulla uk pacha karan chaypi waqrakaran. Chaymi naypaqlawunqa
chay aquman yaykutin, manana kuyuranlamapischu. Nataq chay iki-
lawun chayta-shuypaqa yaku limpu pakiq qallariran.
42 Chaymi suldadukunaqa, chay prisukunata wanuchiyta yarpuranl-
lapa kanan nuqanchikkunamanta naypaqta lluqshirqa alsakanqa nir.
43 Piru, chay suldadukunapa mantaqnin, Pabluta washanar mana
wanuchinanllapataqa munaranchu. Ashwanmi kaĉhakuran, mayqan-
ninpis nadayta puytiqqa yakullata rir naypaqta chay pachamanqa
ĉhananpaq. 44 Nataq wakin-shuypaqa tablakunapi, chay yaku kar-
rupa pakinkunapi anan rir chay pachamanqa ĉhananllapapaq. Chaynu-
miri tukuyniyllapa allilan mana imapis pasamatinllapachu, ĉharayllapa
pachamanqa.

28

Pablumi Malta shutiq pwiblupi

1 Chaymanta tukuyniyllapa washakashana karqa, yaĉharayllapana
chay maypiĉhi karayllapa chay pachaqa Malta shutin nir. 2 Chaymi chay
pachapi taqkunaqa, tukuyniyllapata kusata kuytamaranllapa. Chayna
kusalata tamya ishkiyatin kusata qasatin, ninata ratachir qayamaran-
llapa qimikar quñukunayllapapaq. 3 Pablupismi shapshu yamtata tan-
takusha kar, chay ninamanqa itayaran. Chaymi, kusata nina miratin
chay shapshuta ninaman itayashanmanta uk largu kuru lluqshimur
Pabluta makinpi kanir warkurakuran. 4 Chayna, chaypi taq runakunaqa
chay largu kuruta, Pablupa makinpi warkuraqta rikarqa paykunapura
ninakuranllapa: “Kay runaqami uk wanuchikuq kanqa. Chaymi mar
yakumanta michka washakasha karmapis, kastigakar wanuyanqa” nir.
5 Piru Pabluqa chay largu kurutaqa ninaman ĉhaspitin mana imapis
pasaranchu. 6 Chaymi tukuy chaypi kaqkuna chayta rikar yarpuyaranl-
lapa: Saksarchu wanunqa, manaqachu das wanunqa nir. Chaynu nirmi
kusata chapayaranllapa. Unaytana chapayatinllapaqa mana imapis
pasaq yupay katinqa, ukmantana yarpur ninakuqllapa: “Pabluqami uk
amitu” nir.
7 Chay kayashayllapamanta yatayllapakaqlapi karan ĉhakrakuna.
Chayqami chay lugarmanta uk runa punta mantakuq Publio
shutiqpa kaq. Paymi samachir kuytamaranllapa kimsa diyata.
8 Chaymi chay Publiupa taytan kusala qishaq mantalapi kayaq.
Allipla rupapi chaynulla kusata waqtallata apaq. Chaymi Pabluqa
riran watukuq. Chayman ĉharnaqa, Dyusman mañakur chay
qishaqpa ananman makinkunata ĉhuratinla, alliyaran. 9 Chayta
rikarllapami, ukkunapis qishaqninkunata apamuqllapa. Chaymi
chaykunatapis Pabluqa allicharan tukuyta. 10 Chayraykumi, ashwan
kusa masta kuytamaranllapa. Chaymi rinayllapapaqqa tukuy ima
ministishayllapata qumaranllapa.

Pablumi Roma pwibluman ĉharanna

11 Piru kimsa misismantaraqmi rirayllapa, Alejandriamanta uk yaku
karru tamya tyimputa chaypi pasasha kayaq chaypi. Chay yaku
karruqami dyusninkuna Castorwan Pólux niqllapa chaykunapa ri-
tratunta naypaqlawunpi ĉhurakusha kayaq. Chayman iqarmi rirayllapa.

12 Chaynu rirllapaqami, yakupa manyanlapi uk lugar Siracusa shutiq
chayman ĉhar, chaypina kidaq kanillapa kimsa diyata.

13 Chaymantaqa rirayllapa yakullata, Regio shutiq pwibluman
ĉhanayllapakaman. Nataq allaqninqami, wayra surlawmanta
shamuyatin, uk diyapi tardilana ĉhaq kanillapa uk pwiblu Puteoli
shutiqman. 14 Chaypiqami tarirayllapa, Jesuspi ayka kriyiqkunata.
Chaymi paykuna chaypi kidachimatinllapa kidarayllapa uk simanata.
Chaymantaqa rirayllapana Roma pwibluman. 15 Chaynu rir largullaraq
ĉhanayllapapaq faltayatinqa Romamanta wakin kriyiq masiyllapakunaqa
yaĉhayaqllapana nuqakuna riyanillapa nir. Chaymi shamur tarimaqllapa
uk pwiblu Foro Apio shutiqpi. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa
tarimaranllapa chay uk lugar "Tres Tabernas" niqllapa chaypi.
Chaymi paykunata rikarqa, Pabluqa kusata aligriyar Dyusta payji
niran. 16 Chaymanta Roma pwibluman ĉhatiyllapanaqami Pablutaqa
karsilmanqa mana itaranllapachu. Ashwanmi kaĉhakuranllapa paylana
uk wasipi tatin uk suldaduna rikar kuytananpaq.

17 Pabluqa Romaman ĉhashana kar kimsa diyamantaqa, kaĉhakuran
Israel runakunapa wakin mantaqninkunata qayamunanllapapaq.
Chaymi tantakashana katinllapaqa, Pabluqa niran:

—Ukniykuna manami ima mana allintapis rurashachu kani chay
Israel runakunataqa. Chaynulla chay unay rukunchikkunapa kus-
tumrinkunamatapis mana ukmantaqa rurashachu kani. Piru chaynu
katiymapis, Jerusalenpimi, Romamanta karguyjunkunaman quku-
maranllapa. 18 Paykunaqami limpu tapumarllapanaqa dijamanaran-
llapa. Chaqa manari ima uchaytaqa tariranllapachu wanuchimanan-
llapapaqqa. 19 Piru Israel runakunaqa mana dijamayta munatinl-
lapa, nuqalla mañaray kaypi Romapa punta mantaqnin tapumar allita
yaĉhananpaq. Nataq chay uchachamaqkunamataqa, nuqa-shuypaqa
mana ima mana allinta rurayta yarpusha imachu kani. Chaqa payku-
naqa pwibluyllamantari. 20 Chayraykumi qamkunaman qayachimusha
kani shumaqta parlanallapapaq tantakar. Chaqa tukuy nuqanchikkuna
Israel runakunaqami kriyinchikllapa Dyusmanta washamaqninchikqa
shamun nir. Chaynu kriyiq kar yaĉhachikur puritiymi, nuqataqa kadi-
nakunawan watar imamapis prisumashallapa.

21 Chaynu nitinmi paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunamanqami, Judea pwiblumantaqa mana ima kartala-
matapis ĉhachimushallapachu qampaqqa. Manami chay pwiblunchik-
manta runa masinchikkuna wakmanta ĉhamuqkunamapis willamashal-
lapachu qampaqqa imanu mana allinta tukushayki nirmapis. 22 Piru
nuqakunami qamta uyakushunayanillapa imatataq yarpunki chay
kriyishaykipaq nir. Chaqa kay mushuq kriyishanllapapaqmi, tukuy
pwiblupi ukmanta rimanllapa.

23 Chaymi uk diyapi parlashunllapa nitin, chay diya paykunaqa achka
runakunawan ĉharanllapa chay maypiĉhi Pablo samasha karan chay
wasimanqa. Chaymi Pabluqa allaqmanta-pacha tardikaman parlaran
tukuy runakunata, Dyus imanumi mantakun nir. Chaynulla Dyuspa
rimaqnin Moisés, wakin rimaqninkuna iskribishankunata liyir Jesus-
paq intrachiyta kamaran. 24 Chaymi Pablo chaynu rimatinqa, wakin

runakunaqa kriyiranllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana kriyiranllapachu. 25 Chayna paynin paynin mana intrachinakuyta puytirqa, riq qallariranllapa chay runakunaqa. Chaymi Pabluqa niran:
—Santu Ispiritu Dyuspa rimaqnin Isaiaswan kar unay rukunchikkunata willashanqami chiqap kasha kaynu nirqa:
26 ‘Rir willay kay runakunata:
Qamkunaqami michka kusata uyakurmapis, mana intrakankillapachu.
Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunkillapachu.
27 Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyninqami mana intrakaqpaq tikrakasha.
Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.
Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.
Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.
Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu nir’.
28 Imanuĉhi unay rukunchikkuna yupay, Dyus nishanta mana intrakasha karqa, qamkuna Israel kaqkunaqa manana intrakankillapachu. Chaynu katin kananqa Dyus washashunanllapapaq willashushayllapaqa chay jwira mana Israel runakunapaqna kanqa. Chaqa paykunaqami uyakur intrakanqallapa kay nishaytaqa.
[29 Chaymi kaykunata Pablo nitinqa, Israel runakunaqa riranllapana paykunapura willanakur.]
30 Chaymanta Pabluqa, ishkay añuta kidaran chay pwiblullapi chay wasita alkilashanllapi. Chaynulla chaypimi tukuyta samachiq payta watukuq ĉhaqkunataqa. 31 Manami mayqantapis manchar, mana mayqanpis willatin imachu, Pabluqa Dyuspa mantakuyninpaq, chaynulla Amitunchik Jesucristupaqpis yaĉhachikuq.

Romanos
Pablumi kartanta kaĉhan Romapi kriyiqkunaman

Apustul Pablo Corinto pwiblupi kimsa misista karmi, kay kartata kaĉharan Romapi kaq kriyiq masinkunaman. Kay kartata kaĉhashanqami karan añu 57pi yupay.

Romaqami kusala atun pwiblu karan. Chay pwiblupi mantakuqqami shutiq Nerón. Payqami achka pwiblukunata mantaq. Piru, Pabluqa manaraqmi Romamanqa ĉhasharaqchu kaq. Chaymi chay pwiblupi taq kriyiq masinkunaman Pabluqa kay kartata kaĉharan, Dyuspa rimayninta shumaqta intrakananllapapaq.

Kay kartapimi Pabluqa niran: Tayta Dyuspa rimananta tukuyla intrakar washakashunllapa. Chaqa tukuylami uchayjun kanchikllapa. Piru chaynu karmapismi, Amitunchik Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir, niran (1.1–8.39).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Tayta Dyusmi Israel runakunawan tratuta ruraranllapa nir. Piru chaynu paykunawan tratuta rurasha katinllapamapis, Amitunchik Jesucristupi mana kriyinaranllapachu. Chayraykumi kastigakashana karanllapa niran. Piru maydiya, Amitunchik Jesucristupi kriyirllapaqami, paywan kanqallapa nir imami willaran paykunataqa (9.1–11.36).

Chaynullami Pabluqa willaranpis: Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqami, Tayta Dyus munashanlata rurar ima kawsanqallapa nir (12.1–15.13).

Kay kartallapimi paykunata niranpis: Kusalatami watukushuyllapata munayani nir. Chaymi Españaman riqnu, watukushaykillapa niran (15.14-33).

Chaynullami kay kartanpiqa kusalata saludaran ima paykunataqa (16.1-27).

Pablumi saludakun

1 Munashay ukniykuna, nuqa Pablutami Tayta Dyus akrar kaĉhamasha
Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin, chaynulla apustulnin kar, paypa
shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq. 2 Chaqa Tayta Dyusqami unay
tyimpullapi paypa kaq rimaqninkunata willaran chay shumaq rimayn-
inpaq kaynu nir iskribinanpaq: 3 “Washakuq Wamranshi kay pachaman
shamuyanqa washamaqninchik” nir. Chaymantaqami Dyus nishannu,
Jesucristuqa nuqanchiknu aychayjunpaq tikrakar Davidpa ayllunkuna
kaqmanta nasiran. 4 Chaymi wanutinmapis, Santu Ispirituqa pudirn-
inwan kawsachimuran. Chayraykumi yaĉhanchikllapa chiqapta Tayta
Dyuspa Wamran nir, michka Davidpa ayllunmanta kasha karmapis.
5 Chaynu karmi Amitunchik Jesucristo kusata llakipar akramaran
apustulnin kanaypaq. Chaymi kaĉhamaran tukuy nasyunkunata rir
yaĉhachinaypaq paypi kriyirna kasunanllapapaq. Chaynuqami payqa
kusa riqsikashana kanqa.

6 Chaynumi qamkunatapis Tayta Dyusqa munar akrashushallapa,
Amitunchik Jesucristupi kriyir paypa wamrankunana kanaykillapapaq.
7 Chaymi kay kartata kaĉhamuni qamkuna Roma pwiblupi taqkunaman.

Chaqa Taytanchik Dyusmi qamkunataqa kusata munar akrashushallapa, allin kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

8 Puntataqami kayta willashaykillapa: Uklaw pachakunaman rirmapismi uyapasha kani, qamkunaqashi allita, Amitunchik Jesucristupi kriyinkillapa nir. Chaymi nuqaqa payrayku, Tayta Dyusta kusata payji nini qamkunapaq. 9 Chaynulla Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikur, tukuy shunquywan Tayta Dyusta sirbini. Chaqa paymi nuqapaqqa kusa chiqapta yaĉhayan imanumi qamkunapaq mana shaykuq waran waran mañakuyani nirmapis. 10 Chaynumi imuraspis mañakunilla Tayta Dyus munatinqa, mana imapis pasatin imachu shamur watukushunayllapapaq. 11 Chaqa kusatami rikashuyllapata munani, qamkunallata yaĉhachishutiyllapa chay kriyishaykillapamantaqa mas allita kriyiqkunana kanaykillapapaq. 12 Kaynuqami nishunillapa: Qamkunaman shamutiy, Amitunchik Jesucristupi imanutaq kriyishanchikllapanulla ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakunallapapaq.

13 Ukniykuna, kaytami yaĉhanaykillapata munani: Kutir kutirmi qamkunaman shamuyta munasha kani nir. Piru kanankamanmi manaraq shamuytaqa puytishachu kani. Chaynumapis, Amitunchik Jesucristupaq tukuy intirupi mana Israel runakunata yaĉhachitiymi, paypi kriyishallapa. Chaymi kananqa qamkunamanpis shamunayani, chaypipis yaĉhachikutiy achkana kriyinanllapapaq. 14 Chaqa tukuyta yaĉhachinaypaqmi kani, griego mana griego runakunata, chay yaĉhaq mana yaĉhaqkunamatapis. 15 Chayraykumi kusata shamuyta munani qamkuna Romapi taqkunamanpis, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishunayllapapaq.

Dyusmi Jesucristupi kriyiqkunata washan

16 Manami nuqaqa pinqakunichu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikuytaqa. Chaqa Dyusqami pudirninwan mayqantapis, shumaq rimayninpi kriyiqkunataqa washanqa, puntataqa Israelmanta kaqkunata, chaymanta-shuypaqa mana Israelmanta kaqkunatapis. 17 Chaqa Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi kriyishalami, Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, kusa allinpaqna riqsimanchikllapa nir intrachimanchikllapa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir.

Tukuymi uchayjun kanchik

18 Tukuy runakunami kusala mana allinkunata rurar ima, wakinkunata pantachinllapa Dyuspaq mana intrakananllapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusqa piñakur, syilumanta-pacha paykunataqa kastiganqa. 19-20 Chaqa Taytanchik Dyusllami paykunata intrachiran, nuqami kusa allin, kusa puytiq Dyusnikillapa kani nir. Chaynuqami intrachikuran, kay pachata, chaynulla tukuy ima rurashankunawan. Chaymi payllata mana rikarpis, chay tukuy ima rurashanta rikarqa, tukuy yaĉhaytana

puytinchikllapa Tayta Dyusqa imanu nirmapis. Piru tukuy chaykunata yaĉharmapismi, wakinkunaqa mana paypi kriyiytaqa munanllapachu. Chaymi, “Mana yaĉhashachu kani Dyuspaq” nirmapis, paykunaqa mana washakayta puytinqallapachu. 21 Chaqa chay runakuna Tayta Dyuspaq yaĉharllapapismi, imanuĉhi payta aduranananpaq kaq chaynutaqa adurayta, payjichikuymatapis mana munashallapachu. Ashwan chaykunata ruranananmantaqami mana allinkunata yarpur kawsashallapa. Chaymi shunqunpi mana allin yarpuyninkunarayku, yarpuyninllapaqa tutaparaqpi yupayna kidasha. 22 Chaymi paykunaqa “Kusa yaĉhayniyjunmi kanchikllapa” nirmapis, ashwan kusa mana intrakaqkunapaq tikrakashallapa. 23 Chaqa Taytanchik Dyus kusa puytiq, chaynulla tukuy tyimpupaq ima katinmapis, aduraytaqa mana munashallapachu. Ashwanmi adurayta munashallapa kay pachapi kaq tukukaq imakunata amituyllapa nirqa. Chaymi adurashallapa runapa, pariq kurukunapa, tukuy kwatru ĉhakiyjun animalkunapa, aysaĉhakar puriq kurukunapa ritratunkunata ima.

24 Chayraykumi Tayta Dyusta mana kasushanllaparayku, chay runakunataqa dijasha munashanllapakunatana ruranananllapapaq. Chaymi paykunaqa ukwan ukwan punur, kusa millanaypaq imakunata rurar imana kawsanllapa. 25 Chaynulla chay runakunaqami, chiqap Dyuspi mana kriyinar, payta adurayta mana munar, ashwan chay llulla kaqkunalapina kriyishallapa. Chaynu karmi, Taytanchik Dyustaqa mana aduranananllapanachu. Ashwanmi Tayta Dyus rurashankunatana adurayanllapa. Piru Taytanchik Dyusqami munan, chay rurashankunataqa mana adurarchu, ashwan pay payllatana alabanallapapaq. Chaynumi kanqa.

26 Chaymi chay runakuna, Tayta Dyusta adurayta mana munatinllapaqa, payqa dijashana kusa pinqaypaqkunata ruranananllapapaq. Chaymi warmikunapis runanwan punuq yupayna warmipurana punur mana allinta ruranakunllapa. 27 Chaynullami ullqukunamapis warminwan punuq yupay ullqupurana punur, mana allin pinqaypaqkunata ruranakunllapa. Chaynu tukurllapami, kusata qischakanllapa munashanllapalata rurashanllaparayku.

28 Chay uchayjunkunaqami mana imatapis yaĉhayta munanllapachu Dyuspaqqa. Chaymi Tayta Dyusqa paykunamanta akrakaq yupay, paykunalatana dijasha yarpuyninkunapiqa kusa mana allinkunalatana yarpunanpaq. Chaymi kusa saqrakunatana yarpur, paykuna munashanllata ruranllapa. 29 Chaynu karmi tukuy riqchaq pinqaypaq uchakunata rurar kawsanllapa. [Chaymi ukwan ukwan pununllapa.] Runa masinkunatami mana allinkunata ruranllapa. Ĉhiqnikunllapa. Iman katinpismi, miĉhanllapa. Runa masinta inbidyanllapa. Wanuchikunllapa. Kusata piñakurmi anyanakunllapa. Llullachinakunllapa. Kusa mana allinkunalata rurayta yarpunllapa. Kusa kwintastiru ima. 30 Runa masinta yanqallamanta uchachanllapa. Tayta Dyustami ĉhiqninllapa. Kusa nubliru tukurmi, ukkunata disprisyanllapa. Paykunalla kusata alabakanllapa. Ukkunata mana allinpaq tikrayta yarpunllapa. Taytanllapakunata mana kasunllapachu. 31 Chaqa paykunaqami mana intrakanar kusala kuchi yupay. Imata arnikurpismi, mana kumplinllapachu. Paykunalapaq imanpipis yarpur, mana ukkunapaqqa yarpunllapachu. Mana ukkunata

pirdunanllapachu. Chaynulla mana llakipakunllapa imalamapischu.
32 Piru paykunaqami allita yaĉhanllapa Tayta Dyusmi tukuy chay riqchaq
uchayjunkunataqa tukuy tyimpu wanunapaq kastigamanchik nir. Piru
chayta yaĉharmapismi mana allinkunata rurar kusata uchakur kawsan-
llapa. Chay runa masinkuna paykuna yupay mana allinkunata rurar
uchakutinllapamaqami, ashwan kusata aligriyanllapa.

2

Dyusmi tukuyta allita rikar yaĉhamaqninchikqa

1 Piru qamkunamanta uknikillapa mana uchayjun yupay tukur, ukn-
inta uchachar niyanman: “Payqami kusala uchayjun” nir. Chaynu
nirqami, ashwan paylla kusa uchayjun kanqa. Chaqa ¿imatana ukninta
willanqa paypis chaynu uchakurlla kawsarqa? 2 Yaĉhashanchikllapanu,
uchakuqkunataqami Dyusninchik karanlata rikar “Qamqa uchayjun
kanki” nimayninchikmatapis puytin, pay allinla kar tukuyta rikar
yaĉhamaqninchik kashanrayku. 3 Piru qam, uknikita uchachar “Qamqa
kusa uchayjun kanki” niqqami, mana imanupis washakayta puytin-
kichu, Dyusninchikpa kastigunmantaqa. 4 Imanupiqakish qamqa mana
manchakur uchakurlla kawsarqa, Dyuspaqqa kaynuta yarpuyatki:
“Dyusninchikqami kusala allin kar, mana das piñakur imaqa kastiga-
manchikchu” nir. ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi uchakuqkunataqa
kastigan. Piru payqami kusa llakipakuq kashanrayku yarashuyan,
uchaykikunata dijar payman tikrakatki pirdunashunanpaq.
5 Piru qamqami, kusa kuchi kar, Dyusman mana tikrakanar bidayk-
itaqa mana kambyayta munankichu. Chaymi ashwan mas uchayjun-
paqna tikrakayanki. Chaymi Tayta Dyusqa jwisyu diyapi tukuyta
allita rikar yaĉhar, kusa manchaypaqtana kastigashunqa. 6 Chaqa
tukuyninchiktami rikar yaĉhamayashunllapa, allinta mana allinta rurasha
kashallapamapis. 7 Piru wakin runakunaqami mana shaykuq allinlata
rurar, Dyusta sirbisha pullakumanchik nir, paywan tukuy tyimpupaq
luryanpi kayta yarpunllapa. Chaymi paykunataqa Tayta Dyusqa yana-
par tukuy tyimpupaq kawsachinqa. 8 Nataq chay mana allinkunata
ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa kusata piñakur kastiganqa. Chaqa
paykunaqami chay tukuy allin kaqmantaqa, Dyus nishantaqa mana
imalatapis kasuyta munanllapachu. Ashwanmi munashanllata rurar
kawsanllapa. 9 Chaynu kashanllaparaykumi michka Israel runakuna,
mana Israel runakuna karmapis qischakanqallapa. Chaymi tukuy chay
mana allinta ruraqkunapaqqa kusala qischakaykuna, yarpupakuykuna
kanqa. 10 Piru Tayta Dyusqami chay allin ruraqkunataqa allinmi kanki
nir, kusata aligriyachir shumaqta kawsachinqa, Israelmanta kaqku-
nata, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis. 11 Chaqa Tayta
Dyusqa manami ukmanta, ukmantachu rikamanchikllapa.
12 Chaymi mayqanpis Moisés mantakushanta mana yaĉharpis,
imami allin, imami mana allin nir yaĉhayar uchakushanraykumi
Tayta Dyusqa allita rikar kastiganqa. Nataq Moisés mantakushanta
yaĉhayar uchakuqkunata-shuypaqa chay mantakuykunallawan Tayta
Dyusqa allita rikar yaĉhar, kastiganqa. 13 Chaqa Tayta Dyusqami
mana chay mantakuykunata uyakuqkunalatachu allinpaqqa riqsin.
Ashwanmi uyakusha karmapis chay mantakuykuna nishankunata
kasuqkunatami, Tayta Dyusqa allinpaqqa riqsin. Chaymi chaynu

karnaqa, Dyuswan pullana kanqallapa. 14 Piru mana Israel
runakunamantaqami, wakinkunaqa Moisés mantashankunata
mana yaĉharpis, allinta rurar kawsanllapa. Chaqa paykunaqami
yarpuyninllapallamanta yaĉhanllapa imami allin, imami mana
allin nirmapis. 15 Chaymi chaynu allinta rurar kawsatinllapaqa,
yaĉhanchikllapa paykunapismi shunqunllapapi Dyus munashankunata
allita intrakanllapa nir. Chaqa yarpunllapami, allintachu rurayani
manaqachu mana nir. 16 Chay nishushayllapanumi, jwisyu diyapiqa
kanqa. Chaqa Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachishushayllapanu, payqa
yarpuyashanchikkunata rikayanqa. Chaymi ukkunata washayanqa.
Nataq ukkunataqa uchakushanllaparayku kastigayanqa.

Israel runakunami Moisés mantakushanta mana kasushallapachu

17 Israelmanta kaq runa masiy, qamqami ninki: "Nuqaqami Israel
runa kar, Moisés mantakushankunata yaĉhakushayrayku Dyusqa masta
munaman" nir. Piru chaynuqami ninki kusata alabakarla. 18 Chaynulla
Moisés mantakushanta yaĉhakushana karqami ninki, "Tayta Dyus mu-
nashantaqami allita intrakanina" nir.

Chaymi Moisés mantakushankunata yaĉhakushana karqa, yarpunki
Tayta Dyus munashankunalata intrakarmi, kwintata qukani imataq
allin nir. 19 Chaynullami ninkipis: "Chay mana yaĉhaqkunaqami mana
rikakuq yupay katinllapa, yaĉhachiyta puytini, amana tutaparaqllapi
yupay purinanllapapaq" nir. 20 Ninkipismi: "Moisés mantakushanku-
nata allita yaĉhaq karmi, Dyus munashanta allita intrakayani. Chaymi
chay wamritukuna yupay kar, mana yaĉhaqkunata yaĉhachiyta puytini:
'Imataq allin, imataq mana allin' nir. Chaqa Moisés mantakushan-
raykumi yaĉhayta puytinchik Dyus munashantaqa". 21 Piru allita in-
trakar yaĉhachikurqa, ¿imaraykutaq chay yaĉhachikushaykitaqa mana ka-
sunkiqa? Chaqa qamqami yaĉhachikunki: "Ama suwakuyllapachu"
nir. Piru ¿imaraykutaq suwakunkiqa? 22 Yaĉhachikunkipismi: "Ukpa
warminwanqa manami allinchu pununapaq" nir. Piru, ¿imaraykutaq
ukpa warminwan pununkiqa? Runakuna rurashan amitunllapakunat-
apismi kusata ĉhiqninki. Chaynu chaykunata ĉhiqnirqa, ¿imaraykutaq chay
amitunllapapa wasinkunaman yaykunki iman kaqkunata suwakuqqa?
23 Kananqami Moisés mantakushanta allita yaĉharqa, kusata alabakanki.
Piru chay mantakuykunata mana kasurqami, Dyusmanta burlakayanki.
24 Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapi nin:

"Qamkuna Israelmanta kaqkuna mana allinkunata rurashaykilla-
paraykumi,
chay uklawmanta kaq runakunaqa, Dyusninchikpaq mana allinta
rimanllapachu" nir.

25 Qammi Dyuswan kanaypaq nir chay siñal kustumrita ruranki.
Chaynu chay siñal kustumrita rurar, Moisés mantakushanta mana
chiqapta kasurqami, yanqallana chay siñaltaqa * rurashayki kanqa.
26 Chay mana Israelmanta runakunaqami chay siñal kustumritaqa mana
ruranllapachu. Piru allita Dyus munashanta rurarllapaqa, ¿manachu
Dyuspaqqa chay siñal kustumrita rurasha yupayna kanqallapa? 27 Chay

* **2:25** Siñal kustumriqa chay Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ul-
lqu wamritu nasishanmanta-pacha uchu diyayjunna katinqa, uk siñalsituta ruraqllapa chay
wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswanna kananpaq nir.

paykunaqami, Dyus munashanta rurasha kar, Dyuswanna kanqallapa.
Chaymi Dyuspaqqa mas allinna kanqa qammantaqa. Chaqa qamqami,
chay siñal kustumrita rurasha karmapis, Moisés mantakushantaqa
chiqaptaqa mana kasunkichu.
28 Ma chaynu katinqa ¿mayqankunataq Dyuspa chiqap
wamrankunaqa kanqa? Manami kwirpunchikpi siñal kustumrita
rurashanchikraykuchu chiqap wamrankunaqa kanchikllapa. 29 Chaqa
Moisés tukuy mantakushankunata kasunasha kashamapis, manami
chayqa washamayninchikta puytiranchu. Ashwan Dyuspi allita
kriyishalami, Santu Ispiritu yarpuyninchikpi siñalamaqninchik yupay
intrachimanchik Dyuspa wamrankunana kanchikllapa nir. Chaynu
Dyuspaq kashallapaqami, runakunaqa mana alabamashunllapachu,
ashwan Taytanchik Dyusmi kusa allinna kankillapa nimashunllapa.

3

1 Piru chaynu nishutiyqakish qamqa yarpuyatki, chaqa ¿imatataq sir-
biman Israel runa kar, chay siñal kustumrita rurashayqa? nir. 2 Amami
chaynutaqa yarpuychu. Chaqa Tayta Dyus munar akrashushanlla-
paraykumi, rimaynintaqa puntata unay rukuykillapakunata intrachi-
ran, wakinkunata intrachinanllapapaq. 3 Piru chaynu katinmapismi,
wakin Israel masikikunaqa Dyusninchik washananllapapaq nir tratuta
rurashantaqa mana kwintacharanllapachu. Chaynu mana kwin-
tachatinllapamapismi, Dyusninchikqa chay tratuta rurashantaqa allita
kumpliyanqa. 4 ¡Chaqa tukuy runakuna ima nishanta mana kumplit-
inmapismi, Tayta Dyusqa imanu yanapamanallapapaq, chaynulla
imanu ruramanallapapaq nir arnimashanchikllapataqa, allita tukuyta
kumpliyanqa! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:
¡Tayta Dyus, qam rimatkimi
tukuy uyashuqkuna yaĉhanqallapa, chiqaptami rimanki!
¡Chaymi tukuy musyashuqkunata binsir, uyarachinki! nir.
5 Piru Tayta Dyus llakipakuq kashanraykumi, ukkunaqa yarpuyninl-
lamanta kaynu ninllapa: Uchakurlla kawsatiymapis Tayta Dyus llakipa-
maqta wakinkuna rikarmi, ninllapa: Dyusqami kusala allin llakipakuq
nir. Chaynu uchakushayrayku ukkunaqa Dyusqa llakipakuq nir in-
trakatinqa, manami allinchu kanqa Dyus kastigamananpaqqa michka
uchakutiymapis nir. 6 ¡Piru manami chaynuchu! Chaqa Dyus tukuy
nishanta mana kumplirqa, ¿imanunari jwisyu diyapiqa tukuyta allita
rikar yaĉhanqa? 7 Piru uk uchakusha karmapis, washakayta munar
niyanmanllaraq: “Llullakushayraykumi Dyusta masta alabar ninllapa:
‘Dyusqa mana llullachu’ nir. Chaymi chay llullakushaypaqqa, mana
allinchu kastigamananpaqqa” nir. 8 Nishaykillapa: Chaynu rimar-
qami, paylla llullachikayan. Chaqa ashwan chaynu rimaqkunaqami,
llullakur ukkunata ninpis: “Kusata uchakushamapismi, Dyusqa kusala
llakipakuq kar, mana kastigamanchikchu” nir. Chaynulla ninllapapis:
“Pablupis nuqakuna yupaylla yaĉhachikun” nir. Chaymi chaynu llullakur
yaĉhachikuqkunataqa, Dyusqa kusa manchaypaqta kastiganqa.

Tukuymi uchayjun kanchikllapa

9 ¡Ma yarpushunllapa! ¿Nuqanchikkuna Israelmanta kashanchiklla-
paraykuchu, wakinkunamantaqa kusa mas allin kashunllapa? ¡Man-
ami! Chaqa yaĉhachishushayllapanu Israelmanta kaqkuna, chaynulla

chay mana Israelmanta kaqkunamapismi tukuy uchayjun kanchikllapa.
10 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:
“Dyuspaqqa manami uklamapis kanchu allinta ruraqqa.
11 Manami uklamapis kanchu Dyuspaq yarpuqqa.
Chaynulla Dyuspaq intrakayta munaqqa manami kanchu uklamapis.
12 Chaqa tukuymi Tayta Dyusmanta chiqanchakar,
mana allinpaqna tikrakashallapa.
Chaymi mana uklamapis kanchu allinta ruraqqa.
13 Chay mana allinta ruraq runakunapa kunkanqami,
imanutaq uk wanur pampakashan kiĉhalla kar kusalata asyan, chay yupay.
Chaymi das imatapis saqrata riman.
Chaynullami qallunllapapis kusala llulla katin,
shiminllapapi largu kurupa bininunta pakaq yupay.
14 Aqrunllapapismi kusa saqrata ayaq yupay katin,
runa masinllapakunamatapis kusalata musyanllapa ima.
15 Ĉhakinllapakunapismi kusa utqaylla purin
ukkunata mana allinta rurar wanuchinanllapapaq.
16 Chaynullami mayta rirllapapis
achka runakunata qischar ima llakichinllapa.
17 Chaqa manami mayqanwanpis shumaqta kawsaytaqa yaĉhanllapachu.
18 Chaymi Tayta Dyusta manchar kasuylamatapis mana yarpunllapachu” nir.

19 Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa intrachimanchik Israelmanta kaqkunapis uchayjun kanchikllapa nir. Chaqa manami mayqanpis tukuy mantakuytaqa kumpliyta puytishachu. Chaymi jwisyu diyapiqa, Dyusta mana ima nishaq nir yaĉharchu tukuyla Israelmanta kaq, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamapis kastigakasha kanqallapa. 20 Chaymi Moisés mantakushankunata michka kumplishaq nisha katinllapamapis, Dyusqa mana mayqantapis ninqachu: “Mananami uchayjunnachu kanki” nirqa. Chaqa chay mantakuykunaqami intrachimanalapaq karan: “Kusa uchayjun kanchikllapa” nir.

Jesucristupi kriyishami Dyusqa pirdunamanchikllapa

21-22 Piru kananqami Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, mananashi chay unay mantakuykunata kasurnachu washakayta puytinchik nir. Ashwanmi Jesucristupi kriyishalana mana uchayjunpaqnachu riqsir, tukuy Israelmanta kaqkunata chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis washamanchikllapa. Chaqa chaypaqmi Dyuspa rimaqnin Moisés, chaynulla wakin rimaqninkunapis Dyus nitin iskribiran. Chay iskribishankunaqami niyaq: “Uk washakuq shamurshi, tukuyla paypi kriyiqkunataqa washar, Dyuswan pullachamayashunllapa” nir.

23 Chaymi nishaykillapapis: Tukuylami uchakusha karanchikllapa nir. Chaynu karmi kusa allinla llakipakuq Dyusninchikpa naypanmantaqa karupllapi karanchikllapa. 24 Piru chaynu kashallapamapismi, Jesucristo uchanchikllapapaq pagrakuq yupay wanuran Tayta Dyuswan pullachamanallapapaq. Chaymi kananqa Taytanchik Dyusqa dibaldila mana imawan pagrashalamapischu llakipar uchanchikllapamantaqa pirdunamanchikllapa. 25 Chaqa Tayta Dyus munatinmi Jesucristo yawarninta iĉhar wanuran.

Chaynu wanurmi chay uchanchikllapawanqa payna kidaran.
Chaynuqami Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyusqa manana
kastigamanallapapaqnachu. Chaynuqa kwintata qukanchikllapa, Tayta
Dyusqa tukuyla uchata mana chaynulaqa dijanchu nir. Chaynu katinmi
chay unay runakuna, manaraq Jesucristo shamuyatin uchakurmapis
Tayta Dyuspi kriyitinllapalami payqa llakiparan. 26 Chaynullami
kanan tyimpukunapis Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta
pirdunamanchikllapa, Wamran wanushanrayku. Chaymi Jesucristupi
tukuy kriyiqkunata pirdunatinqa, kwintata qukanchikllapa: Tayta
Dyusqami maydiyapis kusa allinla kar, rikar yaĉhar manana
uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir.
27 Chaynu Tayta Dyus rurasha katinqa, ¿imapaqtaq sirbin alabakanal-
lapapaqqa? ¿Alabakaytachu puytinchik Moisés mantakushanta ka-
sushanchikrayku? ¡Manami! Chaqa Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta
Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa. Chaynu katinmi
mana sirbinnachu imapaqpis alabakanallapapaqqa. 28 Chayraykumi
yaĉhanchikllapa Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa uchanchik-
manta pirdunamanchikllapa, mana Moisés mantakushankunata ka-
sushanchikraykuchu nir. 29 Chaqa Tayta Dyusqami mana, Israelmanta
kaqkunapa Dyusninlachu. Ashwanmi Wamran Jesucristupi tukuy
kriyiqkunapaqa, Israelmanta kaqkunapa, chaynulla mana Israelmanta
kaqkunapamapis Dyusnin. 30 Uk Dyusla kashanraykumi Jesucristupi
tukuy kriyiqkunataqa uchanchikmanta pirdunamanchik, chay siñal
kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashallapamapis.
31 Piru chaynu pirdunamashallapaqa, imanupi yarpuchuwanllapa Dyus
nitin Moisés mantakushankunaqami manana sirbinnachu nir. ¡Manami
allinchu chaynu yarpunallapapaqqa! Ashwanmi Jesucristupi kriyirqa,
Dyus nitin Moisés tukuy mantakushankunataqa kumplisha yupayna
kanchikllapa.

4

Dyusmi Abrahamtaqa pirdunaran kriyishanraykula

1 Ma yarpushunllapa, nuqakuna Israel runakunapa unay rukuyllapa
Abrahamta, Dyus allinpaq riqsishanpaq. 2 Tayta Dyusqami Abraham-
taqa kriyishanraykula allinpaqqa riqsiran. Chaqa Abrahamqa trabajaq
yupay, Dyuspaq allinlata rurasha karqami paylla alabakayta puyti-
nanta. Piru mana allinlata rurayta puytishanraykumi mana paylla
alabakaytaqa puytiranchu.
3 Chaynu katinmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Abra-
hamqami Tayta Dyuspi allita kriyishanraykula mana uchayjunpaq-
nachu riqsikaran” ✡ nir. 4-5 Ma allita yarpushunllapa: ¿Uk runa mana
trabajarqachu pagrakayta puytin? ¡Manami! Chaynullami nuqanchikku-
napis Tayta Dyuspi mana kriyirqa, mana niyta puytishunchu “Tayta
Dyus washamay” nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa mayqan kusa
uchayjun katinmapis washanarqa, llakipar dibaldila washan. Chaymi
ashwan, Jesucristo washamaqninchik nir kriyishala, Tayta Dyusqa
mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa. 6 Chayraykumi runakuna
uchakusha kar, kriyishanraykula Dyusqa, dibaldila llakipatin kusata
aligriyanqa nir, chay unay gubyirnu Davidpis 7 kaynu niran:

✡ **4:3** Gn 15.6

“Kusa shumaqmi kanqa
mayqan uchakusha katinmapis
Tayta Dyus uchankunamanta pirdunatinqa.
8 Chaynulla kusa shumaqmi kanqa chay runaqa,
Tayta Dyus uchankunata mana kwintachatinqa” ✡ nir.
9 ¿Chaynuqachu kusa shumaqqa kanqa chay siñal kustumrita rurasha
kaqkunala? ¡Manami! Ashwan Tayta Dyuspi kriyirmi shumaqqa
kanqallapa, mana chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapis.
Yaĉhashanchikllapanu, Abrahamtami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaq
riqsiran, paypi kriyishanraykula. 10 Chaynuqa ¿ima tyimpupitaq Tayta
Dyusqa chaynuta riqsiran Abrahamtaqa? ¿Siñal kustumrita rurashana
katin, manaqachu manaraq rurayatin? Ashwanmi manaraq chay
siñal kustumrita rurayatinraq, allinpaqqa riqsiran. 11 Chaymi chay
siñal kustumrita manaraq rurayatinmapis, Tayta Dyusqa Abrahamta
kusa allinpaq riqsir kaynu niran: “Siñal kustumrita ruray” nir. Chaynu
nitinraqmi, Abrahamqa chay siñal kustumrita ruraran, ama maydiyapis
qunqananpaq, Dyusmi allinpaq riqsimasha paypi kriyishayraykula
nir. Chaymi Abrahamqa intrachimanchik, Tayta Dyuspi kriyirlami
Dyuspaqqa allin kanchik nir. Chaynu Abrahampaq yarpurqa, allita
yaĉhanchikllapa Tayta Dyusmi chay siñal kustumrita mana rurasha
kaqkunatapis allinpaq riqsin paypi kriyitinqa nir. 12 Abrahamqami
siñal kustumrita rurasha kaqkunamatapis intrachimanchikllapa,
Dyuswanqami allin kanchik paypi kriyirla, mana siñal kustumrita
rurarlachu nir. Chaqa imanutaq Abrahammaqa manaraq siñal
kustumrita rurayatinraqchu Tayta Dyuspi kriyishanraykula, allinpaq
riqsiran.

Abrahammi allita kriyishanrayku Dyus arnishanta ayparan

13 Abrahamqami kusata kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa ayl-
luntinta arniran tukuyla kay pachaqa paykunapa makinpina kanan-
paq nir. * Piru manami, Moisés mantakushankunata kasushan-
raykuchu chaynuqa arniran. Ashwanmi arniran, allita Dyuspi kriy-
ishanraykula. Chaynu kriyitinmi, Tayta Dyusqa uchankunamanta
llakipar kusa allinpaqna riqsiran. 14 Chayraykumi mayqanpis Tayta
Dyuspi allita kriyirlami, tukuy arnishankunamatapis aypayta puytin-
llapa. Chaqa Moisés mantakushankunata kasur washakananllapa-
paq katinqa, kriyirla washakanallapapaq nir arnimashanchikllapaqa
yanqalla kayanman. 15 Piru Tayta Dyus, Moisesta mantakuyku-
nata qushanta kasushaq nir yarpurmi mas uchakushana rikarinl-
lapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata piñakurna kastiganqa payku-
nataqa.
16 Chaymi Tayta Dyusqa Abrahamta arnir yanaparan, paypi kriyis-
hanrayku. Chaynullami nuqanchikkunatapis arnir dibaldila yanapa-
manchikllapa kriyishanchikraykula. Chaynuqami Abrahamqa tukuy
kriyiqkunapaqa taytanchikllapa yupayna kar intrachimanchikllapa,
imanumi Tayta Dyuspi kriyishala allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa
Dyusninchikqa manami yanapanchu Moisés mantakushanta kasuqku-
nalataqa. Ashwanmi yanapan Abraham yupay Dyuspi allita tukuy
kriyiqkunalata. 17 Chaqa Abrahamqami allita kriyiran: Tayta Dyus ri-
mayninlawan mana imapis kayashanmanta tukuy imata rurayta puytin

✡ **4:8** Sal 32.1-2 * **4:13** Gn 17.4-6; 22.17-18.

nir. Chaynulla kriyiranpis: Wanushakunamatapis kawsachimun nir.
Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa niran: “Qammantami achka
ayllukuna kanqa. Chaymi taytan yupay kanki” nir. Chaynu nitinmi
Abrahamqa kriyiran.
18-19 Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta nisha karan: “Warmiki
Sararaykumi uk wamrayjun kanki” nir. Piru Saraqami mana wamrakuq
warmichu karan. Chaynu Abraham mana wamrayjun karpismi, Tayta
Dyus nishanta kriyiran. Piru manami dasqa wamrayjunchu karan.
Ashwanmi kusa achka añuta yararan, Tayta Dyus nishannu kump-
likananpaqqa. Chaymi ashwan Abrahamqa warmin Sarawan yaqqana
syin añuyjun karanllapa. Chaynu kusa rukuna karllapa wanunanllapa-
paqna kar, Sara mana wamrakuq katinpismi, Tayta Dyus nishanlapi
mana shaykuq kriyiran. Chaymi rukuna katinllapamapis Tayta Dyus
nishannu, Saraqa wamrakusturanna. Chaynumi achka pwiblukunapa
taytanllapa yupayna karan. 20 Chaqa Abrahamqa kusa allita kriy-
isha karan: Tayta Dyusmi chay arnimashanta chiqapta qumanqa nir.
Chaymi tukuy nishanpi mana shaykuq kriyir, Dyusta kusata alabaran.
21 Chaqa kusatami yarpukusha karan: Tayta Dyusmi kusa pudirniyjun
kar, tukuy chay arnimashantaqa rurayta puytin nir. 22 Chaynu kriyis-
hanpaqmi Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaqna riqsiran.
23 Piru Abraham, Tayta Dyuspi kriyishanrayku allinpaq riqsisha
nirqami, mana Abrahamlapaqchu chaynuqa niyan. 24 Ashwanmi
chaynuqa nin, kanan nuqanchikkuna tukuy paypi kriyiqkunapaqpis.
Chaqa nuqanchikkunapismi, Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta
wanushanmanta kawsachimusha chay paypi kriyinchikllapa. 25 Chaqa
Jesucristumi wanuran uchanchikllaparayku. Chaymantaqami chay
wanushanmanta kawsachimuran, mana uchayjunpaqna riqsimanalla-
papaq.

5

Jesucristuraykumi mana uchayjunnachu kanchik

1 Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjun-
paqnachu riqsimanchikllapa. Chaqa Amitunchik Jesucristo
shumaqchamashanchikrayku, Dyuswanqa kusa shumaqna
kanchikllapa. 2 Chaynu kriyishallapami, Tayta Dyus kusa allin kar,
mana imawan pagrasha imachu dibaldila uchanchikllapamanta
llakipar kusa allinpaq riqsimanchik. Chaymi paylapi kunfyakar
kusata aligriyanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqna kashunllapa
pay kayashanpi nir. 3 Chaynu karqami, chay qischakaykuna katinpis
aligriyashunllapa. Chaqa yaĉhashanchikllapanu, chay qischakayku-
naqami yaĉhachimanchikllapa maydiyapis chay kriyishanchiknulla
shachinakunallapapaq nir. 4 Chaymi chay kriyishanchiknulla
waran waran shachinakushaqami, Dyusqa nimashunllapa allinmi
kankillapa nir. Chaynu nimashallapami nuqanchikkunaqa chiqapta
kunfyakanchikllapa maydiyaqa kusa shumaqna paywan kashunllapa
nir. 5 Chaymi chay kunfyakayashanchikqa mana yanqallachu kasha nir
yaĉhanapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchik. Chaqa
payqami intrachimanchik tukuyta kusata munamanchikllapa nir.
6 Unaymantami nuqanchikkunaqa mana imanupis washakayta
puytiranchikllapachu, chay mana allinta rurashanchikrayku. Chaymi

Tayta Dyusqa munashan tyimpupi, Wamran Jesucristuta kaĉhamutin
nuqanchikkunarayku wanuran, michka payta mana kasur uchakusha
kashallapamapis. 7 Yaĉhashanchikllapanu manami mayqan runapis,
runa masinpaq wanuyta yarpunmanlamapischu. ¿Piru imanupi
uk runapa kusa allin, kusa munashan runa masin katinmaqa,
nuqa qampaq wanushaq niytachu puytiyanman? 8 Piru imanutaq
ashwan Amitunchik Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkuna
manaraq kriyir uchayjun kashanchikmanta washamanallapapaq.
Chaynuqami wanuran, Tayta Dyus allita intrachimanallapapaq
kusata munamanchikllapa nir. 9 Chaqa Jesucristo yawarninta
iĉhar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta
pirdunar mana uchayjunpaqna riqsimashanchik. Chaymi chiqapta
yaĉhayanchik, jwisyu diyapiqa Tayta Dyusqa manana tukuy tyimpupaq
kastigamashunllapanachu nir. 10 Chaqa nuqanchikkunaqami
uchanchikllaparayku Tayta Dyuspaqa kuntran kar, mana pullan kayta
puytiyashallapamapis, ashwan Wamran Jesucristuta kaĉhamuran wanur
paywan pullachamanallapapaq. Chaymi chiqapta yaĉhanchikllapa,
Jesucristo kawsamushanrayku washamashunllapa tukuy tyimpupaq
kawsanallapapaq nir. 11 Chayraykumi ama aligriyashunllapachu
tukuy tyimpupaq washamashanchikllapa chaylapaqqa. Ashwanmi
aligriyashunllapa Amitunchik Jesucristo wanur kananmanta-pacha
Tayta Dyuswan kusa shumaqtana pullachamashanchikllapa nir.

Adanraykumi wanunchik Jesucristuraykumi kawsanchik

12 Kusa unay tyimpupimi, Taytanchik Dyus punta runata
rurashan Adán shutiqqa, pay willashanta mana kasurchu uchakur,
rukuyarna wanuran. Chaymi Adán uchakushanmanta-pacha, tukuy
nuqanchikkuna uchayjunllana kar wanunchikllapa. 13-14 Chaqa
Adanqami Dyus willashantaqa mana kasuranchu. Chaymi paypa
ayllunkunamapis uchakurlla wanuranllapa manaraq Moisés
mantakushankuna katinmapis. Chaynumi Adanmanta-pacha
Moiseskaman uchakurlla kawsaranllapa. Piru paykunaqa manami
Adán yupay, Dyus willashanta mana kasurchu uchakur wanuranllapa.
Chaynumi Adán uchakushanraykuqa uk washakuq shamuyanqa nir
yaĉhanchikllapa. Piru payqami shamuyan washamanallapapaqna mana
uchakuqnachu.

Adanqami Jesucristuwanqa mana chayllachu

15 Chaqa Adán uchakushanraykumi, tukuyla mana puyti-
ranchikllapachu chay wanuymanta washakaytaqa. Ashwan Tayta
Dyuslami kusata munamarninchikllapa wanunallapamantaqa
mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamashanchikllapa.
Chaqa Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyuslla munar
uchanchikkunamanta llakipamanchikllapa tukuyla paywan kusa
shumaqtana kawsanallapapaq. 16 Adán uchakushanmanta-pachami
tukuy runakuna uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaymi Tayta
Dyusqa kastigamanallapapaqna karan. Chaymantami ashwan
Jesucristo wanushanrayku, Tayta Dyusqa tukuy mana allinta
rurar uchakushanchikmanta llakipar, mana uchayjunpaqna
riqsimashanchikllapa. 17 Adán uchakushanraykumi tukuy tyimpupaq
wanunallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo wanushanraykumi,

Tayta Dyus uchanchikmanta mana imawan pagrasha imachu,
dibaldila pirdunamashanchikrayku tukuy tyimpupaq paywan pullana
kawsashunllapa.
18 Adán uchakushanraykumi, wanur tukuy tyimpupaq kastigakanal-
lapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo allinta rurar wanushan-
raykumi, Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, mana uchayjun-
paqna riqsimarninchik tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq niran.
19 Chaynulla Adán, Tayta Dyusta mana kasushanraykumi, tukuyla
uchakurlla kawsaranchikllapa. Piru Jesucristo, Tayta Dyusta allita
kasur wanushanraykumi, kusa allinpaq riqsimanchikllapa.
20 Tayta Dyus, Moisesta mantakuykunata qushanqami, mana
washamanapaqchu karan. Ashwanmi intrachimanalapaq karan
tukuymi uchayjun kanchikllapa nir. Piru chaynu intrakarmapismi,
uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaynu kashallapamapismi, Tayta
Dyusqa kusa allinla kar uchanchikmanta pirdunar kusa allinpaqna
riqsimaranchikllapa. 21 Chaynumi tukuyla uchakushanchikrayku
wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Jesucristo wanushanraykumi,
Tayta Dyusqa kusala llakipakuq kar, tukuy uchanchikkunamanta
pirdunamaranchikllapa. Chaymi Amitunchik Jesucristupi
allita kriyishaqa tukuy tyimpupaqna paywan kawsanapaq
nimaranchikllapa.

6

Jesucristupi kriyirnaqa ama uchakushunllapachu

1 Ma, ¿allinchu kanqa kaynuta yarpunapaq: Tayta Dyusmi kusa allin
kar uchanchikmanta llakipamashanchiknulla, uchakurlla kawsashapis
qashan masta llakipamayashunllapa nir? 2 ¡Manami chaynuchu! ¡Ashwan
imanutaq uk runa wanushana karqa manana uchakuyta puytinnachu,
chaynumi mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa!
3 ¿Manachu qamkunaqa yaĉhankillapa, Jesucristupi kriyir shutikurqa
paywan pulla uchapaqqa wanusha yupayna kanchik nir? 4 Chaynullami
Jesucristupi kriyir shutikuyarnaqa, paywan pulla pampakaq yupayna
karanchikllapa. Shutikurna-shuypaqami, mushuqmanta kawsamuq
yupayna karanchikllapa. Chaqa imanutaq Jesucristuta, Tayta Dyusqa
kusa pudirninwan kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapis
uchanchikpaq wanusha yupay kashallapamapis yanapamashanchikl-
lapa, mushuq bidapina kawsanallapapaq.
5 Jesucristuwan pulla uchanchikpaq wanusha yupayna karqa,
mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa. Chaynu paywan
pulla wanushanchikmanta kawsamusha karnaqami, pay yupayna
kusa allinkunata rurar kawsanapaqna kanchikllapa. 6 Chaqa
yaĉhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristo wanuran, uk kruspi
klabatinllapa. Chaymi pay wanushannu, nuqanchikkunapis
uchanchikpaqqa wanusha yupayna kar, chay unay mana allinkunata
rurayashanchikkunataqa amana rurashunllapanachu. Chaynuqami
manana uchapa sirbiqninna kar, allinkunalatana rurayta puytishun-
llapa. 7 Chaqa yaĉhashanchikllapanu, uk runa wanushana karqami
manana imatapis rurayta puytinnachu. 8 Chaymi nuqanchikkuna,
uchanchikkunapaq Amitunchik Jesucristuwan pulla wanusha
yupayna karqa, allita yaĉhar kunfyakanchikllapa, paywan pullanami

maydiyapis kawsashunllapa nir. 9 Chaqa yaĉhanchikllapapis Jesucristumi
wanushanmanta kawsamuran tukuy tyimpupaqna kawsananpaq nir.
Chaymi chay wanuyqa manana qashanqa tarinqanachu. 10 Chaqa
payqami uk kutilana uchanchikkunarayku wanuran. Chaymanta
wanushanmantaqa tukuy tyimpupaqna kawsamuran Taytan Dyuswan
pullana kawsananllapapaq. 11 Chaynumiri qamkunapis uchapaqqa
wanusha yupayna yarpuyllapa. Chaynuqami, ashwan Amitunchik
Jesucristuwan pullana kar, Tayta Dyuslapaqna kawsar allinkunalatana
rurar payta sirbiyllapa.

12-13 Chayrayku chay mana allin yarpuynikillapakunata dijar,
kwirpuykillapata tantyakachir, amana ima mana allintaqa ruraylla-
panachu. Ashwan-ari tukuy kwirpuykillapata, yarpuynikillapamatapis
Dyuspa makinman ĉhurayllapa, pay munashannula imatapis karanlata
rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa uchapaqqami wanur kawsamusha
yupayna kankillapa. 14 Chaynu katkillapaqami, chay uchakuchishuql-
lapaqa, mana imanupis uchakuchishuyllapata puytinqanachu. Chaqa
Tayta Dyus kusalata llakipashushanllaparaykumi, manana Moisés
mantakushanta kasur kawsanaykillapapaqnachu kankillapa.

Dyuspa sirbiqnin kashunllapa

15 Yaĉhashanchikllapanu Moisés mantakushankunaqa mana
washamayninchikta puytiqchu. Piru kananqami Amitunchikpi
kriyisha, payqa uchakushamapis llakipamanchik. ¿Chaynu katinqachu,
uchakurlla kawsashunllapa? ¡Manami! 16 Chaqa allitami yaĉhanchikllapa,
uk runa patrunpi trabajaqqami chay pay nishannulla imatapis
ruran. Chaynu qamkunapis Tayta Dyuslata patrunnikillapata yupay
kasutkillapaqami, payqa uchaykillapamanta llakipashunqallapa,
allinlatana rurar kawsanaykillapapaq. Nataq dyabluta kasur,
uchakurlla kawsarqami tukuy tyimpupaq Dyusmanta chiqanchakar
wanunkillapa.

17 Piru qamkuna, chay yaĉhachishushanllapamanta tukuy shunquykil-
lapawan allita kriyirqami, manana chay uchakunapa sirbiqninnachu
kankillapa. Chayraykumi, qamkunapaq kananqa Tayta Dyusta kusata
payji nini. 18 Chaqa Tayta Dyus yanapar tukuy uchakunamanta
chiqanchashushallapa katinmi, manana uchakur imachu pay mu-
nashannu allinlatana rurar kawsayankillapa. 19 Chaymi kaykunata
willashunillapa allita intrakar amana uchakurllachu kawsanaykilla-
papaq. Chaqa mana chaynu yaĉhachishutiyllapaqami, mana allita in-
trakarchu uchakurlla kawsayankimanllapa. Chaqa imanutaq unay-
maqa kusa mana allin imakunataqa dasla ruraq kankillapa, chaynul-
lami ashwan kananqa Tayta Dyuslatana kasur imatapis kusa allinlatana
rurar kawsayllapa.

20 Chaqa unay uchakurlla kawsarqami, chay uchakunapaqa sirbiqnin
kar, mana shumaq allinta kawsaytaqa puytiraykillapachu. 21 Piru
chaynu uchakutkillapaqachu, ¿imallapaqqa sirbishuranllapa? ¡Man-
ami! Ashwan tukuy tyimpupaq wanunaykillapapaqna karaykillapa.
Chaymi kananqa chay rurashaykillapata yarpur, kusata pinqakunkil-
lapa. 22 Piru kananqa qamkunaqa manana uchapa sirbiqninnachu kar,
ashwan kananqa Tayta Dyuspa sirbiqninkunana tikrakashaykillapa.
Chaqa chayqami kusala shumaq kar, yanapamanchik kusa allinlana

kanallapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy tyimpupaq kawsaytana
qumashunllapa.
23 Piru uchakurlla kawsarllapaqami tukuy tyimpupaq wanushunl-
lapa. Nataq Amitunchik Jesucristupi kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa
llakipamashunllapa dibaldila, paywan pulla tukuy tyimpupaqna
kawsanallapapaq.

7

Jesucristupi kriyiqkunaqami manana ministinnachu unay mantakuykunataqa

1 Ukniykuna, qamkunaqami allita yaĉhankillapa Moisés
mantakushankunataqa wanunakalaman kasunapaq karan nir.
Chaymi mayqanpis wanushana karqa manana kasuyta ministinnachu
chaytaqa. 2 Chay mantakuykunamanta ukqami kaynu nin: Uk
warmi runayjun karqashi, chay runanllawan kawsanqa maydiya
wanunankaman nir. Piru maydiya runan wanutinqashi, chay warmiqa
paylana kashanrayku ukwan kasaraytapis puytinqa. 3 Chaqa chay
warmipa runan kawsayatinlla, uk runawan karqa Dyusmantaqa
uchakuyan. Piru chay warmipa runan wanushana katin, uk runawan
kasararqami, Dyusmantaqa manana uchakuyannachu nir.
4 Ukniykuna, yarpushunllapa: Uk runa wanushana karqami, man-
ana kasuyta ministinnachu Moisés mantakushantaqa. Chaynullami
nuqanchikkunapis, uchanchikpaq Jesucristuwan pulla wanusha yu-
payna karmi, washakanapaqqa mana ministinchiknachu Moisés man-
takushankunataqa. Ashwanmi Jesucristo wanur kawsamushanrayku
paypana kanchikllapa, Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanallapa-
paq. 5 Piru manaraq Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankun-
ata yaĉharmapis, mana kumpliyta puytir uchakurlla kawsaq kanchik-
llapa. Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa tukuy tyimpupaq wa-
nunallapapaqna karanchikllapa. 6 Nataq Jesucristupi kanan kriyirqami,
Moisés mantakushanpaqqa wanusha yupayna kanchikllapa. Chaymi
chay mantakuykuna nishannuqa manana rurarchu, ashwan Jesu-
cristupi kriyishanchikrayku, kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapa-
manchik, mushuq kawsaypina kawsar Dyuslatana sirbinallapapaq.

Moisés mantakushanta yaĉharmapismi uchakurlla kawsanchik

7 Chaynu katinqa, ¿imatataq nishun? ¿Moisés mantakushankunaqami
mana allin kar uchakuchimanchik nir? ¡Manami! Ashwanmi chay man-
takuykunaqa intrachimanapaq karan kusa uchayjunmi kanchikllapa
nir. Chaqa chay mantakuykuna mana katinqami, nuqamaqa mana
yaĉhanaytachu runa masiypa imankunata munapakurqami uchakuyani
nirqa. 8 Piru Moisés mantakushankunamanta ukmi, kaynu nin: Amami
runa masikipa imankunata munapakur uchakunkillapachu nimasha
katinmapismi, ashwan chay mantakuyqa, chaykunata munapakuy
nimasha kanman yupay, ukpa imankunata munar ima uchakuray.
Piru chay mantakuykuna mana katinqami, munashaynulla imata ru-
rarmapis mana yaĉhanaytachu uchakuyanimi nirqa. 9 Chaqa unay ma-
naraq chay mantakuykunata yaĉharqami, uchakurmapis yarpuq kani,
¡kusa allinmi kani! nir. Piru chay mantakuykunata yaĉharmapismi,
mana kwintachar masta uchakuyta munaray. Chaymi yarpuray
uchakushayraykumi tukuy tyimpupaqna wanuyashaq nir. 10 Chaqa

Tayta Dyusqami chay mantakuykunataqa qumaranchik allita kasur
washakar, paywan tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. Piru nuqaqami
mana kasuyta puytiraychu chay mantakuykunataqa. Chaymi tukuy
tyimpupaq wanunaypaqna karay. 11 Piru nuqaqami puntata yarpu-
ray, tukuy mantakuykunatami kasuyta puytini washakanaypaq nir.
Chaynu yarpurqami nuqalla ingañakayaray. Chaqa chay mantakuyku-
nata mana allita kasuyta puytishayraykumi tukuy tyimpupaq wanunay-
paqna karay.

12 Chaymi nishaykillapa: Dyus nitin Moisés mantakushanqami kusa
allin, kusa shumaq ima, Tayta Dyusmanta kashanrayku. Chaymi mana
ima mana allintapis rurachimayninchikta puytinchu. 13 ¿Piru chaynu
allin kashanraykuchu tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay? ¡Man-
ami! Ashwanmi nuqa munashaynullata rurar uchakushaypaq tukuy
tyimpupaq wanunaypaqqa karay. Piru chay allin mantakuykunaqami
yaĉhachimaran, kusa mana allinta rurarmi uchakuyani nir. Chaqa
chaynu yaĉhachimatinmi kwintata qukaray, uchaykunaraykumi tukuy
tyimpupaq wanuyashaq nir. Chaymi chaynuqa yaĉhayanchik, kusala
mana allinnachu Tayta Dyuspaqqa kanchikllapa nir.

14 Allitami yaĉhanchikllapa, chay mantakuykunataqami, Tayta Dyus
qumashanchikllapa allinlatana ruranallapapaq nir. Piru nuqa, Jesu-
cristupi manaraq kriyiq karmi, mana allintachu ruraq kani. Chaymi
chay munashay uchapaqa sirbiqnin yupay karna, munashayllata
imatapis ruraq kani. 15 Piru nuqaqami mana intrakaqchu kani,
imaraykumi uchakuni nirmapis. Chaqa allinkunata rurayta mun-
armapismi, mana puytiraychu. Chaynu mana uchakunarmapismi
uchakuqlla kani. 16 Chaymi manana uchakuyta munar kwintata
qukaq kani, Tayta Dyuspa mantakuyninkunaqa kusala allin nir. Piru
chaynumapis imanupiqa uchakurlla kawsaq kani. 17 Chaymi chaynu
uchakurlla kawsarqa kwintata qukaq kani, yarpuyniypi mana allin
kaq yarpuyniymi chay mana allinkunataqa rurar uchakuchimayan
nir. 18 Chaymi allinlata rurayta munarmapis mana puytiqchu kani.
Chayraykumi yaĉhaq kani kusala uchayjunmi kani nir. 19 Chaqa allinta
rurayta munayani chaytaqami, mana ruraqchu kani. Ashwanmi chay
mana munayashayta ruraq kani. 20 Chaynu mana allinta rurarmapis,
manami munashaymantachu ruraq kani. Ashwanmi yarpuyniymanta
chay mana allin munayniykuna, chaynutaqa rurachimaq.

21 Chaymi allita kwintata qukaq kani, allinkunalata rurayta mun-
armapismi, ashwan mana allinkunata rurar uchakushana rikariyani
nir. 22 Piru tukuy shunquypimi, kusa shumaqta yarpuchimaq Tayta
Dyuspa mantakuyninkunaqa. 23 Chaynu kusa shumaqta yarpuchimat-
inmapismi, uchayjun kashayrayku, ishkay yarpuyniyjun yupay kaq
kani. Chaymi chay mantakuykunata mana kasushayrayku, allinku-
nata rurayta mana puytitiyqa, chay uchaqa uk prisuta yupay purichi-
maq mana allinkunata rurachimar. 24-25 Chaqa uk yarpuyniyqami,
Tayta Dyus mantakushankunata kusata kasuyta munaq. Piru uk
yarpuyniy-shuypaqami uchakurlla kawsayta munaq. Chaymi kusata
llakir yarpukuq kani: ¿Piraq yanapamanqa, chay mana allinkunata
rurar uchakuyashaytaqa dijar, amana tukuy tyimpupaq wanunaypaq-
nachu? nir. ¡Amituy Jesucristumi yanapamasha! Chaymi nuqaqa Tayta

Dyusta kusata payji niq kani Wamranta kaĉhamutin yanapamashanrayku.

8

Dyuspa Santu Ispiritun munashannulla kawsanchikllapa

1 Chaymi kananqa mayqanpis, Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta
Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaqqa kastiganqanachu. *
2 Chaqa Jesucristo uchanchikllaparayku wanusha nir kriyishallapami,
Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapar washamashanchikna,
amana uchallapi kawsar tukuy tyimpupaq wanunallapapaq.
Ashwanmi chaynuqa yanapamashanchik uk mushuq kawsaypina
kawsanallapapaq. 3 Chaqa unayqa kusa uchayjun kashanchikrayku,
mana puytiranchikllapachu kumpliyta Dyus nitin Moisés
mantakushankunataqa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranchik-
llapachu. Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran
Jesucristuta kaĉhamuran washamanallapapaqqa. Chaymi Jesucristuqa
kay pachamanqa shamuran uk runapaq tikrakar. Piru chaynu
tukuy uchayjunkunaman shamurmapismi payqa mana imalapimapis
uchakuranchu. Chaqa chaynu karmapis uchanchikllaparayku uk
kruspi wanuran, Tayta Dyus kastigamanallapapaq karan chaymanta
washamanallapapaq. 4 Chaynuqami Jesucristuqa wanuran, chay
unay mantakuy kaqkunataqa allita kumplisha yupayna kanallapapaq
Tayta Dyuspaqqa. Chayna manana nuqanchik munashanchiknullata
rurarchu, ashwan Santu Ispiritun yanapamashallapa allinkunalata
rurarna kawsanallapapaq.
5 Chaqa uk runa munashanllapi kawsaqqami, pay munashanla-
paq yarpur kawsan. Piru mayqanpis Santu Ispiritu munashan-
nulla kawsaqkunaqami, Santu Ispiritu munashannula yarpur kawsan.
6 Chaqa chaynu nuqanchik munashanchiklapaq yarpurqami, tukuy
tyimpupaq wanunapaqna kayashunllapa. Piru Santu Ispiritu mu-
nashanlapaq yarpuqqami, paywan pulla shumaqtana tukuy tyimpu-
paq kawsashunllapa. 7 Nataq mayqanpis munashanlapaq yarpuqku-
naqami, Tayta Dyustaqa ĉhiqninllapa. Chaymi mana mantakushanlamat-
apis kasuyta munanllapachu. Chaynulla manami kumpliyta puytinlla-
palamapischu. 8 Chaymi mayqanpis pay munashanllata ruraqqa, Tayta
Dyuspaq allinta ruraytaqa mana puytinllapachu.
9 Piru qamkunaqami manana munashaykillapata rurarnachu
kawsayankillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa Ispiritun qamkunapi
katinmi, payta kasur munashanlata rurarna kawsayankillapa.
Piru Jesucristupa Ispiritun mana qamkunawan katinqami, mana
Jesucristuwanchu kankimanllapa. 10 Ashwan Jesucristupa Ispiritun
qamkunawan kashanraykumi tukuy tyimpupaq kawsankillapa,
kwirpuykillapa uchaykillaparayku michka wanunanpaq kasha
katinmapis. Chaqa Tayta Dyusmi mana uchayjunpaqna riqsishunllapa,
Jesucristo qamkunapaq wanur kawsamushanrayku. 11 Chaqa
Jesucristutami, Tayta Dyus wanushanmanta kawsachimuran. Chay

* **8:1** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Santu Ispiritu munashannulana rurar mana paykuna munashannulla kawsaqkunataqami” Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaq kastiganqanachu nir.

paypa Ispiritun qamkunapi kawsashanraykumi, chay kwirpuykillapa
uchaykillaparayku wanutinmapis, maydiyaqa qashan kawsachimunqa.
12 Chayraykumi ukniykuna tukuy chaykunata yaĉharqa, Tayta Dyuspa
Ispiritun munashanllatana rurar kawsar, amana munashanchikllata
rurar uchakurnaqa kawsashunllapachu. 13 Chaqa qamkuna mu-
nashaykillapanulla kawsarqami, tukuy tyimpupaqna wanunkillapa.
Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami, tukuy chay mana allin mu-
nayashaykillapakunataqa wanuchiq yupay dijarqa, tukuy tyimpu-
paqna kawsankillapa. 14 Chaynulla Dyuspa Ispiritun kaynu rurar
kawsayllapa nimashanchiknulla ruraqkunaqami, chiqap Tayta Dyus-
paqa wamrankunana kanchikllapa.
15 Chaynu karmi manana, imanutaq uk sirbikuq mantaqnin payta
qischashanrayku manchakun chay yupayqa Tayta Dyusmantaqa man-
chakuyta puytinchiknachu. Ashwanmi Santu Ispirituraykuu, Tayta
Dyuspa chiqap wamrankunana kar payman qimikar *"Abba,* † Tay-
taymi kanki" niyta puytinchikllapa. 16 Chaqa Santu Ispiritullami shun-
qunchikllapapi kar intrachimanchikllapa, Tayta Dyuspaqa wamrankunanami kanchikllapa nir. 17 Chaynu Tayta Dyuspa wamrankuna kar-
naqa, imanutaq Jesucristumaqa Tayta Dyuswanna, chaynullami may-
diyaqa nuqanchikkunapis kashunllapa. Chayraykumi kananqa kriyis-
hanchikrayku michka qischakar imamapis shachinakushunllapa, may-
diyaqa paywan pullana kusalata aligriyashunllapa nir yaĉhar.

Dyus arnimashanchiktami yarayanchikllapa

18 Kanankuna kay pachapi kusata qischakanchikllapa. Piru chaynu
qischakarmapismi ama llakishunllapachu. Chaqa chay qischakayku-
namantaqami, kusala mas shumaqta aypashunllapa Tayta Dyus arn-
imashanchikllapataqa. 19-21 Piru kay tyimpukunapiqami Tayta Dyus
kay pachapi, syilupi tukuy imata rurashankunata rikayashanchikku-
naqa, nuqanchikkuna uchakushanchikllaparayku, Tayta Dyusqa di-
jaran kusata qischakar wanunanllapapaq ima. Chaymi yarakuyanllapa,
Tayta Dyus uchanchikllapamanta shumaqchar pullakumanallapaka-
man. Chaqa chay diyaqami, tukuy imapis shumaqchakashana kanqa.
Chaymi nuqanchikkunaqa, Dyus tukuy imata rurashankunawanqa,
pullana kar kusa shumaqta kawsashunllapa.
22 Chay nishanchikllapanumi, Tayta Dyus rurashankunapis
tukuylla kanankaman kusalata qischakar yarakuyan, imanutaq uk
warmisitamaqa itikunanpaq qischakan chaynu. 23 Piru chaynuqami
mana paykunalachu qischakayanllapa. Ashwan nuqanchikkunapis
Tayta Dyus rurashankunawanqa, pullana qischakayanchikllapa. Piru
Tayta Dyusqami Santu Ispiritunta qumashanchik intrachimanal-
lapapaq, tukuy arnimashanchikkunataqa kumplimayashunllapa
nir. Chaymi kusata qischakarmapis, yarakuyanchikllapa Tayta
Dyus arnimashanchikllapakunata aypanallapapaq. Chaqa chay
diyapimi wanushanchikmanta kawsachimarninchikllapa, uk mushuq
kwirputana qumashunllapa, chiqap wamrankunana kar, paywan pul-
lana tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. 24 Chaqa Tayta Dyuspi allita
kriyishallapalami, payqa washamasha unaq syilupi tukuy tyimpupaqna
kawsanapaq kanchikllapa. Piru manaraqmi tukuy chaykunataqa

† **8:15** Abba nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

rikayanchikraqchu. Chaqa chay tukuy arnimashanchikkunata
aypashana karqami, mana yarpuyachuwanllapanachu Tayta Dyuswan
unaq syilupi pullana kashaq nirqa. 25 Chayraykumi kanankaman
mana shaykuq yarakuyanchikllapa, unaq syiluman rir chay manaraq
rikayashanchikllapa chaykunata rikanallapakaman.
26 Piru nuqanchikkunaqami, chiqaptaqa mana yaĉhanchikllapachu,
Tayta Dyusman imanu mañakuymatapis. Chaynu katinmapismi, Santu
Ispirituqa nuqanchik rimar mañakuyashanchikmantaqa, kusala llakiywan
mañakur intrachin Tayta Dyustaqa. Chaynullami Santu Ispirituqa yana-
pamanchikpis qischakar yarpupakushamapis. 27 Piru Tayta Dyusqami
tukuy imata yarpuyashanchikkunamatapis allita yaĉhanllana. Chaymi
Santu Ispiritu mañakutinqa kusa allita intrakan. Chaqa pay munashan-
nullami, Santu Ispirituqa mañakun Dyuspa allin kaqninkunapaqqa.

Manami imapis Jesucristumantaqa chiqanchamashunllapachu

28 Allita yaĉhashanchikllapanu, Tayta Dyusmi akramashanchikllapa
pay munashannulla, imanu kanallapapaqmapis nir yaĉharllana.
Chaymi tukuy paypana kar, payta munaqkunataqami imapi rikar-
ishallapamapis allinpaqna tikramanchikllapa. 29 Chaqa unaymanta-
pacha manaraq nasiyashallapami, Tayta Dyusqa riqsimarninchik
akramaranchikllapa imanutaq Wamran Jesucristo allinlata rurar
kawsaran chaynu kanallapapaq. Chaynu kashallapami, Jesucristuqa
tukuy nuqanchikkunapa kulaka ukninchikllapana. 30 Chaynu
akramarninchikllapami, Tayta Dyusqa paypa wamrankunana
kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi uchanchikllapakunamanta
llakipar, manana uchayjunpaqnachu riqsimashanchikllapa. Chaynu
llakipar mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllaparaykumi,
maydiyaqa Jesucristo mantakuyashanpina, kusa shumaqta
kawsanallapapaq nisha.
31 Chaynu tukuy chaykunata yaĉharnaqa, ¡amana imapaqpis
yarpupakushunllapachu! Chaqa Tayta Dyus kusa pudirninwan kuy-
tamashaqa, manami mayqanpis paymanta chiqanchamayninchiktaqa
puytinqallapachu. 32 Chaqa Tayta Dyusqami kusata munamarn-
inchikllapa, Wamran Jesucristumatapis mana miĉhamarninchikllapachu,
paylla kay pachaman kaĉhamuran uchanchikllaparayku wanunanpaq.
Chaynu Wamran Jesucristuta nuqanchikrayku kaĉhamusha karqa,
¿manachu Tayta Dyusqa tukuy chay arnimashanchikkunataqa
qumayashun Wamranwan pullatana? 33 Chaynu Tayta Dyus
akrashan wamrankunata mana uchayjunpaqna riqsimashallapaqa,
¿mayqantaq uchachar, qamqa uchayjun kanki nimayninchikta
puytiyanqa? 34 Chaqa Jesucristumi wanuran, uchanchikkunamanta
washamanallapapaq. Chaymantami chay wanushanmanta
kawsamur, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpi tasha nuqanchikkunapaq
mañakuyan. Chaymi mana mayqanpis nimayninchikta puytinchu:
“Uchayjun kashaykiraykumi qamqa kastigakanki” nirqa. 35 Chaqa
Jesucristo kusata munamashanchikmantaqami, mana mayqanpis
paymanta chiqanchamayninchikta puytinqallapachu. ¿Kaykunachu
chiqanchamayninchikta puytiyanqa? ¿Chay qischakaykuna, llakiykuna,
qischamaqninchikkuna, mallaq tyimpu, mudananchik mana kar, saqra
imakuna, chaynulla wanuykuna ima? ¡Manami! 36 Chaqa chaypaqmi
Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyus, qamta kasushushayllaparaykumi,
chay ĉhiqnimaqkunaqa imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa.
Chaqa uyshata imanutaq wanuchiq apanllapa,
chaynumi ruramananllapa” nir.
37 Piru tukuy chaykunamapismi, mana binsimashunllapachu.
Ashwanmi Jesucristo munar yanapamashanchikwanmi chaykunataqa
binsinchikllapa.
38 Chaymi nuqaqa kusata kunfyakar nini: Chay wanuykuna,
kawsaykuna, angelkuna, dyablukuna, chaynulla kanan, maydiyapismi
mana chiqanchamayninchiktaqa puytinqallapachu Tayta Dyus kusata
munamashanchikmantaqa. Chaynulla kusa puytiq mantakuqkuna,
39 unaq syilupi, kay pachapi kaqkuna, chaynulla tukuy imakunata
Tayta Dyus rurashankunamapismi, pay munamashanchikmantaqa
mana chiqanchamayninchiktaqa puytinqallapachu. Chaqa pay kusata
munamarninchikllapami, Amitunchik Jesucristutaqa kaĉhamuran
washamanallapapaq.

9

Pablumi llakin Israel runakuna mana kriyishanllaparayku

1 Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyiq kashayraykumi, Tayta
Dyuspa Santu Ispirituwan kar, mana llullakur imachu chiqapta
nishaykillapa: 2 Chay pwibluyllamanta Israel runa masiykuna,
Jesucristupi mana kriyishanllaparaykumi shunquypi kusalata
llakichiman. 3 Chaymi pwibluyllamanta katinllapa paykunata kusata
munashayraykuqa, puytiypaq katinmaqa Amituy Jesucristumanta
ashur paykuna washakashana kananllapapaqqa lugarninllapa
nuqa tukuy tyimpupaq kastigakayman. 4 ¿Piru imapaqtaq mana
kriyinayanqallapaqa? Chaqa unaymanta-pachami Israel ayllulla
kanillapa. Tayta Dyusmi akramaranllapa, paypa wamrankuna
kanayllapapaqqa. Chaynulla unay rukuyllapakunawanpis tratukunata
ruraran. Chaymi rukuyllapakunaqa Tayta Dyus paykunawan
kashanrayku chay kusa shumaq llipyayninmatapis rikaranllapa.
Chaynullami mantakuykunamatapis Moisestaqa qur, intrachiranpis,
imanumi allita payta aduranqallapa nir. Chaynulla niranpis,
paykunallamantashi uk washakuq shamuyanqa nir. 5 Chaqa chay
unay rukuyllapa Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa ayllunkunallami
kanillapa. Chay aylluyllapakunamantami Tayta Dyuspa Wamran
Jesucristupis nasiran. Payqami Dyuslla kar, tukuy imatapis rikar
mantan. Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq alabakashana kanqa.
¡Chaynumi kanqa!

Manami Israelmanta kaqkunalachu Dyuspa wamrankunaqa

6 Chaymi ama yarpushunllapachu, Dyusqa arnikushantaqa mana
kumplinchu nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa tukuy arnikushantaqa
mana qunqarchu kumpliran. Piru chaynu Israelmanta kaqkunata
Tayta Dyus kumplimatinllamapis, manami tukuyniyllapachu Tayta
Dyuspa wamrankunaqa kanillapa. 7 Chaynulla Abrahampa ayllun-
llamanta karmapismi, mana tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa chiqap
wamrankunaqa kanillapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa Abrahamta
nisha kayaq: “Wamrayki Isaacmanta kaq ayllunkunalami, chiqap

akrashay wamraykunaqa kanqa” nir. 8 Chaynu nirmi, Tayta Dyusqa
intrachimanchikllapa, michka Abrahampa ayllunkuna karmapismi,
mana tukuychu paypa wamrankunaqa kanillapa nir. Chaqa Tayta
Dyusqami Abrahamta arnisha kayaq wamran Isaacraykushi aylluyjun
kayanqa nir. Abrahamta ayllunkunapaq arnisha kayaq chayku-
nalatami Tayta Dyusqa chiqap wamrankunapaqqa riqsisha.
9 Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta kaynu nir arnisha kayaq: “Uk
añumanta tikrakamutiyqami, warmiki Saraqa uk wamrituyjun kanqa”
nir. * 10 Manami kaykunalawanchu tukukaran. Ashwanmi Tayta
Dyusqa qashan ukkunatapis akraranraq. Chay akrashan chaykunaqami
unay rukuyllapa Isaacllamanta kaq, Rebecapa milli wamrankuna.
11-13 Piru kay wamritukuna manaraq nasiyar manaraq uchayjun kat-
inmi Tayta Dyus, Rebecataqa niran:
“Chay puntata nasiq chaymi,
chay ikita nasiq chayta sirbinqa” nir.
Chaynulla Tayta Dyus nitin iskribikashankunapipismi kaynu nin:
“Esauta yanapanaymantaqami,
Jacobo kusa shumaqta yarpuchimatin akrar yanaparay” nir.
Chaynu nirqami Tayta Dyusqa intrachimanchik, runakunata paypaq
kananpaq akranarqashi, allinta mana allinta rurashanmatapis mana
kwintacharchu akrar yanapan, pay munashanlatana ruranan llapapaq
nir.
14 Chaynu Tayta Dyus pay munashankunalata akratinqami, ama
nishunllapachu: “Tayta Dyusqami mana allin kar chaynu rurayan”
nirqa. 15 Chaqa chaypaqmi Tayta Dyusqa, Moisesta kaynu niran:
“Mayqanta llakipar yanapayta munarqami,
llakipar yanapashaq” nir.
16 Chaynu katinqa ¿nuqanchik allinta rurashanchikrayku chaynulla
nuqanchiklla llakipakayta munashanchikraykuchu Tayta Dyusqa
llakipamanchik? ¡Manami! Ashwanmi Tayta Dyusqa paylla
munamarninchik llakipamanchikllapa. 17 Chaqa Tayta Dyus nitin
iskribikashakunapimi, chay Egiptupi Faraonta niran:
“Qamtami kusa puytiq mantakuq kanaykipaq nishuray.
Piru chaynu kusa puytiq katkimapismi binsishuray.
Chaynuqami ruraray kwintata qukanaykipaq,
imanumi kusa pudirniyjun kani nir.
Chaymi chayta tukuy pachapi yaĉharqa, riqsimanqallapa
imanumi kusa pudirniyjun Dyus kani” nir.
18 Chaynumi yaĉhanchikllapa Tayta Dyuslla munarmi runakunata
llakipan, ashwan mana munarqa dijan mana intrakaqkunana
tikrakananllapapaq nir.
19 Piru imanupiqaĉhi uknikillapallaqa nimayankillapa kanqa. “Tayta
Dyusmi tukuyta ruramashanchik, paypi kriyiqkunata, chaynulla mana
kriyiqkunamatapis. Chaynu katinqa mana intrakaqkunapaq tikra-
mashallapa uchakushallapaqa ¿imaraykutaq kastigamayashunllapaqa?”
nir. 20 Chaynu nirqa, ¿pitaq qamqa kanki Taytanchik Dyusta chaynu
ninaykipaqqa? Ma kayta yarpuyllapa, ¿uk runa, allpa mankata rurat-
inqachu, chay rurashanqa niyanqa, imapaqtaq kaynuta ruramashayki?

* **9:9** Kaynuqami Abrahamqa yaĉharan Dyus arnishanqa Isaacmanta karan, mana Ismaelmantachu nir. Rikashun Génesis 18.10-14, 21.8-12.

nir. ¡Manami! Chaynulla, Tayta Dyus, allpa mankata yupay rurashusha
katinqachu ninkiman, ¿imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!
21 Chaqa Taytanchik Dyus mankata ruraq yupay karmi, dirichuyjun
imatapis pay munashanta ruranapaqqa. Chaymi chay napa all-
pallamanta rurayta puytin, kusa shumaqla purichir fyistakunalapi
yanukunanpaq kusa shumaq mankakunata. Chaynulla ruraytapis
puytin, waran waran yanukunanpaq ima. Chaynullami Tayta Dyusqa
nuqanchikkunawanpis ruran. †
22 Chaymi payqa tukuypa rikaqnin kashanrayku, pudirninllawan
chay uchayjunkunamatapis kastigananpaq karan. Piru payqami in-
trachimanchik, imanumi kusa allin kar llakipakun nir. Chaynu
karmi, tukuy tyimpupaq kastigakananllapapaq karan chaykunataqa
llakipar, mana kastigarchu kusalata yararan. 23 Chaynu unaymanta-
pacha llakipakunanpaq nisha karmi, paykunata llakipar nuqanchikku-
nawanpis chaynullata ruraran kwintata qukanallapapaq Taytanchik
Dyusqami kusa llakipakuq, kusa puytiq nir. Chaynuqami Tayta
Dyusqa ruraran, maydiyaqa tukuyninchikllapana paywan kusala shu-
maq luryanpina kawsanallapapaq. 24 Chaqa Tayta Dyusqami akra-
mashanchikllapa wakinta Israelmanta kaqkunata, wakinta-shuypaqa
mana Israelmanta kaqkunata, paypa wamrankuna kanallapapaqqa.
25 Chaypaqmi Dyus nitin, Oseasqa kaynu nir iskribiran:
“Mana munashay runakunatami,
kusa munashay wamraykuna kankillapa nishaq.
26 Chay lugarllapimi qamkunata nishurayllapa:
‘Manami nuqapa wamraykunachu kankillapa’ nir.
Piru kananqami chay lugarllapi qashan nishaykillapapis:
‘Chiqap kawsaq Dyus kashayrayku nuqapa wamraykunanami
kankillapa’ nir”.
27-28 Piru Israelpa ayllunkunapaq-shuypaqami, Isaiasqa kaynu niran:
“Tayta Dyusmi nishantaqa kumplir,
tukuy pachapi taqkunata allita rikar yaĉharqa dasna kastiganqa.
Chaymi Israelpa ayllunkuna kusala achka mar manyapi aqu yupay
karmapis,
Tayta Dyus paykunata rikar yaĉhatinqa, wakinkunalami washakan-
qallapa” nir.
29 Chaynullami Isaiasqa, unayllana Israel runakunapaqqa kaynu nisha
karanpis:
“Kusa puytiq Taytanchik Dyus
mana llakipamaqninchikllapa karqami,
mana wakinkunalamatapis washarchu
tukuyninchikllapata tukchimanallapata,
imanutaq chay Sodomata, chaynulla Gomorra pwibluta
limpulla chinqachiran chaynulla” nir.

Israel runakunami wakinqa mana kriyinaranllapachu

30 Chaymi mana Israelmanta runakunaqa Moisés mantakushanta
kasur washakaytaqa mana yarpuranlamapischu. Ashwanmi Jesu-
cristupi kriyitinla Dyusqa llakipar mana uchayjunpaqnachu riqsiran.
31 Nataq Israel runakuna-shuypaqa, Moisés mantakushanta kumplir

† **9:21** Masta intrakanarqa rikashun Jeremías 18.4-6.

washakayta kamarmapis mana puytiranllapachu. 32 Chaqa paykunaqami Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana yarpuranllapachu. Ashwanmi Moisés mantakushanta tukuyta kumplirla washakayta yarpuranllapa. Chaynu Jesucristupi mana kriyinashanllaparaykumi, paypi trumpisar rataq yupayna karanllapa. 33 Chaymi Jesucristupaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa, kaynu nin:
"Sión pwibluypimi uk rumita ĉhurashaq.
Chay rumipimi trumpisanqallapa.
Piru paypi kriyiqkunataqami kusata yanapatin,
mana pinqaypiqa kidanqallapachu" nir.

10

Pablumi Israel masinkuna Jesucristupi kriyinanllapata munan

1 Ukniykuna, nuqaqami tukuy shunquywan kusata munani Israel kaq masiykuna washakananta. Chaymi mañakurmapis, kusata Tayta Dyusta mañani paykunata washananpaq. 2 Chaqa allitami yaĉhani, paykunaqami kusata Tayta Dyusta sirbiytaqa munanllapa nir. Piru chaynu munarmapismi, mana intrakanllapachu Tayta Dyus munashanta rurananllapapaqqa. 3 Chaynulla manami intrakashallapachu Tayta Dyus imanu uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa nirqa. Ashwanmi paykunaqa yarpushanta karanlata rurar washakayta yarpunllapa. Chaymi Dyus nishannu Wamran Jesucristupi kriyiytaqa mana munanllapachu. 4 Piru Jesucristuqami, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumplir wanuran, uchanchikkunapaq pagrakunanpaqqa. Chaymi manana chay mantakuykunataqa ministinchikllapanachu washakanallapapaqqa. Ashwanmi Jesucristupi allita kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsir washamanchikllapa.

Dyusmi tukuyta washayta munan

5 Piru Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir iskribiranpis: "Tukuy chay mantakushaykunata kasur kawsaqkunalami kusa allinqa kanqallapa" nir.
6 Piru tukuy chay mantakuykunata mana kumpliyta puytishanllaparaykumi, Tayta Dyusqa kaynu niran: "Wamray Jesucristupi kriyitinllapalami, mana uchayjunpaqnachu riqsir washashaq" nir. Chaynu Tayta Dyus nishanpaq willashutiyllapaqaĉhi niyankillapa kanqa: ¿Mayqantaq syiluman rir Dyuspa Akrashan Cristunta kay pachaman apamuyanqa, payta rikar kriyinallapapaq? nir. 7 Chaynulla kaynutaĉhi yarpuyankillapa kanqa "¿Mayqantaq chay kusa saqra uĉhkupi pampakashanman rir, Dyuspa Akrashan Cristunta kawsachimur nuqanchikkunaman apamuyanqa?" nir. ¡Piru manami chaynuchu! Ashwanmi Tayta Dyusqa, Wamran Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimushana.
8 Mana chaynu kawsachimusha katinqa ¿ima nishaq nirtaq iskribikashakunapiqa nin: "Washakanaykipaq kaq kusa shumaq rimayqami pullayki, shimikipi, chaynulla tukuy shunquykipi" nirqa? ¿Manachu intrakankillapa? Chaynuqami niyan Jesucristupaq yaĉhachishuyashayllapakunapi kriyirla washakanaykillapapaq. * 9 Chaymi qamkuna, shimikillapawan "Jesucristuqami Amituy" nir, chaynulla tukuy shunquykillapawan "Tayta Dyusmi Jesucristuta wanushanmanta

* **10:8** Rikashun Deuteronomio 30.12-14.

kawsachimushana” nir kriyirllapaqami, washakankillapa.
10 Chaqa tukuy shunqunchikwan allita kriyishallapaqami, Tayta
Dyusqa manana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa. Chaynu
kriyirmi, shiminchikwanpis “Jesucristumi Amituyqa” nirlami
washakanchikllapa. 11 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa
nin:
“Paypi kriyiqkunataqami, kusata yanapatin
mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nirqa.
12 Chaynuqami tukuypaq nin. Chaqa Tayta Dyusqami tukuypa amun
kar, tukuylata chayllata rikamanchik, michka Israelmanta runakuna
kashallapa, chaynulla mana Israelmanta kaq runakunamatapis.
Chaymi mayqanpis payta mañakushaqa yanapamanchikllapa. 13 Chaqa
Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu ninpis:
“Mayqanpis Amitunchikpi † kriyir
shutinpi mañakuqqami, washakanqa” nir.
14-15 Piru Tayta Dyusta manaraq riqsir, mana mañakutinqa,
¿imanunari washanqa? Chaqa manaraq mayqantapis paykunata
yaĉhachinanllapapaqqa kaĉhashachu. Chaynulla chay yaĉhachikuqkuna
manaraq ĉhayatinqa, ¿imanuna yaĉhayta puytinqallapa Jesuspaqqa?
Chayna Jesuspaq mana yaĉharllapaqa, ¿imanunari Jesuspiqa kriyiyta
puytinqallapa? Chaqa manaraq-ari yaĉhayanllapachu mayqanmi
Jesusqa nirpis. Chaymi mana imanupis payman mañakuyta
puytiyanqallapachu washakananllapapaqqa. Tukuy chaypaqmi
Tayta Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Kusa shumaqmi
kanqa, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuq ĉhamutinllapaqa.
Chaqa chaynu yaĉhachikutinllapami, achka runakuna kusa aligrila
kanqallapa” nir. 16 Piru kusa shumaq washakananllapapaq karan
chayta yaĉhachikutinllapapismi, Israelmanta kaqkunaqa tukuyqa mana
kriyishachu kanillapa. Chaypaqmi Isaías kaynu nir iskribiran: “Tayta
Dyus, qampaq yaĉhachikutiyqa, manami tukuychu kriyimashallapa” nir.
17 Piru Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhakutinllapami uyakunchikllapa.
Chaynu uyakurmi Jesucristupiqa kriyinchikllapa.
18 Mabir tapushaykillapa: ¿Manachu Israelmanta kaqkunaqa
tukuy uyakurayllapa chay shumaqta washakanayllapapaq
yaĉhachikutinllapaqa? Tukuymi uyakurayllapa. Chaymi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa chaypaq kaynu nin:
“Tayta Dyus unaq syilupi rurashankunami,
maylawpi kaq runakunatapis uk rimaq yupay qampaq intrachin”
nir.
19 Ma, qashan tapushaykillapa: ¿Chaynu yaĉhachikutinllapamapischu, Is-
raelmanta kaqkuna kwintata qukanayllapapaq karan chaykunaqa,
mana kwintata qukarayllapa? ¡Kwintatami qukarayllapa! Chaypaqmi
Moisespis Dyus nitin iskribishanpiqa kaynu niran:
“Israel runakunami piñakunqa, mana Israelmanta kaqkunata munar
akrar washashayrayku.
Chaqa chay mana intrakaq runakunata munatiy rikamarllapami,
Israelmanta kaqkunaqa piñakunqallapa” nir.
20 Chaynullami Dyus nitin Isaiaspis mana manchakurchu, kaynu nir
iskribiran:

† **10:13** Amitunchik nirqami, niyanchik Jesucristupaq. Rikashunpis Joel 2.32.

“Mana maskamaq runakunami tarimaranllapa.
Nuqapaq mana tapukuq runakunatami dijasha kani riqsimananllapapaq” nir.
21 Piru Israel runakunapaq-shuypaqa, Dyus nitinmi Isaiasqa kaynuta iskribiran:
“Chay runakunata mana shaykuq qayatiymapismi,
paykunaqa mana intrakaqkuna kar, mana uyamayta munaranllapachu” nir.

11

Wakin Israel runakuna Dyuspi kriyishallapa

1 Ma tapushaykillapa: ¿Tayta Dyusqachu Israel runakunawan mana imatapis yaĉhayta munaninachu nirqa, tukuy tyimpupaqna ashusha kanqa paykunamantaqa? ¡Manami! Chaqa imanutaq nuqamaqa unay rukuy Abrahampa ayllun, Benjaminpa ayllunllamanta kar, Israel runalla katiymapis, Tayta Dyusqa mana nuqamantaqa ashushachu. 2 Chaqa Tayta Dyusqami, unaymanta-pacha Israelmanta kaq runakunataqa akrar paypa wamrankunana kananpaq niran. Chaynu katinmi, Tayta Dyusqa paykunataqa akrashana kar, mana paykunalataqa dijashachu. Nishaykillapapis: Uk kutimi Eliasqa, Israel kaqkunamanta kriyiqqa paylana kanqa nir yarpur, kaynu niran:
3 “Tayta Dyusniy, kay pwiblu masiykunami rimaqnikikunata wanuchishallapa.
Chaynulla altarnikikunatapismi ratachishallapa ima.
Nuqalatami kawsaqtaqa dijamashallapa.
Piru kusatami wanuchimayta munanllapa” nir.
4 Chaynu Elías nitinmi, Tayta Dyusqa dibaldila llakipakuq kashanrayku, kaynu niran:
“Manami qamlachu nuqapi kriyiqqa kanki.
Ashwanmi akrashana kani syiti mil (7,000) Israel runakunata, nuqalatana kasumananllapapaq.
Chaynulla chay akrashaykunaqami mana qunqurir adurashallapalamapischu,
chay Baal shutiq amituy niyashanllapamatapis” nir.
5 Chaynullami Eliaspa tyimpunpi yupay kananpis Israel runa masiykunamanta wakinqa Tayta Dyuspi kriyishanllaparaykumi payqa dibaldila llakipar akrashana paypa wamrankunana kananllapapaq. 6 Chaynu dibaldila llakipashanraykumi, kananqa washakashallapana. Piru chaynuqami akrarqa washasha Tayta Dyusqa kusala chiqap llakipakuq kashanrayku, manami paykuna imakunata kusa allinta rurashanllaparaykuchu washakashallapa. Chaqa allinta rurashanllaparayku washakashallapa katinqa, Tayta Dyus dibaldila llakipakushanqa manana imapaqpis sirbiyanmannachu.

7 Tukuy chaykunata yaĉharqa, ¿imatataq intrakanchikllapa? Chaqa pwibluymanta achka runakunami Jesuspi mana kriyirmapis washakayashaqllapa nir yarpuranllapa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranllapachu. Piru wakin Israelmanta kaqkunataqami Taytanchik Dyus akramaranllapa, Jesucristupi kriyir washakanayllapapaq. Piru paykuna munashanta ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa dijaran, kusa

mas mana intrakaqkuna tikrakananllapapaq. 8 Chaymi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa nin:
“Tayta Dyusmi paykunataqa dijaran, pay nishanta ama intrakananllapapaq.
Chaynu dijatinmi, nawiyjun karmapis, syigu yupayna kidaranllapa.
Rinriyjun karmapismi, upa yupayna kidaranllapa.
Chaymi chay munashanta ruraqkunaqa
kanankaman chaynu kidashallapa” nir.
9 Chaymi Davidpis niran:
“Chay munashanta rurar tantanakur mikur kusala allinmi kanchikllapa nir yarpuyashanllapamapismi,
imanutaq uk runata pata ñitin chaynu tikrar kastigay Tayta Dyus.
10 Chaymi qamta mana kriyishur munashanta ruraqkunapaqa,
nawinmapis syigu yupayna kidanqa.
Chaynulla waqtanllapamapis limpu kurpalla tikrakanqa.
Chaynumi tukuy tyimpu qischakanqallapa” nir.

Dyusqami mana Israel runakunatapis washanqa

11 Qashan tapushaykillapa: ¿Israel runakunaqachu, Dyuspi mana kriyinarqa tukuy tyimpupaqna ashushallapa? ¡Manami! Chaqa paykuna Jesucristupi mana kriyiyta munatinllapamapis, ashwan Tayta Dyusqa yanapasha mana Israel runakunata, Jesucristupi kriyir washakananllapapaq. Chaymi chay Israel runakunaqa inbidyakar piñakunqallapa mana Israelmanta kaqkuna yanapakashanrayku. Chaynu inbidyakarmi, imanupiqa qashan animakunmanllapa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa. 12 Chaymi, Israel runakuna Jesucristupi mana kriyitinllapaqa, Tayta Dyusqa mana Israel kaqkunata kusata yanapar washasha. Piru Israel runakuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa tukuyta ashwan masta yanapar washanqa.

13 Piru wakinnikikunaqami mana Israelmantachu kankillapa. Chayraykumi nishaykillapa: Tayta Dyusqami kaĉhamasha qamkuna mana Israelmanta kaqkunapa yaĉhachishuqnikillapa kanaypaq. Chaymi kusata aligriyar, puytishaykaman kusa allita yaĉhachishuyllapata munayani. 14 Chaynu yaĉhachishutiyllapa kriyitkillapami, chay pwiblumanta Israel kaq masiykunapis rikashurllapaqa, Jesucristupi kriyir washakanmanllapa. 15 Chaqa Israelmanta kaq masiykunaqami Jesucristupi mana kriyinashanrayku, Tayta Dyuswanqa mana shumaqta kawsaytaqa puytiranllapachu. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Tayta Dyusqa llakipashuranllapa paypa wamrankunapaqna riqsikanaykillapapaq. Piru kanan pwibluymanta Israel masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapaqami tukuypaq kusala shumaq kanman. Chaynuqami Israelmanta masiykunaqa wanushanmanta kawsamusha yupayna kanmanllapa. 16 Israelmanta unay rukunchikllapakuna Tayta Dyuspi kriyirqami, Dyuspaqa wamrankuna karanllapa. Chaynulla kananpis Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyirpismi, Tayta Dyuspaqa wamrankunalla. Yarpushunllapa kay ishkay kumparasyunpaq: Dyuspaq tanta nishankunamanta chay punta kaq kusa shumaq katinqa, chay wakin tantakunapis kusa shumaq kanqa. Chaynulla uk qirupa ĉhupan,

Dyuspaq kusa shumaq kasha katinqami, chay rikrankunapis shumaq
kanqa Dyuspaqqa.
17 Chay wakin Israelmanta kaq masiykuna tarpuy ulibu qirupa rikran
yupay katinmapismi, mana paypi kriyishanrayku Tayta Dyusqa pitir
itakuran. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, mana
tarpuy ulibumanta kar, munti ulibu qirukunapa rikran yupay katkil-
lapamapismi, Jesucristupi kriyishaykillaparayku, Tayta Dyusqa chay
tarpukasha ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chaymi qamkuna
mana Israelmanta karmapis, chay tarpuy ulibu qirupa chiqap rikranku-
napaqna tikrakashaykillapa.
18 Piru chaynu chay tarpuy ulibupa rikranpi tullmakashana karqami,
ama yarpunkillapachu kusala allinna kani nirqa. Chaqa qamkunaqami
yanqa rikranpi tullmakashala kankillapa. Ma yarpushunllapa, uk
qiruqami shan ĉhupanrayku, mana rikranraykuchu. Chaymi qamkuna
mana Israelmanta kaqkunataqa uk qirupa ĉhupan shachishutinllapa
allinqa kankillapa. Manami qamkunaraykuchu paykunaqa shar
allinqa. *
19 Chaynu nitiyqaĉhi yarpuyankillapa kanqa: “Chiqaptami chaynu.
Piru Tayta Dyusmi, Israel runakunata itakur, nuqakunata washama-
ranllapa” nir. 20 Piru Israel masiykunataqami mana yanqallachu itaku-
ran. Ashwanmi Tayta Dyusqa itakuran Jesucristupi mana kriyinashan-
rayku. Piru qamkunataqami Tayta Dyusqa washashushallapa, Jesu-
cristupi kriyishaykillaparaykula. Chayraykumi ama yarpuyllapachu
Israel runakunamantaqami kusa mas allinna kanchikllapa nirqa. Ash-
wanmi ama kusa kani nirchu Tayta Dyuslata manchar, allin kaqlata
rurar kawsayllapa. 21 Chaqa chaynu kusa allinna kani nir alabakatkilla-
paqami, imanutaq Israel runakuna tarpuy ulibupa rikran katinmapis,
Jesucristupi mana kriyishanrayku Tayta Dyusqa mana llakiparchu
itakuran, chaynullami qamkunatapis mana llakiparchu itakushunman-
llapa.
22 Piru ¡allita yarpuyllapa! Tayta Dyusqami kusa allinla tukuywan.
Piru chay uchakuqkunataqami allita rikar kastigan. Chaymi imanu-
taq Jesucristupi mana kriyinaqkunataqa itakuran. Chaynu itakurmi,
qamkunata chay uchaykillapamanta dibaldila pirdunashurllapa, chay
tarpuy ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chayraykumi Tayta
Dyus dibaldila washashushanllapapi yarpur pay munashanlata rurar
kawsankillapa. Mana chaynu ruratkillapaqami chay tullmashushanlla-
pamanta itakushunqallapa.
23 Piru Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyitinllapaqami,
Tayta Dyusqa qashan paykunataqa tullmanqa chay pitishanllaman.
Chaqa Tayta Dyusqami kusala pudirniyjun chaynu qashan tullmar
wamrankunapaqna riqsinanpaqqa. 24 Chaynu tarpuy ulibupa
rikrankuna kashanllaparayku, mas das tullmar wamrankunapaqna
riqsiyanqa. Chaymi qamkuna, Jesucristupi kriyitkillapa, munti ulibupa
yupay katkillapamapis, tarpuy ulibupa rikranman tullmashuqllapa
yupay washashushallapa. Chaymi ashwan mas das washayta puytin
Israelmanta kaq masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapamaqa. Chaqa
paykunaqami chay tarpuy ulibupa chiqap rikrankuna.

* **11:18** Ukpa ĉhupan nishaq nirqami intrachimanchik, imanumi unaymanta-pacha Tayta Dyusqa Abrahamta arniran paymanta kaq ayllunkunatashi, tukuy Israelmanta kaqkunataqa washayanqa nir.

Dyusmi Israel runakunata munar washanayan

25 Ukniykuna, Tayta Dyus yarpuyashankunataqami, mana allinchu
aykala yaĉhananpaqqa. Chaymi kananqa qamkuna mana Israelmanta
kaqkunapis, tukuy chaykunata yaĉhanaykillapata munani. Piru amami
ninkillapachu: "Tayta Dyus, Israel runakunata mana intrakaqkuna
kananpaq dijarqami, nuqanchikkunatana masta munamanchikllapa"
nirqa. Chaqa Israelmanta kaqkunaqami chaynu mana intrakaqku-
napaqqa tikrakasha, qamkuna chay mana Israelmanta kaqkuna, Je-
suspi kriyinaykillapakalaman. 26 Chayna Jesucristupi kriyinaykillapa-
paq karan chaykuna kriyitkillapanaqami, Tayta Dyusqa tukuy Israel
runakunatapis washanqa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa
kaynu nin:

"Sión † pwiblumantami uk washakuq shamunqa,
Jacobupa ayllunkunata uchankunamanta llakipananpaq.
27 Chaynumi kumplishaq
chay paykunata uchanllapamanta maydiyaqa washayashaq nir
uk tratuta rurashaytaqa".

28 Piru kananqami Israelmanta kaq masiykunaqa, Jesucristupi kriyir
washakaytaqa mana munanllapachu. Chaymi Tayta Dyuspaqa kuntran
tikrakashallapa. Chaynu tukutinllapaqami ashwan qamkuna mana
Israelmanta kaqkunapaq kusala allin kasha. Chaqa Tayta Dyusqami
qamkunatana llakipashurllapa mana uchayjunpaq riqsishushallapa.
Piru chaynu katinmapis, Israel runakunataqa Tayta Dyusqa munayan-
raq, chay unay rukuyllapakunata akrashanrayku. 29 Chaqa chay unay
rukuyllapakunata akrarmi, arniran paymanta kaq ayllunkunata yana-
pananpaq. Chayraykumi Tayta Dyusqa, Israel runakunataqa mana
qunqarchu tukuyta kumplinqa.

30 Piru Israelmanta kaq masiykuna Tayta Dyusta mana kasutinlla-
pami, payqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunata llakipar yana-
pashuyanllapa. Piru unay tyimpuqami qamkunapis mana kasuraykilla-
pachu Tayta Dyustaqa. 31 Chaynullami kanan, Israelmanta kaq masiyku-
napis Tayta Dyustaqa mana kasushallapachu. Nataq Jesucristupi kriy-
itinllapaqami, Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, qamkunata yana-
pashuyanllapa chaynulla. 32 Piru tukuylami unayqa Tayta Dyusta mana
kasuranchikllapachu. Chaymi uchanchikllaparayku Tayta Dyusqa
uchapa makinpi wataq yupay dijamaranchikllapa. Chaynuqami Tayta
Dyusqa dijamaranchikllapa, maydiyaqa tukuylata chayllatana llakipar
yanapamanallapapaq nir.

¡Dyusninchiktami alabashunllapa!

33 ¡Tukuy shunqunchikwan Taytanchik Dyusta alabashunllapa!
Payqa kusala allin,
kusala yaĉhayniyjun,
tukuy imata intrakan nir.
Chaynulla alabashunllapapis
pay yarpushantaqa mana mayqanpis intrakayta puytinchikllapachu nir,
chaynulla imanutaq
imanula kashallapamapis

† **11:26** Sión nirqami niyanchik Jerusalén pwiblupaq.

payqa kusalata llakipar washamanchikllapa nir alabashunllapa.
34 Chaqa manami mayqanpis
pay yarpuyashantaqa yaĉhayta puytinchikllapachu.
Chaymi mayqanpis mana
paytaqa imatapis kaynu kaynu ruray nir
yaĉhachiyta puytinchikllapachu.
35 Chaynulla manami nuqanchikkunaqa
payta imalatapis qushanchikllapachu,
chay qushushaymanta imallataqa qumay ninallapapaqqa.
36 Chaqa Taytanchik Dyusraykumi imapis kan.
Chaymi tukuy ima kaqpis Dyusninchikllapaq.
¡Chaynu katinmi
tukuyla paylata alabashunllapa tukuy tyimpupaq!
Chaynumi kanqa.

12

Jesucristupi kriyirnaqami Dyus munashanlata rurashun

1 Ukniykuna, chaynu Tayta Dyus munar llakipamashanchikllaparayku, kusata rugashunillapa tukuy shunquykillapawan paypi allita kriyinaykillapapaq. Chaynu karqami, ufrindapaq lugarnin uk kusa allin kawsaq ufrindita yupayna qimikayllapa Tayta Dyusmanqa. Chaynuqami, kusa chiqapta aligriyachir paylata adurayankillapa. 2 Chayraykumi kay pachapi runakuna mana allinkunata rurar kawsanllapa chaykunataqa, amana rurarnachu kawsankillapa. Chaynu karnaqami chay unay kaq yarpuynikillapamatapis dijarna, mushuq yarpuyniyjunna kayllapa. Chaymi chaynu kawsarllapaqa, Tayta Dyus munashanlatami rurayani nir yaĉhankillapa. Chaqa payqami munan allinlata rurar payta aligriyachir, kusala shumaq kawsanallapata.

3 Tayta Dyusmi kusa allin kar, nuqata akramar kaĉhamasha, paypaq yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi tukuy qamkunata nishunillapa: Amami yarpuyllapachu ukkunamantaqami kusa allin kani, nirqa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa Amituy Jesucristupi kriyishayraykumi imanu kanayllapapaqpis Tayta Dyus yanapamashallapa nir yarpuyllapa. 4 Chaqa imanutaq kwirpunchikmaqa ukla karmapis kusala achka partiyjun. Piru chaynu achka karmapismi kwirpunchikpiqa mayqanninpis mana chayllata ruraytaqa puytinchu. 5 Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyirqa, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynuqami, tukuy imapipis yanapanakur, shumaqta kawsanapaqna kanchikllapa.

6 Tayta Dyusqami pay munashannulla pudirninwan yanapamanchikllapa ukta ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta imana ruranallapapaq. Chaymi paypaq rimanapaq nimashallapaqa, kriyishanchiknu karanlata rimashunllapa. 7 Mayqanninchikllapata Tayta Dyus wakinkunata sirbinallapapaq nimashallapaqa, aligrila sirbishunllapa. Chaynulla ukkunata yaĉhachinapaq nimashallapaqa, yaĉhachikushunllapana. 8 Ukkunata animachinapaq Tayta Dyus nimashallapaqa, animachishunllapa. Chaynulla ukkunata ima ministishanpi yanapanapaq nimashallapaqa, tukuy imapipis yanapashunllapa. Mayqanninchikllapata wakinkunata rikanapaq

nimashallapaqa, chaylapi yarpur rikashunllapa. Ukninchikkunata llakipanapaq nimashallapaqa, kusa aligrila llakipashunllapa.

Kriyiqkunaqami shumaqtana kawsashunllapa

9 Uknikillapa uknikillapa tukuy shunquykillapawan llakinakuyllapa. Chaynulla chay mana allin kaqtapis dijar, chay allin kaqlatana rurar kawsayllapa. 10 Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uk ayllula yupay uknikillapa uknikillapa kusata llakinakuyllapa. Chaynulla ama kusa kani nirchu, qammanta uknikillapataqa masta rispitar, tukuylla chaynu kayllapa. 11 Amami qillakuna karchu, Amitunchik Jesucristupaq ima ruraykuna katinpis, tukuy shunquykillapawan aligrila rurar sirbiyllapa. 12 Chaymi, Dyus syiluman rinaykipaq arnishushanpi yarpur, aligrila kawsayllapa. Chaynu karqami michka qischakarpis, ama disanimakurchu shachinakunkillapa. Chaynulla amami qunqarchu Tayta Dyusman mañakunkillapa. 13 Jesucristupi kriyiq masinchikkunapa iman faltatinpis yanapayllapa. Chaynulla mayqan wasikiman watukushuq ĉhamutinpis, shumaqta samachiyllapa.

14 Mayqan mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapamapis, Tayta Dyusman mañakuyllapa, paykunata bindisir yanapananpaq. Piru amami mañakunkillapachu kastigananpaqqa. 15 Chaynulla ukkuna aligriyatinllapaqa, pullan aligriyayllapa. Ukkuna llakir waqatinllapapis, paykunawan waqayllapa. 16 Chaymi uknikillapa uknikillapa uk yarpuyla kar, kusa shumaqta kawsayllapa. Amami kusa kani nir imachu, chay mana imayjun, chaynulla mana yaĉhaq chaykunawanmapis, chaylla yupayna kawsayllapa.

17 Mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami paykunata mana allinta rurayta yarpunkillapachu. Ashwanmi tukuypa naypanpi kusala allin kaqkunalata rurayta kamayllapa. 18 Chaymi imanullapis tukuywan shumaqta kawsayllapa. 19 Ukniykuna, mayqan ima mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunalla rikar yaĉhar imanachiytapis yarpunkillapachu. Ashwanmi dijayllapa Tayta Dyus paykunata rikar yaĉhanqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa
allita rikar yaĉhar kastigashaq”.
Chaynumi nin Amitunchikqa.

20 Chaynullami ninpis:

“Chay mana allinta rurashunaqkuna mallaqnatinpis, qaray.
Chaynulla yakunatinllapapis, upyachiyllapa.
Chaynu chay mana allinkunata rurashuqkunawan ruratkillapaqami,
paykunaqa pinqakutin qaqllanllapamapis kusa chupika intirupaq tikrakanqa” nir.

21 Piru amami dijankichu, chay mana allin kaqkuna binsishunanpaqqa. Ashwanmi allinkunalata rurar, mana allin kaqtaqa binsinkillapa.

13

Mantakuqninchikkunatami allita kasushunllapa

1 Kay pachapi kaq tukuy mantakuqninchikkunata allita kasushunllapa. Chaqa Tayta Dyusmi tukuy paykunataqa ĉhurasha kay pachapi mantakunanllapapaqqa. Manami uk mantakuqqa payllamantachu

mantakuyan. Ashwanmi Taytanchik Dyus chaynu nisha katin mantakuyan. 2 Chaymi mayqanpis chay mantakuqkunata mana kasur,
kuntran tikrakarllapaqa Tayta Dyusta mana kasuyanllapachu. Chaymi
chaynu tukuqqa saqrata kastigakanqa. 3 Chaqa chay mantakuqkunataqami Tayta Dyusqa ĉhurasha, mana allin ruraqkunata kastigatin,
manchakur ama mana allinkunata ruranllapapaq. Chayrayku
qamkuna allinlatana ruraqkunaqa, amana manchakuyllapachu chay
mantakuqkunaqa nuqakunatapis kastigamanqallapa nirqa. Chaymi
mantakuqkuna kastigashunanllapata mana munarqa allinlata rurar
kawsayllapa. Chaynuqami kusala allin runa nir alabashunqallapa.
4 Chaqa chay mantakuqkunaqami chaynu tukuyta allita rikarqa qamkunapaq byinnikillapapaq rurayan, Tayta Dyus munashannulla. Chayari qamkuna ima mana allinta rurasha karqa, chay mantakuqkunataqa manchayllapa. Chaqa manami yanqallachu paykunaqa Tayta
Dyusta sirbiq yupay mantakuyanllapa. Chayraykumi mana allinta ruraqkunataqa, dirichuyjun kastigananpaqqa. 5 Piru chay mantakuqkunataqami, ama kastigakayta mancharlachu kasushunllapa. Ashwanmi
chaynu kasunapaq allin nir yarpur kasushunllapa.

6 Chaymi chaynu allita rikamashanchikllaparayku, chay impwistuta
pagrakunapaq kaqmatapis pagrakushunllapa. Chaqa paykunaqami
pwiblunchikkunata allita rikar, Tayta Dyus munashanta rurayanllapa.
7 Chayraykumi imata paykunata pagranapaq kaqtaqa pagrashunllapa.
Chaymi impwistukunata pagrakunapaq kaqtapis pagrakushunllapa.
Chaynulla tukuy rispitanapaq kaqmatapis rispitar kasushunllapa.

Tukuywan shumaqta kawsashunllapa

8 Amami mayqanta pitilamatapis dibinkillapachu. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa dibinakuq yupay imuraspis kusalata llakinakunkillapa. Chaynu rurarqami, Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa
tukuyta kumpliyankillapana. 9 Chaqa chaypiqami nin: “Warmiyjun
manaqa runayjun kaqkunaqa, ukkunawanqa ama punuyllapachu.
Ama wanuchikuyllapachu; ama suwakuyllapachu; ama uknikipaq
llullakur rimayllapachu. Chaynulla ama ukkunapa imanta munapakuyllapachu” nir. Piru “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq
qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nishanlata rurarnaqami
Dyus tukuy chay mantakushankunataqa kumpliyankillapana. 10 Chaqa
uk runa ukninpaq chiqapta llakirqami, mana ima mana allintapis ruranchu. Chaymi ukninkunata llakipar allinta rurar imanaqa Dyus tukuy
mantakushankunataqa allitana kumplinllapa.

11 Chaynu uknikillapakunapaq llakir imaqa, allita kwintata qukankillapa: Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna nir. Chaqa paypi
chayraq kriyishaqami, kusa mas achka tyimpuraq karan shamunanpaqqa. Piru kananqami mana achka tyimpunachu kidan. Chayraykumi
ama qillakurnachu Tayta Dyustaqa sirbiyllapa. Chaqa qillakur Dyusta
mana sirbirqami, punuq yupay kayankillapa. Chaynu kashaykillapamanta kananqa rikĉhakuq yupay kwintata qukayllapa: Imanumi
kawsayani nir. 12 Chaqa chay uchayjunkuna kawsayashan tyimpuqami
tutaparaqlla yupay karmapis, achkillapaqna tikrakayan. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna. Chayraykumi, tutaparaqpi yupay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa dijarna, ashwan achkila yupayna Tayta Dyus munashanlata rurar kawsashunllapa.

Chaynuqami, chay tutaparaqpi mana allin ruraykunataqa binsishunllapa. 13 Chaynu achkiraqlapina kawsarqami, amana chay fyistakunapi sunsunulla tukunllapa chaykunaman rishunllapachu. Amami maĉhashunllapachu. Tantyakar ama munashanchiklata rurashunllapachu. Amami runa kar, manaqa warmi karmapis ukwan ukwan punushunllapachu. Amami anyanakushunllapachu. Chaynulla amami inbidyanakushunllapachu. 14 Chaymi manana kwirpunchik munashannullata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristo imanu kanatataq munayan, chaynulami kawsashunllapa.

14

Amami kriyiqpuraqa ukmanta rikanakushunllapachu

1 Wakin kriyiq masinchikkunaqami Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachishanllapataqa manaraq allita intrakanllapachu. Piru chaynu katinllapamapismi ama kaynu ninkillapachu: “Qamqa manaraqmi allitaqa intrakankichu” nirqa. Ashwanmi shumaqta samachir pulla paykunawan kayllapa.

2 Chaqa wakin kriyiqkunaqami ninllapa: Tukuy mikuykunatashi mikuyta puytinllapa nir. Piru chay manaraq allita intrakaqkunaqami ninllapa: Chay tarpukushankunalatashi mikur, mana aychakunamataqa mikuyta puytinllapachu nir. * 3 Chayraykumi qamkuna tukuy mikuykunata mikuqkunaqa, ama ukmanta rikankillapachu aychata mana mikuqkunataqa. Chaynulla qamkuna aychata mana mikuqkunapis, amami ukmantaqa rikankillapachu chay tukuy mikuyta mikuqkunataqa. Chaqa Tayta Dyusqami chayllata rikan wamrankuna nir. 4 Chaynu Taytanchik Dyus tukuyta shumaqta rikatinqa, ¿pitaq kanki Dyuspa sirbiqninta mana allinta rikanaykipaqqa? Chaqa Tayta Dyuslami rikar yaĉhayta puytin, sirbiqninkunataqa, allinta rurasha katin, chaynulla mana allinta rurasha katinmapis. Piru, chay tukuy mikuyta mikuqkunata, chaynulla chay aychata mana mikuqkunamatapismi, Tayta Dyusqa pudirninwan allinpaq tikrar, wamranpaqna riqsinqa.

5 Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunapis ninllapa: Tukuy diyakunamantami uk diyala kusa mas shumaq, Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Piru ukkunaqami kriyinllapa, tukuy diyakunashi chaylla Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Chaymi ima diyapipis Dyusninchikta aduranarqa, adurashunllapa. Chayqami nuqanchikkunapina kanqa. 6 Chaqa tukuy diyamanta uk diyalapi, Tayta Dyusta adurananpaq nirmapismi ruranqa. Chaynulla tukuy diyami Tayta Dyusta adurananllapapaq nirmapis rurayta puytinqa. Chay tukuy mikuyta mikuqkunapismi mikunqa. Chaynulla aychata mana mikuqkunapis ama mikunqachu. Chaqa, mayqanninllapapismi Tayta Dyusta payji ninanllapapaq tukuy chaykunataqa rurayanllapa.

7 Yaĉhashanchikllapanu kawsarmapis manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurpis, manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu wanuyanchikllapa.

---

* **14:2** Chay tyimpukunapimi animalta wanuchir chay dyusnin nishanllapakunaman ĉhuraqllapa. Piru aychataqami wakinta chay fyistapi mikuqllapa, wakinta-shuypaqa rantikuqllapa. Chaymi Israelmanta wakin kriyiqkunaqa mana mikunaqchu. Chaqa niqllapami, chay aychata mikurqashi uchakuyanllapa nir. Piru wakin mana Israelmanta kaq kriyiqkunaqami, mikuranllapa. Chaqa paykunaqami kwintata qukaran, chay aychata mikurqami, mana uchakuyanllapachu nir.

8 Chaymi kawsayarqa Amitunchikta sirbinapaq kawsayanchikllapa.
Chaynulla wanurmapis, payllapaq wanuyanchikllapa. Chayraykumi
kawsayar, manaqa wanurmapis, Amitunchikllapaq kanchikllapa.
9 Chayraykumi wanushakuna, kawsaqkunamapis paypalla
kanallapapaqqa, Amitunchik Jesucristuqa wanur kawsamuran.
Chaymi tukuyla payllapaq kanchikllapa.
10 Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq kriyiq masikikunataqa mana allinta
rikankillapa? Chaynulla ¿imaraykutaq kriyiq masikikunataqa ukmanta
rikankillapa? ¿Manaqachu qamkunalla rikar yaĉhanakunaykillapapaq
kankillapa? ¡Manami! Ashwanmi uk diya kayanqa tukuy nuqanchikkuna
Tayta Dyuspa naypanman qimikashallapa rikar yaĉhamanallapapaqqa.
11 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:
“Nuqallapaq jurarmi nishunillapa:
‘Tukuy riqsimarllapami, naypaypi qunqurir
chiqap Dyus kanki nir alabamanqallapa’ ninmi Amitunchikqa”.
12 Chaynu Dyus nishannumi allita yaĉhanchikllapa, uk diyami Tayta
Dyuspa naypanman qimikar imata rurashanchikllapatapis willashal-
lapa, rikar yaĉhamanallapapaq kanqa nir.

Kriyiq masinchikkunata ama disanimachishunllapachu

13 Tukuy chaykunata yaĉharnaqa, amana ukninchikllapa ukninchik-
llapaqa ukmanta rikanakurnachu kawsashunllapa. Ashwanmi
allita yarpushunllapa: Chaynu ukniykunawan ukmanta ukmanta
rikanakutiyllapaqa, imanupiqa chay kriyishanmanta disanimakur
uchakunman nir. 14 Nuqa Pablumi, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq
kar, yaĉhani tukuy mikuykunata mikurqami mana uchakuyanchikchu
nir. Piru wakin kriyiq masinchikkunaqa mana chaynutachu
yarpunllapa. Ashwanmi chaynu mikurqashi, uchakuyanchik ninllapa.
Chaynuta yarpuchitinqami, paykunalapaq mana allinchu kanqa.
15 Chaymi nuqanchikkuna tukuy mikuykunata mikuq karmapis, chay
wakin mikuylata mikuqkunapa naypanpiqa, ama mikushunllapachu.
Chaqa imanupi chaynu mikushallapa, munar mikurqami, uchakur
Jesucristupi kriyishanmanta chiqanchakanmanllapa. Allita
yarpuyllapa Jesucristuqami, paykunatapis washananpaq wanuran.
Chaymi chaynu uchakuchir imaqa, manana chiqapta munanakur
kawsaq yupaynachu kachuwanllapa. 16 Kuytawkish qamkunapaq allin
nir yaĉhayar, mikushaykillaparaykula ukkunata uchakuchitkillapa,
wakin rikashuqkunaqa, “Imanutaq waknuqa kawsan” nitinllapa.
17 Chaqa manami mikushanchikrayku, upyashanchikrayku imachu
Tayta Dyuspa mantakuyninpiqa kawsayanchikllapa. Ashwanmi Santu
Ispiritu yanapamashallapa kusa aligrila, imatapis allinlata rurar
tukuywan shumaqta kawsanallapapaqna kanchikllapa. 18 Chaynu
kawsarmi, Jesucristuta allita sirbir, Tayta Dyus munashanlatana
rurayanchik. Chaynuqami, wakin rikamaqninchikkunaqa ninqallapa:
“Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa” nir.
19 Chayraykumi imanupis kusa shumaqta ukninchikllapa ukninchik-
llapa kawsashunllapa. Chaynuqami animachinakushunllapa allitana
Jesucristupi kriyinallapapaq. 20 Yaĉhashanchikllapanu, tukuy mikuyku-
nami allin. Nataq chay mana allin kaqqami, chay ukninchikkuna tukuy
mikuyta mana mikuqkunapa naypanpi mikur uchakuchiyanchik chay.
Chayraykumi mikuyraykulaqa ama ukninchikkuna kriyishanmanta

chiqanchashunllapachu. 21 Chaymi ukniypa naypanpi tukuy mikuyta
mikur, imata upyar, chaynulla imata rurarpis, chay kriyiq masinchikku-
nata uchakuchiyanchik nir yaĉharqa, tukuy chay rurayashanchikku-
nataqa ama rurashunllapachu.
22 Chayraykumi tukuy mikuykuna allin mikunapaq nir kriyirqa,
qamla allita yarpunkiman Tayta Dyuspa naypanpiqa. Chaymi mayqan-
pis allin kaqlata rurayani nir kriyirqa, payllapaq kusa shumaq kanqa.
23 Piru uk kriyiq masinchik manaraq allita yaĉhayar, kay mikuy-
tami mana mikuyta puytinichu nir chaymanta mikurqa, uchakuyan.
Chaqa kriyishanta mana rurar, chaynulla ima mana allinta rurarpis
uchakuyan.

15

Amami munashaykilata rurarchu ukkunata yanapay

1 Jesucristupi allita kriyiq kaqkunaqami, ama nuqanchikkuna mu-
nashanchiklata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi chay manaraq
allita kriyiqkunata shumaqta yanapashunllapa, mas allita Jesucristupi
kriyinanllapapaq. 2 Chaynu ukninchikkunata yanapar animachishalla-
pami waran waranqa mas allitana kriyinqallapa. 3 Chaqa Jesucristu-
maqami, mana pay munashanllatachu ruraran. Ashwanmi runakuna-
paq llakir qischakarmapis, Taytan Dyus munashanlata ruraran. Chay-
paqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Taytay, qamta
musyashuqkunaqami nuqatapis musyamanllapa” nir. 4 Chaynuqami
Tayta Dyus nitin unay iskribishanqa iskribikaran Dyus munashanta
intrakanallapapaq. Chaymi chaynu intrakarnaqa, mana shaykuq pay-
lapina yarpukur, aligriyashunllapa maydiyapis paywan kanchikllapa
nir yaĉharna.
5 Chaynu animachimaqninchik Taytanchik Dyus kusata yanapa-
manchikllapa, mana shaykuq paypi yarpukur kawsanallapapaq.
Chaymi nuqaqa mañakuni Tayta Dyus yanapashutinllapa, Jesucristo
yupay uk yarpuyla kar, qamkunapis uknikillapa uknikillapa
yanapanakur shumaqta kawsanaykillapapaq. 6 Chaynuqami, tukuy
uk yarpuylana kar, tantalana alabankillapa Amitunchik Jesucristupa
Taytan, Taytanchikllapa Dyustaqa.

Kriyiqkunaqa shumaqta rikanakushunllapa

7 Imanutaq Jesucristo kusa shumaqta rikamashanchikllapa
Dyuswanna kanallapapaq, chaynullami tukuy kriyiqkunaqa,
maylawmanta karmapis ukninchikllapa ukninchikllapa kusa shumaqta
rikanakushunllapa. Chaymi chayta rikarqa Taytanchik Dyusta
alabanqallapa. 8 Chaqa allitami nishaykillapa: Jesucristuqami,
shamuran Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunatapis
washananpaq. Piru nuqakuna Israelmanta kaqkunataqami,
washamananllapapaqqa unayllana rukuyllapakunata arniran,
uktashi kaĉhamuyanqa washamananllapapaq nir. Chayraykumi allita
yaĉhanchikllapa Tayta Dyusqami mana imalapipis llullakurchu, tukuy
arnikushantaqa kumplin nir. 9 Jesucristuqami shamuranpis, mana
Israelmanta kaq runakunata yanapar washatin, paykunapis Dyusta
alabar ninanllapapaq: “Tayta Dyusmi kusata llakipamashanchikllapa”
nir. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:
“Nuqami mana Israel runa kaqkunawan adurashayki.

Chaynulla takir ima alabashaq kusala shumaq shutikitaqa” nir.
10 Chaynullami ninpis:
“Qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, Dyus akrashan tukuy Israel runakunawan aligriyayllapa” nir.
11 Qashanmi ninpis:
“Qamkuna mana Israel kaqkunapis tukuynikillapa Tayta Dyuslata alabayllapa” nir.
12 Dyuspa rimaqnin Isaiaspismi kaynu iskribiran:
“Imanutaq uk qiruta kuchusha qawamun,
chaynumi Isaipa * ayllunmanta uk mantakuq rikarinqa.
Paymi tukuy mana Israel runakunataqa shumaqta rikar mantanqa.
Chaymi paylapi kusata yarpunqallapa” nir.
13 Tayta Dyus animachimaqninchiktami kusata mañakuni, qamkunata yanapashutinllapa maydiyaqa paywan kawsashaq nir yaĉhar kusalata aligriyanaykillapapaq. Chaynullami mañakunipis tukuy kriyiqkunataqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa, paypi yarpuyashaykillapata ama maydiyapis qunqarchu, kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq.

Dyusmi Pabluta akraran mana Israel runakunata yaĉhachinanpaq

14 Ukniykuna, allitami yaĉhani qamkunaqa Dyus nishantaqa allita intrakashaykillaparayku, kusa llakipakuq kar, qamkunapura kusa shumaqtana kunsijanakuyta puytinkillapa nir. 15 Piru kay kartatami kaĉhamuni, chay yaĉhakushaykillapata ama qunqanaykillapapaq. Chaymi mana imatapis pakarchu, tukuy yarpushaykunata nishunillapa. Chaqa Tayta Dyusqami kusala allin kar akramasha, 16 mana Israel runakunata Jesucristupaq yaĉhachinaypaq. Chaymi nuqaqa paypa shumaq rimashanta yaĉhachishuyanillapa imanu washakanaykillapapaqpis. Chaynu paypi kriyitkillapaqami Santu Ispirituqa qamkunata shumaqchashunqallapa. Chaymi imanutaq kuramaqa ufrindapaq nir imalatapis qimin Dyusman, chay yupaymi nuqapis qamkunata qimishunillapa, uk kusala allin ufrinditata yupayna Tayta Dyusqa rikashunanllapapaq.
17 Nuqa, Jesucristupi kriyiq katiymi, Tayta Dyus yanapamatin qamkuna mana Israel runakunata yaĉhachishushayllaparayku, Dyuspa naypanpi kusala aligri kani. 18 Chaqa manami nuqa rurashayrayku alabakar imachu parlashuyanillapa. Ashwanmi willashaykillapa, Jesucristo yanapamatinmi, allita rimar, rurar ima chay mana Israel runakunataqa allita yaĉhachisha kani, Dyusta imanu kasunanllapapaq nir. 19 Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan yanapamatinmi, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratiy, chay rikamaqkunaqa kwintata qukaranllapa Tayta Dyusmi kaĉhamasha nir. Chaymi Jerusalén pwiblumanta-pacha wak Ilírico lugarkaman allita yaĉhachikusha kani, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. 20 Chaqa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa imanupis yaĉhachikusha kani, tukuy may lugarkunapi manaraq uyapashanllapakunapi. Chaynu puntata chay lugarkunapi yaĉhachikurqami, mana ukkuna yaĉhachikushanpa ananpichu yaĉhachikusha kani. 21 Ashwanmi yaĉhachikusha kani, imanutaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin chaynulla:

---

* **15:12** Isaiqami unay gubyirnu Davidpa taytan karan.

“Chay mayqanpis mana uk kutilamapis paypaq uyakusha kaqkunami uyapanqallapa.
Chaynulla manaraq uyaqkunaqami allita intrakanqallapa paypaqqa” nishannulla.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

22 Kusatami qamkunaman shamur watukushuyllapata munasha kani. Piru kanankamanmi manaraq shamuyta puytishachu kani, kaypi achka pwiblukunaman rir yaĉhachikunaypaq kashanrayku. 23 Piru kananqami kay pwiblukunapiqa tukchishana kani yaĉhachikunaypaq karan chaytaqa. Chaymi kananqa kusata rikashuyllapata munar, 24 chay España pwibluman pasaqnula, watukushuqllapaqa shamuyta munani. Chaynu chaypi qamkunawan aligriyashallapa imanaqa, yarpunipis qamkuna yanapamatkillapa Españaman rinaypaq nir. 25 Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, Jerusalén pwiblumanraq rishaq, chaypi kaq kriyiq masinchikkuna ima ministiyashankunata apar. 26 Chaqa kay Macedoniamanta, chaynulla kay Acaya pwiblumanta kriyiq masinchikkunami, chay Jerusalén pwiblumanta Israel kriyiq masinchikkuna mana imayjun kaqkunata yanapananpaq imalataqa tantashallapana. 27 Chaynu paykunalla ukninkunata yanapayta yarpurqami, kusa allinta rurashallapa. Chaqa imanutaq Israelmanta kriyiq masinchikkunamaqa paykuna mana Israel runakunata yanaparan Jesucristupi kriyinanllapapaq. Chaynulla kanan chay mana Israelmanta kaqkuna, Israelmanta kriyiq masinkunata ima ministishanpi yanapashanqami, kusala allin. 28 Chaymi chay tantashanllapataqa nuqalla apashaq chay mana imayjun Israel runakunamanqa. Chaymantaraqmi España pwibluman riqnu watukushurllapa pasashaq. 29 Chaymi allita yarpukuni, qamkunaman shamur yaĉhachikutiypismi, chaypipis Jesucristuqa kusata yanapamanqa nir.

30 Ukniykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi, chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munamaqninchikpimi mañashunillapa, nuqawan pulla mañakutkillapa Tayta Dyus nuqata yanapamananpaq. 31 Tayta Dyustami mañayllapa washamananpaq chay Judea pwiblupi kaq mana kriyiq runakunamanta. Mañakuyllapapis chay tantashanllapata apatiy, Jerusalenpi kriyiq masinchikkunaqa kusa aligrila aypananllapapaq. 32 Chaynulla mañakuyllapapis, Dyus munatin aligrila qamkunaman ĉhamur chaypi samatiy, kusata animachinakunallapapaq. 33 Nuqapismi mañakuni, Taytanchik Dyusqa kusa shumaqtana qamkunata kawsachishunanllapapaq. ¡Chaynumi kanqa!

16

Tukukanantami Pablo saludakun

1 Ukniykuna, kaytami nishaykillapa: Qamkunamanmi kriyiq masinchik mama Febe shamuyan watukushuqllapa. Payqami, Cencrea pwiblupi kriyiq masinchikkunata allita rikar yanapan. 2 Chaymi Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishunillapa: Pay qamkunaman ĉhamutinqa imanutaq Dyuspa allin kaqninkunamaqa samachinakun, chaynu samachinkillapa. Chaynulla tukuy ima ministishanpipismi yanapankillapa. Chaqa payqami kusa achka kriyiqkunata, chaynulla nuqatapis yanapamasha.

3 Imaraq saludapamankillapa kriyiq masinchik Priscilata, * chaynulla
runan Aquilatapis. Chaqa paykunaqami nuqawan pulla kar, tukuy
imapi yanapamashallapa, Jesucristupaq allita yaĉhachikunayllapapaq.
4 Paykunaqami, chay tukuy saqra imakunamanta washamananrayku
mana imatapis mancharchu, listu karanllapa wanunanllapapaqmapis.
Chaymi paykunataqa kusata payji nini. Piru manami nuqalachu payji
nini. Ashwanmi tukuy chay mana Israel kaq kriyiq masinchikkunapis,
paykunataqa kusata payji ninllapa. 5 Saludapamankillapapis Priscilapa,
Aquilapa wasinpi kriyiq masinchikkuna tantanakuqtapis. Chaynulla
munashay masiy Epenetutapismi imaraq saludayllapa. Chaqa Asia
pwiblukunapiqami Jesucristupi kriyiqqa, pay puntataqa karan.
6 Saludapamankillapa ukniy Mariatapis. Chaqa payqami kusata
yanapashushallapa. 7 Saludapamankillapapis Israelmanta kaq masiy
Andronicuta, Juniastapis. Chaqa paykunaqami nuqamantaqa mas
puntata Jesucristupi kriyiq karan. Chaynullami, nuqawan pulla
karsilpipis karanllapa. Chaynu kusa allita kriyishanllaparaykumi,
wakin kriyiqkunata rikar yaĉhachikunamantaqa, paykunaqa kusa mas
allita riqsikasha kaq apustulkunapaqqa.
8 Saludapamankillapapis munashay ukniy Ampliastapis.
9 Saludapamankillapapis yaĉhachikuq masiy Urbanuta, chaynulla
munashay masiy Estaquista, 10 chaynulla Apelestapis. Chaqa
payqami qischakarmapis, Jesucristupi allita kriyishanmantaqa
mana ashunchu. Saludapamayllapapismi Aristobuluta tukuy
aylluntinta. 11 Chaynulla saludapamayllapapismi Israelmanta kaq
masiy Herodionta, chaynulla Narcisupa tukuy ayllunkuna Amitunchik
Jesucristupi kriyiqkunatapis, 12 chaynulla ukninchik Trifenata,
Trifosatapis ima. Chaqa kay warmisitakunaqami Amitunchik
Jesucristo munashannulla ukninkunata kusata yanapanllapa.
Saludapamayllapapismi munashay ukniy Persidatapis. Chaqa paypismi
Amitunchik Jesucristo munashannullata rurar kusata yanapakusha.
13 Saludapamankillapapis kusa allita kriyiq masinchik Rufutapis,
mamantinta. Chaqa mamitanqami mamay yupay munamar, kusata
yanapamasha. 14 Saludapamankillapapis Asincrituta, Flegontita, Her-
masta, Patrobasta, Hermesta. Chaynulla saludayllapapis tukuy kriyiq
masinchik paykunawan tantakaqkunatapis. 15 Saludapamankillapapis
Filologuta, Juliata, Nereuta irmanantinta, chay Olimpasta, paykunawan
tantakaq kriyiq masinchikkunatapis.
16 Chaynumi uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta
saludanakunkillapa. † Chaynullami tukuy iglisyamanta kriyiq mas-
inchikkunapis saluduta kaĉhamun qamkunaman.
17 Ukniykuna, kusalatami rugashunillapa kuytakanaykillapapaq,
chay mana allinkunata yaĉhachikuqkunamanta. Chay paykunaqami
ukman yaĉhachikuykunata yaĉhachir, ukninchikkunawan mana shu-
maqtanachu rikanachimayanchik. Chaqa chay runakunaqami, chay
yaĉhakushaykillapataqa kuntrar, ukman mana allinta yaĉhachikunllapa.
Chayraykumi chay paykunawanqa ama piĉhunakuyllapachu. 18 Chaqa
paykunaqami Amitunchik Jesucristo munashanta mana rurarchu,
munashanlata rurar kawsanllapa. Paykunaqami kusala shumaqta

* **16:3** Wakin iskribikashakunapimi “Prisca” nin. † **16:16** Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

rimaq tukurla, chay manaraq allita intrakaqkunataqa dasna
ingañanllapa. 19 Ukniykuna, tukuylami yaĉhanllapa qamkunaqami
Dyus nishanta allita kasuq runakuna kankillapa nir. Chaymi kusata
aligriyani. Piru munanimi allin kaqkunalata rurar, ama chay
mana allin kaqkunataqa ruranaykillapapaqchu. 20 Chaynu allinlata
ruratkillapaqami, kusa shumaqta kawsachimaqninchik Tayta Dyusqa
dasna yanapashunqallapa, dyablupa mantaqnin Satanasta binsir
saruĉhanaykillapapaq.

Amitunchik Jesucristo kusata llakipar yanapashunqallapa.

21 Saludutami kaĉhamun, yaĉhachikuq masiy Timoteo, chaynulla Israel-
manta kaq masiykuna Lucio, Jasón, Sosípater ima.

22 Nuqa willatiy, Tercio kay kartata iskribiqpismi, Amitunchik Jesu-
cristupa shutinpi saludashunllapa.

23 Ukninchik Gayupismi saludashunllapa. Chaqa paypa wasinpimi,
nuqa Pabluqa tayani. Chaynulla payqami kriyiq masinchikkunatapis
wasinpi samachin. Chaynulla kay pwiblupa tisurirun Erasto, chaynulla
ukninchik Cuartupismi saludashunllapa.

24 Jesucristumi tukuy qamkunata llakipar, yanapashunqallapa.
¡Chaynumi kanqa!

Pablumi kay kartata tukchinanpaq Dyusta kusata alaban

25 Kananqa Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami
allita Jesucristupi kriyir kawsanallapapaq yanapamanchikllapa.
Payqami kusa unaymanta-pacha Israel runakunata chaynulla
mana Israel runakunatapis imanu washananpaq yarpuran. Piru
chaynu yarpurmapismi, achka tyimputaraq mana mayqantapis
intrachiranchu tukuy runakunata washayanqa nirqa. 26 Piru
kananqami intrachimashanchikna imanu washakananpaq nirmapis.
Chaymi nuqakunaqa, unay rimaqninkuna iskribishannulla
tukuy tyimpupaq kawsaq Dyusninchik munashannulla allita
intrachishuyanillapa, mana Israel runakunata, chaynulla Israel
runakunamatapis Jesucristupi imanu kriyir washakanaykillapapaq
nir. 27 Chaymi Jesucristurayku, tukuy imata yaĉhaq Taytanchik Dyusta
tukuy tyimpupaq alabashunllapa.

Chaynumi kanqa.

1 Corintios
Pablumi punta kaq kartanta kaĉhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, prubinsya Acayapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman ĉhayatinqami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaĉhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman Pablo ĉhar yaĉhachikutinqa achka runakuna kusalata kriyiranllapa. Chayraykumi Pabluqa uk añu-y-midyuta chaypiqa taran kriyiqkunata masta yaĉhachir ima. Corintupi Pablo katin imakuna pasashanta mas intrakanarqa, liyishun Hechos 18.1-17.

Piru chaynu Pablo yaĉhachikutin Jesucristupi kriyiq karllapamapismi, mana Dyus munashannuchu kawsaranllapa. Chaymi paykunapura ĉhiqninakuranllapa (1.10-17; 3.1-4); kusa yaĉhaq yupay tukuyaranllapa (3.18-23); Pabluta juraparanllapa: “Mana allinta rurayan” nir (4.1-21); kusa saqra uchapi taq kriyiq masinllapawan mana imatapis rimar ima kawsaranllapa (5.1-13); mana kriyiq karguyjunkunapa naypanman dinunsyanakuqllapa (6.1-11); warmi kar, runa karpis ukwan ukwan punuyta munaqllapa ima (7.1-7). Chaynumi chay yanqa dyus nishanllapakunaman aychata ĉhurashanllapata mikuqllapa (8.1-13; 10.14–11.1). Chaynullami Pablo apustul katinmapis mana kwintacharanllapachu (9.1-27). Chaynumi warmikunapis runanta mana kasuranllapachu (11.2-16). Chaynullami uchayjun karllapamapis Santa Mikunanta mikuqllapa ima (11.17-34). Chaynullami Santu Ispiritu yanapatinmapis mana kwintacharanllapachu (12.1-31); manami imanu llakipanakuymatapis yaĉharanllapachu (13.1-13). Chaynullami mana intrakayashanllapa rimaykunapi rimar Dyuspaqmapis yaĉhachikuranllapa (14.1-40). Chaymi ashwan chay wanushakuna kawsamunanpaq kaqmatapis, mana kriyiranllapachu (15.1-58).

Chaynu kawsashanllaparaykumi, apustul Pabluqa kay kartata kaĉharan, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq. Chaynu Jesucristupa shumaq rimayninta wakinkuna mana allita intrakanatinllapamapismi, Pabluqa intrachiran mayqanpis allita kriyitinllapa Tayta Dyusqa washanqa tukuy uchanllapamanta nir (1.18–2.16). Chaynullami intrachiranpis masayjun kaqkunapaq, mana masayjun kaqkunapaq (7.8-40), chaynulla ufrindata ĉhurananllapapaq ima (16.1-4).

Pablumi saludakun

1 Taytanchik Dyus munasha katinmi, Jesucristo akramasha apustulnin kanaypaq. Chaymi nuqa Pablo kriyiq masinchikllapa Sosteneswan
pulla kar, 2 kay kartata iskribimuni qamkuna Corinto pwiblupi, Tay-
tanchik Dyuspi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunata, chaynulla uklaw
lugarkunapi Jesucristupi allita kriyiqkunawan pullatami, Taytanchik
Dyusqa akrashurllapa paypa allin kaqninkunapaqna riqsishushallapa.
Chaynuqami ruraran tukuyla pay munashanlatana rurar kawsanaykil-
lapapaq. Chaqa tukuyla kriyiqkunapami Amitunchik Jesucristuqa
Amitunchikllapalla. 3 Chaqa nuqaqami Taytanchikllapa Dyusman,

chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni llakipar tukuy imapi
yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Pablumi Dyusta payji nin

4 Taytanchik Dyustami nuqaqa waran waran mana shaykuq
qamkunapaq kusata payji nini. Chaqa Jesucristuraykumi, kusata
llakipar yanapashushallapa. 5 Chaynullami Jesucristurayku, Tayta
Dyusqa kusata yanapashushallapa kusala intrakaqkuna kar,
paypaq imanu rimar ima yaĉhachikunaykillapapaqqa. 6 Kaykunaqami
chaynuqa kasha Jesucristupaq yaĉhachishushayllapaqa chiqap kasha
nir yaĉhanaykillapapaq. 7 Chaymi Tayta Dyusqa uknikillapata imata
ruranaykillapapaq, chaynulla uknikillapata-shuypaqa uktana rurar
yanapanakunaykillapapaq nishushanllapanumi rurayankillapa.
Chaynu karmi, mana mayqannikillapapis yanqalla yupaychu
kankillapa. Ashwanmi tukuynikillapa imata ruranaykillapapaq
nishushanllapanulla rurar ima, kusata yarakunkillapa maydiya
Amitunchik Jesucristo shamunankaman. 8 Taytanchik Dyus
yanapashutinllapami, maydiyapis shachinakunkillapa tukuy
mana allin imakunamanta, maydiya Amitunchik Jesucristo
shamunan diyakaman. Chaynuqami, mana mayqanpis uchayjun
kanki nishunqallapanachu. 9 Taytanchik Dyusmi tukuy imata
arnikushantapis kumplin. Chaqa payllami akramashanchikllapa,
Wamran Amitunchik Jesucristuwan pullana kusa shumaqta
kawsanallapapaq.

Pablumi yaĉhachikun uk yarpuyla kananllapapaq

10 Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi qamkunata
kusalata rugar nishunillapa: Imata rurarpis ama chiqanchanakur
imachu mayqannikillapapis chayllata yarpur, llakipanakur ima
kawsayllapa. 11 Kaytaqami ukniykuna chaynu nishunillapa,
ukninchik Cloepa wasinmanta kaqkuna willamashallapa katin. Chaqa
nimashallapami, qamkunaqashi mana shumaqtachu tar anyanakur
ima kawsankillapa nir. 12 Chayshi qamkunamanta wakinnikikunaqa
kaynu ninakur tankillapa: “Nuqami Pablo yaĉhachikushanpi kriyini”
nir. Ukkuna-shuypaqashi ninllapa: “Nuqami Apolos yaĉhachikushanpi
kriyini” nir. Chaynulla ukkunapisshi ninllapa: “Nuqami Pedro
yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Qashan wakinkunapisshi ninllapa:
“Nuqami Cristo yaĉhachikushanlapi kriyini” nir. 13 ¿Imapaqta chaynuqa
ninkillapa? Amami chaynuqa tukuyllapachu. Chaqa ¿Jesucristuchu ukla
karmapis wakman kayman shikwakasha? ¿Manaqachu, nuqa Pablo
qamkunata washashunayllapapaqqa wanuray? ¿Mayqannikillapallaqachu
nuqapa shutiypi shutikuraykillapa? ¡Manami!
14 Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq wakinnikillapaqa chiqan-
chanakur, nuqalapi kunfyakankillapa? Chaqa wakinnikillapata
shutichirmapismi, mana nuqapa shutiypichu shutichikushallapa kani.
Ashwanmi Crispuwan Gayulata shutichishaypaq Tayta Dyusta kusalata
payji nini. 15 Chaymi mana mayqanpis qampa shutikipimi shutikuray
nir, nuqalapi kunfyakaytaqa puytinqallapachu. 16 Piru qunqashami
kasha kani. Allita yarputiyqami Estefanaspa ayllunkunatapis
shutichiray. Paykunamanta mas shutichishaytaqami mana yarpunichu.
17 Chaqa allita nishaykillapa: Jesucristuqami akrarqa mana

nimaranchu rir shutichikuy nirqa. Ashwanmi kaĉhamaran paypa
shumaq rimayninta yaĉhachikutiy kriyir washakananllapapaq. Piru
manami uk kusalata yaĉhaq runa rimar yaĉhachikun chaynuchu
yaĉhachishurayllapa. Chaqa chaynu yaĉhachikutiyqami, nuqalapi
kunfyakar mana intrakanaykillapatachu, Jesucristo kruspi wanushanpi
kriyirlami washakanchikllapa nirqa.

Jesusmi intrachimanchik Dyusmi pudirniyjun yaĉhayniyjun nir

18 Piru Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq
nir yaĉhachikushallapaqami, chay mana washakananpaq kaq
runakunataqa yarpuchin yanqa yaruyasha rimayachuwan yupay.
Piru tukuy nuqanchikkuna washakanapaq kaqkunapaqqami, Tayta
Dyuspa pudirnin kar washamanchikllapa. 19 Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapimi, chay kusa kani niqkunapaqqa kaynu nin:
“Chay kusa yaĉhayniyjun kaqkunatami
yaĉhayninta kitashaq.
Chaynulla chay paykunallamanta intrakanan kaqkunatami
nuqaqa mana munashaqchu” nir.
20 ¿Maypitaq chay kusala yaĉhaq runakuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna,
chaynullapis kay pachapi kaq imakunalapaq yaĉhaqkunaqa? Chaqa
tukuy chay runakunataqami, Tayta Dyusqa tikrasha yanqa illaqll-
lata rimaq runakunapaq. 21 Dyusmi kusa yaĉhaq kar, tukuy kay
pachapi kawsaqkunaqa, kusa yaĉhaq, yarpuq intrakaq ima karmapis,
amana payta riqsinanllapapaq niran. Piru ashwanmi Jesucristupaq
yaĉhachikushanpi tukuy shunqunwan kriyiqkunalami washakananpaq
niran, michka yaĉhaq runakuna chayta mana kwintachatinllapamapis.
22 Chaqa Israel runakunaqami milagrukunalata rikayta munanllapa.
Nataq mana Israel runakuna-shuypaqa, kusala yaĉhaqkuna kayta mu-
nanllapa. 23 Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa imanu Jesucristo
kruspi wanur kawsamushanpi kriyirla washakananllapapaq. Chaynu
yaĉhachikutiyllapami Israel kaq runakunaqa piñakur nin, ¿imanutaq Dyus
Akrashan Cristun karqa askwintalla wanusha kanqa? nir. Chaynulla
mana Israelmanta kaq runakunata-shuypaqami yanqa uk yaruyasha
yaĉhachikuyaymanllapa yupay yarpuchin. 24 Piru Jesucristupi kriyiqku-
nataqami, Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunamatapis
washamashanchikllapa. Chaynuqami, intrachimanchikllapa imanumi
Dyusqa kusala pudirniyjun, yaĉhayniyjun nir. 25 Chaynu katinmapismi
wakinqa mana intrakananllapachu imanumi Tayta Dyus kaĉhamuran
Wamranta washamanallapapaq nirqa. Piru mana kwintachatinlla-
pamapismi Tayta Dyusqa kusala pudirniyjun, chaynulla yaĉhayniyjun
kay pachapi kaq runakunamantaqa.
26 Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukayllapa imanu katkillapami
Dyus akrashushanllapapaq. Piru yaqqa tukuynikillapami, wakin
runakunapa rikayninpiqa mana kwintachaypaqla, mana kusa
yaĉhayniyjun, chaynulla mana riqsikasha katkillapamapismi Tayta
Dyusqa akrashuranllapa. 27 Nishaykillapapis: Tayta Dyusqami
chay kusa yaĉhaq, chaynulla kusala puytiq kani niqkunata pinqaypi
dijananpaq, kay pachapi mana kwintachayashanllapata, chaynulla
mana yaĉhaq, mana puytiqpaq riqsiyashanllapakunata akrasha.
28 Chaynullami Dyusqa, kay pachapiqa chay kusa yaĉhaq, kusa
puytiq runakunata dijar, chay mana kwintachashanllapa runakunata

akrasha, paypa wamrankuna kananpaqqa. 29 Chaynuqami, Tayta
Dyuspa naypanpiqa manana mayqanpis payllapaq alabakaytaqa
puytinqanachu. 30 Piru Tayta Dyusqami llakipakuq kar, kusala
uchayjun kashallapamapis, Jesucristurayku llakipamarninchik
mana uchayjunpaqnachu riqsir, pullakumashanchikllapa. Chaymi
Jesucristurayku intrakayta puytinchik imanumi Taytanchik
Dyusqa washamanchik nirmapis. 31 Chaymi Tayta Dyus kusata
yanapamashanchikrayku, paylata alabashunllapa. Chayraykumi Dyus
nitin iskribikashakunapiqa nin:
"Taytanchik Dyusqami kusala pudirniyjun nir
paylata alabayllapa, ama qamkunalla alabakarchu" nir. *

2

Jesucristumi kruspi wanuran uchanchikllaparayku

1 Piru kriyiq masiykuna, Taytanchik Dyus imanumi washamayn-
inchikta munan nir yaĉhachishuqllapa shamurqa, manami imanutaq
uk kusala yaĉhaq runa riman chaynu rimarchu yaĉhachishurayllapa.
2 Ashwan qamkunawan karqami Jesucristo uchanchikmanta
washamanallapapaq wanuran nir yaĉhashaylata yaĉhachishunayllapapaq
nisha karay. 3 Piru qamkunaman shamurqa ĉhamuray kusa litalla yupay
kusata manchakur ima, imanupiqaĉhi mana allita yaĉhachikutiy mana
kriyinqallapachu nir. 4 Chayrayku Jesucristumi washamanchik nir
yaĉhachishurllapaqa, manami nuqallamanta kusala yaĉhayniyjun karchu
yaĉhachishurayllapa. Ashwan Santu Ispiritu pudirninwan yanapamatin
yaĉhachikutiymi, kwintata qukar kriyiraykillapa. 5 Chaynu kriyirqami
kwintata qukaraykillapa Dyus pudirninwan yanapamashalami
washakayta puytinchik, mana runakunapa yaĉhayninpi kriyirlachu
nir.

Santu Ispiritumi Dyuspaq intrachimanchik

6 Piru chay allitana kriyiqkunataqami, Dyuspaqqa allitana
yaĉhachinillapa, Dyuspaq kusa intrakaqkunana kananllapapaq.
Chaqa chay yaĉhachikushayllapaqa, manami yanqa runakunapa
yaĉhayninchu. Chaynulla manami kay pachapi mantakuqkuna
maydiyaqa tukukayanqa chaykunapa yaĉhaynin imachu. 7 Ashwanmi
chay washakanaykillapapaq yaĉhachikushaykunaqa, mana mayqanpis
yaĉhatin, Tayta Dyus payla yarpushankuna. Chaqa payqami
manaraq kay pachamatapis rurayaraqchu yarpushana karan,
maydiyaqa washakar paywan pulla kayashunllapa nir. 8 Dyus
tukuyta washamanallapapaq yarpushankunataqami, kay pachapi
mantakuqkunaqa mana mayqanninpis intrakaranllapachu. Chaqa
paykuna chay washakananllapapaq chayta intrakashallapa
karqami, kusala shumaq allinla Amitunchik Jesucristutaqa mana
wanuchinanllapatachu kruspi klabarqa. 9 Chayraykumi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa nin:
"Tayta Dyusqami, payta munaq wamrankunapaqqa,
kamkachishana uk kusala shumaq lugarta,
washakaqkunaqa chaypi kananllapapaq.

* **1:31** Rikashun Jeremías 9.24.

Piru chaytaqami mana mayqanpis rikashachu, uyapashallapalamapis-
chu.
Chaynulla manami intrakashallapalamapischu” nir.
10 Piru unay tukuy chay mana intrakayashanchikkunataqami, Tayta
Dyusqa, Santu Ispiritunwan intrachimashanchikllapana. Chaqa Santu
Ispirituqami tukuy imata yaĉhan, chaynullami yaĉhanpis Dyus imata
yarpuyashanta, ruranayashanta ima tukuyta.
11 ¡Ma, tapushaykillapa! ¿Uk runachu, uk runa masin ima
yarpuyashanta yaĉhayta puytinman? ¡Manami! Uk runaqami
yarpuyashantaqa paylla yaĉhan imatami yarpuyan nirmapis. Chaynulla
Tayta Dyuspapis Ispiritunlami yaĉhan imatami payqa yarpun
nirmapis. 12 Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa, Santu Ispiritunta
qumashanchikllapa, allita intrakanallapapaq imanutaq payqa
kusalata llakipar tukuyta dibaldila washamanchikllapa nir. Chaynu
Ispiritunta qumashanchikraykumi, nuqanchikkunaqa manana
yarpuyta puytinchiknachu chay mana kriyiqkuna yarpuyan chaynuqa.
13 Tukuy kaykunatami yaĉhachikunillapa, Dyuspa Santu Ispiritun
yaĉhachimashanllaparayku. Manami nuqakuna munashayllapanulla
yaĉhakushayllapatachu yaĉhachikunillapa. Ashwanmi Santu Ispiritu, Tayta
Dyuspaq intrachimashanllapata, intrachikunillapa chay allita kriyir,
Santu Ispirituwan kaqkunataqa.
14 Piru Santu Ispiritu intrachikunashantaqa, mana Santu Ispirituwan
kaqkunaqa mana kriyinanllapachu. Chaqa paykunataqami yarpuchinl-
lapa yanqa uk yaruyasha rimayanman yupay. Ashwanmi Santu Ispiritu
intrachikushantaqa, paywan kaqkunala intrakayta puytin. 15 Chaymi
Santu Ispirituwan kaqkunaqa, imatapis allita rikar yaĉhayta puytin. Piru
mana Santu Ispirituwan kaqqa mana imatapis rikar yaĉhamayninchikta
puytinllapachu, allinpichu kanchik manaqachu mana nir. 16 Chaqa
Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin:
“Manami mayqanpis, Dyus yarpuyashantaqa yaĉhayta puytinchikllapachu.
Chaymi mayqanpis paytaqa mana imatapis kaynu kaynu ruray nir yaĉhachiytaqa puytinchikllapachu”
Piru ashwan nuqanchikkunaqami Santu Ispiriturayku, Amitunchik Je-
sucristo imanutaq yarpun, chaynu yarpur intrakayta puytinchik Tay-
tanchik Dyuspaqqa.

3

Pablumi masta yaĉhachikun uk yarpuyla kananllapapaq

1 Kriyiq masiykuna, Jesucristupi allita kriyinaykillapapaq nuqa
yaĉhachishurllapaqa, manami Jesucristupi kriyiqta yupaychu willashu-
rayllapa. Ashwanmi imanutaq taksha wamritumataqa kusa shu-
maqlata willar ima intrachinchik, chaynumi yaĉhachishurayllapa Jesu-
cristupaq allita intrakanaykillapapaqqa. 2 Chaynumi qamkunataqa
kusa shumaqlata yaĉhachishurayllapa, imanutaq uk ñuñuq wamritu-
mataqa, lichilata upyachir mana jwirti mikuyta qaranchikchu chaynu.
Chaqa qamkunaqari, jwirti mikuyta mana mikuyta puytiq yupay,
manaraq allita intrakaytaqa puytiraykillapachu. ¡Chaynullami kanan-
mapis manaraq puytinkillapachu! 3 ¡Chaqa qamkunaqa imanutaq chay
mana kriyiq runakuna kawsan, chaynullaraq kawsankillapa! Chaymi

qamkunapura inbidyanakur, ukmanta willanakur ima tarqa ¿manachu unay kashaykillapanulla kawsayankillapa? 4 Chaymi kaynu ninakunkillapa: “Nuqaqami Pablo yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Nataq uknikillapaqa nin: “Nuqa-shuypaqa Apolos yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Chaynu ninakur kawsarqami, imanutaq unay kawsayashaykillapanulla kawsayankillapa.

5 Ma tapushaykillapa: ¿Apoloswan, nuqa Pabluqa imataq kanillapa kusalata ukniyllapapi ukniyllapapi yarpupakunaykillapapaqqa? Chaqa nuqakunaqami Dyuspa sirbikuqninkunala kar, Jesucristupaq yaĉhachishunillapa paypi kriyinaykillapapaq. Chaymi Amitunchik imatami ruranayllapapaq nimashanllapanullami ruranillapa. 6 Chaymi Tayta Dyusqa qamkunaman puntata kaĉhamaran yaĉhachishunayllapapaq. Chaynuqami, uk simillitata tarpukuq yupayna karay. Nataq Apolostashuypaqa Tayta Dyusqa niran, chay yaĉhachishushayllapata mas allita yaĉhachishunanllapapaq. Chaynu mas yaĉhachikurqami Apolosqa chay tarpushay simillitata parquq yupayna karan. Piru chay simillitata winachiq chay-shuypaqami Tayta Dyus karan. 7 Chaynu katinmi, tarpuq chay, chaynulla parqukuq chaymapis yanqa rikar ima ruranayllapalapaq kanillapa. Piru tukuyta rikar winachiq chayqami Taytanchik Dyus payla. 8 Chaymi chay tarpukuq yupay yaĉhachikuq chay, chaynulla chay parqukuq yupay yaĉhachikuqmapis, chaylla kanillapa Tayta Dyuspaqqa. Piru chaynu katinmapis Tayta Dyusmi maydiyaqa imata rurashayllapanulla, allinta rurasha katiyllapaqa, allintami rurashaykillapa nimanqallapa. Piru mana allinta rurasha katiyllapaqami, mana allintachu rurashaykillapa nimanqallapa. 9 Piru nuqakunaqami Dyuspaqqa chaylla sirbikuqninla kanillapa. Chaymi qamkunapis Dyusllapaq kar, chay ĉhakra tarpukasha chay yupay, chaynulla chay wasi llutakaq qallarisha chay yupay kankillapa.

10 Nuqatami, Tayta Dyusqa uk kusa allita llutakuqta yupay akrar kaĉhamaran, Jesucristupaq puntata yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi nuqaqa imanutaq wasita shachinapaqqa puntataqa simintuta itanchik, chaynumi simintuta itaq yupay Jesucristupaq yaĉhachishurayllapa. Chaymi chay simintu itashaypa ananpina ukkunaqa llutakuyan. Piru chaynu llutakurqami, allita yarpur llutakunqa, allintachu llutakuyan manaqachu mana nir. 11 Chaqa uk llutakuq karmapismi, llutakunanpaqqa manana kambyayta puytinnachu chay simintu itakashataqa. Chaqa chay simintu itakasha chayqami, Jesucristo. 12 Chaymi kay llutakuq qallarishanpa ananpiqa, allinta yaĉhachikuqkunaqa llutakuyta puytinqa uruwan, platawan, kusala shumaq rumikunawan ima. Chaynullami chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa rurayta puytinqa qirulawan, shukchalawan, pajakunalawan ima. 13 Piru chay tukuy imanu yaĉhachikushanchikkunatami Dyus, jwisyu diyapiqa rikar yaĉhanqa ninawan. Chaymi chay ninaqa chay allinta yaĉhachikusha chaytaqa mana imanachinqapischu. Piru chay mana allinta yaĉhachikusha chaytashuypaqa limpu rupachir chinqachinqa. 14 Chaymi chay mayqan kusa allinta yaĉhachikusha katin, ninamapis mana imanachitinqa, Tayta Dyusqa allintami rurashayki ninqa. 15 Piru mayqanpis mana allinta yaĉhachikusha katin, chay yaĉhachikushanta limpu nina rupachitinshuypaqa, tukuy chay yaĉhachikushankunaqa limpu tukukanqa. Ashwan

chay yaĉhachikuq chaylami kriyishanraykula washakanqa nina
rurimanta alsakaq yupaylana.
16 ¿Manachu qamkunaqa yaĉhankillapa Dyuspa wasin yupay kankillapa
nirqa? Chaynulla ¿manachu yaĉhankillapa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun
qamkunapi kawsan nirqa? 17 Dyuspa wasin kaqkunaqami, kusala
shumaq, kusala allin ima. Piru chaynu, Dyuspa wasin yupay katkil-
lapa, mayqan mana allita kriyiq shamur, kriyishaykillapamanta chiqan-
chashutinllapaqami, chayta rurashanllaparayku Tayta Dyusqa kusala
mana allinta rurar tukchinqa. Chaqa Dyuspaqqami qamkunaqa kusala
shumaq allinla wasin kankillapa.
18 Amami qamkunalla yaĉhayashaykipi kunfyakar ingañakankillapachu.
Qamkunamanta mayqannikillapa chay runakuna yaĉhayashanta
yaĉhakusha karqa, ama chay yaĉhayashaykipi kunfyakarchu, Tayta
Dyuslapaq yarpunkimanllapa. Chaynu karqami Tayta Dyus
yanapashutinllapa chiqap yaĉhaqpaqna tikrakankillapa. 19 Chaqa
mayqanpis runa yaĉhayashanta yaĉhakusha kaqqami Dyuspaqqa mana
kanman yupay. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:
“Kusata yaĉhaq kar, mas imakunatapis rurayta puytini niqkunatami,
Dyusqa mana chay yarpuyashannu ruranapaqqa dijanchu”.
20 Chaynullami ninpis:
“Amitunchikmi yaĉhan, chay kusa yaĉhaq kani niqkunapa yarpuyninqa
yanqa mana kanman yupay” nir.
21 Chayraykumi, qamkuna runapa yaĉhayninta yaĉhakurqa, ama
ninkillapachu, paywan kar kusala yaĉhaq ima kani nirqa. Chaqa
Tayta Dyus tukuy imapa amunwanna karqa, ¿imapaqta yanqa
runakunapi yarpupakunkillapa? 22 Chaqa yaĉhashanchikllapanu nuqa
Pabluta, Apolosta, chaynulla Pedrutapismi Tayta Dyus kaĉhamaranllapa
qamkunata yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi sirbishuqnikillapa
kanillapa. Chaynullami tukuy kay pachapi kaqta, kawsayta,
wanuyta, kanan diyata, maydiyatapis pay qumashanchikllapa.
Chaymi Cristuwanna karqa ama mas imakunapaq yarpupakurnachu
kawsashunllapa. 23 Chaqa qamkunaqami Cristupana kankillapa. Nataq
Cristo-shuypaqa Tayta Dyuspana.

4

Pablumi yaĉhachikun apustulkunata kasunanllapapaq

1 Qamkunami riqsimankimanllapa Jesucristupa
yaĉhachikuqninkunalapaq. Chaynulla riqsimankimanllapapis
nuqakunataqami akramashallapa, Tayta Dyus unaymanta-pacha
imanu washamanallapapaq payla yarpushanta yaĉhachikuq kanillapa,
nir. 2 Piru nishaykillapa: Mayqantapis uk mantaqnin imata
ruranapaq nir akratinqa, chay akrakasha chayqa imatapis karanlata
ruran. 3 Chaymi nuqamataqa, Tayta Dyus mantamaqniy kar,
akramaran paypaq yaĉhachikunaypaq. Chaymi nuqaqa karanlata
rurasha katiy, qamkuna, chaynulla chay mantakuqkunamapis
mana nimayta puytinqallapachu mana allinta rurashayki nirqa.
Chaynulla manami nuqallamapis allintami rurayani, manaqa mana
allintachu rurayani nikayta puytinichu 4 Piru yarpuyniypiqami mana
uchayjunchu kani. Chaynu nirqami, mana nishunayanillapachu
Dyuspaqqa kusala allin kar mana uchayjunnachu kani nirqa. Chaqa

imanu katiymapismi, Amitunchik Jesucristo rikar yaĉhamaqniyqa.
5 Chayraykumi, chay tukuy imamanta rikamaqninchik manaraq
ĉhamuyatinqa, amaraq nuqanchikkunalla rikar yaĉhanakushunllapachu.
Ashwanmi yaraskishunllapa Amitunchik Jesucristo shamur,
chay tutaparaqllapi kar pakaplla tukuy rurashanchikkunata,
yarpuyashanchikkunamatapis shutiman rikarichinankaman. Chaymi
chaypiraq Tayta Dyusqa imanu imanu kanallapapaq nir, pay
munashanlata rurashakunataqa kusata alabamashunllapa.

6 Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami byinnikillapapaq
willashunillapa Apolospaq, nuqallapaq willashurllapaqa. Chaynu
nuqakunallapaq willashurllapaqa intrachishunayanillapa imanutaq
nuqakuna Dyus nitin iskribikashanta allitana intrakar kawsanillapa
chaynu kanaykillapapaq. Chaynu karqami, allitana intrakar,
manana ukpaq allinta rimar, ukpaq-shuypaqa mana allintaqa
rimayankillapanachu kanqa. 7 ¡Ma nimayllapa! ¿Mayqanllaqachu yanapar
wakinkunamanta kusa mas yaĉhayniyjunpaq tikrashuyanqallapa?
¿Manachu tukuy yaĉhaynikillapataqa Dyusmanta aypashaykillapa?
¡Dyusmantami aypashaykillapa! Chaynu katin-ari ama qamkunalla
yaĉhaynikillapata tarisha yupay yarpunkillapanachu.

8 Chaynullami manana nuqakunata ministimarllapanachu, qamku-
nalla kusala yaĉhaq, kusala mantakuqkuna yupayna tukunkillapa. Piru
manami chaynuchu kankillapa. Chiqapmata chaynu mantakuqkuna
kankimanllapa, nuqakunapis pullaykillapa mantakunayllapapaq.
9 Chaqa nuqakuna apustulkunataqami yarpuchimanllapa, Tayta
Dyusqa tukuylamanta ikikaqpi dijamashallapa, uchayllaparayku
wanunayllapapaq yupay. Chaynullami kusata qischakar imaqa
tukuylapaq, angelkunapaq, chaynulla runakunapaq imaqa, kusala
rikakuypaq yupay katiyllapa rikakumanllapa. 10 Nuqakunaqami,
Cristupaq yaĉhachikutiyllapaqa, yaruyashapaq yupay rikamanllapa.
Nataq qamkuna-shuypaqa, Cristupaq yaĉhakushaykillaparaykuqa,
kusala intrakaqkunapaq riqsikankillapa. Chaynulla nuqakunaqa
kusala litalla kaymanllapa yupay riqsikanillapa. Nataq qamkuna-
shuypaqa kusala jwirti kayankillapa kanman yupay kankillapa.
Nuqakunaqami kusala disprisyadu kanillapa, qamkunata-shuypaqa
kusalata rispitar munashunllapa ima. 11 Kanankamanmi nuqakunaqa
mallaqpaq, yakupaq, chaynulla mudanayllapa mana katin ima
kusalata qischakanillapa. Runakunamapismi qischamanllapa,
chaynulla manami nuqakunallapaq wasiyjun imachu kanillapa.
12 Kusalata trabajarmi imanulapis kawsanillapa. Runakuna
kusalata jurapamatinllapamapismi, paykunataqa kusala allinta
rikanillapa. Chaynullami mana allinta ruramananllapapaq ikiyllapapi
puritinllapapis allinlata rurar shachinakunillapa. 13 Kusala mana
allinta willamatinllapamapismi nuqakunaqa allinlata paykunataqa
willanillapa. Chaynulla kanankamanmi imanutaq uk runamaqa
wasinta pichar, chay pichakushanta itakun, chay picha itakukashata
yupaymi rikamanllapa.

14 Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami iskribimuni
qamkunata intrachishunayllapapaq. Manami kusa mana allinta
rurayashaykillaparayku pinqashunaypaqchu willashunillapa. Chaqa
kusalatari munashunillapa chiqap wamraykunata yupay. 15 Chaymi

nishaykillapa: Michka dyis mil (10,000) yaĉhachikuqkuna Cristupaq
yaĉhachishutinllapapis, manami kusa achka taytayjun yupayqa kayta
puytinkillapachu. Chaqa nuqami taytaykillapa yupay kani, Jesucristupa
shumaq rimayninta puntata willar yaĉhachishushayllaparayku.
16 Chaymi kusalata rugashunillapa, imanutaq nuqa kani chaynula
kanaykillapapaq. 17 Chayraykumi Amitunchik Jesucristupi allita
kriyiq masiy, kusala munashay Timoteuta kaĉhamuni. Chaqa
paytami Jesucristupaq willatiy puntata kriyishanrayku, wamray.
Paymi intrachishunqallapa Jesucristupi imanu kriyiq kar, mayta
kriyiqkunaman yaĉhachikuq rirpis, yaĉhachikuni nir.
18 Qamkunamanta wakinnikikunaqami, nuqaqa mana
shamuyashaqnachu rikashuqllapa nirqa, kusalata alabakar ninkillapa:
“Pablumantaqami nuqanchikkunaqa kusa mas yaĉhaq imana
kanchikllapa” nir. 19 Piru Amitunchik munatinqami, mana tardarchu
shamushaq rikashuqllapa. Chaymi chaypiraq rikashaq chay
nuqamanta kusa mas nir yarpuqkunataqa, mabir chiqaptachush Dyus
munashannu rurayan, manaqachu rimayanla kusa kani nirqa. 20 Chaqa
mayqanpis Dyus munashanta ruranarqa, tukuy shunqunchikwan allita
kriyisha kar, rurayta puytinchik. Manami yanqa rimarlachu Dyus
munashantaqa rurayta puytinchik. 21 ¿Imanutataq munankillapa:
Rikashuqllapa shamurqa qiruwan maqaq yupay anyashuqnulla
willashunayllapata, manaqachu munashurllapa kusala shumaqta
willar intrachishunayllapata ima?

5

Kriyiq masinchik uchakurlla kawsatinqa ama pullaqa kashunllapachu

1 Yaĉhashami kanillapa, qamkunamanta ukqashi, maman tukuqta
warmikusha nir. Chaynuqami kusala pinqaypaq mana allinta rurar
uchakusha. Chaqa chay mana kriyiqkunamapis, manami chaytaqa
ruranllapalamapischu. 2 ¡Piru uknikillapa chaynu uchakusha katin-
mapismi, mana imapis pasasha kanman yupay, qamkunaqa kusana
kani ima nir tankillapa! Ashwanmi chay runa uchakushanpaq yarpur
kusata kwashayar ima, chay mayqanĉhi uchakusha chaytaqa qamkuna-
manta itakushana kankimanllapa.
3 Chaymi nishaykillapa: Nuqa qamkunawan mana pulla karmapis,
yarpuyniypiqa qamkunawan pulla kani, michka mana nuqa nuqalla
chaypi karmapis. Chayraykumi, chay qamkunamanta uknikillapa
uchakusha chaypaqqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishana kani
kastigakashana kananpaq. 4 Chaymi chay runa uchakushanpaq par-
lanaykillapapaq tantakatkillapaqami, nuqa mana chaypi karmapis
yarpuyniypiqa pullaykillapa kashaq. Chaynullami Amitunchik Jesu-
cristo pudirninwan yanapashunqallapa shumaqta parlanaykillapapaq.
5 Chaynu allita parlarllapa, chay runataqa qamkunamanta itakur,
Satanaspa makinpina dijankillapa. Chaynuqami, kusata qischakar
imaqa, kwintata qukanqa. Chaymi imapaqraq chaynu uchakuray
nir, chay uchakushanta dijatinqami, maydiya Amitunchik Jesucristo
shamutinqa, chay runaqa washakashana kanqa.
6 Chayraykumi nishaykillapa: Manami allinchu wakinninchikkuna
uchakutin, chay uchakushanta mana kwintachar, kusami kanillapa
ima ninallapapaqqa. Chaqa yaĉhashanchikllapanu, imanutaq tantata

ruranapaqmaqa pitila libadurata itashamaqa, chay tantapaq chaytaqa
limpula saksachin. 7 Chaynu katinmi, chay libadura byijuyasha yu-
pay, uchakuchishunaqllapa chaytaqa qamkunamanta itakur, ashwan
chay mana libadurawan rurakasha turtilla yupayna kidayllapa. Chaqa
chiqaptaqami Dyuspaqqa chaynu kankillapa. Chaynu karmi, imanutaq
Pascua fyistapi mikunchik mana libadurayjun turtilla yupayna kayl-
lapa. Chaqa Jesucristumi uchanchikllaparayku wanushana, Pascua
fyistapi uk uyshitata wanuchir mikunchik chay yupay. 8 Chayraykumi,
Pascua fyistapi mana libadurayjun turtillata mikuqllapa, chay yupayna
kashunllapa. Chaynu karmi imatapis allinta, chiqap kaqlata rurashunl-
lapa, mana chay libadura byijuyasha yupay mana allinkunata imachu.
9 Ukniykuna, nuqaqami chay uk kartaypi iskribishurllapaqa, nishu-
rayllapa, amami chay ukwan ukwan punur, mana allinta ruraqku-
nawanqa tantanakunkillapachu nir. 10 Chaynu nishurllapaqa, man-
ami nishunarayllapachu, chay mana kriyiqkunamanta tukuy tyim-
pupaq chiqanchakankillapa nirqa. Chaqa paykunaqami, ukwan uk-
wan punullapa, kusalata imakunata munanllapa, suwakunllapa, chay
yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa ima. Chaqa kawsayarl-
laqami, mana tukuy tyimpupaq chiqanchakayta puytinchikchu chay
mana kriyiqkunamantaqa. 11 Ashwanmi chaynuqa willashurayllapa,
chay kriyiq masinchikllapa yupay tukur, chaymanta ukwan ukwan
punur, kusalata imakunata munayan, yanqa dyus nishanllapakunata
adurayan, kusala kwintastiru, maĉhalun, suwakuqkuna ima, chayku-
nawan ama piĉhunakunaykillapapaqchu. Chaynu runakunawanqami, ama
imata ruranaykillapapaqmapis parlankillapa, chaynulla amami pul-
laqa mikunkillapalamapischu.
12-13 Chaqa manami nuqaqa chay mana kriyiqkunata rikar yaĉhar,
mana allinta rurashaykiraykumi kastigakashana kanki niyta puy-
tinichu. Ashwanmi tukuy paykunataqa Tayta Dyusla rikar yaĉhanqa
imata rurashantapis. Piru qamkunaqami kriyiqkuna kashaykilla-
parayku qamkunapura allita rikanakur yaĉhayta puytinkillapa. Chaymi
chay uchakuqlla chaytaqa itakuyta puytinkillapa qamkunamantaqa.

6

Kriyiqpuraqa ama dinunsyanakushunllapachu

1 Qamkunamanta, uknikillapa kriyiq masinwan piñachinakutin imaqa,
¿imapaqtaq rinkillapa chay mana kriyiq jwiskunata willaq, paykuna
rikar yaĉhananpaqqa? Chay mana kriyiq jwiskunaman rinaykillapa-
mantaqa, ¿manachu qamkuna kriyiqpuralla, ima katinpis parlar shu-
maqchayta puytinkillapa? 2 ¿Chaqa manachu yaĉhankillapa Dyuspi kriy-
iqkunaqami maydiyaqa, tukuyta rikar yaĉhayanqa imanu katinllapapis
nirqa? Chaynu tukuyta rikar yaĉhanaykillapapaq karqa, ¿ima manachu
puytinkillapa, chay qamkunapi ima pasashanta parlar shumaqchay-
taqa? 3 ¿Manachu yaĉhankillapa nuqanchikkunaqami angelkunamat-
apis rikar yaĉhayashunllapa imanu katinllapapis nirqa? ¡Chaynu kat-
inmi, ashwan kay nuqanchikkunapi ima pasatinmaqa dasla rikar shu-
maqchayta puytinchikllapa! 4 Chayraykumi qamkunallapi ima pasasha
katinmapis, ¿imapaqna chay mana kriyiq, mana allita rikar yaĉhaq
jwiskunamanqa rinkillapa? 5 Kaytaqami kaynuqa willashunillapa pin-
qakur amana chaynuta ruranaykillapapaq. ¿Chaqa manachu uklamapis

qamkunamanta kan, uk kriyiq masin imanu katinpis shumaq parlar
shumaqchananpaqqa? 6 Piru kriyiqpuralla piñachinakurqa, ¿imaraykutaq
chay mana kriyiq jwiskunaraq rikar yaĉhananta munankillapa?
7 ¡Nishaykillapa! qamkunamanta kriyiqpuralla imalapaq piñachinakur
mana kriyiq jwiskunaman qayachinakur imaqa, kusala pinqaypaqta
kawsankillapa. Ashwan uknikillapa piñachishutinllapa, manaqa in-
gañashutinllapamapis, kriyiq kashaykillaparayku, uyarala kankimanl-
lapa. 8 Piru ashwan qamkuna uyarala kanaykillapamantaqa, uknikilla-
pata mana allinta rurayankillapa, chaynulla ingañayankillapa ima.
9-10 ¿Manachu yaĉhankillapa chay mana allinta ruraqkunaqa, Dyus
mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytinqallapachu nirqa?
Chaqa chay ukwan ukwan punuqkuna, yanqa dyus nishanllapakunata
aduraqkuna, warmi, manaqa runa karmapis kasarashana kar,
chaymanta ukwan punuqkuna, uk runa warmi yupay tukuqkuna,
runapuralla punuqkuna, suwakuqkuna, imakunata munapakuqkuna,
maĉhaqkuna, chaynulla chay kwintastirukuna, llullakurla imanta
tarikuqkuna imaqa, Tayta Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta
puytinqachu. Chayraykumi ama ingañakankillapachu maydiyaqa Tayta
Dyuswan pulla kashaq nirqa. 11 Qamkunamanta wakinqami, unayqa
chaynu kaq kankillapa. Piru kananqami, Amitunchik Jesucristo
uchaykillapapaq wanushanrayku Tayta Dyusqa llakipar, mana
uchayjunpaqnachu riqsishushallapa. Chaymi kananqa Santu Ispiritu
yanapashutinllapa allinkunalata rurar, Tayta Dyuswan pullana kayta
puytinkillapa.

Imatapis Dyuslapaq rurashunllapa

12 Imanupiqami wakinqa ninllapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyishayl-
laparayku tukuy imatapis ruranayllapapaq kani nir. Chaynu kat-
inqa tapushaykillapa: ¿Chay tukuy munashaykillapanulla rurashaykil-
lapaqachu imallapiqa yanapashunllapa? ¡Manami! Chaqa manami
allinchu chay mana allin kaqkunaqa, pay munashannullata rurar
uchakuchimanapaqqa. 13 Chaynulla ninllapapis: Mikuyqami paĉhayta
untachinanpaq. Chaynulla paĉhay-shuypaqa mikuywan untananlapaq
nir. ¡Chiqaptami chaynu! Piru nishaykillapa maydiyaqami Dyusqa
ishkantinta chinqachinqa. Chaynullami ninllapapis, kwirpunchikpis
yanqalla kashanrayku, allin ukwan ukwan ima pununapaq nir. Piru
manami chaynuchu, ashwanmi kwirpunchikqa Amitunchik Jesucristu-
lata sirbisha ima, paypis kwirpunchikpi kawsananpaq. 14 Chaynu
Amitunchik kwirpunchikpi kawsashanraykumi, imanutaq Tayta Dyus,
Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, chaynul-
lami nuqanchikkunatapis wanushallapamapis pudirninwan kawsachi-
mashunllapa.
15 ¿Manachu yaĉhankillapa kwirpunchikllapaqa Cristupa kwirpun
nirqa? ¿Chaynu Cristupa kwirpun katinqachu, allin kanqa chay
kwirpunchikllawan rir uk warmi waynasapawan pununapaqqa?
¡Manami! 16 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:
“Runawan warmi pullachakarqami, ishkantinqa uk kwirpulana
yupay kidanllapa” nir. Chaymi qamkunamanta mayqanpis uk warmi
waynasapawan punurqa, chaynu mana allinta rurarmapis, uklapaqna
tikrakayanllapa. 17 Nataq nuqanchikkuna-shuypaqa, Amitunchik

Jesucristupi kriyishanchikrayku, paywanqa uk yarpuylapaqna tikrakanchikllapa.
18 Chaynu katinqa, chay ukwan ukwan punur kusa saqrata uchakunaykillapamanta chiqanchakayllapa. Chaqa chaynu uchakuymi kwirpunchikpaqqa kusala mana allinchu, wakin uchakunamantaqa. Chayrayku mayqan ukwan ukwan punur uchakuqqami, paypa kwirpunllapaq kusala saqrata uchakuyan.
19 ¿Manachu qamkunaqa yaĉhankillapa kwirpuykillapaqa, Dyus Santu Ispiritunta qushushanllapapa wasin nirqa? ¿Chaynulla manachu kwintata qukankillapa Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunapi kawsan nir? Chaqa qamkunaqa, manami kwirpuykillapapaqa amunchu kankillapa. 20 Ashwanmi Dyuspana kankillapa, Wamran Jesucristuwan rantishushanllaparayku. Chaynu paypana karqa, tukuy kwirpuykillapawan allinlata rurar Dyuslatana aligriyachiyllapa.

7

Pablumi yaĉhachikun masayjun mana masayjun kaqkunapaq

1 Qamkunami uk kartata iskribimar tapumaraykillapa. ¿Allinchu kanqa uk runa warmikunanpaqqa? nir. Chaypaqmi kananqa willashaykillapa. Allinmi kanman uk runa ama warmikunanpaqqa.
2 Piru ama ukwan ukwan punur uchakunanllapapaqqami warmipis, ullqupis masayjun kananpaq allin. Chaynu karmi runaqa warminlawanna kawsanqa, chaynulla warmipis runanlawanna kawsanqallapa. 3 Chaynu karmi, warmi chay, ullqu chaypis masayjun kashanta yarpur, ama kwirpunta miĉhanakurchu pulla shumaqta kawsanqallapa. 4 Chaqa uk warmi masayjunna karqa, manami payqa kwirpunpa amunnachu, ashwan kwirpunqa runanpaqna. Chaynullami runapis masayjunna karqa, manana kwirpunpa amunnachu, ashwanmi kwirpunqa warminpaqna. 5 Chaynu katinmi, chay warmi chay, chaynulla chay ullqu chaymapis mana miĉhanakuyta puytinqachu pununanllapapaqqa. Piru imanupiqa pulla punuyashanllapamantaqa, allita parlar ayka diyallataqa mana pulla punur gwardakar ima Dyusman mañakunayarqa, rurayta puytinqallapa. Chaymantami qashan pullachanakunqallapa. Imanupiqakish Dyusman mañakunaykillapapaq gwardakasha kanillapa niyar, mana kwirpuykita tantyakachiyta puytitkillapa, Satanasqa dasla imakunapi ukwan uchakuchishunmanllapa.
6 Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami mantashuqllapa yupay nishuyanillapachu warmikunkillapa ima nirqa. Ashwanmi tukuy kaykunaqa qamkunapina kanqa. 7 Chaqa nuqapa yarpuyniymantaqami, kusala allin kanman nuqa yupay mana warmiyjun kar, kusala allinta kawsanaykillapapaq. Piru Tayta Dyusmi tukuyta yanapamashanchikllapa wakinqa warmiyjun kanapaq, nataq wakintashuypaqa mana warmiyjunchu kanallapapaq.
8 Chaymi chay musukuna manaraq warmiyjun kaqkunata, chay warmi shipashkuna manaraq runayjun kaqkunata, chaynulla chay byuda kaqkunataqa nini, ama masayjunnachu kar, nuqa yupay kananllapapaq. 9 Piru imanupi masayjun kanayarllapaqa, kasarayllapa. Chaqa manami allinchu mayqanpis masayjun kanayar, mana masakur uchakunanpaq yarpurla kawsananpaqqa.

10 Piru tukuy chay warmiyjun, runayjun kaqkunatami kaynu
nishaykillapa: Mayqan warmipis masayjunna karqa, runanlawanna
kawsar amana dijanqanachu. Kaytaqami kaynu nishunillapa mana
nuqapa yarpuyniymantachu. Ashwanmi willashunillapa Amitunchik
Jesucristo chaynu nir mantakushankunamanta. 11 Chayrayku, imanupi
uk warmi runanta dijarqa, mananami ukta runakuyta puytinqanachu.
Piru imanupi runayjun kayta munarqa, runanllawan shumaqchanakur,
purinqallapa. Chaynullami runapis warmintaqa ama dijanqanachu.

12 Kananqa willashuyllapata munani nuqa intrakashaymanta, Ami-
tunchik Jesucristo kay pachapi kar mana chaynu yaĉhachikusha kat-
inmapis. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warmiyjun kanman, chay-
manta chay runaqa, Jesucristupi kriyiq tikrakatin, chay warminqa
mana kriyinanmanchu. Piru chay warminqa mana kriyinarmapis
runanta munar ima mana dijanatinqami, chay kriyiq runanqa mana
dijarchu payllawan kanqa. 13 Chaynullami uk warmipis runayjun
kanman, chaymanta chay warmiqa, Jesucristupi kriyinman. Piru
chay runan-shuypaqa mana kriyiyta munarmapis, warminta munar
mana dijanatinqa, chay warminqa ama dijarchu payllawan kawsanqa.
14 Chaynuqami chay runa mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yana-
panqa, warmin kriyiq tikrakashanrayku. Chaynullami uk warmi mana
kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa runan, kriyiq kashan-
rayku. Chaynu shumaqta mana dijanakur ima kawsatinllapaqami,
Tayta Dyusqa wamranllapakunatapis llakipar shumaqchanqa. Piru
dijanakur ima kawsatinllapa-shuypaqa wamranllapamapis mana shu-
maqchakashachu kanqa Dyusmantaqa.

15 Piru imanupi chay kriyiqkunamanta, warmi mana kriyiq kar
runanta dijanayanman, chaynullapis imanupi ullqu chay mana kriyiq
kar, warminta dijanayanman. Chaynuta ruranarqami mayqanninpis
ruranqa. Chaynuqami, chay kriyiqqa warmi kar, manaqa ullqu
chaymapis paylana kidar shumaqtana kawsanqa. Chaqa Tayta
Dyusqami qayashushallapa, shumaqlana kawsanaykillapapaq, amana
maqanakur imanachu. 16 Chaqa qam kriyiq masiy, runayki dijashur
rinatin, mana dijanarqa ¿imanutaq yaĉhanki qamrayku runayki
washakayanqa nirqa? Chaynulla kriyiq masiy, warmiki dijashur rinatin
mana dijanarqa, ¿imanutaq yaĉhanki qamrayku warmiki washakayanqa
nirqa? Chayraykumi rinatinqa dijayllapa rinqa.

17 Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqannikillapapismi imanu
kanaykillapapaq Amitunchik Jesucristo akrashushallapa chaynullami
kawsankillapa. Chaynulla imanutaq Tayta Dyus chayraq paypaq
akrashutinllapa karaykillapa, chaynulla kar kuntintakayllapa. Kaynu
nir tukuy maylawpi kaq kriyiqkunatapis willani. 18 Chaymi mayqan
Israelmanta kar, chay siñal kustumrita rurashana katin, Tayta Dyus
qayasha katinqa, chaynullana kanqa. Chaynulla mayqan mana Israel-
manta kar, manaraq chay siñal kustumrita rurasha katin Tayta Dyus
qayasha katinqa, chaynullana kar amana ruranqanachu. 19 Chaqa
manami chay siñal kustumrita rurasha kar, manaqa mana chay siñal
kustumrita rurasha karlachu Tayta Dyuspaqqa allinqa kanchik. Ash-
wanmi imanu kashanchiknulla Tayta Dyustaqa chiqapta kasur, mu-
nashannullaqa kawsayta puytinchik. 20 Chaymi mayqanpis, imanula

katinpis Tayta Dyus qayar imanu kananpaq niran, chaynullana kar
kuntintakanmanllapa.
21 Imanupi qam uk runapa sirbikuqnin katki, Jesucristo qayashutinqa,
amami yarpupakunkichu sirbikuqmi kani nirqa. Ashwanmi chayllapi
kidanaykipaq karqa, kidanki. Piru imanupi chay sirbikuyashaykimanta
lluqshinaykipaq yupay katinqa, ama tardarchu lluqshinki, amana sir-
bikuq kanaykipaq. 22 Chaymi mayqanpis uk runata sirbiq katin,
Amitunchik Jesucristo paypi kriyinanpaq qayasha katinqa, manana
runapa sirbiqnin yupaynachu kar, ashwan Cristupa sirbiqninlana
kanqa. Chaynullami uk runa mana mayqantapis sirbiyatin, Jesu-
cristo qayatinqa, chay runaqa kananqa Amitunchik Jesucristo mu-
nashanlatana ruranqa, uk sirbiq yupayna. 23 Chaqa Tayta Dyusmi
qamkunataqa, Wamran Jesucristo wanushanwan rantishushallapana.
Chayraykumi manana uk runa yarpuyashankunata kasurnachu, ash-
wan Jesucristupa sirbiqninlana kankillapa. 24 Chaynuqami kriyiq
masiykuna, qamkunaqa imanutaq karaykillapa chayraq Tayta Dyus
qayashutinllapa chaynullana kar kuntintakar, Taytanchik Dyustaqa,
paylatana sirbinkillapa.

Pablumi yaĉhachikun manaraq masayjun kaqkunapaq

25 Kananqa willashaykillapa, chay shipash manaraq runayjun kaqku-
napaq. Piru kayqami mana Amitunchik Jesucristo mantakushan-
mantachu, ashwanmi nuqa yarpushayllamanta. Chaynu karmapis
allin, Amitunchik Jesucristupi kriyiq katiy pay llakipar yanapamatin
rimashayrayku. 26 Chaymi allin kanqa, runa karpis ama warmikur,
chaynulla warmi karpis mana runakurchu payla kashannullana ki-
dananllapapaq. Chaqa kusala qischakay tyimpupinami kanchikl-
lapa. 27 Chaymi, qamkuna warmiyjun karnaqa, ama warmikitaqa
dijaynachu. Chaynulla chay manaraq warmiyjun kaqkunapis, ama
warmikuyllapanachu. 28 Chaqa nishaykillapa: Qamkuna kasararqami
mana uchakuyankillapachu Dyusmantaqa. Chaynullami uk shipash
kasararpis, mana uchakuyanchu. Piru chay qischakay tyimpuku-
napi kasarashakuna mana qischakananllapata munarmi, nini: Ama
kasaranmanllapachu nirqa.
29 Kriyiq masiykuna, nuqa chaynuta willashurllapaqami, kaynu
intrakanaykillapata munani: Jesucristo shamunanpaqqami, manana
achka tyimpunachu kidan nir. Chayraykumi warmiyjun kaqkuna,
chaynulla runayjun kaqkunamapis, manana masayjun yupaynachu
kar, Amitunchiklapaqna yarpur kawsanmanllapa. 30-31 Chaymi
mayqan llakirpis ama chaylapaqqa yarpunmanllapachu; kusa aligrila
kaqkunapis ama chaylapaqqa yarpunmanchu; chaynulla kay pachapi
kaqkunata rantir, kusala imayjun ima tikrakasha kaqkuna imamapis
amami tukuy chaykunalapaq yarpurchu; ashwan Amitunchiklapaq
yarpur kawsanmanllapa. Chaqa chay kusalata llakishanllapakuna,
aligriyashanllapakuna, chaynulla tukuy iman tarishankunaqami,
maydiyaqa limpu tukukanqa.
32 Piru chaynu nishutiyllapaqakish ¿chaqa imanutaq maydiyaqa
kayashaqllapaqa nir, yarpupakuyatkillapa? Amami chaykunapaq
yarpupakurchu, ashwan Amitunchiklapi yarpukur kawsayllapa. Chaqa
imanutaq uk manaraq warmiyjun runamaqa, Amitunchiklapaqna
yarpur, ashwan imanupis mas shumaqta ima paywan kayta

munan, chaynu kayllapa. 33 Piru nataq runa warmiyjun karqami,
kay pachapi kaq imakunapaq, warminta aligriyachinanpaq ima
yarpur, Amitunchiklapaqqa manana yarpunnachu. 34 Chaynullami
runayjun warmiwan, mana runayjun warmikunaqa mana
chayllatanachu yarpunllapa. Chaqa imanutaq chay byuda mana
runayjun kaqkuna, chaynulla chay shipash manaraq runayjun
kaqkunamaqa, Amitunchiklapaq yarpukunllapa. Paykunaqami
Dyuswan kusala mas shumaq kayta munanllapa kwirpunpi, chaynulla
yarpuyninpimapis. Nataq runayjun warmikuna-shuypaqa kay pachapi
imakunapaq, chaynulla runanta aligriyachinanpaq ima yarpunllapa.
35 Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami nishunayanillapachu
warmiqa amana runakunqanachu, chaynulla runa karmapis
amana warmikunkillapachu nirqa. Ashwanmi willashuyanillapa
byinnikillapapaq, allita intrakar kusala shumaqta Amitunchiklapi
yarpukurna kawsanaykillapapaq.
36 Chayraykumi mayqan runapa, uk warmi wamran kasaranan-
paq allinna katinqa, allita yarpunman taytanqa: Allinchu kasaranan-
paq, manaqachu mana nir. Chaymanta allita yarpur: Allinmi
kasarananpaq nirqa, kasarananpaq dijanqa. Chaqa chaynu wamranta
kasarachirqami, mana uchakuyanchu. 37 Piru uk runa payllamanta
allita yarpur, warmi wamranpaq ninman: Manami allinchu kasaranan-
paqqa nir. Chaynu rurarqami kusala allinta rurayan chay runaqa.
38 Chaynu nirqami nishunayanillapa: Mayqanpis warmi wamranta
qukunar, qukurqa allita rurayan. Piru mayqan, wamranta mana
qukurqami, kusala mas allinta rurayan nir. *
39 Nishaykillapa: Uk warmi kasarasha karqami, chay runanllawan
kawsanqa maydiya runan wanunankaman. Nataq maydiya runan
wanutin-shuypaqa, chay warmiqa paylana kashanrayku, Amitunchikpi
kriyiq, mayqan runawanpis kasarayta puytinqa. 40 Piru Dyuspa Santu
Ispiritun yanapamatin, chiqapta rimayani nir yaĉharmi kaynu nini:
Kusala shumaqmi kanman, chay warmiqa amana runakunanpaqchu
nir.

8

Amami uchakuchishunchu ukninchiktaqa

1 Kananqami willashaykillapa chay yanqa dyus nishanllapaku-
naman mikuyta ĉhurashanllapapaq. Wakinqami ninllapa: Chay
mikuykunataqami, mikunapaq kusala allin ima nir. Chaynu
yaĉharqami, imanupiqa kusana kani ima ninkillapa. Ashwanmi chaynu
yarpunaykillapamantaqa, chay ukninchikkunata llakipar masta
kriyinanpaq yanapanchik chay, kusala shumaqqa. 2 Piru imanupi
ukqa kusalata alabakananrayku ninman: Kusala yaĉhayniyjunmi kani
nir. Chaynu payllamanta alabakarqami, Dyus munashankunataqa

* **7:38** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Piru uk runa uk shipashwan parlashana kanman kasarananpaq. Piru chay runaqa paywan kayta kusalata munatin, chay shipash allinna warmin kananpaq katinqa, kasaranqa. Chaqa chayta rurarqami mana uchakuyanchu. 37 Chaynulla uk runa warmikunanpaq kayar, chaymanta paylla allita yarpur, mana warmikushaqchu, Dyusta mas allinta sirbinaypaq ninman. Chaynu rurarqami chay warmin kananpaq karan chay shipashtaqa paylana kananpaq dijar, kusala allintana rurayanqa. 38 Chaymi nini, uk runa uk shipashwan kasarananpaq parlashanwan kasararqa allinta rurayan. Chaynulla uk runa chay parlashan shipashwan mana kasararqami, ashwan kusala allinta rurayan.

manaraq riqsiyanchu. 3 Piru mayqanpis chiqapta Dyusta munatinqami,
Dyusqa paytapis wamranpaqna riqsinqa.
4 Piru chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata
ĉhurashanllapata mikushamapismi, mana imanachimayninchikllapata
puytinchu. Chaqa allita yaĉhashanchikllapanu, chay dyus nishanllapaku-
naqa, manami chiqap Dyuschu nir. Piru chiqap Dyusqami ukla, paymi
Taytanchik Dyus. 5 Chaqa wakinkunaqami ninllapa, unaq syilupi,
chaynulla kay pachapishi kan achka dyuskuna, chaynulla kusala achka
paykunata mantar rikaqkunapis nir. 6 Piru nuqanchikkunapaqmi
kan uk Dyusla. Paymi tukuypa Taytanchikllapa. Payraykumi imapis
kan. Chaynu katinmi nuqanchikkunapis payrayku kawsanchikllapa.
Chaynulla uklami Amitunchik Jesucristupis. Payraykumi tukuy
imapis rurakaran. Chaynulla payraykumi nuqanchikkunapis
kawsanchikllapa.
7 Piru tukuyqami manaraq kaytaqa allita yaĉhanllaparaqchu. Chaymi
wakin kriyiq masinchikkuna manaraq allita intrakaqkuna katin,
kriyishanqa litalla yupay. Chaynu kashanraykumi, chay yanqa dyus
nishanllapakunaman chay mikuykunata ĉhurashanllapata mikurqa
uchakusha yupay yarpunllapa. 8 Piru manami Taytanchik Dyusqa
mikushanchikraykuchu, shumaqpaqqa rikamashun. Chaymi chay
yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata mikur, chaynulla mana
mikurmapismi, paypaqqa chaylla kanchikllapa.
9 Nishushayllapanu: Qamkuna allita kriyiqkunami yaĉhankillapa
tukuy mikuyta mikunapaq allin nir. Piru chaynu yaĉharmapismi
kuytakankillapa chay wakin litalla yupay mana allita kriyiq ukn-
inchikkunamanta. Chaqa paykunaqami kriyinllapa chay yanqa dyus
nishanllapakunaman mikuyta ĉhurashanllapataqashi mana mikunapaq
allinchu nir. 10 Chaqa qam tukuy mikuy allin nir yaĉhar, chay
yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta ĉhurashanllapata sunsunulla
paykunapa naypanpi mikuyatki rikashurllapaqa, paykunapis munar
mikurqa uchakunmanllapa. 11 Chaynuqami qam uchakuchiyanki chay
kriyiq masikitaqa chay kriyishanmanta chiqanchakananpaq. ¡Amami
uchakuchinkichu! Chaqa Jesucristuqami paytapis washananpaq wanu-
ran. 12 Chaymi chay manaraq allita kriyiq masiki, chaykunataqa mana
ruranaypaq allinchu niyarmapis qamta rikashushanrayku uchakuyan.
Chaymi qamrayku uchakushanrayku, Jesucristupa naypanpiqa qamqa
kusala uchayjunna kayanki kanqa. 13 Chaymi nishaykillapa: Chay
manaraq allita kriyiq masiy, mana mikuyashan mikuyta naypanpi
mikur uchakuchiyayman. Chaynu mikur uchakuchiyani nir yaĉharqami,
mananari allinchu kanqa qashan naypanpi aychata mikur uchakuchi-
naypaqqa.

9

Pablumi yaĉhachikun Jesucristupa chiqap apustulnin kani nir

1 ¡Ma tapushaykillapa! ¿Nuqa, Jesucristupa apustulnin karqa,
manachu tukuy allin kaqtaqa rurayta puytiyashaq? Chaqa
nuqaqami Amitunchik Jesucristuta pay payllata rikasha kar,
paypaq chiqap apustulnin, chaynulla sirbiqnin ima kani. Chaymi
paypa apustulnin kar, yaĉhachishutiyllapa qamkuna kriyishaykillapa
Amitunchik Jesucristupiqa. 2 Imanupiqaĉhi wakinkunaqa mana

riqsimananllapachu nuqa apustul kani nirqa. Piru qamkunami
riqsimankillapa nuqaqa chiqap apustul kani nir, Amitunchik
Jesucristupaq yaĉhachishushayllaparayku.

3-4 Piru chaynu chiqap apustul karmapis, manami maydiyapis
mañashushallapachu kani ima ministishaypi yanapamanaykillapapaqqa.
Ashwanmi mana kubrarchu dibaldila yaĉhachishusha kanillapa, ama
yarpunaykillapapaq Pabluqami yaĉhachimanchikllapa gananananlapaq
nirqa. Piru chay nuqapaq mana allinta rimaqkunataqa kaynu nini:
Jesucristupa chiqap apustulnin karmi, yaĉhachishushayllaparaykuqa
dirichuyjun kanillapa qaramanaykillapapaq, yakituta upyachi-
manaykillapapaq nir nishuymanllapa nuqapis. 5 Chaynullami
nuqa munarqa puytiyman, uk kriyiq warmisitata warmikur pullay
apar rir yaĉhachikunaypaq. Imanutaq Pedro, wakin apustulkuna,
chaynulla Jesucristupa ukninkuna ruran chaynulla. 6 ¿Manaqachu
nuqa Bernabiwan ishkantiyllapaqa, tukuy ministishayllapataqa
nuqakunalla trabajar tarinayllapapaq kanillapa? 7 ¿Mayqan
suldadutaq sirbikuyarqa, ima ministishantaqa paypa qillayninllata
gastar rantinman? ¿Mayqan runataq achka ubata tarpurqa, chay
tarpushanmantaqa uk murinlamatapis mana mikuyanqa? Chaynulla
¿mayqantaq animalkunata purichiyar mana chay lichinta upyanman?

8 Kuytawkish chaynu nishutiyllapaqa, yarpuyashayta
willashuyashaqllapa nir yarputkillapa. Chaqa chaypaqqami
Dyus nitin, Moisespis mantakuyninpi iskribiran. 9 Moisés
mantakur iskribishanqami kaynu niyaq: “Trillakunaykillapapaq
karqami, ama chay animalpa shimintaqa shawankillapachu,
ama mikunanpaq” nirqa. Tukuy kaykunataqami, Dyusqa mana
animalkunalapaq yarpurchu niran. 10 Ashwanmi chaynuqa niran
nuqanchikkunapaqpis kusalata llakir ima intrachimanallapapaq.
Chaqa Moisés mantakur iskribishankunaqami niyaq: Mayqanpis
uk pachata yapur, chaynulla chay trillakuqpismi mana yanqallachu
chaytaqa ruran. Ashwanmi chay yapukushanmanta, chaynulla chay
trillakushanmantapismi imalataqa tarikur kawsananpaq ruranllapa.
11 Chaynu katinmi, nuqakunamaqa qamkunata Jesucristupaq
yaĉhachishurllapaqa, uk simillata tarpukuq yupayna kashayllaparayku,
tukuy ministishayllapataqa qamkunamanta aypanayllapapaq
kanillapa. 12 Nishaykillapa: Uk yaĉhachikuqkuna qamkunamanta
chay ministishanllapata aypatinqami, nuqakunamaqa ashwan kusa
mas dirichuyjun kanillapa qamkunamanta ima ministishayllapata
aypanayllapapaqqa. Piru manami imata ministishayllapalapaq
yarpurchu, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikurayllapa.
Imanupi chaylapaq yarpur yaĉhachikutiyllapaqa, wakinkuna rikar
nimananllapata: Wakkunaqami gananananlapaq yaĉhachikunllapa nir.

13 Qamkunaqami yaĉhankillapa Jerusalén pwiblupi Dyusta aduranan-
llapa wasipi mayqanpis trabajaqqami, chayman apashanllapakunawan
kawsayta puytin nir. Chaymi altarman ufrindapaq nir animalku-
nata apar wanuchitinllapamapis, mayqanĉhi altarpi kar bindisiqmi,
chay animalpa aychanmatapis mikuyta puytin. 14 Chaynullami Ami-
tunchikqa nishapis: “Mayqanpis nuqapi kriyir washakananllapapaq
yaĉhachikuqqami, chay yaĉhachikushanpaq ima ministishanpipis yanap-
atinllapa kawsanqa” nir. 15 Piru nuqa chay yaĉhachishushayllaparayku,

qamkunamanta ima ministishayta aypanaypaq kasha karmapis, manami imalatapis mañashushallapachu kani. Chaynullami kanan kay kartata iskribishurllapamapis, manami qamkuna imalataqa qumanaykillapapaq nirchu iskribishuyanillapa. ¡Ashwanmi qamkunamanta ima ministiyashayta aypanaypaq chaymantaqa, mas allinqa yaĉhachikuyarlla wanunaypaq karmapis wanuyman!

16 Piru chaynu, Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur mana imatapis kubrakur ima yaĉhachikurqa, manami kusala mas allin kani wakinkunamantaqa niyta puytinichu. Chaqa chaynu yaĉhachikunaypaqmi, Jesucristuqa akramasha. ¡Piru imanupi nuqa mana chaynu yaĉhachikutiy-shuypaqa, imaraq pasamanman! 17 Chayraykumi, nuqalla yarpur munashayllamanta yaĉhachikuq qallarisha karqa, yaĉhachikushaypaqqa tukuy ima ministishaytapis qumanaykillapapaq kankillapa nishuyaymanllapa. Piru ashwanmi Tayta Dyus chaynu yaĉhachikunaypaq nir akramashallana karan. Chaymi chaynu yaĉhachikurqa pay nimashanta rurar mana imalapaqpis yarpuyta puytinichu. 18 Chaynu apustul kashayraykumi Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur ima ministishayta qumanaykillapamantaqami, mana kwintacharchu yanqala yaĉhachikur imaqa ashwan kusalata aligriyani.

19 Piru nuqa, michka mana mayqanpa sirbiqnin karmapismi, ashwan kananqa tukuyta sirbiq yupayna tikrakasha kani. Chaynuqami tukusha kani, imanupis achka runakunata yaĉhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq. 20 Chaynullami nuqa Israel runakuna, Moisés mantakushankunata kasur kawsanllapa chaykunawan karqa, nuqapis paykuna yupay kar, chay mantakuykunata kasuq yupayna tikrakani. Piru chiqaptaqami mana chay mantakuykunawanchu kani. Nuqaqami chay mantakuykunata kasuq yupayqa karay, chay achka runakuna chay mantakuykunata kasur kawsaqkunata yaĉhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq. 21 Nishaykillapapis: Mana Israelmanta kaqkuna, Moisés mantakushankunata mana kasuqkunawan kar, paykunapa kustumrinllapawan katinllapamapismi, nuqaqa paykuna yupaylla karay. Chaynuqami ruraray paykunatapis yaĉhachitiy, Jesucristupina kriyinanllapapaq. Piru chiqaptaqami nuqaqa, Jesucristo nimashanta kasur, Dyus munashankunalata rurar kawsani. 22 Chaynullapismi, nuqa chay kriyiq masinchikkuna litallaraq yupay kar, manaraq allita Amitunchikpaq intrakaqkunawan karmapis nuqaqa, paykuna yupay tikrakani. Nuqaqami chaynuqa ruraray, paykunatapis yaĉhachitiy, allita kriyiqkunana kananllapapaq. Chaynumi tukuy imanu katinllapapis, paykuna yupay tukuray, imanullapis Jesucristupaq yaĉhachitiy kriyirna washakananllapapaq. 23 Tukuy kaykunataqami rurani, imanullapis Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachitiy, paykunapis kriyir washakatinllapa, Dyuspaqqa paykunawan pullana kanayllapapaq.

24 Qamkunami allita yaĉhankillapa, achka kallpaqkunamantami ganakur imalata aypananpaqqa tukuynin kallpanllapa. Piru tukuy kallpaqkunamantaqami ukla ganakun. Chaynumi qamkunapis Jesucristupi kriyishaykillaparayku, chay kallpaqkuna yupay naypaqman riyllapa, Tayta Dyus arnishushanllapata aypanaykillapapaq. 25 ¿Manachu yaĉhankillapa, mayqanpis pukllananpaq kamakarqa, tukuy arkaqkunataqa dijar pukllaq qallarin? nir. Chaymi pukllarqa ganakur,

imalataqa aypan ganakushanrayku. Chay ganakur aypashanqami,
lawril rapramanta uk kuruna kusala shumaq rurakasha, dasla ñutukuq.
Piru nuqanchikkuna aypanallapapaq chayqami, mana tukukaqchu.
26 Chaymi nuqaqa, mana ñutukuq imata aypanaypaq nir yaĉharqa, mana
yanqalla kallpaq yupay, chaynulla yanqalla maqanakuq yupaychu,
Dyusta kasur yaĉhachikuni. 27 Ashwanmi kusalata qischakarmapis
shachinakur, Dyus munashanlata rurani. Chaymi kwirpuy qischakar
munashanllata rurachimanatinmapis, mana kwintachar tantyachini.
Chaqa manami munanichu ukkunata yaĉhachiyar, chaymanta nuqa
mana allinta rurashayrayku, Tayta Dyusqa manami allintachu
rurashayki nimanantaqa.

10

Yanqa dyus nishanllapakunata ama adurashunllapachu

1 Kriyiq masiykuna, manami nuqaqa munanichu, chay unay
rukunchikllapakuna imanu, puktaypa rurinpi kashanllapata
qunqanaykillapataqa. Chaynulla amami qunqankillapachu
imanumi rukunchikllapakuna chay chupika mar yakupa ĉhaypinta
pasaran, chaki pachata yupay nir. 2 Chaynu puktaypa rurinta,
chaynulla chay chupika mar yakupa rurinta pasashanqami,
intrachimanchikllapa paykunaqa shutikusha yupayna karanllapa
nir. Chaynuqami paykunaqa Moiseswan karanllapa. 3 Chaynullami
chay unay rukunchikllapakunaqa, Tayta Dyus syilumanta mikuyta
kaĉhamushantaqa tukuyla mikuranllapa. 4 Chaynulla Tayta Dyus
yakuta kaĉhamushantami, upyaranllapapis. Chaqa Dyus, chay
qaqamanta yakuta lluqshichimutinmi upyaqllapa. Chay qaqaqami
Jesucristo kar, mayta ritinllapapis pullanllapa karan. 5 Piru chaynu
rukunchikllapakunata Tayta Dyus kusalata yanapatinmapismi,
yaqqa tukuynin mana allinta rurar, Dyustaqa mana allintachu
yarpuchiran. Chaymi Tayta Dyus nitin chay runakuna wanutinllapa,
kwirpunkunamapis chay chunllaq lugarpi chutarar kidaran.

6 Tukuy kaykunaqami pasaran nuqanchikkunata intrachimanallapa-
paq. Chaynu intrakarna, chay tukuy mana allinkunataqa amana mu-
nar ruranllapapaq, imanutaq chay unay rukunchikllapakunamaqa
mana allinkunata munapakur ruraranllapa chaynuqa. 7 Chayraykumi,
ama qamkunaqa adurankillapachu chay yanqa dyuskuna nishanlla-
pakunata, imanutaq unay rukunchikllapakuna aduraran chay yanqa
dyus nishanllapakunata chaynuqa. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Runakunami taranllapa mikunanpaq, upyananpaq ima.

Chaymanta mikushana, upyashana ima karqa,
chay yanqa dyus nishanllapakunata adurashanllaparayku, kusata
aligriyar shariranllapa
kusa mana allinkunata ruranllapapaq” nir.
8 Chaynulla amami ukwan ukwan punushunllapachu, imanutaq unay
rukunchikllapakunamanta wakin ruraran chaynuqa. Chaqa chaynuta

rurashanllaparaykumi, uk diyalapi binti-tris mil (23,000) wanuranllapamapis. 9 Amami Amitunchiktaqa nuqanchikkuna munashanchikllata rurachinar pukllashunllapachu, imanutaq chay paykuna ruraranllapa chaynuqa. Chaqa chaynuta, Dyusta rurachinashanllaparaykumi, largu kuru kanitin wanuranllapamapis. 10 Chaynulla imanula karpis kuntintakayllapa. Qamkunaqakish Dyus yanapashushanllapawan mana kuntintakar, Dyuspaq mana allinta rimatkillapa. Chaqa unay rukunchikllapakunamaqami, Dyus imanu yanapatinmapis, mana kuntintakar paypaq mana allinta rimashanrayku, wanuchikuq angelninta kaĉhamutin paykunataqa wanuchir tukchiran.

11 Intrakashunllapa: Tukuy chay mana allinkuna unay rukunchikkunata pasashanqami, iskribikasha karan allita kwintata qukanallapapaq. Chaynuqa, allinlatana rurar kawsanallapapaq Jesucristo shamuyanna nir yaĉhar. 12 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Jesucristupi kriyiqkuna kuytakankillapa, imanupiqakish allita kriyini niyarmapis uchakushamana rikaritkillapa. 13 Chaqa yaĉhashanchikllapanumi, tukuyla kawsayashanchikpi imanullapis chay mana allinta rurachikuqqa uchakuchimanayanchikllapa nir. Piru Tayta Dyusmi nimaranchikllapa, payqashi tukuy imamanta kuytamayashunllapa nir. Chaymi chay nishanpi allita kunfyakashallapaqa, pay yanapamashun, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq.

14 Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, chay yanqa dyus nishanllapakunataqa ama imapaqpis adurayllapachu. 15 Chaymi kananqa willashaykillapa kusala intrakaq runakunata yupay. Chaymi kay willashuyashayllapata allita intrakar, kwintata qukankillapa allinmi nir. 16 Nishaykillapa: Dyuspaq Santa Mikunata mikunanchikpaqqami, tantakar Dyusta payji nir chay ubapa yakituntaqa upyanchik. Chaymi chay ubapa yakitunta upyarqa yarpunchik: Amitunchik Jesucristumi washamanapaqqa yawarninta iĉhar wanuran nir. Chaymi Amitunchikwanqa uklana kanchikllapa. Chaynullami chay turtillitata mikurpis Jesucristuwanqa uk kwirpula yupay kar, pullana kanchikllapa. 17 Chaynumi chay uk turtillalata tukuyninchikllapa mikusha karmi, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa.

18 Allita yarpuyllapa Israel pwibluymanta chiqap Dyuspi kriyiqkunapaq. Paykunaqami Taytanchik Dyuspaq ufrindita nir uk animalta wanuchir mikurllapaqa, chay tantakar mikushanllaparayku ukla yupayna kidanllapa, Taytanchik Dyuspa naypanpiqa. 19 Piru kaynu nishurllaqa manami nishuyanillapachu, chay uklawkunapi chay yanqa dyuskunata adurayanllapa chayqa chiqap dyus nirqa. Chaqa chay adurayashanllapaqami, mana chiqap dyuschu kar, chay aychata paykunaman ĉhuratinllapamapis, mana imanachinchu mana mikuyta puytinapaqqa. 20 Piru nishaykillapa: Chay mana kriyiq runakuna animalkunata chay yanqa dyuskunaman ĉhurarqami, dyablupaq ĉhurayan, mana Dyuspaqchu. Chaymi nuqaqa mana munanichu qamkunaqa chay dyablupaq ĉhurashanllapata mikur ima, paykunawanpis pulla kar, ukla yupayna kanaykillapataqa. 21 Chaqa manami puytinkillapachu, Amitunchikta payji nir Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyayarqa, chaymanta qashan chay dyablupaq ĉhurashanllapakunata mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqmapis. 22 ¿Manachu yaĉhankillapa, Amitunchikqa mana paylata kasushaqa kusalata piñakun? nir. ¿Chaymi

mana paylata kasur piñachisha, imanachimaqninchik qallaritinqachu
paywanqa shachinakuyta puytiyashunllapa? ¡Manami!

Imatapis Dyusninchikta aligriyachinapaq rurashunllapa

23 Piru wakinqami ninchikllapa: Amituypi kriyishayraykumi nuqata
imapis allinta yarpuchimashantaqa rurayta puytini nir. Chiqap-
tami chaynu. Piru chay wakin imakuna allinta yarpuchimasha
rurashanchikqami, mana yanapanchu ukninchikkunataqa mas allita
Amitunchikpi kriyinanpaqqa. 24 Chaymi nishaykillapa: Ukninchikku-
nata llakipar shumaqta yanapashunllapa allita Amitunchikpi kriyi-
nanpaq. Chaynu katinqa, amami nuqanchiklapi yarpur tukuy mu-
nashanchiklata rurar imachu kawsashunllapa.
25 Qamkuna mikunaykillapapaq aychata rantiq rirqa, rantir mikuyl-
lapa. Amami yarpunkillapachu, tapur mikushaq imanupiqa yanqa dyus
nishanllapakunapaq katinmaqa mikur uchakuyman nirqa. 26 Chaqa,
“Tukuy kay pachapi imapis kaqkunaqami,
Amitunchikpaqqa paylapaq kar shumaq”.
27 Imanupi uk mana kriyiq kar, wasiyman rishun mikuq
nishutinllapaqa, qamkuna rinarqa riyllapa. Chaymi imalatapis
qarashutinllapaqa tantar mikunkillapa. Piru amami chay yanqa
dyuskunapaqmakish kay mikuyqa kasha katin nir tapukurlamapischu
mikunkillapa. 28 Piru mikunaykillapapaq katin, ukqa nishunmanllapa:
Chay aychataqami chay yanqa dyusninllapapaq nir kamkachishallapa
nir. Chaynu nishutinllapaqami, ama mikunkillapachu, chay
uk willashushanllaparayku. Chaqa chaynu willashutinllapa
mikutkillapaqami, chay willashuqllapa runaqa yarpunman
payqami chaynu mikushanrayku uchakuyan nir. 29 Piru chay uk
willashushanrayku ama mikunkichu nirqami, mana nishuyanichu,
qam yarpur uchakuyanki nirqa. Ashwanmi chaynuqa nishuni, chay
willashuq chay uchakuyan nir yarpuyashanpaq. Piru qamkuna allita
kriyiqkunaqami kaynu tapumanayankillapa kanqa: ¿Imapaqtaq nuqa
tukuy allin nir kriyishaypaq, chay manaraq allita kriyiq kar, mana
ruranayashanpaqqa willamanqa? nir. 30 Chaynullami niyankillapapis
kanqa: Nuqami mikunaypaqmapis Dyusta payji nir mikuni. Chaynu
katinqa, ¿imapaqtaq wakinqa mana allinta rimayanqa nuqapaqqa? nir.
31 Chayraykumi nishaykillapa: Michka mikur, upyar, imata rurarpis,
tukuyta rurayllapa Dyusta payji nir. Chayna Dyusqa aligriyananpaq.
32 Kuytawkish qamkuna uknikillapata mana kwintachar tukuy imata
mikutkillapa, chaynulla imata ruratkillapaqa, Israelmanta kaqkuna,
chaynulla mana Israelmanta kaqkunapis Dyuspi kriyinayashanmanta
disanimakutinllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq masinchikkunamapis dis-
animakur Dyuspi manana kriyinatinllapanachu. 33 Chaymi imanutaq
nuqamaqa imatapis allinlata rurar, imanupis tukuylata aligriyachiyta
kamani. Chaqa manami nuqalapaq imapipis yarpurchu rurani, ashwan
chay wakinkunata yanapani paykunapis kriyir washakananllapapaq.

11

1 Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami nuqa yupay kawsayllapa,
imanutaq nuqamaqa Cristo kawsashannu maydiyapis kawsayta mu-
nani chaynu.

Imanu kashunllapa Dyusta aduraypiqa

2 Kriyiq masiykuna, qamkunami kusalata aligriyachimankillapa
nuqata mana qunqamar, chaynulla chay yaĉhachishushayllapata mana
qunqar ima chayllapi yarpur, rurar ima kawsashaykillaparayku.
Chaymi qamkuna kusa allinta rurashaykillaparayku kusalata payji
nishunillapa. 3 Piru munanipismi kayta allita yaĉhanaykillapata. Uk
warmi runayjun karnaqa, chay runan imata ruranapaq nitinpis
ruran, chaynullami mayqanpis kriyiq karqa, Jesucristo nishannullata
rurar kawsan. Chaynullami Jesucristupis Taytan Dyus munashanlata
imatapis ruran.

4 Chaymi nishaykillapa: Uk runa umanta pampakur, Dyusman
mañakuyani, manaqa Dyuspaq yaĉhachikuyani niyanman. Chaynu
umanta limpu pampakur mañakur, chaynulla yaĉhachikurqami,
kasuyashan Jesucristupaqqa mana allintanachu rurayan. 5 Nataq
warmikuna, Dyusman mañakunanpaq, manaqa Dyus nishankunata
yaĉhachikunanpaq kar, mana umanta pampakur yaĉhachikurqami, chay
mantaqnin kaq runanpaq mana allintachu rurayan. Chaqa chaynu
mana umanta pampar, Dyuspaq rurarqami, chay warmikunaqa limpu
lirilla aqchanta rutusha kanman yupayllapana. 6 Chaqa uk warmi
umanta mana pampar, Dyuspaq ruranatinqa, mas allinmi kanman
chay warmiqa limpu lirilla aqchanta rutunanpaq. Piru lirilla rutukasha,
warmi masinkunapaq pinqaypaq katinqa, ama ruturchu aqchayjunlla
kar, Dyuspaq allinta ruranqa.

7 Piru uk runa-shuypaqami mana allinchu imalawanpis umanta pam-
pananpaqqa. Chaqa Dyus, runata rurarqami kusa paynu rikĉhaqta
ruraran. Chaymi chay runaqa intrachimanchik Dyusqa imanumi
kusa mantakuq nir. Piru uk warmi-shuypaqami intrachimanchik,
imanumi runaqa mantakuyta puytin nir. 8 Chaqa Tayta Dyusqa
manami warmimantachu ruraran runataqa. Ashwanmi warmita ru-
raran runapa tullunllamanta. 9 Chaynullami Dyusqa, warmitaqa runa
payla kashanrayku ruraran. Chay runaqa warmiwanna kawsanan-
paq. Manami warmi payla kashanraykuchu Dyusqa ruraran runataqa.
10 Chayraykumi, chay warmiqa umanta pampananpaq allin, angelkuna
chaynu umanta pampashata rikarqa, yaĉhananpaq chay warmiqa allita
runanta kasuyan nir.

11 Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa Tayta Dyuspa naypanpiqa
warmi kar, chaynulla runa karmapis chaylla kanchikllapa. Chaqa
mayqan warmipis, Jesucristupi allita kriyiqqami, runanta yanapan
allita kriyinanpaq. Chaynulla mayqan runapis, Jesucristupi allita
kriyiqqami, warminta yanapan mas allita kriyinanpaq. 12 Chaqa
yaĉhashanchikllapanu, puntataqami Tayta Dyusqa uk warmita runamanta
ruraran. Piru chaynu kasha katinmapismi, kananqa ashwan tukuyla
warmimanta nasinchikllapa. Nataq chaynu karmapis, tukuylami Tayta
Dyuspa rurashankuna kanchikllapa.

13 Kay nishushayllapamantami qamkunalla kwintata qukankillapa:
Manami allinchu uk warmi umanta mana pampar, Dyusman
mañakunanpaqqa nir. 14 Chaqa nuqanchikkunaqami allita yaĉhanchikllapa
uk runa, warmi yupay aqchanta winachiqqami, mana allin kar
kusala pinqaypaq nir. 15 Nataq uk warmi-shuypaqa aqchanta
atunta winachirqami, kusala shumaq. Chaqa Dyus-ari warmitaqa
atun aqchanta qusha, umanta pampananpaq. 16 Piru kaynu

nishutiyllapaqami, wakinqa nimayankillapa kanqa, manami chaynuchu nir. Chaymi nishaykillapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami, tukuyla kay nishushayllapalata ruranillapa nir.

Pablumi yaĉhachikun Santa Mikunapaq

17 Kanan kayta nishurllapaqa, manami kusala allintami rurayankillapa nishuyllapata puytinichu. Chaqa willamashallapami qamkunaqashi Dyusta aduranaykillapapaq tantakarqa, allinta ruranaykillapamantaqa, ashwan kusa mana allinkunata rurayankillapa nir. 18 Puntataqami nimaranllapa: Qamkuna, Dyusta aduranaykillapapaq tantakarllapaqashi, qamkunapura anyanakur chiqanchanakunkillapa nir. Chaymi chay nimashanllapataqa, wakinllataqa kriyini, chiqapta chaynu tukuyankillapa kanqa nir. 19 ¡Piru chay chiqanchanakuyqami, imanupiqa wakin kriyiqkunapiqa pasayan, wakin rikashuqkuna kwintata qukananllapapaq mayqankunami, Dyuspi chiqap kriyiqkunaqa! nir. 20 Chaymi qamkuna, Dyusta payji nir Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarmapis, manana Amitunchik Jesucristupaqnachu rurayankillapa. Ashwanmi chaynu chiqanchanakusha kar, mana allinkunata rurayankillapa. 21 Chaqa Santa Mikunata mikunaykillapapaq karqashi, uknikillapa naypaqta mikunkillapa. Nataq wakinkunaqashi mallaqlla kidanllapa, chaynulla wakinnikikunaqashi maĉhankillapa ima. 22 Chaynu sunsunulla mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa, ¿manachu wasikillapa kan, chaypi mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa? ¿Imapaqtaq Dyuspa wamrankuna mana imayjun kaqkunata disprisyar ima pinqaypi dijankillapa? Chayraykumi nishunillapa: ¡Manami allintachu rurayankillapa! nir.

Kaynumi Santa Mikunata mikushunllapa
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

23 Chaqa nuqa, Amitunchik Jesucristo intrachimashanmantami, kaynu nir yaĉhachishurayllapa: Amitunchik Jesucristuta kuntrankunaman qukuyan, chay tutami payqa tantata ayparan. 24 Chaymi Dyusta payji nirnaqa, ĉhaypinmanta pakir apustulninkunata kaynu niran:
“Kaymi nuqapa kwirpuy.
Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay.
Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq” nir.
25 Mikutinllapanaqami, uk kupata aypar kaynu niran:
“Kay ubapa yakitunwanmi uk mushuq tratuta rurani yawarniyta iĉhar.
Chaymi maydiyapis kay kupamanta upyarqa nuqata yarpumar upyankillapa” nir.
26 Chaymi Santa Mikuna tantitata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyar imaqa, Jesucristo shamunan diyakaman chaynulla rurarqami intrachinakuyankillapa: Kaynumi Amitunchik Jesucristuqa washamanallapapaq wanuran nir.

Allita yarpur Santa Mikunata mikushunllapa

27 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uchakuyarlla, Amitunchik Jesucristupa kwirpun yupay Santa Mikunata mikur, chaynulla paypa yawarnin yupay ubapa yakitunta upyarqami, uchanllaparayku Amitunchik Jesucristo wanushantaqa mana kwintachayanllapanachu. 28 Chayraykumi mayqanpis Santa Mikuna tantitata mikunanpaq, chaynulla ubapa yakitunta upyananpaqqa, allita yarpunman,

imapaqmi kayta rurayani nir. 29 Chaqa mayqanpis, Amitunchikpa
kwirpunta mana kwintachar, Santa Mikunata mikur, chaynulla
ubapa yakitunta upyarqami, pay kastigakananpaq mikuyanqa,
upyayanqamapis. 30 Chayrayku qamkuna sunsunulla tukuy chaykunata
rurashaykillaparaykumi, wakinqa qishaqla, wakin-shuypaqa
mana jwirsayjun imachu kankillapa. Chaynulla qamkunamanta
wakinkunaqami chaynu mana allinta rurashanllaparayku
wanushallapana ima.

31 Piru Santa Mikunata mikunapaqqami allita yarpushunllapa
allintachu kawsayani manaqachu mana nir. Chaynu allita
yarpur, allinpimi kani mikunaypaqqa nir mikushallapami,
Amitunchikqa mana kastigamashunllapanachu. 32 Piru imanupi
mana allita yarpur munashanchiknulla Santa Mikunata mikushallapa
Amitunchik kastigarqami, kastigamanchikllapa intrakar pay
munashanlatana ruranallapapaq. Chaynuqami Amitunchikqa manana
kastigamashunnachu chay mana kriyiqkunawan pullataqa.

33 Chayraykumi kriyiq masiykuna, Santa Mikunata mikunaykilla-
papaq tantakarqa, uknikillapa uknikillapa yaranakuyllapa. Pullala
tukuynikillapa mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaq ima. 34 Piru
mayqanpis mallaqnarqa wasikillapi mikuyllapa. Chayna Dyusqa ama
kastigashunanpaq, chay tantakashana kar, mallaqnar naypaqta das
mikushaykillaparaykuqa. Piru mas imakunapaq parlanayani chayku-
napaqqami, shamutiyna parlashunllapa.

12

Santu Ispiritu yanapamashanchiknulla Dyusta sirbishunllapa

1 Kriyiq masiykuna, nuqami allita intrakanaykillapata munayani,
imanumi Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapamanchik uktaqa ukmanta,
ukta-shuypaqa ukmanta rurar, payllata sirbir kawsanallapapaq nir.

2 Qamkunaqami allita yaĉhankillapa, Dyuspi manaraq kriyiqkuna
karllaparaqqami, mana rimaq yanqa dyus nishanllapakunata aduraq
kankillapa nir. Chaynuqami, syiguyasha yupay mana intrakaq karaykil-
lapa. 3 Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqanpis, Dyuspa Santu Ispir-
itun yanapatin rimaqqami, mana niyta puytinchu, ¡Jesusqa kusala mana
allinchu! nirqa. Chaynulla mayqanpis Dyuspa Ispiritunwan mana kar-
qami, mana niyta puytinqachu, ¡Jesusqami kusala shumaq Amitunchik!
nirqa.

4 Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi tukuy kriyiqkunata ukta ukmanta,
ukta-shuypaqa ukkunata ruranapaq, yanapamanchikllapa. Chaynu
ukta ukta ruranapaq Santu Ispiritulla yanapamashallapami, Dyusllata
sirbir kawsanchikllapa. 5 Chaymi ukta ukmanta, nataq ukta-shuypaqa
ukkunata ruranapaq yanapamashanchikllapa katinmi chaynullata ru-
rar, Amitunchik Jesucristullata sirbiyanchikllapa. 6 Chaynullami
Dyusqa yanapamanchik ukman ukman allin imakunata rurayta puyti-
napaq. Piru chay tukuy imakunataqami, Taytanchik Dyusqa pay paylla
tukuyninchikllapata yanapar rurachimayanchikllapa. 7 Piru chaynu
Santu Ispiritu tukuyninchikllapata yanapamarninchikllapaqami, intra-
chimanchikllapa imanumi chay wakin kriyiq masinchikkunata yana-
panallapapaq nir. 8 Chaymi Santu Ispiritullawan Dyusqa ukkunataqa

yanapasha, imami allin, imami mana allin nir intrachikunanllapapaq. Chaynulla ukkunatapis Santu Ispiritullawan yanapasha kusala yaĉhaywan yaĉhachikunanllapapaq paypaqqa. 9 Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapatin Dyuspi kusalata kriyinllapa, payqami imatapis rurayta puytin nir. Chaynulla ukkuna-shuypaqa, Santu Ispiritu yanapatin qishaqkunata alliyachinllapa ima. 10 Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapashanrayku milagrukunata ruranllapa, ukkunaqa Dyuspaq rimaqninkuna kar, paypaq yaĉhachikunllapa. Ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapatin, riqsinllapa chay mana allin ispirituwan kaqkunata, chaynulla allin Ispirituwan kaqkunamatapis. Ukkunataqami, Santu Ispiritulla yanapatin illaqmanta ukman mana rimayashankunapi rimar yaĉhachikunllapa. Ashwan ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapan chay ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikushanllapata intrachikunanpaq. 11 Piru tukuy kaykunataqami, Santu Ispiritulla yanapar rurachimayanchik, pay imanutataq ruranata munayan chaynulla.

Kriyishanchikraykumi uk kwirpulana kanchikllapa

12 Nishaykillapa: Kay kwirpunchikllapa ukla karmapismi, kusala achka partiyjun. Chaynullami nuqanchikkunapis kusala achka karllapamapis, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa, paywanqa uklana kanchikllapa.

13 Chaynullami, tukuy Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkuna, sirbikuqkuna, mana sirbikuqkunamapismi, Jesucristupi kriyirllapanaqa uk kwirpulapaqna tikrakashanchikllapa. Chaqa Dyusmi Santu Ispiritunta qumarninchikllapa yarpuyninchikllapapi shutichimarninchikllapa, tukuyta uklapaqna tikramashanchikllapa. Chaynuqami tukuyla, Santu Ispiritullawanna kawsanallapapaq. *

14 Yaĉhashanchikllapanu, uk kwirpunchikqa manami uk partiyjunlachu, ashwanmi kusala achka partiyjun. 15 Chaymi nishaykillapa: Imanupiqa ĉhakinchik kaynu ninman: Nuqaqami mana maki kashayrayku mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi kwirpullamanta. 16 Imanupiqa rinrinchikpis niyanman: Nuqaqami mana nawi kashayrayku, mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi, kwirpullamanta. 17 Chaqa tukuy kwirpunchik nawilla katinqa, mana uyakuyta puytiyachuwanllapachu. Chaynulla kwirpunchik, rinrilla katinqa, manana mutkikuyta puytiyachuwanllapachu. 18 Piru Taytanchik Dyusqami, pay munashannulla rurar ĉhurasha tukuy partinkunata kwirpunchikllapapiqa. 19 Chaqa tukuy rinrilla, manaqa nawilla katinqa, mana kwirpuyjunchu kachuwanllapa. 20 Chiqaptaqami, kwirpunchikqa kusala achka partiyjun katinmapis Dyus nisha ukla kananpaq.

21 Chaqa nawinchikqami, mana kaynu niyta puytinchu makinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa. Chaynullami umanchikpis, mana kaynu niyta puytinchu ĉhakinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa. 22 ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi kay kwirpunchikpa partinkuna mana kwintachaypaqla chaykunaqa, ashwan kusa mas ministikaypaq. 23 Imanupiqami chay kwirpunchikpa uk partinpaq, “Kayqami mana imata ruranaypaqpis yanapamayanchu” niyarmapis, ashwan kusala shumaqta kuytar, mana shutilapimapis purichinchikchu. 24 Ashwanmi

* **12:13** Rikashun San Juan 7.37-39.

chay kwirpunchikpa partinkuna shutillapi kaqkunata kusa shumaqta
kuytachuwan. Piru Tayta Dyusqami, kwirpunchikta rurarqa niran,
chay yaqqa mana kwintachaypaqla chayta kusata kuytanapaq.
25 Chaymi chaynu rurashaqa kwirpunchikpi kaq partinkunaqa
ama chiqanchakanqachu. Ashwanmi kada partikuna wakin parti
kaqkunawan yanapanakunanllapapaq. 26 Chaqa kwirpunchikpi kaq
uk partin nanatinqami, wakin partikunapis nanachikun. Chaynulla
kwirpunchikpa uk partinpaq kusala shumaq nitinllapaqa, tukuy
kwirpunchik kusalata aligriyan.
27 Chaynullami nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishanchiklla-
paraykuqa, paypa kwirpunna kanchikllapa. Chaynu karmi tukuy
kriyiqkunaqa Jesucristupa kwirpunpa partinkunana kanchikllapa.
28 Chaymi chay kriyiqkunamanta wakinkunataqa Dyusqa kaynu
kananllapapaq niran:
Puntataqa apustulkuna kananllapapaq,
paypaq rimaqninkuna,
yaĉhar yaĉhachikuqkuna,
milagrukunata ruraqkuna,
qishaqkunata alliyachiqkuna,
yanapakuqkuna,
kriyiqkunapa rikaqninkuna,
illaqmanta ukman rimaykunata rimar paypaq yaĉhachikuqkuna ima
kanqa niran.
29 Chaqa allita yarpuyllapa. Manami tukuychu apustulkunaqa. Man-
ami tukuychu Dyuspa rimaqninkunaqa. Chaynulla manami tukuychu
yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa. Chaynulla manami tukuychu milagrukunata
ruraqkunapis. 30 Manami tukuyqa pudirniyjunchu qishaqkunata al-
liyachinanpaqqa. Chaynulla manami tukuychu ukman rimaykunapi
rimar yaĉhachikuqkunapis. Manami tukuyqa, chay ukman rimayku-
napi rimar yaĉhachikutinllapapis intrachikunllapachu. 31 Piru nishaykil-
lapa: Dyusman mañakuyllapa, uknikikunata kusa masta yanapaqkunana
kanaykillapapaq.
Nataq kananqami chay yaĉhachishushayllapamantaqa kusala shumaq
kaqpaq willashunayanillapa, uknikillapawan llakipanakur imana
kawsanaykillapapaq.

13

Llakipakushanchikmi kusala mas allinqa

1 Nishaykillapa: Nuqa illaqmanta uklawmanta runakunapa ri-
mayninta, chaynulla angelkunapa rimayninta kusalata rimayayman.
Piru chaynu kusata rimar yaĉhachikurmapis, mana chiqapta ukniyku-
nata llakiparqami, yanqa uk kampana waqar qillakachikuq yupayla
kayashaq. 2 Chaynulla Dyuspa rimaqnin kar paypaq yaĉhachikuq
kayman, intrakaymanpis imanu payla yarpuyashanta. Chaynulla
tukuy imata intrakaq, chaynulla kusalata kriyiymanpis uk qaqamat-
apis willatiyla ashunanpaq nir. Piru michka chaykunata ruranaypaq
karmapis, mana ukniykunata llakiparqami, Dyuspaqqa yanqalla yu-
pay kar mana sirbiyanichu. 3 Chaynulla mana imayjun kaqkunata
mana chiqapta llakipar, yanqa alabamananllapalapaq nir imaykunata

qukuyman, chaynulla wakqa ukninkunata llakipan nir alabamanan-
llapalapaq nirla rupachir wanuchimananllapapaq dijakayman. Piru
tukuy kaykunata rurar mana chiqap ukniykunata llakiparqami, mana
imapaqpis sirbiyanichu.
4 Ukninchikkunata llakiparqami, ima katinpis mana das
piñakunchikchu. Ashwanmi shumaq imakunata rurar, mana
inbidyanakunchikchu. Manami kusa kani ima nir alabakanchikchu.
5 Chaynulla ukninchikta llakiparqa, manami sunsunulla imatapis
rimanchikchu, mana imatapis nuqanchiklapaq ruranchikchu,
chaynulla mana piñakunchikchu, imanupi ukninchikwan piñachinakurpis
dasla shumaqchanakunchik ima. 6 Chaynulla ukninchikta
llakiparqami, pay mana allinta tukusha katinmapis, manami
aligriyanchikchu. Ashwanmi imatapis allin kaqkunalata rurasha
katinllapa aligriyaymatapis puytinchik. 7 Chaymi ukninchik
mana allinta ruramanashamapis, payta llakipashanchikrayku
shachinakunchik. Chaynulla ukninchikkuna imata nitinpis
mana diskunfyakarchu kriyinchik. Imata ukninchik ruratinpis,
rurayashanqami allinla kanqa nir yarpunchik. Chaynulla ima
katinpis, ukninchikta llakipashanchikrayku mana disanimakurchu
shachinakunchik ima.
8 Chaymi nishaykillapa: Chay llakinakuyqami, mana maydiyapis
tukukanqachu. Piru uk diyapimi Dyuspa rimaqnin kar
yaĉhachikuqkunamapis, mana yaĉhachikunqallapanachu. Chaynulla
chay ukman rimaypi rimar yaĉhachikuqkunamapis mananami
yaĉhachikunqallapanachu. Chaynulla chay kusala yaĉhaq kaqmapismi
manana ministikanqanachu. 9 Chay kanan yaĉhachikuyashanllapaqami,
kusala amsaqlla yupayraq. Chaynu katinmi, Jesucristupaqmapis,
manaraq allitaqa intrakanchikllaparaqchu. 10 Piru Jesucristo
shamutinqami, kusa allitana yaĉhashunllapa Dyuspaqqa imanu nirpis.
Chaymi chay tyimpuqa manana ministishunllapachu mayqantapis
Dyuspaq yaĉhachimanallapapaqqa.
11 Chaqa nuqa wamra karllaraqqami, rimar yarpurmapis, uk tak-
sha wamritu yarpushannu yarpur rimaq ima kani. Piru byijullana
karqami, tukuy chay wamra kar yarpur rimayashaytaqa, dijashana
kani. 12 Chaynumi, kananpis taksha wamra yupay, Dyusninchikpaqqa
manaraq allitaqa yaĉhanchikllaparaqchu. ¿Manachu uk ispiju dañakasha kar
suqulla katinmaqa, qaqllanchikta chaparmapis mana allita rikanchik?
Chaynumi kananpis, Jesucristutaqa manaraq allitaqa riqsinchikllapachu.
Piru maydiya shamutinqami, pay paywanna kar, tukuyninchik-
llapa rikar allitana riqsishunllapa, imanutaq pay riqsimayanchikllapa
chaynulla.
13 Chaymi Dyus yanapamashanchik mana tukukanchu chayqami,
ukqa Amitunchikpi kriyinapaq, ukqa maydiyaqa paywan kashunl-
lapa nir yarpunapaq, chaynulla uk-shuypaqa ukninchikta llakipanapaq
ima. Piru kay kimsakunamantaqami, kusala mas allinqa ukninchikta
llakipanchik chay.

14

Intrakayashanllapa rimaypi rimar yaĉhachikushunllapa

1 Willashushayllapanu, allita uknikillapata llakipayta kamayllapa.
Chaynu uknikillapawan llakipanakur imaqami, Dyusta kusalata
mañayllapa Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapaqa
ukmanta, uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurar Dyuslata sirbir
kawsanaykillapapaq. Ashwanmi mañayllapa yanapashutinllapa
paypaq rimaqninkunalana kar, paypaq chay rimaynikillapallapi rimar
yaĉhachikur ima kawsanaykillapapaq. 2 Mayqanpis illaqmanta ukman
rimaykunapi rimaqqami, Dyuslawan parlaq yupay. Chaqa chaynu
ukman rimaypi rimatinllapami, mana mayqanpis intrakayanllapachu.
Chaynuqami, Santu Ispiritu rimachitin mana mayqanpis intrakatinchu
rimayan. 3 Piru Dyuspa rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuqkunapa
rimayninllapallapi yaĉhachikurqami, wakinkunataqa yanapayan,
Dyuspi masta kriyinanllapapaq. Chaymi animachir kunsulayanllapa
ima. 4 Piru mayqanpis ukman rimaykuna mana intrakashanllapapi
rimaqqami, paylla allita Dyuspi kriyinanpaq rurayan. Nataq Dyuspa
rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi
yaĉhachikurqami, chay kriyiqkunata yanapayan, mas allita Dyuspi
kriyinanllapapaq.

5 Kusa allinmi kanman tukuynikillapa chay ukman rimaykunapi ri-
marqa, wasikillapalapi Dyuslawan parlanaykillapapaq. Piru nuqaqami
munani chay ukman rimaykunapi rimayashaykillapamantaqa, ash-
wan chay intrakayashaykillapa rimayninllapallapi Dyus nishanku-
nata allita yaĉhachikunaykillapapaq. Chaqa chaynu yaĉhachikuyqami
kusala shumaq kar, kriyiqkunataqa yanapayanqa masta Amitunchikpi
kriyinanllapapaq. Piru tantakashallapa kar chay ukman rimayku-
napi rimar yaĉhachikurqami, kusa allin kanman chay rimashaykil-
lapata ima niraymi nir intrachikunaykillapapaq. 6 Allita yarpuyl-
lapa kriyiq masiykuna. Nuqa qamkunaman shamuyman. Chay-
manta yaĉhachishuqllapa qallariyman chay mana intrakayashaykillapa
ukman rimaykunapi. Chaynu rurar mana intrachishurllapaqami
mana imalapimapis yanapashuyanillapachu. Piru nuqa qamkuna-
man shamur, Dyus munashannu, chay chiqap kaqlata qamkunapa ri-
maynikillapallapi willashurllapaqami, yanapashuyashaqllapa ashwan
masta kriyinaykillapapaq.

7 Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpis uk kinata, manaqa uk arpata
waqachir, mana shumaqta waqachitinqami, mana intrakayashunchu,
imatami waqachiyan nirmapis. 8 Chaynullami guerrapipis, chay
maqanakuq rinanllapapaq trumpitata waqachiq chay, mana
kusala klaruta waqachitinqa, manami wakin suldadukunaqa
listakayanmanchu maqanakuq rinanllapapaqqa. 9 Chaynumi qamkuna
uk rimaykunapi rimaqkunawanpis pasan. Chaqa rimatki mana
intrakarqa, ¿imanunari intrakanqallapa niyashaykitaqa? Chaynu mana
intrakatinllapaqami, uk rimaqqa wayra apananpaq yupayla rimayan.
10 Chiqaptami kay pachapiqa, kan achka ukman rimaykuna. Piru chay
rimaykunaqami, chay intrakaqkunapaqqa kusala shumaq. 11 Piru
mayqanpis rimatin, chay rimashanta mana intrakarqami, uklawmanta
runa yupay kashaq chay willamaqpaqqa. Chaynulla nuqapaqpis chay
willamaqqa uklawmanta runa yupay kanqa. 12 Chaynumi chay uk
rimaykunapi rimatinllapaqa, qamkunawanpis pasan. Chayraykumi
qamkuna kusalata Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapa

ukmanta, uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurar, Dyusta sirbiyta
munankillapa. Piru ashwanmi Dyusta kusalata mañankimanllapa
yanapashutinllapa, kriyiq masikikunata yanapatkillapa Amitunchikpi
masta kriyinanllapapaq.
13 Nishaykillapa: Mayqanpis chay ukman mana yaĉhayashan ri-
maykunata rimaqqa, Dyusta mañakuyllapa pay yanapashutinllapa,
chay rimashaykitaqa uyakushuqkunapa rimayninpina rimar intra-
chikunaykillapapaq. 14 Chaqa mayqanpis ukman rimaykunapi Dyus-
man mañakurqa, chiqaptami tukuy shunqunwan mañakuyan. Piru
chaynu Dyusman chiqapta mañakurmapismi, mana intrakayanchu ima
nir mañakusha kani nirmapis. 15 Chaynu katinqa, ¿imatana ruray-
man? Chay-ari Santu Ispiritu yanapamasha ukman rimaykunapi ri-
mar mana intrakarmapis, mañakur, chaynulla kantarmapis Dyusllata
alabayani. Piru wakinkunapa naypanpi mañakur, chaynulla kantar-
qami, allita intrakarna rurashunllapa, uyakuqkunapis intrakananlla-
papaq. 16 Chaqa qam ukman rimaykunapi rimar Dyusta alabar, payji
niyankiman. Piru uk runa mana chay rimayashaykita intrakarqa,
mana pullayki Dyusta alabar, payji niyta puytiyanqachu. Chaqa man-
ari intrakayanchu imatami nir alabayanki, chaynulla payjichikuyanki
nirmapis. 17 Chiqaptaqami Dyusta payji niyashayki chayqa kusala allin
ima kayanqa. Piru kriyiqkuna mana intrakashanllaparaykumi, mana
paykunataqa yanapayanchu, Dyuspi masta kriyinanllapapaqqa.
18 Nuqaqami, Tayta Dyusta payji nini. Chaqa chay ukman ri-
maykunata rimankillapa chaymatapismi illaqmanta masta rimani
qamkunamantaqa. 19 Piru chaynu ukman rimayta puytirmapismi,
ashwan chay kriyiqkuna tantakashakunawan karqa, paykuna in-
trakayashan rimaypi rimar yaĉhachikuni. Chaymi chay ukman rimayku-
napi kusa unayta willashurllapapis mana imanupis intrachishuyllap-
ata puytinichu. Piru ashwan chay qamkunapa rimaynikillapapiqami
aykakaqlata willashutiyllapa dasla intrakayankillapa kanqa.
20 Kriyiq masiykuna, amami chay wamritukuna mana das intrakan-
llapa chaykuna yupaychu kayllapa. Ashwanmi byijulla runakunana
kar, chay yaĉhachishushayllapataqa allita intrakayllapa. Chaynuqami
yaĉhaynikillapaqa allinkunalata ruranaykillapapaqlana kanqa. 21 Chaqa
Dyus nitin iskribikashakunapiqami, kaynu nin:
“Kay pwibluta rimayniyta willananpaqmi,
uklawmanta runakunata kaĉhashaq ukman rimaykunapi willanan-
paq.
Piru chaynu ukman rimaykunapi willatinllapamapismi
mana kasumanqallapachu” nir.
22 Chaynu katinmi, kriyiqkunata Tayta Dyusqa yanapar ukman ri-
maykunapi ima rimachir, chay mana kriyiqkunataqa rikachin kriy-
inanllapapaq. Piru chaynu rikachitinllapamapismi, mana kriyinan-
llapachu. Nataq ashwan mayqanpis chay kriyiqkunata paykunapa
rimayninllapi rimar ima Dyus munashannulla yaĉhachirqami, yanapan-
llapa mas allita kriyinanllapapaq. 23 Chaqa yarpuyllapa: Qamkuna
tukuy kriyiqkuna tantakasha kar, tukuyla ukman rimaykunapi mana
intrakaypaqta rimayankimanllapa. Chaymantaqa chaynu rimayatkil-
lapa, uk mana kriyiq yanqa uyakushuqllapala ĉhar, rimayashaykil-
lapata mana intrakarqa niyanqa: Wakkunaqa yaruyasha waknuqa

rimapakuyan nir. 24 Piru tukuynikillapa chay rimaynikillapapi ri-
mar Dyus munashannullata yaĉhachikuyankimanllapa. Chaymanta uk
mana kriyiq uyakuq yaykur, chay yaĉhachikuyashaykillapata intrakanqa.
Chaymi chaynu yaĉhachikushaykillaparayku allita intrakarqa, paylla kwin-
tata qukar niyanqa: Kusala uchayjunmi kani nir. 25 Chaynuqami chay
uyakuqkunaqa kwintata qukanqa ima mana allinkunata tukuy shun-
qunwan yarpushankunamatapis. Chaymi kusala uchayjunmi kani nir,
Dyuspa naypanpi qunqurir paylatana aduranqa. Chaynuqami kwintata
qukanqa chiqaptami Dyusqa qamkunawan kasha nir.

Tantanakurqami imatapis karanlata rurar adurayllapa Dyustaqa

26 Kriyiq masiykuna, chay willashushayllapapaqqami kaynu
nishaykillapa: Tantakasha katkillapaqami, wakinkunaqa salmukunata
takinqallapa. Nataq wakinkunaqa yaĉhachikunqallapa, manaqa
wakinkunaqa Dyus willashanta ukkunata willanqallapa. Ukkunaqa
ukman rimaykunapi rimar ima yaĉhachikunqa. Chaynulla uk rimaypi
yaĉhachikushanllapata intrachikunqallapa ima nirmi yaĉhachikuran
nir ima. Piru tukuy chay rurashaykillapaqami Amitunchikpi
masta kriyinaykillapapaq kanqa, ama yanqallachu. 27 Piru ukman
rimaykunapi rimanarqa, ishkay, manaqa kimsala rimanqallapa.
Piru amami ishkantinllapa, manaqa kimsallapaqa sunsunullaqa
rimanqallapachu. Ashwanmi uknin uk ratu, chaynulla uknin uk ratu
ima rimanqallapa. Chaynu rimatinllapaqami, mayqantapis Santu
Ispiritu yanapatin allita intrakaq chayqa, intrachikunqa ima nirmi
yaĉhachikusha nir. 28 Piru mana mayqanpis, chay kriyiqkunamanta
intrachikunanpaq katinqa, amami chay ukman rimaykunapi
rimarqa yaĉhachikunqallapachu. Ashwanmi mayqanpis chay ukman
rimaykunallapi rimanarqa, Dyusllawan parlanqallapa uyarala.
29 Nishaykillapa: Mayqantapis Dyus yanapanman imata rimananpaq.
Chaynu yanapatinqami, Dyus munashannullata rurar yaĉhachikunqa.
Piru chaynu rimar yaĉhachikunarllapaqami, ishkayla manaqa
kimsala chay rimaynikillapallapi yaĉhachishunqallapa. Nataq wakin
kriyiqkunaqami uyarala uyakur kwintata qukanqallapa, Dyus
rimashantachu willamayanchik manaqachu mana nir. 30 Piru chaynu
yaĉhachikuyatkillapa, Dyus imanupi uk runata chaypi tayatin imata
rimananpaq intrachitinqa, chay yaĉhachikuq chayqa qasillanqa.
Chayna chay uk rimananpaq. 31 Chaynu uknikillapa uk ratu uk
ratu, Dyus yanapar intrachishushanllapata yaĉhachinakurqami, kusa
shumaqta intrachinakuyankillapa. Chaymi chaynuqa ashwan
tukuy kusa allita intrakar masta Amitunchikpi kriyinaykillapapaq
animachinakunkillapa. 32 Chaymi Santu Ispiritu, Dyuspaq
yaĉhachikunapaq yanapamashallapaqa yaĉhachikushunllapa. Piru
shumaqta yaĉhachikunallapapaqqami, imata yaĉhachikunapaq karmapis,
tantyakar yaraypaqraq uk yaĉhachikuyatinqa. 33 Chaqa Tayta Dyusqami
kusa shumaqta imatapis ruranata munan, manami imatapis sunsunulla
ruranataqa munanchu.
34 Chaymi nishaykillapa: Imanutaq tukuy kriyiqkunapi warmisi-
takunaqa uyarala uyakunllapa, chaynullami qamkunapis Dyusta adu-
ranaykillapapaq tantakasha katkillapaqa, warmikunaqa uyarala chay
yaĉhachikuqkunata uyakunqallapa. Chaqa manami allinchu warmikuna
chay tantakashaykillapakunapi laqyananllapapaqqa. Chaymi Dyus

nitin mantakushankunapipis nin, warmikunaqashi chay tantakasha
katinllapaqa, uyarala kanqa runanta kasushanrayku nir. 35 Chaymi
yaĉhachikutinllapa mana allita uk warmi intrakasha karqa, runanta
tapunqa wasinpi karna. Chaqa manami allinchu uk warmi chayllapi
yaĉhachikuyatinllapa tapukur laqyananllapapaqqa.
36 Allitami intrakankillapa, Dyuspaq yaĉhachikuq qallarirllapaqa,
manami qamkunamantachu qallariranllapa. Chaynulla manami
qamkunalachu Dyuspa rimanantaqa yaĉhakushaykillapapis.
37 Mayqanpis Santu Ispiritu yanapatin Dyuspa rimaqnin kar,
manaqa imata ruranarqa, allita kwintata qukanqa, kay iskribir
willashuyashayllapaqami mana nuqamantachu, ashwanmi Dyus
mantakushankuna nir. 38 Piru mayqan kay willashuyashayllapapaq
mana chaynuchu nitinqa, ama paytaqa kasunkillapachu.
39 Chayrayku kriyiq masiykuna, kusata animakur munayllapa Dyus
yanapashutinllapa nishankunata yaĉhachikunaykillapapaq. Chaynulla uk-
man rimaykunapi rimatinllapapis, dijayllapa rimar yaĉhachikunqallapa.
40 Piru tukuy imata rurarmapismi kusa shumaqta imatapis rurar, ama
sunsunullaqa rurankillapachu.

15

Pablumi yaĉhachikun Jesucristo wanur kawsamushanpaq

1 Kriyiq masiykuna, kananqami nuqaqa munani yarpunaykillapa-
paq imanu washakanaykillapapaq nir yaĉhachishushayllapapaq. Chaqa
Jesucristupi kriyir washakankillapa nir yaĉhachishutiyllapami, qamku-
naqa kusala allita kriyiraykillapa. Chaynullami kanankaman allita
kriyinkillapa. 2 Chay puntata yaĉhachishushayllapapi kriyiraykillapa,
chaynulla kanankaman allita kriyirllapami washakankillapa. Piru
chay yaĉhachishushayllata dijar mana kriyir, ukkunapi kriyirqami mana
washakankillapachu. Chaynu katinmi chay kriyishaykiqa yanqalla
kasha kanqa.
3 Nuqa yaĉhakushaytami puntataqa yaĉhachishurayllapa. Chaymi
yaĉhachishurayllapa Jesucristumi uchanchikmanta washamanapaq
wanuran nir, imanutaq Dyus nitin iskribikashakuna nin chaynulla.
4 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin, wanuchitinllapashi
pamparanllapa. Chaymantashi kimsa diyamanta kawsamuran nir.
5 Chaymi puntataqa Pedruman rikariran. Chaymantaraqmi rikariran
chay dusi apustulninkunamanqa. 6 Chaymantaqa rikariranpis
kinyintusmanmatapis (500) mas kriyiq masinchikkunaman.
Jesucristuta rikashakunaqami, wakinkunaqa wanushallapana. Piru
yaqqa tukuyninmi kawsayanllaparaq. 7 Chaymantaraqmi rikariran
Santiaguman, chaynulla tukuy apustulkunamanpis.
8 Tukuy chay wakinkunaman rikarir-raqmi, chaymantaraq
nuqamanqa rikariran. Chaynu katinmi nuqaqa wakinkunamantaqa,
uk wamra manaraq tyimpunpichu nasisha yupay kani. 9 Chaynu kasha
karmi nuqaqa wakin apustulkunamantaqa mana kwintachaypaqla
kani. Chaynulla manami apustulpaq riqsimananllapalapaqmapis
allinchu. Chaqa nuqaqami Dyuspaq mana allinta yarpur, kriyiqkunapa
ikinpi puriq kani qischanaypaq. 10 Chaynu kasha katiymapismi,
Tayta Dyusqa kusalata munamar akramaran paypa rimananta
yaĉhachikunaypaq. Chaymi chay llakipamashanqa manami yanqallachu

kasha. Ashwanmi nuqaqa tukuy wakinkunamantaqa kusa masta
yaĉhachikur trabajasha kani. Piru manami nuqalachu chaynuqa
yaĉhachikusha kani, ashwanmi Tayta Dyus munar yanapamasha katin
chaykunataqa rurasha kani. 11 Chaymi ama yarpushunllapachu,
nuqa, manaqachu chay wakin apustulkuna masta yaĉhachikusha nirqa.
Ashwanmi kusala mas allinqa chay imanu washakanaykillapapaq
yaĉhachishutiyllapa kriyishaykillapa chay.

Pablumi yaĉhachikun wanushakunami kawsamunqa nir

12 Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa, Jesucristumi wanushanman-
taqa kawsamuran nir. Chaynu yaĉhachikutiyllapaqa, ¿imapaqtaq qamku-
namanta wakinkunaqa, wanushakunaqa mana kawsamunnachu
ninllapa? 13 Chaqa wanushakuna manana kawsamuyatinqa,
Jesucristupis mana kawsamushachu kanman. 14 Chaynu
Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katinqa, imanu
washakanaykillapapaq nir yaĉhachishuyashayllapapis mana imalapaqpis
sirbiyanqachu. Chaynu katinqa chay kriyishaykillapamapis yanqalla
kar, mana sirbiyanqachu. 15 Kay chaynu katinqa, nuqakunaqami
Dyuspaqqa mana chiqap rimaqninkunachu kayashaqllapa.
Chaqa nuqakunaqami yaĉhachikunillapa, Dyusmi Jesucristutaqa
wanushanmanta kawsachimuran nir. Chaynu chiqapta mana
wanuqkuna kawsamuyatinqa, Cristupis dijurqa mana kawsamushachu
kanqa. 16 Chaqa wanuqkuna mana kawsamuyatinqa, Jesucristupis
manami kawsamushachu kanqa. 17 Chaynu Jesucristo mana
kawsamusha katinqa, Jesucristumi washamayanchikllapa nir
kriyishaykillapapis, yanqalla kar mana sirbiyanqachu. Chaymi ashwan
qamkunaqa uchayjunllaraq kawsayankillapa kanqa. 18 Chaynulla,
Jesucristupi kriyir washakashaq nir wanushakunamapis, mana
washakashachu kar ashwan limpu chinqasha kanqallapa. 19 Chaynulla
nuqanchikkunapis, kay kawsayashanchiklapi Jesucristupi kriyirlami
washakayanchik nir kriyisha, mana washamashaqa nuqanchikkunaqa
kusala pinqaypaq kashunllapa.

20 Piru chiqaptami Jesucristuqa kawsamusha. Chaymi payqa tukuy-
manta puntata wanushanmanta kawsamushanrayku, uk mallkipa
punta puquynin yupay intrachimanchikllapa. 21 Chaqa imanutaq
uk runa uchakushanrayku tukuyla kay pachapiqa wanunallapapaq
karan. Chaynullami Jesucristo allinta rurar uchanchikpaq wanur
kawsamushanraykulami, michka wanusha karmapis, paypi kriyiqku-
naqa maydiyaqa tukuyla kay pachapiqa kawsamunallapapaq nisha.
22 Nishaykillapa: Imanutaq Adán uchakusharaykulami tukuyla wa-
nunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo wanur kawsamushan-
raykula, qashan maydiyaqa tukuyla kawsamushunllapa.

23 Piru Dyusmi kaynu kawsamunallapapaq niran: Puntataqami
Jesucristo kawsamunanpaq niran. Chaymantaraqshi maydiya Jesu-
cristo shamur, paypi kriyiqkunapa kwirpuntaqa kawsachimuyanqa
nir. 24 Chaymantami Jesucristuqa tukuy chay rikaypaq, chaynulla
chay mana rikaypaq mantakuq dyablukunata, karguyjunkunata,
chaynulla chay kusala puytiq kani niqkunata binsitinraqmi, kay
pachaqa tukukanqa. Chaymanta chay tukuy imata binsisha
karnami, Jesucristuqa Taytanchik Dyustaqa qunqa tukuy imata rikar
mantananpaqqa. 25 Chaqa Jesucristuqami mantakunqa tukuy chay

ĉhiqniqninkunata binsir limpu saruĉhanankalaman. 26 Chaynu tukuy imata
binsishana karqami, tukukanantaqa binsir saruĉhanqa chay wanuyta,
amana maydiyapis wanunallapapaq. 27 Chaqa Dyusmi Wamran
Jesucristutaqa pudirta qur nisha tukuy mana allin kaqkunataqa
saruĉhananpaqqa. Piru tukuy imata saruĉhananpaq nirqa, manami
niyanchu Dyustapis Wamran Jesucristuqa saruĉhayanqa nirqa. Chaqa
ashwan pay-ari chaynu tukuy imata Wamranqa saruĉhananpaqqa
nisha. 28 Chaymanta Jesucristo tukuy mana allin kaqkunata binsishana
karqami, ashwan paylla Dyuspa Wamran karmapis chaymanta-pacha,
Dyus nishankunata ruraq ĉhurakanqa. Chaynami Dyusqa tukuy imatapis
payna rikar mantanqa.
29 Yaĉhanchikllapami wanushakunaqa maydiyaqa kawsamuyanqa
nir. Chaqa mana wanushakuna kawsamuyatinqa, ¿imapaqtaq
yanqallaqa wanushakunapa shutinpi shutikunllapaqa? 30 Chaynulla
Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katinqa ¿imapaqtaq
nuqakunaqa imuraspis paypaq yaĉhachikur ima qischakanillapaqa?
31 Kriyiq masiyllapakuna, nuqataqami chay ĉhiqnimaq runakuna
imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa. Piru chaynu
katinmapismi nuqaqa kusalata aligriyani, qamkuna imanumi
Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillapanulla kankillapa nir
yaĉhashayrayku. 32 Nuqami Éfeso pwiblupiqa kusala saqra mana
allinkunata ruramanatinllapamapis kusalata shachinakusha kani. Piru
chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatinqa, ¿imatataq ganasha kani
chaynu shachinakurqa? Ashwan nishanllapanuqa dijarma ninayta:
Unta mikushaq, upyashaq, chaqa allaqmantami wanuyani nir. Piru
wanuqkunaqami chiqapta kawsamuyanllapa.
33 Chay-ari amami ingañakankillapachu chay mana allinta
rimaqkunamantaqa. Chaqa chay llullakur mana allinta rimaqkunawan
pulla kashallapaqami das llullachir ima pantachimanchikllapa.
34 Chayraykumi chay llullakuqkuna ama ingañashunanllapapaqqa
rikĉhakuq yupayna allinlata rurar, ama uchakunkillapanachu.
Chaqa qamkunamanta wakinqami, Dyusta mana riqsishanrayku,
paykunawan kar, kusala pinqaypaqta ingañakar ima kawsanllapa.

Wanur kawsamuqkunaqami kaynu kwirpuyjun kanqallapa

35 Imanupiqaĉhi wakinkunaqa kaynu nir tapukunmanllapa:
¿Imanutaq wanushakunaqa kawsamuyanqa? ¿Imanu kwirpuyjuntaq
kawsamuyanqa? nir. 36 ¡Kabal yarutaraq tapukunkillapaqa! ¿Manachu
yaĉhankillapa, imanutaq simillata tarpurmaqa wanunanpaq yupay
pampanchik? nir. Chaynu pampashami chaymanta mushuqmanta
ukmanna nasimun chay tarpukushanchikqa. 37 Chaynumi triguta
manaqa uk simillata tarpurpis, manami chay mallkipa tulluntachu
tarpunchik. Ashwanmi uk simillitata tarpunchik winananpaqqa.
38 Chaymantanami Dyusqa pay munashannu mayqannintapis
winachin. Chaynu winachirmi, yurayjunpaqna tikran. Piru
chaynu yurayjunpaq tikrarmapismi chay simillan karan chaynullata
puquchinanpaq winachin. 39 Manami kwirpunchikllapaqa tukuy
imakunapa kwirpunwanqa chayllachu. Chaqa runakunaqami ukman
kwirpuyjun kanchikllapa. Animalkunapismi ukman kwirpuyjun.
Chaynulla pariq kurukunapis ukman kwirpuyjun. Piskadukunapismi
ukman kwirpuyjun ima. 40 Chaynullami syilupi kaqkunapa

kwirpunwan, kay pachapi kawsaqkunapa kwirpunchikllapapis mana
chayllachu. Chaqa syilupi kaqkunapa kwirpunqami kusala ukman
shumaq, chaynulla kay pachapi kaqkunapa kwirpunchikllapapismi
shumaq ima. 41 Chaynullami rupaypa llipyayninqa, mana
chayllachu killapa llipyayninwanqa. Chaynulla wakin qullarkunapa
llipyayninqami, michka chaylla katinpis, mana chayllachu llipyayninqa
wakin qullarkunawanqa.

42 Chaynullami nuqanchikkunawanpis pasan. Chaymi kay
kwirpunchik wanutin pampashaqa, limpu ismur allpapaq tikrakan.
Piru kay kwirpunchik maydiya wanushanmanta kawsamurqami, tukuy
tyimpupaqna kanqa. 43 Chaynumi chay kwirpunchik wanurqa mana
sirbiq katin, askwintalla kidan. Piru maydiya kawsamurqami, kusala
shumaq allin imana kanqa. Chay wanur pampakaq kwirpunchikqami,
kusa litala ima kasha. Piru maydiya kawsamurqami, kusala jwirtina
kanqa. 44 Kay kwirpunchikllapaqami, yanqa aychala kashanrayku
wanur ima pampakananpaq kasha. Piru maydiya kawsamurqami,
manana maydiyapis wanunqanachu. Chaqa imanutaq kay pachapi
kawsananchik kasha, chaynullami tukuy tyimpupaqna Dyuswan,
kawsananchikpis kanqa.

45 Chaqa Dyus nitin iskribikashankunapimi kaynu nin: “Chay punta
runa Adantaqami allpamanta rurar kawsachiran”. Piru kanan Adán yu-
pay Jesucristuqami, Dyusmanta kashanrayku ashwan tukuy tyimpupaq
kawsayta qumanchikllapa. 46 Piru, puntataqami kay kwirpunchikraq
kan. Chaymantaraqmi Dyusqa qumanchik uk mushuq kwirputa tukuy
tyimpu kawsanapaqqa. 47 Chaymi imanutaq chay punta runamaqa
allpamanta rurasha kar, kay pachapi kawsananpaq karan. Piru Je-
sucristuqami unaq syilumanta shamuran. 48 Tukuyla kay pachapi
kaqkunaqami, chay punta runa allpamanta rurakasha kaq chay yupay.
Piru mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqami, maydiyaqa syilumanta
shamusha runa yupay kwirpuyjun kanqallapa. 49 Chaynu katin-ari,
kanan nuqanchikkunaqa chay punta runa allpamanta rurakasha yupay
kanchikllapa. Piru maydiyaqami, unaq syilumanta shamusha Jesu-
cristo yupay kwirpuyjunna kashunllapa.

50 Kriyiq masiykuna kaytami willashunayanillapa: Tukuyla
aychayjun, tulluyjunqa manami Dyus mantakuyashanmanqa yaykuyta
puytinchikchu. Chaqa kwirpunchik dasla tukukaqqa, ¿imanunari chay
tukuy tyimpu kawsaqpiqa kayta puytinqa? 51 Piru nuqami chay mana
yaĉhayashaykillapata munani intrakanaykillapata. Chaymi nishaykillapa:
Kriyiqkunaqa manami tukuyqa wanushunllapachu. Piru tukuylami
kusa ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. 52 Dasla nawinchikta
qipchirachir, manapis chapakuchiyasha yupaymi, chay tukukananta
trumpitata waqachitinllapalami kriyiqkunaqa tukuyla ukman
kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. Chaqa trumpita waqatinqami,
tukuy kriyiqkuna wanushakunamapis kawsamunqallapa, qashanqa
amana wanunanpaqnachu. Nataq nuqanchikkuna kawsaqkunaqami,
uk kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. 53 Chaqa chaynuqami kay
kwirpunchik mana allinta ruraq karmapis, manana chaynunachu
kanqa. Chaynulla kwirpunchik wanunanpaq kaqmapis, manami
wanunanpaqnachu tikrakanqa. 54 Chaynu kusala uchayjun kar,
manana uchayjunpaq tikrakasha, chaynulla kwirpunchikmapis

wanunanpaq kasha kar, mana wanunanpaq katinnaqami,
kumplikanqa Dyus nitin iskribikashanpi kaynu nishanqa:
“Dyusninchikmi binsinqa chay wanuyta, amana wanunallapapaq” nir.
55 Chaynulla ninpis:
¡Runakunaqami manana wanunqanachu!
¡Chaynulla runakunaqami wanunanpaqqa mana manchakunqanachu! nir.
56 Chaqa Moisés mantakushanta mana kasurmi uchakuranchikllapa.
Chaymi chaynu uchakurlla wanunallapapaq karan. 57 ¡Piru Amitunchik Jesucristuraykumi Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamarninchikllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nisha! ¡Chaymi Dyusninchikta kusalata payji nishunllapa, tukuy tyimpupaq wanunallapamanta washamashanchikllaparayku!
58 Chayrayku, munashay kriyiq masiykuna, chay kriyishaykillapanullami maydiyapis shachinakunkillapa, amana disanimakurchu. Ashwanmi Amitunchikpaq kusata yaĉhachikur trabajankillapa. Chaqa qamkunaqami yaĉhankillapa payllapaq yaĉhachikurqa, manami yanqallachu yaĉhachikuyankillapa nir.

16

Pablumi willan kriyiq masinkunapaq ufrindata tantananllapapaq

1 Nataq chay ima ministishanllapakunata kriyiq masinchikkunapaq
tantarqa, kriyiq masiykuna imanutaq prubinsya Galaciapi kriyiqkunata willasha karay, chaynullami tantankillapa. 2 Chaymi imanutaq
ganashaykillapanulla, chay dumingukunapiqa aykalamatapis
siparayllapa. Chaymantaqa tantar yarachiskinkillapa, nuqa
rikashuqllapa shamutiyqa, ufrindata manana tantanaykillapapaqnachu. 3 Nuqa ĉhamutiyqami, qamkuna ukninchikkunata rinanpaq
akratkillapa Jerusalenman kaĉhashaq. Chaynumi kaĉhashaq kartata,
chaynulla chay qamkuna tantashaykillapata ima chay kriyiq
masinchikllapakunamanqa. 4 Chaymi rinaypaq allin yupay katinqa,
nuqapis paykunawan rishaq.

Pablumi riyta yarpun Corinto pwibluman

5 Nuqa watukushuqllapa shamurqami puntataqa rishaq Macedonia
lugarpi kriyiqkunataraq watukuq. Chaymantanami qamkuna
kayashaykillapa Corinto pwiblumanqa ĉhamushaq. 6 Chaynu
ĉhamurqami, imanupiqa qamkunawan kidayman tukuyla chay tamya
tyimputaqa. Piru chaymantaqami qamkuna yanapamatkillapa
rishaq, maymanmi rir yaĉhachikunaypaq karan chayman rinaypaqqa.
7 Manami das pasaqnulaqa rikashunayanillapachu. Ashwanmi unayta
qamkunawanqa kanayani. Piru Amitunchik munatinmi chaynuqa
kanqa. 8 Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, kay Éfeso
pwiblupi kidashaq Pentecostés fyista pasanankaman. 9 Chaqa kay
pwiblupimi, Amitunchikpaq kusala achka yaĉhachikunaypaq kan.
Chaymi kaypi yaĉhachikutiyqa, Jesucristupiqa achka kriyinqallapa,
michka kay pwiblupi kusala achka runakuna ĉhiqnimayatinllapamapis.
10 Ukninchik Timoteo qamkunaman ĉhamutinqa, amami imapaq llakichirchu, ashwan kusata aligriyachinkillapa. Chaqa paypismi nuqa
yupaylla Amitunchikllapaq kusata yaĉhachikun. 11 Chayrayku amami

mayqannikillapapis paytaqa disprisyankillapachu. Ashwanmi yanapankillapa kusa shumaqla tukuy shamuyashanpi kananpaq. Chaymi pay shamur rikamananpaq. Chaqa nuqaqari wakin kriyiq masinchikkunawan kaypi yarayanillapa.
12 Nataq kriyiq masinchik Apolosta-shuypaqa, rugaray kriyiq masinchikkunawan qamkunaman shamur watukushunanllapapaq. Piru kanankunaqami, mana shamuyta puytisharaqchu. Maydiya shamunanpaq tyimpun katinmi, shamunqa watukushuqllapaqa.

Pablumi tukukananta saludakun

13 Kriyiq masiykuna, rikĉhakusha yupayla allita kuytakarmi, Jesucristupi kriyishaykillapanulla mana shaykuq payllapi yarpur kawsayllapa. Amami imatapis manchar imachu, ashwan tukuy shunquykiwan Amitunchik Jesucristuta sirbiyllapa. 14 Chaynulla imata rurarllapapismi, ama kwashallachu, ashwan kusalata llakipanakur ima rurankillapa.
15 Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĉhashaykillapanumi Estéfanas ayllunkunawanmi Acaya lugarpiqa puntata Amitunchikpiqa kriyiran. Chay paykunami chaypi wakin kriyiq masinkunata kusalata yanapayanllapa. 16 Chaymi kriyiq masiykuna, nuqaqa munani chay kusata yanapakuq Estefanaswan ayllunkunata, chaynulla yaĉhachikuqkunata kasur, paykunawan pulla Jesucristullapaq yaĉhachikunaykillapapaq.
17 Nuqaqami kusala aligri kani, kriyiq masinchikkuna Estéfanas, Fortunato, Acaico watukumaq ĉhamushanllaparayku. Chaqa qamkuna mana watukumaq shamutkillapamapismi, ashwan qamkunapa lugarnikillapaqa, paykuna shamusha watukumaqqa. 18 Chaqa paykunami nuqata kusalata animachimasha Amitunchikpi masta kriyinaypaq, imanutaq qamkunata kusalata animachishunllapa kriyinaykillapapaq chaynulla. Kay runakunataqami, allita kasunaykillapapaq kusala allin.
19 Kay Asia lugarpi, kriyiq masinchikkunami qamkunaman kusalata saluduta kaĉhamunllapa. Chaynulla Aquilawan, Priscilapis kusalata saludashunllapa. Chay paykunapa wasinpi tantakaq kriyiq masinchikkunapismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata saludashunllapa. 20 Chaynulla tukuy kaymanta kaq wakin kriyiq masinchikkunapis saludashunllapa. Chaymi qamkunapis uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan saludanakunkillapa.
21 Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa, kay saludukunata nuqalla iskribimuni. 22 Mayqanpis Amitunchik Jesucristuta mana munarqa, kusala mana allinchu kanqa Dyuspaqqa. Chaymi nuqaqa nini: ¡Kusala munashay Amituy Jesucristo shamukuy-ari kay nuqakunaman! nir.
23 Amitunchik Jesucristumi kusa shumaqta llakipar yanapashunqallapa. 24 Tukuy qamkunatami nishaykillapa: Jesucristupi kriyiq kashaykillaparaykumi kusata munashunillapa. Chaynu kusalata munashurllapa ima saludashunillapa.

Chaynumi kanqa.

2 Corintios
Pablumi ishkay kaq kartanta kaĉhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, Acaya prubinsyapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman ĉhayatinqami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaĉhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman ĉhar Pablo yaĉhachikutinqa achka runakunaqa kusalata kriyiranllapa. Chaymi Pabluqa chaypi kidar yaĉhachikuran uk añu-y-midyuta, Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chaypaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 18.1-17.

Corinto pwiblupi yaĉhachikushana kar, uklaw pwiblukunapina Pablo yaĉhachikuyatinmi, wakin yaĉhachikuqkunapis ĉharanllapa Corinto pwiblumanqa. Chaymi chay wakin yaĉhachikuqkunaqa kaynu nir yaĉhachikuq qallariranllapa: Pabluqa manami Jesucristupa apustulninchu kar, ashwan runakunata ingañar puriyan nir.

Chaynu nir yaĉhachikuyanllapa nir yaĉharmi apustul Pabluqa kay kartata kaĉharan, chaynu nir yaĉhachikuqkunata ama kasunanllapapaqchu. Kay kartata kaĉhashanwanqami ishkay kutipaqna kaĉharan Corintupi kriyiq masinkunamanqa. Chaynumi ashwan Moisés mantakushankunamantaqa Jesucristupa shumaq rimayninqa kusala mas allin nir intrachiran (3.7-18). Chaynulla intrachiranpis maydiya mushuq kwirpuyjunna kayashunllapa (5.1-10), imanu qischakarpis pay nishanta kasur kawsashunllapa (6.3-13), uk ufrinda yupayna kashunllapa nir (8.1–9.15). Chaynullami intrachiranpis Tayta Dyusmi paytapis imanu qishaq katinmapis kusalata yanapasha nir (12.7-10).

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munasha katin, Jesucristupa apustulnin
kani. Chaymi Corinto pwiblupi Dyuspi kriyiqkunaman, chaynulla Acaya
lugarpi kriyiqkunaman, nuqa ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay
kartata iskribimuni. 2 Chaynullami Taytanchik Dyusman, Amitunchik
Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa
shumaqta kawsanaykillapapaq.

Qischakashamapis Dyusmi kunsulamanchikllapa

3 Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyusmi,
alabakasha kanqa. Chaqa paymi kusata llakipar, kunsular ima
yanapamanchikllapa. 4 Paymi kunsular yanapamanchikllapa ima
riqchaq qischakaykunamanmatapis. Chaynu katinmi, nuqanchikkunapis ukkuna qischakaqtaqa kunsular yanapaypaq, imanuĉhi pay
nuqanchikkunata kunsulamanchikllapa chaynulla. 5 Chaqa Jesucristo
kusata qischakasha katinmi, nuqanchikkunapis qischakashunllapa
payrayku. Chaynu qischakashaqami, payqa masta kunsular
yanapamashunllapa. 6 Nishaykillapapis, qischakar yaĉhachishutiyllapa
kriyitkillapaqa, Dyusqa kunsular washashunqallapa. Chaqa pay
nuqakunata kunsulamatinllapaqa, qamkunapismi kunsulakankillapa.
Chaymi shachinakunkillapa ima qischakaykunamanmatapis nuqakuna

yupaylla. 7 Qamkunapaqqami, kusata kunfyakanillapa qischakarmapis
shachinakunkillapa nir yaĉhar. Chaqa imanuĉhi nuqakuna yupay
qischakayankillapa, chaynullami Tayta Dyusqa qamkunatapis kunsular
yanapashunqallapa.

8-9 Kriyiq masiyllapakuna, Asia lugarpi qischakashayllapapaq
chiqapta yaĉhanaykillapapaq willashunillapa. Kusatami qischakaray-
lapa mana agwantaypaqta. Chaymi yarpurayllapa chaypina
wanuyashaqllapa nir. Piru chay qischakaykunaqami sirbimaranllapa
ama nuqakunalapi kunfyakarchu, ashwan wanushakunata
kawsachiq Dyuslapi kunfyakanayllapapaq. 10-11 Dyusmi chay
qischakaykunamantaqa washamaranllapa paylapi kunfyakatiyllapa.
Chaynulla qamkuna, Dyusman mañakur yanapamatkillapaqa, chay
saqra wanunaykunamanmatapis washamayanqallapa. Chaymi
wakinkunapis Dyusta payji ninqallapa pay yanapamashanllaparayku.

Imapaqmi Pabluqa mana riranchu Corintuman

12 Kusatami aligriyanillapa, tukuywan kusa shumaq allinlata
kawsasha kanillapa nir yaĉhashayllaparayku. Piru ashwan
qamkunawanmaqami kusa mas shumaqta kawsasha kanillapa.
Manami munayniyllapamantachu chaynuqa kawsasha kanillapa.
Ashwanmi Tayta Dyus llakipar yanapamashanllaparayku,
chaynuqa kawsarayllapa. 13 Kartaykunapimi qamkuna liyir
intrakanaykillapapaq iskribishurayllapa, mana ukmanta imachu.
Chaymi kunfyakanillapa chay nishushayllapakunapaq, nuqakunapaq
ima chiqapta intrakankillapa nir yaĉhar. 14 Piru qamkuna wakinllataqa
intrakasha karllapamapis, kusalata aligriyar shumaqta yarpuyllapa
nuqakunapaqqa. Chaymi nuqakunapis kusalata aligriyar shumaqta
yarpushaqllapa qamkunapaqpis, maydiya Amitunchik Jesús
tikrakamutinqa.

15 Allinta nuqapaq yarpuyankillapa kanqa nir kunfyakarmi, yarpusha
karay puntataqa qamkunataraq watukushuyllapata, chaywanqa ishkay
kutipaqna rikashunayllapapaq. 16 Puntataqa watukushuyllapata
yarpuray, Macedonia pwibluman riqnu. Chaymanta tikrakamurpis
qashan watukushuyllapata yarpuray. Chayna qamkunapis
yanapamatkillapa rinaypaq Judea pwibluman. 17 Ma ¿watukushuqllapa
mana shamurqachu, naypaqtaqa mana allita yarpusha kashaq?
¿Qamkunachu yarpunkillapa nuqaqa munashayta rurar shamunaypaq
arnishurllapaqa, mana allinta yarpurchu mana shamushachu kashaq
nir? 18 Dyusmi yaĉhan imatapis pay yupaylla arnikushayllapataqa
kumplinillapa nir. Chaymi mana chay kutillaqa “Arí, chaynu
kanqa”, “Mana, mana chaynuchu kanqa” niytaqa puytinillapachu.
19 Chaqa nuqami, Silvanuwan, Timoteuwan, Dyusninchikpa Wamran
Jesucristupaq yaĉhachikunillapa. Paymi Dyus arnikushan kar, tukuy
ima nishantapis kumplin. 20 Chaynami Jesucristupi kumplikan Tayta
Dyus tukuy arnikushankunaqa. Chaymi Jesucristurayku, Tayta Dyusta
alabarqa ninchikllapa, “Chaynumi kanqa” nir. 21 Tayta Dyusmi
nuqakunata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuwan pullachar
shumaqchamashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapa
paypaqna kanallapapaq. 22 Chayna paypa kaqnin kanallapapaqqami
siñalamaqninchik yupay, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaymi

Ispiritunwanna karqa, yaĉhanchikllapa tukuy tyimpupaqna paypa
kanchikllapa nir.
23 Chiqaptami nishaykillapa: Corinto pwiblupi kaqkunaman
watukushuqllapa shamunaypaq karmapis, manaraqmi shamushachu
kani, qamkuna llakishalla katkillapa mas llakichishuymanllapa nir
yarpur. Tukuy chaykunapaqmi, Taytanchik Dyusla yaĉhan. 24 Manami
nuqakunaqa qamkunata kusata willashunayanillapachu, Dyuspi kaynu
kriyiyllapa nirqa. Chaqa qamkunaqari chiqaptana kriyinkillapa.
Ashwanmi yanapashunayanillapa kriyishaykillapanulla aligrilana
kawsanaykillapapaq.

2

1 Chayraykumi nuqaqa nisha kani, manaraq qashanqa
watukushaykillapachu, ama anyashur llakichishunayllapapaq.
2 Chaqa qashan nuqa llakichishutiyllapaqa, ¿mayqanna nuqataqa
aligriyachimanqallapa, mana qamkuna katkillapaqa? 3 Chaymi ashwan
llakichimankimanllapa nir yarpur manaraq shamurchu, naypaqtaqa
kartata iskribishurayllapa shumaqchanakunaykillapapaq. Chaqa
nuqaqami munani ama llakichimarchu aligrichimanaykillapata.
Chayna kunfyakaray tukuy qamkunaqa chay kartata liyir
shumaqchanakur nuqawan pulla aligriyayankillapa kanqa nir.
4 Piru chay kartata iskribishurllapaqa, tukuy shunquywan kusata
yarpur, llakir ima waqaray. Chaynu katinmapis, manami
llakichishunayllapapaqchu iskribishurayllapa, ashwanmi alliplata
munashunillapa nir yaĉhanaykillapapaq.

Pablumi chay uchakusha runataqa pirdunayllapa nin

5 Chay runa mana allinta rurar llakichimasha nishurayllapa
chayqami, mana nuqalatachu llakichimasha. Ashwan tukuy
qamkunatapis llakichishushallapa. Chaynu katinmapis ama
chaykunataqa kwintachashunllapachu. 6 Qamkunamanta achka
runakuna nanaq nanaq chay runata karanta imatapis willasha
katinnaqa, amana willayllapanachu. Chayllanami kanqa. 7 Ashwan
kananqa pirdunar yanapayllapana. Kuytawkish kusata llakichitkillapa
imakunata yarpur, mana das qamkunawan shunqukatinchu.
8 Chaymi qamkunata rugashunillapa, qashan rikachinaykillapapaq
imanumi llakipayankillapa nir. 9 Naypaqllatanami kaykunapaqqa
iskribishushallapa kani, chiqaptachu nuqa willashushayllapataqa
kasuyankillapa kanqa nir yaĉhanaypaq. 10 Nuqaqami yaĉhayani
qamkunaqa pirdunayankillapa kanqa nir. Chayna nuqapis paypaq
manana ima mana allintapis yarpurchu, ĉhamurqa pirdunashushanami
karay ninaypaq. Tukuy chaykunapaqqami Amitunchik Jesucristo
yaĉhan, shumaq pullana kanaykillapapaq. 11 Chaynuqami, Satanasqa
mana nuqanchikkunawanqa imatapis rurayta puytinqanachu. Chaqa
pay imanu rurachikun nirpismi yaĉhanchikllapana.

Pablumi llakiran Troas pwiblupi karmapis

12 Jesucristupa shumaq rimayninta, Troas pwibluman yaĉhachikuq
ĉhatiyqa, kusalata uyakunaranllapa. Chaymi Amitunchikpaq
yaĉhachikunaypaqqa, achka karan chaypiqa. 13 Piru chaynu katinmapis,
kusalata yarpupakuray kriyiq masinchikllapa Tituta chaypi mana
tarir. Chaqa paymi qamkuna Corintupi kaqkunapaqqa willamananpaq

karan. Chayraykumi nuqaqa paykunamanta dispidikurna, riray
Macedonia lugarman, chaypi Tituta tariyman nir yarpur.

Pablumi Dyusta payji nin

14 Payji nishunllapa Dyusninchikllapata. Paymi nuqakunataqa
kusa allinlata purichimanllapa, Jesucristo pullakumashallapa katin.
Chaymi nuqakunata akrar kaĉhamashallapa, paypa shumaq rimayn-
inta tukuy pachapi yaĉhachikunayllapapaq. Chay rimashan rurashan
imakunami, yaĉhachikushaqa shikwakan tuktitukunapa mishki asyaynin
yupay. 15 Chaqa nuqakuna yaĉhachikurqami, Jesucristo Taytanchik
Dyusta insinsyuwan quntachin chaypa mishkila asyaynin yupay kanil-
lapa. Chay insinsyupa asyayninqami shikwakan, chay washakaq
runakunaman, chaynulla chay mana washakaq runakunaman ima.
16 Chay mana washakaqkunapaqqami, kay insinsyupa asyayninqa,
wanuyllapaq asyan. Piru chay washakaqkunapaq-shuypaqa, insin-
syupa asyayninqa allipla mishki mutkiypaqla kar, tukuy tyimpupaq
kawsachin. Manami mayqanpis munayninllamanta Dyus nishanku-
nata yaĉhachikuyta puytinchu. 17 Chaynu katinmi, mana ukkuna yupay
munayniyllapalamanta pagrakanayllaparaykuchu Dyusninchikpaqqa
yaĉhachikunillapa. Ashwanmi Dyuspa naypanpiqa chiqapta rimanillapa
mana llullakurchu, pay kaĉhamashanllaparayku, chaynulla Jesucristo pul-
lakumashallapa katin.

3

Pablumi intrachikun mushuq tratupaq

1 Kaykunata nirqachu, ¿yarpuchishunillapa, qashan nuqakunalla
alabakayanillapa nir? ¿Manaqachu wakinkuna yupay nuqakunapis
kartayllapataraq rikachishaykillapa, maymantami shamunillapa
nir yaĉhanaykillapapaqqa? ¡Manami! Chaqa qamkuna, chaynulla
wakinkunaqami yaĉhankillapa nuqakunaqa, Dyusmanta shamunillapa
nir. 2 Qamkunallami kartayllapa yupayqa kankillapa. Chaymi
mayqanpis qamkunata, Dyus munashankunata ruraqta rikashurl-
lapaqa, yaĉhanqallapa allinkunalata qamkunapiqa rurasha kanillapa
nir. 3 Allipla shutillami qamkunaqa Jesucristupa kartan yupay
kankillapa. Chaqa qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku
pay yanapashutinllapa munashanta rurankillapa. Chaymi chay
rurashaykillaparayku intrakanllapa Jesucristuwanna kankillapa nir.
Qamkunaqa manami lapisiruwan iskribikasha kartachu kankillapa.
Chaynulla manami rumipi iskribikasha yupaychu kankillapa.
Ashwanmi, qamkunawanna chiqap kawsaq Dyuspa Santu Ispiritun
katin, Dyus munashankunata rurankillapa. Chaynami ninqallapa,
yaĉhachishushayllaparayku unay kashaykillapamantaqa ukmanna
kankillapa nir.

4 Jesucristo pullakumashanchikrayku, Dyuspi kunfyakanillapa
chaykunapaqqa. 5 Manami nuqakunalla kusa yaĉhaq kashayla-
paraykuchu chaykunataqa ninillapa. Ashwan tukuy imata rurayta
puytishayllapaqami, Dyusmanta shamun.

6 Chaqa pay mana yaĉhachimashallapa katinqa, mana mayqantapis
willayaymanllapachu chay mushuq tratupaqqa. * Chay mushuq
tratuqami mana iskribikashachu. Ashwan Santu Ispiritu
shunqunchikpi ratakusha katinmi yaĉhanchik, Dyuswan kar mushuq
tratuta rurashanchikna nir. Nishaykillapa: Mayqanpis Dyus
mantakushankunata munayninlamanta kumplishaq nirqa, ashwan
tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa chiqanchakanqallapa. Chaqa Dyuspa
Santu Ispiritunlamiri kawsachikun tukuy tyimpupaqqa.
7 Rumipi iskribir Moisesta, Dyus qushanqa, mana mayqantapis
washayta puytiranchu, runakuna mana tukuyta kumpliyta puytis-
hanllaparayku. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunata Moisés Dyus-
manta aypatinqa, Dyusqa Moisespa qaqllantaqa kusala llipya intirupaq
tikraran. Chaymi Israel runakunamapis mana rikayta puytiranchu
qaqllantaqa. Piru allmanta allmantaqa, chay llipyarayashanqa chin-
qaran. 8 ¡Ashwan kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamaqninchik-
llapa chayqa, kusala mas shumaq washamanallapapaqqa! 9 Chay man-
takuykuna kusa llipyalla karmapis payllaqa mana washamayninchikta
puytiranchu. Piru kanan-shuypaqa Dyusninchikpi kriyishanchikrayku
Santu Ispiritunwan yanapamarninchik washamanchik. Chaynu katin
ashwan chayqa kusala mas shumaq kanqa Moisés mantakushanman-
taqa. 10 Chaqa Moisespa qaqllan llipyaratin kusa shumaqta man-
takusha katinmapis, manami shumaqnachu, Santu Ispiritunwan Dyus
kusala shumaqta yanapamashanchikmantaqa. 11 Chaynu Moisespa
qaqllan llipyaratinmapis, yaĉhachikushankunaqa mana tukuy tyimpu-
paqchu kawsachikuran. Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunmi kanan
yanapamashanchik chaymi, llipyaraq yupay kusala mas shumaq kar,
kawsachikun tukuy tyimpupaq.
12 Kaykunapaq yaĉharmi nuqakuna-shuypaqa, mana imatapis
mancharchu yaĉhachikunillapa, chay yaĉhachikushayllapaqa tukuy
tyimpupaq mana chinqanchu nir. 13 Manami Moisés yupaychu
yaĉhachikunillapa. Moisesqami qaqllanta pañuwan pampaqnula
yaĉhachikuq, Israel runakuna ama kwintachakananpaq qaqllan
llipyarayashanqa limpuna allmanta allmantaqa chinqayan nir. 14 Piru
Moisés yaĉhachikutinqa chiqapta runakunaqa mana intrakaranllapachu.
Kanankaman chay unay tratuta liyirqa, mana intrakanllapachu
Jesús, Dyuspa Cristun nirqa, yarpuyninqa pañuwan pampakasha
yupay katin. Chaynulla chay pampakashan yupay chayqa manaraq
ashuchikashachu. Ashwanmi chay pampakashan yupay chayqa,
ashuchikayanqa Jesús, Dyuspa Cristun nir chiqapta kriyitinllapana.
15 Kanankaman Moisespa librunkunata liyirmapis, wakin Israel
runakunaqa mana intrakanllapachu, yarpuyninllapa uk pañuwan
pampakasha yupay katin. 16 Piru uk runa, Amitunchik Jesuspina
kriyitinqa, chay pañu pampaq yupay chayqa ashuchikaq yupayna
kidan. 17 Chaymi Amitunchik Jesuspi kriyishaqa, payqa Santu
Ispiritunta qumanchik. Chaqa Amitunchikqami paylla Santu
Ispiritupis. Chaymi chay maypiĉhi Amitunchikpa Ispiritun
katinqa, chaypiqa washakayta puytinchik. 18 Chayrayku tukuy

* **3:6** Chay rumipi unay iskribikasha mantakuykunapaq mas intrakanarqa rikashun Éxodo 24.12. Chaynulla Santu Ispiritu mushuq tratuta rurayashanpaq mas intrakanarqa rikashun Jeremías 31.31-34.

nuqanchikkunaqa, chay pañu qaqllanchikta pampaq yupay kaq chay manana katinqa, ispiju yupay kasha, runakunaqa rikamarninchikllapa yaĉhan kusa puytiqmi Amitunchikqa nir. Chaymi maydiyapis Amitunchik Jesusqa mas allinpaqna tikramayashunllapa, pay yupay kusala shumaqna kanapaq Ispiritunrayku.

4

Pablumi karanlata yaĉhachikun

1 Chayraykumi mana disanimakunillapachu. Chaqa Tayta Dyusmi kusata llakipamarllapa inkargamashallapa paypaq yaĉhachikunayllapapaq. 2 Tukuy ima pinqaypaqkunataqa, manana rurayta munashanachu kanillapa. Chaymi mana kusa yaĉhaq tukur ima ingañakuytaqa munanillapachu. Chayraykumi Dyusninchikpa rimaynintaqa mana llullakurchu, karanta rimanillapa. Chaynu, Dyuspa naypanpi rimashayllaparaykumi, intrakaqkunaqa ninllapa, nuqakunaqashi Dyuspaqqa mana llullakurchu rimanillapa nir. 3 Piru wakinkunapaq-shuypaqa pakaplla yupay kanqa chay yaĉhachikushayllapaqa. Chaymi mana intrakanashanllaparayku, tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa ashuchikanqallapa. 4 Chaqa mana intrakanashanllaparaykumi, kay pachapi saqrata rurachikuq dyabluqa, yarpuyninpi syiguyasha yupay kananllapapaq nisha. Chayna Jesucristo pay paylla kawsaq Dyuswan katin, shumaq rimayninkuna llipyaraq yupay katinmapis, ama kriyinanllapapaq. 5 Manami nuqakunallapaqchu yaĉhachikunillapa. Jesucristupaqmi yaĉhachikunillapa, pay Amitunchikllapa nir. Nuqakunaqami qamkunata yanqa sirbishuqnikillapala kanillapa, Jesusta munashayllaparayku. 6 Dyusmi tukuy imakunata ruraran. Piru tutaparaq intiru katinmi, “Kanqa achkirachikuq” niran. Chayna achkilla tikrakaran. Chaynullami Jesucristupi kriyisha yarpuyninchikllapatapis achkiraqlla yupay kananpaq tikrasha. Chayna Jesucristurayku yaĉhanallapapaq, Dyusninchikqa kusala allin, shumaq nir.

Chiqapta kriyirmi kawsanchik

7 Michka allpa manka yupay karmapis, nuqakunaqa Dyuspa kusala shumaq rimaynintaqa pullayllapa purichinillapa yaĉhachikunayllapapaqqa. Chayna runakuna rikarqa yaĉhananllapapaq chay yaĉhachikushayllapaqa mana nuqakunallamantachu, ashwan Dyuspa pudirninwanmi yaĉhachikunillapa nir. 8 Chaynu, kusalata qischakar allpa manka yupay daskaqla pakikanapaq karmapis, manami tukuy tyimpuqa qischakashaqllapachu. Chaymi yarpur llakirmapis, mana kwintachakanillapachu. 9 Ikiyllapakunapi qischamananllapapaq purinllapa. Piru manami nuqakunalataqa Dyusqa dijamanllapachu. Chaynulla alsar ima itakumarllapamapis, manami allpa mankata yupayqa llampuchamanqallapachu. 10 Mayta rirmapismi Jesuspaq yaĉhachikur purinillapa. Chaynu purirmi yaĉhanillapa wanuchi-manayanllapa nir, imanuĉhi Jesusta wanuchiranllapa chaynulla. Piru chaynu Jesuspaq yaĉhachikushayllaparayku wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaymi Jesús yanapamashanllaparayku, yaĉhanqallapa payqa kawsan nir. 11 Chaqa nuqakuna kawsayarlla Jesuspaq yaĉhachikutiyllapa wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaynu katiyllapami, ukkunaqa yaĉhanqallapa Jesús

washamanllapa nir. 12 Chaynu yaĉhachikushayllaparaykumi mana
intrakanaqkunaqa, wanuchimananllapa ima. Piru qamkuna-
shuypaqa ashwan washakashaykillapana, qischakar yaĉhachishutiyllapa
kriyishaykillaparayku.
13 Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: “Nuqa kriyiq
karmi, kunfyakar rimaray” nir. Chaynullami nuqakunapis
qischakarqa, kunfyakar rimanillapa kriyishayllapapaqqa, mana
manchakur imachu. 14 Chaqa yaĉhanillapa Dyus, Amitunchik
Jesusta wanushanmanta kawsachimuqqami nuqakunata, chaynulla
qamkunatapis kawsachimarninchikllapa, pullata apamashunllapa
paywanna kanallapapaq nir. 15 Nuqakunami qamkunarayku
qischakasha ima kanillapa, Dyusta riqsir washakanaykillapapaq.
Chayraykumi runakunaqa kusa achkana kriyir, Dyusta alabar
ninqallapa: Dyusmi kusalata yanapamarninchik washamanchik nir.
16 Chaynu yaĉhachikur kusata kwirpuyllapapi qischakarllapamapis,
manami disanimakunillapachu. Ashwanmi yarpuyniyllapapiqa, Dyus-
paqqa mas allinna kanillapa. 17 Kay bidapi qischakayanillapa chayku-
naqami dasla pasan. Piru ashwan Dyus paywan kanayllapapaq nishan-
qami, kusala mas shumaq chay qischakaykunamantaqa. Chaymi tukuy
tyimpupaqna chaykunaqa. 18 Chayraykumi kay bidapi qischakashayl-
lapakunapaqqa mana yarpupakunillapachu. Chaqa chay qischakayku-
naqami uk ratulapaq. Ashwanmi Taytanchik Dyus paywan kanayllapa-
paq nishanlapi kunfyakanillapa. Chaqa Taytanchik Dyus arnimashanl-
lapakunaqa tukuy tyimpupaq.

5

Imanumi syilupiqa kayashunllapa

1 Nuqanchikkunapa kanan kwirpunchikkunaqami, runakuna
rurashan chukllakuna yupay uk ratulapaq kay bidapiqa kanqa.
Piru yaĉhanchikllapami, kay bidapi kawsayashanchikmantaqa uk
bidapiqa tukuy tyimpupaqna mushuq kwirpuyjun kawsashunllapa
nir. Chaymi tukuy tyimpupaq, Dyus rurashan mana tukukaq wasi
yupayna kashunllapa. 2 Chayraykumi kanan kawsarqa, rishamana
kayman unaq syilumanqa nir yarpunchikllapa. 3 Chaqa chay wasiqami,
mudananchikllapa yupay pampamanchikllapa, ama lirila yupay
kanallapapaq. 4 Imanutaq mana yanqa mudakusha kashamaqa, chay
yakakushanchik mana imapaqpis sirbitinchu, lirila yupay kanchikllapa.
Chaynullami kay bidapi kawsayashanchikllapa kwirpunchikqa,
mana tukuy tyimpupaq katin maydiyaqa wanunchik. Chaymi
munanchikllapa unaq syiluman rir, shumaqta mudakusha yupayna
tukuy tyimpupaq kawsanapaq. 5 Chaypaq unaq syilupi imanu mushuq
kwirpuyjunna kawsayashunllapa nir chiqapta yaĉhanallapapaqqami
Tayta Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaqa paymi chaynu
kanapaq nimashanchikllapa.
6 Santu Ispiritu nuqanchikkunawan katinmi, yaĉhanchikllapa
unaq syilupi Jesuswan pulla tukuy tyimpu kawsayashunllapa nir.
Piru kay pachapiraq kawsarqami, Amitunchikmantaqa wakaqllapi
yupay kanchikllapa, manaraq paypa pullan kashanchikllaparayku.
7 Paypi kriyiq karmi chaypaqqa yaĉhanchikllapa, mana nawinchikwan
rikashanchikllaparayku imachu. 8 Chaymi kusata kunfyakar

yarpunchikllapa kay pachapi kawsayashanchikllapamantaqa
rir, Amitunchikwanna kanallapapaq. 9 Chayraykumi Dyus
munashanlata rurar kawsayta munanchikllapa kay pachapimapis,
payta aligriyachinallapapaq. Chayna unaq syilupi paywan pulla
karmapis chayllata rurar tanallapapaq. 10 Yaĉhashanchikllapanu tukuymi,
Jesucristupa naypanman riyashunllapa, payna mantakunanpi tar
rikar yaĉhamanallapapaq imanu kashapis. Chaymi tukuyta rikar
yaĉhamarninchikllapaqa, payna imatapis ruramashunllapa, kay pachapi
kawsayarlla, allinta mana allinta rurasha kashamapis.

Jesucristumi Dyuswan shumaqchamanchikllapaqa

11 Chaynu Jesús runakunata rikar yaĉhayanqa nir yaĉharmi, pay mu-
nashankunata rurar alliplata chaykunapaq runakunata intrachiyta
yarpunillapa. Dyusqami allita riqsimanllapa pay munashankunata
ruranillapa nir, chaynulla qamkunapis icharaq allita chaykunapaqqa
intrakar riqsimankimanllapa. 12 Manami qashan alabakanarchu
chaynuqa willashuyanillapa. Ashwanmi chaykunataqa willashuyanil-
lapa intrakanaykillapapaq, chay wakin yaĉhachikur paykunalla alabakar
purinllapa chaykunapaq. Chaymi intrakarnaqa, nuqakunapaq ri-
mankillapa, yaĉhachishushayllapaqa chiqap nir.
13 Imanupi yaru yupay yaĉhachikunki nimatkillapamapis, Dyusmi
yaĉhan chay yaĉhachishuyashayllapapaqqa. Nataq qamkunamanta
nuqakunapaq, mana yaruyashachu allintami yaĉhachikuyan niqkunaqa,
allinta yarpuyankillapa. 14 Imata rurarpismi mana nuqakunapa
munayniyllamantachu ruranillapa. Jesucristo kusalata munamanchik
nir yaĉharmi, pay munashanlata ruranapaq kanchik. Chaymi
nuqanchikrayku, Jesucristuqa wanusha nir kriyirqa, yaĉhanchikllapana
Dyuspaqqa uchanchikkunapaq pagrakusha yupayna kanchik nir.
15 Jesucristuqami tukuypaq wanuran, amana munashanchiknullata
rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi wanurmapis kawsamuran,
pay munashantana rurar kawsanallapapaq.
16 Chayraykumi kananqa nuqakunaqa manana mayqan runapipis
yarpunillapachu, imanutaq kay pachapi mana kriyiqkuna yarpunllapa
chaynuqa. Chaqa nuqakunapismi paykuna yupay, Jesucristupaqqa
mana allintachu yarpuq kanillapa. Piru kananqami manana chaynu-
tachu yarpunillapa. 17 Ashwan mayqanpis Jesucristuwan kaqqa, uk
mushuq runana. Unay ima kaqkunaqami pasashana; kanan kaqqami
mushuqna.
18 Tukuy kaykunatami pay rurasha. Chaymi paylla Dyusninchikqa
shumaqtana rikamanchikllapa, Jesucristurayku. Chaynulla
nuqanchikkunatana inkargamashanchikllapa wakinkunatapis
willashallapa, paywanqa shumaqna kananllapapaq. 19 Chaqa,
Tayta Dyusmi runakunata pullakunanpaq niran, Jesucristurayku
uchanllapamatapis manana kwintacharchu. Chay kaykunapaq
yaĉhachikunayllapapaqmi nuqakunatapis nimaranllapa. 20 Chaynu
Jesucristo nuqakunata kaĉhamashallapa katinmi, Dyus yupaylla
yaĉhachikunillapa paywan shumaq kananllapapaq. Chaymi
Jesucristurayku willashunillapa: Taytanchik Dyusta ama ĉhiqnirchu,
ashwan paywan shumaqta kawsashunllapa nir. 21 Yaĉhashanchikllapanu,
Jesucristumi mana ima uchayjunmapischu karan. Piru Dyusqami, payta
kaĉhamuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku wanunanpaq.

Chaymi, Jesucristurayku nuqanchikkunaqa shumaqchakasha mana uchayjunnachu kanchikllapa Dyuspaqqa.

6

1 Kananqami, Dyus nishankunata yaĉhachikuq kar, rugashunillapa
Dyus yanapashushanllapapaq yaĉhachishutinllapaqa, allita intrakar ka-
sunaykillapapaq. 2 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
“Kusa allin tyimpupi mañakutki uyapashuray.
Chaymi washakanaykillapapaq tyimpupi yanapashuray” nir.
Chaynulla qamkunapaqqa kananllami kusa allin tyimpuqa. ¡Chaymi
kananqa Dyus washashur yanapashunqallapa!

Pablumi Jesucristupaq yaĉhachikur qischakashanpaq intrachikun

3 Nuqakunaqami mana, mana allinkunataqa ruranillapachu. Chaqa
manami munanillapachu chay mana allin rurayniyllaparayku, Dyus
mana washashunanllapataqa. 4 Ashwanmi michka qischakar, imata
ministirmapis, shachinakur imatapis Dyus munashanlata ruranillapa.
Chayrayku runakuna yaĉhananllapapaq, nuqakunaqa chiqapta Dyusta
sirbinillapa nir. 5 Chaynulla wipyakar, prisukar, qaryapamatinl-
lapa, kusata trabajar, michka mana punur, mallaqnarmapis, alliplata
shachinakusha kanillapa, Dyus munashanlata rurar. 6 Chaynumi
Dyus munashanlataqa ruranillapa: Kusa allinlata kawsaq kar, Dyuspa
rimayninta yaĉhaq kar, tantyakar mana imatapis das ruraq kar,
Dyuspa Santu Ispiritun nuqakunapi katin chiqapta mayqantapis mu-
naq kar, 7 chiqapta yaĉhachikuq kar, Tayta Dyuspa pudirnin nuqaku-
napi katin ima. Chaynumi allin ruraykunalata rurar kawsanil-
lapa. Chaymi musyamaqkuna, mana musyamaqkunapis nuqaku-
napaq ninqallapa, Dyus munashanlata rurar yaĉhachikunllapa nir.
8 Imanupiqa kasumanllapa. Imanupi-shuypaqa mana. Imanul-
lapiqa kusa shumaqta rimanllapa nuqakunapaqqa. Imanupi-shuypaqa
musyamarllapa mana allintachu rimanllapa. Llullakuqkunata yu-
paymi ruramanllapa, michka mana llullakur, chiqapta rimasha katiyl-
lapamapis. 9 Dyuspaq mana yaĉhachikuqninta yupaymi ruramanllapa,
kusata riqsimaqllapa karmapis. Yaqqa wanusha yupaymi kanillapa,
piru kawsayanillaparaq. Kusatami qischamanllapa, piru manami
wanuchimanllapachu. 10 Llakisha yupay kanillapa, piru aligrilami
kanillapa. Pubri yupay kanillapa, piru ukkunatami Dyuspaqqa imayjun
kaqpaq yupayna tikranillapa. Chaynumi pubri yupay kanillapa, piru
Dyuspaqqa kusa imayjun kanillapa. Imanu katinpismi, Tayta Dyus
munashanlata ruranillapa.

11 Corinto pwiblupi kriyiq masiykuna, kusa allitami willashushal-
lapa kar, tukuy shunquywan munashunillapa. 12 Tukuytami imat-
apis manyaq willashusha karllapa kusalata munashunillaparaq. Ash-
wan qamkunami nuqakunataqa mana chiqapta munamaq yupaychu
kankillapa. 13 Chayraykumi qamkunataqa rugashunillapa, imanutaq uk
runa wamranta willan chaynu, qamkunaqa chiqapta munamanaykil-
lapapaq, imanutaq qamkunata tukuy shunquywan munashunillapa
chaynulla.

Dyuspa wasin yupaymi kanchikllapa

14 Kriyiq masiykuna, chay mana kriyiqkunawanqa amami
kasaranaykillapapaq imalamapis tratuta rurankillapachu.

Chaynuqami manana paykunawan yuntakaq yupaynaqa kayankil-
lapachu kanqa. * Chaqa manari allinchu, allinta ruraqkunawan, chay
mana allinta ruraqkunaqa piĉhunakur chayllata yarpunanllapapaqqa.
Chaynulla manami achkirachikuqwan tutaparaqpis piĉhunakuyta
puytinllapachu. 15 Chaynumi Jesucristuwan, dyablupis mana chayllata
yarpuyta puytinchu. Dyuspi kriyiqpis, mana chayllata yarpuyta
puytinchu, uk mana kriyiqwanqa. 16 Manami allinchu kawsaq Dyuspa
lugarnin, uk runa rurashanta amituy nir aduranapaqqa. Chaqa
kawsaq Dyusqami maypi kashapis, nuqanchik kriyishanchikrayku
pullanchik. Chayraykumi paypa wasin yupay kanchikllapa. Paymi
tukuy kaykunapaqpis iskribishankunapiqa kaynu niran:
“Nuqaqa paykunapi kawsar
purishaq paykunawan pulla.
Nuqami paykunapa Dyusnin kashaq.
Paykuna-shuypaqa wamraykuna kar,
nuqalata kasumar munashayta ruranqa.
17 Chay mana allinta tukuqkunamanta lluqshir wakaq tukuyllapa,
ama mana allin rurayninllapata ruranaykillapapaq.
Chaymi shumaqta rikashurllapa,
18 Taytaykillapa kashaq qamkunapaqqa.
Nataq qamkunaqa ullqu wamray, warmi wamray kankillapa.
Chaynu nirmi arnishunillapa tukuy imata puytiq Dyusnikillapaqa”
nir.

7

1 Chaynu kaykunata arnikashanchikllaparaykumi, kriyiq masiykuna,
kwirpunchikpi, yarpuyninchikpi ama mana allinkunataqa rurayta
yarpurlamapischu kawsashunllapa. Ashwan Taytanchik Dyusta kasur,
manchar pay munashankunalata rurar kawsashunllapa.

Corinto runakuna qashan Dyusman tikrakaranllapa

2 Nuqami munani, nuqakunapi kunfyakar kusata munamanaykil-
lapata. Chaqa manami mayqanwanpis mana allintaqa rurashachu
kanillapa. Manami mayqantapis uchakuchishachu kanillapa.
Chaynulla mana mayqantapis llullachisha imachu kanillapa imapaqpis.
3 Qamkunamanta wakinnikillapallataqaĉhi mana allinta tukusha
katkillapa, chay mana allinta tukushaykillaparayku washaykillapata
rimaq yupay willashunillapa. Piru manami washaykillapatachu
rimayani, chaqa nishurayllapana kusalata munashunillapa nir.
Chaynullami kawsayar, manaqa wanunaypaqna karmapis, kusalata
munashaykillapa. 4 Alliplatami yaĉhani chaynu katinmapis, qamkunaqa
kasumar munamankillapa nir. Chaymi qamkunata willashurllapaqa
alliplata aligriyani qamkunarayku. Chayna imanu qischakarmapis,
allipta animakuni, aligriyani ima.
5 Macedonia pwibluman ĉhashaymanta-pacha, manami samashachu
kanillapa. Ashwanmi maypipis kusalata qischakasha kanillapa. Mayp-
ipismi qaryapamaqllapa. Chaymi nuqakuna-shuypaqa kusalata llakir
yarpupakurayllapa mana imatapis qamkunapaq yaĉharchu. 6 Piru llak-
ishakunata aligriyachiq Dyusmi nuqakunataqa aligriyachimashallapa,

* **6:14** Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 22.10.

Tito ĉhamushanrayku. 7 Chaqa ĉhamurqa allip shumaqta parlamashallapa, kusala shumaqta samachishaykillapa nir. Tituqami nimashallapapis, alliplatashi qamkuna nuqakunata rikamanayankillapa, chaynulla qamkunaqashi alliplata llakiyankillapa nuqapaq yarpur nir. Chaynu willamatinmi ashwan masta aligriyaray.

8 Chay kartata kaĉhamushayta liyirĉhi intrakar llakishaykillapa. Piru kananqami nuqaqa kusala aligrina kani. Chaqa chay kartapi iskribishushayllapaqami uk ratulapaq llakichishushallapa. 9 Piru kananqa ashwan qamkuna llakir kriyir, nuqata mana allinta ruramashaykillapapaq, Dyusta llakipamay nishaykillaparayku, alliplata aligriyani. Chaqa qamkunaqami intrakaraykillapa Dyuspaqqa allipla mana allintachu kawsayaraykillapa nir. Chaymi chay mana allinta rurashaykillapapaq llakir, manana mas tukurchu, Dyusmanna tikrakashaykillapa. Intrakashaykillapanu mana llakichishunarllapachu kartataqa iskribishurayllapa. 10 Chaqa mana allinkunata rurashanchikkunapaq llakirmapis, Tayta Dyusman tikrakar washakanchik. Chaymi manana llakinchikchu. Piru yanqa kay pachapi kaqlapaq llakir, Dyuspaq mana allin kaqkunata rurarqami, tukuy tyimpupaq wanunchik. 11 Qamkunaqami kusata llakirmapis, Dyus munashannulla agwantaraykillapa. ¡Kananqa rikayllapa imanutaq kankillapa! Chay iskribishushayllapaqa manyaqta yarpuchishuranllapa nuqapi kriyinaykillapapaqqa. Chaynulla piñachishuranllapa, manchachishuranllapa ima. Chaymantaqa ashwan kusata rikamanayaraykillapa. Chayna chay uchakusha chaykunataqa kastigaq yupay mana imatapis pakarchu karanta willashaykillapa. 12 Chaynumiri, qamkunaman chay kartataqa mana uchachakuqpaq yarpurchu, chaynulla mana chay uchachakashapaq yarpur imachu iskribimuray. Ashwanmi chay kartataqa iskribimuray, Dyus yaĉhananpaq qamkunaqa nuqakunapaq llakinkillapa nir. 13 Kaykunami nuqakuna kunsulakanayllapapaq kasha.

Piru kay kunswilumanmatapis, masta aligriyasha kanillapa Tituta kusa aligrita rikar. Chaqa tukuy qamkunami mushuqmanta animachishaykillapa. 14 Nuqami Titutaqa willarayllana qamkunapaqqa, chiqapta paykunaqa kasushunqallapa nir. Chay nishayqami chaynu kasha. Chaymi aligriyani. Chaqa imanutaq qamkunata imatapis karanllata willashurayllapa, chaynullami Tituta willashayllapapis chiqap kasha. 15 Chaymi ashwan payqa kusa masta munashunllapa, qamkuna kusata rispitar shumaqta samachir kasuraykillapa, munaraykillapa nir yarpur. 16 ¡Nuqami tukuy kaykunapaq kusata aligriyani, qamkunapi kusata kunfyakar!

8

Mana imayjunkunata yanapashunllapa

1 Kananqa kriyiq masiykuna, parlashunayanillapa imanumi Tayta Dyusqa, Macedonia pwiblupi kriyiqkunata kusata munar yanapasha nir. 2 Paykunami alliplata Dyuspaq allinta rurananrayku qischakasha karmapis, ashwan kusa aligrina. Yaqqa mana imayjun karmapis, ministiqkunata imalawanpis kusata yanapasha, mana imankunapaq

llakirlamapischu. 3 Nuqami chaykunataqa rikasha kani. Paykunaqami mana kwashayarlamapischu iman kaqmantaqa puytishanllapawan yanapakusha. Ashwan chay puytishanllapamanmatapis masta ĉhurashallapa. 4 Paykunapa munayninllamantami kusata yanapakuyta yarpur nuqakunata qumashallapa, ministiqkunata apar makyanayllapapaq. 5 Paykunaqami nuqakuna yarpuyashayllapamantaqa masta rurananllapapis. Naypaqta Amitunchikpi kriyir payta kasur, chaymanta nuqakunata uyamarllapa yanapakurqa, Dyus munashanta rurashallapa. 6 Chaymi nuqakunaqa, Tituta rugasha kanillapa tantananpaq chay ministiqkunata yanapanaykillapapaq qamkuna qukuyankillapa chaytaqa, pay naypaqta tantaq qallaritin qamkuna mana tukuyta kumplishaykillaparayku. 7 Chaqa qamkunaqa tukuy imapaqpis naypaqllapi kankillapa. Chaymiri kusata kriyirllapa, imanu rimaytapis yaĉharllapa, kusala yaĉhayniyjun ima kankillapa. Chaynulla yanapakuyta munankillapa, nuqakunamanta yaĉhakushaykillapata intrakankillapa ima. Chaynu kashaykillaparayku kananqa kusalata yanapakunkimanllapa dijurqari.

8 Manami kaykunata ruraylapa nir mantashuyanillapachu. Kaykunataqami willashunillapa yaĉhanaykillapapaq imanumi Macedoniapi wakinkunaqa yanapakunllapa nirla. Chayraykumi qamkunapis, paykuna yupay yanapakunkimanllapa. 9 Chaqa yaĉhankillapana, Amitunchik Jesucristumi alliplata munamarninchik kusala imayjun karmapis mana imayjun yupay tikrakaran qamkunata imayjunpaq yupay tikrashunanllapapaq. 10 Qamkunapa byinnikillapapaqmi nuqaqa kaykunataqa nishunillapa. Wakinkunamanta naypaq añullamanta, ministiqkunapaq puntata tantaq qallarishaykillapataqa, rurar tukchiyllapa. Chaqa qamkunaqa mana yanqa rimaraykillapalachu. Ashwan chay rimashaykillapanumi yanapakuq qallarishaykillapa. 11 Kananqami qamkunaqa tukchiyllapa ruraq qallarishaykillapataqa, imanutaq puntamantapacha puytishaykillapawan shumaqta yanapakuq qallariraykillapa chaynulla. 12 Chaqa, Taytanchik Dyusqami mayqantapis, michka kusa pitilawanmapis ukkunata munar puytishanchikwan yanapakushaqa, ashwan kusa shumaqta rikamanchik. Dyusqami mana mañamanchikchu imanchik mana kaqtaqa.

13 Manami kaykunataqa willashuyanillapachu yanapakushaykillaparayku imaykillapa faltashunqa nir yarpurchu. Ashwanmi willashuyanillapa yanapanakur tukuy mikunallapapaq. 14 Chayraykumi kananqa paykunata yanapayllapa, maydiyaqa qamkunatana yanapashunanllapapaq. Kananmi paykuna ministiyashanqa, qamkunapa kan. Chaynulla imanupi maydiyaqa qamkunapa mana katinqa, paykunapana kanqa. Chaynu yanapanakushallapaqa mana mayqanninchikpa imanchikpis faltamashunllapachu. 15 Kaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Chay kusa achkata tantakusha yanapakutinmapis,
ministiyashanqa kidaran.
Chaymi chay pitilata tantakusha chaytaqa,
ministiyashanqa mana faltaranchu nir”.

Tito wakinninkunawan

16 Tayta Dyusta payji nini. Chaqa pay-ari, Titutaqa nisha chiqapta
munar yarpushunanllapapaq, imanuĉhi nuqa qillaysituta tantar minis-
tiqkunata yanapayta yarpuni chaynulla. 17 Chaqa nuqa payta shamu-
nanpaq rugatiymi “Arí” nimasha. Chaymi kananqa qamkunapaq llakiq
kar, paylla shamuyan qamkunata watukushuqllapa.
18 Tituwan pullami kaĉhamuni uk kriyiq masinchikta. Paypaqmi,
kusa shumaqta rimanllapa tukuy kriyiqkuna, Jesucristupa shumaq
rimayninta imanu yaĉhachikur purishanrayku. 19 Chaynullami
wakin kriyiq masinchikkunaqa, payta akrashallapa nuqakunawan
purinanpaq. Chayna qillayta tantar ukkunata yanapanayllapapaq.
Chayta rurarqami, Taytanchik Dyusta aligriyachinillapa. Chaynami
yaĉhanqallapa imanumi kusata ukkunata munar, yanapakunillapa
nir. 20 Yanapakunayllapapaq achka qillayta tantarqami karanta
yanapakunillapa. Chayrayku runakunaqa mana rimayta puytinqachu,
paykunaqa qillayta aypakunllapa nir imaqa. 21 Chayraykumi Dyusqa
yaĉhan, mana ima mana allinkunata rurarchu, shumaq allinkunalata
ruranillapa nir. Chayna runakunapis yaĉhanqallapa, imatapis karanta
ruranillapa nir.
22 Paykunawanqami kaĉhamunipis uk kriyiq masinchikta. Paymi
rikachimashallapa imakunatapis shumaqta rurar, kusalata yanapakur
ima. Nataq kananqa ashwan masta yanapakun qamkunapi
kusalata kunfyakar. 23 Titupaq-shuypaqami nishaykillapa: Kriyiq
masinchikllapa kar, nuqakunawan pulla yanapakuq kar, kusalata
qamkunata yanapashunayanllapa. Nataq Tituwan shamuyan chay
kriyiq masinchikkunata-shuypaqa, wakin kriyiq masinchikkuna
akrashallapa, Jesucristuta kasur, Dyus munashanlata ruraq katinllapa.
24 Chayrayku qamkunaqa, shumaqta samachir rikachinkillapa
imanumi paykunata munankillapa nir. Chayna qillayta tantaqta
rikashurllapaqa, tukuy wakin kriyiqkunaqa rikar yaĉhananllapapaq,
imanumi ukkunata chiqapta munankillapa nir. Chaynulla
yaĉhanqallapapis, qamkunapaq kusa yanapakuq nishayqa chiqap kasha
nir.

9

Pablumi kriyiqkunata willan qillayta tantananpaq

1 Wakin ministiqkunata yanapanaykillapapaqqa, manami qashan
qashanqa willashunayllapataqa ministinkillapanachu. 2 Chaqa
yaĉhaninami, qamkunaqa kusata ukkunata yanapayta munankillapa
nir. Chaymi Macedoniamanta kaqkunataqa willasha kani, qamkuna
Acayamanta kaqkunaqa naypaq añumanta-pacha yanapakunayankillapa
nir. Chaymi yaqqa tukuykaq Macedoniamanta kaqkunapis, qamkuna
yupaylla animakushallapa yanapakunanllapapaq. 3 Piru chaynu
katinmapis, qamkunamanmi kay kriyiq masinchikkunata kaĉhamuni,
chay kusala shumaqta qamkunapaq rimashayqa ama llullachu kanqa
nir yarpur. Chaynami paykuna shamurqa, nuqa shamunaykaman
masta animachishutinllapa, munashaynullata ruranaykillapapaq.
4 Kuytawkish Macedoniamanta wakin nuqawan pulla shamurqa,
chay kusa shumaqta qamkunapaq rimashaynuta, mana taritinllapaqa,
nuqanchikkunapaqqa kusa pinqaypaq kanman. Chaqa nuqakunaqa
ashwan qamkunata alabachishunillapa, mana nuqakunata pinqaypi

dijamanaykillapapaqchu. 5 Chayrayku yarpusha kanillapa chay kriyiq
masinchikkuna shamur watukushunanllapapaq. Chayna paykuna
yanapashunqallapa, qillayta arnikusha karaykillapa chayta tantaytaqa.
Chaymi tukuy yaĉhanqallapa qamkunaqa chay qillaykunata tukuy
shunquykillapawan shumaqta yarpur, mana miĉharchu qukuyankillapa
nir.
6 Kayta yarpuyllapa: Tantyarkaqta tarpukuqqami, tantyarkaqta ku-
sichakun. Nataq achkata tarpukuqqami, achkata kusichakun. 7 Chaymi
mayqanpis tukuy shunqunwan yarpushannulla puytishanta qukun-
manllapa ukkunata yanapananllapapaqqa. Chaynu yanapakurqa, ama
kwashalla, ama rugay tukur imachu qukunmanllapa. Chaqa Dyus
kusa aligrila imata qukur yanapakuqtaqa, kusata munan. 8 Dyusqami
tukuy imata puytiq kar, allin kaqkunataqa kusa achkata qushunqallapa.
Chayna mana imayllapapis faltashutinllapachu, allinlata rurar minis-
tiqkunataqa yanapanaykillapapaq. 9 Chaqa, Dyus nitin iskribikashaku-
napimi nin:
“Ministiqkunatami kusata yanapasha, shumaqta yarpur.
Tukuy tyimpumi payqa runakunata yanapanqa shumaqta rikar”
nir.
10 Tayta Dyusmi, tukuy tarpukuq runakunataqa simillata qun.
Chaynulla mikunanllapata kusichananpaqpis qun. Tayta Dyus
runakunata simillata quqmi, qamkunatapis kusata yanapashunqallapa
mana imayjun runakunata yanapanaykillapapaq. Chay runakunata
yanapatkillapaqami, masna Dyuspiqa kriyinqallapa. 11 Chaynuqami,
qamkunaqa tukuy ima munashaykillapatapis tarikunkillapa.
Chaymanta aligrilla qukunaykillapapaq. Nataq chay tantashaykillapa
qillayta ministiqkunaman nuqakunawan kaĉhatkillapaqa, nuqanchikku-
narayku chay runakunaqa, Dyusta payji ninqallapa.
12 Chaqa kriyiq masinchikkunata chaynu yanaparqa, manami fal-
taqninlatachu apanchik. Ashwanmi yanaparqa, kusata yarpuch-
inchikllapa Taytanchik Dyustapis alabananllapapaq. 13 Chaymi payku-
naqa alabanqallapa Dyusta. Chaqa chaynu yanapatkillapaqa payku-
naqa intrakanqallapa, chiqapta qamkunaqa Jesucristupa shumaq ri-
mayninta kasunkillapa nir. Chaynullami paykunaqa Dyusta payji
ninqallapa qamkuna yanapashaykillapapaq, paykunapaq, ukkuna-
paqpis. 14 Paykunaqami, Dyusman kusata mañakunqallapapis qamku-
nata munashurllapa, qamkunarayku Dyus paykunatapis yanapashan-
llaparayku. 15 ¡Payji niypaq Taytanchik Dyusta, Jesucristuta kaĉhamur
kusala shumaqta yanapamashanchikpaq! ¡Chaypaqqami mana imanupis
kutichiyta puytinchikchu!

10

Pablumi apustul kashanrayku riman

1 Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa kusa allin kashan-
rayku mana piñakun imachu, chaynullami nuqapis qamkunata ru-
gashunillapa ama nuqapaq ukmanta yarpunaykillapapaqchu. Chaqa
qamkunamanta wakinkunaqami ninllapa: Nuqa qamkunawan kar-
qashi kusalata manchashurllapa kusa shumaqlata yaĉhachikuni. Nataq
wakaqpi karqashi kusala marraju tukur anyaqnulla iskribishunillapa
nir. 2 Chaynu yarpumaq runakunaqa rimanllapa, Jesucristupi mana

kriyiq runa yupayshi munayniyllamanta imatapis rurani nir. Manaraq qamkunaman shamuyar, paykunata willani ama washayta rimananllapapaq. Manami munanichu chay kriyiq masinchikkunata anyar willaytaqa. Nuqa rir-raqmi chay washayta rimaqkunataqa, imapaqpis karanta willar qamkunamantaqa chiqanchashaq. 3 Chiqaptari chaymantaqa kawsaq runa kanchik. Piru manami kay pachapi mana kriyiq runakuna ĉhiqninakunllapa chaykuna yupaychu kanillapa. 4 Chay armanchikkunata washakanapaq purichinchik chayqami, mana kay pachapi runakuna armanwan lisyakur wanuchikunllapa chaywanqa chayllachu. Nuqanchikkunapa armanchikllapaqami, Dyuspa pudirnin. Chay pudirwanmi chay mana allin kaqkunatapis nuqanchikmanta chiqanchayta puytinchik. 5 Chaywanmi chay yanqa illaqta rimar llullakuqkunatapis tukchichuwan. Chaynulla chay paylla, Dyusta mana riqsinata munar alabakaqkunamatapis, tukchichuwan. Tukuy runakunapa yarpuynintami, Jesucristuta qunchik paypina kriyinanllapapaq. 6 Chaynumi qamkuna chiqapta kasukutkillapanaqa, kastigaypaq chay kusata kriyiyar, chaymanta mana kasukuqkunataqa.

7 Qamkunaqa kwintata qukayllapa imami qamkunapiqa pasayan nir. Chaqa qamkunamanta wakinmi, ukmanta yarpunllapa nuqapaqqa. Chaymi nini, mayqanpis chiqapta Jesucristupaq yaĉhachikuq karqa, nuqapaq kriyinmanllapa paypaq yaĉhachikuni nir. 8 Dyusmi nuqata paypaq yaĉhachikunaypaq nimasha. Chaymi, payqa alabakananpaq yaĉhachikun nimatinllapamapis, mana pinqakunichu. Chaqa Dyusninchikmi nimasha paypaq allita yaĉhachikunaypaq. Chayna runakunaqa, Dyusmanta ama akrakarchu, ashwan paywanna kananllapapaq. Chaqa payqa mana qamkunataqa mana allinta yaĉhachishunayllapapaqchu nimasha. 9 Amami yarpunkillapachu chay kartaypi nanaq nanaq iskribirqa manchachishunayanillapa nirqa. 10 Chaqa wakinkunami ninllapa: Jesucristupi kriyiq tukurshi, kartaykunapiqa nanaq nanaq yaĉhachikuni nir. Chaynulla ninllapapis, yataykillapapi karqashi, manchakur mana mayqantapis nanaq nanaqqa yaĉhachinichu nir. 11 Piru mayqan kaykunapaq rimaqqa, kayta yaĉhanman: Nuqa shamurqami chay kartaypi willashushayllapataqa, karanta rimashaq mana manchakurchu.

12 Chaymi chay mana allinta rurar alabakaqkunawan chaylla kaytaqa mana munanichu. Chaqa paykunaqa yarukuna kar, alabakar imaqa, munayninllamanta imatapis yaĉhachikur, kusala mana allintachu tukunllapa. 13 Nataq nuqakunata-shuypaqa, Dyusmi akramashallapa imatapis kashanta yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi mana imatapis mancharchu yaĉhachishunillapa. Chaqa Dyusmi nimashallapapis qamkuna Corintupi kaqkunaman shamunayllapapaqqa. 14 Chayraykumi nuqakuna imata ruranayllapamantaqa, mana imatapis ukmankunataqa ruranillapachu. Chayta ruranaypaqqa, manallana shamunaytachu puntata shamusha karay chaynuqa. Nuqakunami puntataqa shamurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachishuqllapaqa. 15 Chaymi, nuqakunaqa mana alabakanillapachu ukkuna rurashanpaqqa, nuqakuna rurayashayllapamanta ukmankunata rurarqa. Ashwanmi nuqakunaqa qamkunawan imatapis masta rurayta munanillapa. Chaynu masta yaĉhachishutiyllapaqa, mastana kriyinaykillapapaq Jesucristupiqa. 16 Chaynulla munanillapa,

qamkuna kayashaykillapamanta uklawkunata rir yaĉhachikuyta.
Piru manami ukkuna yaĉhachikuyashankunamanqa yakapakanayanillapachu,
ama alabamananllapapaq chay ukkuna yaĉhachikushanpaqqa.
17 Mayqanpis kusa runa nisha kayta munarqa, Tayta Dyus kusa runa
nishapaq tikratin chaynuqa kanqa. 18 Chaqa mayqan kusa allin runaqa,
manami payllaqa alabakananchu. Ashwanmi Tayta Dyus alabatin, kusa
allinpaq riqsikashaqa kanqa.

11

Pablumi mana chiqap apustulkunapaq riman

1 Yaru yupay nuqa willashutiyllapamapis, icharaq uyakumankiman-
llapa. Imanu katiypis uyakumayllapari. 2 Dyusqami mana mu-
nanchu qamkuna chay llullakuqkunata kasunaykillapapaqqa. Chayn-
umi nuqapis mana munanichu chay llullakuqkunata kasunaykillap-
ataqa. Chaqa nuqami, Dyuswan uk tratuta rurashana kani qamkuna-
paq, imanuĉhi uk runamaqa warmi wamranta mayqanwan kasarachi-
nanpaq tratuta rurashana katinqa, manana ukwan kayta puytin-
nachu, chaynu Jesucristulawanna kanaykillapapaq. 3 Piru manchaku-
nimi, imanutaq dyablumaqa kusala bibu kar largu kurupaq tikrakar,
Evamataqa llullachir ingañaran, chaynulla qamkunatapis imanupiqa
ingañashunmanllapa nir. Chaynu katinqa, Jesucristupi kusata kriyi-
naykillapamantaqa, ashwanmi manana munarnachu purinkimanllapa.
4 Qamkunami, chiqapta Jesuspaq yaĉhachishushayllapamanta, ukkuna uk-
manta Jesuspaq yaĉhachishutinllapapis, kriyiyta puytiyankillapa kanqa.
Chaynulla ukman ispiritu kaqwanpis kayta puytinkillapa chay shu-
maq Ispirituwan kashaykillapamatapis dijarna. Chaynullami uk-
man yaĉhachishushanllapakunapi kriyiyta puytinkillapa kanqa nuqakuna
willashushayllapataqa qunqarna. 5 Chaynu katinmapis Dyuspa apus-
tulnin tukuqkunamantaqa nuqaqa masta yaĉhani. 6 Rimanaypaqĉhi
imanupiqa mana shumaqtachu rimayta puytini. Piru yaĉhaytaqami
yaĉhani. Nuqakunami rikachishusha kanillapa imakunatapis rurar ima,
yaĉhanaykillapapaq chiqapta yaĉhani nir.
7 Imanutaq yarpunkillapa. ¿Manachu allinta tukusha kashaq
yaĉhachishurllapa, nuqalla trabajar ministishaykunata tarikur, mana
imalatapis mañakushurllapaqa? Nuqami yaĉhachishushallapa kani,
Jesucristupi chiqapta kriyir kawsanaykillapapaq nir. Icharaq kwintata
qukankimanllapa mana kubrar imachu yanqala yaĉhachishushayllapaqa
kusa allin qamkunapaqqa nir. 8 Nuqaĉhi wakin kriyiq masinchikkunapa
qillayninta kitasha yupay kani, yaĉhachishutiyllapa qillayta qumatinllapa
ayparqa. 9 Qamkunawan kar imay faltamatin ministirmapis,
manami qamkunataqa imatapis mañakushurayllapachu. Ashwanmi
Macedoniamanta wakin kriyiq masinchikkuna ĉhamur yanapamaran
ministishaykunapiqa. Manami qamkunata mañakushuyllapataqa
munaraychu. Chaynullami maydiyapis kashaq. 10 Chiqaptami
nishaykillapa: Jesucristupaq tukuy yaĉhachishushayllapaqami, chiqap
nir. Chaymi kusa aligrila Acaya lugarpi, mana imatapis mañakurchu
yaĉhachikutiyqa, mana imanimaytapis puytinqallapachu. 11 Qamkunaĉhi
chaynu rimatiyqa nuqapaqqa ninkillapa: Mana munamarninchikchu
chaynuqa tukuyan nir. ¡Piru Dyusmi yaĉhan chiqapta munashuyanillapa
nirqa!

12 Nuqaqami maydiyapis mana qamkunamanta imakunatapis ay-
pashaqchu. Chayna, Dyuspaq yaĉhachikunillapa nir alabakar puriqku-
nataqa riqsinanllapapaq, llullakurla purinllapa nir. 13 Chay payku-
naqami, Jesucristupa apustulninkuna yupay tikrakar ingañakur purinl-
lapa. 14 Yaĉhashanchikllapanu, paykunaqami chaynuna purinllapa. Chaqa
Satanasmaqa, Dyuspa kusa shumaq angelnin yupay tikrakar purin-ari.
15 Chaynu katin-ari, chay paypa kaqninkunamaqa llallinllana kusa allin
runakuna yupay tukur purinllapa. Piru paykunaqa chay rurashanlla-
parayku, ¡imanu tukukaq kanqallapa!

Pablumi apustul kar qischakaran

16 Qashan willashaykillapa, ama mayqanpis nuqapaqqa yarpunqachu
yaruyasha nirqa. Imanuĉhi apustulkuna yupay tukur alabakar
yaĉhachishutinllapa uyakunkillapa, chaynulla nuqatapis uyakumayllapa
yaĉhachishurllapa nuqa alabakar willashutiyllapamapis. 17 Nuqalla
alabakarqami yaru kayman. Chaqa Amitunchikqa manami nuqalla
alabakanaypaqchu nimasha. 18 Chaynu katinmapis, imanuĉhi wakin
runakuna alabakar purinllapa, chaynulla nuqapis alabakashaq.
19 Qamkunami kusata yaĉhankillapa. Piru, kusa shumaqta uyakunkillapa
chay yaruyasha yupay chaykuna yaĉhachishutinllapaqa. 20 Paykunami
sirbikuchishunllapa, imaykillapata aypanllapa, ingañashunllapa,
chaynulla imata yupay musyashunllapamapis. 21 Nataq nuqa,
qamkunawan mana chaynu kashayrayku, “Wakqa kusalata
manchakun” nimatinllapamapis, kusala aligri kani chay nishayrayku,
mana paykuna yupay llullakusha ima karchu.

Piru ukkuna alabakanatinqa, nuqapis alabakaq qallarishaq,
yaruyasha nimatkillapamapis. 22 ¿Paykunachu hebreo runakuna?
Nuqapismi hebreo runa kani. ¿Paykunachu Israel runakuna?
Nuqapismi Israel runa kani. ¿Paykunachu Abrahampa ayllunmanta?
Nuqapismi Abrampa ayllunmanta kani. 23 ¿Paykunachu Jesucristupa
sirbikuqninkuna? Nuqaqami ashwan paykunamantaqa Jesucristupaqa
mas sirbikuqnin kani. Kaynu nitiyĉhi nimankillapa, “Wakqa yaruyasha”
nir. Chaynumapis, nuqaqami paykunamantaqa masta yaĉhachikur
trabajasha kani. Nuqatami prisumashallapa paykunamantaqa masta.
Paykunamantaqami masta maqamashallapa. Chaynulla yaqqami
wanuchimashallapamapis. 24 Sinku kutimi Israel runakunamanta
karguyjunkunaqa, trintay-nwibi (39) kuti wipyarlla kastigamashallapa.
25 Kimsa kutimi qirullawan maqamashallapa. Uk kutiqami rumillawan
sitamashallapa. Kimsa kutimi nuqa riyatiyqa yaku karrupis mar
yakuman chinqaran. Chaymi ĉhuqanaymanta washakar, uk unaqta
uk tutata yurqaray mar yakupa ĉhaypinpi, tarimananllapakaman.
26 Kusatami purisha kani. Chaymi riyukunamapis yaqqa apamaran,
suwakuqkunamapis yaqqa suwamaran. Chaynulla pwiblu
masiykuna, uklawmanta runakunamapis yaqqa imanachimaranllapa.
Pwiblupimapismi yaqqa imapis pasamaran. Chunllaq lugarkunapi,
mar yakukunapi, chaynulla chay mana chiqapta kriyiqkunapa rurinpi
katiypis, yaqqa ima mana allinkunapis pasamaran. 27 Kusatami
trabajasha kani. Chaynulla riqchaq imakunata pasasha kani mana
yaĉhaypaqkunata. Kusa achka kutimi mana punushachu kani, mana
mikushachu kani, chaynulla yakunarmapis alliplata qischakasha kani.
Mana raĉhpay katinmapis, qasaykunapi kusalata qischakasha kani.

28 Kay willashushayllapanu qischakasha karmapis, ashwanmi masta
nuqaqa yarpukuni wakin kriyiq masinchikkunapaq. 29 Mayqan uchapi
ishkitinqa, nuqaqa llakir mañakuni uchanmanta washakananpaq.
Mayqan uk kriyiq masinchikta uchakuchitinqa, nuqaqa kusalata
piñakuni, chay uchakuchikuqpaqqa.
30 Nuqami chay qischakashaykunapaq alabakani, mana chay llul-
lakur rimaqkuna nubliru tukurla alabakanllapa chaykuna yupaychu.
31 Tayta Dyus, chaynulla Amitunchik Jesuspis, paykuna chiqap allinla
kar tukuy tyimpu alabakan chay paykunami yaĉhan imatapis chiqapta
rimani nir. 32 Damasco pwiblupi nuqa katiymi, gubyirnu Aretaspa
ikillan kaq chayqa, kaĉhakuran gwardyakuna kuytakunanllapapaq chay
pwiblumanta lluqshina punkukunapi. Chayna yarqushaq nitiyqa ay-
par prisumananllapapaq. 33 Piru, ukkunami nuqata kanastapa rurin-
lapi, pwiblupa atun patan llutakashanpa bintanalata waqtalawman
yarquchimatin, paykunamantaqa washakaray.

12

Pablumi rikapakushanpaq parlakuran

1 Manami imatapis gananchikchu nuqanchiklla alabakarqa. Chaynu
katinmapis alabakaq yupaymapis willashaykillapa, chay rikashaykuna-
paq Dyus intrachimashanta.
2 Katursi añunami apakaray Dyus tayashan syiluman. * Manami
yaĉhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituylapi.
Chaytaqami yaĉhan Tayta Dyusla. 3 Piru yaĉhanimi, Tayta Dyuspa pullan
karay nir. Manami yaĉhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu
Ispirituylapi. Chaytaqami yaĉhan Tayta Dyusla. 4 Chaypiqami mana
uyapashanchik rimaykunata uyaparay. Chay uyapashaykunataqami
mana mayqantapis parlanaypaqchu nimasha Tayta Dyusqa. 5 Nuqami
kusalata aligriyani Tayta Dyus kawsashan syiluta rikachimashanrayku.
Chay rikashaykunarayku alabakaypaq yupay kani. Piru ashwan mana
kusa runa nishapaq riqsimashanllaparayku, qischakashayrayku imami
kusata alabakani, tukuy runakuna yaĉhananllapapaq, Tayta Dyus kusata
yanapaman nir. 6 Imanupi nuqalla alabakanar chay rikashaykunapaq
rimarmapis, chiqaptaqa mana yaru yupaychu kashaq. Chaqa
chiqaptari rimayani. Chaynu katinmapis mana rimanichu, runakuna
ama yarpunanllapapaq nuqa kusata alabakanar chaynu rimani nir.
7 Chaymi nuqata, Tayta Dyus syilupi rikachimashankunata rimatiy,
ama wakqa kusa runa nisha nimananllapapaqmi, Jesucristuqa
mana uchakusha katiymapis dijamasha qischakanaypaq. Chay
qischakaymi Satanasmanta kar uk kasha kwirpuyllaman yaykuq
yupay. 8 Chayraykumi, kimsa kutina Amitunchikta mañasha kani
chay qischakaykunata nuqamanta ashuchinanpaq. 9 Piru Amitunchik
Jesucristumi chay qischakaykunata mana ashuchirchu, ashwan kaynu
nimaran: “Nuqami tukuy ministishaykikunapi yanapashayki. Chaqa
nuqapa pudirniytaqami riqsinllapa, chay mana kwintachaypaqla
runakunapi” nir. Chayraykumi nuqaqa aligrila alabakani chay
mana kwintachakaypaqla kashayrayku, chayna Jesucristuqa imapipis
yanapamananpaq. 10 Tukuy kaykunaraykumi aligriyani, Jesucristuta

* **12:2** Tayta Dyus tayashan syilu nirqami intrachimanchik kimsa anap kaq syiluman nir.

sirbishayrayku qischakashaykunapaq, mana kwintachakaypaqla
kashayrayku, imakunata ministishayrayku, ĉhiqnimashanllaparayku,
llakishayrayku ima. Tukuy kaykunatami pasaray, Jesucristurayku.
Chaqa mana kwintachakaypaqla karmapis, ashwan yaĉhanimi Tayta
Dyus masta yanapaman nir.
11 Qamkuna chiqapta intrakanaykillapata munarĉhi, nuqallapaq
rimashayrayku, nimashaykillapanu yaru yupay karay. Chaynu
katinmapis, chay ukkuna apustulkuna yupay tukur yaĉhachishutinllapa
alabanaykillapamantaqa, nuqata yanqa imanula katiymapis
alabamanaykillapapaqqa kasha. 12 Chaqa nuqapaqqami yaĉhanqallapa
Jesucristupa chiqap apustulnin kani nirqa, milagrukunata, mana ruray-
paq shumaq imakunata, kusa dispantakaypaqkunata, mana shaykuq
ruratiy rikashaykillaparayku. 13 Chayraykumi tapushaykillapa:
¿Imatataq kananqa yarpunkillapa? Qamkunawan karmi mana imatapis
mañakushurayllapachu, ukkuna imanutaq mañakushuranllapa chaynuqa.
¿Qamkunata mana mañashushayllaparaykuchu rimapakunkillapa? Chaynu
qamkunapaq mana allin yupay katinqa, ¡pirdunamayllapari!

Pablumi Corintupi kriyiqkunata qashan watukunanpaq yarpuran

14 Nuqaqami listuna kani qashan kimsa kutipaqna shamur
watukushunayllapapaqqa. Chaynulla kanan shamurpis mana
qillaytaqa mañakushaykillapachu. Manami nuqaqa imaykillapa
kaqtaqa munanichu. Ashwanmi qamkunata munashunillapa.
Yaĉhashanchikllapanu, uk runami qillayta tantakun wamrankunapaqqa.
Manami taytanpaqqa wamrankunachu tantanllapa qillaytaqa.
15 Chaymi nuqamaqa Taytaykillapa yupay kar, kusa aligrila
yanapashaykillapa tukuy imay kaqniykunawanpis. Chaynulla nuqa
kusata munashutiyllapa, qamkuna mana yaqqa munamatkillapamapis,
imanupis yanapashaykillapa byinnikillapapaq.
16 Nuqaqami mana imatapis mañakushurayllapachu. Chaynu katin-
matapis wakinkunaqa ninllapa, nuqaqashi kusala bibu imanulapis
qillaykunata mañashurllapa aypakusha kani nir. 17 Piru willamayl-
lapa: ¿Nuqa kaĉhamushay runakunachu mayqanninllaqa llullachishurl-
lapa imaykillapata nuqaman aparan? 18 Titutami nuqaqa kaĉhamuray
watukushunanllapapaq. Chaynulla paywanqa uk kriyiq masinchikl-
lapata kaĉhamuray. Nimayllapa: ¿Tituchu ingañashuranllapa? ¡Manami
mana! Nuqaqami Tituwanqa chay yarpuylla kar, imatapis chayllata
ruranillapa.
19 Manaqaĉhi qamkunaqa yarpunkillapa, chay rimashaykunarayku
diskulpamanaykillapata munar chaynuqa rimayani, nir. Manami
chaynuqa kanqachu. Chaqa, nuqami Dyuspa naypanpi rimani
Jesucristupi kriyiq kar. Tukuy kaykunami munashay kriyiq masiykuna,
qamkuna masta Dyusninchikta kasur, paypi kriyinaykillapapaq.
20 Chaqa nuqaqami yarpukuni, rikashuqllapa shamurqa mana
munashaynulla taqtachu tarishuymanllapa nir. Chaynulla yarpunipis,
qamkunaqa mana piñakushallataqa rikamanayankillapachu kanqa nir.
Chaqa qamkuna mana allinta tukushaykillaparaykumi, shamurqa imat-
apis karanta willashuymanllapa. Yarpunipismi, imanupiqa willanakur,
inbidyanakur, piñachinakur, munashaykillapata rurar ukmanta
tukuyankimanllapa, washaykillapata rimanakuyankimanllapa nir ima.
Chaynulla imanupiqa, ukmanta willanakur piñachinakuyankimanllapa,

qamkunalla alabakayankimanllapa, mana allinta tayankimanllapa
nir ima. 21 Manchakunipismi, qashan watukushuqllapa shamutiy
Dyusninchikpa naypanpi qamkunarayku nuqa pinqakuyman
nir. Chaynuqa kusalata waqayman wakinnikikunarayku. Chaqa
paykunaqami unaymanta-pacha uchakushallapa. Manami chay mana
allin rurayashanllapataqa dijashallapachu. Chaynumiri ukwan ukwan
pununllapa, imatapis munashanllapalata rurar ima tanllapa mana
tantyakarchu.

13

1 Kaywanqami kimsa kutipaqna nuqaqa watukushuyanillapa. Tukuy
imapaqpis ishkay manaqa kimsa tistigu “Arí” nitin chiqapqa kanqa,
manaqa mana. Chaymi chiqap katinqa chay mana allinta tukusha
chayqa kastigakayanqa. Chayraykumi kanan qashan watukushuqllapa
shamurqa, kimsa kutipaqna willashaykillapa amana mana allinkunata
ruranaykillapapaq. 2 Naypaqta ishkay kutipaqna watukushuqllapa
shamurmi, chay uchakur puriqkunataqa willarayna amana chaykunata
rurarnachu purinanllapapaq. Chaymi kanan kimsa kutipaqna watukuq
shamurqa, nuqalla kimsa tistigu rikaq yupay karanta willar chiqan-
chashaqllapa. 3 Chaqa qamkunaqari mana kriyimayankillapachu. Mu-
nayashaykillapataqami rikachishaykillapa, chaypiraq kriyimanaykil-
lapapaq, nuqaqa Jesucristo willamashanta willashunillapa nir. Jesu-
cristuqami mana yanqa runala yupaychu tratashunllapa. Ashwanmi Je-
sucristuqa imapaqpis nanaq nanaq willashunllapa. 4 Chiqaptami mana
kwintachakaypaqla yupay karmapis, kruspi klabatinllapa wanuran.
Piru ashwan kananqa kawsayan Dyuspa kusa pudirninwan. Chaynulla
nuqakunapis pay yupay mana kwintachaypaqla kanillapa. Piru paywan
pulla kar Dyuspa pudirninwan kawsarmi, willashunillapa qamkunapis
Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq.

5 Qamkunalla riparakayllapa imanu kashaykillapapaqpis. Chayna
yaĉhanaykillapapaq chiqaptachu Jesucristupi kriyinkillapa nir. ¿Man-
achu kwintata qukankillapa Jesucristuqa qamkunapa pullaykillapa
nir? Imanupi riparakar Dyus munashannullata mana rurashal-
lapa karqari, yaĉhankillapana mana Jesucristuwanchu kankillapa nir.
6 Nuqaqami kunfyakani chiqapta kriyinkillapa nir. Chaymi ninkil-
lapa, Jesucristupa apustulnin kar yaĉhachishushayllapaqa chiqap kasha
nir. 7 Chaymi Tayta Dyusman mañakuni, qamkuna ama ima mana
allinkunata ruranaykillapapaqnachu. Nuqaqami mana qamkuna nuqa-
paq chiqapta rimayasha ninaykillapapaqchu mañakuni. Nuqaqami
mañakuni rurashayllapakunaqa mana sirbinchu nitinllapamapis, ash-
wan qamkunaqa allinkunalatana ruranaykillapapaq. 8 Chaqa man-
ami chiqap kaqkunamanta ima mana allinta rurayta puytinchikchu.
Ashwanmi chiqap kaqkunalata ruranapaq allin. 9 Chayrayku ali-
griyani wakinkuna mana kwintachamatinllapamapis. Chaqa qamku-
nami Dyusta mas allita kasur paylapi kriyinkillapa. Chaymi maydiyapis
mañakuyashaq, qamkunaqa allinlana kanaykillapapaq. 10 Kay kar-
tatami puntataqa iskribimuni qamkunaman manaraq watukushuql-
lapa shamuyar. Chayna shamurqa, ama nanaq nanaq willashunayl-
lapapaqchu imanu kashaykillapapaqpis. Ashwanmi Tayta Dyusqa

nimasha qamkunata intrachishutiyllapa paypi masta kriyinaykillapapaq. Manami munanchu qamkuna disanimakur paymanta chiqanchakanaykillapataqa.

Pablumi tukukananta saludakuran

11 Kriyiq masiykuna, kay kartayta iskribir tukchinaypaqqami nishaykillapa: Kusa shumaqta kawsar, waran waran mas shumaqta kawsaytana yarpuyllapa. Chaynulla animachinakur ima tukuynikillapa uk yarpuylana shumaqta kawsayllapa. Chayna Dyus munamaqninchik, shumaqchamaqninchikqa qamkunawan kanqa.

12 Uknikillapa uknikillapa kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa. * 13 Tukuy kriyiq masinchikkunami saludashunllapa.

14 Amitunchik Jesucristumi llakipar yanapashunqallapa. Tayta Dyuspismi munashunqallapa. Chaynulla Santu Ispiritu-shuypaqa pullaykillapa kanqa shumaqta tanaykillapapaq.

Chaynumi kanqa.

* **13:12** Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

Gálatas
Pablumi kartanta kaĉhan Galaciapi kriyiqkunaman

Prubinsya Galaciapi kaq pwiblukunapimi apustul Pabluqa Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikutin, kusalata kriyiranllapa. Chaymantami uklawmanna riran Pabluqa yaĉhachikuqqa. Chaykamanqami Israel pwiblumanta mana allinta yaĉhachikuqkuna Galaciaman ĉhamur, kriyiqkunataqa Pablupaq kaynu nir willaran: "Pabluqa manami apustulchu, Jesucristupaq yaĉhachikunanpaqqa" nir. Chaynullami niranpis: "Pabluqami mana Jerusalenmanta apustulkuna yupaychu yaĉhachikun" nir. Chaymi chaynu chay runakuna mana allinta rimayashanllapapaq, Pabluqa kay kartata kaĉharan allita intrakananllapapaq (1.11–2.21).

Chaynullapismi chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa kaynu nir yaĉhachikuyaranllapa: "Jesucristupi kriyirmapis, washakanaykillapapaqqa Moisés mantakushanta kumpliyta ministinkillapa". Chaynu nir yaĉhachikuyanllapa nir yaĉharmi Pabluqa kay kartata kaĉharan intrakananllapapaq, chay mantakuykunaqami Jesucristo shamunankalaman kasunallapapaq karan nir. Chaynullami intrachiranpis Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata mana kumplirmapis washakayta puytinchik nir (3.1–5.12).

Chaymi Galaciamanta kaqkuna Moisés mantakushanta mana kumpliyta puytir, uchakurlla kawsanantaqa Pabluqa mana munaranchu. Chayraykumi kay kartata kaĉhar intrachiran, Santu Ispiritu munashannullana kawsananllapapaq nir (5.13–6.10).

Pablumi saludakun

1-2 Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi tukuy kaypi kaq kriyiq masinchikkunawan kay kartata iskribishunillapa qamkuna chay prubinsya Galaciapa pwiblunkunapi taqkunaman. Chaqa yaĉhashanchikllapanumi, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran. Chaymi ashwan Jesucristuqa paylla Taytan Dyuswan akrar kaĉhamaran apustulnin kar, shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaqqa. Manami runakuna imachu nuqataqa akrar kaĉhamashallapa.

3 Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir. 4 Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyus munashannulla rurarmi, Jesucristuqa paylla wanuran uchanchikllaparayku. Chaynullami wanuranpis yanapamashallapa kanankuna kusala saqra mana allinkuna kan, chaykunataqa amana rurarnachu kawsanallapapaq ima. 5 ¡Chaynami ashwan, Taytanchik Dyuslatana tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa

6 Yaĉhashanchikllapanu, Jesucristumi kusalata llakipamashanchikllaparayku wanuran, Tayta Dyuswan shumaqchamanallapapaq. Piru chaynu katinmapis, kananqa qamkunaqa chaymatapis mana kwintacharchu, ashwan chay ukman mana allinta yaĉhachikuqkunamanna tikrakashaykillapa, chaypi kriyir washakashunllapa nir yarpur.

Chayraykumi kananqa kusalata llakichimashaykillapa. Chaymi
mana imanu tukushaq nirmapis yaĉhanichu. 7 Piru chiqaptaqami
ukniykuna, Jesucristumantaqa mana masqa mayqanpis kanchu
washamanallapapaqqa. Ashwanmi chay ukmanta yaĉhachishuqllapaqa
Jesucristupi kriyishaykillapamanta pantachishunanllapapaq chaynuqa
yaĉhachishushallapa. 8 Chaymi nishaykillapa: Jesucristupaq kusala
shumaq yaĉhachishushayllapamanta, mayqan shamur ukmanta
yaĉhachishuqllapaqami, Dyusmanta kusala manchaypaqta kastigakasha
kanqa tukuy tyimpupaq. Chaynu nirqami mana wakinlapaqchu
chaynuqa niyani. Chaymi nuqalla kar, manaqa syilumanta angelkuna
shamur chaynu ukmanta yaĉhachikurllapaqami, mana washakarchu
Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakashana kashaqllapa.
9 Chaymi qashan chayllata nishaykillapapis: Mayqanpis chay
washakanaykillapapaq kusala shumaq kaqta intrakashana katkillapa
ukmanta yaĉhachishurllapa pantachishuqllapaqami, Dyusmantaqa
kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaq nir.
10 Piru nuqaqa manami munanichu runa masiykuna wakqami kusala
allinta yaĉhachikuyan nir alabamanantaqa. Ashwanmi ima rurayashaypipis, Tayta Dyus allintami rurayanki nimananta munani. Chaqa runa
masiykunala ima rurayashaypipis alabamananlapaq rurayarqa, manami Jesucristupa sirbiqninchu kayman.

Pablumi Jesucristo akrashanpaq intrachikun

11 Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa: Imanu kriyir
washakanaykillapapaq nir yaĉhachishushayllapaqa, manami runakuna
yarpushan imachu. Ashwanmi Dyusmanta kar kusala chiqap. 12 Chaqa
chay yaĉhachishuyashayllapataqa manami yanqa runakunamantachu
yaĉhakusha kani. Ashwanmi Jesucristo paylla allita intrachimasha tukuy
chaykunapaqqa.
13 Piru qamkunami nuqapaqqa uyapashaykillapa kasha kanqa, imanumi unayqa Israel runa masiykuna Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi qischanaypaq puriq kani nir. Chaymi chay kriyiqkunataqa
limpu tukchiyta yarpuq kani. 14 Chaqa unayqami nuqaqa, Israel
rukuyllapakuna yaĉhachikushankunata wakinniykunamantaqa masta kasur ima kusata yaĉhakusha karay. 15 Piru Tayta Dyusqami kusala
llakipakuq kar, unaylla manaraq nasiyatiy akramashallana karan, paypaq yaĉhachikunaypaqqa. 16 Chaymi chay munashan tyimpupi Wamran
Jesucristuta riqsichimaran, rir shumaq rimayninta mana Israel runakunata yaĉhachinaypaq. Chaynu yaĉhachikuq kaĉhamatinqa manami mayqantapis tapuq rirayraqchu Jesucristupaqqa. Ashwanmi Taytanchik
Dyuslla allita intrachimaran Jesucristupaqqa. 17 Chaynulla manami
Jerusalén pwiblumanmapis riraychu, chay punta apustul kaqkuna Jesucristupaq intrachimananpaqqa. Ashwanmi mana tardarchu riray Arabia lugarman. Chaymantami qashan tikrakamuray Damasco pwiblullaman.
18 Chaymantami kimsa añumantaraq * Jerusalén pwibluman riray Pedruta riqsiq. Chaymi chaypi tarir, paywan kinsi diyalata kidaray.
19 Piru chaypi karqami, wakin apustulkunataqa mana rikaraychu.
Ashwan Amitunchik Jesucristupa uknin Santiagulawan † tarinakurayl-

* **1:18** Kay kimsa añumantaraq nirqami niyanchik kriyishanmanta kimsa añu pasashana katin nir. † **1:19** Chay Santiagullami shutiqpis “Jacobo”.

lapa.
20 Chaymi nishaykillapa: Kay iskribir willashuyanillapa chayqami
chiqap. Chaqa tukuy kay nishuyanillapa chaypaqqami, Tayta Dyus
yaĉhan kusala chiqap nirqa.
21 Chaymantanami Siria, chaynulla Cilicia pwiblumanna riray.
22 Piru Judea pwiblupi, Jesucristupi kriyiq masinchikkunaqa manaraq
riqsimaranllapachu chay tyimpuqa. 23 Piru mana riqsimarllapapismi,
ukkuna parlatin uyapashana karanllapa kaynu niqta nuqapaqqa: "Je-
sucristupi kriyiqkunatami tukchiyta munar, unay uk runa kusalata
qischamaqninchikllapa chayqami, kananqa Jesucristupa shumaq ri-
maynintana yaĉhachikuyan" nir. 24 Chaynu nuqapaq yaĉharllapami, Tayta
Dyustaqa kusalata alabaranllapa.

2

Apustulkunami Pablutaqa apustulpaqna riqsiranllapa

1 Chaymantami katursi añu pasatinraq qashan riray Jerusalén
pwiblumanqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata watukuq. Chaypiqami
Bernabiwan riray, Tituta apar. 2 Chaynuqami riray, Tayta Dyus chaynu
rinaypaq nimasha katin. Chaymi Jerusalén pwiblupi karnaqa chaypi
kriyiqkunapa rikaqninkunalawan tantanakurayllapa. Paykunataqami
kaynu intrachiray: "Nuqaqami mana Israel runakunata yaĉhachiyani
Jesucristupi kriyir washakananllapapaq" nir. Chaqa manami
munaraychu nuqapaq ukmanta yarputinllapa chay yaĉhachikuyashayqa
yanqalla yupay kanantaqa. 3 Piru chaypiqami kriyiq masiykunawanqa
kusala shumaqta yarpuchinakurayllapa. Chaynu karmi pullay risha
kaq kriyiq masinchik Titutapis michka Grecia pwiblumanta kar, mana
Israel runa katinmapis manami niranllapachu: "Qamqa chay siñal
kustumrita ruray" nirllapamapis.
4 Nataq chaynu tantakasha katiyllapaqami, chaymanqa mananula
ĉhasha karanllapapis Jesucristupi kriyiq tukuqkuna. Paykunaqami
Moisés mantakushankunallawanraq kar, kay mantakuykunata kasurmi
washakanchikllapa nir uk sirbikuqta yupay amalas rurachimanaran-
llapa, michka nuqakunaqa Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa
nir yaĉhatiyllapamapis. 5 Piru chaynu yaĉhachikutinllapapismi, nuqakunaqa
mana paykunataqa kasurayllapachu. Chaqa nuqakunaqami munaray-
llapa, chiqap Jesucristupaq yaĉhakushaykillapapi allita kriyirla pay mu-
nashanlata rurar kawsanaykillapapaq.
6 Nataq chay kriyiqkunapa rikaqnin kriyiq masinchikkunaqa,
manami chay yaĉhachikuyashaykimantaqa kaynu ukmanta yaĉhachikuy
nirlamapis willamaranllapachu. Piru nuqaqa chay kriyiq
masinchikkuna imanu yaĉhachikunaypaq nimasha katinmapis,
manami chaylawanqa Tayta Dyuspaqqa allinna kani niytaqa
puytinaytachu. Chaqa Tayta Dyusqa manami runa masinchik allintami
rurayanki nimashanchikraykuchu, allinpaqqa rikamanchikllapa.
7 Chaymi chay kriyiqkunata rikaqkunaqa kaynu kaynu yaĉhachikuy
nimananmantaqami, ashwan allita kwintata qukaranllapa: Waktaqami
Tayta Dyus akrasha apustulnin kananpaq. Chayna rir, Jesucristupaq
yaĉhachinanpaq mana Israel runakunata, imanutaq Pedrumataqa Tayta
Dyusqa akrasha kay Israel runakunata yaĉhachinanpaq nir. 8 Chaqa
allita yarpuyllapa: Pedrutami Dyusninchikqa pay paylla akrar kaĉharan

rir Israel runakunata yaĉhachinanpaq. Piru nuqata-shuypaqami Tayta
Dyusqa akrar kaĉhamasha rir mana Israel runakunatana yaĉhachinaypaq.
9 Chaynu Tayta Dyus paypaq yaĉhachikunaypaq akramasha nir chay
kriyiqkunapi kusala rispitakasha kaq kriyiq masinchikkuna Santiago,
Pedro, Juan ima yaĉharanllapa. Chaymi ashwan paykunaqa nuqata
chaynulla Bernabita ima makinllapata qur ima paykuna yupay apus-
tulkunallapaqna riqsimaranllapa. Chaynami paykunaqa nimaranllapa:
"Qamkunaqa riyllapa tukuyla mana Israelmanta kaq runakunata
yaĉhachiq. Nataq nuqakuna-shuypaqa yaĉhachishaqllapa kay Israelmanta
kaq masinchikkunata" nir.
10 Chaynu nir imami ashwan kusalata yarpuchimaranllapa chay
mana imayjun kaqkunata yanapanayllapapaq. Chaymi ashwan kusa
aligrila ima, nuqaqa chay mana imayjun kaqkunataqa imanullapis
yanapayanina.

Pablumi Antioquiapi Pedruta anyaran

11-12 Ukninchikllapa Pedruqami Antioquía pwiblupi kar, mana Israel
runakunawan pulla mikur imaqa kusala allinta rurayaran. Chaymantami
Jerusalén pwiblumanta wakin kriyiq masinchikkuna ĉhamuranllapa
Santiago kaĉhamushanrayku. Chay paykunaqami kusalata yarpuqllapa
chay siñal kustumripaq. Chaymi Pedruqa, mana siñal kustumriyjun
runakunawan mikuyan nimanmanllapa nir manchakur, manana mana
Israel runakunawan mikur kusala mana allinta tukuyatinmi, pay payl-
lata anyaray. 13 Chaymi chaynu Pedro, mana Israelmanta kaq runaku-
nawan pulla mana mikunatinqa, wakin Israel kriyiq masinchikkuna,
chaynulla ukninchikllapa Bernabimapis chaynulla mana allinta tuku-
ran Pedruwan pulla. 14 Chaymi chaynu tukurqa manana chiqap
Jesucristupaq yaĉhakushannunachu rurayatinllapa rikarqa, Pedrutaqa
tukuypa naypanpi anyaray kaynu nir:
"Qamqami Israel runa karmapis, mana Israel runakunawan pulla
kawsarqa kusala allinta rurarayki. Piru kananqa, ¿imapaqnataq payku-
namanta chiqanchakarqa, imanutaq nuqanchikkuna Israel runakuna
rurar kawsanchikllapa chaynuta amalas rurachinayankiqa?" nir.

Jesucristupi kriyirlami maymanta karmapis washakanchikllapa

15 Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Pedruwan nuqaqami Is-
rael runakuna kanillapa chay pwiblupi nasishayllaparayku. Chaynu
karmi Israel pwiblu masiykunapaqqa mana uchayjunchu kanillapa,
mana Israel runakuna yupayqa. 16 Piru nuqakuna, Israel pwiblumanta
karmapismi, allitana intrakasha kanillapa: Maylawmanta karmapis,
Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyus uchakushanchikkunaman-
taqa pirdunar mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir. Man-
ami Moisés mantakushankunata kasushallapachu, Tayta Dyusqa pir-
dunamanchikllapa. Chayraykumi nuqakunapis Jesucristulapi kriyisha
kanillapa, Tayta Dyus uchayllapakunamanta pirdunamananllapapaq.
Chaqa manami mayqanpis washakanqachu Moisés mantakushanku-
nata kasushanraykuqa.
17 Nataq nuqakuna, Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa
mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir kriyishayla-
paraykumi, wakinkunaqa nuqakunapaq kaynu ninllapa: "Payku-
naqami Moisespa mantakuyninkunata manana kasunllapanachu.

Chaymi kusa uchayjunna” nir. Ma, tapushaykillapa: ¿Chaynu
Jesucristupi kriyishayllaparaykuchu, pay uchakuchimayanqallapa?
¡Manami! 18 Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqapismi unayqa, Moisés
mantakushankunata kasur washakanchikllapa nir yaĉhachikuq kani.
Piru kananqa allita intrakasha kani, manami chaynuchu kasha nir.
Ashwan Jesucristupi kriyirlami washakayta puytinchikllapa. Chaymi
chaynu yaĉhachikuyar, qashan Moisés mantakushankunata kasur
washakanchik nir yaĉhachikurqami, ashwan kusala uchayjunna kayman
Dyuspa naypanpiqa. 19 Chaqa nuqamaqami Moisés mantakushanta
kasunaymantaqa wanusha yupayna kani. Ashwanmi Tayta Dyus
munashanlata ruranaypaqna kani.

20 Chaymi ashwan Jesucristulapina kriyirqa paywan kruspi
pulla wanur kawsamusha yupayna kani. Chaynami kanan kay
kawsayashaypiqa manana nuqalanachu kawsani. Ashwanmi
Jesucristo nuqapi kawsar, payna yanapaman, allinkunalata rurar
kawsanaypaq. Chayraykumi kananqa Dyuspa Wamranpi kriyirlana
kawsakuni. Chaqa payqami kusata llakipamashanrayku uchaymanta
washamananpaqmapis paylla wanuran. 21 Chaymi Tayta Dyusqa
kusata llakipamar Wamranmatapis kaĉhamur washamashanrayku
paypaqqa mana ukmanta yarpuyta puytinichu. Piru wakinkunaqami
ninllapa, Moisés mantakushankunata kasurshi washakanchik nir.
Chaqa chiqapta chaynu katinqa, Jesucristuqa yanqalla washamanapaq
nirqa wanusha kanman.

3

Kriyishanchikraykumi Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchikllapa

1 ¡Ay, Galaciamanta kaq yarukuna! ¿Pitaq yaruchashushallapa,
Jesucristupi manana allita kriyinaykillapapaqqa? ¿Manachu
qamkunawan kar, kusa intrakaypaqta yaĉhachishurayllapa:
“Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq” nir?
2 Piru qamkunaqami kananqa Moisés mantakushankunapina
yarpuyankillapa washakanaykillapapaqqa. ¡Ma, nimayllapa! ¿Moisés
mantakushankunata kasushaykillaparaykuchu, Dyuspa Santu
Ispiritunqa qamkunaman shamuran? ¡Manami! Ashwan Dyuspa Santu
Ispiritunqa shamuran qamkunamanqa, Jesucristupaq uyakur, paypi
kriyishaykillaparayku. 3 ¿Ima, kabal yaruchu imataq kankillapaqa?
¿Chaynu Dyuspa Santu Ispiritun yanapashutinllapamapis, mana
kwintachanarchu ashwan yarpuyankillapa, nuqanchikkunala Moisés
mantakushanta kasur allinta kawsarlami washakayta puytinchikllapa?
nir. 4 Piru allita yarpuyllapa: Jesucristupi kriyishaykillaparaykumi
kusata qischakaraykillapa. Chaynu qischakarmapis, ¿manachu
imatapis yaĉhakushaykillapa? ¡Icharaq imalataqa yaĉhakushaykillapa
kanman, amana yanqalla qischakashaykillapaqa kananpaq!
5 Chaqa Jesucristupaq uyakur, paypi kriyitkillapami, Tayta Dyusqa
Santu Ispiritunta qushurllapa, qamkunapi achka milagrukunata
ima rurasha. Piru manami Moisés mantakushankunata allita
kasushaykillaparaykuchu chaykunataqa rurasha. Ashwanmi ruraran,
Jesucristupi kriyishaykillaparayku.

Abrahammi intrachimanchik kriyirla washakanchik nir

6 Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq Abrahammaqa Dyuspi
kriyishanraykula, Dyusqa uchankunamanta llakipar, kusala allinpaq
riqsiran nir. 7 Chayraykumi qamkunaqa allita yaĉhankimanllapa:
Dyuspi allita kriyiqkunalami Abrahampa ayllunkuna yupayqa kanqa
nir. 8 Chaqa unaymanta-pachami Dyusninchikqa nishallana karan:
“Mana Israel kaq runakunapis nuqapi kriyitinqami, paykunatapis
mana uchayjunpaqna riqsishaq” nir. Chaymi Tayta Dyuspi
kriyirla washakanchik nir intrachimanallapapaq Abrahamta niran:
“Abraham, qamraykumi pachapi tukuyla kawsaqkunataqa yanapar
shumaqchashaq” nir. 9 Chaynumi Dyusninchikqa paypi tukuy
kriyiqkunataqa yanapar shumaqchanqa, imanutaq Abrahammataqa
kriyishanrayku yanaparan chaynu.
10 Piru Moisés mantakushankunapi kunfyakaqkunaqami, kusala
mana allinchu kanqallapa. Chaymi chay mantakuykunata mana
kumpliyta puytishanrayku, kusala uchayjun kanqallapa. Chaqa
Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis Moisés tukuy
mantakushankunata kumpliyta munar, mana puytirqami Tayta Dyuspa
naypanpiqa tukuy tyimpupaq kastigakasha kanqa” nir. 11 Chayraykumi
allita yaĉhanchikllapa, manami Moisés mantakushankunata
kasurchu washakayta puytinchikllapa nir. Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa
allinpaq riqsikar kawsanqa” nir. 12 Piru Moisés mantakushankunapiqa,
manami kriyishanchikraykuchu washakanapaq niyan. Ashwanmi
nin: “Moisés mantakushankunata tukuyta kumplirlami washakayta
puytinchik” nir.
13 Allita yarpuyllapa: Manami mayqanpis, Moisés mantakushanku-
nataqa kumpliyta puytinchikchu. Chaymi ashwan tukuy tyimpu-
paq wanur chinqanallapapaq yupayna karanchikllapa. Chaqa Moisés
mantakushankunata mana kumpliyta puytishanchikllaparaykumi, Je-
sucristuqa lugarninchikllapa kastigakar qirupi waychirar wanuran,
amana tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq. Piru Dyus nitin, Moisés
iskribishankunapimi nin: “Mayqanpis qirupi waychirar wanuqqami,
kusala mana allinchu kanqa” nir. Nataq Jesucristuqami chaynu way-
chirar wanuran washamanallapapaq, mana yanqallachu. 14 Chaynumi
Jesucristuqa wanuranpis, mana Israel runakunatapis washananpaq
Abrahamta, Dyus unaylla arnishannu. Chaymi Jesucristupi kriyishaqa,
Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchik imanutaq arnimashanchik-
llapanulla.

Abrahamtami Dyus arnishallana karan

15 Kriyiq masiykuna, uk kumparasyunwanmi kaynu nishaykillapa:
“Mayqan runa uk tratuta rurar firmatinqa, manami mayqanpis chay
tratuta rurashantaqa mas ukmanta, chaynulla chinqachiymatapis
puytinllapachu” nir. 16 Chaymi allita kwintata qukashunllapa, chaynu
Dyusninchik uk tratuta rurar chay unay rukunchikllapa Abraham-
tami, kaynu arniran: “Qampa uk aylluykiwanmi tukuyla runakunata
yanapashaq” nir. Chaynu nirqa manami niranchu: “Aylluykiku-
nawanmi yanapakushaq” nirqa. Ashwanmi uklapaq rimaran, “Uk
aylluykiwanmi yanapakushaq” nir. Chaynu uklapaq rimarqami, Tayta
Dyusqa Wamran Jesucristupaq rimayaran. 17 Chaynuqami nishunil-
lapa, qamkuna allita intrakanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusqami,

Abrahamwan punta tratuta rurar, kusa allita arniran kumplinanpaq.
Chaymantaraqmi, kwatru-syintus trinta (430) añukuna pasatinraq Moi-
sesqa, Dyusmanta ayparan chay mantakuykunataqa. Piru chay man-
takuykunaqa manami chinqachiyta puytinchu, Tayta Dyus chay punta
tratuta Abrahamwan rurashantaqa. 18 Chaqa Tayta Dyusqa man-
ami chay mantakuykunata kasushanchikraykuchu washamanchikl-
lapa. Ashwanmi Abrahamta chay arnishanta kumplir, mana imawan
pagrasha imachu dibaldila washamanchik, Jesucristupi kriyishanchikl-
laparaykula.

Jesucristo shamunankalamanmi Moisés mantakushankunaqa karan

19 Dyusninchik chaynu Abrahamta mana imawan pagratin ima
dibaldila washamananpaq arnirqa, ¿imaraykutaq Moisestaqa quran
chay mantakuykunataqa? Chay mantakuykunataqami quran, tukuyla
kwintata qukanallapapaq: Uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaymi chay
mantakuykunataqa qumaranchikllapa, Abrahampa ayllunta Dyus
arnikushan Jesucristo shamur wanunankalaman. Chaymi Taytanchik
Dyusqa, angelninkunata willaran, chay mantakuykunata Moisesta
qunanllapapaq. Chaymantaqami Moisesqa, angelkunamanta chay
mantakuykunata aypashanrayku, Dyusman mañakunanpaq karan
runakunapa uchanllaparayku. 20 Piru Taytanchik Dyusmaqami payla
kashanrayku, Abrahamta yanapar arninanpaqqa mana ministiranchu
angelninkuna rir Abrahamta willananpaqqa. Ashwanmi pay paylla
niran: “Nuqapi kriyitkimi, washashayki” nirqa.

21 Piru imanupiqaĉhi qamkunaqa kaynu yarpuyankillapa: Dyus-
ninchik, Abrahamta dibaldila washananpaq arnirqa, ¿imayraykutaq
mantakuykunata Moisestaqa quran? nir. ¿Chay mantakuykunata
Moisesta qurchu, dibaldila washamanallapapaq arnikushantaqa chin-
qachiyta puytinman? ¡Manami! Chaqa chay mantakuykuna uchanchik-
manta washamanallapapaq katinqa, chay mantakuykunallawanna
kanallapata. 22 Piru Dyus nitin iskribikashakunapimi nimanchik:
“Tukuylashi uchakuylata munanchikllapa” nir. Chaynu uchakuy-
lata munashanchikllaparaykushi, uk prisu yupay karanchikllapa chay
uchakuchikuqpaqqa. Nataq Jesucristupi kriyishallapaqami, Taytan
Dyus uchakushanchikkunamanta washamanchikllapa, imanutaq arni-
maranchikllapa chaynulla.

23 Chaqa Jesucristupi manaraq kriyishallapaqami, Moisespa man-
takuyninkunaqa uk prisuta yupay mantamaqninchikllapa. Piru Jesu-
cristo shamushanmantaqami Tayta Dyus intrachimanchikllapa, paylapi
kriyir washakanallapapaq, nir. 24 Chaymi Jesucristo shamushankala-
man chay mantakuykunaqa uk mantamaqninchik yupayqa karan kwin-
tata qukanallapapaq, manami chay mantakuykunata kumpliyta puyt-
inchikchu nir. Chayraykumi chay mantakuyqa intrachimaranchikllapa
Jesucristupi kriyishalashi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta llakipar,
manana uchayjunpaqnachu riqsimashunllapa nir. 25 Chaynami Jesu-
cristupi kanan kriyishallapaqa, chay mantakuykunaqa manana manta-
mayninchikllapataqa puytinnachu.

26 Chaqa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyninchikllapa,
Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. 27 Chaynulla Je-
sucristupi kriyishami washamanchik nir shutikushanchikllaparayku

kananqa Jesucristuwanqa pullala kar, pay yupaylana kawsanchikllapa. 28 Chaynu Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyla kriyiqkunaqa uk ayllulana kanchikllapa. Chaymi michka Israel runa kar, mana Israel runa kar, sirbikuq, mana sirbikuq, chaynulla runa, warmi karmapis Jesucristupi kriyishanchikllaparayku tukuyninchik uklana kanchikllapa. 29 Chayraykumi nishaykillapa: Tukuyla Jesucristupa kaqninkunana karqami, Abrahampa ayllunkuna yupayna kanchikllapa. Chaymi Abrahamta Dyusninchik arnishantaqa nuqanchikkunapis tukuyla aypashunllapana.

4

Kriyishanchikllaparaykumi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa

1-2 Allita intrakayllapa kay kumparasyunta parlashutiyllapa. Uk wamra taytanmanta maydiya irinsyanta aypananpaq karmapismi, taksharaq karqa manaraq puytinchu irinsyanta aypaytaqa. Chaymi ashwan uk sirbikuq yupayraq, chay wasinpi rikaqninkunata kasur ima kawsan, maydiya taytan irinsyanta qunanpaq yarpushan tyimpu ĉhamunankaman. 3 Chaynullami nuqanchikkunapis unayqa Jesucristupi manaraq kriyirqa, chay wamritu yupay karanchikllapa. Chaymi runakunapa kustumrinkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupayla kawsaq kanchikllapa. 4 Piru chaymantaqami Dyusninchik munashan tyimpu ĉhamutinqa, Wamran Jesucristuta kaĉhamuran. Chaymi payqa uk Israel warmisitamanta nasir, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kasur kawsaran. 5 Chaynuqami shamuran Moisés mantakushankuna watasha yupay purichimayashanchikmanta washamashallapa, Tayta Dyusqa wamrankunapaqna riqsimanallapapaq.

6 Chaymi chiqapta Dyuspa wamrankuna kanchikllapa nir yaĉhanallapapaqqa, Wamran Jesucristupa Santu Ispiritunta kaĉhamuran, shunqunchikllapaman. Chaymi Santu Ispirituqa yanapamanchik Dyusninchikta ninapaq *“Abba* * Taytaymi kanki” nir. 7 Chayraykumi kananqa manana runakunapa kustumrinkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupay kasunapaqnachu kanchikllapa. Ashwanmi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Chaynu kashanchikllaparaykumi, Dyus tukuyta arnimashanchikllapata aypanallapapaqna kanchikllapa.

Pablumi Galaciapi kriyiqkunapaq llakir yarpupakun

8 Alliptami nishaykillapa: Qamkunaqami unayqa, Tayta Dyuspi manaraq kriyirllapaqa, runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunata adurar, uk sirbikuq yupayna kawsaq kankillapa. 9 Piru kananqami chiqaptana Dyusninchikta riqsinkillapa. Chaynulla paypismi qamkunata wamrankunapaqna riqsishushallapa. Piru chaynu Tayta Dyus riqsishutinllapaqa, ¿imapaqnataq runakuna yarpuyashan mana sirbiq imakunata kasunaykillapapaq tikrakanayankillapaqa? Chaynuqami ashwan uk sirbikuq yupayna kayankillapa. 10 Chaqa kananqami

* **4:6** Abba nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

qamkunaqa Israel runakuna llullachishutinllapa, paykuna yupay “Fy-
istakunata kumplir, Tayta Dyusta aligriyachiyta puytinchik” nir, gwar-
dayankillapa wakin diyakunata, misiskunata, añukunata, ima. 11 Chaynu
rurayashaykillaparaykumi kusata llakini, chay kusata qischakar ima
yaĉhachikusha kani Jesucristupaq chayqaĉhi yanqallamana katin nir
yarpur.
12 Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa, nuqa yupay
Jesucristulapi kriyir washakanaykillapapaq. Chaqa nuqamaqa michka
Israel runa karmapismi, qamkuna yupay tukusha kani, imanullapis
Jesucristupaq yaĉhachishutiyllapa kriyir washakanayllapapaq. Chaynu
yaĉhachishutiyllapa imamapismi, qamkunaqa mana ima mana
allintapis ruramashaykillapachu. 13-14 Ashwanmi qishaq katiypis,
shumaqta samachimaraykillapa, Dyusmanta uk angelta yupay,
chaynulla Jesucristuta yupaylla ima, mana mayqanpis disprisyamar
imamapischu. Allitami yaĉhankillapa: Chay puntata watukushuqllapa
rirqami, kusala qishaq karmapis, yaĉhachishurayllapa Jesucristupa
shumaq rimayninta, paypi kriyir washakanaykillapapaq, nir. 15 Chaymi
chaynu qishaq katiymapis kusata munamar, aligriyachir, tukuy imapi
yanapamaq kankillapa. Chaynu karmi ashwan nawikillapata urqur
qumay nishutiyllapamapis, qumayashaykillapa kanqa. Piru kananqa,
¿imataq pasasha? ¿Imapaqnataq nuqawan mana aligriyankillapa?
16 ¿Manaqachu qamkuna mana allinta tukuyashaykillaparayku, chiqap
kaqpaq willashurllapaqa kuntraykillapa tikrakasha kani? ¡Manami!
17 Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Chay llullakur mana
allinta yaĉhachikuqkunaqami, paykunalawan kanaykillapata kusata mu-
nan. Piru chaynuqami, mana allinchu. Chaqa nuqakunamanta
chiqanchakar, paykunalatana kasunaykillapata munan. 18 Allita yar-
pushaqami, kusala allin ukninchikkunapaq llakir ima kawsanallapa-
paqqa. Piru allin kaqkunalata yaĉhachinapaq. Chaymi chaynu llakir,
imata yaĉhachinar imamapis tukuy tyimpu chaynullata ruranmanllapa,
nuqakuna mana qamkunawan katiyllapalachu. Chaynuqami mana
allinchu.
19 Kusala munashay kriyiq masiykuna, qashanmi kusalata qischakaq
qallarini, Jesucristupaq yaĉhachishunayllapapaq. Chaqa qamkunaqami
Jesucristo mana munashannuchu kawsayankillapa. Chaymi qamkuna-
paq kusalata yarpurqa, imanutaq uk warmisitamataqa wamrakustu-
nanpaq nanaynin aypatin qischakan, chaynu yupay nuqapis qischakani
qamkunarayku. Chaqa chaynuĉhi qischakayashaq Jesucristupi allita
kriyinaykillapakaman. 20 Chaqa kusala allinĉhi kanman kanan kananlla
chaypi qamkunawan pulla kanaypaq. Chaynu pullaykillapa karqaĉhi,
ukmanta ima willar Jesucristupaqqa allita intrachishuymanllapa. Piru
manami yaĉhanichu, ¿imanu kartaq chaynuqa tukuyankillapa kanqa?
nirqa.

Agarwan Sarapaq kumparasyunta ruraran

21 Kriyiq masiykuna, qamkuna Moisés mantakushankunata qashan
kasunaq qallarinaqkuna allita intrakayllapa, chayta rurayashaykilla-
paqami mana allinchu nir. ¿Manachu qamkunaqa, Dyus nitin Moisés
iskribishan niyashantaqa uyapashaykillapa? 22 Chaqa Moisés iskribis-
hanpiqami nin: Abrahampami karan ishkay wamrankuna. Uk wamran-
qami sirbikuqnin Agar, shipashninmanta karan. Nataq ukqami karan

chiqap warmin Saramanta. Kay Saraqami Abrahampa punta warmin
kar, mana sirbikuqnin imalamapischu karan. 23 Chaqa allita yarpuyl-
lapa: Chay sirbikuq warmi Agarpa wamranqami nasiran, imanutaq
wakinkunapis nasishanchikllapa chaynulla. Nataq Sarapa wamran-
qami nasiran, imanutaq Tayta Dyus unaylla arnisha karan, rukulana
kayatkillapa uk wamrituykillapa kanqa nir. Chaymi chay kumplikanan-
paqqa Sarapa wamranqa nasiran.
24 Piru Dyusqami kay ishkay warmikunawan intrachimanchikllapa
ishkay tratukunapaq. Uk tratutaqami Tayta Dyus, Israel runakunawan
chay Sinaí sirkapi rurar, Moisesta mantakuykunata qushan. Chay
tratuta rurashanllapatami ninchikllapa: “Dyuspa mantakuyninkuna”
nir. Piru tukuy chay mantakuykunataqa, manami mayqanpis
washakananpaqqa kumpliyta puytishachu. Chaymi Sinaí sirkapi
rurashan tratuqa intrachimanchikllapa chay sirbikuq Agarpaq.
Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa Moisés mantakushankunawan
mana washakayta puytirqami, nuqanchikkunapis uk sirbikuq
yupaylla kanchikllapa, imanutaq Agarmaqa karan chaynu. 25 Chaymi
Agarpaq intrakarqa yaĉhanchikllapa chay nasyun Arabiapi kaq Sinaí
sirkapaq. Chaynulla Sinaí sirkapaq intrakarqami yaĉhanchikllapa
kay pachapi Jerusalén pwiblupaq. Chaqa Jerusalén pwiblupi
kawsaqkunaqami Moisés mantakushankunata kumpliyta munarmapis,
mana puytishallapachu. Chaymi chaynu mana tukuyla kumpliyta
puytishanllaparayku maydiyapis uk sirbikuq yupaylla kawsanllapa.
26 Piru nuqanchikkuna Jesucristupi kriyirllapaqami, manana chay
mantakuykunapa sirbikuqninnachu kanchikllapa. Ashwanmi unaq
syilupi uk mushuq Jerusalén pwiblu kan chayman rir, Tayta Dyuswan
pulla kawsanallapapaqna kanchikllapa. 27 Chaymi Dyus nitin
iskribikashankunapiqa, chay mushuq Jerusalén pwiblupaq nin:
“Qam mana wamrakuq kar,
chay wamrakunaykipaq nanayta mana riqsiq warmisita,
kusalata aligriyay.
Chaqa chay warmisita mana wamrakunanpaq kaqqami,
kusala achka wamrayjun kanqa,
chay wamrakuq warmisitamantaqa” nir.
28 Kriyiq masiykuna allita intrakayllapa, imanutaq Abrahammataqa
Tayta Dyuspi kriyitinla, pay arniran kusa achka aylluyjun kananpaq.
Chaymi chay wamran Isaac nasiranna. Chaynumi Tayta Dyusqa
tukuy paypi kriyiqkunata arnisha washamanallapapaq. Chaymi
nuqanchikkunaqa paypi kriyirqa, qashan mushuqmanta nasisha
yupayna kanchikllapa. 29 Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi,
Saraqa wamran Isaacta wamrakuran. Chaymantaqami Agarpa
wamran Ismaelqa Sarapa wamran Isaacta qischaran. Chaynullami
kanankunapis Moisés mantakushankunata kasuyta munaqkunaqa
Jesucristupi kriyiqkunataqa ĉhiqnir qischamanchikllapa. 30 Chaqa
Dyus nitin iskribikashankunapimi Agarpaqqa kaynu niran: “Itakuy
chay sirbikuqnikita wamrantinta. Chaqa chay imayki kaqqami
chay wamrayki Isaaclapaq. Chaymi chay sirbikuqnikipa wamranqa
mana partinakuytaqa puytinchu chay wamrayki Isaacwanqa” nir.
31 Kriyiq masiykuna, chaynu Tayta Dyus nishanraykumi yaĉhanchikllapa
Jesucristulapi kriyirmi, Sarapa wamran yupay kanchikllapa nir.

Chaynuqami manana chay sirbikuq Agarpa wamran yupaynachu kanchikllapa.

5

Jesucristupi kriyirqami mana ukpa sirbiqninnachu kanchikllapa

1 Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi payqa washar, manana uk sirbikuq yupayna kawsanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi chaynu katinqa, chay kriyishanchikllapanullana kar, Moisés mantakushankunapiqa amana yarpurnachu kawsashunllapa.

2 Chayraykumi allita intrakayllapa. Qashanmi nuqa Pablo nishaykillapa: Amana chay siñal kustumrita rurayllapanachu nir. Chaqa qamkuna chay siñal kustumrita rurayatkillapaqami, mana imapaqpis sirbishushallapachu, Jesucristupaq yaĉhachishutiyllapa kriyishaykillapaqa. 3 Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis chay siñal kustumrita ruraqkunaqami, washakananpaqqa Moisés mantakushankunataqa tukuylata kumpliyta ministiyan nir. Piru chayta mana kumpliyta puytishanraykumi mana washakanqallapachu. 4 Chaymi qamkuna, Moisés mantakushankunata kumplirlami washakanchik nir yarpuqkuna, Tayta Dyus llakipar washashunanllapapaq Wamran Jesucristuta kaĉhamushanmanta chiqanchakashaykillapa. 5 Piru Jesucristupi tukuy kriyir washakashana kaqkunaqami, Dyuspa Santu Ispiritun yanapamashallapa, allita yaĉhanchikllapa: Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, maydiyaqa Tayta Dyusqa kusa allinlapaqna rikamashunllapa nir. 6 Chaqa tukuy shunqunchikwan Jesucristupi kriyiq kashallapaqa, siñal kustumrita michka rurasha kar, chaynulla mana rurasha karmapis, Dyuspaqqa chaylla kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristupi kriyishanchikrayku, ukninchikkunata llakipar ima kawsayanchik, chay kusala allinqa.

7 Kriyiq masiykuna, qamkunaqami kusalata Jesucristupiqa kriyiq kankillapa. Piru kanan-shuypaqa, ¿pitaq mana allinta yaĉhachishurllapa, chiqap kaqta mana kasunaykillapapaq nishushallapa? 8 Chaqa chay mana allinta yaĉhachishuqllapaqami, mana chay akrashushallapa karan Dyusmantachu. 9 Piru qamkunaqami ashlilamatapis chay mana allinta yaĉhachikuqkunata kasurqa, manana allintachu tukushaykillapa. Chaqa yaĉhashanchikllapanu, imanutaq tantata ruranapaqmaqa pitila libadurata itasha, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin. Chaynullami chay mana allinta yaĉhachishuqkunaqa qamkunatapis limpuna pantachishushallapa. 10 Piru nuqaqami kusalata kunfyakani, Tayta Dyus yanapashutinllapaqami, qashan chiqaptana Jesucristullapi kriyiyankillapa kanqa, nir. Nataq chay mana allinta yaĉhachishurllapa pantachishuqllapataqami, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastiganqa, mayqan katinpis.

11 Kriyiq masiykuna, chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami nuqapaqqa nishunllapa: “Pablupismi yaĉhachikun, siñal kustumrita rurashunllapa washakanallapapaqqa” nir. Piru chayqami mana chiqapchu. Chaynu yaĉhachikutiyqami, Israel pwibluymanta kaqkunaqa, qischamananpaqqa mana yarpuyanmanllapachu. Nataq nuqaqami yaĉhachikuni: “Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami, washakayta puytinchikllapa” nir. Chaynu yaĉhachikutiymi kusa mana allinta yarpunllapa, chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa. 12 Piru chay mana allinta

yaĉhachishurllapa pantachishuqllapakunapaqqami kaynu nishunillapa:
Qamkunata siñal kustumrita amalas rurachishunanllapamantaqami,
ashwan mas allin kanman paykunapura kaparanakunanllapapaq nir.
13 Kriyiq masiykuna, Tayta Dyusqami uchanchikkunamanta
washamashanchikllapana, ama chay mantakuykunata kasur,
uk sirbikuq yupay kawsanallapapaqnachu. Chaymi chaynu
washakashana karqa, amami kwirpuykillapa munashannunachu
kawsayllapa. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kusa
shumaqta kawsayllapa. 14 Chaqa Dyus nitin, Moisés mantakushanqami
nin: “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq
llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa tukuy
mantakuykunata kumplishaykillapana. 15 Chaymi nishaykillapa:
Mana llakipanakur, qamkunapura anyanakur, mana allinta rikanakur
imaqakish limpumana qamkunapura chinqachanakutkillapa nir.

Ama munashanchiknulla rurarnachu Santu Ispiritu munashalatana rurashunllapa

16 Chayraykumi nishaykillapa: Dyuspa Santu Ispiritun
yanapashushanllapanulla kawsayllapa. Amamiri kwirpuykillapa
munashannulla rurarnachu kawsayllapa nir. 17 Chaqa kwirpunchik
munashankunata rurarqa, manami Santu Ispiritu munashannunachu
rurayanchikllapa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan karqami,
kwirpunchik munashantaqa manana rurayta puytinchikllapanachu.
Chaqa manami chay kutilla kwirpuykillapa munashanta, chaynulla
Santu Ispiritu munashantaqa rurayta puytinkillapachu. Chaymi
ashwan Santu Ispirituwanna karqa, amana kwirpuykillapa
munashantaqa rurayllapanachu. 18 Chaynulla Dyuspa Santu
Ispiritun munashanta rurarqami, Tayta Dyuslatana kasur
kawsankillapa. Chaymi Moisés mantakushankunataqa imanupis
kumplir washakayashunllapa nirqa amana yarpunkillapanachu.
19 Chaymi nishaykillapa: Chay kwirpunllapa munashanta rurar
kawsaqkunataqami dasla riqsiyta puytinchikllapa nir. Chaqa chay
runakunaqami kaynu kawsanllapa: Runa kar, manaqa warmi
masayjunna karmapis ukwan ukwan pununllapa, chaynulla mayqanpis
manaraq masayjun karpis dasna mayqanwanpis punusha rikarinllapa,
manaqa mana tantyakar munashanllapalata rurar kusala saqra
millanaypaqtana uchakunllapa. 20 Chaynulla runa rurashan yanqa
dyus nishanllapakunata aduranllapa. Wasqapanakunllapa. Ĉhiqninakur
anyanakunllapa. Dasna ukwan silanakunllapa. Chaynulla das piñakuyta
yaĉhanllapa. Chaynu piñakur imami chiqanchanakunllapa. Tukuyta
binsiyta munanllapa. Paykunalapaqmi tukuy imata munanllapa.
Yarpunllapami, nuqaqami tukuymanta mas yaĉhayniyjun kani, nir.
21 Runa masinkunata kusata inbidyanllapa. Wanuchinakunllapa.
Kusata maĉhanllapa. Fyistakunapimapis mana tiqllaq mikunllapa,
upyanllapa ima. Chaymi ashwan mas ukman imakunata rurar
uchakunllapa. Chaymi imanutaq willashushallapana karay chaynulla
kananpis nishaykillapa: Chaynu uchakur kawsaqkunaqami, Dyus
mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.
22 Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunaqami kaynu kawsanchik-
llapa: Ukninchikkunata llakipanchik, imatapis aligrila ruranchik,
chaynulla ima katinpis das shumaqchanchik, ukkuna mana das imata

ruratinpis yaranchik, tukuywan allinla kanchik, ukninchikpis allinpi
kananpaq yanapanchik, imata nishanchiktapis karanlata ruranchik
ima. 23 Chaynulla wakinninchikkunata mana ukmanta rikanchikchu,
kwirpunchiktapis nuqanchiklla tantyakachinchik ima. Chaynu allinlata
rurar kawsashallapaqami, mana mayqanpis nimayninchikta puytin-
qallapachu: “Kay mantakuykunata mana kasushaykillapachu” nirqa.
24 Chaymi tukuyla kriyiqkunaqa, kwirpun munashan mana allin kaq-
taqa, Jesucristupa krusninpi limpu wanuchisha yupayna kawsanllapa.
25 Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritunwanna karqa, pay munashannu-
lana rurar kawsashunllapa.
26 Chayraykumi ama kusa kani nir, chaynulla ukninchikkunawan
piñachinakur, inbidyanakur imachu kawsashunllapa.

6

Uknikillapa uknikillapa yanapanakuyllapa

1 Kriyiq masiykuna, uknikillapa uchakusha nir yaĉharqa, Jesucristo
munashannulla qamkuna kawsaqkunaqa, amana mas uchakunanpaq
yanapayllapa. Piru qamkunaqa amami kusa kani nir imachu, kusa
shumaqlata willar ima yanapankillapa. Imanupiqakish qamkunapis
uknikillapa uchakushanrayku burlakaq yupay willayarmaqa, may-
diyaqa uchakushamana rikaritkillapa. 2 Chayraykumi uknikillapa
uchakusha kar, llashaq shipunta aprikusha yupay chaytaqa yanapayl-
lapa. Chaymi chaynu uknikillapa uknikillapa yanapanakurqa, Jesu-
cristo nishannullana rurayankillapa. 3 Piru mayqanpis mana ukninta
yanapayta munar, kusa kani ima niqkunaqami, paylla ingañakayan.
Chaqa Dyuspa naypanpiqami mana mayqanpis kusa kaytaqa puyt-
inchu. 4 Chayraykumi nuqanchiklla allita yarpur kawsashunllapa:
Allintachu rurayani, manaqachu mana nir. Chaymi mayqanpis allinlata
rurarqa, payllapaq allintaqa ruranqa. Piru amami yarpunqachu, chay
kriyiq masiykunamantaqami kusa mas allin kani nirqa. 5 Chaqa man-
ami ukkuna allin kanki nimashanchikraykuchu allinqa kanchikllapa.
Ashwanmi imata rurasha kashapis, Tayta Dyusman tukuyla qimikashal-
lapa payna rikar yaĉhamashunllapa.
6 Nishaykillapapis: Chay mayqanĉhi Dyuspa rimayninta
yaĉhachishuqnikillapataqami, ima ministishanpipis yanapankillapa ama
qunqarchu.
7 Piru amami qamkunallaqa ingañakankillapachu. Chaqa
Dyusmantaqami mana mayqanpis burlakayta puytinchu. Allita
yaĉhashanchikllapanu, ima simillata tarpukurmapismi, chayllata
kusichakunchik. 8 Chaynumi mayqanpis kwirpun munashanlata
rurar kawsaqkunaqa, chaynu mana allinta rurar kawsashanrayku,
uk kusichakuq yupay tukuy tyimpupaq wanunanpaqna kayanqa.
Nataq mayqanpis Santu Ispiritu munashanlata rurar kawsaqkunaqami,
chaynu allinta kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay tukuy tyimpu
kawsaytana aypanqallapa. 9 Chaymi mana shaykuq allinkunalata
rurar kawsashunllapa. Chaqa chaynu kawsarllapaqami, maydiyaqa
kusala allinta kusichakaq yupay kashunllapa. 10 Chayraykumi
tukuylawan kusa allinlata rurar kawsayta kamashunllapa. Chaymi
ashwan kriyiq masinchikkunamataqa, kusa mas allinlata rurar kawsar
animachishunllapa.

Kusata willarmi Pablo kartanta iskribir tukchinanta saludakun

11 ¡Kriyiq masiykuna, rikayllapa! ¡Nuqaqami kayta makiyllawan
qamkunaman iskribimuni kusa atun litrakunawan! 12 Chaymi al-
lita intrakayllapa: Runakuna siñal kustumrita ruranallapapaq nir
yaĉhachikuqkunaqami, chay runa masinkunawan allinpi kananlapaq
chaynuqa yaĉhachikunllapa. Piru paykunapis, Jesucristupi kriyirmi
washakanchik nir yaĉhachikutinllapaqami, nuqakunata yupaylla mana
allinta ruranallapapaq ikinllapapi purinmanllapa, Israelmanta kaq
runa masiyllapakunaqa. 13 Nataq chay siñal kustumrita rurasha kaqku-
napismi, Moisés tukuy mantakushantaqa mana kumpliyta puytinlla-
pachu. Piru paykunaqami qamkunataqa imanullapis chay siñal kus-
tumrita rurachishunllapa. Chayna paykunaqa ninanllapapaq: Payku-
naraykushi qamkunaqa siñalniyjun kwirpuykillapapi kankillapa nir.
14 Nataq nuqa-shuypaqa, Amitunchik Jesucristumi kruspi wanuran
nishurllapaqa, manami ukkunapaq alabakaytaqa puytinichu. Chaqa
Amitunchik Jesucristupi kriyishayraykumi, kay pachapi ima mana
allinta ruranaymantaqa wanusha yupayna kani. Chaynulla chay mana
allinta rurachimaq chaymatapis wanuchisha yupayna kani, amana
mana allinta rurar kawsanaypaq. 15 Piru chay siñal kustumrita rurasha
kasha, chaynulla mana rurasha kashamapismi, chayqa mana ima-
paqpis sirbinchu. Ashwanmi Jesucristupi kriyir, manana ima mana
allintapis rurar, uk mushuq nasisha yupayna kawsayanchik chay
kusala allinqa. 16 Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni qamkuna
paypa akrashan kaqkunata, chaynulla munashannu kawsaqkunataqa,
kusalata llakipashurllapa ima shumaqta kawsachishunanllapapaq.
17 Piru kananmanta-pachaqami mana munaninachu, chay wakin
mana allinta yaĉhachikuqkuna qillakachimanantaqa. Chaqa Jesucristupi
kriyishayraykumi qischamar lisyamashanllapa imami kwirpuypiqa uk
siñal yupay intrachikun, nuqaqa Amituy Jesucristupa chiqap sirbiqnin
kani nirqa.
18 Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristu-
man mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.
Chaynumi kanqa.

Efesios
Pablumi kartanta kaĉhan Efesupi kriyiqkunaman

Éfeso pwibluqami, Asia prubinsyapa kapitalnin karan. Chaymi chay mar yakupa manyanpi atun pwiblu katin, yaku karrupi maymantapis chayman shamuqllapa rantinanllapapaq, chaynulla imanllapatapis apamuqllapa rantikunanllapapaq ima. Chay Éfeso pwibluman apustul Pablo ĉharqa, yaĉhachikuran Jesucristupa shumaq rimayninta. Chaynu yaĉhachikutin kriyitinllapami, Pabluqa chay Efesupi ishkay añuta kidar yaĉhachiran kriyiqkunataqa. Chaypaq mas intrakanarqa liyishunllapa Hechos 19.1-41.

Kay kartanpimi apustul Pabluqa chay Éfeso pwiblupi taq kriyiq masinkunataqa intrachiran, Tayta Dyusqa imanumi kusalata munamanchik, chaynulla washamanchik nir (1.1–3.21). Chaynullami niranpis Tayta Dyus munashannulla kawsananllapapaq nir (4.1–6.24).

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyla Éfeso pwiblupi Dyus akratin Jesucristulapi chiqap kriyiq kaqkunaman, kay kartata iskribimuni. 2 Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Jesucristuraykumi shumaqchakanchikllapa

3 Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir pulla kashanchikllaparaykumi, Tayta Dyusqa unaq syilumanta-pacha kusata yanapamashanchikllapa masta paypi kriyirlla ima kawsanallapapaq. Chaymi ashwan, Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa kusalata alabashunllapa. 4 Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami manaraq kay pachamapis kayatinraqchu, akramaranchikllapana maydiyapis Jesucristuwanna pulla kanallapapaq. Chaymi ashwan chaynu tukuy uchanchikkunamanta, chaynulla mana allin kaqkunamanta llakipar akramashanchikllaparayku, paypa naypanmanqa qimikayta puytinchikllapana. 5 Chaqa Jesucristuraykumi payqa llakipar akramaranchikllapa paypa chiqap wamrankunana kanallapapaq, imanutaq payqa unaymanta-pacha chaynu kanata munasha kayaq chaynulla.

6 Chaymi chaynu munamarninchikllapa munashan Wamranta kaĉhamur kusalata yanapamashanchikllaparaykumi, Tayta Dyustaqa maydiyapis alabanallapapaqna karan. 7 Chaqa kusalata munamashanchikraykumi, Wamran Jesucristumatapis kaĉhamuran yawarninta iĉhar wanutin, Taytanchikllapa Dyusqa pirdunar, manana uchayjunpaqnachu riqsimanallapapaq. 8 Chaymi ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munar ima yanapamashanchikllapa, kusala yaĉhaq, kusala intrakaq ima kanallapapaq. 9 Chaynullami Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha kusalata munarninchikllapa payla yarpusha kayaq, Wamran Jesucristuwan tukuyla imata ruranapaq chaymatapis intrachimashanchikllapana. 10 Piru chay

ima tyimpuĉhi Jesucristuna unaq syilupi kaqkunata, chaynulla kay pachapi kaqkunatapis, mantakunanpaq tyimpu ĉhamutinqa, pay mantakunanpaqna Tayta Dyusqa qunqa.

11 Allita yaĉhashanchikllapanumi Tayta Dyusqa imatapis ruran pay munashannullaqa. Chaymi Wamran Jesucristuwan pullacharqa, paypaqna kanallapapaq nimashanchikllapallana karan. 12 Chaynuqami Tayta Dyusqa rurasha, nuqakuna Israelmanta kaqkuna Jesucristupi puntata kriyiqkunaqa, Dyuslata kasur kawsatiyllapa, wakin rikamaqllapakunamapis paylatana alabananllapapaq. 13 Chaynullami qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, Dyus chiqap nishankunata uyaparqa, intrakaraykillapa imanumi washakayankillapa kanqa nir. Chaymi Jesucristupi kriyir paywan pullachakarnaqa, Taytanchikllapa Dyuspana karaykillapa. Chaynu pullachakatkillapaqami, Tayta Dyusqa siñalashuqllapa yupay Santu Ispiritunta qushuranllapa. Chayna yaĉhanaykillapapaq Santu Ispirituta arnishushanllapataqa kumplishushallapa nir. 14 Pay Santu Ispirituqami, Dyus imanu munashan tyimpu ĉhamutin arnimashanchikllapataqa aypanallapapaq nir chiqapta intrachimanchikllapa. Chaymi chay arnimashanchikllapata limpu kumplir Tayta Dyus paypa kaqninkunata washamashallapaqa, tukuyla kusata alabayashunllapa.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunaqa kusala intrakaq kananllapapaq

15 Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunapaq yaĉhasha kani imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa kusalata llakipanakur kawsankillapa nir. 16 Chaymi Amitunchikman qamkunapaqqa mana shaykuq kusalata payji nir mañakuni. 17 Chaynullami Amitunchik Jesucristupa Taytan, kusala allin Dyusninchikllapataqa kusalata mañanipis Santu Ispiritunwan yanapashunanllapapaq. Chaynami Santu Ispirituraykuq Tayta Dyuspaq allita intrakar, chiqaptana payta riqsinaykillapapaq. 18 Tayta Dyustaqami mañanipis intrachishunanllapapaq, payqami akrashushallapa chiqap paypa kaqninkunana kanaykillapapaq nir. Chaynullami intrachishunqallapapis kusala shumaqmi Dyusninchik arnir tukuyla paypa kaqninkunata qumayashanchikllapaqa nir.

19 Chaymi mañanipis qamkuna Jesucristupi kriyiqkunaqa allita intrakanaykillapapaq Taytanchikllapa Dyusqami kusala ukman shumaq pudirniyjun kar tukuyla kriyiqkunata yanapamanchikllapa nir. 20 Chaqa imanutaq chay pudirninqa Jesucristutaqa wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chaymantami unaq syiluman apar, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpina tachisha. 21 Chaynumi Tayta Dyusqa Jesucristutaqa wakin pudirniyjun kaqkunamanta, rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamanta, paylla maydiyapis mantakuqkunamanta, chaynulla tukuyla kay pachapi kaqkunamanta, kanan maydiyapis paylla mantakunanpaq numrasha Tayta Dyusqa. 22 Tayta Dyusqami tukuyla imakunatapis, Jesucristupa ĉhakinpa ĉhakinman ĉhuraran, payna rikar mantananpaq. Chaynullami Jesustaqa tukuyla kriyiqkunapaqqa uman yupay kar mantananpaq niran Tayta Dyusqa. 23 Chaynumi Amitunchikllapaqa, tukuy kriyiqkunapaqa umanchikllapa katin, nuqanchikkunashuypaqa paypa kwirpun yupayna kanchikllapa. Chaynu karmi payqa

mantamanchikllapa. Chaqa payqami tukuy lugarpi kashanrayku imanu kashallapa imamapis yanapar kawsayninchikta qumanchikllapa.

2

Dyusmi dibaldila llakipar washamanchikllapa

1 Kriyiq masiykuna, unayqami qamkunaqa wanusha yupay kawsaq kankillapa, chay mana allinta rurar uchakushaykillaparayku. 2 Chaqa qamkunaqami kay pachapi kusalata uchakurlla kawsaq chaykunata kasur kawsaq kankillapa. Chaynuqami chay dyablu munashanlatana ruraq kankillapa. Chaqa chay dyabluqami unaq wayrapi chaynulla kay pachapi chay mana allinta ruraqkunata mantan. Chaymi ashwan, Dyusta mana kasuqkunataqa kusalata animachin, mana allinlata ruranallapapaq. 3 Piru nuqanchikkunapismi unayqa chaynu kawsaq kanchikllapa. Chaymi imatapis yarpushanchikllapanulla mana allinkunalata rurar kawsaq kanchikllapa. Chayraykumi wakin mana kriyiqkunata yupaylla, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastigamanallapapaqna karan. 4 Nataq Taytanchik Dyusqami, kusala ukmanta llakipakuq kar, imanu kashallapamapis llakipamashanchikllapa. 5 Chaqa uchanchikllaparaykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Taytanchik Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuwan kawsachimaranchikllapa wanunallapamantaqa. Chaymi qamkunatapis Dyusninchikqa llakipashurllapa mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapana. 6 Chayraykumi Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuwan pullata kawsachimarninchikllapaqa, kananlla unaq syilupi yupayna Amitunchikwan kawsanapaq nimashanchikllapa. 7 Tukuy kaykunataqami Tayta Dyusqa rurasha tukuy tyimpupaq allita intrachimanallapapaq, ¡payqami kusata munar, Wamran Jesucristuwan tukuy imapi kusalata llakipamarninchik yanapamashanchikllapa! nir. 8 Chaqa qamkunapismi Tayta Dyus munashushanllaparayku, Jesucristupi kriyirla washakashaykillapa. Manami qamkuna imata allinta rurashaykillaparaykuchu washakashaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyus chaynu llakipashurllapa, mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapa. 9 Chayraykumi mayqanpis mana alabakayta puytinchu, allinta rurarlami washakasha kani nirqa. 10 Chaqa allita yarpuyllapa: Chay ruramashanchikllapa Tayta Dyusmi akrar pullachamaranchikllapa Wamran Jesucristuwan. Chaynuqami imatapis allinkunalatana rurar kawsanallapapaq unaymanta-pacha, nishallana karan.

Jesucristuraykumi uk ayllulana kanchikllapa

11 Éfeso pwiblumanta kriyiq masiykuna, allita yarpuyllapa: Israel pwiblumanta runakuna kwirpunllapapi siñalniyjun kaqkunaqami, nishuqllapa: “Qamkunaqashi mana kwirpuykillapapi siñalniyjun kashaykillaparayku, Dyuswan kaytaqa mana puytinkillapachu” nir. 12 Allita yarpuyllapa: Unayqami qamkunaqa, Jesucristupi mana kriyiq imachu kankillapa. Chaynulla manami Dyus akrashan Israel pwiblumantachu karaykillapa. Chaynu karmi Tayta Dyus arnikushanmatapis mana aypanaykillapapaqnachu karaykillapa. Chaymi kay pachapiqa mana Dyusninchikwan imalamapischu kawsaq kankillapa. Ashwanmi tukuy tyimpupaq

chinqanaykillapapaqlana kawsaq kankillapa. 13 Piru kanan-
shuypaqami Jesucristuqa washamanallapapaq yawarninta iĉhar
wanusha nir kriyishaykillaparayku, paywan pullana kawsayankillapa,
michka unay paymanta karupllapi kasha karmapis. 14 Chaqa
Jesucristumi shumaqchamaqninchikllapaqa. Chaynu karmi payqa
mana Israel pwiblumanta kaqkunata, chaynulla Israel pwiblullamanta
kaqkunawanmapis, uk ayllulapaq yupayna tikramashanchikllapa.
Chaynu uklapaqqami Tayta Dyusqa tikramashanchikllapa, chay
uk kusa atun pata yupay arkamaqninchikllapata ratachir.
Chaqa chay pata arkamashallapami, mana pulla kayta puytir,
ĉhiqninakur ima kawsaq kanchikllapa. Piru chaytaqami Jesucristuqa
kwirpullawan ratachiq yupayqa karan. 15 Chaymi Jesucristuqa,
Moisés mantakushankunamatapis mana kasunapaqnachu nir,
ashwan ishkay pwiblu chiqanchanakusha kaqmatapis uklapaqna
tikraran, paylatana sirbir ima kawsananllapapaq. Chaynu rurar
imami tukuylata shumaqchamaranchikllapa. 16 Chaqa payllami
uk kruspi wanushanrayku, chay ishkay pwiblu chiqanchanakusha
maqanakuq yupay kaqkunamatapis uklapaqna tikrar, Dyuswan
shumaqchamaranchikllapa.

17 Kriyiq masiykuna, Jesucristuqami, shamuran shumaq rimayninta
intrachimanallapapaq. Chayna paylata kasur shumaqtana
kawsanallapapaq, chay qamkuna Dyusmanta karupllapi kaqkuna,
chaynulla paywan pulla kasha kaqkunamapis. 18 Chaymi
Jesucristurayku nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa
Santu Ispiritullawan kar, Taytanchikllapa Dyusmanqa qimikayta
puytinchikllapa. 19 Chayraykumi qamkunaqa manana furastiru
yupaynachu kar, ashwan uk ayllulana kawsankillapa. Chaymi kananqa
qamkunapis, imanutaq Dyus akrashankuna kaq, chaynuna kankillapa.
Chaynuqami tukuynikillapa Tayta Dyuspa wamrankunana kankillapa.
20 Chaynu karmi qamkunaqa imanutaq uk wasimataqa simintuta rajar
alli shachinllapa, chay yupay kankillapa. Chaymi simintu rajakasha
chaykunaqa, apustulkuna, Dyuspaq rimaqninkuna ima. Piru chay
simintuta rajar rumita ĉhurashallapa chay-shuypaqami, Jesucristo.
21 Chaymi nuqanchikkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqa,
chay simintu rumi ĉhurakasha chaypa ananman ĉhurakar llutakaq
yupay kanchikllapa. Chaymi imanutaq uk wasimataqa shachinllapa
chaynu nuqanchikkunapis winashunllapa, Tayta Dyuslapaq kar, paypa
kusa allinla wasin yupayna kanallapapaq. 22 Chaynumi qamkunapis
Jesucristuwan pulla karllapaqa, nuqakunawan tantakarqa uklana
kankillapa. Chaymi ashwan tukuyninchikllapapi Santu Ispiritulana
kawsayan. Chayraykumi Tayta Dyus kawsanan wasi yupayna
kanchikllapa.

3

Pablumi Dyus akrashanpaq intrachikun

1 Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi qamkuna mana Israelmanta
kaqkuna washakanaykillapapaq Jesucristupaq yaĉhachikushayllaparayku
prisu kani. 2 Chaqa qamkunaqami allita yaĉhankillapana, nuqatami Tayta

Dyusqa akrar kaĉhamaran, qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Jesucristupaq yaĉhachishutiyllapa washakanaykillapapaq nir. 3 Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munamar, imanu Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpuyashanmatapis intrachimaran. Chaynu intrakarmi puntata iskribishurllapaqa ashlilata intrachishurayllapa. 4 Piru kanan qashan iskribishuyanillapa chayta allita liyirqami allitana intrakankillapa, nuqaqami Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpushantaqa allitana intrakani nir. 5 Chaqa Tayta Dyus payla yarpuyashantaqami, unay tyimpukunaqa mayqanlatapis mana intrachiranchu. Piru kananqami, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunwan chay akrashan apustulninkunata, chaynulla paypaq rimaqninkunata ima allita intrachimashallapana. 6 Chay payla yarpushanqami kaynu karan: Jesucristupi kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikutiyllapa kriyiqkunaqami, michka mana Israelmanta karmapis, Israel pwiblullamanta yupayna kananllapapaq. Chaynu karmi tukuyninchikllapaqa, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynullami tukuyninchikllapana Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa aypashunllapa.

7 Piru Tayta Dyusqami kusalata llakipar, akrar kaĉhamar pudirninwan yanapamaran Jesucristupaq rir yaĉhachikunaypaq. 8 Chaymi nishaykillapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyiq kaqkunapaqqa yaqqa mana kwintachaypaqla yupay kani. Piru michka chaynu katiymapis, Tayta Dyusqami kusalata llakipamashanrayku yanapamar kaĉhamasha mana Israel runakunata intrachinaypaq, Jesucristupaq kusala mana yaqqa intrakaypaq yupay kusala shumaq rimashanta. 9 Chaynu yaĉhachikunaypaq kaĉhamarmi nimasha intrachikunaypaq, tukuy imata rurasha Taytanchik Dyusqa unaymanta-pacha imanumi washamanallapapaq payla yarpushanta nir. 10 Chaynuqami karan, unaq syilupi tukuy angelkuna, chaynulla wakin mana rikaypaq kusala pudirniyjun mantakuqkunamapis, tukuyla kriyiqkunata uklana yupay kawsaqta rikarqa kwintata qukananllapapaq, imanumi Tayta Dyusqa kusala yaĉhaq chaynulla pudirniyjun ima nir. 11 Piru tukuy imata kriyiqkunawan rurarmapis Tayta Dyusqa imanutaq unaymanta-pacha chaynu ruranapaq karanllana Amitunchik Jesucristuwan chaynulla ruraran. 12 Chaymi kananqa Jesucristupi kriyir, paywan pulla karnaqami, Taytanchik Dyusmanqa mana imapaq manchakur imapischu qimikayta puytinchikllapana. 13 Chayraykumi nishaykillapa: Jesucristupaq nuqa yaĉhachishurllapa qischakatiyqa, amami disanimakunkillapachu. Chaqa chaynu qischakar ima yaĉhachishutiyllapami, Jesucristupi kriyir washakashaykillapana.

Jesucristumi kusala ukmanta llakipamanchik

14 Chayraykumi kananqa qunqurikur Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni qamkunapaq. 15 Chaqa payqami unaq syilupi chaynulla kay pachapi kawsaqkunapaqa Taytanchikllapari, tukuylata ruramashanchikllaparayku. 16 Chaymi Tayta Dyustaqa mañani Santu Ispiritunwan kusala shumaq kaqkunalapi yanapashutinllapa, yarpuynikillapapi pudirniyjun, chaynulla kusala jwirsayjun ima kanaykillapapaq. 17 Chaynuqami kriyishaykillaparayku, Jesucristuqa shunquykillapapina maydiyapis kawsanqa. Chaymi ashwan Jesucristulapaqna kusalata yarpur, uknikillapa uknikillapapis kusalata llakipanakunkillapa. Chaymi chaynu kawsarqa, imanutaq

uk qirumaqa allita ĉhupakurqa ima katinpis kusalata shachinakun,
chaynullami kusalata llakipanakur ima kawsarqa maydiyapis
chaynu llakipanakunaykillapapaq yarpurlana kawsayankillapa
kanqa. 18 Chaynullami mañakunipis Jesucristuqa tukuy kriyiqkunata
intrachishunanllapapaq, imanumi payqa kusala ukmanta
munamanchikllapa nir. 19 Chaynullami mañakunipis ukman imakunata
intrakanaykillapamantaqa, ashwan Jesucristuqa kusala ukmanta
llakipamanchikllapa nir allitana intrakar kawsanaykillapapaq. Chaynu
kawsarqami, Dyus munashanlatana maydiyapis rurar kawsayankillapa
kanqa.
20 Taytanchik Dyusqami kusalata yanapamanchikllapa, masta chay
mañashanchikllapamantaqa, chaynulla yarpushanchikllapamanmatapis.
Chaqa payqami kusala pudirniyjun kar, tukuy imata rurayta puytin.
21 Chayraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa tukuy tyimpu paylatana alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

4

Santu Ispirituwan kaqkunaqami uklana yupay kawsashunllapa

1 Chaymi Amitunchik Jesucristo munashanta rurashayrayku prisu
karmapis, kusalata rugashunillapa, imanutaq Dyus akratinllapamaqa
kawsanllapa, chaynu qamkunapis kawsanaykillapapaq. Chaqa
Tayta Dyusmi akrashushallapari. 2 Chaynu karqa, amami kusa
kani nir alabakar imachu, shumaqlata ukninchikllapawanqa
kawsankillapa. Chaynulla ima katinpis amami piñakur imachu
ashwan llakipanakur imana shumaqta parlankillapa. 3 Chaymi
chaynu Santu Ispiritu yanapashutinllapaqa, kawsayarllaqa ukla
yupayna maydiyapis llakipanakur ima shumaqta kawsayta kamayllapa.
4 Chaqa allita intrakayllapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami uk
kwirpulana kanchikllapa. Chaynulla Santu Ispiritupismi ukla. Chaymi
Tayta Dyus yanapamashanchikllapa uklayla washamaqninchik
Jesucristupi kriyirqa, washakashana kanchikllapa nir kusalata
kunfyakanallapapaq. 5 Chaynulla Amitunchikllapaqami ukla. Chaynu
katinmi kriyinallapapaq, shutikunallapapaqmapis uklari. 6 Chaqa
kanmi uk Dyusla. Paymi tukuypa Taytanchikllapa. Chaymi paylla
tukuyta rikan. Chaynu karmi pay munashantaqa, mayqanwanpis
ruranarqa ruran. Chaqa payqami maypipis pullanchikllapa.
7 Piru tukuy nuqanchikkunaqa manami tukuyla chayllata ruranapaqchu kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristuqa pay munashannulla uknnchikllapa ukmanta, ukninchikllapa ukmanta rurar, paylata sirbinallapapaq nimashanchikllapa. 8 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Jesucristumi tukuy kuntraqninkunata binsir,
riran unaq syiluman.
Chaymi unaq syilumanta-pacha
kaĉhamuran Santu Ispiritunta
tukuyla kriyiqkunata yanapatin uknin ukmanta uknin ukmanta rurar
paylata sirbinanllapapaq” nir.

9 Piru ¿ima nishaq nirtaq, “Iqaran unaq syiluman” niyan? Chaynu
nirqami intrachimanayanchikllapa puntataqa kay pachaman

shamusha karan nir. 10 Chaymi kay pachaman ishkimusha karan
Jesucristullami, kusala unaq may syilumanqa iqaran. Chaynuqami
ruraran tukuy imata, chaynulla nuqanchikkunatapis payna
rikamanallapapaq.
11 Payllami tukuy kriyiqkunataqa yanapar ukmanta ukmanta rurar
payllata sirbinanpaq akraran. Chaymi ukkunataqa apustulkuna
kananpaq nisha. Nataq ukkunata-shuypaqa, paypaq rimaqninkuna
kananpaq. Ukkunataqami nisha mana kriyiqkunata intrachitin,
kriyir washakananllapapaq. Ukkunataqami kriyiqkunata rikananpaq
akraran. Chaynulla akraranpis kriyiqkunata yaĉhachinanpaq ima.
12 Chaynuqami Jesucristuqa akraran chaynu ukmanta ukmanta, Dyuspa
kaqninkunata yaĉhachinanllapapaq. Chayna Dyuspa kaqninkunaqa
waran waran chay kriyishanpiqa masna jwirtiyar, paykunana
wakinkunata yaĉhachinanpaq ima. 13 Chaymi chaynu Jesucristupi
mas kriyinallapapaq animachimashallapaqa, maydiyaqa tukuy chay
yarpuylana kar, allitana Amitunchiktaqa riqsinallapapaq. Chaynuqami
Dyuspa Wamran Jesucristupi, allita kriyiqkunana kar, kusa allinlatana
kawsashunllapa imanutaq Amitunchikmaqa allinla chaynu.
14 Chaynu allitana intrakarqa, mananami imanutaq uk wamra-
maqa ukmanta ukmantana yarpupakun, chaynunachu kashunllapa.
Chaynullami manana imata yupay wayra wakman kayman purichin
chaykuna yupaychu kashunllapapis. Chaqa chaynu wakman kayman
puriqkunaqami, kusa allinlata yupay tukur yaĉhachikuqkunamanta dasna
ingañakanqallapa. 15 Piru nuqanchikkuna kriyiqkunaqami, kusalata
llakipanakur ima tukuy imatapis chiqap kaqlata yaĉhachinakunchikllapa.
Chaymi chaynuqa waran waranna, Amitunchik munashanta rurar,
pay yupayna kawsashunllapa. Chaqa payqami tukuy kriyiqkunapaqa
umanchikllapa yupay-ari. 16 Chaymi Jesucristupi kriyishanchiklla-
parayku uk yarpuylana ima kar, tukuyninchikllapa yanapanakushun-
llapa, Dyus munashannu kawsanallapapaqqa. Chaqa allita yarpuyl-
lapa: Imanutaq kwirpunchikllapapa partinkunamaqa tukuy imapi
yanapanakunllapa. Chaynu yanapanakur ima shumaqta kawsarqami,
mas allita waran waranna Jesucristupiqa kriyishunllapa.

*Jesucristupi kriyirqami mushuqmanta nasisha yupayna kawsashunl-
lapa*

17 Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata
rugashaykillapa: Amanami Dyusninchikta mana riqsir, kusala ukman
mana allinkunata rurar kawsanllapa, chaynunachu kawsankillapa.
Chaqa paykunaqami munashanlata yarpur rurar, kusala mana
allintachu kawsanllapa. 18 Chaynu karmi paykunaqa mana
imalatapis intrakayta puytinllapachu chay allin kaqmantaqa. Chaymi
maydiyapis mana yaĉhanllapachu shumaqta kawsaytaqa; ashwanmi
kusala saqrata kawsanllapa. Chaqa chaynuqami kawsanllapa
shunqunllapata kusalata ankuchasha kar, Amitunchik nishankunata
mana intrakanashanrayku. 19 Chaynu kawsaq runakunaqami, limpu
kuchiyasha kar mana intrakanllapanachu. Chaymi maydiyalapis
kwirpun munashanlata rurar kawsanllapa. Chaynu karmi mana
tantyakarchu, chay mana allin kaqkunataqa mayqannintapis masta
ruranapaq yarpurla kawsanllapa. 20 Piru qamkuna-shuypaqami
mana chaynu kawsanaykillapapaqnachu Jesucristupaq uyakurqa

yaĉhakushaykillapa. 21 Chaymi chiqapta paypaq uyakur yaĉhakushana
karqa, yaĉhayankillapana payqa imanumi kawsanallapata munan nir.
22 Chayraykumi unay imanu kawsaq kankillapa chayta-shuypaqa
qunqar dijayllapana. Chaqa chay mana allinkunaraykumi, kusala saqra
mana allinta rurarlla, maydiyapis mana shumaqta kawsayta puytiqchu
kankillapa. 23 Chaymi kananqa yarpuynikillapapiqa allin kaqlatana
rurayta yarpur, mushuqmanta nasisha yupayna kawsayllapa.
24 Chaynuqami imanutaq Tayta Dyus, payta yupay mushuqmantana
rurashushanllaparayku allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay
kawsayashaykillapamantaqa ukmanta kawsayllapa, chay chiqap
kaqlapi yarpur, kusa shumaqlata rurar imana.

25 Chayraykumi, amana masqa llullakur imaqa rimankillapanachu.
Ashwanmi imatapis karanlata willankillapa uknikillapataqa. Chaqa
michka achka karmapismi, tukuy-ari uk kwirpulana kanchikllapa Jesu-
cristupi kriyishanchikllaparaykuqa.

26 Chaymi imanupi uknikillapawan piñakurmaqa, dasla
shumaqchanakunkillapa, ama uchakunaykillapapaq. Amami
uknikillapawan piñachinakushallaqa, tukuy unaq, manaqa tukuy tutaqa
pasankillapachu. 27 Chaqa mana das shumaqchanakurqami, ashwan
chay dyablu munashanta ruranapaqna dijayankillapa.

28 Chaymi mayqanpis suwakuyasha ima karqa, amanami qashanqa
suwakunkillapanachu. Ashwanmi makikillapawan trabajar imaykilla-
palataqa tarikurna, ashwan wakin ministiqkunata yanapayllapa.

29 Chaynulla amami mana allinkunataqa rimankillapanachu.
Ashwanmi imatapis shumaqlata rimankillapa. Chaynuqami
wakinnikikunata yanapayankillapana. Chayna chay uyapashuqkunaqa
shumaqtana yarpur mas allitana Jesucristupi kriyinanllapapaq.
30 Tayta Dyuspa Santu Ispiritun siñalashushallapa yupayna qamkunapi
kawsayan chaytaqami, ama llakichinkillapanachu. Chaqa payraykumi
allita yaĉhayankillapana, maydiyaqa washakanapaq diya ĉhamutinqa
washakashana kashaq nirqa.

31 Chayraykumi shunquykillapapi piñakuykunata, chay sunsunulla
piñakuykunata, chay anyanakuykunata, chay jurapakuykunata,
chaynulla chay tukuy mana allin ruraykunataqa itakuq yupay
ashuchiyllapana qamkunamantaqa.

32 Chaymi ashwan mayqanwanpis llakipanakur shumaqta kawsayl-
lapa. Chaynulla uknikillapa imata rurashutinllapapis llakipar pir-
dunayllapa. Chaqa imanutaq Taytanchikllapa Dyusmaqa, Wamran
Jesucristurayku llakipar pirdunamaranchikllapa chaynulla.

5

Dyus yupaylana kawsashunllapa

1 Kriyiq masiykuna, qamkuna Dyusninchikpa akrashan wamrankuna
kaqkunaqami, imanutaq paymaqa kusala shumaqta kawsan, chaynu
kawsankimanllapa.

2 Chaymi imata rurarpis uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima ru-
rayllapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa kusalata llakipamarninchik-
llapa uchanchikllaparayku paylla wanuranmapis. Chaynu wanurmi,

imanutaq uk ufrinditata rupachishamaqa kusala shumaq mishkita
asyakun,* chaynumi Tayta Dyuspa naypanmanqa qimikaran.
3 Chaymi qamkuna, Dyus akrashan kusala shumaq kaqninkunana
karqa, amami ukwan ukwan pununaykillapapaq, chaynulla
ukman pinqaypaq imakunata ruranaykillapapaq rimankilla-
palamapischu. Chaynulla amami imaykillapata qamkunalapaq
tantakunaykillapapaqmapis rimankillapachu. 4 Amami kusala
saqrata, chaynulla sunsunullaqa rimankillapachu. Chaynulla amami
kusa pinqaypaqkunata rimar imaqa grasyakunkillapalamapischu.
Ashwanmi chay mana allinkunata rimanaykillapamantaqa, Taytanchik
Dyuslata payji nir ima alabayllapa. 5 Chaqa qamkunaqami
allita intrakankillapana, mayqanpis masayjun kar ukwan ukwan
punuqkuna, chaynulla mana masayjun kaqkuna pakaplla punuqkuna,
chay kusala pinqaypaq imakunata ruraqkuna, chaynulla mayqanpis
payllapaq imankunata kusalata tantakuyta munaqkunaqami,
Jesucristupa Taytan Dyus mantakuyashanmanqa, mana yaykuyta
puytinqallapachu nir. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami,
Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunata aduraq
yupayna. 6 Chaynulla amami mayqanpis uchakuchishunanllapapaq
llullachir yaĉhachishunqallapachu. Chaqa chaynu yaĉhachikutinllapami,
Tayta Dyusta mana kasurnachu, ashwan paykuna munashannullana
kawsanllapa. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy chaykunawanqa
piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaĉhamun paykunamanqa.
7 Chayraykumi chay munashanlata rurar kawsaqkunawanqa ama
piĉhunakunkillapalamapischu.

Dyus yupay achkiraqlapina kawsashunllapa

8 Qamkunaqami, Jesucristuta unay mana riqsirqa, tutaparaqpi
yupay kar mana allinkunata rurar kawsaq kankillapa. Piru
kanan-shuypaqami Amitunchikpi kriyishaykillaparayku, paywan
pullachakashana kankillapa. Chaymi ashwan uk achkirachikuq
yupaylana, allinkunalata rurar kawsayllapa. 9 Chaqa chay
achkirachikuq yupay Jesucristuwan kaqkunaqami, imatapis
allinkunalata, chiqap kaqkunalata rurar, ukninkunamatapis llakipar
ima kawsanllapa. 10 Chaymi allita intrakayllapa Amitunchik
Jesucristuqa imanumi kawsanata munan nir. Chaynu intrakarqami,
pay munashannula maydiyapis kawsankillapa. 11 Chaynulla chay
tutaparaqpi kaqkuna mana allinkunata yanqalla ruranllapa chaykuna
yupayqa amami rurankillapachu. Ashwanmi allinlata rurar kawsar,
intrachinkillapa chaynu pakaplla mana allinta rurayashanllapaqami,
mana allinchu nir. 12 Chaqa chay mana allinkunata pakaplla
rurayashanllapapaq rimanapaqqami kusala pinqaypaq. 13 Piru
Taytanchik Dyusmi, chaynu mana allinkunata rurayatinllapamapis,
shutiman rikarichin chay rurayashanllapataqa. 14 Chaqa chay
achkirachikuq chayqami ima mana allinta rurayashamapis, tukuylata
shutillamanna rikarichin. Chayraykumi iskribikashakunapiqa nin:
“Rikĉhakuy qam punuqqa.
Chay wanushakunapa rurinmanta sharimuy,

* **5:2** Dyuspaq ufrindita kusala mishkita asyakun nir mas intrakanarqa, rikashunllapa: Génesis 8.20-21; Éxodo 29.18,25,41; Levítico 1.9,13,17.

Jesucristumi achkirachishunqana” nir.
15 Chayraykumi, allita kwintata qukayllapa, ¿imanutaq Dyuspa naypan-
piqa kawsayani? nir. Chaymi chaynu kwintata qukarqa, amanami sun-
sunulla yarpupakurnachu, ashwan tukuy allin kaqkunalapaq kusata
intrakarna kawsankillapa. 16 Chaymi kay tyimpukunapiqa imuraspis
allinlata rurar kawsayllapa. Chaqa kay tyimpu kawsayashanchikl-
lapapiqami, mayqanpis mana allinkunalata rurarna kawsayanllapa.
17 Chaymi qamkuna kriyiqkunaqa amami sunsunullaqa imatapis ru-
rankillapachu. Ashwan allita intrakar, Tayta Dyus munashannulla ru-
rankillapa. 18 Chaynulla amami maĉhankillapa imapischu. Chaqa chaynu
maĉhar imaqami, mana tantyakar imachu, munashanlata ruranllapa.
Ashwanmi tukuy kawsaynikillapataqa, Santu Ispiritupa makinlapina
dijayllapa pay munashannullana rurachir kawsachishunanllapapaq.
19 Chaymi ashwan uknikillapa uknikillapa salmukunata, himnukunata,
Amitunchikpa takinkunata ima takir kusalata animachinakunkillapa.
Chaynuqami tukuy shunquykillapawan Amitunchikta alabar imana
kusala shumaqta kawsankillapa. 20 Chaymi imuraspis Amitunchik Jesu-
cristupa shutinlapi, tukuy imapi yanapamashanchikpaq tukuy tyimpu
Taytanchik Dyustaqa payji nir ima alabashunllapa.

Masayjunkunaqa kasunakur imana kawsashunllapa

21 Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyishaykil-
laparayku, uknikillapa uknikillapa rispitanakur, kasunakur
ima shumaqta kawsankillapa. 22 Qamkuna kriyiq warmikuna,
runaykillapata allita kasunkillapa, imanutaq Amitunchik Jesucristuta
kasunkillapa chaynulla. 23 Chaqa runaqami, warminpaqa uman yupay.
Imanutaq Jesucristumaqa paypi kriyiqkunapaqqa uman yupay chaynu.
Chaynulla Jesucristuqami washamaqninchikllapa. Chaqa tukuy
kriyiqkunaqa paypa kwirpun-ari kanchikllapa. 24 Chaymi imanutaq,
tukuy kriyiqkunamaqa Jesucristuta kusalata rispitar ima kawsanllapa,
chaynumi qamkuna kriyiq warmikunapis runaykillapataqa tukuy
imapipis kusa rispitullawan kasunkillapa.
25 Chaynulla qamkuna kriyiq runakunapis, warmikillapata kusata
llakipayllapa, imanutaq Jesucristumaqa, chay tukuyla kriyiqkunapaq
llakishanrayku, wanuranmapis chaynulla. 26 Chaynuqami ruraran,
tukuy paypa kaqninkunaqa chay shutikushanllaparayku, chaynulla
chay paypa rimayninwan kusala shumaq chuyala yupayna kananl-
lapapaq. 27 Chaynu karllapanaqami paypa kaqninkunana kar, shu-
maqchakashana kanqallapa. Chaymi manana ima lisyakar alliyasha
yupay, granuyjun imalamapischu kanqallapa. Ashwanmi tukuyla
kusa shumaqchakashana kanqallapa. 28 Chaymi imanutaq uk runa-
maqa paypa kwirpunpaq kusata llakin, chaynumi llakinman warmin-
paqpis. Chaqa mayqanpis warminpaq llakiqqami, paypa kwirpun-
paqpis kusalata llakiyan. 29 Chaqa manami mayqanpis paypa kwirpun-
taqa ĉhiqninchu. Ashwanmi imanullapis qaran, kuytan ima, imanu-
taq Jesucristumaqa paypa kaqninkunataqa kusata kuytan chaynulla.
30 Chaqa tukuy kriyiqkunaqa michka achka karllapamapis paypa
kwirpun-ari kanchikllapa. 31 Chayraykumi, runaqa taytanta ma-
manta dijar warminlawanna kawsanqallapa. Chaynami ishkantinqa
uk kwirpulana yupay kawsanqallapa. 32 Chaqa imanutaq uk runa
warminwan pullachanakurmaqa ishkantinqa ukla yupayna, chaynumi

mayqanpis Jesucristupi kriyirqa uklana paywanqa. Piru Tayta Dyus
chaynu yarpushan unay mana intrakaypaq kasha karmapis, kusala shu-
maq kasha, allita intrakashaqa. 33 Chayraykumi qamkunamanta runa
kaqkunamaqa, ama qunqarchu warmikillapapaq llakiyllapa, imanutaq
kwirpuykillapapaq llakinkillapa chaynulla. Chaynulla warmi kaqku-
napis runaykillapata rispitar, kasur ima kawsayllapa.

6

Wamrakuna taytaykillapata kasunkillapa

1 Kanan-shuypaqa wamra kaqkunata nishaykillapa: Taytaykillap-
ata, mamaykillapata kusa rispituwan kasuyllapa, Amitunchik Jesu-
cristupana kashaykillaparayku nir. Chaqa chaynu taytanchikta, ma-
manchikta kasushanchikllapaqami kusala allin, shumaq ima. 2 Chaqa
Tayta Dyus mantakushanmanta ukqa kaynu nin: “Taytaykita, ma-
maykita kusa rispituwan kasuyllapa” nir. Chaymi chay mantakuy
nishanta rurarqashi, 3 kay pachapiqa kusala unayta, chaynulla kusala
shumaqtanashi kawsashunllapa nir arnimaranchikllapa.
4 Nataq qamkuna tayta kaqkuna-shuypaqa, amami wamraykillapata
imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Ashwanmi shu-
maqlata willar ima, allita Amitunchik Jesucristulapina kriyir kawsanan-
llapapaq intrachinkillapa.

Sirbikuqkuna patrunnikillapawan rispitanakunkillapa

5 Chaynulla qamkuna sirbikuq kaqkuna, kay pachapi kaq man-
taqnikillapata allita kasunkillapa. Chaymi ima trabajuta rurarpis kusa
rispituwan, manchakuqnula, karanlata, shunquykillapapi aligriyar ima
rurankillapa, Jesucristuta sirbiq yupaylla. 6 Qamkunaqakish man-
taqnikillapa pullaykillapa katinmala paykunawan allinpi kanaykilla-
papaq nirma imatapis rurayatkillapa. Ashwanmi Jesucristupa sir-
biqnin kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan,
Dyus munashannula rurankillapa. 7 Chaymi ima trabajuta rurarpis,
amami kwashalla imachu rurankillapa. Ashwanmi imata rurarpis Ami-
tunchikllapaqna rurankillapa, mana runakunapaq yupaychu. 8 Chaqa
yaĉhashanchikllapanu, mayqanpis sirbikuq kar, mana sirbikuq karmapis,
allinlata rurasha kashallapaqa, Amitunchik Jesucristuqami pagra-
maqninchikllapa yupayna, kusa allinlata yanapamashunllapa.
9 Nataq qamkuna mantakuq kaqkunapis, imanutaq sirbiqnikikuna
kasushurllapa karanlata ima ruranllapa, chaynullami chay
sirbikuqnikikunawan imatapis karanlata ruraylla pa. Amami imapaq
jurapar, ima mana allinta ruranaykipaqmapis yarpunkillapachu.
Chaqa allita yarpuyllapa qamkuna mantakuqkunaqa: Chay
sirbiqniki chay, chaynulla qampismi unaq syilupi Amitunchikllata
sirbiyankillapa. Chaqa payqami, mana mayqantapis ukmanta
ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuyla paypaqqa chaylla
kanchikllapa.

Amitunchikpi kriyir kamakashanchikwanmi washakashunllapa

10 Kriyiq masiykuna, yaĉhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristuqa
mana tukukaq pudirniyjun. Chaymi qamkunaqa chay pudirninpi
imuraspis aypakusha yupaylana shachinakuyllapa. 11 Chaynuqami
imanutaq suldadumaqa guerraman rir maqanakunanpaq kusalata

kamakan, chaynumi qamkunapis Dyusninchik imanu imanu
washakanaykillapaq chay tukuy saqra mana allinkunamanta
nir willashushanllapanulla kamakayllapa. Chaynu katkillapa,
yarpuynikillapapi chay dyablu ukmanta ukmanta yarpuchishutin-
llapaqa, mana kwintacharnachu imata saruĉhaq yupayna
itakunaykillapapaq. 12 Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqanchikkuna
kriyishanchikllaparaykuqa, manami nuqanchik yupay aychayjun,
tulluyjun runakunawanchu maqanakuq yupayqa kanchikllapa.
Ashwanmi unaq syilumanta chay mana allinta rurachikuqkunawan
maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Chaqa chay tutaparaqllamanta
kar, mana allinta rurachikuqkunaqami, kusata mantakun, imatapis
paykunapa yarpuyninllamanta rurachikunllapa ima. 13 Chaynami
imanutaq suldadumaqa guerraman rinanpaq kusalata kamakar rin,
chaynu qamkunapis Dyusninchik imanu washakanaykillapapaq nir
willashushanllapawan alli kamakashalana kayllapa. Chaymi chay
kusala mana allin saqra diyakuna ĉhamutinmapis, kriyishaykillapanulla
shachinakunaykillapapaq.

14 Chayraykumi imanutaq suldadumaqa allita waĉhkakur kamakan
maqanakuq rinanpaqqa, chaynumi qamkunapis chay chiqap kaqlawan
allita waĉhkakusha yupayna kamakayllapa. Chaynullami imanutaq
chay suldadumaqa qasqunta washananpaqpis jyirrumanta rurakasha
kamsanta yupay yakakun, chaynumi qamkunapis imatapis allin
kaqlata ruranaykillapapaq yakakuq yupay kamakashana kayllapa.
15 Chaynulla imanutaq uk suldadumaqa imuraslapis sapatunta alli
yakakushala purin, chaynu yupaymi qamkunapis imuraslapis kusa
kamakashalana kayllapa. Chaynu karqa imanumi Jesucristuqa
shumaqchamanayanchikllapa nir yaĉhachikunaykillapapaqqa
imuraslapis listuna kayankillapa kanqa. 16 Chaynuqami imanutaq
suldadumaqa jyirrumanta rurakasha iskudunwan washakan,
chaynumi qamkunatapis chay kriyirlla kawsashaykillapaqa
washashunqallapa, tukuyla chay mana allinkuna nina ratakuq flicha
yupay chaykunamantaqa. 17 Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa
umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis,
chaynumi qamkunapis Amitunchikmi washamayanchikllapa nir
kunfyakashaykillapataqa ama qunqarchu yarpuynikillapalapi
purichinkillapa. Chaynullapismi Santu Ispiritu Dyuspa rimayninta
uk ispada yupay kar washashunanllapapaq qushushanllapataqa waran
waran ama qunqarchu allitana intrakankillapa.

18 Chayraykumi qamkunaqa allinpi mana allinpi karmapis amami
dijankillapachu Amitunchikman mañakuytaqa. Chaymi imuraspis
mañakurqa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakunkillapa. Chaynu
karqami, maydiyapis alamirala kar, mana disanimakur imachu,
ashwan Dyus tukuylata akrashan kaqkunapaqpis mañakunkillapa.
19 Chaynullami nuqapaqpis Taytanchik Dyusman mañakunkillapa, pay
yanapamatin allinkunalata rimanaypaq. Chaynulla pay yanapamatin,
rir ama manchakur imachu yaĉhachikunaypaq imanu Taytanchikllapa
Dyusqa payla yarpusha washamanallapapaq nir. 20 Chaqa Dyusmi
nuqataqa kaĉhamasha uk kunachikuqta yupay, rir parlakunaypaq chay
shumaq rimayninpaqqa. Chaymi chaynu yaĉhachikushaypaq kananqa
prisu kani. Chayraykumi qashan nishunillapa: Mañakunkillapa nuqapaq

mana manchakur imachu, chay shumaq rimayninpaq parlakunaypaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

21 Chay kriyiq masinchikllapa Tíquico shamurmi, allita parlashunqallapa nuqapaq imatami rurayani nirmapis. Chaqa pay ukninchikllapami, Amitunchik munashannulla kusalata yanapaman Amitunchikpaq yaĉhachikunayllapapaqqa. 22 Chayraykumi payta qamkunaman kaĉhamuni, imatami rurayanillapa nir ima animachishunanllapapaq.

23 Kriyiq masiykuna, mañakunillapa Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis, tukuy kriyiqkunataqa yanapar ima shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami ashwan mas allitana kriyinkillapamapis. 24 Chaynulla Amitunchik Jesucristuta tukuyla munar mana shaykuq kriyiqkunatami, Amitunchikqa kusalata llakipar ima yanapashurllapa shumaqta kawsachishunqallapa.

Chaynumi kanqa.

Filipenses
Pablumi kartanta kaĉhan Filipospi kriyiqkunaman

Grecia nasyunpi, chaynulla prubinsya Macedoniapimi, Filipos pwibluqa karan. Kay pwiblumanmi apustul Pabluqa ĉharan Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikunanpaq (Hechos 16.11-40). Chaynu yaĉhachikurnaqami Pabluqa riran uklaw pwiblukunamanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuq. Chaymantami chaypi yaĉhachikurnaqa riran prubinsya Macedoniaman, chaypipis qashan yaĉhachikunanpaq. Chaynu yaĉhachikur rishannumi rir, ĉharan Jerusalén pwibluman. Chaymi chaypiqa karguyjunkuna aypar prisuranllapa. Chaymantami kaĉharanllapa Cesareaman, chaymanta Romaman chaypi prisu dijananllapapaq.

Pablo karsilpi katin, Filiposmanta kaq kriyiq masinkuna yarpurmi, Epafrodituta kaĉharanllapa Pabluta watukunanpaq. Chaymi Epafrodito rirqa, Pablo ministishanta tantasha karanllapa chayta apar, riran. Chayraykumi chay Epafrodito apashanta ayparmi, Pabluqa Filipospi kriyiq masinkunata kusalata payji nir ima, kay kartapi iskribiran (1.5; 4.10-19). Chaynullami kay kartapiqa willaranpis Epafrodito qishaq karpis, imanumi alliyashana nir (2.25-30).

Kay kartata liyirmi intrakayta puytinchik imanu qischakarpis shachinakunallapapaq nir (3.1; 4.4; 4.7; 4.12). Chaynullami intrakayta puytinchikpis imanumi Taytanchik Dyuslapi kunfyakar kawsanallapapaq nir.

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi ukninchik Timoteuwan, Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin kanillapa. Chaymi ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus akrashushallapana katin, Amitunchik Jesucristupi kriyir paywan pullachanakushaykillapa. Chaymi chaypi kaqkunataqa, chay kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunata, chaynulla chay kriyiqkunata sirbiqkunatapis * tukuynikillapata saludashunillapa. 2 Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunapaq

3 Kriyiq masiykuna, imanumi qamkunaqa kriyinkillapa nir yaĉharmi, imuraspis kusalata payji nini Taytanchik Dyustaqa. 4 Chaynu mañakuq qallaritiyqami, shunquymapis kusa allinta yarpuchimatin, kusa aligrila ima Taytanchik Dyusmanqa mañakuni tukuy qamkunapaqqa. 5 Chaqa qamkunawan pullamiri, Jesucristupi imanu kriyir washakananllapapaq nirqa yaĉhachikushanchikllapa, puntamanta-pacha kanankaman. 6 Chaymi nuqaqa Taytanchik Dyuspi kusalata kunfyakani imanutaq puntamanta-pacha imata ruranaykillapapaq yanapashuranllapa,

* **1:1** Kriyiqkunata sirbiqkuna nirqami intrachimayanchik dyakunukunapaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa Hechos 6.1-4, 1 Timoteo 3.8-10.

chaynullami waran waran yanapashuyanqallapa, Jesucristo maydiya
shamunan diya ĉhamunankaman nir. 7 Nuqapaqqami, kusala allin chaynu
waran waran animachishurllapa yanapashunayllapapaqqa. Chaqa
qamkunamaqami, nuqa prisu katiy, chaynulla mana prisu katiymapis
kusalata yanapamaraykillapa, Jesucristupaq yaĉhachikuypiqa. Chaymi
ashwan kusala allin tukuy shunquywan qamkunata yanapashunayllapapaqqa. 8 Chaqa Taytanchik Dyusmi yaĉhan, imanumi nuqaqa Jesucristurayku qamkunapaq llakir ima kusalata rikashuyllapata munani
nir.

9 Chaymi ashwan mañakuni Taytanchik Dyus yanapashutinllapa,
waran waranna uknikillapa uknikillapa llakipanakunaykillapapaq.
Chaynuqami Jesucristupa tukuy yaĉhayninpaqqa kusa yaĉhaq, mas intrakaqkuna imana kankillapa. 10 Chaymi maydiya, chaynulla imuraspis,
allinlata ruranaykillapalapaqna yarpunkillapa. Chaynuqami kusala
shumaq allinlatana kawsankillapamapis. Chayna maydiya Jesucristo
shamurmapis, allinlatana rikar pullakushunqallapa. 11 Chaqa chay
tyimpuqami qamkunaqa rikachikunkillapa, tukuyla allin kaqkunata
rurashaykillapakunata. Piru chaynu allinlata ruranaykillapapaqmi, Jesucristo yanapashushallapa. Chaynami Taytanchik Dyusmaqa ashwan
kusa alabakashana kanqa.

Pablumi wanunanpaq kar kawsananpaq karmapis Amitunchiklapaq yarpun

12 Kriyiq masiykuna, kaytami yaĉhanaykillapata munani: Chay
runakuna mana allinkunata rurar, prisumashanllapa imaqami
mana yanqallachu kasha. Ashwanmi chaynu pasaqta rikar imami
Jesucristupiqa kusala achka kriyishallapa, nuqa yaĉhachikushayrayku.
13 Chaqa tukuyla runakuna, chaynulla Roma pwiblupa mantaqnin
Cesarta kuytaq gwardyakunamapis, karsilpi kuytamayashanrayku
yaĉhayan nuqaqami Jesucristupi kriyir yaĉhachikushayraykula prisuqa
kani nir. 14 Piru chaynu prisu katiymapismi, wakin kriyiq
masinchikkunaqa, masta animakur mana imapaq manchakur
imalamapischu ashwan mas yaĉhachikuq qallarishallapa, imanumi
Amitunchik Jesucristupi kriyirlami washakayanqallapa nir.

15 Chaqa chiqaptaqami Jesucristupaq yaĉhachikuqkunaqa achka kanllapa. Piru wakinkunaqami nuqa yaĉhachikuyashaypaq kusata ĉhiqnimar,
chaynulla nuqamanta mas kayta munar imala yaĉhachikunllapa. Nataq
wakinkuna-shuypaqami mana imapaq yarpur imachu Jesucristulapaq chiqapta yaĉhachikunllapa. 16-17 Chaymi paykunaqa Jesucristupaq
kusalata llakir ima, paypaq yaĉhachikunllapa imanu kriyir washakananllapapaq nir. Chaqa paykunaqami yaĉhanllapa, nuqataqami Dyus
kaĉhamasha, Jesucristulapaq maydiyapis yaĉhachikunaypaq nir. Piru
nuqa yaĉhachikuyashaypaq ĉhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta
munarla Jesucristupaq yaĉhachikuqkunaqami, imapipis paykunalapaq
yarpunllapa. Chaymi kanan nuqa prisu katiymaqa, imanu tukusha
nir ima uchachamanayanllapa. 18 Chaymi nishaykillapa: Nuqa yupay
Jesucristulapi yarpur yaĉhachikuyar, manaqa paykuna kusa kani ninanlapaq yaĉhachikuyarmapismi, nuqataqa mana imalapaqpis llakichimanllapachu. Chaqa chaynumapismi Jesucristullapaq yaĉhachikuyanllapa.
Chaymi ashwan kusa aligri kanaymantaqa, mastaraq aligriyanimapis.

19 Chaqa yaĉhashanami kani, Jesucristupa Santu Ispiritun
yanapamashan, chaynulla qamkuna Taytanchikllapa Dyusman
mañakushaykillapaqami, mana yanqallachu kar, ashwan byinniypaq
kasha nir. 20 Chaymi nuqaqa Tayta Dyuspi kusalata kunfyakani
mana pinqaypi kar imachu imatapis karanta rurashaq, rimashaq
mana manchakurmapischu nir. Chaynami Jesucristo imanu
yanapamashantaqa, kanan kawsanaypaqlla katiy, chaynulla
wanunaypaqna katiymapis, tukuyla rikanqallapa. 21 Chaymi kanan
kawsanaypaqlla katinqa tukuy imatapis Jesucristo munashanlata
rurarlla kawsanani. Nataq wanunaypaqna kar-shuypaqa
kusala shumaqta kawsaqna riyani. 22 Piru allita yarputiyqami,
kawsanaypaqraq allinqa kanman. Chaqa kawsayarllaqami,
Jesucristullapaq yaĉhachikutiy mas kriyir achkayayanqallapa. Chaynu
katinmi, mana yaĉhanichu wanunaypaqchu allin, manaqachu
kawsanaypaqraq nir. 23 Nataq manami yaĉhanichu mayqanninmi kusa
allin kanqa nirqa. Chaqa imanupiqami yarpuchiman allin kanman
wanur rir Jesucristuwan pullana kanaypaq. Chaynuqami nuqapaqqa
kusala mas allin kanman. 24 Piru kriyiq masiykuna, imanupiqami
yarpuchiman qamkunarayku kawsanaypaq; chaynuqami mas allitana
Jesucristupaqqa intrachishunayllapapaq. 25 Chaqa allita yarpurmi
yaĉhashana kani, manaraq wanuyashaqchu nir. Chaymi nuqaqa mana
dijashurllapachu qamkunawanraq kashaq. Chaynuqami waran waran
yanapar masta animachishaykillapa. Chayna ashwan qamkunaqa
Jesucristupi masna kriyir, kusa aligrilana ima kawsanaykillapapaq.
26 Chaynuqami watukushuqllapa shamutiyqa, kusa aligrila kar
Jesucristuta kusalata alabankillapamapis.

Jesucristupi kunfyakarlami kawsashunllapa

27 Piru allita intrakarmi kaynu kawsankillapa: Imata rurarpismi
karanlata rurankillapa Jesucristo munashannula. Chaymi
imanupi rikashuqllapa shamur, chaynulla mana shamurpismi
uyapanaypaq, qamkunaqashi kusalata shachinakunkillapa, chaynulla
tukuynikillapashi uk yarpuyla kar, Jesucristupi kriyishaykillapanulla
shachinakur kawsankillapa nir. 28 Chaynulla imata rurarpismi chay
ĉhiqnishuqnikillapamantaqa ama manchakur imachu rurankillapa. Chaqa
chaynuqami rurayankillapa maydiyaqa chay ĉhiqnishuqnikillapaqa
limpu chinqanqa nir yaĉhar. Piru qamkuna-shuypaqami Tayta
Dyus yanapashutinllapa, washakashana kanaykillapapaq chaynuqa
rurayankillapa. 29 Chaqa yaĉhashanchikllapanu qamkunaqa
Jesucristupiqa, manami paypi kriyinaykillapapaqlachu kankillapa.
Ashwanmi paypi kriyishaykillaparayku qischakanaykillapapaq imana
kankillapa. 30 Piru chaynu qischakarmapis manami qamkunalachu
qischakayankillapa. Ashwanmi nuqapis chaynulla qischakayani.
Chaqa allita yaĉhashaykillapanu unaymanta-pacha imanumi qischakaq
kani nir, chaynullami kananpis qischakayani.

2

Jesucristo yupaylami kashunllapa

1 Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyir paywan pulla
kawsashaykillaparayku, pudirninta qushushallapa wakinkunata
animachinaykillapapaq. Chaynullami llakipashurllapa ima

yanapashushallapa wakinkunata kunsulanaykillapapaq ima.
Chaynuqami paypa Santu Ispiritunlawanna tukuynikillapa karqa,
tukuy shunquykillapawan llakipanakur imana kawsayankillapa
kanqa. 2 Chaynu karqami, kusa aligrila uknikillapa uknikillapa
llakipanakur kawsar tukuynikillapa kusala shumaqta kawsayllapa.
Chaynulla, tukuynikillapa chayllata yarpur kawsarqami nuqatapis
kusalata aligriyachimayankillapa kanqa. 3 Chaymi nishaykillapa:
Imata rurarpis amami uknikikunamanta mas kani ninaykipaqchu
rurankillapa. Chaynulla, amami kusana kani ukniykunamantaqa
ninkillapachu. Ashwanmi ama imapaqpis alabakar imachu, kriyiq
masikikunataqa kusa runa nishapaq riqsiyllapa qamkunamantaqa.
4 Chaynulla mayqannikillapa imata rurarpis amami qamkunalapaq
yarpurchu rurankillapa. Ashwanmi uknikikunapaqpis allita yarpur
ima rurankillapa.
5 Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa payllapaq kusalata
yarpunanmantaqa wakinkunapaq yarpuq, chaynu qamkunapis
uknikikunapaq masta yarpuyllapa nir. 6 Chaqa allita yarpuyllapa:
Jesucristumaqami unaq syilumanta shamusha Dyuslla karmapis,
manami Dyuswan chaylla kayashanlapaqqa yarpuranchu.
7 Ashwanmi chaynu kusa kani ima ninanmantaqa,
mana kwintachaypaqlana tikrakaran.
Chaymi ashwan payqa uk runapaq tikrakarna,
tukuylata sirbinanpaq nasiranmapis.
8 Chaqa paylla mana kwintachaypaqla tikrakar,
Dyus munashannulla wanuranmapis.
Chaymi uk sirbikuq kanman yupay kusala pinqaypaqta qischakar
ima kruspimapis wanuran.
9 Chayraykumi Tayta Dyusqa, payqa kusala shumaq ima kananpaq,
chaynulla paypa shutinqami tukuy shutikunamanmatapis kusala
shumaq ima kananpaq nisha.
10 Chaynami Jesucristupa naypanpiqa tukuyla qunqurinanllapapaq
nisha.
Chaymi tukuy kay pachapi kaqkuna, unaq syilupi kaqkuna,
chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis,
tukuyla paypa naypanpiqa qunqurir aduranannllapapaq nisha.
11 Chaynulla nishapismi:
Tukuylashi allita kwintata qukar, Jesucristuqami Amitunchikllapa
ninanllapapaq nir.
Chaynuqami ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusa alabakashana
kanqa.

Kriyiqkunaqami achkirachiqnin yupay wakinkunapaqqa

12 Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, imanutaq qamku-
nawan katiymaqa kusalata kasumaraykillapa, chaynullami kananpis
kasumayllapa michka mana pullaykillapa kar, largupi katiymapis.
Chaymi ashwan tukuy shunquykillapawan waran waran Amitunchik-
lata sirbir, manchar washakanaykillapapaq yarpurla kawsayllapa.
13 Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami animachishur yanapashunqallapa
allinlatana ruranaykillapapaq, pay munashannulana.
14 Chaymi imata rurarpis allinlata yarpur, ama uknikillapapaq mana
allinta rimar, chaynulla anyanakur imachu imatapis rurankillapa.

15 Chaynu shumaqta kawsatkillapaqami, mana mayqanpis wakkunaqami mana allinkunata ruranllapa nishuyllapamatapis puytinqallapachu. Chaymi ashwan qamkunaqa, Dyuspa wamrankuna kashaykillaparayku, kusa shumaqlata chaynulla mana ima uchayjunmapischu kawsankillapa, chay mana intrakar, kusala uchayjun runakunapa rurinpiqa. Chaynullami paykunapa rurinpiqa imanutaq uk qullarsitumaqa tutaparaqpi achkirachikun, chay yupay kankillapa. 16 Chaqa qamkunaqami Jesucristo munashannula rurar, chaynulla paypaq parlakurla ima kawsankillapa. Chaymi maydiyapis chaynulla katkillapa, Jesucristo shamutinmapis, nuqaqa ashwan qamkunarayku, kusalata aligriyayashaq. Chaqa qamkunaraykumi, yaĉhayashaqna, manami yanqallachu Jesucristupaq yaĉhachikurqa purisha kani nirqa.
17 Qamkuna nuqarayku Dyuspi kusalata kunfyakar payta sirbirqami, Tayta Dyuspaqqa uk kusa shumaq ufrindita yupayna kankillapa. Chaymi imanupi nuqata wanuchimatinllapaqa, nuqapis uk kusala shumaq ufrindita yupayna Tayta Dyusmanqa qimikayashaq. Chaynu pasatinqami kusala shumaqna kayman Tayta Dyuspaqqa. Chaymi ashwan pullana kusalata aligriyachuwanllapa. 18 Chayraykumi imanutaq nuqa aligriyani, chaynulla qamkunapis kusalata aligriyayllapa.

Pablumi Timoteuwan Epafrodituta kaĉhayta yarpun

19 Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo munatinmi mana tardarchu ukninchikllapa Timoteuta kaĉhamushaq qamkunata watukushunanllapapaq. Chayna shamur watukushurllapa, qashan kayman tikrakamur imanumi qamkuna kawsayankillapa nir willamatin nuqaqa kusalata aligriyanaypaq. 20 Chaqa chiqaptaqami, nuqapaqqa mana mayqanpis kanllapachu, chay ukninchikllapa Timoteo yupay qamkunapaq kusalata yarpuqqa. Chaqa payqami imanutaq nuqa qamkunapaq kusalata yarpukuni, chaynulla yarpukun. 21 Ashwanmi wakinkunaqa paykunalla iman ministiyashanta tarikunanlapaq yarpunllapa. Chaymi ashwan mana chiqaptaqa Jesucristupaqlanachu yarpunllapa.
22 Piru qamkunaqami chiqaptana yaĉhankillapa, imanumi ukninchikllapa Timoteuqa kusa allinlata kawsan nirmapis. Chaynulla yaĉhankillapapis, imanumi payqa maydiyapis pullay kar, uk wamray yupay yanapamasha Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikunayllapapaq nir. 23 Chaymi nuqaqa payta, qamkunata watukushunanllapapaqqa kaĉhamuyta yarpusha kani. Piru puntataqami allita yaĉhanayani kay karsilpi kayashaypaq, mabir maydiyakamanshi kaypi kayashaq nir. Chaymi chaynu yaĉharqa, mana tardarchu kaĉhamutiy shamur watukushunqallapa. 24 Piru michka nuqa kay karsilpi karmapismi, Amitunchikpi kusalata kunfyakani, manami mas tardarchu nuqapis kay diyakuna watukushuyashaqllapa nir.
25 Chaynullami allita yarputiyqa, allinta yarpuchimasha ukninchikllapa Epafroditutapis kaĉhamutiy watukushunanllapapaq. Chaqa paypismi, nuqa yupaylla qischakarmapis shachinakur yaĉhachikusha Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chay paytami qamkuna kaĉhamuraykillapa ima ministishaypipis yanapamananpaq. 26 Chaqa payqami tukuyla qamkunata kusalata rikashunayanllapa. Chaynulla kusalatami yarpupakuyan, qamkuna pay qishaq kashanpaq yaĉhashaykillaparayku. 27 Chiqaptami payqa qishaq karan. Chaqa yaqqa wanunanpi yupay katinmapismi, Taytanchik

Dyus llakipar alliyachishana. Piru manami paylatachu llakipasha.
Ashwanmi nuqatapis llakipamasha, amana kay llakiyashaymantaqa
masqa llakinaypaqnachu. 28 Chayraykumi ukninchikllapataqa
daskaqla kaĉhamuni watukushunanllapapaqqa. Chayna qamkuna
payta qashan rikar aligri ima katkillapaqa, nuqapis ama kusala
kwashalla ima kanaypaqnachu. 29 Chaymi chay ukninchikllapa
qamkunaman ĉhamutinqa, paypaq kusa allinlata yarpur aligrila ima
shumaqta samachinkillapa, Amitunchikpi kriyiq kashaykillaparayku.
Chaynullami mayqantapis pay yupay kriyiqtaqa shumaqta
samachinkillapa ima. 30 Chaqa payqari Jesucristuta sirbinanrayku,
nuqata yanapamaq shamusha karmi yaqqala wanushamapis.
Nataq qamkunamaqami mana pullay kashaykillaparaykuĉhiri mana
puytiraykillapachu, pay yupay yanapamaytaqa.

3

Imakunamantaqami Jesucristulapi kunfyakashunllapa

1 Kriyiq masiykuna, chay nishushayllapamantaqami, qashan
nishaykillapa: Amitunchik Jesucristulapi kunfyakar aligrilana
kawsayllapa nir. Chaqa nuqapaqqa chay iskribir willashushayllapataqa
qashan qashanmapis willashunayllapapaqqa kusala allin. Chaynuqami
qamkunaqa mas allita Jesucristupi kriyir, mana ingañakar imanachu
kawsankillapa. 2 Piru nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa chay
kusala millanaypaq mana allin runakuna paykunalla munashanta
ruraqkunamanta. Chaqa chay runakunaqami Jesucristupi kriyiq tukur,
washakananllapapaqqashi chay siñal kustumrita kwirpunchikllapapi
rurashunllapa nir yaĉhachikunllapa. 3 Piru ashwan nuqanchikkunaqami
Tayta Dyuspa Santu Ispiritunwan kashanchikllaparayku siñal
kustumrita chiqapta rurasha yupayna kar, Dyuspa kaqninkunana
kanchikllapa. Chaymi ashwan Jesucristupana kashanchikllaparayku
kusa aligrilana Taytanchik Dyusta sirbir alabanallapapaqna
kanchikllapa. Chaynami manana yarpunchikllapanachu chay
kwirpunllapapi siñalta ruranllapa chaypiqa. 4 Chaqa chay siñal
kustumrita rurar chiqapta washakanapaq katinqa, nuqamaqa
may tyimpu washakashana kar, wakinkunamantaqa kusana
kani ima niyayman. Chaqa unayqami nuqapis mana intrakarqa,
Israel runa masiykunamantaqa, masta yarpuq kani chay siñal
kustumripiqa. 5 Chaqa nuqa Israel ayllumanta katiymi, chay
siñal kustumrita ruramaranllapa, nasishaymanta uchu diyayjunla
katiy. Chaynullami Benjaminpa ayllunmanta kani. Nuqaqami
kanankuna hebreo runakuna kani niqkunamantaqa, kusala
chiqap hebreo runa kani. Chaynullapismi imanutaq chay fariseo
runakunamaqa, Moisés mantakushanta tukuyninta kumplinillapa nir
yarpuqllapa, chaynu kaq kani nuqapis. 6 Chaymi chay mantakuykuna
nishanllapakunata allita kasuyta yarpur, kusala saqrata tukur
Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi puriq kani aypar qischanaypaq.
Chaymi chay mantakuykunata kusalata kumpliyta yarputiymi mana
mayqanpis nimayta puytiqllapachu, wakqami chay mantakuykunata
mana kumplishanrayku uchayjun nirqa.

7 Chaynu tukuy chay mantakuykunata kasuyta yarputiyqami,
kusalata sirbimaq yupay yarpuchimaq. Piru kanan-shuypaqami

Jesucristupi kriyishayraykuqa, manana imalapaqpis sirbimannachu
tukuy chaykunaqa. 8 Chayraykumi kanan kriyishayqa kusala mas
allin, chay unay kusala mana sirbiq imakunata rurayashaymantaqa.
Chaqa ashwan Amitunchik Jesucristuwanna kanaypaqqa, tukuy
chay mana imapaqpis sirbimaq chaytaqa limpu dijashana kani.
9 Ashwanmi kananqa maydiyapis Jesucristuwan pullala kawsakuni.
Chaymi Moisés mantakushankunata mana kasurchu washakaytaqa
yarpuni. Ashwanmi Jesucristupi kriyishayrayku, Tayta Dyusqa mana
uchayjunpaqnachu riqsimanqa. 10 Chayraykumi ashwan Jesucristutaqa
kusa masta riqsinani. Chaynulla payta riqsinashayraykumi imanutaq
paymaqa allinlata rurar qischakaran, wanuran ima nir masta
intrakanayani. Piru chaynu wanutinmapis Tayta Dyusqa pudirninwan
kawsachimuran. Chaymi chayta yaĉharqa pay yupay qischakanaypaq
wanunaypaqmapis listuna kani Taytay Dyusmi yanapamayan
nir yaĉhar. 11 Chaymi ashwan kusalata kunfyakani, maydiya
wanurmapismi chay kriyir wanushakunawan pulla kawsamushaq
nir.

Jesucristuwan kanallapapaqqami ima katinpis shachinakushunllapa

12 Chaynu willashutiyllapaqakish yarpuyatkillapa, Dyus tukuy imata
arnishantaqa aypashana kar, mana imalapimapis wakqa uchakuyan-
qanachu nir. Piru manami tukuy imata Dyusninchik arnimashantaqa
aypayaniraqchu. Chaymi ashwan waran waran Jesucristo munashannu
nuqaqa mas rurar kawsanani. Chaqa chaynu kawsanaypaqmi payqa
nuqataqa puntata akramaran. 13 Chaymi nuqaqa mana nishuyllap-
ata puytinichu, Dyus arnimashantaqa tukuyta aypashana kani nirqa.
Chaynu Dyusninchik arnimashanmanta mana imalatapis aypasharaq
karmi, chay tukuy mana allin kaqta ikipina dijashaytaqa mana yarpur-
nachu, ashwan imanupis shachinakur naypaqmanna riyta yarpukuni
Jesucristuwan. 14 Chaqa Taytanchikllapa Dyusmi arnimashanchikl-
lapa Jesucristupi kriyishallapashi, payqa washar unaq syiluman apa-
mayashunllapa nir. Chaymi ashwan nuqaqa waran waran Jesucristupi
kunfyakani, pay yanapamatinmi, tukuy chaykunataqa aypashaq nir.

15 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis allitana Jesucristupi kriyiqqami
imanutaq nuqa intrakayashaynu intrakanmanllapa. Piru mayqan-
pis ukmanta intrakayatinqami, Taytanchik Dyus pay munashannulla
allitana intrachinqa. 16 Piru qamkunaqakish chaynu nishutiyllap-
aqa mana intrakashanchikllapachu nirqa askwintallamana kawsatkil-
lapa. Ashwanmi imanu kawsanallapatataq Jesucristo munayan chaynu
kawsashunllapa.

17 Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristo kawsashannu nuqa
kawsani chaynullami qamkunapis kawsayllapa. Chaqa imanutaq
wakinkunamaqa nuqa kawsashaynu kawsanllapa chaynulla.
18 Piru wakinkunaqami, Jesucristo washamanallapapaq kruspi
wanushantaqa mana kwintacharchu kusala llakiypaqta kawsanllapa.
Chaymi chaynu kawsashanllaparayku kusata llakichimatin waqani
ima. Nataq qamkunata-shuypaqami amana paykuna yupay
kawsanaykillapapaq kutir kutir kusalata willashurayllapa. 19 Chaymi
paykunaqa chaynu mana allinta rurashanrayku maydiyaqa
kusala llakiypaqta tukukaq kanqallapa. Chaqa paykunaqami
Dyusninchikta mana kasushanrayku, kwirpunllapa munashanlata

rurar, kusala pinqaypaqta kawsanllapa. Chaynulla tukuy paykunaqami
kay pachapi kaq tukukaq imakunalapaq yarpunllapa. 20 Piru
nuqanchikkuna-shuypaqami unaq syilumanta kaqpa akrashankunana
kanchikllapa. Chaymi ashwan yarakuyanchikllapa syilumanta
washamaqninchikllapa Amitunchik Jesucristo shamunanpaq.
21 Chaymi shamurqa, kay kwirpunchikllapa pinqaypaqlla kaqtaqa
paypa kusala shumaq kwirpun, chaynu shumaqpaqna tikranqa.
Chaynuqami ukman kwirpuyjunpaqqa tikramashunllapa chay tukuy
imata rurayta puytiq pudirninwan.

4

Kriyishaykillaparaykumi maydiyapis aligriyankillapa

1 Chayraykumi kriyiq masiykuna, qamkunapaq alliplata llakiq karmi
kusalata rikashuyllapata munani. Chaqa munashay kriyiq masiykuna
imanutaq tukuy imanchik katinmaqa kusalata aligriyanchik, chayn-
umi qamkunapis kusalata aligriyachimankillapa. Chaynami kusalata
munani maydiyapis Amitunchikpi kriyishaykillapanulla shachinakur
kawsanaykillapata.
2 Chaymi kananqa warmi uknisituykuna Evodia chaynulla Síntique,
kusalata rugashaykillapa amana uknikillapa uknikillapa anyanakur
imanachu, ashwan kusala shumaqtana Amitunchik munashushanlla-
panulla kawsayllapa. 3 Nataq qam tukuy yaĉhachikuypi yanapamaqniy
Siziguta-shuypaqami kusalata rugashayki yanapanaykipaq chay kriyiq
warmisitakunata. Chaqa paykunaqami, tukuy wakin yanapaqniyku-
nawan, chaynulla chay ukninchikllapa Clementiwan ima pullay kar Je-
sucristupaq yaĉhachikutiyqa, kusalata yanapamaran. Chaymi paykunapa
shutintaqa Tayta Dyusqa aykapina librunpi iskribisha, tukuy tyimpu-
paqna kawsananllapapaq.
4 Chaymi qamkunaqa maydiyapis kusalata aligriyayllapa
Amitunchiklapi yarpukur. Chaynulla qashan nishaykillapa:
¡Aligriyayllapa! nir. 5 Chaqa qamkunaqami Amitunchik Jesucristo
shamunan diyaqami shipchana nir yaĉhankillapa. Chaymi ashwan
kusala shumaqta kawsatkillapa, tukuyla rikashurllapaqa kusa shumaq
llakipakuq runakunapaqna riqsishunqallapa.
6 Chaynullami ima pasashutinllapapis amami imapaqpis
yarpupakunkillapachu. Ashwanmi ima katinpis Taytanchik Dyusman
waran waran mañakunkillapa. Chaynu mañakutkillapa yanapashushan-
llaparaykumi, ashwan payji ima nir alabankillapa. 7 Chaynu
kawsatkillapaqami Tayta Dyusqa, Jesucristupi kriyishaykillaparayku
kusala shumaqta yarpuchir alliplata aligriyachishunllapa, amana
maydiyapis llakinaykillapapaq. Chaqa chay aligriyachimanchikllapa
chayqami kusala ukman shumaq-ari.

Imata yarpurpis allin kaqlapaq yarpushunllapa

8 Chaymi kananqa kriyiq masiykuna tukchinaypaqnaqa
kaynulata maydiyapis yarpunaykillapata munani: Tukuy chiqap
kaqkunalapi, chay kusa rispitaypaq kaqkunalapi, allinla kaqkunalapi,
chaynulla tukuy karanla kaqkunapi, shumaq kaqkunalapi,
chay imapis kusa alabaypaq kaqkunalapi ima. 9 Chaynulla
imatapis chay yaĉhachishushayllapakunataqa rurankillapa. Chaymi
willashutiyllapa imanu uyakushaykillapanulla, chaynulla imata

ruraqta rikamashaykillapanulla rurar kawsankillapa. Chaynuqami shumaqta kawsachimaqninchik Dyusninchikllapaqa maydiyapis mana dijashurllapachu, pullaykillapa kanqa.

Pablumi Filipospi kriyiqkuna yanapashanpaq payji nin

10 Kriyiq masiykuna, nuqaqami Amitunchikta kusalata payji nini qashan yanapamaq qallarishaykillaparayku. Chaqa kusalatami kunfyakayaray, mana qunqamayankillaparaqchu kanqa nir. Ashwanmi kusalata yanapamanarmapis, mana mayqanpis apamunanpaq katin, mana kaĉhamuyta puytiraykillapachu. 11 Piru chaynu nishurllapaqa manami nishuyanillapachu, kusalata imaykuna faltamatinmi kawsayaray nirqa. Chaqa nuqaqami yaĉhashana kani imay kaqkunalawan kawsarmapis. 12 Chaymi kusala imayjun kar, chaynulla mana imay katinmapis nuqaqa mana kwashayayta yaĉhanichu. Chaqa unta mikur, chaynulla mana mikurmapismi kusa aligrila kawsayta yaĉhakusha kani. Chayraykumi imanu katinpis mana imalapaqpis llakinichu. 13 Chaymi tukuy ima pasamatinpis, Jesucristo pudirninwan yanapamashanrayku, shachinakuyta puytini. 14 Piru qamkuna, imaykillapa kaqkunalawan yanapamarllapaqami, kusala allinta rurashaykillapa.

15 Chaqa Macedonia pwiblumanta lluqshir, Jesucristupi imanu kriyir washakananllapapaq nir uklaw pwiblukunapi yaĉhachikuq qallaritiyqami, qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunala, ima ministishaypipis yanapamaraykillapa. 16 Chaqa Tesalónica pwiblupi katiymapis, ashwan ayka kutimi qamkunaqa ima ministiyashaytaqa kaĉhamuraykillapa. 17 Piru chaynu yanapamatkillapaqa, manami nuqaqa yarpunichu maydiyapis chaynulla yanapamayankillapa kanqa nirqa. Ashwanmi munani chay yanapamashaykillaparayku kusa mas imayjun yupayna kanaykillapapaq Amitunchikpa naypanpiqa. 18 Chaqa chay ukninchikllapa Epafrodituwan kaĉhamushaykillapatami tukuyta aypashana kani. Chaymi chaynu kaĉhamur kusalata yanapamatkillapami, mana imapis faltamashanachu. Chaqa tukuy chay kaĉhamushaykillapaqami, imanutaq uk insinsyumaqa kusala mishkita asyakun, chaynu kusala shumaq Dyusninchikpaqqa. 19 Chaymi kusala imayjun Taytanchik Dyusqa, Jesucristurayku imata ministishaykillapapipis kusalata yanapashunqallapa. 20 Chayraykumi, ¡Taytanchik Dyuslatana tukuy tyimpu alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludakun

21 Jesucristupi tukuyla kriyishanrayku Dyusninchikpana kaqninkunatami saludapamankillapa. Chaynullami kay pullaypi kaq kriyiq masinchikkunapis, qamkunapaq saluduta kaĉhamunllapa. 22 Chaynumi ashwan Dyuspa tukuyla wakin kaqninkunapis qamkunata saludashunllapa. Piru ashwanmi Romapa gubyirnun Cesarpa wasinpi sirbikuqkunapis mas saluduta qamkunapaqqa kaĉhamunllapa. 23 Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, pay llakipashurllapa kusalata yanapar ima kawsachishunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Colosenses
Pablumi kartanta kaĉhan Colosaspi kriyiqkunaman

Colosas pwibluqami, prubinsya Asiapi kaq. Colosasmanqami Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa ĉhachiran Epafras, mana Pabluchu (1.7-8). Chaynu yaĉhachikutinmi achka kriyiranllapa Amitunchik Jesucristupiqa.

Apustul Pablo karsilpi kar qischakayarmi yarpuran, Colosas pwibluman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉhashanta (2.8). Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kaynu niyaranllapa: Moisés mantakushannulla fyistakunata ruraypaq, chaynulla chay samana diyatapis mas kasuypaq nir (2.16-17). Chaynullami niyaranllapapis: Wakin mikuykunalata mikuypaq (2.21), chaynulla angelkunata aduraypaq, luryaman ĉhanallapapaq nir (2.18).

Chaynumi apustul Pabluqa kay kartanpiqa intrachikuran imanumi Amitunchik Jesucristuqa kusalata munamanchik (1.15-20), chaynulla imanu kruspi wanur washamashanchikta ima (1.21-22; 2.14-15). Chaynullami intrachikuranpis Jesucristo munashannulla kawsanallapapaq nir (3.1–4.18).

Pablumi saludakun

1-2 Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyla Colosas pwiblupi, Dyus akrashan chiqap kriyiq kaqkunaman, kriyiq masiy Timoteuwan pulla kar iskribimuni. Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusta payji nin kriyiqkunapaq

3-4 Willamasha katinllapami, yaĉhanillapa qamkunaqashi Jesucristupi allita kriyirllapa, kriyiq masinchikkunata llakipar yanapankillapa nir. Chayraykumi Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa, waran waran qamkunapaq mañakur, kusata payji ninillapa. 5 Chaqa Jesucristupi kriyir yanapanakur imaqa, maydiyaqa Taytanchik Dyuswan luryanpi pullana kayankillapa kanqa nir yaĉhar, chaytaqa rurayankillapa. Chaynulla Amitunchikpa chiqap nishankunata yaĉhachishushallapa katinmi, yaĉhankillapa imanu washakanaykillapapaqqa. 6 Qamkunatami Taytanchik Dyus llakipamashanchikllapa nir Epafras yaĉhachishutinllapa kusata kriyir, masta achkayaraykillapa. Chaynullami ukkunapis yaĉhachikutinllapa, mastana achkayashallapa Dyuspi kriyiqkunaqa. 7 Nishushayllapanu, chay kusa munashanchikllapa Epafrasmi, Jesucristuta sirbiq kar tukuy chaykunata yaĉhachishushallapa katin, qamkunaqa allita yaĉhankillapa. Chaqa payqami Jesucristupi kriyishanrayku, nuqakuna yupaylla kar, mana chaypi katiyllapamapis yaĉhachishuranllapa. 8 Chaymi willamashapis qamkunapaq, Dyuspa Ispiritunwanna kar, shumaqta munanakunkillapa nir ima.

9 Chayraykumi, nuqakunaqa yaĉhashayllapamanta-pacha mana qunqarchu, kanankaman Taytanchik Dyusmanqa qamkunapaq mañakunillapa. Mañakunillapami, tukuy pay munashankunata allita

intrachishutinllapa, tukuy imatapis allita intrakaqna kanaykillapapaq.
10 Chaynu karqami, qamkunaqa Dyuspa kaqninkunana kar
imatapis karanlatana rurankillapa. Chaynullami rurankillapapis
imanutaq payta kusa allinta yarpuchishannullata. Tukuy chaynu
pay munashannulla kawsarqami, Dyuspaqqa mastana intrakar,
manana wakaqllapinachu kankillapa kanqa. 11 Mañakunillapapismi
Taytanchik Dyusqa kusala shumaq pudirninwan yanapashutinllapa,
ima pasashutinllapapis shachinakur, amana ima mana allinkunapiqa
yarpurchu, paylapina allita yarpunaykillapapaq. 12 Chayna ashwan
kusa aligrila, Tayta Dyustaqa payji ninkillapa. Chaqa payqami,
shumaqchashushallapa tukuy wakin kriyiqkunawanmapis pullalla,
chay kusala shumaq achkila mantakuyninpi kanaykillapapaq.
13 Dyusmi washamashanchikllapa chay tutaparaqpi mana allinta
rurachikuq dyablupa makinmanta. Chaynu washamarninchikqami
Wamran Jesucristo kusala shumaqta mantakuyashanpina
ĉhuramashanchik. 14 Chaqa Jesucristumi uchakushanchikllaparayku
pagrakuq yupay, kruspi [yawarninta iĉhar] wanuran uchanchikkuna-
manta pirdunamanallapapaq.

Jesucristumi tukuypa amun karmapis Dyuswan shumaqchamanapaq wanuran

15 Jesucristumi paylla Dyus kar, rikachimanchik Tayta Dyus imanu
nirpis, Dyusta michka mana rikasha kashamapis. Chaqa payqami
tukuy imata rurashankunamantaqa naypaqllata karanllana. 16 Chaymi
payrayku, tukuy imapis rurakaran, unaq syilupi, kay pachapi rikay-
paq mana rikaypaqkunamapis, chaynulla mana rikaypaq mantakuqku-
namapis. Chaymi tukuyla chay rurakashakunaqa payllapaq kanqa.
17 Jesucristumi, tukuy chay rurakashakunamantaqa naypaqllata karan-
llana. Chaymi, tukuy chaykunapa amun katin, payrayku imapis kayan-
llapa. 18 Chaynulla, payllami tukuy kriyiqkunapa yaĉhachikuqnin, man-
takuqnin ima, imanutaq uk runamataqa, uman kawsachin chaynulla.
Chayraykumi, wanurpis tukuy wanushakunamanta qashan kawsamu-
ran, tukuy imapimapis naypaqllapi kananpaq. 19 Chaqa, Dyusqa Je-
sucristuwanqa chaylla imapipis kananpaq niran, tukuy yaĉhayninpi,
yarpuyninpi, pudirninpi imamapis. 20 Chaymi runakuna mana allinku-
nata rurashanllaparayku kruspi yawarninta iĉhar wanuran, tukuy kay
pachapi, unaq syilupi, allin mana allin kaqkunamapis, Tayta Dyuswan
shumaqchakashana kananpaq.
21 Unayqami qamkunaqa mana allinkunata yarpur rurar ima,
Dyuspa kuntran kar paymantaqa karupllapi yupay karaykillapa.
22 Nataq kanan-shuypaqa, Akrashan Jesucristo uchanchikllapapaq
wanushanrayku, Dyusqa qamkunawan shunqukashana. Chaytaqami
Dyusninchik ruraran, tukuy nuqanchikkunaqa mana uchayjun
kar kusa allinlana, kusa shumaqchakashana kasha, payqa
pullakumanapaq. 23 Piru chaynu paywan pulla kanaykillapapaqqami,
imanu washakanaykillapapaq yaĉhachishushanllapata ama dijarchu,
chayllapi allita kriyiyllapa. Chaqa chay yaĉhachishushanllapallatami
tukuy pacha maylawpipis yaĉhachikushallapa. Chaynulla nuqa Pablupis
chayllatami yaĉhachikuni.

Tayta Dyus Pabluta akraran

24 Kriyiq masiykuna, kananqami qamkunaqa Jesucristupa
kwirpunna kankillapa. Chaqa qamkunaraykumi kusalata Jesucristuqa
qischakaran. Chaymi nuqapis kriyir washakananllapapaq yaĉhachikur
qischakarmapis kusalata aligriyani. 25 Chaqa chaynu kriyiqkunata
sirbinaypaqmi Tayta Dyusqa akramasha. Chaynullami nimaran, paypa
shumaq rimayninta tantar yaĉhachikutiy kriyir washakananllapapaq
nir. 26 Piru kay imanu washakananllapapaq nir, Tayta Dyus kusa
unaymanta-pacha payla yarpushantaqami, mana mayqantapis
intrachiranchu. Nataq kanan-shuypaqami paypa tukuy allin
kaqninkunataqa intrachimashanchikllapana. 27 Chaymi chay kusala
shumaqta payla yarpushanta intrachimarninchikllapaqa, tukuy mana
Israelmanta kaqkunatapis washayanqa nir intrachimaranchikllapa.
Chayraykumi Wamran Jesucristuta kaĉhamuran, paypi tukuy kriyisha
nuqanchikkunawanna katin, Dyusninchik mantakuyashan luryanpina
kawsanallapapaq.
28 Nuqakunami Jesucristupaq kusalata willar ima tukuyta
yaĉhachinillapa imanu washakananllapapaq nir. Chaynulla kusata
intrakar ima yaĉhachikunillapa Jesucristupa naypanmanqa kusa
allinlana qimikananllapapaq. 29 Chayraykumi Jesucristo kusa
yaĉhayninwan, pudirninwan yanapamatin, mana shaykurchu
yaĉhachikur trabajani.

2

1 Nuqami yaĉhanaykillapata munani, imanumi qamkunapaq mana
shaykurchu waran waran mañakuni nir. Chaynulla Laodicea pwiblupi
kriyiqkunapaq, chaynulla wakin kriyiqkuna mana riqsimashakuna-
paqpis mañakuni. 2 Imanullapismi yanapashunayllapapaq yarpuni.
Qamkuna animuta aypar shumaqta kuytanakur kawsayllapa, allita
yaĉhanaykillapapaq Dyuspa nishankunataqa. Munanipismi qamkuna
yaĉhanaykillapata, Tayta Dyus unaymanta-pacha Wamran Jesucristuwan
imata ruranapaq payla yarpushanta. 3 Chaqa Jesucristupi kriyirqami,
intrakanchik Tayta Dyuspa yaĉhayninpaq, munayninpaq imamapis.
4 Kaykunatami, qamkunata willashunillapa, ama mayqanpis kusa uk-
man shumaq yupay imakunapaq willashurllapa imaqa llullachishu-
nanllapapaqchu. 5 Chaqa qamkunapa mana pullaykillapa karmapismi,
yarpuyniypiqa qamkunawan kani. Chaymi aligriyani qamkunaqashi
kusa shumaqta kawsankillapa Jesucristupi allita kriyirllapa nir yaĉhasha
kar.

Mushuq kawsaytami tarinchik Jesucristupi kriyir

6 Chayrayku qamkuna, imanuĉhi Amitunchik Jesucristo washamaqn-
inchik nir allita kriyiraykillapa, chaynulla pay munashanta rurar ima
kawsankillapa. 7 Chaynulla, paylapi allita kriyir ĉhupakusha yupay,
paylapi kunfyakar shumaqta kawsayllapa, imanutaq paypaq willashu-
ranllapa chaynulla, Tayta Dyusta kusata payji nir ima.
8 Amami dijakarchu kuytakankillapa, mayqanpis ama
llullachishunanllapapaq. Kuytawkish chay mana sirbiq yanqa
imakunata yaĉhachikuqkuna ingañashutinllapa paykunamatana
kasutkillapa. Chaqa paykunaqami yanqa kriyinanlata, kay pachapi
mana allinta rurachikuqkunalapaq yaĉhachikur, Jesucristupaqqa
mana yaĉhachikunllapachu. 9 Chaqa Tayta Dyuspa tukuy yaĉhaynin,

yarpuynin, pudirninmapis, yaĉhayanchik Jesucristupi nir, michka kay
pachaman shamur runapaq tikrakasha katinmapis. 10 Chaynu katinmi,
qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku imapipis pullaykillapa
kanqa. Chaqa Jesucristuqami tukuymanta mas pudirniyjun, chay
rikaypaq, mana rikaypaq mantakuqkunamanmatapis.
11 Chaynulla, Jesucristupi kriyir paywan pullana katkillapa, payqa
tukuy uchaykillapamanta washashuranllapa. Chaynu washashurlla-
pami, mana chay siñal kustumriraykuchu, * ashwan yarpuynikita shu-
maqchar imami akrashushallapa Dyuswanqa pullana kanaykillapa-
paq. 12 Qamkuna shutikurllapaqami, Jesuswan pulla pampakaq yupay
karaykillapa amana uchakunaykillapaq. Chaymanta qashan paywan
pulla mushuqmanta kawsamuq yupay karaykillapa, allinlatana ru-
ranaykillapapaq. Chaqa kriyiraykillapari Jesucristuta kawsachimusha
kusa puytiq Dyusninchikllapapi.
13 Qamkunami unayqa wanusha yupaylla karaykillapa yarpuynikilla-
papiqa, chay uchakushaykillaparayku. Chaynulla, chay siñal kustumrita
mana rurashaykillaparaykumi, Dyuswan mana pulla kayta puytiraykil-
lapachu. Piru kananqami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamarn-
inchik, mushuqmantana kawsachimashanchik, Jesucristuwan pullana
kanallapapaq. 14 Dyusmi unay mantakushankunata mana kasushalla-
paqa, kastigamanallapapaq karan. Piru chaynu mana kastigamanarn-
inchikmi, limpu ashuchiran yarpuyninmanmatapis chay mana allinta
rurar uchakushanchiktaqa, Jesucristo kruspi wanushanrayku. 15 Chaqa
Jesucristuraykumi, chay mana rikaypaq mana allinta rurachikuq man-
takuqkunata binsiran, Tayta Dyusqa. Chaynu chay mana rikaypaq
kaqkunata binsirmi, tukuypa naypanpi pinqaypaqta dijaran, prisuta
yupay.
16 Chayrayku mayqanpis kaykunalata mikur, upyar, fyistata añu
añu, mis mis rurar, simanapaq uk diyalapi Dyus munashanta rurar
ima Dyuspaqqa allin kanchik nir ima willashutinllapapis, ama tukuy
chaykunataqa kasunkillapachu. 17 Kaykunaqami, Wamran Jesucristo
shamunankaman yanqa intrachimanalapaq karan. Piru kananqami
tukuy chaykunapaqqa yaĉhanchik, Jesucristo shamushanmanta-pacha,
paypi kriyir allin kanchik nir. 18 Chaynulla amami dijakankillapachu,
Dyusta kusa allita kasuq tukuqkunamantaqa. Chaqa paykunami an-
gelkunata adurani nir, shumaqkunata musqupaq yupay rikani nir,
kusala shumaq Dyuswanqa nir yanqa alabakanla pay yarpushannulla.
19 Chaynu nirmapis, paykunaqa mana pullachu Jesucristuwanqa. Chaqa
Jesucristumi tukuy paypi kriyiqkunapaqa umanllapa yupay. Chaqa
umanchik katinmi kwirpunchikpi kaq partinkunaqa trabajayta puytin.
Chayrayku Jesucristo umanchik katin, tukuywan shumaqta kuytanakur
ima kawsayta puytinchik Tayta Dyus munashannulla.
20 Qashanmi nishunillapa: Qamkunaqami, Jesucristo
uchaykunamanta washamananpaq wanusha nir kriyirllapanaqa,
qamkunapis chay uchaykillapataqa wanuchisha yupayna kankillapa.
Chaymi, Dyusta mana kasuq runakuna washakanallapapaq nir
mantakuyashankunataqa, amana kwintachaypaqnachu. Chaynu

* **2:11** Siñal kustumriqa Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta uchu diyayjunna katinqa, uk siñalsituta ruraqllapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswan pullana kananpaq nir.

katinqa, ¿imapaqtaq qamkunaqa chaykunataqa kwintachanayankillapa?
21 Chaqa paykunaqa ninllapa: Kaykunalata willashun, kaykunalata
mikushun, kaykunalata makinchikwan aypashun ima nir. 22 Tukuy
kaykunami, chay imakuna tukukaqlapaq, yanqa runakunapa
mantakuyninla, yaĉhachikuyninla, ima. 23 Piru chiqaptami chaykunaqa
kusa allinta ruraq yupay tukur, kwirpunta tukuy imapi tantyakachiq
yupay tukur imaqa, kusa shumaqpaq yupay yarpuchimanchik. Chaynu
katinmapis, tukuy chaykunaqa mana sirbinchu yarpuyninllapapi
Dyuswan kusa shumaq kananllapapaqqa.

3

Unay kawsananchik kanan kawsananchik

1 Nishunillapapismi: Jesucristo kawsamushanrayku qamkunapis
mushuqmanta kawsamuq yupayna, Dyus munashankunata rurayta
yarpuyllapa. Chaqa syilupimi Jesucristuqa Dyuspa allilaw qichqanpi
tayan. 2 Chaynullami Dyus munashanlapi yarpur, kay pachapi
mana allin kaqkunataqa, ama rurayta yarpushunllapalamapischu.
3 Chaqa qamkunaqami kriyishaykillaparaykuqa uchaykillapapaq wa-
nur, kawsamusha yupayna kankillapa. Chaymi ashwan Tayta Dyusqa
mushuq kawsaytana qushurllapa, Jesucristuwanna kawsanaykillapa-
paq nisha. Piru wakinkunaqami, tukuy chaykunapaqqa mana intrakan-
llapachu. 4 Chaqa Jesucristumi kawsaynikillapaqa. Chaymi maydiya
pay kusa llipyalla pudirninwan rikarimutinqa, qamkunapis paywan
pullana kusa shumaq allinna rikarinkillapa.
5 Chayraykumi kay pachapi kaq mana allin ruraykunataqa
wanuchisha yupayna dijayllapa. Chaymi runa kar, manaqa warmi
masayjunna karmapis amami ukwan ukwan pununkillapa. Chaynulla
mayqanpis manaraq masayjun karpis amami mayqanwanpis
pununkillapachu. Amami kusala pinqaypaq imakunata rurankil-
lapachu. Chaynulla amami kwirpuykillapa munashan mana allin
kaqtaqa rurankillapanachu. Amami imaykillapatapis tantakuyta
munankillapachu. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami,
Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunalata
aduraq yupayna.
6 Chaynu tukuy mana allinkunata ruraqkunamanqami, Tayta
Dyusqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaĉhamunqa. 7 Piru
qamkunapismi unayqa chaynu kusa mana allin imakunata rurar
kawsaq kankillapa. 8 Nataq kanan-shuypaqami tukuy chaykunataqa
dijashaykillapana. Chaymi amana sunsunulla piñakuyllapachu. Amami
tukuy mana allinkunataqa rurankillapachu. Chaynulla amami
jurapakunkillapachu. Amami sunsunullaqa rimankillapa imachu.
9 Chaynulla amami ukninchikllapa ukninchikllapapis llullachinakunkil-
lapachu. Chaqa unay imanu kar rurayashaykillapakunataqami
dijashaykillapana. 10 Chaynu karmi, imanutaq Tayta Dyus payta
yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku, allinlatana rurar
kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa shumaqtana
kawsar, waran waranqa allitana riqsinkillapa paytaqa. 11 Chaynuqami
Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa paypalla kanchikllapa, michka Israel,
mana Israel runakuna kar, chay siñal kustumrita rurasha kar, mana
rurasha karmapis. Chaynulla uklawmanta kar, yaĉhaq, mana yaĉhaq,

sirbikuq, mana sirbikuq karmapis, chaylla paypaqqa kanchikllapa.
Chaqa payqami tukuypa mantaqnin kar, maypipis pullanchikllapa.
12 Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata munashurllapa, akrashushallapa, Dyuspa kusa allinla kaqninkunawan pullana kanaykillapapaq.
Chaynami kusata llakipanakur, yanapanakur, ama kusa kani nir alabakarchu, ima katinpis uknikillapata shumaqta rikar, uknikillapa
imata mana das ruratinpis yarar ima kawsayllapa. 13 Chaynulla ima
mana allinta uknikillapa rurasha katinpis uknikillapa uknikillapa pirdunanakuyllapa, imanutaq Amitunchik Jesucristo pirdunashuranllapa
chaynulla. 14 Piru tukuy kaykunamantaqami uknikillapawan kusalata
llakipanakur kawsayllapa. Chaqa chaynuqami uk yarpuylana kar, kusa
shumaqta kawsankillapa. 15 Tayta Dyusqami, uk kwirpula kanallapapaq Jesucristurayku akramashanchikllapa. Chayrayku, tukuy shunqunchikwan aligriyar Tayta Dyusta payji nir ima, ukninchikkunawan
kusa shumaq allintana kawsaypaqllapa.
16 Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhakushaykillapatami allita
yarpur, shunquykillapapi purichinkillapa. Chaynami allita
intrakashaykillapamanta, uknikillapa uknikillapa yaĉhachinakur
animachinakunkillapa. Chaynulla tukuy shunquykillapawan Tayta
Dyusta payji nir, salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa kusa
shumaq takikunata takir aligriyachiyllapa. 17 Chaymi tukuy imata
rurar, imata rimarpis, Amitunchik Jesucristupa shutinpi payji niyllapa
Taytanchik Dyustaqa.

Pablumi yaĉhachikun imanumi kriyiqkuna kanqa nir

18 Qamkuna kriyiq warmikuna, Amitunchik Jesucristupi kriyiq
kashaykillaparaykumi, allita runaykillapata kasuyllapa.
19 Chaynulla kriyiq runakuna, warmikillapatami kusalata llakipar,
ama sunsunulla willar imaqa llakichinkillapachu.
20 Wamrakuna, taytaykillapata kusa rispituwan tukuy imapi kasuyllapa. Chaqa chaynuqami, Amitunchikta aligriyachiyankillapana.
21 Chaynulla qamkuna, tayta kaqkunapis amami wamraykillapata imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Chayna ama imapipis
disanimakunanllapapaqchu.
22 Qamkuna sirbikuq kaqkunapis, kay pachapi kaq mantaqnikillapata tukuy imapi allita kasunkillapa. Amami paykuna pullaykillapa
katin, paywan allinpi kanaypaq nir yarpurlachu imatapis rurankillapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristuta manchar sirbiq kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan yarpur rurankillapa. 23 Chaymi imata rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa.
Ashwanmi imatapis ama runakunapaq ruraq yupaychu, Amitunchiklapaq yarpur rurankillapa. 24 Chaynuqami yaĉhankillapana imanumi
Amitunchikqa pagrashuqllapa yupay, arnishushanllapataqa qushunqallapa nir. Chaqa chiqap Amitunchik Jesucristutami sirbiyankillapa.
25 Piru chay mana allinta ruraqkunataqami, Dyus kastiganqa. Chaqa
payqami tukuyta allita rikar yaĉhamanchikllapa.

4

1 Qamkuna mantakuqkuna, imatapis karanlata rurar sirbiqnikikunata llakipayllapa. Chaqa allita yarpuyllapa, unaq syilumanta Amitunchikmi qamkunatapis mantashuyanllapa nir.

2 Maydiyapis ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa. Chaynulla ima-
paqpis alamirala kayllapa Dyusta payji nir ima. 3 Mañakunkillapapismi
nuqakunapaq. Chaqa nuqami Tayta Dyus unay payla yarpushan,
shumaq rimayninta yaĉhachikushayrayku prisu kani. Chayraykumi
mañakunkillapa, Tayta Dyus yanapamatinllapa Jesucristupa shumaq
rimayninta yaĉhachikunayllapapaq. 4 Chaynullami mañakuyllapapis,
imanutaq yaĉhachikunaypaq kani chaynulla, kusa intrakaypaqta
yaĉhachikunaypaq.
5 Nishaykillapapismi: Kay tyimpu kashanllaqami imuraspis allita
tantyakar mana kriyiqkunawanmapis allinlata rurar kawsayllapa.
6 Chaymi paykunawan parlarllapamapis shumaqta parlayllapa. Chay-
nami chay parlashaykillapaqa, uk mikuy kaĉhiwan kamakachikasha
yupay, kusa shumaq kananpaq. Chaynulla imata tapushutinllapamapis
karanlata willankillapa.

Pablumi tukukananta saludakun

7 Nuqapaq kusala munashay kriyiq masinchikllapa Tiquicumi, tukuy
imata willashunqallapa. Chaqa paymi, nuqa yupaylla Amitunchikta
sirbiq kar, kusata yanapamasha. 8 Chayraykumi payta qamkunaman
kaĉhamuni imanumi kaypi kanillapa nir willar, masta animachishunan-
llapapaq. 9 Tiquicuwan pullaqami kaĉhamunipis, kusala munashanchik-
llapa chiqap kriyiq masinchikllapa Onesimuta. Chaqa payqami qamku-
namanta uknikillapa. Chaymi paykunana willashunqallapa imata ru-
rayashayllapapaqmapis.
10 Nuqawan pulla karsilpi kaq Aristarcumi, saludashunllapa.
Chaynulla Bernabipa primun * Marcospis saludashunllapa.
Qamkunami Marcospaq yaĉhankillapana, watukushutinllapaqa allita
samachinaykillapapaq nirmapis. 11 Chaynullami saludashunllapapis
ukninchikllapa Jesuspis. Chaqa payllatami Justo ninllapapis.
Kaykunalami Israelmanta kriyiqkuna nuqata, Dyus mantakuyashan-
paq yaĉhachikur ima yanapamar, kusalata kunsulamaranmapis.
12 Saludashunllapapismi Jesucristupa sirbiqnin Epafras. Paymi
qamkunamanta uknikillapa. Chaymi qamkunapaq Dyusman
mana shaykuq mañakuyan, mas allita kriyir, kusalata shachinakur,
Dyus munashannulana rurar kawsanaykillapapaq. 13 Nuqami
uk tistigu yupay allita yaĉhani imanumi qamkunapaq Epafras
yarpun Laodicea pwiblupi, Hierápolis pwiblupi katkillapamapis nir.
14 Saludashunllapapismi rimidyakuq kusala munashanchikllapa
ukninchik Lucas, chaynulla Demaspis.
15 Laodicea pwiblupi ukninchikkunatami saludapamankillapa.
Chaynullami Ninfata, chay wasinpi tantakaq kriyiqkunatapis
saludapamankillapa. 16 Chaymanta, kay kartata tukuypa naypanpi
liyitkillapanaqa, Laodiceapi kriyiqkunapa naypanllapapipis
liyinqallapa. Chaynulla Laodiceapi kriyiqkunapaq kartata kaĉhasha
karay chaytapismi, liyinkillapa. 17 Nataq, kriyiq masinchik Arquiputa-
shuypaqa willayllapa, Amitunchik imata ruranapaq nishantaqa,
karanlata yaĉhachikunanpaq.
18 Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa ima, nuqalla iskribimuni.
Amami qunqarchu Dyusman mañakunkillapa. Chaqa prisullaraqmi kani.

* **4:10** Wakin iskribikashakunapimi “Bernabipa subrinun” nin.

Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

1 Tesalonicenses
Pablumi punta kaq kartanta kaĉhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqa Macedonia prubinsyapimi karan. Macedonia prubinsyaqami Grecia nasyunpi karan. Tesalónica pwibluman apustul Pablo ĉhar yaĉhachikutinmi, wakin runakuna kusa aligrila Amitunchik Jesucristupi kriyiran. Piru ashwan wakinkunami, Pablo yaĉhachikushanpaq kusa ukmanta yarpur, kuntranna tikrakaran. Chaymi wanuchiyta munatin, Pabluqa riran Berea pwibluman. Ritinnaqa, Jesucristupi kriyiqkunatana qischaranllapa. Masta intrakanarqa, liyishun Hechos 17.1-15.

Atenas pwiblupi karmi, Pablo kusalata llakiran Tesalonicapi kriyiqkunapaq. Chaymi imanu nir yaĉhayta munar, kaĉharan Timoteuta, paykunata watukunanpaq (2.17–3.5). Pablumi riran Corinto pwibluman. Chaypi katinmi, Pablo kayashanman Timoteo tikrakaran willaq: “Michka qischakarpis, Tesalonicapi kaq kriyiqkunaqa kriyishannulla shachinakuyan” nir (3.6-13). Chaynu willatinmi, kusa aligrila Pablo kay kartata iskribiran paykunaman (1.1–2.16). Kay kartanpimi, kriyiqkunataqa yarpuchiran, Tayta Dyus munashannu kawsananpaq (4.1-12), chaynulla Jesucristo tikrakamuyan nir (4.13–5.11).

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, ukninchikkuna Silvanuwan, * Timoteuwan pulla,
kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman.
Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus chaynulla Amitunchik Jesu-
cristo pullakushushallapa. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni,
llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shu-
maqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Tesalonicamanta kriyiqkunami ukkunata animachin

2 Kriyiq masiykuna, imuraspismi qamkunapaq yarpur Taytanchik
Dyusman kusalata payji nir ima, mañakunillapa yanapashunanllapapaq.
3 Chaynullami imuraspis Taytanchik Dyuspa naypanpi mana qunqanil-
lapachu, imanumi qamkunaqa Jesucristupi allita kriyir, payta kusalata
munar yaĉhachikunkillapa nir. Yaĉhanillapapismi Amitunchik Jesucristupi
kriyishaykillaparayku qischakarmapis, kusalata shachinakunkillapa,
maydiyaqa paywanna kawsashaq nir yarpur.
4 Kriyiq masiykuna, yaĉhashanchikllapanu qamkunataqami Taytanchik
Dyus kusalata munar akrashushallapa paypa kaqninkunana
kanaykillapapaqqa. 5 Chaqa qamkunata Jesucristupa shumaq
rimayninta yaĉhachishurllapaqa, manami nuqakuna munashaynullachu
yaĉhachishurayllapa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan
yanapamatinllapa, allita intrakar yaĉhachishurayllapa. Chaymi allita
yaĉhankillapa, imanumi qamkunapa byinnikillapapaq kusalata munar
ima yaĉhachishurayllapa nir.

---

* **1:1** Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

6 Qamkunaqami imanutaq Amitunchik Jesucristo kawsashannulla
nuqakunapis kawsaqta rikamashaykillaparayku, Amitunchikpa shu-
maq rimaynintaqa kusata aligriyar ima uyakuraykillapa, Santu Ispiritu
yanapashutinllapa kusalata qischakar imamapis. 7 Chaynu kriyirlla-
pami Macedonia, Acaya lugarpi tukuy kriyiqkunataqa kusalata ani-
machishaykillapa, Jesucristupi masna kriyinanllapapaq. 8 Piru kananqa
manami Macedonia, Acaya lugarlapichu Amitunchikpa shumaq ri-
maynintaqa yaĉhanllapa. Ashwanmi qamkunamanta qallarirqa tukuy
intiruta shikwakasha. Chaymi maylawta ritiyllapapis willamanllapa
imanumi Dyuspi kusalata kriyinkillapa nir. Chayraykumi qamku-
napaqqa paykunaqa manana ministinllapanachu imanumi kriyinkil-
lapa nir willanayllapapaqqa. 9 Ashwanmi paykunalla rimanllapa
qamkunata watukushutiyllapa imanumi shumaqta samachimaraykil-
lapa, imanumi chay yanqa dyus nishanllapakunata adurayashaykilla-
pata dijasha, kusata aligriyar chiqap kawsaq Dyustana sirbiyankillapa
nir ima. 10 Ninllapapismi, qamkunaqashi Dyus, Wamran Jesucristuta
kawsachimushanta yarayankillapa syilumanta tikrakamuyan nir ima.
Chiqaptami chayqa. Chaqa Jesucristumi chay kusala saqra manchaypaq
shamuq kastigumantaqa washamashunllapa.

2

Pablumi Tesalonicapi yaĉhachikushanta yarpuchikun

1 Kriyiq masiykuna, qamkunallami yaĉhankillapa watukushushayl-
lapaqa mana yanqallachu karan nirmapis. 2 Chaynullami
yaĉhankillapapis, imanumi Filipos pwiblupiqa unayqa kusalata
musyar ima qischamaranllapa nirmapis. Chaymanta qamkunaman
shamutiypis, wakinnikillapaqa kusalata ĉhiqnir qischamaranllapa.
Piru chaynumapismi Tayta Dyus kusalata yanapamaranllapa
qamkunata paypa shumaq rimayninta yaĉhachishunayllapapaq. 3 Chaqa
manami pantar imachu karanta yaĉhachishurayllapa. Chaynulla
manami ima mana allinta yarpur, ingañashuyllapata yarpur imachu
yaĉhachishurayllapa. 4 Ashwanmi Dyus nuqakunataqa shumaqta rikar
akrar kaĉhamaranllapa, shumaq rimayninta yaĉhachikunayllapapaqqa.
Chaymi imatapis karanlata rimar ima, manami runakuna
alabamananllapata munar imachu yaĉhachikunillapa. Ashwanmi
tukuy ima yarpuyashanchikmatapis allita yaĉhaq Dyusninchik
alabakasha kananpaq yaĉhachikunillapa. 5 Chaqa qamkunami
allita yaĉhankillapa, manami kusala shumaq imakunata willar
alabashurayllapa imachu, imanullapis qillayta qumanaykillapapaq
nirqa. Ashwanmi imatapis karanta yaĉhachishushayllapapaqqa, Dyus
uk tistigu yupay allita yaĉhayan. 6 Chaynulla manami munashachu
kanillapa mayqanpis kusa runapaq riqsir alabamananllapataqa
qamkuna kar, manaqa ukkuna karmapis. Piru Jesucristupa apustulnin
kashayllaparayku, munarqa nishunayllapata kusa runapaq riqsir
ima ministishayllapapipis yanapamanaykillapapaq nir. 7 Chayta
rurachishunayllapamantaqami ashwan kusalata llakipar ima
yaĉhachishurayllapa, imanutaq uk warmimaqa wamritunta kusalata
munar kuytan ima chaynu. 8 Chaynu kusalata munashushayllaparayku,
manami Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishunayllapalapaqchu
karayllapa, ashwanmi qamkunarayku wanunayllapapaqmapis listu

karayllapa. ¡Chiqaptami, qamkunataqa kusalata munashunillapa!
9 Kriyiq masiyllapakuna, qamkunami allita yaĉhankillapa Dyuspa
shumaq rimayninta yaĉhachishurllapaqa, imanumi tuta, unaqmapis
kusalata shachinakur trabajar ima ministishayllapatapis tarir
kawsarayllapa nir. Chaynuqami rurarayllapa ama qamkunata ima
ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu.
10 Qamkuna, chaynulla Dyusninchikpismi uk tistigu yupay allita
yaĉhan, imanu qamkuna kriyiqkunawan karqa, Dyus munashan-
nula imatapis karanlata ruraray nir. Chaymi ima mana allinta
rurashayki nimaymatapis mana puytinkillapachu. 11 Chaynullami
yaĉhankillapapis, imanumi kusalata kunsular, animachir ima intra-
chishurayllapa, imanuĉhi uk runa wamrankunata intrachin chaynu.
12 Chaymi willashurayllapa imuraspis kusa shumaqta kawsanaykilla-
papaq, imanutaq Dyuspa kaqninkuna kawsan chaynu. Chaqa Dyusmi
kusalata llakipar akrashushallapa, kusa llipyalla mantakuyninpina
kawsanaykillapapaq.
13 Qamkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishutiyllapaqa, man-
ami ukmanta yarpur, kayqa runakunapa rimaynin kanqa niraykil-
lapachu. Ashwanmi Dyuspa rimaynin nir, kusa shumaqta yarpur
kriyiraykillapa. Chaqa chiqapta Dyuspa shumaq rimaynin kar, yana-
pashutinllapa kananqa kusa shumaqtana kawsankillapa. Chayraykumi
nuqakunaqa imuraspis mana shaykuq, Taytanchik Dyusman payji
nir ima mañakunillapa. 14 Kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunata
pwibluykillamanta kaqkuna kusalata qischashuranllapa, chaynulla
Judea pwiblukunapi, Jesucristupi kriyir, Dyuspa kaqninkunatapis
pasaran. Chaqa paykunatapismi chay pwiblunmanta kaqkunalla
kusalata qischaranllapa. 15 Paykunallami Amitunchik Jesucristutapis
wanuchiranllapa, imanuĉhi unay rukunkunapis Dyuspa rimaqninku-
nata wanuchiranllapa chaynulla. Chaymi paykunalla nuqakunat-
apis mana munar kusalata qischar qatiĉhamaranllapa. Chaynu karmi,
Dyuswan kayta mana munar, tukuylata ĉhiqninllapa ima. 16 Chaqa mana
Israel kaqkuna washakananllapaq parlanayllapapaqpis, mana dija-
manllapachu. Chaynumi waran waran ashwan kusalatana uchakushal-
lapa. Piru paykunataqami Dyusqa kusala saqra manchaypaqta kastigar
tukchinanpaqna nisha.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunata qashan watukuyta yarpun

17 Kriyiq masiykuna, uk tyimputa mana pullaykillapa kasha
karmapismi, shunquyllapapiqa mana qunqashurayllapachu. Chaymi
shamur watukushuyllapata kusalata munarayllapa. 18 Ashwanmi nuqa
Pablumaqa kutir kutir shamur kusalata watukushuyllapata yarpuray.
Piru Satanasmi imanullapis arkamaranllapa. 19 Chaqa Amitunchik
Jesucristo tikrakamutinqami, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq
riqsikar aligriyashaqllapa paypa naypanpiqa nir kunfyakanillapa.
Chayraykumi imanupis kusalata watukushuyllapata munanillapa.
20 Chiqaptamiri, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar,
aligriyashaqllapamapis.

3

1 Chaynu kusalata watukushuyllapata munar, mana imanupis
shamuyta puytirqa, yarpurayllapa Atenas pwiblupi kidayta.

2 Chaymantami kaĉhamuray kriyiq masinchik Timoteuta. Chaqa
paypismi nuqa yupaylla, Taytanchik Dyusta sirbir, Jesucristupa
shumaq rimayninta yaĉhachikun. Chaymi kaĉhamuray qamkunata
watukushurllapa animachishutinllapa, mas allitana kriyinaykil-
lapapaq. 3 Chaynuqami chay qischakayashaykillapapi imamapis
shachinakur amana disanimakunaykillapapaqnachu. Chaqa
qamkunami yaĉhankillapa kriyishanchikllaparaykuqami kusalata
qischakayashunllapa nir. 4 Nishaykillapapismi: Qamkunawan
karllaraqqami, allita willashurayllapa kriyishanchikllaparaykumi
kusalata qischakayashunllapa nir. Chayqami yaĉhashaykillapanu, chiqap
chaynu kasha. 5 Chayraykumi chaypaq kusalata yarpupakur mana
mas agwantayta puytir, Timoteuta kaĉhamuray kriyishaykillapapi
imanushi kankillapa nir, tapukunanpaq. Chaqa nuqami manchakuray,
imanupiqa dyablu qamkunata ima mana allinta rurachir,
kriyishaykillapamantaqa chiqanchashushallapa katinmaqa, chay
yaĉhachikushayllapaqa yanqalla kanman nir yarpur.

6 Piru kananqami, Timoteo tikrakamusha Tesalónica pwibluykillapa-
manta. Chaymi kusa shumaqta willamashallapa, imanumi qamku-
naqa kriyishaykillapanulla, kusalata llakipanakur ima kawsankillapa
nir. Chaynullami willamashallapapis, qamkunaqashi nuqakunata
kusalata munar yarpumankillapa nir. Chaynullashi kusata rika-
manayankillapa, imanutaq nuqakuna, qamkunata rikashunayanillapa
chaynulla nir ima. 7 Chayraykumi kriyiq masiykuna, kusalata qis-
chakayar imamapis alliplata aligriyar kunsulakasha kanillapa, iman-
umi qamkunaqa kusalata kriyishaykillapanulla kawsankillapa nir
yaĉhashayllaparayku. 8 Chaynu Amitunchik Jesucristupi kusata kriyir-
lla kawsankillapa nir yaĉharmi, nuqakunapis kusalata animakunillapa
mana shaykuq masta kriyinayllapapaq. 9 Kay alliplata aligriyachi-
mashaykillapapaqqa, ¿ima nirtaq Dyusninchiktaqa mas payji niymanl-
lapa? Chaqa alliplatari aligriyachimashaykillapa. 10 Chaymi unaqpis,
tutapis Tayta Dyusman kusalata mañakunillapa, pay yanapamatinllapa
shamur qamkunallata rikashunayllapapaq. Chaynu shamurmi masta
intrachishutiyllapa kusa mastana kriyinaykillapapaq.

11 Nuqakunami munanillapa Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik
Jesucristo yanapamatinllapa shamur watukushunayllapapaqqa.
12 Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakunillapa, yanapashutinllapa
uknikillapa uknikillapa tukuywan kusa masta llakipanakur
kawsanaykillapapaq, imanutaq qamkunata llakipashunillapa chaynu.
13 Chaynullami mañakunillapapis, Amitunchik yanapashutinllapa allita
Taytanchik Dyuslapi kunfyakar, kusa allinla yarpuyniyjun, mana ima
mana allinta rurar imachu kawsanaykillapapaq. Chaynu kayatkillapa
Amitunchik Jesucristo, Dyus akrashan allin kaqninkunawan
tikrakamurqa, imalapaqpis mana uchachashunanllapapaq.

4

Kusala shumaqta kawsanatami Dyusqa munan

1 Kananqami kriyiq masiykuna, kusalata rugar Amitunchik Je-
sucristupa shutinpi nishaykillapa: Imanu kawsanaykillapapaq nir

yaĉhachishurayllapa chaynullami waran waran kusa shumaqta kawsayllapa, imanutaq kanan kusa shumaqta tukuywan kawsayankillapa chaynulla. Chaynuqami Taytanchik Dyusqa kusalata aligriyanqa.
2 Qamkunami yaĉhayankillapana, Amitunchik Jesucristo munashannulla imanu kawsanaykillapapaq nir willashushayllapataqa. 3 Chaqa Taytanchik Dyusqami munan kusala shumaqta pay munashannula kawsanaykillapata, chaynulla masayjunna karqa, ama ukwan ukwan pununaykillapata, manaqa manaraq masayjun kaqkunapis, ama pakaplla pununaykillapata, 4 runapis kwirpunta tantyachir, warminlawan kusalata rispitanakur ima, allinlata kawsananllapata. 5 Chayraykumi kwirpuykillapata tantyachir, amana chay mana kriyiqkuna yupayqa kawsayllapachu. 6 Amami mayqanpis runa masinpa warminwan punur imaqa ingañanqachu. Chaqa imanutaq kutir kutir willashushayllapanumi Amitunchikqa chaynu tukur mana allinta ruraqkunataqa kusala manchaypaqtana kastiganqa. 7 Chaqa Taytanchik Dyusqami akramashanchikllapa ama uchakurnachu, pay munashannu allinkunalata rurar kawsanallapapaq. 8 Chayraykumi mayqanpis kay yaĉhachishushayllapata mana kasurqa, manami mayqan runatachu disprisyayan. Ashwanmi Taytanchik Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, payta disprisyayan.
9 Piru imanu uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaq nir iskribishunayllapata-shuypaqa mana ministinkillapachu. Chaqa chaytaqami Taytanchikllapa Dyus intrachishushallapana uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaqqa. 10 Chaqa chaynu llakipanakurmi kawsankillapa, Macedonia lugarpi taq tukuy kriyiq masinchikllapakunawanqa. Piru rugashaykillapami kriyiq masiykuna, masta llakipanakur kawsanaykillapapaq. 11 Amami ima mana allinta ruranakurchu shumaqta kawsayllapa. Ashwanmi chay ima ruranaykillapakunapi yarpur, makikillapawan ruraylapa, imanu ruranaykillapapaq nishushayllapanulla. 12 Chaynu kawsatkillapaqami, mana kriyiqkunamapis kusalata rispitashunqallapa. Chaynulla manami imaykillapapis faltashunqallapachu.

Amitunchikmi shamunqana

13 Kriyiq masiykuna, kananqa intrakanaykillapata munani, imanumi chay wanuqkunawanqa maydiyaqa pasayanqa nir. Chaqa manami munanillapachu kusa llakishala kidanaykillapata, chay mana washakayashunllapachu nin, chaykuna yupayqa. 14 Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa wanur, kawsamuran nir kriyinchik, chaynullami Taytanchik Dyusqa kawsachimunqa paypi kriyiyar wanushakunataqa, Jesucristuwanna kananllapapaq.
15 Chayraykumi Amitunchik Jesucristo intrachimashanta nishaykillapa: Maydiya Amitunchik nuqanchikkuna kawsayashalla tikrakamutinqa, manami nuqanchikkunataraqchu naypaqtaqa pullakumashunllapa. Ashwanmi chay wanusha kaqkunataraq kawsachimur pullakunqa. 16 Chaqa, kusa mantakuq Dyuspa angelnin rimaqtami uyapashunllapa. Chaynullami trumpita syilumanta-pacha waqaqta uyapashunllapa. Chaymantami Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirninwan ishkimunqa. Chaynami paypi kriyiyar wanushakunaraq puntataqa kawsamunqallapa. 17 Chaymantaraqmi nuqanchikkuna kawsaq chaykunaqa illaqmanta apakashunllapa,

chay kawsamusha chaykunawan pulla. Chaynumi unaq puktaypa
rurilanta rir, Amitunchik Jesucristuwan tarinakunallapapaq.
Chaypinami Amitunchikwanqa tukuy tyimpupaqna kawsashunllapa.
18 Chayraykumi kay nishushayllapata intrachinakur ima uknikillapa
uknikillapa kusalata animachinakur kawsayllapa.

5

1 Piru ima diyami, ima tyimpumi tukuy chaykuna pasayanqa,
nir iskribishunayllapataqami mana ministinkillapachu. 2 Chaqa
qamkunami allita yaĉhankillapa, Amitunchik Jesucristuqami imanutaq
uk suwakuqmaqa mana yaĉhayasha tuta shamur suwakun, chaynumi
rikarimunqa. 3 Chaymi chay tyimpupi runakunaqa kaynu niyanqallapa:
“Mana imapis pasamashallapami, kusala shumaq kanchikllapa” nir.
Chaynu niyatinllapami illaqmanta paykunamanqa kusa llakiypaq
kastigu shamunqa, imanutaq uk warmita itikunanpaq nanaynin
illaqmanta aypatin kusalata qischakan chaynu. Chaynami mana
mayqanpis washakayta puytinqallapachu chay kastigumantaqa.
4 Piru qamkunaqami kriyiq masiykuna, kriyishaykillaparayku
mana tutaparaqpinachu kankillapa. Chaymi Jesucristo uk suwakuq
yupay illaqmanta shamutinmapis mana manchakunkillapachu.
5 Chaqa tukuy qamkunaqami imuraspis achkiraqllapina kankillapa.
Chaynulla imuraspis achkillapi kashanchikllaparaykumi, mana
tutaparaqmantachu kanchikllapa. 6 Chayraykumi alli kamakashala
kar, ama qunqar punushunllapachu wakinkuna yupayqa. Ashwanmi
imuraspis rikĉhakushala yupay tantyakar, imatapis allin kaqlata
rurar kawsashunllapa. 7 Chaqa chay mana allinta ruraqkuna,
maĉhaqkuna imaqami tutaparaqpi punuq yupay mana kwintata
qukar, uchakurlla kawsanllapa. 8 Piru nuqanchikkuna-shuypaqami
kriyishanchikllaparayku achkiraqmanta kanchikllapa. Chaymi
tukuy imapipis tantyakar allinlata rurashunllapa. Chaynulla
imanutaq suldadumaqa qasqunta washananpaqqa jyirrumanta
rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi nuqanchikkunapis
kriyishanchikllapata, llakipanakushanchikta ima yakakuq yupay
kamakashunllapa. Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta
washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis,
chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristumi washamayanchikllapa
nir ama qunqarchu yarpuyninchikllapalapi purichishunllapa.
9 Chaqa Taytanchik Dyusqami ama kastigakanallapapaqnachu
nimashanchikllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku
washakanallapapaqna nimashanchikllapa. 10 Chaymi Jesucristo
wanuran nuqanchikkunarayku, michka wanusha kar, manaqa
kawsayarmapis maydiyaqa paywanna tukuy tyimpupaq kawsanal-
lapapaq. 11 Chayraykumi kriyishaykillapanulla intrachinakur ima
uknikillapa uknikillapa masta animachinakuyllapa, imanutaq kanan
rurayankillapana chaynulla.

Pablumi kriyiq masinkunata animachin

12 Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa chay
yaĉhachishuqnikillapata allita rispitar kasunaykillapapaq. Chaqa
paykunaqami trabajaq yupay kusalata kunsijar ima intrachishunllapa.
13 Chaymi paykunataqa kusa shumaqlata rikar ima llakipankillapa,

tukuy trabajayashanpiqa. Chaynulla uknikillapa uknikillapami kusa shumaqta kawsankillapa.
14 Chaynullami ukniykuna nishaykillapapis: Chay mana trabajanaqkunataqa imatapis karanta willatkillapa trabajananllapapaq. Chaynulla chay disanimakusha chaykunata, chay ukta ukta yarpuqkunata ima tukuyta yanapar animachiyllapa masna kriyinanllapapaq.
15 Mayqan mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunapis mana allintaqa rurankillapachu. Ashwanmi tukuy tyimpu llakipanakur ima allinkunalata rurar kawsayllapa qamkunalla kar, chaynulla mayqankunawan karmapis.
16 Imuraspismi kusa aligrila kankillapa. 17 Chaynulla Taytanchik Dyusman imuraslapis mañakuyllapa. 18 Chaymi ima katinpis Taytanchik Dyusta “Payji” niyllapa. Chaqa paymi chaynu kanaykillapata munan, Jesucristupi kriyiq kashaykillaparayku.
19 Chaynulla Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kaqtaqami, ama imalapaqpis llakichinkillapachu. 20 Chaymi mayqanpis Dyuspa rimaqnin kani nir yaĉhachishutinllapaqa, amami disprisyankillapachu. 21 Ashwanmi allita uyakur yaĉhankillapa, allintachu yaĉhachikuyan manaqachu mana nirmapis. Chaymi chaynu uyakurqa, chay allinta yaĉhachikushantaqa yaĉhakunkillapa. 22 Chaynumi ashwan tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukuyllapa.
23 Chaynami shumaqchakuq Taytanchik Dyusman mañakuni, kusa allin kaqninkunapaq tikrashunanllapapaq. Chaynulla mañakunipis yanapashutinllapa yarpuynikillapapi, bidaykillapapi, kwirpuykillapapi ama ima mana allinta rurar uchakunaykillapapaqchu Amitunchik Jesucristo shamunankaman. 24 Chaqa Taytanchik Dyus akrashushallapa chayqami, imatapis karanlata ruran. Chaymi tukuy kay mañashaytaqa tantar kumplinqa.

Pablumi tukukananta saludakun

25 Kriyiq masiykuna, nuqakunapaqpismi Taytanchik Dyusman mañakunkillapa.
26 Chaynullami tukuy kriyiq masinchikkunata kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa. *
27 Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishunillapa: Kay kartataqa tukuy kriyiq masinchikkunawan pullami liyinkillapa nir.
28 Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

* **5:26** Kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Tesalonicenses
Pablumi ishkay kaq kartanta kaĉhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqami, Macedonia prubinsyapi karan. Nataq prubinsya Macedonia-shuypaqami Greciapi karan. Tesalónica pwibluman punta kaq kartanta manaraq apustul Pablo kaĉhayarqami yarpuran, chay Tesalonicamanta kaqkuna kriyiqkuna ĉhiqniyashanta.

Chaymantami yarpuranpis chay mana allinta yaĉhachikuqkuna yaĉhachikuyashanpaq. Chaqa paykunaqami Jesucristo shamunan tyimpuqami ĉhamuyanlana, paylata yarar ama trabajashunchu nir yaĉhachikur puriyaranllapa. Chaynu nir yaĉhachikutinllapami wakin kriyiqkunaqa manana imatapis rurayta munaqllapa imanapischu. Chaymi ashwan uknin uknin runakunapa washanta parlakur imana puriyaranllapa.

Chaynu puriyanllapa nir yaĉharmi apustul Pabluqa kay kartanta kaĉharan Tesalónica pwiblupi kaq kriyiq masinkunamanqa. Chaymi kay kartanpiqa intrachiran manaraq Amitunchik Jesucristo shamuyatin naypaqtaqami dyablumanta kaq uchakuchikuq shamuyanqa nir (2.1-12), chaynulla chay chaynu yaĉhachikuqqa imanumi tukukayanqa nir (3.6-12).

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Silvanuwan, * Timoteuwan pulla, kay kartata
iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa
qamkunatami Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo pul-
lakushushallapa. 2 Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik
Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanl-
lapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunapaq mañakun

3 Kriyiq masiykuna, qamkunaqami waran waran kusa mastana
Jesucristupiqa kriyiyankillapa. Chaymi ashwan kusalata uknikillapa
uknikillapa llakipanakur imana kawsayankillapamapis. Chayraykumi
nuqakunaqa mana qunqarchu imuraspis Taytanchik Dyusta
payji nishaqllapa. 4 Chaqa nuqakunaqami mayta rirpis kusalata
aligriyar, tukuy kriyiq masinchikkunata parlanillapa imanumi
mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapa, kusalata
qischashutinllapa imamapis, kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa
nir. 5-6 Chaynami payta kasushaykillaparayku michka qischakatkillapa
imamapis, maydiyaqa mantakuyashanpina pullakushunqallapa.
Chaynuqami intrachimanchik imanumi payqa nishantaqa karanlata
ruran nir. Piru chay qischashuqllapakunata Dyusninchik
kusala manchaypaqta kastigananpaqqami kusala allin. 7 Chaqa
maydiya Amitunchik Jesucristo syilumanta kusala pudirniyjun
angelninkunawan shamutinqa, Taytanchik Dyusqa qamkuna kanan
tyimpu qischakaqkunataqa, kusalata aligriyachir pullakushunqallapa,
nuqakunata yupayllana. 8 Chaymi chaynu shamurqa, Dyusta

* **1:1** Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

mana kwintachaqkunata, chaynulla Amitunchik Jesucristupa
shumaq rimayninpi mana kriyiqkunataqa kusala manchaypaq
nina ratakuqwan kastiganqa. 9 Chaynuqami paykunataqa tukuy
tyimpupaqna kastigar chinqachinqa. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa
naypanmanta kusala karumaymanna itakunqa. Chayraykumi kusala
shumaq mantakunanmanqa manana yaykuyta puytinqallapanachu.
10 Chaynu Jesucristo shamutinmi tukuy kriyir, paypa kaqninkunaqa,
kusala allinmi kanki nir ima alabanqallapa. Chaynullami qamkunapis
paypa kaqninkunana kankillapa shumaq rimayninta yaĉhachishutiyllapa
kriyishaykillaparayku.
11 Chayraykumi Taytanchik Dyusman qamkunapaq imuraspis
mañakunillapa. Chaynullami mañakunillapapis pay akrashushan-
llaparayku, maydiyapis kusala shumaqta rikashunanllapapaq.
Chayna qamkunaqa, pudirninwan yanapashutinllapa pay
munashannullata allinkunalatana ruranaykillapapaq. 12 Chaynuqami
Amitunchik Jesucristupa shutinqa qamkunarayku kusa shumaqta
alabakashana kanqa. Chaynami Amitunchik Jesucristo, chaynulla
Taytanchik Dyuspis qamkunata kusa shumaqpaqna riqsishunqallapa
llakipashushanllaparayku.

2

Pablumi yaĉhachikun kusa uchayjun runapaq

1 Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo maydiya shamutinqami
paywanna kashunllapa. Piru nishaykillapa: 2-3 Mayqankuna
Amitunchik Jesucristo shamunanpaq diya ĉhamushana nishu-
natinllapaqa, amami kriyir ingañakankillapachu. Chaynulla
Santu Ispiritu rikapakuyniypi rikachimasha nir, manaqa Dyus
willamasha nir willashutinllapapis, amami kriyinkillapachu.
Imanupiqa nishuyanqallapa: “ ‘Jesucristuqa kaypina’ nir kartapi
Pablo iskribimashallapa, chaymi chay nishanqa kumplikayanna”
nishutinllapapis ama kriyinkillapachu. Chaqa Jesucristo shamunan
diyaqami ĉhamuyanqa kaykuna pasatinraq: Puntataqami achka
runakuna, Dyuspi mana kriyir ashwan ĉhiqninqallapa. Chaymantami
shamuyanqa chay dyablumanta kaq runa, kusata uchakuchikuq
kashanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakaqqa. 4 Kay runaqami,
Tayta Dyuspaqa kuntran. Chaymi runakuna riqchaq imakunata
dyusniy nir kriyir adurashanllapakunapapis kuntran. Chaymi
paylatana aduranllapata munanqa. Chaynullami ashwanpis Dyusta
aduranllapa wasipimapis chaypi pay kanqa chiqap Dyusnu tukur.
5 ¿Manachu yarpunkillapa qamkunapa pullaykillapa kar chaykunapaq
willashushayllapataqa? 6 Chaymi kananqa qamkunaqa yaĉhankillapana
imami payta arkayan ama das rikarimunanpaq nirmapis. 7 Piru
chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyatinmapis, dyablu
munashan mana allinkunatami runakunaqa rurayanllapana. Chay
kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyta puytinraqchu, arkaq
chay arkayatin. 8 Arkaq chay ashutinnaqami, chay uchakuchikuq
runaqa rikarimunqana. Piru chaynu katinmapis Amitunchik Jesucristo
llipyalla pudirninwan shamurqa, rimayninlawan limpu binsir, tukuy
tyimpu qischakananpaqna itakunqa. 9 Piru manaraq Jesucristo chaynu
ruratinmi, naypaqtaqa chay uchakuchikuqtaqa Satanás yanapatin,

kusala pudirniyjun shamunqa. Chaymi runakuna mana rurayta puytishankunata, riqchaq milagrukunata rurar ingañakunqa. 10 Chaynullami kusala riqchaq mana allinkunata rurar ingañanqa, chiqap kaqlapi mana kriyishanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakananpaq kaqkunataqa. Chaqa paykunaqari Dyus imanu washananpaq nishanta mana intrakayta munashallapachu. 11 Chayraykumi Taytanchik Dyusqa paykunataqa dijasha ingañakar chay llulla kaqkunalapina kriyinanllapapaq. 12 Chaymi paykunaqa tukuy tyimpupaqna kastigakanqallapa. Chaqa Dyus nishankunapi mana kriyinar, chaynulla allinkunata mana ruranarmi, ukman mana allinkunata rurar kawsashallapa.

Washakananpaq kaqkunaqami akrakashallapana

13 Piru qamkunata-shuypaqa Taytanchik Dyus munar akrashushallapa katin, maydiyapis payta payji ninillapa. Chaqa Tayta Dyusmi Santu Ispiritunrayku unaymanta-pacha akrar shumaqchashushallapana washakanaykillapapaq, chiqapta Dyus nishankunapi kriyishaykillaparayku. 14 Chaynu washakanaykillapapaqmi nuqakuna Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaĉhachishurayllapa. Chayna Amitunchik Jesucristuwan kusa shumaq luryanpina tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq. 15 Chayraykumi kriyiq masiykuna, pullaykillapa kar, chaynulla kartaypi iskribir willashushayllapataqa, ama qunqarchu kriyirlla kawsayllapa. 16 Amitunchik Jesucristumi paylla, chaynulla Taytanchik Dyuspis llakipar tukuy tyimpupaq kunsulamanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqtana kawsanallapapaq. 17 Chaymi tukuy shunquykillapapi animachir yanapashutinllapa, allinlatana rurankillapa, rimankillapamapis.

3

Nuqakunapaq mañakuyllapa

1 Kriyiq masiykuna, kananqami rugashaykillapa nuqakunapaq mañakunaykillapapaq, imanutaq qamkunata yaĉhachishutiyllapa kusala shumaqta intrakaraykillapa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninqa yaĉhachikutiyllapa tukuy intirunta shikwakananpaq. 2 Chaynullami mañakuyllapapis chay mana allinta ruraq saqra runakunamanta washakanayllapapaq. Chaqa manamiri tukuychu kriyinllapa Jesucristupiqa. 3 Piru qamkunata-shuypaqami nishanlata ruraq, Amitunchik Jesucristo yanapashunqallapa kriyishaykillapanulla kawsanaykillapapaq. Chaynullami tukuy mana allinkunamantapis washashunqallapa. 4 Chaymi Amitunchik Jesucristupi kusalata kunfyakanillapa, chay yaĉhachishushayllapanulla kawsayankillapa, chaynulla maydiyapis kawsayankillapa kanqa nir. 5 Amitunchik Jesucristumi yanapashunqallapa, ukkunata llakipanaykillapapaq, imanutaq Tayta Dyus llakipashuranllapa chaynulla. Chaynullami yanapashunqallapapis imanutaq Jesucristo qischakar shachinakushannulla qamkunapis shachinakunaykillapapaq.

Kaynumi trabajashunllapa

6 Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishaykillapa: Mayqan kriyiq masikillapa mana imatapis ruranar, chaynulla nuqakuna yaĉhachishushayllapata mana kasutinqa,

paykunamantaqa chiqanchakayllapa. 7 Chaymi qamkunapis nuqakuna
yupaylla rurar kawsankimanllapa. Chaqa qamkunami yaĉhankillapa
imanumi nuqakunaqa mana qilla karchu, ashwan kusalata
trabajarayllapa nir. 8 Chaynulla, manami mayqanpa mikunantapis
yanqallaqa mikushachu kanillapa. Ashwanmi, unaq katin, tuta
katinmapis kusalata trabajarayllapa, ama mayqannikillapatapis
ima ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu. 9 Piru
chiqaptaqami nuqakunaqa dirichuyjun karayllapa, mañashutiyllapa
yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi kusalata trabajar rikachishu-
rayllapa, qamkunapis nuqakuna yupaylla kawsanaykillapapaq.
10 Chaymi qamkunawan karqa kaynu nishurayllapa: “Mayqan
mana trabajanaqqa, ama mikunqapischu” nir. 11 Piru yaĉhashami
kanillapa qamkunamanta wakinnikillapaqashi mana trabajarchu,
ashwan maymanpis yakapakarla ima kawsanllapa nir. 12 Chaymi
chay mana trabajanaqkunataqa Amitunchik Jesucristupa shutinpi
willar animachinillapa, amana ukkunata qillakachirnachu, trabajar
imalantaqa tarikur kusa shumaqta kawsananllapapaq nir.
13 Piru qamkuna-shuypaqa kriyiq masiykuna, mana shaykuq allinku-
nalata rurar kawsayllapa. 14 Nataq mayqanpis kay kartapi nishushayl-
lapata mana kasutinqa, qamkunamanta chiqanchar, amana payku-
nawanqa tantakayllapanachu. Chaynami paykunaqa mana allinta
rurashanpaq yarpur, pinqakur llakinanllapapaq. 15 Piru amami
ĉhiqninkillapachu. Ashwanmi kriyiq masikillapa kashanrayku allita
willar intrachiyllapa.

Pablumi tukukananta saludakun

16 Kusala shumaqta kawsachikuq Amitunchikmi ima katinpis waran
waran kusa shumaqta kawsachishunqallapa. Chaymi Amitunchikqa
imuraspis qamkunallawanna kanqa.
17 Nuqa Pablo, ukta willatiy iskribisha katinmapis, qamkuna allita
intrakanaykillapapaqqa kay karta tukukanantaqa nuqalla iskribimuni.
Chaynumi allinla kankillapa nir yarpur, tukuy kartaykunata iskribir,
firmar ima kaĉhamuni. 18 Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni,
llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

1 Timoteo
Pablumi punta kaq kartanta kaĉhan Timoteuman

Timoteuqa musu kashanmanta-pachami apustul Pabluwan puriran Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur. Chaymantami Pabluqa Éfeso pwiblupi Timoteuta dijaran, kriyiq masinkunata yaĉhachinanpaq. Chaynu imanu paykunata yaĉhachinanpaq nir yaĉhananpaq, Pabluqa kay kartata payman kaĉharan. Chaymi kananpis kay kartata liyir intrakanchikllapa imanumi Tayta Dyus munashannulla kawsanallapapaq nirmapis. Timoteupaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.1-3; 17.14-15; 18.5; 19.22; 20.4; Filipenses 2.19-22; 2 Timoteo 1.5; 3.15; Hebreos 13.23.

Pablumi saludakun

1-2 Kusala munashay Timoteo, nuqa Pablo Amitunchik Jesucristupa apustulninmi kay kartata iskribishuni. Chaqa chaynu apustul kanaypaqqami washamaqninchik Tayta Dyus Wamran Jesucristuwan akramaran. Chaqa Wamranpimi kusalata kunfyakanchikllapa washamaqninchikllapa nir. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaĉhachikutiy kriyishaykirayku, qamqa chiqap wamray kanki. Chayraykumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi riman mana allinta yaĉhachikuqkunapaq

3 Kriyiq masiy Timoteo, unaymi nuqa Macedonia lugarman rinaypaqna karqa, Éfeso pwiblupi kidanaykipaq rugashutiy kidarayki. Chaynulla kananpis qashan rugashuni chayllapi kidar, chay wakin runakuna mana allinta yaĉhachikuqkunata nanaq nanaq willatki, amana chaynu yaĉhachikunanllapapaq. 4 Chaynullami willankipis amana yanqalla mana sirbiq kwintukunata yaĉhachikur, chaynulla chay unay rukunchikllapakunaqa ima ayllumantami karan nir yaĉhachikur kawsananllapapaqqa. Chaqa chaynu yaĉhachikuyashanllapaqa imanumi Taytanchik Dyusqa munamanchik nir intrakar, allita kriyinapaqqa mana yanapamanchikllapachu. Ashwanmi chayqa sirbin ukninchikwan ukninchikwan willanachimanallapalapaq.

5 Chaynuqami nishuni yaĉhachikunaykipaq allita Dyusninchikpi kriyir, mana ima mana allinta rurar imachu kusa allinla yarpuyniyjun ima kar ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakurna kawsanallapapaq. 6 Piru wakinkunaqami chaynu ukninllapa ukninllapa llakipanakur ima kawsananmantaqa limpu pantar chiqanchakashallapa. Chaymi ashwan yanqalla mana sirbiq imakunalapaqna paynin paynin willanakur ima kawsanllapa. 7 Chaqa paykunaqami Moisés mantakushankunapaq kusata intrakaq, kusata yaĉhar yaĉhachikuq yupay tukunllapa. Chaynullami kusala chiqapta rimaq yupay tukunllapa, michka paykunalla chay rimayashanpaq imatami niyani nir mana intrakaq karmapis.

8 Allita yaĉhashanchikllapanu Dyus nitin, Moisés mantakushankunaqami pay nishannulla allita kumplishaqa kusala allin. 9 Chaymi allita yarpushunllapa: Mantakuykunaqa manami allinkunalata rurar kawsaqkunata kastigananpaqchu. Ashwanmi tukuyla chay mana allinta ruraqkunata kastigananpaq. Chaymi mayqanpis llallin mana

allinta ruraqta, mana kasukuqkunata, uchakuqkunata, Dyusta mana
kasuqkunata ima kastigananpaq. Chaynullami kastiganpis taytanta,
mamanta wanuchiqkunata, chaynulla tukuyla wanuchikuqkunata ima.
10-11 Chaynullapis chay mantakuykunaqa kastigan chay masayjunkuna
ukwan ukwan punuqkunata, mana masayjun kaqkunapis pakaplla
punuqkunata, ullqupura punuqkunata, mayqanpis warmita, runata
suwakur rantikuqkunata, llullakuqkunata, allinlatana rimananpaq ju-
rar qashan llullakuqkunata ima. Chaymi ashwan allita intrakashaqa,
kusala shumaq Taytanchik Dyus, Jesucristupaq yaĉhachikunaypaq ni-
mashanmanta, ukman mana allinta yaĉhachikuqkunata imami chay man-
takuykunaqa kastiganqa.

Pablumi Jesucristuta payji nin yanapashanpaq

12 Chaymi kananqa Amitunchik Jesucristuta kusalata payji nini.
Chaqa payqami, nuqaqashi allita kriyini nir yaĉhar kusalata jwirsayta
qur ima yanapamasha imuraspis paylapaqna yaĉhachikunaypaq. 13 Piru
allita yarpushunllapa, imanutaq Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir.
Chaqa imanutaq nuqamaqa unayqa Jesucristupa kuntran kusala mana
allinta rimar, paypi kriyiqkunata mana allinta ruranaypaq ikinpi
purir kusalata jurapaq ima kani. Chaqa chay tyimpuqami Jesu-
cristupi mana kriyiq kashayrayku mana yaĉharaychu imatami rurayani
nirmapis. 14 Piru chaynu pantar ima kusala mana allinta rurasha
katiymapismi, Amitunchik Jesucristo kusala ukmanta llakipamaran.
Chaynami chaynu llakipamarqa kusalata yanapamaran allita paylap-
ina kriyir, paypaq, chaynulla ukniykunapaq llakir ima maydiyapis
kawsanaypaq.
15 Chaymi allita intrakar kriyiyllapa. Chaqa kay nishuyanillapa
chayqami chiqap, manami llulla imachu. Chaymi nishaykillapa: Jesu-
cristumi kay pachaman shamuran uchanchikllaparayku tukuy tyimpu
wanunallapapaqna kayashanchikmanta tukuyta washamanallapapaq.
Piru wakinkunamantaqami, nuqa kusala uchayjunqa karay Dyus-
ninchikpa naypanpiqa. 16 Nataq Taytanchik Dyusqami kusala ukman
llakipakuq kar, mana qunqamar imachu llakipar washamasha. Chaynu
llakipamashanwanqami allita intrachimanchikllapa imanutaq kusala
uchayjun kashallapamapis llakipamanchikllapa nir. Chaymi ash-
wan tukuyla allita intrakar Jesucristulapina kriyir, pay munashannu-
lana kawsashunllapa, paywan tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.
17 Chayraykumi, Taytanchik Dyustaqa tukuy tyimpulana alabashunl-
lapa: “Payqami kusala allin, kusala puytiq” nir. Chaqa payqami tukuy
tyimpupaq mantakun, mana wanunlamapischu, chaynulla manami
mayqanlapis paytaqa rikashalamapischu. Chaqa paylami Dyusninchik-
llapaqa. ¡Chaynumi kanqa!
18 Kusala munashay wamray Timoteo, tukuy imata ruranaykipaq
kanan willashuyani chaytaqami allita kriyishaykinulla, kusa
allinlata yarpur ima karanlata ruranki. Chaqa Dyusninchikmi
unaylla paypa kaqninkunata intrachitin qampaq kaynu niq:
“Qamqashi Dyusninchiklata sirbiyanki kanqa” nir. Chaymi
kananqa Amitunchik nishannu rurar shachinakurqami, kusala allin
suldadunna kayanki kanqa. 19-20 Chaynu Dyusninchikpa kusa allinla
suldadun kashaykiraykumi mana mayqanpis qampaqqa mana allinta
rimanqallapamapischu. Chaqa wakinkunamaqami Dyusninchik

nishanta mana kwintacharnachu, ashwan chiqanchakashallapa paymantaqa. Chaynullami chay ukninchikkuna Himeneuwan, Alejandrupis tukushallapa. Chaymi paykunataqa kriyiqkunamanta chiqanchar, Satanaspa makinpina dijasha kani, kusalata qischakar ima kwintata qukar, amana Dyusninchikpa kuntranta rimananllapapaqnachu.

2

Dyusninchikmanqami kaynu mañakuypaq

1 Piru kanan-shuypaqami kusalata rugashaykillapa tukuy
shunqunchikwan ima ministishanchikpaq, ukninchikkunapaq ima
payji nir Tayta Dyusman tukuypaq mañakunallapapaq. 2 Chaynullami
mañakuypaqpis gubyirnukunapaq, tukuyla chay karguyjun
kaqkunapaqpis, shumaqta mantakunanllapapaq. Chaynuqami
nuqanchikkunapis kusala shumaqta Dyusninchikta kasur pay
munashannulana ima kawsanallapapaq, ama imapaq yarpupakur
imachu. 3 Chaynu tukuypaq Tayta Dyusman mañakushanchikqami
kusala shumaq kar, aligriyachin washamaqninchik Tayta Dyustaqa.
4 Payqami kusalata munayan tukuyla washakar, chiqap kaqpaq
allita intrakananllapata. 5 Chaqa, uklami kan Dyusninchikllapaqa.
Chaynulla uklami kan Dyusninchikwan pullachamaqninchikllapa
runapis. Paymi Amitunchik Jesucristo. 6 Payllami tukuylata
washamanallapapaqqa wanuranmapis. Chaynu wanutinmi Tayta
Dyusqa allita intrachimaranchikllapa imanumi payqa kusalata munar
tukuylata washamanayanchikllapa nir. 7 Chaymi nuqamataqa Tayta
Dyusqa akrar kaĉhamaran Jesucristupa apustulnin kar, rir mana Israel
runakunata yaĉhachitiy kriyir chay chiqap kaqta riqsinanllapapaq.
Chaymi tukuy kay willashushayllapaqa chiqap, manami llulla imachu.

8 Chaymi kusalata munani amana mayqanpis imapaq paynin
paynin willanakur, piñachinakur imanachu, ashwan maylawpipis
kusala shumaq makinllapata unaqman alsar, Taytanchik Dyusman
mañakunanllapata. 9 Chaynullami munani warmikunapis allita tantyakar
mudakunanllapata. Chaqa manami munanichu warmikunaqa kusalata
lusinanpaq sunsunu mudakunanta, kusala ukmanta ñaqsakunanta,
chaynulla kusala ĉhaniyjun urumanta, platamanta rurakashakunata,
chaynulla kusala ĉhaniyjun raĉhpata yakakunanllapamatapis.
10 Ashwan chaynu kusalata mudakur ima lusinanmantaqa, Tayta
Dyuspi kriyishanrayku kusala shumaqta ima kawsar wakinkunata
rikachinman. Chaynuqami wakinkunapa naypanpiqa kusa llipyala
mudakusha yupayna kayanqa. 11 Chaynullami Dyusninchikpaq
mayqanpis yaĉhachikutinqa, warmikunaqa ama parlar imachu,
uyarala ima uyakunmanllapa. 12 Chaqa nuqapaqqami mana allinchu
warmikuna runakunata yaĉhachinanpaq, chaynulla mantananpaqmapis.
Chaymi ashwan ima katinpis uyarala kar uyakunmanllapa. 13 Chaqa
allita yaĉhashanchikllapanu Dyusqami puntataqa Adanta ruraran.
Chaymantaraqmi Evataqa ruraran. 14 Chaynulla chay dyabluqa
manami Adantachu ingañaran. Ashwanmi warmita ingañatin,
uchakuranmapis. 15 Chayraykumi mayqan warmipis, Jesucristupi
maydiyapis kriyirlla kawsar, ukkunata llakipar, allinlata rurar, tukuy

imapi tantyakar kawsarmi washakanqallapa, kusalata qischakar wamrakunanpaq Tayta Dyus nisha katinmapis.

3

Kriyiqkunapi karguyjunkunaqami Dyuspi allita kriyiqkuna kanqa

1 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kayta
munaqqami, kusala allinta rurayta yarpuyan. 2 Chaymi chay kriy-
iqkunapa rikaqninkunaqa tukuywan kusala allin runa kanqa. Chaynu
katinmi mana mayqanpis paypaqqa ima mana allintapis rimayan-
qallapachu. Chayraykumi payqa uk warmipa runanla, tukuy imata
munananmantapis tantyakaq, imata ruranapaqpis uk kuti, manaqa
ishkay kuti yarpuq kanqa. Chaynullami kanqapis ama sunsunulla
puriq runa, mayqantapis wasinpi samachiq, listu yaĉhachikunanpaq
ima. 3 Amami maĉhaq, chaynulla maqanakunanpaq willanakuq
imalamapischu kanqa. Ashwanmi kusala llakipakuq, ima katinpis
mana das piñakuq ima kanqa. Piru amami qillayta gananlapaqchu
yarpunqa. 4 Chaynullami tukuyla wasinpi kaq aylluntapis allita rikayta
yaĉhanqa. Chaymi wamrankunamatapis yaĉhachinqa kusala kasukuq,
rispitakuq ima kananpaq. 5 Chaqa uk runa wasinpi kaq ayllunkunata
mana shumaqta rikayta yaĉhaqqa, ¿imanunari Dyuspi kriyiqkunamataqa
yaĉhachinqa shumaqta kawsananpaqqa? 6 Chayraykumi kriyiqkunapa
rikaqninqa, amami Dyuspi chayraq kriyiq runachu kanqa. Chaqa,
imanupiqa Dyuspi chayraq kriyiqta numratinllapamaqa ashwan ku-
sana kani ima nir kusala mana allinpimana rikarinman, imanutaq
unaymaqa dyabluqa, Dyusninchikpa naypanpi kusana kayta munar
uchakuran chaynu. 7 Chaqa kriyiqkunapa rikaqnin runaqami, mana
kriyiqkunapaqpis kusala rispitakasha kanqa. Chaynu karqami tukuypa
naypanpimapis mana pinqaypaqtaqa tukunqanachu. Chaynulla man-
ami imalapipis dyablu munashannuqa rurayanqalamanapischu.

Imanumi kanqa kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqa

8 Chaynullami chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunapis kaynu
kanqa: Kusala rispitakasha runa, ima nishantapis ruraq, mana
maĉhaq imachu. Chaynulla amami kusalata qillayta imanullapis
ganayta yarpuqchu kanqallapa. 9 Ashwanmi, kusa allinla yarpuyniyjun
kashanrayku, Jesucristupi kriyirlla ima Taytanchik Dyus munashanlata
ruraqkuna imana kanqa. 10 Piru chaynu kriyiqkunata yanapar
sirbinanpaq kaqkunataqami, puntataqa allita rikankillapa, allinchu
sirbikunanpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta chaynu rikatkillapa
kusala allin katinqa chayraqmi akrankillapa sirbikuq kananpaqqa.
11 Chaynullami kriyiqkunata yanapar sirbiq warmi kaqkunapis,
kusala rispitakasha, mana ukpa washanta rimaq, tukuy imata mu-
nananmantapis tantyakaq, imatapis karanta ruraq ima kanqa.
12 Piru chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqami uk warmipa
runanla kanqa. Chaynulla wamrankunata, wasinpi tukuyla kaqku-
natapis allita rikayta yaĉhaq ima. 13 Chaqa kriyiqkunata yanapar sir-
biqkuna kusa allinlata rurarqami kusala rispitakasha imana kanqa.
Chaynu karmi mana imapaq yarpur imamapischu kusala masta ani-
makur ima parlakunqa Jesucristupi kriyishanpaqqa.

Kananqami chiqap kaqpaq allita intrakanchikna

14 Kriyiq masiy, kay diyakunami watukushuyta yarpusha kani. Piru
kay kartatami iskribishuni, 15 imanupi tardar mana das ĉhamutiyqa, in-
trakanaykipaq imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa shumaqta kawsanchik-
llapa nir. Chaqa tukuyla kriyiqkunaqami chiqap kawsaq Dyusninchikpa
kaqninkuna kar, uk simintu allita shasha yupay paypaq chay chiqap
kaqlata maydiyapis intrachikunapaqna kanchikllapa. 16 Chaqa chiqap-
taqami unayqa Tayta Dyus washamanallapapaq arnimashanchikllap-
ataqa mana intrakaranchikllapachu. Piru kananqami kriyishanchikll-
aparayku rikasha yupayna allita intrakanchikllapa.
Chaqa Jesucristumi kay pachaman shamur uk runa kwirpuyjunpaq
tikrakaran.
Wanuchitinllapapis Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin qashan
kawsamur intrachikuran,
payqa kusala puytiq nir.
Tukuyla angelkunami imakunata ruratinpis rikaran.
Kriyiqkuna tukuy intirupi parlakutin,
kusa achka runakuna paypi kriyiranllapa.
Chaynulla wanushanmanta kawsamurmi
riran syiluman Taytanwanna kananpaq.

4

Mana allinta yaĉhachikuqkunami rikarimunqallapa

1 Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi allipla intrakaypaqta nimanchik-
llapa: Jwisyu diya ĉhamunanpaq shipchana katinqashi, wakinkunaqa
manana kwintachanqanachu Jesucristupi kriyishantaqa. Chayshi ash-
wan chay dyablumanta kaq mana allin yaĉhakuykunatana yaĉhakuyta
munanqallapa. 2 Chaynulla chay kusalata yaĉhaq tukur llullakur
yaĉhachikuq runakunatami kasunqallapa. Piru chay mana allinta
yaĉhachikuq runakunaqami imuraslapis chaynullata yaĉhachikun mana
pinqakur imamapischu. Chaqa chay runakunapa yarpuyninqami
kusala mana allinta ruananpaq ĉhupakusha yupay-ari. 3 Chaynullami
chay runakunaqa yaĉhachikunllapapis ama mayqanpis masayjun kanan-
llapapaq. Chaynulla Tayta Dyus rurashan wakin mikuykunata ama
mikunanllapapaq ima. Piru, nuqanchikkuna allita kriyir chay chiqap
kaqta riqsiqkunaqa, Tayta Dyusta payji nir imaqa tukuyta mikuyta
puytinchikllapa. 4 Chaqa Taytanchik Dyus tukuy imata rurashanqami,
kusala allin. Chaynu katinmi tukuy imata rurashantaqa, manami niyta
puytinchikchu kayqami mana allinchu nirqa. Ashwanmi tukuy mikuy-
paq kaqtaqa, Taytanchik Dyusta payji nir ima mikuypaq. 5 Chaqa Tayta
Dyus mikunapaq allin nishannulla, mañakur ima mikushamaqa, kusa
shumaqchakashana kanqa.

Jesucristupaq yaĉhachikuqqami kaynu kanqa

6 Kriyiq masiy Timoteo, nuqa yaĉhachishushaynu kriyiq masinchikku-
nata allita yaĉhachirqami kusa allinla Jesucristupa sirbiqninna kayanki
kanqa. Chaymi ashwan qamqa Jesucristupaq mas yaĉhakur, maydiyapis
kriyishaykinulla kawsarqa, imanutaq allita mikurmaqa imatapis ru-
rayta puytinchik chaynuna yaĉhachikuyanki kanqa.
7 Piru amami kasunkichu chay mana allin kwintukunata
yaĉhachikuyashanllapataqa. Ashwanmi imanutaq uk pukllaqmaqa
chay pukllayashanlapaq kusalata yarpur shachinakun, chaynumi

qampis Jesucristulapaq yarpur shachinakunki. 8 Chaqa allita
yarpushaqami chay pukllayanchik ima chayqami kwirpunchikpiqa
ashlilata yanapamanchik. Piru Jesucristupi kriyirlla pay munashannu
kawsashanchikmi kusala mas allinqa. Chaqa paymi arnimanchik
kay tyimpukuna, chaynulla maydiyapis kusala shumaqtana paywan
kawsanallapapaq nir. 9 Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa kay
nishushayqami kusala chiqap. Chaymi ashwan tukuyla kriyinallapapaq
kusala allin. 10 Chayraykumi nuqakunamaqa imanutaq mayqanpis
trabajarmaqa kusalata qischakan, chaynumi nuqakunapis Taytanchik
Dyus munashannula rurar kusalata shachinakunillapa. Chaqa
payqami chiqap kawsaq Dyus kar, tukuyla paypi kriyiqkunataqa
washamashunllapa.
11 Tukuy kay nishushaytami kusa shumaqlata yaĉhachikunki, al-
lita intrakananllapapaq. 12 Amami dijakankichu, qam musullaraq
kashaykirayku mana kwintachar disprisyashunanllapataqa. Ash-
wanmi chay kriyiq masinchikkunataqa tukuy imakunapi allita intra-
chinki, imanumi uk kriyiqqa kawsanchik nir. Chaynami ashwan chay
rimashaykiwan, shumaqta kawsashaykiwan, ukkunata llakipashayki-
wan, [shumaqta yarpushaykiwan], imanu kriyirlla kawsashaykiwan,
chaynulla tukuy allinlata kawsashaykiwan ima intrachinki payku-
napis qam yupayllana kananllapapaq. 13 Chaynulla, nuqa manaraq
watukushuqllapa ĉhamuyatiyqami, tukuypa naypanpi Dyusninchik nis-
hankunata liyir, kriyiq masinchikkunata yaĉhachir ima animachiskinki.
14 Chaymi ashwan kriyiqkunapa rikaqninkuna makinta umaykiman
ĉhurar mañakushanpi yarpurmi karanlata ruranki. Chaqa paykuna
chaynu mañakuyatinmi ukninllapata Tayta Dyus intrachitin qampaq
kaynu niran: “Qamqashi Amitunchikpaq karanlata yaĉhachikuyanki
kanqa” nir.
15 Chayraykumi, tukuyla kay nishushaytaqa karanlata ruray ama
qunqar imachu. Chaynu ruratkiqami, waran waranqa kusala masta
Dyusninchikpi intrakaqtana rikashunqallapa. 16 Chaynulla qampaq al-
lita yarpur amami pantar imachu kusa karanlata yaĉhachikunki. Chaynu
mana disanimakur ima allita intrakar yaĉhachikurqami, mana qam
washakanaykilapaqchu chaynuqa rurayanki. Ashwanmi tukuyla chay
uyakushuqkunapis washakanqallapa.

5

Imanumi intrachishun kriyiq masinchikkunataqa

1-2 Kriyiq masinchikkuna, runa manaqa warmi ruku kaqkuna ima
mana allinta tukusha katinpis amami sunsunu anyaqnullaqa willan-
kichu. Ashwanmi taytaykita, mamaykita yupaylla kusa shumaqlata
willar intrachinki. Chaynullami chay kriyiq masinchikkuna musu
kaqta, shipash kaqkunatapis taytaykimanta, mamaykimanta uknikita
yupaylla kusalata rispitar ima shumaqlata willar intrachinki.

Byuda warmikunatami yanapashunllapa

3 Chaynulla chay byuda warmisitakunata mana pininpis yanapanan-
paq katinqa, yanapay. 4 Piru chay byuda warmisitapa wamrankuna,
manaqa willkankuna ima kar-shuypaqami paykunana rikar kuytanqa
Dyus munashannulla. Chaqa, imanutaq chay wamrakuna taksha kat-
inmaqa taytanllapa yanapar winachiran. Chaymi ashwan kananqa

paykunana mamitanllapataqa yanapanqa. Chaynu rurarqami ayllunta
yanapananpaq kaqta kumplir, kusala shumaq allinta rurayan Dyus-
ninchikpa naypanpiqa. 5 Chaqa uk byuda warmisita payla kashan-
rayku, mana pininpis yanapananpaq katinqami, Taytanchik Dyus-
lapi kunfyakakur unaq kar, tuta karmapis payman kusalata mañakun
mana shaykukuq. 6 Piru uk byuda warmi kwirpun munashanlata
rurar kawsaqqami, Dyusninchikpi mana kunfyakar kawsashanrayku
yanqa wanusha yupayllana kawsanmapis. 7 Chaymi nishayki: Tukuyla
kriyiq masinchikkunatami kay nishushaykunata allita intrachitki rurar
kawsanqallapa. Amana ukkuna ukman mana allinta rimananllapapaq.
8 Chaqa mayqan kriyiqpis ayllunpaq, chaynulla chay wasinllamanta kaq
ayllunpaq mana yarpuqqami, Jesucristupi kriyiyashanmatapis mana
kwintachayannachu. Chaymi ashwan chay mana kriyiqkunamanmat-
apis kusala mana allintana tukuyan.

9 Chaynulla nishaykipis: Kriyiqkunaqami yanapayanqa chay byuda
warmisitakuna sisintamanta mas añuyjun kaq, apuntakashalata.
Chaynulla runanlawan kawsasha kaqta ima. 10 Chaynullami chay
yanapakananpaq byuda warmikunataqa kusala allinta rurashanrayku
riqsiyta puytinchik. Chaymi ashwan paykunaqa kaynu kanqallapa:
Kusala allinta wamrankunata kriyakusha, mayqan wasinman
ĉhatinpis kusala allinta samachikusha, kriyiqkunata ima ministishanpi
yanapasha, chaynulla tukuy qischakaqkunata yanapasha ima. Chaymi
chaynu tukuy allin kaqlata rurasha kaq warmisitakunaqa kusala allin
yanapakananpaqqa.

11 Piru nishaykipis: Chay warmikuna shipashlla kayar byudana ki-
datinqa, amami apuntankichu chay yanapakananpaq kaq warmisitaku-
nawanqa nir. Chaqa kwirpun munashannulla rurar qashan runaku-
narqami, manana Jesucristulapinachu yarpunman. 12 Chaynu runawan
kayta munar runakurqami, Jesucristuta qamlata sirbishayki nir arnis-
hanta mana kumpliyannachu. Chaynu rurarqami kusa uchayjunna
kayanqa Dyusninchikpa naypanpiqa. 13 Chaymi ashwan chay warmiku-
naqa kusala qilla ima tikrakar, wasin wasin ima puriq qallarinl-
lapa. Piru manami qillalapaqchu tikrakan, ashwanmi kusala kwin-
tastira imana tikrakanllapa. Chaymi kusala mana allin kaqkunaman
yakapakar, mana rimaypaq kaq imakunata rimar ima purinllapa.
14 Chayraykumi nuqataqa kusala allinta yarpuchiman chay shipash-
lla kaq, byuda warmikunaqa qashan runakunanpaq. Chaynuqami
wamrayjun ima kar, wamrankunata wasinllapi kusala shumaqta
kriyakutin imaqa, chay kuntramaqninchikkunaqa manana ima mana
allintapis nuqanchikkunapaq rimananllapapaqchu. 15 Chaqa kanan
rikashanchikllapanumi wakin shipashlla kayar byuda kidaqkunaqa,
Jesucristumanta chiqanchakasha chay Satanás munashantana rurayan-
llapa.

16 Chaymi nishaykipis: Uk kriyiq masinchikpa ayllun byuda kidatinqa,
chay kriyiqqa paylla yanapanqa ima ministishanpipis. Chaynuqami,
kriyiqkunaqa yanapanapaq nir imaqa manana yarpuyanqachu, chay
byuda warmisita yanapaqniyjun kashanrayku. Chaymi ashwan, kriy-
iqkunaqa yanapayanqa chay mana pininpis yanapananpaq kaq chayku-
nalatana.

Kriyiqkunaqami rikar yaĉhachiqninta kasunqallapa

17 Nishaykipis: Chay mayqanĉhi kriyiqkunata rikar allita Jesucristu-
paq intrachir yaĉhachikuqkunataqami, kusalata rispitar ima masta yana-
panapaq kusala allin. 18 Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi
nin: “Trillakunaykillapapaq karqami, chay animalpa shimintaqa ama
shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Chaynullami ninpis: “Uk
trabajaqqami pagrakayta puytin” nir.
19 Nishaykipis: Uk kriyiqkunata rikar yaĉhachiqpaq ima mana allinta
tukusha nir mayqan willashutinllapaqa, mañayllapa ishkay, manaqa
kimsa tistiguta. Chaynu ruratkillapa mana chaynu katinqa ama
kasuyllapachu chay rimapakuqtaqa. 20 Piru mayqan chaynu kriy-
iqkunata rikar yaĉhachiq mana allinta rurar uchakuyatinlla-shuypaqa,
qayachimur anyaqnulla willayllapa tukuy kriyiqkunapa naypanpi.
Chaynuqami wakinkunaqa manchakur amana chaynulla uchakunan-
paqnachu.
21 Piru kanan-shuypaqami Tayta Dyuspa, Jesucristupa, chaynulla
Dyus tukuy akrashan kaq angelkunapa naypalanpi nishayki:
Karanta tukuy kriyiqkunata yaĉhachinaykipaq. Kuytawkish qamqa
wakinkunata mana allinta rikar, riqsinaykilamatana allinta rikatki
nir. 22 Chaynullami nishaykipis: Uk runata Dyusninchikpaq
yaĉhachikunaykipaq nir manaraq allita riqsiyarqa amami makikita
ananman ĉhurarqa mañakunkichu. Chaynuqami nishuni imanupi
uchayjun katinmaqa ama qampis uchayjunpaq riqsikanaykipaq.
Chaymi ashwan tukuy mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakarna
allinlata rurar kawsanki.
23 Nishaykipismi: Shunquyki maydiyalapis nanaq kashanraykumi
ama yakuta paylataqa upyankichu. Ashwanmi binupa yakitunta pitil-
amataqa upyay, amana nanachikunaykipaq nir.
24 Allita yaĉhashanchikllapanu, wakinkuna uchakushanllapataqami das
rikayta puytinchikllapa. Piru wakinpa uchanta-shuypaqami mana
das rikayta puytinchikllapachu, maydiya Dyusninchik rikarichinanka-
man. 25 Chaynullami, chay allin ruraykunatapis wakintaqa kanan-
lla rikanchik. Nataq wakinkunata-shuypaqa mana rikanchikraqchu.
Piru, chay mana rikaypaq chaykunaqa, manami tukuy tyimpupaq
pakapllaqa kidanqachu.

6

Imanumi uk sirbikuqqa patrunninwan kanman

1 Mayqan kriyiq masinchikkuna sirbikuq kaqkunaqa, patrunninl-
lapataqa allita rispitar kasunqallapa. Chaynuqami mayqanpis Dyus-
ninchikpaq, chaynulla Amitunchikpaq yaĉhachikushanchikpaqpis mana
ima mana allintapis rimayanqallapachu. 2 Piru imanupi uk sirbikuqpa
patrunnin, Jesucristupi kriyiq katinmaqa kusa masta rispitar imapipis
kasunman kriyiq kashanrayku. Chaymi tukuy imata rurayashanman-
matapis kusala mas shumaqta ruranman. Chaqa tukuy imata ru-
rarpismi rurayan Dyusninchikpi kunfyakar, ukninpaq llakir ima.
Chayraykumi kriyiq masinchikkunata chaynu yaĉhachir animachiy
paykunapis chaynullata ruranan llapapaq.

¿Maypimi chiqap imanchikkunataqa tariyta puytinchik?

3 Piru mayqanpis ukmanta yaĉhachikur Amitunchik Jesucristo
yaĉhachikushanpaq chaynulla nuqanchikkunapis paypi kriyir

yaĉhachikuyashanchikllapapaq manami chaynuchu niqkunaqami,
4 kusala mana yaĉhaq yanqa alabakaq runakunala. Chaynu
karmi yanqa imakunalapaq kusalata willanakurlla kawsayta
munanllapa. Chaymi ashwan chaynu willanakurqa, piñachinakur,
musyanakur, anyanakur, inbidyanakur, mana imalapimapis
kunfyanakurlamapischu kawsanllapa. 5 Chaynullami maydiyapis
paykunapura kusalata jurapanakur ima kawsanllapa. Chaynu tukuq
runakunaqami chay allin kaqmantaqa mana intrakaq runakunachu.
Ashwanmi imuraspis chay kusa mana allin kaqlata ruranapaq
yarpunllapa. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaĉhachikurmapis
qillayta gananlapaq yaĉhachikunanllapamapis. [Chayraykumi
paykunamantaqa chiqanchakanki].
6 Piru imanchik kaqkunalapaq yarpunamantaqami ashwan Jesu-
cristuta kasur pay munashannula rurar kuntintakashallapaqami, Tay-
tanchik Dyusqa kusalata yanapar aligriyachimanchikllapa. 7 Chaqa
allita yaĉhashanchikllapanu, manami kusa imayjunchu nasiranchikll-
lapa. Chaynulla maydiya wanurpis manami imatapis apashunlla-
pachu. 8 Chaymi ashwan imanchiklapis mikunapaq, chaynulla mu-
dakunapaq katinqa kusala kuntintu kashunllapa. 9 Piru chay kusala
imayjun kayta munaqkunaqami yanqa imapi liyakasha kanman yupay
waran waran kusala mas imayjun kayta munanllapa. Chaynu karmi
imanullapis kusala mana allinta tukur, saqra imakunata rurar imami
imankunata tarikunanllapa. Piru chaynu tukuyarmi limpu limpu ima-
narna tukukanllapa. 10 Chaqa allita yaĉhashanchikllapanu kusala qil-
layniyjun ima kanarqami kusala riqchaq mana allinkunapina rikarir
tukukanchikllapa. Chaqa kananllami rikayanchikllapana wakinku-
naqa kusala imayjun ima kayta munar, Jesucristupi kriyishanmantaqa
chiqanchakar kusala manchaypaq qischakaykunapina rikarishallapa.

Pablumi willan Timoteuta kriyishannulla kawsananpaq

11 Piru qam-shuypaqami ukniy Timoteo Dyusninchikpa chiqap sir-
biqnin kanki. Chayraykumi tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukur,
imuraslapis allinlata rurar, Dyusninchiklata kasur, paylapi kriyir ima
wakinnikikunamatapis llakipay ima. Chaymi ima katinpis ama das
piñakur imachu shachinakunki. 12 Chaynulla chay kriyishaykinulla
kusalata shachinakurmi tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqna yarpunki.
Chaqa chaynu tukuy tyimpu kawsachishunanpaqmi Tayta Dyusqa ar-
nishusha. Chaynulla kusala achka runakunapa naypanpimi qamqa
nirayki, Tayta Dyuslapi kusalata maydiyapis kunfyakayanki kanqa nir.
13 Chaymi kananqa, Dyus tukuyta kawsachiqpa, chaynulla Jesucristo,
Poncio Pilatupa naypanpi payqashi Dyusninchikpa Wamran nir ri-
mashapa naypanpi ima nishayki: 14 Tukuy kay willashushaykunata
intrakar, ama ukmanta yarpur imachu, karanlata ruray. Chayna,
mana mayqanpis qampaqqa ima mana allintapis rimananllapapaqchu.
Chaymi chay nishushaytaqa maydiya kusala shumaq Amitunchik
Jesucristo tikrakamunankaman ruranki. 15 Chaqa Jesucristuqami
shamuyanqa, kusala shumaq Taytanchik Dyus ima tyimpu shamunan-
paq nishan tyimpuraq. Chaqa Taytanchik Dyusmi payla tukuy imaku-
nata mantaq chayqa. Chaynulla paymi tukuy mantakuqkunamanta
kusala pudirniyjun ima chayqa. 16 Chaqa payqami tukuy tyimpupaq
kawsar mana wanunlamapischu. Chaynulla payqami kusala llipya

intirupi kawsan. Chaymi mana mayqanlapis qimikayta puytinchu. Chaynu katinmi mana mayqanlapis rikashachu. Chaynulla manami rikaymatapis puytinllapachu. ¡Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq kusa alabakashana kanqa kusala pudirniyjun ima kashanrayku! ¡Chaynumi kanqa!

17 Chaynullami nishayki: Chay kusala imayjun ima kaqkunata willay ama kusana kani ima nir chay imankunalapi kunfyakananllapapaqnachu. Chaqa tukuy kay pachapi kaq imanchikkunaqami daskaqla tukukan. Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyuslapi allita kunfyakashunllapa. Chaqa paymi tukuy ima ministishanchikkunapiqa kusalata yanapar aligriyachimashunllapa. 18 Chaynami paykunataqa willaypis: Kusala allin kaq imakunata rurarna kusala imayjun yupayna tikrakananllapapaq. Chaynullami yarpuchinkipis tukuy iman kaqkunawanpis ukkunata yanapananllapapaq nir. 19 Chaynu rurarllapaqami Dyusninchikmanta tukuy tyimpupaq chiqap kaq imanllapatana tarikunqallapa. Chaymi ashwan chiqaptana Dyusninchikwan maydiyapis kawsanqallapa.

Pablumi tukukananta Timoteuta willan

20 Ukniy Timoteo, Taytanchik Dyus imakunata ruranaykipaq nishushantaqami kusa allita ruranki. Chaymi chay mana kriyiqkuna mana sirbiq yanqa imakunata yaĉhachikun chaykunataqa ama kasunkichu. Chaqa paykunaqami Jesucristuta kuntrar kusala mana allinta ima rimanllapa. Piru chaynu nirmapismi Jesucristupaq kusalata intrakaq yupay tukur yaĉhachikunllapa. 21 Chaymi ashwan wakin runakunaqa paykunatana kasur, Dyusninchikpiqa manana kriyinllapanachu.

Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

2 Timoteo
Pablumi ishkay kaq kartanta kaĉhan Timoteuman

Apustul Pablo Roma pwiblupi prisu karmi, kay kartata Timoteuman iskribiran. Timoteuqa Éfeso pwiblupimi kaq kriyiq masinkunata Jesucristupaq yaĉhachiran. Pablutaqa, Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur purishanraykumi, karguyjunkunaqa wanuchinanpaqna karanllapa. Manaraq wanuyarmi, kay kartata Timoteuman kaĉharan, tukuy imapi Tayta Dyus munashannulla kawsananpaq.

Pablumi saludakun

1-2 Kusala munashay wamray Timoteo, Taytanchik Dyusmi arnimanchikllapa tukuy tyimpupaq kawsayta. Chaymi kananqa pay munashannulla akramasha Jesucristupa apustulnin kar, rir chay washamanallapapaq nimashanchikllapata yaĉhachikunaypaq. Chaymi kay kartata iskribishuni. Chaqa Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Jesucristupaqqa amami pinqakurchu yaĉhachikushunllapa

3 Allita yarpuy, imanumi unay rukuykunamapis Taytanchik Dyuslata sirbiqllapa nir. Chaynullami nuqapis paylata sirbini. Chaymi ashwan paypa naypanpiqa mana ima mana allintapis rurasha yupaychu yarpuni. Chaynu karmi payman mañakurqa mana qunqashurchu tuta, unaq karmapis payji nir ima qampaqqa mana shaykuq mañakuni Dyusninchikmanqa. 4 Chaqa kusalatami yarpuni imanumi qamlata dijashutiyqa llakir waqaq kanki nir. Chaymi ashwan kananqa imanupis rikashuyta munani, qamwan kusalata aligriyanaypaq. 5 Chaqa imanutaq unaymaqa agwilayki Loida, chaynulla mamayki Eunicemaqa kusala chiqapta Amitunchiklapi kriyiqllapa, chaynullami qampis chiqapta kriyinki nir yaĉhani. 6 Chaymi kusalata rugashuni imanutaq nuqa makiyta anaykiman ĉhurar, Taytanchik Dyusman mañakutiy, payqa imata ruranaykipaq nishuran chaylapina yarpur, ama imamanta manchakur imachu mastana ruranaykipaq. 7 Chaqa Taytanchik Dyusqami yanapamashanchikllapa mana imamanta manchakur imachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa pudirninwan yanapamashanchikllapa kaynu kawsanallapapaq: Llakipanakur, imatapis tantyakar rurar, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq ima.

8 Chaymi nishaykipis: Amami pinqakunki imachu kusa allinla Amitunchik Jesucristupaq rimanaykipaqqa. Chaynulla amami pinqakunki imapischu Jesucristurayku nuqa prisu katiymapis. Ashwanmi Amitunchikpaq yaĉhachikushaykirayku qischashutinllapamapis, Taytanchik Dyus pudirninwan yanapashuyashanwan shachinakunki, tukuy chay qischakaykunapiqa. 9 Chaqa allita yarpuy, manami nuqanchik allinta rurashanchikraykuchu Dyusqa washamashanchik. Ashwanmi pay munamarninchik mana uchayjunpaqnachu riqsir washamashanchikllapa,

pay munashannulana kawsanallapapaq. Piru chaynu washamanallapapaqqa manami chayraqchu payqa yarpusha. Ashwanmi Jesucristurayku washamanallapapaqqa yarpushallana karan, kay pachamapis manaraq kayatin imachu. 10 Chaymi Amitunchik Jesucristo kanan tukuy nuqanchikkunapaq rurashanwan allitana intrachimanchikllapa imanumi payqa chiqapta munamanchikllapa nir. Chaqa payqami chaynu wanur imaqa chay tukuy tyimpupaq wanunapaq karan chaytaqa limpuna binsiran. Chaymi ashwan kananqa paypi kriyishaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumanchikllapa.

11 Chaqa Tayta Dyusmi nuqataqa tukuy kaykunata [mana Israel runakunata] parlanaypaq nimasha. Chaynullami paypa apustulnin, yaĉhar yaĉhachikuqnin, paypa rimaqnin ima kanaypaq nimasha. 12 Chayraykumi chaynu yaĉhachikur imaqa kusalata qischakayanimapis. Piru chaynu qischakarmapis manami chayraykuqa pinqakunichu. Chaqa nuqaqami allita yaĉhani mayqanpimi kriyir kunfyakani nirmapis. Chaynulla kunfyakanimi pay imanupis pudirninwan imamantapis washamar shumaqlata purichimayanqa maydiya chay jwisyu diya ĉhamunankaman nir.

13 Chaynullami nishaykipis: Imanutaq nuqa yaĉhachishuray, chaynullami qampis Jesucristupi kriyiq kashaykinu allita yaĉhachikunki. Chaynami ashwan maydiyapis Jesucristupaq llakir imana kawsanki. 14 Chaynullapismi Santu Ispiritu nuqanchikpi kawsar yanapamashanchiknulla, allita kwintata qukar karanlata yaĉhachikunki, imanutaq yaĉhachikunaykipaq nishushaynulla.

15 Chaqa allita yaĉhashaykinumi, tukuyla Asia pwiblumanta kriyiq masinchikkunaqa nuqalatana dijamar, manana kwintachamaranllapanachu. Chaynullami ukninchik Figeluwan, Hermogenesmapis dijamaranllapa. 16 Piru Amitunchik Jesucristumi Onesiforupa ayllunta llakipanqa. Chaqa paymi ayka kuti nuqataqa kusalata animachir aligriyachimaran. Chaynulla nuqa prisu katiymapis, manami payqa nuqamantaqa pinqakuranchu. 17 Ashwanmi Roma pwibluman ĉhashannu, mana shaykuq maskamaran. Chaymantami tarimaran. 18 Chaynullami qamqa allita yaĉhankipis imanumi kusata payqa Éfeso pwiblupi yanapamaranchikllapa nirmapis. Chaymi ashwan chay jwisyu diya ĉhamutinqa Amitunchik Jesucristuqa kusalata llakipar washanqa.

2

Jesucristupa allinla suldadunna kayllapa

1 Nataq qam wamray Timoteo, Jesucristumi kusala allin kar tukuy imapi yanapashuyan. Chaymi ashwan qamqa kusalata shachinakur imatapis payllapaq ruray. 2 Chaqa qam pullay kashaykiraykumi yaĉhanki, imanumi achka runakunata Jesucristupaq yaĉhachiray nirmapis. Chaymi paykunaqa nuqapaqqa tistigukuna yupayna, chiqaptami yaĉhachikuray nir. Chay-ari qampis, chay yaĉhachishushaytaqa kaynu kaq runakunata yaĉhachiy: Karanlata ruraqkunata, yaĉhachikuyta puytiqkunata ima. Chaynami paykunapis ukkunatana yaĉhachinanllapapaq.

3 Chaynullami nishaykipis: Jesucristupi kriyishaykirayku qischashutinllapaqa shachinakuy uk kusala allin suldadu yupay, ama kwashayar imachu. 4 Chaqa yaĉhashanchiknu, uk suldadu

sirbikuqqami, chay mantaqnin nishanlata ruran, manami yanqa
wakin mana sirbikuq runakuna munashantachu ruran. 5 Chaynullami
pasan uk pukllaqwanpis. Chaqa uk pukllaqqami imanu imanu
pukllananpaq kaqkunata allita kasur pukllayta ministin. Nataq mana
kasur sunsunulla pukllarqami, mana imatapis ganayta puytinchu.
6 Chaynullami uk tarpukuqpis puntataqa kusalata trabajaytaraq
ministin. Chaymantaraqmi kusa aligrila kusichakuytaqa puytin.
7 Chaymi kay kumparasyunkunapaq imanutaq kanqa nir yarpupakur
intrakanatkiqa, Amitunchik Jesucristumi allita intrachishunqa tukuy
kaykunapaqqa.
8 Allita yarpuyllapa: Imanutaq nuqa yaĉhachikushaynu Jesucristo
wanur kawsamusha chayqami, unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta
karan. 9 Chaymi chaynu nir ima Jesucristupaq yaĉhachikushayrayku,
kusalata qischamatinllapamapis shachinakuni. Chaynulla uk
wanuchikuqta yupay kadinakunawan ima watar qischamanllapa.
Piru chaynumapismi, Taytanchik Dyuspa rimayninta-shuypaqa mana
imanu wataymatapis puytinllapachu. 10 Chayraykumi nuqaqa kusalata
qischakarmapis shachinakuni, Taytanchik Dyus akrashankunata
animachinaypaq. Chaynuqami Jesucristupi masta kriyir, washakarna
rir paywan tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq chay kusa shumaq
mantakuyninlapina.
11 Chaymi allita intrakayllapa kay chiqap kaqpaq nishanllapakunata.
Chaqa ninmi:
Jesucristurayku wanurqashi,
payllapaq kawsamuyashunllapa.
12 Chaynulla qischakar shachinakurqashi,
maydiyaqa Amitunchikwanna mantakuyashunllapa.
Piru nuqanchikkuna, payta mana riqsinichu nishaqa,
paypis mana riqsishunichu nimashun.
13 Chaynulla nuqanchikkuna payta sirbiyar, imanupi disani-
makushamapis,
payqa mana dijamayninchikta puytinchu.
Chaqa pay kusalata munamanchikllapa nir arnimashanchiklla-
pana karqa,
manami qashan niyta puytinchu mananami munashunillapachu
niytaqa.

Dyuspa allinla trabajadurninkunana kashunllapa

14 Kriyiq masiy Timoteo, wakin kriyiq masinchikkunapaq yarpur,
Tayta Dyuspa shutinlapi kutir kutir willay amana paykunapura
willanakur imanachu kawsananllapapaq. Chaqa chaynu willanakur
ima kawsayqami mana allinchu. Ashwanmi chaynu saqrata willanakur
imaqa chay uyakumaqninchikkunata animachinamantaqa limpu
pantachinchikllapa. 15 Chaymi ashwan imanullapis Dyusninchik
munashannula chiqap nishanlata yaĉhachikuy. Chaynuqami
Dyusninchikpa naypanmanqa qimikanki kusa allinla trabajadur
yupayna, mana imapaq pinqakur imanachu. Chaymi ashwan
Dyusninchikqa nishunqa: “Kusa allintami rurashayki” nir. 16 Chaynulla
amami kay pachapi yanqalla mana allinkunata rimanllapa
chaykunataqa rimankichu. Chaqa chaynuta rimaqkunaqami waran
waranqa, kusa mana allin kaqkunata ruraqna ĉhurakanllapa. 17 Chaymi

chay rimar yaĉhachikushankunaqa wakta kayta shikwakan imanutaq
uk qiri qishaymaqa wakta, kayta inkunar ismur rin chay yupay.
Chaymi ashwan chay Himeneuwan, Filetutapis chaynulla pasasha.
18 Chaqa paykunaqami Dyusninchik nishanmanta kusala ukman
mana allinta yaĉhachikur ninllapa: “Michka wakinkuna kawsamusha
katinmapis, kananqa manana kawsamunqallapanachu” nir. Chaynu
nir yaĉhachikurmi wakinninchikkunataqa, kriyishanmantaqa limpu
pantachishallapa. 19 Piru chaynu katinmapis nuqanchikkunaqa
kriyishanchikllapanulla shachinakushunllapa. Chaqa payqami chay
kriyishanchikllapapiqa uk simintu allita ĉhurakasha yupay. Chaymi
chay simintullapi iskribikashaqa nin: “Amitunchikqami tukuyla
paypa kaqninkunataqa allita riqsin” Chaynullami ninpis: “Tukuy
paylapi kriyir aduraqkunaqashi, chay mana allin kaqkunamantaqa
chiqanchakashunllapa” nir.

20 Yaĉhashanchikllapanu, chay kusa imayjun runakunapa wasinpiqa
matinkunamapis manami urulamanta, platalamantachu kan. Ash-
wanmi qirumanta, napa allpamanta rurakasha ima kan. Piru tukuy
kaykunaqa manami chay kutillaqa sirbiyta puytinchu. Ashwanmi chay
kusa ĉhaniyjun chaykunaqa, wasinllapaman kusa runa nishakuna ĉhatin
sirbir qarananlapaq sirbin. Nataq chay mana yaqqa ĉhaniyjun kaqkuna-
shuypaqami mana. 21 Chaymi nishayki: Mayqanpis chay kriyishan-
nulla maydiyapis shachinakur, manana mana allinkunata ruraqku-
naqami, uk kusala shumaq kupa urumanta rurakasha yupayna kanqa
nir. Chaynu karqami, Amitunchikpaqqa kusala sirbiqnin karna, tukuy
imatapis allinkunalata ruraqkunana kanqallapa.

22 Kriyiq masiy Timoteo, yaĉhashanchiknumi musu karllaraqqa das
imakunata yarpur rurar das uchakushana rikarinchik. Chaymi qam-
tapis musu kashaykirayku chaynu pasashuyanman nir yarpur nishuni,
amana chaynu tukunaykipaq nir. Ashwanmi kriyishaykirayku, imat-
apis karanlata rurar, llakipanakur ima shumaqlata kawsayllapa tukuy
shunqunwan Amitunchikpi allita kriyir paylata aduraqkunawan pulla.
23 Chayraykumi chay illaqmanta imalapaq willanakuqkunamanqa,
ama imalapaqpis yakapakankilamapischu. Chaqa allita yaĉhashaykinu,
mayqanpis chaynu willanakuyarqami, piñachinakur maqanakunlla-
pana. 24 Chaqa Amitunchik Jesucristupa sirbiqninkunaqami, mana
imapaq willanakur ima kawsananpaqnachu. Ashwanmi mayqan-
wan willanakunamantaqa kaynu kanqallapa: Tukuywan kusala allin,
listuna wakinkunata yaĉhachinanpaq, chaynulla amami das piñakuq
imachu kanqallapapis. 25 Piru chaynu yaĉhachikurqami chay mana in-
trakaqkunataqa yaĉhachishun llakipar ima, ama kusa kani ima nirchu.
Chaynuqami rurashun Dyus munatinqa tukuy uchankunata dijar chay
chiqap kaqlata kasur kawsanman nir yarpur. 26 Chaynuqami payku-
napis kwintata qukanqallapa: Dyablupa makinpi kar munashanta ru-
rayasha kanillapa nir. Chaynami imanullapis alsakar chay dyablu prisu
purichir imuraspis pay munashanta rurachiyashanmantaqa washakan-
qallapa.

3

Jwisyu diya shipchamutinqami kusala ukmanta tukunqallapa

1 Chaynulla kriyiq masiy, kaytapismi allita intrakanaykita munani.
Chaqa jwisyu diya ĉhamunanpaq shipchana katinqami, kay pachapiqa
mana yaĉhakuypaqnachu kanqa nir. 2 Chaymi chay tyimpuqa runaku-
naqa pay munashanlata rurar, ashwan kusala qillayniyjun ima kaylata
munanqallapa. Chaynulla kusa kani ima nir alabakar, Taytanchik
Dyuspaqmapis kusala mana allinta rimaq kanqallapa. Chaymi ashwan
taytanllapata imamapis mana kasunqallapanachu. Chaynulla chay
kriyishanllapamatapis mana kwintachar imachu, ashwan kusalata
imatapis musyarlla kawsanqallapa. 3 Chaynulla chay runakunaqami,
mayqantapis mana llakipar imachu tukuylawan kusalata piñakur ima
mana shunqukaylamatapis yaĉhanqallapachu. Chaymi ashwan mana
kashanmanta ukkunata uchachar, mana tantyakar, kusala saqra mana
allinkunata tukunqallapa. Chaynu karmi tukuy allin kaqtaqa kusalata
ĉhiqninqallapa. 4 Chaymi paykunaqa ukninkunapaq imalatapis dasna
ukkunata parlanqallapa. Chaynulla kusala marraju imami chay
runakunaqa kanqa. Chaynu karmi, kusa kani nir munashanlata ru-
rar, Dyusninchiktaqa mana kwintachanqallapanachu. 5 Paykunaqami
Amitunchikpi chiqapta kriyiq yupay tukunqallapa. Piru chaynu kusala
mana allinta rurar kawsayashanwanmi intrachimashunllapa mana
chiqap kriyiqkunachu nir.

Chaymi nishaykillapa: Amami chaynu runakunawanqa imalapaqpis
piĉhunakunkillapalamapischu nir. 6 Chaqa chay runakunaqami chay kusala
uchayjun warmikuna ukta ukta yarpuqkunapa wasinman yaykur
ingañanqallapa. Chaqa chay warmikunaqami mana uklapi kriyiq
kar, imata nitinllapapis uyakur munashanlata rurar kawsanqallapa.
7 Chaymi chay warmikunaqa imata nitinllapapis kusalata yaĉhakuyta
kamanqallapa. Piru chaynu karmapismi chay chiqap allinla kaq-
paqqa mana intrakayta puytinqallapachu. 8 Chaqa imanutaq un-
aymaqa chay ishkay brujukuna Janeswan Jambresmaqa, Moisesta
kusalata ĉhiqniranllapa, chaynumi chay runakunapis, chiqap allinla kaq-
taqa kusalata ĉhiqninqallapa. Chaqa chay runakunaqami mana allin
yarpuyniyjunnachu kanqallapa. Chaynu karmi Tayta Dyuspi kriyi-
nanpaq chaymatapis manana kwintacharnachu kawsanqallapa. 9 Piru
chaynu rurarllapamapismi, mana masqa imatapis rurayta puytinqal-
lapanachu. Chaqa tukuylami kwintata qukanqallapa, wakkunaqa
yaru runakuna, imanutaq chay ishkay runakuna Moisespa kuntran
tikrakaran chaykuna yupaylla nir.

Pablumi Timoteuta willan imanu kananpaq nir

10 Piru ukniy Timoteo, qamqami allita yaĉhanki nuqa imanu
yaĉhachikuni, imanu kawsani nirmapis. Chaynullami yaĉhankipis
imanu allin kaqlata ruranaypaq yarpuni, imanu allita Amitunchikpi
kriyini nir. Chaqa qamqami allita rikashayki ima katinpis
mana das piñakushayta, wakinkunata llakipashayta, chaynulla
ima katinpis kusalata shachinakuni ima nir. 11 Chaynullami
yaĉhanki imanumi maylawpi purishaypipis kusalata qischakaray
nir. Chaynullami ashwan yaĉhankipis Antioquía, Iconio, Listra
pwiblukunapi ima imanachimananllapapaq ikiypi puriranllapa nir.
Chaypiqa yaĉhashaykinu kusalata qischakaray. Piru Amitunchikmi
tukuy chaykunamantaqa washamaran. 12 Chaqa chiqaptami
Jesucristupi tukuyla kriyir, pay munashannu kawsaqkunaqa, kusalata

qischakanapaq ima kanchikllapa. 13 Piru chay mana allinta ruraqkuna,
chay llullakuqkunaqami, waran waranqa limpu imananqallapa. Chaqa
ukkunata llullachishannu, paykunatapis ukkuna llullachir limpu
imanachinqallapa.
14 Piru qam-shuypaqami kriyiq masiy Timoteo, chay kriyishaykinulla
maydiyapis shachinakuy. Chaqa qamqami chay chiqap kaqpi
kriyishaykipiqa kusalata kunfyakanki. Chaynulla yaĉhankipis
mayqanmi chay chiqap kaqpaqqa yaĉhachishuran nirmapis.
15 Chaqa allita yarpuy, qamqami takshaykimanta-pacha Dyus nitin
iskribikashakunataqa yaĉhakushayki nir. Chaymi chay yaĉhakushaykiqa,
allita yanapashur shumaqlata purichishur ima, intrachishuyan
Jesucristupi kriyishaykiraykulami washakayanki kanqa nir. 16 Chaqa
Dyus nitin tukuy iskribikashankunataqami Dyusqa paylla nitin
iskribiranllapa. Chaynu karmi kusala shumaqta yaĉhachimanchik,
mana shumaq kawsasha byinninchikpaq willamanchik, mana allinta
rurayasha kaynu ruray nimanchik. Chaynulla imatapis karanlata
ruranapaq ima yaĉhachimanchik. 17 Chaymi mayqanpis Dyusninchikpa
kaqninkunaqa pay nitin iskribikashakunata allita intrakashanrayku
imuraspis allinta ruranlapaqna kayanqallapa.

4

Dyusninchiklapaqmi parlakunki

1 Allitami intrakay, Jesucristumi maydiyaqa mantakuq shamur
tukuyla kawsaqkunata, chaynulla wanusha kaqkunamatapis allita
rikar yaĉhanqa. Chaymi kananqa Taytanchik Dyuspa, chaynulla
Amitunchik Jesucristupa naypanpi kusalata rugar nishayki: 2 Rir,
Dyusninchikpa rimayninta imuraslapis yaĉhachikunaykipaq. Chaymi
ima katin, mana ima katinmapis imanullapis yaĉhachikuyta kamay
intrakananllapapaq. Chaynuqami runakuna mana allinpi katinmapis
nanaq nanaq willay, intrachiy, animachiy ima, kusa shumaqlata
willar. 3 Chaqa ĉhamunqami uk tyimpu, chay tyimpupiqami
mana mayqanpis uyakuyta munanqachu Dyusninchikpa shumaq
rimayninkunataqa. Ashwanmi chay tyimpupiqa runakunaqa ukman
ukman imakunata yaĉhakuyta munanqallapa. Chaymi maskanqallapa
achka ukman yaĉhachikuq runakunata. Chayna yanqa mana sirbiq
uyakunayashanllapakunata yaĉhachitin, paykuna munashannullana
uyakur kawsanllapa. 4 Chaymi ashwan chay runakunaqa chiqap
kaqta mana kwintacharnachu, chay yanqa kwintukunalatana
uyakur kasurna kawsanqallapa. 5 Piru qam-shuypaqami ukniy
Timoteo, kriyishaykirayku qischakay ima katinpis allin kaqlapi yarpur
shachinakunki. Chaymi ashwan Amitunchikpaq yaĉhachikutki kriyir
washakananllapapaq nir willashushanlata yaĉhachikunki. Chaynulla
tukuy imata ruranaykipaq Amitunchik nishushantaqami karanlata
ruranki.
6 Chaymi nishayki: Nuqapaqqami mana maychu wanur rir
Amitunchikwanna kanaypaqqa. Chaymi ashwan wanurqa,
Dyusninchikpaqqa uk ufrindita yupayna paypa naypanmanqa
qimikayashaq. 7 Chaqa nuqaqami uk maqanakuq yupay kusalata
shachinakusha kani allinlata yaĉhachikurqa. Chaymi ashwan
tukuyla imata ruranaypaq kaqtaqa kananqa tukchishana kani,

Amitunchik munashannula rurar ima. 8 Chaymi kananqa ashwan
yarakuyani, imatapis karanlata rikar yaĉhaq jwis Amitunchik kurunayta
qumananpaq diya ĉhamunanlatana. Piru manami nuqalatachu
qumayanqa chay kurunataqa, ashwanmi wakinpis allita kriyir kusalata
llakir ima pay shamunanpaq yaraqkunatapis quyanqa.

Pablumi Timoteuta rugan watukunanpaq

9 Kananqami kriyiq masiy Timoteo, yaqqa nuqalana kashayrayku
kusalata rugashuni ama tardakurchu imanupis shamur watuku-
manaykipaq. 10 Chaqa kriyiq masinchik Crescentimi risha Galacia
lugarman. Chaynulla kriyiq masinchik Tito-shuypaqa risha Dalmacia
lugarman. Chaymi paykunaqa mana pullaynachu. Piru Demas-
shuypaqami kriyishanmantaqa kay pachamanta kaq imankunalapaq
masta llakiq kar, mana pullay kayta munar dijamar risha Tesalónica
pwibluman. 11 Nataq ukninchikllapa Lucaslami kaypi nuqawan
kidasha. Chaymi rugashayki chay ukninchik Marcosta imanupis
maskar apapamanaykipaq. Chaqa payqami yaĉhachikutiyqa kusalata
yanapamayanqa pullay karqa. 12 Chaqa Tiquicupismi mana
pullaynachu Éfeso pwibluman kaĉhashayrayku. 13 Chaymi qam
shamurqa, Troas pwiblupi ukninchik Carpupa wasinpi rakta atun
raĉhpayta dijasha kani, chayta apamunki. Chaynullami apamunkipis
papilmanta pillukaq libruykunata. Piru mastaqami ministini chay
qaramanta libruykunata yaĉhachikunaypaqqa. Chaymi chaytapis
apapamanki. 14 Chaymi nishayki: Chay runa Alejandro shutiq, chay
jyirrukunata rupachir imakunata ruraqmi, nuqawan kusala mana
allinta tukusha. Chaymi nini: Amitunchikmi paytaqa allita rikar
yaĉhanqa imata rurashannulla nir. 15 Chayraykumi qampis chay
runitumantaqa kusalata kuytakanki. Chaqa payqami nuqanchikkuna
Amitunchikpaq yaĉhachikuyanchikllapa chaypaqqa kuntran tikrakasha
kar, kusala mana allinkunata rimar ima purin. 16 Chaymi nishayki:
Nuqa puntata Roma pwiblupi kar, karguyjunkuna qayachimatin
ritiyqami, mana mayqan ukninchikkunapis pullayqa riranchu
yanapamaqqa. Chaymi ashwan nuqala riray. Chaypaqqami Tayta
Dyusta mañani ama chay ukninchikkunata mana allinta ruranapaq
nir. 17 Piru chaynu ukninchikkuna nuqalata dijamatinllapamapismi,
Amitunchikqa nuqawan kar, kusalata jwirsayta qur yanapamaran.
Chaynami ashwan nuqaqa imanu kriyirmi washakayanqallapa
nir ima kusalata yaĉhachikuray. Chaynu yaĉhachikutiymi chaypi kaq
mana kriyiq runakunaqa tukuyla uyakumaranllapa. Chaymi chaynu
karguyjunkunapa naypanpi karqami, uk liyunpa shiminpi yupayna
karay. Piru Amitunchik Jesucristumi washamaran. 18 Chaynullami
maydiyapis tukuy mana allin kaqkunamanta washamanqa. Chaymi
ashwan kusala shumaq mantakuyashanmanna apar pullakumanqa.
Chayraykumi ¡paylata tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi
kanqa!

Pablumi tukukananta saludan

19 Chaymi saludapamanki ukninchik Priscata, Aquilata, chaynulla
ukninchik Onesiforutapis tukuy aylluntinta. 20 Erastuqami, Corinto
pwiblupi kidasha. Nataq Trofimuta-shuypaqami, qishaqta Mileto
pwiblupi dijaray.

21 Chaymi nishayki: Imanullapismi manapis chay qasay tyimpu
kashanllami shamuyta kamanki. Saludutami kaĉhamun qampaq chay
ukninchikkuna Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, chaynulla tukuyla kaypi
wakin kriyiq masinchikkunapis. 22 Chaynulla Amitunchik Jesucristumi
qamwan imuraslapis kanqa. Chaymi mañakuni Taytanchik Dyus tukuyla
qamkunata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq nir.
Chaynumi kanqa.

Tito
Pablumi kartanta kaĉhan Tituman

Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikurmi Tituqa apustul Pabluwan naypaqmanta-pacha puriran. Titumi Creta pachapi kaqkunata Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachiran. Chay Creta pachaqa, mar ĉhaypilapi karan. Chaynu chaypi Tito kayatinmi, Pablo ĉharqa kaĉharan uklaw pwiblukunaman rir, kriyiqkunapa rikaqninta numrananpaq. Chaymi chay yaĉhachikuqkunata allita rikar Tito numrananpaq, kay kartataqa Pabluqa kaĉharan (1.5-9).

Chaymantami Creta pachaman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉhamutinmi, Pabluqa Jesucristupi kriyiqkunata allita willar intrachiran ama kasunanllapapaq (1.10-16). Chaynullami willaranpis imanu kriyiqkunaqa kawsananpaq nir (2.1-10), chaynulla Tayta Dyus imanumi kusalata munar washamayanchikllapa nir yaĉhachinanpaq (2.11-14; 3.3-7).

Titupaq mas intrakanarqa liyishunllapa 2 Corintios 2.13; 7.6; 7.13-14; 8.16-17; 8.23; 12.17-18; Gálatas 2.1; 2.3; 2 Timoteo 4.10.

Pablumi saludakun

1 Kriyiq masiy Tito, nuqa Pablumi Taytanchik Dyuspa sirbiqnin,
chaynulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaynu katiymi Tayta Dyusqa
kaĉhamaran rir tukuy paypa akrashan kaqkunata yaĉhachitiy allita
paylapina kriyir, chay chiqap kaqpaq intrakar, pay munashannulana
kawsananllapapaq. 2 Chaynu allita chay chiqap kaqpi intrakar
chaynulla Amitunchikpi allita kriyirqami allitana intrakanqallapa,
tukuy tyimpupaqnashi kawsayanqallapa nir. Chaqa mana
imalapimapis llullakuq Taytanchik Dyusmi, paylla arnimaranchikllapa
kusala unaymanta-pacha tukuy tyimpupaq washamanallapapaq
nir. 3 Chaymi kanan paypa munashan tyimpu ĉhamushana katin,
nuqa Jesucristupaq yaĉhachikutiyqa allitana intrakashallapa. Chaqa
chaynu yaĉhachikur intrachikunaypaqmi washamaqninchik Tayta
Dyusqa nuqata akramaran. 4 Chayraykumi kriyiq masiy Tito nishayki:
Qamqami nuqapaqa chiqap wamray kanki, Jesucristupaq yaĉhachishutiy
kriyishaykirayku. Chaymi kananqa nuqa yupaylla qampis kriyinki.
Chaynu kashaykiraykumi kananqa Taytanchik Dyusman, chaynulla
washamaqninchik Jesucristuman kusalata mañakuni, kusata llakipar
tukuy imapi yanapashutin, kusa shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi Tituta willan kriyiqkunata rikananpaq

5 Kriyiq masiy Tito, nuqami dijashuray Creta pwiblupi. Chaypiqami
kidarayki Amitunchikpi manaraq allita kriyiqkunata allitana
kriyinanpaq animachinaykipaq. Chaynullami chaypiqa kidaraykipis
chay maylawpiĉhi kriyiqkuna kan chaypiqa rikar yaĉhachikuqkunata
numranaykipaq imanutaq nuqa nishushaynulla. 6 Chaqa chay kriyiqkunata
rikar yaĉhachiqkunaqami, tukuywan kusa allinkunalata ruraqkuna,
chaynulla uk warmipa runanla ima kanqa. Chaynullami
wamrankunamapis Jesucristupi kriyiq, chaynulla taytanta kusata
rispitaq ima kanqallapa. Chaynuqami manana mayqanpis imapaq

uchachar, chaynulla kusala mana allinta tukun nir rimayanqallapala-
manapischu chay wamrankunapaqqa. 7 Chaqa chay mayqanpis kriy-
iqkunapa rikaqnin kaqqami, Tayta Dyuspa kaqninkunata rikananpaq
akrakayan. Chaymi Dyusta sirbinanpaq akrakaq chayqa, tukuywan
kusa allinlata kawsaq runa kanqa. Chayraykumi chay runaqa mana
imapaqpis alabakaq, ama imalapaqpis das piñakuq imachu kanqa.
Chaynulla amami maĉhanqa, maqanakunanpaq willanakunqalamapis-
chu. Chaymi imata rurarpis amami paypaq imanta tantakunanlapaq
yarpurchu ruranqa. 8 Ashwanmi chay runakunaqa mayqan wasinman
ĉhatinmapis listuna kanqa samachinanpaq. Chaynulla chay runakunaqa
kusa allinlata yarpuq, karanlata ruraq, chaynulla Dyus munashan-
nulla imatapis ruranqa. Chaynullami imatapis allita tantyakar ru-
raqkuna ima kanqallapa. 9 Chaymi ashwan chiqap kaq Amitunchikpa
rimayninta yaĉhakushanlapi yarpur kawsanqallapa. Chaynuqami kriyiq
masinchikkunata chay chiqap kaqwan animachir ima, Amitunchikta
ĉhiqniqkunamatapis imanupis intrachiyanqa amana ĉhiqninanllapapaq pay-
taqa.
10 Chaqa kusala achka runakunami rikarimushallapa chay chiqap
kaqpaq mana allinta rimaqkunaqa. Piru allita yarpuyllapa: Chay
chiqap kaqpaqqami masqa mana allinta rimanllapa Israel runaku-
napa siñal kustumrinkunalapi yarpur kawsaqkuna. Chaymi ashwan
yanqa mana intrakaypaq imakunalapaq rimar wakinkunataqa in-
gañanllapa. 11 Chayraykumi tukuy chaykunataqa chay chiqap kaqku-
nalata yaĉhachikur uyarachiypaqllapa. Chaqa chay runakunaqami
paykunalapaq imantapis tantakuyta yarpur mana yaĉhachikuypaq kaqta
yaĉhachikur, uk wasikunamanta kaqta tantar ima limpu ingañashallapa.
12 Chaypaqmi chay Creta pwiblumanta uk kusala yaĉhaq runa unaylla
chay wakinninkunapaq kaynu nisha kayaq:
“Kay Creta pwiblumanta runakunaqami,
maydiyapis kusalata llullakuq, utiq bistya yupay kusala malu,
mana tiqllaq mikuq, chaynulla kusala qilla ima kanqallapa” nir.
13 Chaynu nirqami, chiqapta rimaran. Chayraykumi anyaqnulla
willayllapa paykunapis Amitunchikpi allitana kriyir kawsananllapa-
paq. 14 Chaynuqami, paykunaqa chay yanqa illaqmanta yarpushan
kwintukunata Israel runakuna yaĉhachitinllapapis mana kasuyanqal-
lapanachu. Chaynuqapismi chay chiqap kaqmanta chiqanchakasha
kaqkuna imata ruranapaq nitinpis manana ingañakanqallapanachu.
15 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kusa shumaq allinkunalata Ami-
tunchikwan kawsaqkunapaqqami, tukuy imapis kusa allinla. Piru chay
kusala mana allinkunata rurar kawsaq, chaynulla Amitunchikpi mana
kriyiqkunapaqqami mana imapis allinkunaqa kanchu. Chaymi ashwan
yarpuyninmapis kusala mana allin katin, kusala mana allinkunalata
rurar kawsanllapa. 16 Chaynu kawsarmapismi paykunaqa Dyusta
kasuni ninllapa. Piru kusa millanaypaqta rurar uchakushanwan,
kusala mana intrakaq ima kashanwanmi intrachimanchikllapa Dyus-
taqa mana chiqapta kasunllapachu nir. Chaynu karmi paykunaqa mana
yaĉhanllapachu allinta ruraytaqa.

2

Allin kaqlatami yaĉhachikushunllapa

1 Kriyiq masiy Tito, tukuy imata yaĉhachikurqami, imanutaq Jesucristo
kusala shumaq allinlata yaĉhachikunaykipaq nishannulla yaĉhachikunki.
2 Chaymi chay kriyiq runa ruku kaqkunata willay paykunaqa imatapis
chiqap kaqlata ruraq, kusala rispitakasha, imapipis allin kaqlapi yarpuq
kananllapapaq. Chaynullami willankipis kusa llakipakuq kar imata ru-
rar qischakar imamapis kusalata shachinakuyta yaĉhaqkuna, chaynulla
chay chiqap kaqpi allita kriyiqkuna ima kananllapapaq. 3 Chaynullami
chay ruku kaq warmikunapis, Dyusta kasur kusa allinlata imatapis
ruraqkunami kanqallapa. Chaynu karnami, manana ukninkunapa
washanta rimar uchachakuq, chaynulla maĉhaq imalamapischu kan-
qallapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar, ukninkunatapis chaynu
shumaqta kawsananllapapaq intrachiq ima kanqallapa. 4 Chaymi ash-
wan chay shipash kaq warmikunamataqa, yaĉhachiyanqallapa runan-
paq, chaynulla wamrankunapaqmapis kusata llakiq ima kananllapa-
paq. 5 Chaynullami intrachiyanqallapapis tantyakar, imatapis allinlata
rurar, ama uchakunanllapapaq ima. Chaynulla intrachiyanqapis was-
inpi kaqkunata allita rikaq, kusala llakipakuq, runanta kasuq ima
kananllapapaq. Chaynu intrachitinllapa, kusa allinlata rurar kawsatin-
llapaqami, chay kriyishanchikpaqqa mayqanpis manana kusa mana
allinkunataqa rimayanqallapachu.

6 Chaynullami nishaykipis: Chay musu kaqkunatapis kusalata
animachiy, tantyakar imatapis allinlatana rurar kawsananllapapaq.
7 Chaymi ashwan paykunataqa qam imanutaq allinlata rurar
kawsayanki, chaynulla rikachiy paykunapis qam yupaylla allinlatana
rurananllapapaq. Piru chaynu yaĉhachirqami, imapipis chay chiqap
kaqlapi yarpur ima karanlata rimar intrachinki paykunataqa. 8 Chaynu
kusa shumaqlata ima rimar yaĉhachitkiqa, manami mayqanpis
ukmantaqa yarpunqachu. Ashwanmi chay wakin kuntranchik
kaqkunamaqa, kusalata pinqakunqallapa. Chaymi ashwan manana
ima mana allinmatapis rimanqallapanachu nuqanchikkunapaqqa.

9 Chaynullami chay sirbikuqkunatapis kusa allita willar animachinki,
chay mantakuqninkuna imata rurananpaq nitinpis kasur ruranan-
paq. Chaynullami willankipis mantaqnin imata nitinpis uyarala kar
ama imatapis ninanpaqchu. Chaynuqami ashwan chay mantaqnin-
taqa kusalata aligriyachiyanqa. 10 Chaynullami chay sirbikuqqa ama
imalapimapis ingañar ima suwanqachu mantaqnintaqa. Ashwanmi
imatapis kusa karanlata ruraq ima kanqa. Chayna tukuy rikaqkunaqa
washamaqninchik Tayta Dyuspi kriyiqkunaqami imatapis karanlata ru-
ran nir, paykunapis shunqunllapapi Dyusninchikpi kriyiyta yarpunan-
llapapaq.

11 Chaqa Taytanchik Dyusqami kusalata llakipamarninchikllapa
tukuylata washamanallapapaq niran. Chaymi ashwan Jesucristuta
kaĉhamuran washamanallapapaqqa. 12 Piru pay llakipamashanchiknu
kawsanapaqqami tukuyla mana allin kaqkunata, chaynulla tukuy
imata munapakuykunataqami manana rurashaqnachu nir, itakuytana
ministinchikllapa. Chaymi ashwan kanan kawsayarllaqa imatapis
tantyakar rurar, chaynulla shumaqlata kawsar Amitunchikpi
kriyirlla kawsaypaq. 13 Chaynu kusa shumaq allinlata kawsar
yarakuyashallapami, kusa llipyala pudirniyjun washamaqninchik
Amitunchik Jesucristo Dyusllami, shamur apar pullakumashunllapa,

imanutaq arnimashanchikllapa karan chaynulla. 14 Chaqa
Jesucristuqami nuqanchikkunapaq paylla wanur pagrakur tukuy mana
allin kaqkunamanta chiqanchar Dyuswan pullachamaranchikllapa.
Chaynuqami, ruraran paypa allinla kaqninkunana kar, maydiyapis
allinlata rurarna kawsanallapapaq.
15 Tukuy imanu yaĉhachikunaykipaq nishushaynullami yaĉhachikunki.
Chaymi kusalata animachinki mas kriyinanllapapaq. Piru mayqan
mana kasushuqkunataqami, Jesucristupa shutinlapi anyaqnulla willar
intrachinki. Chaqa chaynu paypa pudirninwan yaĉhachikutkimi mana
mayqanpis disprisyashuyta puytinqallapachu.

3

Kriyiqkunaqami kaynu kawsanqallapa

1 Chaynullami, wakin kriyiq masinchikkunataqa yarpuchinki
gubyirnunllapata, chaynulla pwiblunllapapi karguyjunkunamatapis
kasunanllapapaq. Chaymi yarpuchinkipis imata rurarpis allinlata
rurananlapaqna kananllapapaq. 2 Amami mayqanpaqpis ima
mana allintaqa rimanqalamapischu. Amami das ukkunawan
willanakunqallapa imachu. Ukkunapaqmi llakinqa. Chaynullami
mayqantapis amami kusa kani ima nirchu, shumaqlata tukuyta
rikanqallapa.
3 Chaqa unayqami nuqanchikkunapis kusala mana allin, mana
intrakaq ima kaq kanchikllapa. Chaynu karmi munashanchikllapata
rurar ima, Dyusmatapis mana kasuqchu kanchikllapa. Chaymi ashwan
Dyusmanta wakaqllapi kashanchikllaparayku, tukuy ima mana
allin kaqkunata sirbirna kawsaq kanchikllapa. Chaynulla ukkunata
kusa mana allinta rurar, inbidyar, ukninchikllapa ukninchikllapa
kusalata ĉhiqninakur ima kawsaq kanchikllapa. 4 Piru chaynu
kawsayashallapamapismi, washamaqninchikllapa Tayta Dyusqa,
tukuyta kusalata munamanchikllapa nir washamaranchikllapa.
5 Chaynami ashwan allita intrakayta puytinchik, pay kusalata
llakipamarninchiklami washamashanchikllapa, mana nuqanchikkuna
imata allinta rurashanchikraykuchu nir. Chaynuqami tukuy
mana allin kaqkunamanta paqar, mushuqmanta nasishapaq
imana tikramaranchikllapa Santu Ispiritunta qumarninchikllapaqa.
6 Chaqa Taytanchik Dyusqami washamaqninchik Jesucristurayku,
Santu Ispiritunta qur kusalata yanapamaranchikllapa. 7 Chaynu
dibaldila yanapamarninchikllapami mana uchayjun wamranpaqna
riqsimaranchikllapa. Chaymi ashwan kananqa kusalata kunfyakar
yarakuyanchikllapana, Jesucristo arnimashanchikllapata aypar tukuy
tyimpupaqna kawsanallapapaq.
8 Chaymi nishaykipis: Tukuy kay nishushayllapakunaqami kusala
chiqap, mana yanqa llulla imachu. Chayraykumi kananqa kusalata
qamta rugashuni, mana shaykuq chay wakin kriyiq masinchikkunata
chayllapaq yaĉhachinaykipaq. Chaynami chay uyakuqkunaqa Tayta
Dyuspi kriyirna maydiyapis kusa shumaqlatana rurar kawsananlla-
papaq. Chaqa tukuy kay nishushaykunaqami, tukuylapaq kusala
shumaq, allin ima kar yanapamanchikllapa. 9 Piru amami yan-
qalla ima mana sirbiq yaĉhachikuykunapaqqa willanakunkillapachu.
Chaynulla amami wakinkuna yupay unay rukuyllapakunaqa ima

ayllumantami karan nir, chaynulla Moisés mantakushankunalapaq
yarpur imaqa willanakunkillapachu. Chaqa chaykunalapaq yarpur
willanakuqkunaqa piñachikurla kawsanllapa. Chaymi tukuy chaykunaqa nuqanchikkunataqa mana imapipis yanapamanchikllapachu.
10 Chaymi mayqanpis chay kriyiqkunallamanta chaynu ukmanta ukmanta yarpur yaĉhachikur chiqanchashunatinllapaqa qayachimur uk
kuti, manaqa ishkay kuti willankillapa amana chaynu tukunanpaq.
Piru chaynu willatkillapa mana kasushutinllapaqa, chay pullaykillapamantaqa chiqanchankillapana. 11 Chaqa allita yaĉhashaykillapanu,
chaynu ruraq runakunaqami uchakusha kar kusa kuchi tikrakashanrayku chaynuqa chiqanchanakuymatapis munayan. Chaymi ashwan
paykunalla tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqallapa.

Pablumi Tito imata ruranapaq willaran

12 Chaymi kananqa kriyiq masiy Tito rugashayki: Chay
ukninchikkuna Artemasta, manaqa Tiquicuta qamman kaĉhamutiyqa,
imanullapis qamqa rinki chay Nicópolis pwibluman. Chayna chaypi
nuqata rikamanaykipaq. Chaqa nuqaqami chay qasay tyimputaqa
chaypi pasayta yarpusha kani. 13 Chaymi kusalata rugashaykipis, kriyiq
masinchik abugadu Zenasta, chaynulla chay ukninchik Apolosta tukuy
ima ministishanpipis yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa tukuy
mayta riyashanllapapipis mana imanpis faltatinchu rir ĉhananllapapaq
chay may riyashanmanqa.
14 Chaynullami chay wakin kriyiq masinchikkunapis allin kaqkunalatana rurayta yaĉhakur, ukninllapakuna imata ministitinllapapis yanapar
imana kawsayta yaĉhakunanllapapaq. Chaynuqami kusa ministikasha
runakunana kanqallapa.

Pablumi tukukananta saludakun

15 Kaypi pullay kaq kriyiq masinchikkunami qamkunapaq saluduta
kaĉhamun. Chayraykumi chaypi kaq kriyiq masinchikkuna nuqakunapaq kusalata llakiqkunata saludapamanki. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Filemón
Pablumi kartanta kaĉhan Filemonman

Apustul Pablumi kay kartata iskribiran kriyiq masin Filemonpaq. Filemonqa Colosas pwiblupi taran. Chay tyimpumi kusa imayjun runakuna rantiyaq sirbikuqkunata, tukuy tyimpu sirbinanpaq. Chaynullami Filemonpis Onesimuta rantisha karan, sirbiqnin kananpaq. Chaymantami patrunnin Filemonmanta alsakasha karan. Chaymantaqami karsilpi apustul Pabluwan tarinakuran. Chaypimi apustul Pabluqa, Jesucristupaq intrachitin, Onesimuqa kriyiran. Chaymi shumaqta willar ima, Pablo Onesimuta kaynu niran: "Alsakasha katkimapis, patrunniki Filemón shumaqta qashan rikashunanpaq, kay kartata apar rir ĉhay payman" nir. Chaynu nitinmi Onesimuqa tikrakaran Filemonman.

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Jesucristupi kriyishayrayku kananqa prisu kani. Chaymi kusala munashay kriyiq masiy Filemón, kay kartata iskribishuni. Ukninchik Timoteupismi saludashun. Chaqa qampismi nuqakuna yupaylla Jesucristullapaq yaĉhachikunki. 2 Chaynullami kaymanta-pacha saluduta kaĉhamuni chay tukuyla kriyiq masinchikkuna wasikipi tantakaq kaqkunapaqpis. Chaynulla saludanipismi ukninchik warmisita Apiata, chaynulla Arquiputa ima. Chaqa chay ukninchik Arquipumi nuqanchik yupaylla kusalata qischakar ima Jesucristupaqqa yaĉhachikuran. 3 Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi payji nir ima Filemonpaq mañakun

4 Kriyiq masiy Filemón, imuraspis qampaq yarpurqami kusalata payji nir ima Taytanchik Dyusman mañakuni. 5 Chaqa yaĉhashami kani, qamqashi Amitunchik Jesucristupi kusalata kriyishaykirayku tukuyla kriyiqkunataqa kusalata llakipanki ima nir. 6 Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni imanutaq qam allita kriyishaykinulla wakinkunata yaĉhachitki allitana kriyinanllapapaq. Chaynuqami kusala mastana intrakayanki kanqa imanutaq Jesucristuqa kusalata yanapamanchikllapa nir. 7 Piru kananqami kusalata animachir aligriyachimashayki. Chaqa yaĉhashami kani kriyiq masinchikkunata kusalata llakipar ima aligriyachishayki nir.

Pablumi Filemonta rugan Onesimuta shumaqta rikananpaq

8 Piru chaynu kusala allinta rurayatkimapismi, Jesucristupa sirbiqnin kashayraykuqa, mantashuyta puytiyman imatami ruranaykipaq nirmapis. 9 Piru Jesucristupi kriyiq kar llakinakushanchikraykumi, imata ruranaykipaqpis kusala allinta yarpuchiman rugashunaypaq. Chaqa nuqa Pablumi rukuna kani. Chaynu karmapis, Jesucristupaq yaĉhachikushayrayku kananqa prisu karmapis Onesimupaq rugashuni. 10 Chaqa chay sirbiqniki Onesimutami kaypi prisu kar Jesucristupaq yaĉhachitiy kriyiran. Chaymi payqa kananqa nuqapaqa wamray yupayna.

11 Chaqa chay sirbishuqniki Onesimuqami ima mana allinta
rurashanrayku unayllaqa kusala mana allinta yarpuchishuran.
Piru kananqami Jesucristupi kriyishanrayku kusala allintana
yarpuchimashun qamta chaynulla nuqamatapis. 12 Chaqa paypaqqami
nuqapa kwirpuyllapaq yupay kusalata llakini. Piru chaynu
katinmapismi qashan qamman kaĉhamuni. Chaymi pay ĉhamutinqa
nuqata samachimaq yupaylla samachipamanki. 13 Yaĉhashaykinu,
Jesucristuraykumi kaypi prisu kani. Chaymi kusala allinĉhi
kananta payqa kaypi kidar lugarniki ima ministiyashaypipis
yanapamananpaq. 14 Piru manaraq qamwan parlasha karmi, mana
munaraychu pay kaypi kidanantaqa. Chaqa qammaqami mana
nuqa munashayraykuchu kusalata yanapamanki. Ashwanmi qam
munashaykinulla yanapamankimapis. 15 Chaymi allita yarpuy.
Chay ukninchik Onesimuqaĉhi qammantaqa uk tyimpuqa alsakar
riran, ashwan kanan-shuypaqa tukuy tyimpupaqna qamwan kar
yanapashunanpaq ima. 16 Piru kananqami manana unay yupay yanqa
sirbikuqniki yupaynachu kayanqa. Ashwanmi kusala munashayki
ukniki imana kar yanapashuyanqa. Chaymi nishayki: Paypaqqami
nuqamaqa kusalata llakikuni. Chaymi ashwan qammaqa unay yanqa
sirbishuqniki kasha katinmapis kananqa Amitunchik Jesucristupi
kriyishanraykuna nuqamantaqa kusala masta llakipankiman.
17 Chayraykumi nishaykipis: Nuqata kusala kriyiq masikipaq riqsi-
mayarqa, paytapis nuqata yupaylla kusala shumaqta rikapamanki
nir. 18 Chaynulla nishaykipis: Chay ukninchik ima mana allinta
rurashanrayku imallapi dibishuyatinqa nuqata kubramay. 19 Chaynu
nir imami nuqalla iskribir kay kartaypi willashuni, paypaqqa nuqa
pagrashayki nir. Piru allita yarpushaqami nuqarayku Jesucristupi
kriyir washakashaykiraykuqa, chay ukninchik Onesimupaq pagrashu-
naymantaqa ashwan qam masta dibimayanki. 20 Chaynumi kriyiq
masiy, ashwanmi chay kriyiq masinchik Onesimuta shumaqta rikar ima
kusalata aligriyachimay, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykirayku.
21 Chaynu nir imami iskribishuni kriyiq masiy Filemón. Chaqa
nuqaqami kusalata kunfyakani, chay rugashushaymanmatapis masta
rurayanki kanqa nir. 22 Chaymi ashwan rugashunipis uk kwartuta
rikapamanaykipaq maydiya shamur samanaypaq. Chaqa nuqaqami
yarakuyani, qamkuna, Taytanchik Dyusta mañatkillapaqa, kay prisu
kashaymanta pay yanapar lluqshichimatin, shamur watukushunaylla-
papaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

23 Kriyiq masiykuna, saludutami kaĉhamun kriyiq masinchik
Epafras. Chaqa paypismi nuqawan pulla kaypi prisu, Jesucristupaq
yaĉhachikushanrayku. 24 Chaynullapismi saluduta kaĉhamun pullay
kar Jesucristupaq yaĉhachikuq masiykuna, Marcos, Aristarco, Demas,
chaynulla ukninchik Lucaspis.
25 Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar
tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Hebreos
Jesucristupi kriyiq Hebreo runakunaman karta

Manami yaĉhanchikchu mayqanmi kay librutaqa iskribiran nirmapis. Chaqa kay librupiqa manari rimanchu. Piru chaynu katinmapis wakinkunaqa Bernabimi iskribisha kanqa nir yarpunllapa (Hechos 4.36; 13.1-5). Nataq wakinkunaqa yarpunllapa Apolos iskribisha kanqa nir. (Hechos 18.24-25; 1 Corintios 1.12; 3.4-8; 3.22-23). Wakinkunaqami yarpunllapa uk runa iskribisha kanqa nir. Piru mayqan karmapismi kay librutaqa iskribiran uk Israel runa, Jesucristupi kriyiq Israel masinkunapaq (Hebreo rimaq masinkunapaq).

Kay librupimi intrachimanchik imanumi Jesucristuqa kusala mas pudirniyjun angelninkunamanta, (1.4–2.18), Moisesmanta (3.1–4.13), chaynulla kurakunamantapis (4.14–5.10; 7.1-28). Chaynullami intrachimanchikpis payqa kusala mas mantakuq nir. Chaynumi kay libruqa intrachimanchik imanumi Tayta Dyusqa mushuq tratuta ruraran runakunata washananpaq nir (8.1-13). Chaynullami intrachimanchikpis uchanchikpaq animalkunata apar altarpi rupachinamantaqa, ashwan Jesucristupi kriyisha uchanchikkunamanta pirdunamanchik nir. (9.1–10.18).

Intrachimanchikpismi Jesucristupi kriyirllana imuraspis kawsanallapapaq (5.11–6.20; 10.19-39). Chaynumi kay librupiqa intrachimanchikllapa imanu qischakarmapis kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir. (11.1–12.29). Chaynullami kusa mas shumaq imakunata intrachimanchikpis (13.1-25).

Dyusmi kananqa Wamran Jesucristuwan intrachimashanchik

1 Unay tyimpukunaqami, Tayta Dyusqa rukunchikkunata kusa
achka shumaq imakunawan kutir kutir intrachiran. Chaynuqami
paypa rimaqninkuna intrachikuranllapa. 2 Ashwan kanan
tyimpukunaqami, Dyusninchikqa imatapis intrachimanchikllapa
Wamran Jesucristuwanna. Chaqa Dyus nitinmi payqa tukuy
ima rikayashanchikkunatapis ruraran. Chaynullami tukuy
imatapis payna rikananpaq Dyusqa qusha. 3 Chaymi paylla
Dyus kar, intrachimanchikllapa Taytan Dyus kusa allin kar
shumaqta llipyarayashanpaqmapis, Dyusta michka mana rikasha
kashallapamapis. Chaynulla kusa puytiq rimayninwanmi tukuy
imatapis rikar kuytan. Chaymi uchanchikkunamantapis pirdunar
shumaqchamaranchikllapa. Chaymantami syilupi Dyusninchik tar
mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina tasha.

Dyuspa Wamran Jesucristuqami angelkunamantaqa tukuy imapi mas

4 Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa mas mantakuq, mas
yaĉhaq karan syilumanta kaq angelkunamantaqa. 5 Chaqa Dyusqami,
mana mayqan angeltapis kaynu niranchu:
“Qammi Wamray kanki.
Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani” nirqa.
Chaynulla manami mayqan angelpaqpis kaynu niranchu:
“Nuqami paypaqa taytan kashaq.
Nataq payqa nuqapa wamray kanqa” nirqa.

6 Piru qashan uk iskribikashapiqa, uklayla Wamranta kay pachaman
kaĉhamushanpaq, kaynu nin:
“Dyuspa tukuy angelnin kaqkunaqa, payta aduranqallapa” nir.
7 Nataq angelkunapaq-shuypaqa, kaynu nin:
“Angelkunaqami wayra yupayla,
nina ratakuq yupayla karmapis, sirbimaqniykuna kanqallapa” nir.
*
8 Wamranpaq-shuypaqa, kaynu nin:
“Dyuslla katkimi, tukuy tyimpupaq mantakunaykiqa kanqa.
Chaqa qamqa imatapis karanta rikarmi mantakunki”.
9 “Qammi allin ruraykunata munanki. Nataq chay mana allin ruraykunataqami ĉhiqninki.
Chayraykumi nuqa Dyusniki kar akrashur,
kusa masta aligriyachishusha kani tukuy wakinnikikunamantaqa” nir.
10 Kaynumi ninpis Jesucristupaqqa:
“Qammi Amituy, pachata ima kaqnintinta rurarayki.
Qamllami makikiwan syilutapis rurarayki.
11 Chay rurashaykikunami maydiyaqa tukukanqa. Piru qamqami tukuy tyimpu, mana chinqankichu.
Tukuy chaykunaqami raĉhpa makwayar llikikan chaynu tukukanqa.
12 Qammi dublanki, imanutaq raĉhpata dublanllapa chaynu.
Chaynulla kambyankipismi imanutaq raĉhpawan mudakunllapa chaynu.
Piru qamqami, qamlla kanki.
Manami bidaykiqa maydiyapis tukukanqachu” nir.
13 Dyusmi mana mayqannin angeltapis kaynuqa niranchu:
“Tay allilaw qichqaypi,
nuqa chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuramutiy binsinaykikaman” nirqa.
14 Chaqa tukuyla angelkunaqami wayra yupayla karmapis, Dyusta sirbinllapa. Chaymi sirbiqninllapa katin, Dyusqa kaĉhamun washakanaqkunataqa mayqantapis yanapananpaq.

2

Washamaqninchiktami allita kasuypaq

1 Chayraykumi tukuy willamashanchikllapata allita uyakur kasuypaqllapa, Dyusninchikpa nanninmanta amana wakaq tukunallapapaq.
2 Unay tyimpumi Dyusqa angelninkunata willaran yaĉhachikutinllapa, pay mantakushannullata kasur, karanlata ruranllapapaq. Chaymi chay yaĉhachikushanllapakunata mana kasur uchakuqkunataqa, chay mantakuy * nishannulla kastigaqllapapis. 3 Nataq kanan tyimpukuna chaynu katinqa, ¿imanunari washakashunllapa, chay kusala shumaq washamaqninchik Jesucristuta mana kasurmaqa? Chaqa Amitunchik Jesucristuri puntata wakinkunata intrachiran kay washakayanchik

* **1:7** Angelkuna wayra yupayla nirqami niyanchik dasla maytapis puriq kashanpaq. Chaynulla nina ratakuq yupayla nirqami niyanchik, ninamaqa takshala karmapis dasla rupachikuyta puytin chaynu kashanpaq. * **2:2** Chay mantakuy nirqami, rimayanchik unay Moisés mantakushankunalapaq. Rikashun Hechos 7.53, Gálatas 3.19.

chaypaqqa. Chaymantaraqmi chay uyakuqkuna nuqanchikkunata willar intrachimaranchikllapa. 4 Chaynulla chay uyakuqkunataqa, Dyus munashannulla Santu Ispiritu yanapatin kusa dispantakaypaqkunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata ima ruraran. Chayna chay rurashanllapakunapaq, Tayta Dyusmi rurachisha nir kriyirqa, yaĉhanchikllapa Jesucristupis chiqapta washamanchikllapa nir.

Jesucristumi pachaman shamur runakuna yupay tikrakaran

5 Dyusqami maydiya shamuq mushuq pachapaq parlayanchik chaykunataqa, manami angelkunatachu qusha rikananllapapaqqa. 6 Ashwanmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

"¿Imataq runaqa paypaq yarpunaykipaqqa?
¿Imataq kawsaq runaqa llakipanaykipaqqa?
7 Ashwan rurarmaqami, angelkunamanta uk ratulapaq ikikaqnin yupay kananpaq rurarayki.
Piru chaynu katinmapis, kusala shumaq imana kananpaq tikrarayki.
8 Chaymi tukuy imatapis, payna ĉhakinpi ĉhurakuq yupay rikananpaq qurayki" nir.

Chaynu katinqa tukuy imata ĉhakinpi ĉhuraq yupay tukuy imata rikananpaq nirqami, Dyusqa mana tukuy imakunatapis chaynulaqa dijaranchu. Piru chaynu katinmapismi, runataqa manaraq rikayanchikchu tukuy imata rikaqtaqa. 9 Chaqa yaĉhashanchiknumi, uk tyimpuqa Jesusqa runakuna yupay tikrakatin, Dyusqa uk ratulapaq angelkunapa ikillan kaqninta yupay rikaran. Chaqa Dyus munamarninchikmi paytaqa dijatin, chay uraqa kusata qischakar tukuypaq wanuran. Chaynu karmi kusata alabakar, kusa shumaqtana kurunakusha.

10 Tukuy imakunami kan Dyuspaqqa. Chaqa payraykumi tukuy imapis kan. Chaymi payqa, tukuy wamrankuna chay kusa shumaq mantakunan Luryanpi kananta munaran. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kay pachaman kaĉhamuran, tukuy runakunapa uchanllapapaq wanunanpaq. Chaymi Jesucristuqa, Dyus munashannullata rurar kusata qischakar kumpliran, tukuy washakasha kananllapapaq. 11 Chaqa tukuylari uk taytalamanta kanchikllapa, washakuq chay, chaynulla paypa kaqkunapis. Chaynu kashallapami Dyuspa Wamran Jesusqa, mana pinqakunchu kriyiq masiykuna kankillapa nimayninchikllapataqa. 12 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqa Jesucristo kaynu nin:

"Qampaqmi parlashaq kriyiq masiykunata.
Chaynulla tantakashakunapa ĉhaypinllapapipis alabar takichishayki" nir.
13 Chaynullami ninpis:
"Paypimi nuqaqa kunfyakashaq" nir.
Qashan uk pachapiqa kaynu nin:
"Kaypimi nuqaqa kani,
Dyus wamraykunata qumashankunawan" nir.

14 Yaĉhashanchiknu uk ayllumanta kaqkunapa wamrankunaqa uk aychalamanta, uk yawarllamanta. Chaynumi Jesucristupis nuqanchikkuna yupay aychayjun, yawarniyjun karan. Chaynu karmi pay wanurqa, binsiran chay wanuchikunanpaq pudirniyjun kaq dyablutaqa. 15 Chaynumi washaran tukuyta, nasishanmanta-pacha

wanunanllapapaq manchakur kawsaqkunataqa. 16 Chaqa chiqaptami
Jesucristuqa mana angelkunata washaqchu shamuran. Ashwanmi
Abrahampa ayllunmanta kaqkunata washaq shamuran. 17 Chaynu
karmi Jesucristuqa tukuy imapi nuqanchikkunanu karan. Piru Tayta
Dyusta kusa allita kasuq karmi, nuqanchikkunata munamarninchik
Dyuspa naypanman qimikaran kurakunapa mantaqnin yupay.
Chayna kruspi wanushanrayku Tayta Dyusqa uchanchikkunata
pirdunamaranchikllapa. 18 Chaynulla, imanutaq Jesucristuta kusala
saqra imakunapi dyablu rikarichinatinmapis payqa shachinakuran.
Chaymi mayqanpis kanan, pay munashanta rurar qischakar imakunapi
rikariqkunamatapis, yanapayta puytin.

3

Jesucristumi Moisesmantapis mas mantakuqqa

1 Kusa allinla kriyiq masiykuna, Tayta Dyusmi qamkunata
akrashushallapa paypa wamrankuna kanaykillapapaq. Chaymi
nuqanchikkunaqa rimanchikllapa Tayta Dyus, Jesucristuta
kaĉhamuran pay kurakunapa mantaqnin kananpaq nir. Chayrayku
ashwan Jesucristulapina yarpukushunllapa. 2 Chaqa Tayta Dyus
munashankunalata kay pachapi ruranapaq Jesucristuta kaĉhamutinqa,
payqa karanlata ruraran. Chaynullami Moisespis imatapis
karanlata kusa shumaqta ruraran Israelmanta kriyiqkunawanqa.
3 Piru Jesucristutaqami masta Moisesmantaqa kasunapaq allin.
Chaqa imanutaq uk wasi ruraqmataqa wasi rurashanmanta
masta rispitanchik, chaynumi Jesucristutapis masta kasuypaq
Moisesmantaqa. 4 Tukuy wasikunatami mayqan ruratin rurakan. Piru
Tayta Dyusmi tukuy imatapis rurasha. 5 Chaynullami Moisespis Dyusta
sirbiq kar, Israelmanta kriyiqkunawanqa tukuy imatapis karanlata
ruraran. Chaymi uk tistigu yupay intrachimanchik maydiyaqami
Jesucristo shamuyanqa nir. 6 Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar,
kusa allinla karan Dyuspi kriyiqkunawanqa. Chayna nuqanchikkuna
paypi kriyishanchikrayku, paypa wasin yupay kanchikllapa. Chaymi
paymanta mana chiqanchakarchu aligrila kunfyakashunllapa
Amitunchik shamur pullakur apamanallapakaman.

Imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa samanqallapa

7 Chayraykumi Dyuspa Santu Ispiritunqa kaynu nin:
“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,
8 kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,
imanutaq wakinkuna Dyuspa kuntran tikrakar,
ukman mana allinkunata chunllaq lugarpi ruraranllapa chaykuna
yupayqa.
9 Chaypimi michka kwarinta añuta paykunawan kar kusa allin imaku-
nata rurasha katiymapis,
unay rukuykillapakunaqa munashankunata ruraranllapa. ✡
10 Chayraykumi chay tyimpu runakunawanqa piñakuray.
Chaymanta kaynu niray: ‘Shunqunllapapiqami chinqasha yupayna
purinllapa.
Chaynulla chay nishaykunata yaĉhachitiymapis, mana kasumaranlla-
pachu’.

✡ **3:9** Sal 95.7-11; Nm 14.1-12, 20-23

11 Chaymi, piñakurqa kaynu nir juraray:
‘Manami yaykunqallapachu samananllapapaq arnishay pachamanqa’ nir”.
12 Kriyiq masiykuna, kuytakarllapami, ama shunquykillapata ankuchankillapachu. Chayna chiqap kawsaq Dyusmantaqa ama chiqanchakanaykillapapaqchu. 13 Ashwanmi uknikillapa uknikillapa waran waran animachinakunkillapa. Chay iskribikashakunapi kanan niyan chaykunata allita intrakarllapaqami, qamkunaqa mana dasqa ingañakankillapachu. Imanupiqaĉhi ingañakar shunquykillapata ankuchar, Dyuspaqqa mana allinta rurayankillapa kanqa. 14 Chaqa Jesucristo pullakumanapaqqami, imanutaq chayraq kriyiq qallarir allita paypi kriyiranchik chaynulla, maydiya tukukanan tyimpu ĉhamunankamanpis allita kriyiypaq. 15 Chaqa chaynupaqmi iskribikashakunapi kaynu nin:
“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,
kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,
imanutaq chay mana allinkunata ruraranllapa chaykuna yupayqa” nir.
16 Yaĉhashanchikllapanumi, Moisés Egiptumanta runakunata lluqshichimuran. Chaymi chay lluqshichimushanllapa chaykunaqa, Amitunchik nishankunata uyakusha karmapis mana kasuranllapachu. 17 Chaynulla chay chunllaq lugarkunapimi, kwarinta añuta mana kasukur imami uchakur tayarmapis wanuranllapa. Chaynu uchakushanllapapaqmi Dyusninchikqa piñakuran. 18 Chaymi payqa jurar niranpis, mana kasukushanllaparaykushi paykunaqa, samachinanpaq arnishan pachamanqa mana yaykuyanqallapachu nir. 19 Chiqaptaqami paykunaqa, Amitunchikwan mana pulla shumaq kaytaqa puytiranllapachu. Chaqa manari kasukushachu karanllapa.

4

1 Dyusmi nuqanchikkunatapis pay kayashanman yaykur pullan samanapaq arnimanchikllaparaq. Chayrayku kusata kuytakaypaqllapa. Kuytawkish imanupi qamkunamanta ukllaqa mana pullanqa katkillapachu. 2 Chaqa nuqanchikkunamatapismi willamashanchikllapa imanumi washakayashunllapa nir, imanutaq paykunata willaranllapa chaynulla. Piru paykunataqa michka uyakusha katinllapamapis, manami sirbiranllapachu. Chaqa manari kriyiranllapachu chay washakananllapapaq willashanllapapiqa. 3 Piru nuqanchikkunaqami, kriyishanchikllaparayku Dyus samachimanallapapaq arnimashanchikllapa karan, chaymanqa yaykunchikllapa. Nataq Dyusqami chay unay mana kasukuqkunapaqqa kaynu niran:
“Piñakurqa kaynu nir juraray:
Manami yaykunqallapachu samananllapapaq arnishay pachamanqa” nir.
Piru Dyusqami samashana karan, tukuy imakunata rurar tukchishana kar. 4 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, uk pachapiqa chay syiti diya kaqpaqqa kaynu nin:
“Dyusmi tukuy imata rurashana karqa, chay syiti diya kaqpiqa samaran” nir.
5 Qashanmi chay iskribikashakunapiqa uk pachapi kaynu nin:
“Manami yaykunqallapachu samananllapapaq arnishay pachamanqa” nir.

6 Piru faltanllaparaqmi wakinkunaqa chay samananllapapaq
pachaman yaykunanpaqqa. Chaqa chay mana kasukushanlla-
paraykumi, mana yaykuranllapachu chay washakananllapapaq
puntata uyakusha chaykunaqa. 7 Chayraykumi Dyusqa qashan akrasha
uk diyata. Chayqami “Kanan diya”. Chaytaqami willamashanchikllapa
unay may tyimpumantaraq. Piru Davidqami unay iskribikashakuna
nishannulla kaynu niran:
“Kanan diya qamkuna, Dyus nishanta uyakurqa,
kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu” nir.
8 Nishaykillapa: Josué, Israel runakunata chay samana pachaman
yaykuchir samachishana katinqa, Dyusqami manana rimanantachu uk
samana diyapaqqa. 9 Chaynu katinqa, kanraq-ari uk samanapaq diyaqa,
Dyuspa wamran kaqkunapaqqa. 10 Chaqa mayqanpis Dyus samachi-
nanpaq chay arnishan pachaman yaykuqqa, unay rurayashankunata
dijaq yupayna saman, imanutaq Dyus tukuy imata rurarqa sama-
ran chaynulla. 11 Chayraykumi shachinakur chay shumaq samana
pachaman yaykunapaq yarpushunllapa. Chayna ama mayqanpis chay
mana kasukuq yupayqa kanallapapaq.
12 Chaqa Dyuspa rimayninqami chiqapta kawsaq kar riman. Chaymi
imanutaq uk ispadamaqa kada ladunman filuyjun kar das kuchukun,
chaynumi Dyuspa rimayninpis das allita intrachikun. Chayna runaku-
napa yarpuyninman, shunqunman, tullunman, ñutqunkunaman imapis
dasla ratakun. Chaynu karmi runakuna yarpuyashanta, ruranayashan-
matapis tantar yaĉhan. 13 Tukuy ima rurakashakunaqami, Dyus-
paqqa shutillapi kanqa. Chaymi tukuy imapis paymantaqa mana
pakapllaqa kanqachu. Chaqa tukuymi naypanpi kashallapa, rikar
yaĉhamanchikllapa.

*Jesucristumi qischakashanrayku Dyusman mañakur imapipis yanapa-
manchik*

14 Jesucristumi Dyuspa Wamranqa. Paymi kurakunapa
mantaqnin karna, Dyusman imapipis mañakur yanapamanallapapaq
syilumanqa risha. Chayrayku pay tukuy nimashanchikkunapi
allita kriyishanchikkunamantaqa, ama chiqanchakashunllapachu.
15 Chaqa Dyuspaq kusa shumaqta yaĉhachimarninchik payman
mañakuq kuraqami, imanula kashamapis llakipamayninchikta puytin.
Chaynulla nuqanchikkunata yupay uchakuchinaranllapa ima. Piru
payqami mana imalapipis uchakuranchu. 16 Chaymi pay kurakunapa
mantakuqnin kar nuqanchikkunapaq mañakutinqa, kusalata
kunfyakar llakipakuq Tayta Dyusman qimikar mañakushunllapa.
Chayna nuqanchikkunata munar llakipamarninchik, tukuy
ministishanchikkunapipis yanapamanallapapaq.

5

1 Tukuy kurakunapa mantaqninkunataqami, runakunamanta akran-
llapa. Chayna Dyusman pay qimikar runakunapaq mañakunanpaq,
chaynulla ufrindanta ĉhurananpaq, runakuna uchanpaq nir animalku-
nata apashanta wanuchinanpaq ima. 2 Chaqa kurakunataqami,
uchayjun runakunamanta akranllapa. Chaymi mayqantapis mana
yaĉhaq kaqkunata, mana allinta rurashanrayku chinqasha yupay kaq-
matapis, llakipayta puytin. 3 Chaynami paypis chaynu kar, Dyuswan

shumaqna kananpaqqa, paypa uchanpaq, chaynulla ukkunapa uchan-
paqmapis, animalkunata wanuchiyanqa. 4 Manami mayqanpis chayku-
nata ruranapaqqa payllaqa akrakanchu. Ashwan Dyusmi chaynu
kananpaqqa akran, imanutaq kura Aaronmataqa chaynu kananpaq
akraran chaynulla.
5 Chaynullami, Jesucristupis mana payllachu kurakunapa mantaqnin
kananpaqqa akrakaran. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akraran.
Chaqa paymi kaynu niran:
“Qammi Wamray kanki.
Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani” nir.
6 Qashanmi iskribikashakunapi uk pachapipis, kaynu niran:
“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,
imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.
7 Piru Jesucristo kay pachapi karllaraqqami, kusa jwirtita rimar, llakir
waqar ima Dyusman mañakuran, wanunanpaq chaymanta washayta
puytin nir. Chaymi payqa Dyus nishanlata ruraq katin, Dyusqa uyar
yanaparan. 8 Jesucristo, Tayta Dyuspa Wamran kar, mana qischakaq
karmapis kay pachaman shamur qischakaran. Chaynu qischakar
imami intrakaran imanumi uk runa, Dyusta kasushanrayku qischakan
nir. 9 Chaynu qischakarmapis Dyus munashankunata tantar rurashana
karqami, wanuran nuqanchikkunata washamanallapapaq. Chayna
payrayku Dyus nishanta kasuqkunapis, tukuy tyimpupaqna kawsananl-
lapapaq. 10 Chaymi imanutaq unay Melquisedecmaqa Dyuspa kusa shu-
maq kuran kaq, chaynulla kananpaqmi Dyusqa Jesucristutapis akraran.

Kriyishaykillapamantakish chiqanchakatkillapa

11 Chay willashuyashayllapa chaypaqqami, kusa achkaraq kan par-
lanapaqqa. Piru qamkuna mana das intrakaq katkillapami mana
imanupis willashuyllapata puytinichu. 12 Qamkuna kriyishaykil-
lapaqami unayna. Chaymi qamkunana ashwan yaĉhachikuqkunaqa
kankimanllapa. Piru Amitunchikpa shumaq rimaynintaqami, qashan
manyaq willashunanllapata ministinkillapa. Chaqa qamkunaqami
mana yaqqa das intrakaqkunapaq tikrakashaykillapa. Nishaykillapa:
Byiju runakunami tukuyla mikuykunata puytin mikuyta, chaynulla
imakunatapis riqsiyta puytin ima. Piru uk taksha wamrituqami,
lichilata upyan, chaynulla manaraq imalatapis riqsinchu. Chaynumi
ashwan qamkunaqa, chay byiju runakuna yupay kanaykillapaman-
taqa, chay lichita upyaq wamritukuna yupay kankillapa. 13 Chay
nishushayllapanu, mayqanpis lichilata upyaqkunaqami, uk ñuñuq
wamritu yupay. Chaynumi qamkunapis chay wamritukuna mana imat-
apis yaĉhanllapachu chaykuna yupay karllapa, mana yaĉhankillapachu
imami allin, mana allin ruranaykillapapaq nirmapis. 14 Nataq tukuy
mikuykunaqami, byiju kaq runakunapaq. Chaqa paykunaqari ukku-
nata rikar willan imanu tukusha nirmapis. Chaynulla yaĉhanllapa imami
allin, mana allin nirmapis.

6

1 Chayraykumi ashwan byiju runakunana yupay kanallapapaq
yarpushunllapa. Yaĉhashanchikllapana chay punta kashanchiknu
tukuy tyimpupaq wanunapaq chaykunataqa manana ruranapaqchu
nir. Chaynulla Jesucristupaqmi yaĉhakushanchikllapana imanu

imanu paywan kashunllapa nirmapis. Piru chaynu katinmapismi,
ama chaykunalatachu rurashunllapa. Ashwanmi Dyus masta
intrachimanayanchik chaykunatapis, intrakarna kawsashunllapa.
2 Unayqami yaĉhakushanchikllapapis imanumi shutikushun, imanumi
kriyiq masinchikkunapa ananman makinchikta ĉhurashun, imanumi
kawsamuyashunllapa, imanumi maydiyaqa Amitunchik tukuyta
rikar yaĉhamayashunllapa nir ima. Piru amami chaykunalapaqqa
yarpushunllapachu. 3 Ashwanmi unay yaĉhakushanchikkunamantapis,
Dyus masta yaĉhachimayanchikllapa chaykunatapis pay nitin yaĉhakuypaq.

4 Nishaykillapa: Wakinqami tutaparaqllapi yupay karanllapa.
Chaymi Dyusqa intrachiran yarpuyninllapapiqa kusa shumaq
achkillapi yupay kananllapapaq. Chaynulla Dyusmi shumaqta yanapar
Santu Ispirituntapis quran. 5 Dyus nishankunata rurarmi, shumaqta
taranllapapis. Chaynulla Dyuspa pudirninwanmi, maydiyaqa
shumaqtana uk pachapiqa kawsananllapapaq karanllapa. 6 Chaynu
kananllapapaqqami kusala shumaq kasha. Piru chaynu kananpaq
kayarllapamapis, ashwan Jesucristumanta chiqanchakaranllapa.
Chaymi chaynu tukurllapaqa, Dyuspi manana kriyinar, paymanqa
manana qashan tikrakaytaqa puytiranllapanachu. Chayrayku, amami
nuqanchikkunaqa chaynuqa kashunllapachu. Chaqa paykuna chaynu
mana allinkunata rurar imaqa, Dyuspa Wamranmantaqa burlakar
qashan kruspi klabaq yupayna karanllapa. 7 Tukuymi imanutaq
pachamaqa, tamya ishkimutin shuqur chakichin, chay yupay. Chayna
trabajaqkunapaq kusa shumaqta puqutinqami, Dyusqa shumaqta rikar
bindisin. 8 Piru imanupi chay pachapi ayaq qirukuna puqutin, manaqa
kasha ima winatinqa, chay pachaqa mana sirbiyanqachu. Chaymi
Dyusqa mana allinpaqchu rikayanqa. Chaynulla chaykunataqami
rupachikayanqa.

9 Piru chaynu rimarmapis kriyiq masiykuna, nuqakunaqa
kunfyakanillapa qamkunaqa mana chaynuchu kankillapa kanqa
nir. Chaymi manana chaynu karqa, tukuy tyimpupaqna
washakankillapa. 10 Chaqa Dyusqami kusa allinla kar, paypi kriyir
ukkunata munar imanu yanapashaykillapata, imanu kanankaman
rurayashaykillapatapis, manami qunqanqachu. Chaymi chaykunata
rurarqa, kusa allin kaqkunalata rurankillapa. 11 Piru qamkunaqami
uknikillapa uknikillapa chayllata imatapis ruranaykillapata
munani. Chayna chayta rurarllapanaqa yaĉhayankillapana kanqa,
maydiyaqa imata aypayankillapa kanqa chay, chaynulla imanu
washakayankillapa kanqa chayqa, chiqapta kumplikayanqa nir.
12 Manami munanillapachu qilla kanaykillapataqa. Ashwanmi
munanillapa, qamkunapis chay wakin kriyiqkuna kanankaman Dyuspi
kriyir, payrayku shachinakurmapis arnishankunata shumaqta aypar
kawsanllapa, chaynu kanaykillapata.

13 Unaymi Dyus, Abrahamwan uk tratuta rurarqa, payllapaq ju-
raran. Chaqa manari ima ukpis paymanta kusa mas puytiqqa
karanchu. Chaymi mana ukpaqqa juraranchu. 14 Kaynu nirmi ju-
raran: “Nuqami kusata bindisishayki. Chaynulla nuqami qammanta
kaq aylluykita kusata achkachashaq” nir. 15 Chaynu Tayta Dyus,
Abrahamta arnitinqami, payqa mana ukmanta yarpupakur imachu
yarakuran. Chaymantaraqmi Tayta Dyus arnishantaqa, Abrahamqa

rikaran. 16 Nishaykillapa: Runakuna imatapis ruranapaqqami juran-
llapa uk paymanta kusa mas puytiqpa shutinpi. Piru chaynu jurar-
qami, manana qashan qashanqa juranmannapischu. 17 Chaynu katinqa,
Dyusqami allita intrachimanayaranchikllapa, mayqankunami chay
tratuta rurashantaqa aypayanqa nir. Chaqa payqami arnimarninchik
tratu rurashanmantaqa, mana pitilamatapis kambyarchu qumashun.
Chayraykumi payqa payllapaq jurar arnikuran, karanlata imatapis
qumanallapapaq. 18 Chaynumi Dyus chay arnimashanchikmanta,
chaynulla jurashanmantaqa, mana imapis kambyakayta puytinchu.
Chaqa Dyusqami mana llullakuyta puytinchu. Chaymi paymantaqa
imatapis karanta aypayta puytinchik, tukuy paywan kar washakaqku-
naqa. Chaynulla paypimi kunfyakanchik washamaqninchikllapa nir.
19 Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa kusalata
kunfyakanchikllapa imanutaq anklamaqa * barkuta mana dijanchu
maylawta rinanpaqmapis chaynumi pay yanapamashallapa
mana chiqanchakashunllapachu nir. Chaynuqami Dyusta
aduranllapa wasipi, Santu kwartuman yaykunapa punkunpi
rakta raĉhpa warkuraq chaytaqa, pasayta puytinchikna paywan
tarinakunapaqqa. 20 Chaynullami Jesucristuqa Santu kwartuman
yaykuran nuqanchikkunapaq Dyusman mañakunanpaq. Chaqa payqami
tukuy tyimpupaq mantakuq kuranchikllapana kar, Melquisedec
yupayllana karan.

7

Melquisedecqami mas mantakuq kura karan

1 Kay Melquisedecqami, unayqa Salem pachapa mantakuqnin kaq.
Chaynulla payqami unaq syilupi Dyusninchikpa kuran kaq. Paymi,
Abraham chay mantakuq kuntraqninkunawan maqanakur binsisha
tikrakamuyatin, rir tarir bindisiran Abrahamtaqa. 2 Chaymanta Abra-
hamqa dyis partin kaqmanta ukta quran, chay kuntraqninkunata
ganar imankunata aypashanmantaqa. Nishaykillapapis: Chay shuti
Melquisedecqami, rimayninchikpiqa munan niyta “Kusa allita man-
takuq” nir. Nataq Salem-shuypaqa rimayninchikpiqa munan niyta
“Shumaqchakuq” nir. Chaymi paypa pwiblun Salem kashanrayku,
payqa “Shumaq mantakuq” kaqpis. 3 Piru manami yaĉhanchikchu
Melquisedecpaqa mayqanmi karan taytan, mayqanmi maman karan
nirmapis. Chaynulla mana yaĉhanchikchu ima ayllumantami karan,
imanumi nasiran, imanumi wanuran nirmapis. Chaynumapismi payqa,
Dyuspa Wamran yupay tukuy tyimpupaq kurana.
4 Kananqa rikayllapa imanumi Melquisedecqa karan nirmapis.
Paytami unay rukunchik Abrahammapis dyis parti kaqmanta ukta
quran, maqanakuypi wakin mantakuqkunata ganar imankunata
kitashanmanmatapis. 5 Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir mantakusha
karan. Chaymi chay mantakuyqa niq: Runakunaqashi tukuy
iman kaqkunamantaqa, dyis partimanta ukta qukuyanqallapa
nir. Chaynulla niqpis: Levipa ayllunmanta kura kaqkunala

* **6:19** Anklaqami kusala llashaq jyirru manaqa kusala llashaq rumi. Chaymi sirbin yaku ruriman asintar allila aypakutin, barkuta ama wayra wakman kayman sunsunulla purichinanpaq. Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishallapaqa, payqa uk ankla yupay purichimanchik munashanlatana rurar kawsanallapapaq.

aypanqallapa nir. Chaynutaqami, tukuy runakunamanta Abrahampa
ayllunmanta katinllapamapis aypaqllapa. 6 Piru Melquisedec
mana Levipa ayllunmanta kasha katinmapis, Abrahamqami iman
kaqmantaqa dyis partimanta ukta quran, Dyus michka payta
imakunata arnisha katinmapis. Chaymantami Melquisedecpis,
Abrahamta bindisiran. 7 Yaĉhashanchikllapanu, chay bindisiq
chayqami, mas bindisikaq chaymantaqa. 8 Kay pachapiqami
Levipa ayllunmanta kura kaqkunala, chay dyis parti kaqmanta
ukta aypanllapa. Piru maydiyaqami wanuyanqallapa. Nataq
Dyus nitin iskribikashakunapiqami, Melquisedecpaqqa riman,
payqa kawsayanraq nir. 9-10 Yaĉhashanchikllapanu, Abrahammi
Melquisedecman qimikatin bindisiran. Chaymi bindisishanrayku
chay dyis parti iman kaqmanta ukta quran Melquisedectaqa. Chaynu
qukutinqami chay paymanta ayllunkuna kananpaq kaq Levikunapis
qukusha yupay kayaq, michka manaraq nasisha kayarmapis.

Jesucristumi Melquisedec yupaylla kuraqa

11 Levipa ayllunmanta kaq kurakunaqami, Israel runakunata
Dyus nitin, Moisés mantakushankunata yaĉhachiranllapa. Chaynu
yaĉhachitinllapamapis, manami uchanllapakunamanta washakayta
puytiranllapachu runakunala kashanllaparayku. Chayraykumi
Jesucristo tukuyta llakipar washamanallapapaq, kura Melquisedec
yupaylla rikarimuran. Manami Aaronpa ayllunmanta kura yupaychu
karan. Chaqa Levipa ayllunmanta kaq kurakuna washamanapaq
kasha katinqami, Jesucristuqa mana mushuq kura kananpaq
shamunantachu washamanallapapaqqa. 12 Jesucristumi shamurqa
mushuq kuranchikllapa karna, Dyus nitin Moisés mantakushankunata
yaĉhachimaranchikllapa. Chaymi chay mantakuykunamantaqa, Jesucristo
yaĉhachimashanchiktana kusa mas allita kasuypaqllapa. 13 Chaynulla
Amitunchikpa chay iskribishankunapi nishannulla, Jesucristuqami
mana Levipa ayllunmantachu karan. Ashwanmi payqa uk ayllumanta
rikariran, kurakuna michka mana chay ayllumanta kasha katinmapis.
14 Chaqa yaĉhashanchikllapanu, Amitunchik Jesucristuqami Judá shutiqpa
ayllunmanta karan. Piru tukuy chaypaqqami, Moisesqa mana
imalatapis chay ayllupaqqa rimaranchu, chay paymantami uk mushuq
kura ima rikariyanqa nirmapis.

15 Chayraykumi yaĉhanchikllapa Jesucristo chay mushuq kura
rikarimusha chayqami, Melquisedec yupaylla nir. 16 Chaynulla
chay mushuq rikariq chayqami, mana mantakuykuna nishannulla
Levipa ayllunmantachu karan. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq
manana wanunanpaq kar, ashwan kurana kananpaq numrakasha.
17 Chayraykumi paypaq Dyusqa kaynu nin:

“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,
imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

18 Chaynu katinqami, chay unay mantakuykunaqa litala yupay kar,
mana mayqantapis uchankunamanta kusa allinpaq tikrayta puyti-
ranchu. 19 Chaqa Moisespa mantakuyninqami mana imamantapis
shumaqchamaqninchikchu. Ashwan chay mantakuypa lugarninqami
kan uk washakanapaqqa. Chaymi payrayku Dyusman qimikayta puyt-
inchik.

20 Kaypaqqami, Dyusqa jurar arnimaranchikllapa. Nataq wakin kurakunaqami mana jurar imachu numrakaranllapa. 21 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:
“Amitunchik jurarqami,
pay nishantaqa mana kambyayta puytinchu.
Chaqa ninmi: ‘Qammi tukuy tyimpupaq kuraqa kanki, [imanutaq Melquisedec kaq chaynulla]’ nir”.
22 Chaynu kananpaqmi Tayta Dyus juraran. Chaynami nuqanchikkunawan mushuq tratuta rurasha kar, Moisés mantakushanmanmatapis Jesucristo kura kashanrayku puytin kusa shumaqta yanapamayninchikta.
23 Nataq wakin kurakunaqami kusa achka karllapamapis wanutinqa, paykunapa lugarninqa ukkunana kaqllapa. 24 Piru Jesucristo mana wanuq katinmi, pay kura kashanmantaqa, manana qashan ukman kuraqa kanqanachu. 25 Chayraykumi tukuy tyimpupaq Jesucristuna washayta puytin, mayqankuna Dyusman qimikaqkunataqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kawsan. Chayna Dyusman pay mañakunanpaq qimikaqkunapaqqa.
26 Chayraykumi ministiyashanchikkunapiqa Jesucristo yanapamanchik. Chaqa Jesucristu-ari kurakunapa chiqap mantaqninqa. Manami ima mana allintapis rurananchu. Chaynu karmi uchayjun runakunawan kawsarmapis, payqa mana uchakuranchu. Chaymanta unaq syilupi Taytan kayashanmanpis ĉhar, kusa mas riqsikashapaq tikrakaran. 27 Manami chay wakin kurakunapa mantaqninkuna yupaychu. Chaqa wakinkunaqami waran waran uchakushanllapapaq animalta ufrinda nir wanuchinllapa. Puntataqami paykunapa uchankunapaqraq chaytaqa ruran. Nataq chaymantaraqmi wakin runakuna uchakushanllapapaqqa chayta ruranllapa. Piru Jesucristuqami, chay animalkunata ufrindapaq wanuchinllapa chaynu, paylla uk kutila wanuran uchanchikllapamanta washamanallapapaqqa. 28 Nataq Moisespa mantakuyninkunaqami, Dyusman mañakunanpaq kurakunapa mantaqnintaqa numraranllapa uchayjun runakunamanta. Chay mantakuykunamanta ikitaraq, Dyusqa jurar Wamrantaqa numraran paypa rimaqnin kurakunapa mantaqnin kananpaqqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kusa allinla kar mana uchayjun imalamapischu.

8

Jesucristumi mushuq tratuta ruraq chayqa

1 Chiqaptaqami chay parlayashanchikllapa chaypaqqa, yaĉhanchik chiqapta kan uk kusa allita Dyuspaq willamaqninchik kura nir. Payqami, Dyus syilupi mantakuyashan allilaw qichqanpi tasha. 2 Chaymi chay maypiĉhi Dyus kashanpi, payqa kusa allin rimaqnin kurakunapa mantaqnin kar sirbikun. Chaqa chay chiqap tanan lugartaqari paylla Amitunchikqa rurasha, mana runakunachu.
3 Dyuspaq tukuy kurakunapa mantaqnintaqami, numranllapa ufrindakunata ĉhurar animalkunata wanuchinanllapalapaq. Chayraykumi Jesucristo kurakunapa mantaqninna karmapis, ufrindapaq imalataqa wanuchiq yupay, Tayta Dyusta qunanpaq karan wanurqa. 4 Pay kay pachapi karqami, mana Levipa ayllunmanta

kaq kurachu kanman. Chaqa kay pachapiqari imanutaq Moisespa
mantakuynin niran chaynulla, kurakunaqa kan ufrindakunata
ĉhurananllapalapaq. 5 Nataq Jesucristuqami, unaq syilupi Dyusta
aduranannllapa wasipi tasha sirbikuyan. Chaynu katinqami, kay
pachapi kurakuna sirbikur aduranannllapa wasiqa, intrachimanalapaq
imanumi unaq syilupipis Dyusta aduranannllapa wasipiqa sirbikun,
nir. Chaqa Dyusqami, Moisestaqa willaran payta aduranannllapa tuldu
wasitaqa ruranpaq kaynu nir: "Allitami intrakanki: Imanutaq chay
sirkamanta willar rikachishuray, chaynullatami chay tuldu wasitaqa
ruranki" nir. 6 Nataq Dyuspaq kusa allin kuranchik Jesucristuqami,
chay kurakuna ruranpmantaqa kusa mas shumaqta imatapis ruran.
Chaqa kusala shumaq tratuta rurarmi, Dyuswan runakunataqa
pullachasha. Chaynulla kusala shumaq imakunatari arnikushamapis.
7 Piru Israel runakunawan tratuta rurashanllapakuna, kusa allin tratu
kasha katinqa, manami allinchu kananta qashan uk tratuta ruranllapapaqqa. 8 Piru chay runakuna mana allinkunata ruraqta rikarqa, Tayta
Dyusqa kaynu niran:
"Uk diyami kanqa, Israel runakunawan, Judá runakunawanpis
uk mushuq tratuta ruranaypaq.
9 Kay mushuq tratuta rurayani chayqami, mana chayllachu kanqa,
chay unay rukunkunawan tratuta rurashaywanqa.
Piru nuqa michka makinmanta aysakuq yupay
chay Egipto pachamanta lluqshichimusha katiymapis,
chay tratu rurashaykunata mana kasutinmi
paykunalata dijaray.
10 Piru Israel runakunawan kay mushuq tratuta rurayani
chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nini:
Nuqami mantakuyniykunata yarpuyninpi ĉhurashaq,
chaynulla iskribishaq shunqunkunapi,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.
Chayna nuqami Dyusnin kashaq.
Chaynulla paykunaqami wamraykunana kanqa.
11 Chaymi manana mayqanpis ayllunllapakunata,
runa masinllapakunamatapis ninqallapanachu: 'Amitunchikta riqsiyllapa' nirqa.
Chaqa tukuymiri riqsimanqallapa
mana kwintachaypaqla kaqkuna, chaynulla chay kusa runa nishakunamapis.
12 Nuqami chay mana allinta rurar uchakushanmantaqa pirdunashaq.
Chaynami, manana masqa yarpushaqnachu uchanllapakunapaqqa".
Chaynumi niran Dyusqa. 13 Nishaykillapa: Dyus chay mushuq tratupaq
rimarqa, chay punta tratu chaytaqa ikipina dijasha. Chaynulla chay
ikipi kasha chaytaqa, manana ruraypaqnachu. Chaqa chayqami manana maychu chinqananpaqqa.

9

Jesucristumi mas shumaqta pullachamanchik Dyuswanqa

1 Kananqa nishaykillapa: Chay punta tratuta ruratinllapaqami,
kaq mantakuykuna Dyusta imanu sirbinanllapapaqmapis. Tukuy

chaykunataqami ruraqllapa kay pachapi, Dyusta aduranan̂llapa wasipi.
2 Dyusta aduranan̂llapa tuldu wasipiqami kaynu karan: Chay punta
yaykuna Santu kwartupiqami kayaq bilakunata shachinan̂llapapaq
biliru, chaynulla uk misa. Chaypa ananpimi Dyuspa kaq turtillankuna
karan. 3 Chay kwartullapimi uk kusala rakta raĉhpa warkuraq. Chaypa
ikinpiqa karan Kusala Santu Lugar ninllapa chay. 4 Chaypimi insinsyuta
quntachikunan̂llapapaq urumanta rurakasha altar karan. Chaynulla
chaypiqa karan chay tratuta rurashan̂llapa, ĉhurakunan̂llapa kajun kufri
shutiq. Chayqami tukuy ladunta uruwan rurakasha karan. Chay tratuta
rurashan̂llapa kufripiqami Aaronpa bastunnin qawasha karan chay
karan. Chaynullami urumanta rurakasha uk jarrapi *"maná"* shutiq
mikuy karan. Chaypiqapismi Israel runakunawan tratuta rurashan
ishkay tablalla rumikuna karan. Chaqa chay tablalla rumikunapimi,
imakunata ruranan̂llapapaq tratuta rurar, chay dyis mantakuykunata
Dyus iskribishan karan. 5 Chay tratuta rurashan̂llapa kufripa anan-
piqami, ishkay ángel kirubin shutiq alayjun kaq chaypa ritratun karan.
Chay angelkunaqami intrachimanchik Dyus chaypi nir. Chaynulla
chaykunaqami alanwanqa pampayaran, chay uchan̂llapamanta pir-
dunaqllapa kufripa kirpananta. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa
mana manyaqqa rimaypaqnachu.

6 Chaynu tukuy imakuna kamakashana katinqa, kurakunaqa waran
waran yaykuqllapa Dyusta aduranan̂llapa wasimanqa. Piru chaynu
yaykurllapapismi chay punta kwartulaman Dyuspaq ima ruranan̂lla-
pakunata ruranan̂llapapaqqa yaykuqllapa. 7 Chay kwartupa ikinlawnpi
Kusala Santu Lugar kaq, chaymanqa kurakunapa mantaqninla yaykuq,
añupaqqa uk kutila. Piru yaykunanpaqqami, animalpa yawarninta
apaq uchaymanta pirdunamay ninanpaq. Chaynulla chayllapimi wakin
runakuna mana kwintata qukar uchakushanpaqpis chayllata ruraq.
8 Tukuy chaykunawanqami Santu Ispirituqa intrachimanchik, chay
punta tratullawan karllaraqqashi, Kusala Santu Lugar Dyus tayashan-
manqa mana tukuyqa yaykuyta puytinqallaparaqchu nir. 9 Tukuy
kaykunaqami intrachimanchikllapa, ufrindata ĉhurar animalkunata
wanuchir, Dyusta adurashallapamapis chayqa mana yarpuyninchikll-
papimapis mas allinpaqqa tikramayashun̂llapachu nir. 10 Chaqa tukuy
chaykunaqa mikuyla, upyananpaq ima chaykunala. Chaynulla limpyu
kashaq ninapaq kustumrila ima. Tukuy chaykunaqami, Dyus tukuy
imata kambyanankaman mantakuykunalari karan.

11 Piru Jesucristuqami shamushana. Kananqami payna Dyuspa
kusa allin kurakunapa mantaqnin kuraqa, kay tyimpupi tukuy ima-
manta shumaqchamaqninchikqa. Chay kurapa mantaqnin unaq syilupi
Dyus kayashan Santu lugarman yaykushanqami, kusa mas shumaq
mas allin ima. Chaynulla chaytaqami mana runakunachu rurasha.
12 Jesucristumi mana chibupa, bisirrupa yawarninta iĉharchu, yaykuran
Dyus kayashan Kusala Santu Lugarmanqa. Ashwan payllami kruspi
wanur yawarninta iĉharan. Chaynulla uk kutilami tukuy tyimpupaq
Kusala Santu Lugarmanqa yaykuran. Chayna nuqanchikkunata tukuy
tyimpupaq washamanallapapaq. 13 Chiqaptaqami chay turukunapa,
chibukunapa yawarnin, chaynulla chay bisirrukunata altarpi rupachis-
hanpa uĉhpanta runakunapa ananman iĉhan̂llapa chayqa, sirbin runaku-
nata shumaqchananpaq waqtanlawlata.

14 Piru kay chaynu katinqa, ¡kusa mas pudirniyjun kanqa Jesucristupa
yawarninqa! Chaqa payqa michka mana uchayjun karmapis, Santu
Ispiritu yanapatinmi Tayta Dyuspa naypanpi wanuran. Chaynu
wanurmi, chay tukuy tyimpupaq ucha kaqkunapaqqa pagrakuran.
Chaynulla, chay yawarninnami shumaqchamanchik chay mana
allinkunata yarpur rurar wanunamantaqa. Chaynu karnaqa, tukuy
tyimpupaqna kawsaq Dyusta sirbinapaq.

15 Chayraykumi Jesucristuqa wanuranmapis, nuqanchikkunata
Dyuswan pullachamanallapapaq. Chayna mushuq tratuta
ruraran, chay punta tratuta rurashanpi uchakusha kashamapis,
uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq. Chaynami Dyus
tukuyta akrashankunaqa, pay tukuy tyimpupaq imata arnishantaqa
aypananllapapaq. 16 Chayna chay tratuta rurashan kumplikananpaq,
tukuy chaykunapaq yaĉhanapaqqami, puntataqa wanuyanqa tratuta
rurasha chay. 17 Chaqa uk tratu rurakashaqami mana sirbinchu,
tratuta rurasha chay kawsayatinraqqa. Piru chayqami sirbin tratuta
rurasha chay wanushana katin. 18 Chayraykumi chay punta tratuta
rurashanpaqpis, animalpa yawarninkunata iĉhaqllapa. 19 Moisesmi
tukuy mantakuykunata willar quran, tukuyla runakunata. Chaymanta
chupika millwata, isupu shutiq yurata aypar, bisirrupa, chibupa
yawarninwan yakuta piĉhur, chay iskribikashakunapa ananman iĉhaq.
Chaynulla iĉhaqpis tukuyla runakunaman. 20 Chaynu iĉhaqnumi kaynu
niran: “Kaymi chay yawar, Dyus tratuta qamkunawan rurashanqa” nir.
21 Moisesmi chay yawarkunawan salaran Dyusta aduranallapa tuldu
wasitapis. Chaynulla Dyusta payji ninanllapapaq ima kaqkunatapis
yawarwan salaran. 22 Mantakuykuna nishannuqami, uk yawarninta
iĉhar wanuq uchanllapakunamanta shumaqchakananpaqqa. Chayna
yaqqa tukuy imatapis yawarwan shumaqchaqllapa. Chaymi yawar
mana iĉhakatinqa, mana mayqantapis Dyusqa uchankunamanmatapis
pirdunar washaqchu.

Jesucristumi uk kutila wanuran uchanchikkunata ashuchinanpaq

23 Chiqaptaqami tukuy chay animalkunata wanuchir imaqa, Dyusta
aduranallapa wasipi kaqkunata shumaqchananllapapaq rurarmapis,
unaq syilupi kaqkunamantaqa, yaqqa chaynuta yupayla rurayanllapa.
Piru unaq syilupi kaqkunaqa, animalkunata wanuchinamantaqa kusa
mas shumaqta munayan. 24 Chaqa Jesucristuqami mana yaykuranchu
chay runakuna rurashan Santu kwartumanqa. Chaynulla Santu kwartu
rurashanllapaqa, unaq syilupi Santu kwartu yupaylla karan. Chaynu
katinmi Jesucristuqa ashwan syiluman yaykusha. Chayna kananqa
Dyuspa naypanpi nuqanchikkunarayku mañakunanpaq. 25 Manami ayka
kuti imachu wanur yaykuran nuqanchikkunata washamanapaqqa,
imanutaq kurakunapa mantaqnin chay Kusala Santu Lugarman añu añu
uk kutila yaykuq chaynuqa. Piru chaynu yaykurmapis ukpa yawarnin-
tari iĉhaq. 26 Chaynu kananpaq kasha katinqa, Jesucristuqa ayka kuti di-
jur wanunanta, tukuy ima rurakashanmanta-pachaqa. Piru kananqami
chay tukukanan tyimpu shipchamutinqa, Jesucristuqa rikarimusha
uk kutila paylla wanur tukuy tyimpupaqna uchanchikkunamanta pir-
dunamanallapapaq. 27 Mayqanpismi uk kutila wanun. Chayman-
taraqmi imanu kashanpaqpis rikar yaĉhananllapapaq tyimpuqa kanqa.

28 Chaynumi Jesucristupis uk kutila wanusha achka runakuna uchankunamanta washakananllapapaq. Chaymantaraqmi qashan ishkay kutipaq shamuyanqa, manana qashan wanur tukuyta uchanllapakunamanta washananpaqnachu. Ashwanmi shamunqa payta kasur yaraq chaykunata pullakunanpaqna.

10

1 Chaqa Moisespa mantakuyninkunaqami, intrachimanalapaq karan chay mushuq tratu kananpaq karan chaypaq. Manami chiqap chay kusa shumaq imachu karan. Chaymi Moisés mantakushanqa, mana mayqantapis chiqapta shumaqchayta puytiranchu, michka kada añu Dyusman qimikatinllapamapis. 2 Piru chay mantakuykuna chiqapta uchanllapamanta shumaqchakuq kasha katinqa, manami mayqanpis uchanpaq yarpur, ufrindapaq ĉhurar animalkunata wanuchinanllapatanachu. 3 Piru ashwan kaykunataqa kada añu ruraranllapa, kusa uchayjun kani nir yarpunanllapalapaq. 4 Chaqa turukunapa, chibukunapa yawarninqa, manami uchakunamanta shumaqchakuyta puytiranchu.

5 Chayraykumi Jesucristuqa, kay pachaman shamur Dyustaqa kaynu niran:

“Manami imata wanuchinayta, ima ufrindamatapis munankichu.
Ashwanmi uk kwirputa qumashayki.
6 Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu
uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa.
7 Chaymi niray:
‘Kaypimi kani, imanutaq iskribikashakunapi nin nuqapaq chaynulla.
Qam munashaykita ruranaypaq Dyusniy’ ”.

8 Puntataqami nin: “Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa” nir. Piru chaykunata rurayarqami, chay mantakuykuna nishannullaraq rurayankillapa. 9 Chaymantaqami ninpis: “Kaypimi kani munashaykita ruranaypaq” nir. Chaynu nirqami niyan, chay unay rurayashanllapa chaykunataqa ashuchinanpaq. Chaynu ashuchirnaqami, uk mushuqta chaypa lugarninqa ĉhurananpaq. 10 Dyusmi uchanchikmanta shumaqchamashanchik, Jesucristo, Dyus munashannullata rurasha katin. Chaqa Dyus munashannuri Jesucristuqa uk kutila paylla wanuran tukuy tyimpupaq.

11 Tukuymi Israelmanta kaq kurakunaqa, waran waran, chaynulla ayka kuti ima chayllata ruran, chay unay rurayashanllapanulla animalkunata wanuchir ima, Dyus uchanllapakunamanta washananllapapaq nir. Piru tukuy chaykunaqami mana uchakunamanta pirdunakuyta puytinchu. 12 Piru Jesucristuqami paylla uk kutila wanuran, tukuy tyimpupaq uchanchikllapamanta pirdunamanallapapaq. Chaymantami Dyuspa allilaw qichqanpi taran. 13 Chaypimi payqa yarakuyan, Dyusninchik ĉhiqniqninkunata ĉhakinpa ĉhakinman ĉhuratin binsinankaman. 14 Chaqa uk kutila wanurmi, tukuy tyimpupaq shumaqcharan chay mayqanĉhi Dyuspaq shumaqchakananpaq karan chaykunataqa. 15 Chaykunapaqmi Santu Ispirituqa kaynu nirqa nimanchik:

16 “Chay tratuta paykunawan rurayashaq

chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nin Amituykillapaqa:
Mantakuyniykunatami shunqunpi ĉhurashaq.
Chaynulla yarpuyninpi iskribishaq,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.
17 Chaynami,
manana yarpushaqchu uchankunapaq,
chay mana allinta rurashankunapaqpis” nir.
18 Chaynumi Jesucristo uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq uk kutila wanushana katinqa, mananami allinchu qashan uchanchikkunamanta pirdunamanapaq ufrindata ĉhuranallapapaqqa.

Kriyishanchiknulla shachinakur ama chiqanchakashunllapachu

19 Chayraykumi kriyiq masiykuna, kananqa nuqanchikkunaqa kusa allin Dyus tayashan Kusala Santu Lugarmanqa yaykuyta puytinchikllapa, mana imamantapis manchakurchu. Chaqa Jesucristumi nuqanchikkunarayku yawarninmatapis iĉhasha. 20 Chayna chay mushuq nan bidanchikta qumanchik chaytaqami, Amitunchik kiĉhasha chay warkuraq rakta raĉhpata llikir. Chaynu nirqami Amitunchikpa kwirpunllapaq niyanchik. 21 Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchik kar, Dyuspi tukuy kriyiqkunapaqa mas mantaqnin kurana payqa. 22 Chayraykumi tukuy shunqunchikwan allita yarpukur Dyusmanqa qimikashunllapa, allita paylapi kriyir ima. Chayna shunqunchikpimapis allinkunata yarpur, amana ima mana allinkunata yarpur imachu, kwirpunchikta kusa chuyala yakituwan paqasha yupayna kar qimikashunllapa. 23 Maydiyapismi Dyuslapi allita kunfyakar, kriyishanchikmantaqa ama chiqanchakashunchu. Chaqa Dyusmi maydiyapis pullanchik kar arnimashanchiktaqa kumplimashun. 24 Imanupismi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakur yanapanakuyta kamashunllapa. Chaynulla ama ima mana allintapis rurarchu llakipanakur ima kawsashunllapa. 25 Amami Amitunchikman tantakar mañakunllapa chaykunamanqa faltashunllapachu, imanutaq wakinkuna chaynu ruranllapa chaykuna yupayqa. Ashwanmi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakushunllapa. Chaqa Amitunchik shamunanpaq diyaqami ĉhamuyanna.

26 Jesucristo uchanchikkunamanta washamanapaq wanusha nir yaĉhayar, munashanchiklatana rurar uchakushaqa, ¿mayqanna uchanchikkunamantaqa shumaqchamashun? Chaqa Jesucristuqa manana qashanqa wanuyanqachu washamanapaqqa. 27 Ashwanmi chayta rurashaqa, maydiya imanu kanchik nir yaĉhamarninchikqa Dyusqa allipla manchaypaqtana kastigar, kusala ratakuq ninamanna itakumashunllapa. Chaqa chaynumi Dyusqa payta ĉhiqniqkunataqa tukchinqa. 28 Mayqanpis Moisespa mantakuyninmanta chiqanchakasha katin, ishkay manaqa kimsa tistigukuna paypa kuntran rimatinqa, chay runataqa mana llakiparnachu wanuchiqllapa. 29 Chaynu katinqa, ¿manachu qamkunaqa kriyinkillapa, chay mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasuqkunataqa mana kastigayanqachu Dyusqa nir? ¿Chaynulla manachu yarpunkillapa Dyuspa Wamranpa yawarnin iĉhakashata mana kasuqkunata, Dyuspa llakipakuq Ispiritunta musyar mana munaqkunataqa masta kastigayanqa nir? Chaqa

chay yawarwanmi mushuq tratuta rurasha. Chaynulla chay
yawarwanmi Dyusqa paypaqna kanapaq tikramashanchik ima.
30 Chaqa Amitunchikqami kaynu niran:
“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa
allita rikar yaĉhar kastigashaq”.
Chaynullami niranpis:
“Amitunchikmi paypa kaqninkunatapis
allita rikar yaĉhanqa” nir.
31 ¡Kusa manchaypaq-ari kanqa kawsaq Dyuspa naypanpi ima mana
allinkunata rurashanchikpaq rikar yaĉhamashaqa!
32 Piru qamkuna yarpuyllapa, imanumi unay puntata Amitunchikpi
chayraq kriyirqa qischakar ima shachinakuq ima kankillapa.
33 Qamkunamanta wakintami musyashuqllapa. Wakinkunataqami
tukuypa naypanpi kusata qischashuqllapa. Nataq wakin-shuypaqa
chaynu qischakaqkunapa pullanmi qischakaraykillapa. 34 Qamkunami
chay karsilkunapi kaqkunapaq llakiraykillapa. Chaynulla
imaykillapata kitashutinllapamapis, aligriyaraykillapa. Chaynuqami
karaykillapa syilupi ima kaqkunata aypayankillapa nir yaĉhar.
Chaqa tukuy chaykunaqami mana tukukanayjunchu. 35 Chayrayku
chay kunfyakayashaykillapataqa amami chinqachinkillapachu.
Chaqa maydiyaqami ima rurashaykillapapaqqa, imatapis
karanta aypankillapa. 36 Qamkunami ama imapaq yarpupakur
imachu shachinakur, Dyus munashankunalata rurankillapa.
Chayna pay arnishushanllapataqa aypanaykillapapaq. 37 Chaqa
iskribikashakunapimi kaynu nin:
“Kusa shipcha shipchanami chay shamunanpaq kaq shamunanpaqqa.
Manami tardanqanachu.
38 Mayqanpis allita kriyishanraykulami,
kusa allinpaq riqsikar kawsanqa.
Piru chay unay kashannulla tikrakatinqa,
manami paywanqa aligrichu kashaq” nir.
39 Nuqanchikkunaqami, mana chay wakinkuna yupay unay
kashanman tikrakar, paykunalla kastigakaran chaykuna yupaychu
kanchikllapa. Piru nuqanchikkuna kriyirla paypi kunfyakaqkunaqa,
washakashunllapa.

11

Kriyishanchik

1 Dyus arnimashanchikta michka mana rikasha karmapis, allita kriy-
ishanchikrayku, chiqapta aypayashun nir kunfyakanchik. 2 Chaynulla
kriyir kunfyakashanpaq yaĉharmi, Dyusqa unay rukunchikkunataqa
kusa shumaqta rikaran.
3 Kriyishanchikllapanu yaĉhanchikllapa, Dyusmi imatapis rurayta puy-
tiq kar, rimayninlawan syiluta, pachata, chaynulla tukuy ima kaqku-
natapis ruraran nir. Chaymi kanan rikayashanchikkunaqa, rurakaran
mana rikayta puytiyashanchikkunamanta.
4 Kriyishanraykumi Abelqa, Dyusta payji ninanpaqqa, kusa shumaq
uyshitanta wanuchir payjichikuran, kusa mas shumaqta uknin Caín
payjichikushanmantaqa. Chaymi Dyusqa kusa allin runapaq riqsir,

chay ufrindakunapaqqa shumaqta yarpuran. Chaymi Abelqa wanusha
katinmapis, yaĉhanchik imanumi kusata kriyiran nir.
5 Kriyishanraykumi Enoctaqa kawsaqllata Dyusqa aparan. Chaymi
mana wanusha katinmapis, manana tariranllapachu. Chaqa Dyusmi
apasha karan. Chaynulla Enocpaqqa kaynu niqllapa: Dyus manaraq
apayatinqashi, Enocqa Dyustaqa kusa shumaqta yarpuchiran nir. 6 Piru
manami allinchu Dyuspi mana kriyir, mana shumaqta yarpuchina-
paqqa. Chaqa Dyuswan pullachakasha kanapaqqa, kriyiypaq Dyusqa
kan nir. Chaynulla payta maskaqkunataqa, kusa shumaq imakunatami
quyanqa nir kriyiypaq.
7 Kriyishanraykumi Noeta, Dyusqa willaran imami pasayanqa
nirmapis. Chaymi payqa kriyir kasur, uk wampuq wasita ruraran
ayllunwan pulla washakananpaq. Chaynulla Noeqa kriyiq karmi,
tukuy runakunata dijatin wanuranllapa. Nataq pay-shuypaqa Dyuspi
kriyishanrayku, shumaqpaq riqsikar washakaran.
8 Kriyishanraykumi Abrahamta, Dyus qayatinqa, payqa kasur
lluqshir riran mayqan pachataĉhi Dyus irinsyanpaq arnisha karan
chayman. Payqami tayashanmantaqa riran, mana mayman riyani nir
yaĉharmapischu. 9 Paymi kriyishanrayku furastiru yupay kawsaran Dyus
arnishan pachapiqa. Piru chaypiqami tuldumanta rurakasha wasipi
taran. Chaqa Dyus arnishankunapiri allita kriyiran. Chaynullami
wamran Isaacwan, willkan Jacobpis taranllapa. 10 Chaynumi
Abrahamqa taran. Chaqa payqami kriyir Dyuspaqqa yarpukuran
pay kayashanman apayanqa nir. Chaqa Dyus kayashan kusa shumaq
lugartaqami, mana mayqan runa llutakuqpischu rurasha. Ashwan
chaytaqami pay paylla Dyusqa rurasha.
11 Kriyishanraykumi Abraham michka rukulana kar, warmin
Sara mana wamrakuq katinmapis, Dyus nitin payqa wamrayjunna
tikrakaran. Chaqa payqami kriyiran Dyus arnishantaqa kumpliyanqa
nir. 12 Chaymi Abrahamqa michka wanunanpaqna kayarmapis, unaq
syilupi qullarkuna yupay kusala achka aylluyjunpaq tikrakaran.
Chaynulla ayllunqami imanutaq mar manyapi aqu kaqmataqa mana
yupayta puytinchikchu, chaynu karan.
13 Tukuy kay runakunami wanuranllapa, Dyus arnishankunataqa
mana ayparlamapischu. Piru Dyuspi kriyishanllaparaykumi
arnimashanllapakunaqa maydiyapis kumplikayanqa nir, kusa
aligrita yarpuranllapa. Chaymi paykunalla kwintata qukaranllapa,
nuqanchikkunaqa kay pachapiqa furastirukuna yupay kanchikllapa
nir. 14 Piru chaynuta rimarqami, intrachimanchikllapa paykunaqa uk
pachata maskayaranllaparaq tukuy tyimpupaq kawsar tananllapapaq
nir. 15 Nataq chay pachanllapamanta yarqushan chaypaq
yarpuyarllapaqa, chay pachanllapallaman qashan tikrakananllapata.
16 Piru paykunaqami uk kusala shumaq pachata maskayaranllapa, unaq
syilupi tananllapapaq chayta. Chayraykumi Dyusqa mana pinqakunchu
paykunapa Dyusnin kani niytaqa. Chaqa Dyusqamiri tanan pachapiqa,
kusala shumaq wasikunata ima kamkachisha paykunapaqqa.
17-18 Chaymantami Tayta Dyusqa, Abrahamqachu allita payta ka-
suyanqa nir yaĉhanar, willaran wamran Isaacta ufrindapaq nir wanuchi-
nanpaq. Chaynulla Dyus, Isaacrayku kusa achka aylluyjun kanki nisha
katinmapis, Abrahamqami mana kwashayaranchu uklayla wamranta

wanuchinanpaqmapis. 19 Chaqa Abrahamqami kriyiq, wanushakuna-
matapis Dyusqa qashan kawsachimun nir. Chaymi wamranta wanuchi-
nanpaqna katinqa, kriyishanrayku Dyusqa mana chayta ruranantа mu-
naranchu. Chaynuqami intrachimanchik, Isaacqa wanushana yupay
karmapis kawsamushana nir.

20 Kriyishanraykumi Isaacqa, Jacobwan Esauta bindisiran maydiyaqa
imanu kananllapapaq nirmapis.

21 Kriyishanraykumi Jacobqa wanunanpaqna karqa, Josipa
wamrankunata ukninta ukninta bindisiran. Chaynulla bastunsitunwan
pachalaman sintikurmi Dyusta aduraran.

22 Kriyishanraykumi José manaraq wanuyarqa, Israelmanta
runakunaqashi maydiyaqa Egipto pachamanta yarqur, Dyus
arnishan pachaman riyanqallapa nir yaĉharanllana. Chaymi wakin
ayllunkunataqa willaran, rirllapaqa paypa tullunkunamatapis
apananllapapaq.

23 Kriyishanraykumi Moisespa taytankunaqa, Moisés nasitinqa kimsa
misista pakarla kawsachiran. Chaqa kusala shumaq nasquy wamrituri
karan. Chaynulla chay pachapi mantakuq tukuy ullqu wamritukunata
wanuchinanllapapaq mantakutinmapis, manami manchakuranllapachu.

24 Chaynulla kriyishanraykumi Moisés byiju runana karqa, mantakuq
Faraonpa warmi wamranpa wamran nikaytaqa mana munaranchu.
25 Ashwanmi payqa, Dyus akrashan runakunawan pulla qischakayta
munaran. Chaynulla uk ratulapaq aligriyar ama uchayjun ima kanan-
paqqami, mana imatapis munayninllamantaqa ruraranchu. 26 Piru
payqami ashwan yaĉharan, maydiyaqa Dyusqa chay runakunamanta uk
washakuqta kaĉhamuyanqa nir. Chaymi chay Egiptupa iman kaqkuna-
matapis dijarna, ashwan qischakaymatapis munaran. Chaqa payqari
allita yarpuran maydiyaqa Dyus arnishanqa chiqapta kumplikayanqa
nir.

27 Kriyishanraykumi Moisesqa imatapis karanlata rurar Egipto
pachamanta yarquran, chay mantakuq piñakuyashanmanmatapis mana
manchakurchu. Chaqa Dyusta mana rikarmapis, paypi kriyiran
yanapayan nir. 28 Kriyishanraykumi Moisesqa, Pascua fyistata ruraran.
Chaymanta kaĉhakuran punkunllapata yawarwan salananllapapaq.
Chayna Tayta Dyuspa angelnin shamurqa, Israel runakunapa kulaka
ullqu wamranllapataqa ama wanuchinanpaqchu.

29 Kriyishanraykumi Israel runakunaqa, chay chupika marpa
ĉhaypinta pasaran chaki pachata yupay. Chaymanta Egiptumanta
kaqkunapis chayllata pasashaq nir, ĉhuqar wanuranllapa.

30 Kriyishanraykumi Jericó pwiblupa ridurninpi adubiwan llutakasha
pata kaq chaykunaqa limpu rataranllapa. Chayqami Israelmanta
kaqkuna ridurninllapapi syiti diyata marchar ima purishallapa katinna
rataran. 31 Chaynulla kriyishanraykumi, chay ukwan ukwan punuq
warmi Rahab shutiqqa, mana pullanllapachu wanuran Jericó pwiblun-
llamanta mana kasukuqkunawanqa. Chaqa payqari Israel runakuna
uklaw pachapi riparakur puriq chaykunataqa, shumaqta samachisha
karan.

32 ¿Imatana masqa nishaq? Tyimpumi faltamayanqa rimanaypaq
Gedeonpaq, Baracpaq, Sansonpaq, Jeftipaq, Davidpaq, Samuelpaq,

Dyuspa wakin rimaqninkunapaq imamapis. 33 Tukuy paykunapismi
kriyishanllaparayku, ĉhiqniqninllapapa tayashan pwiblunkunaman
yaykuranllapa. Ukkunata rikaranllapa jwiskuna yupay, Dyus
arnishanmatapis ayparanllapa, liyunkuna mikunanllapamantapismi
washakaranllapa ima. 34 Kusala nina ratakuqpimapis mana
ruparanllapachu. Wakinqa ispadakunallawan wanunanpaq karmapis
washakaranllapa. Wakinqami mana jwirsayjun karmapis kusa
jwirsayjun tikrakaranllapa. Kusala jwirsayjun karmi, guerrapimapis
uklawmanta kuntraqnin suldadukunamatapis binsiranllapa. 35 Wakin
warmikunapa ayllunllapa wanusha katinmapis, Dyus kawsachimutin
kawsaqtana pullakuranllapa. Wakinkunatami qischatinllapa llakir
mana washakayta munar ima, wanuranllapa maydiyaqa kusa
shumaqtana kawsamurqa tayanqallapa nir. 36 Ukkunami burlatinllapa,
wipyatinllapa, kadinakunawan watatinllapa, prisutinllapa ima
qischakaranllapa. 37 Wakinkunami rumillawan sitatinllapa
wanuran. Wakinkunatami sirruchuwan ĉhaypinmanta pititinllapa ima
wanuranllapa. Ukkunaqami ispadallawan wanuranllapa. Ukkunaqami
uklawmanta uklawman puriranllapa, uyshitapa, chibupa qaranta
yakakushala, mana imayjunkuna yupay. Chaynumi llakir ima
qischakaranllapa. 38 Chaynu chay mana kriyiqkuna ruratinllapa,
michka kay pachapi mana tananllapapaq karmapis, chunllaq
lugarkunapi, qaqakunapi, maĉhaykunapi, pacha uĉhkukunapi ima
taranllapa.
39 Chaynu katinllapami, paykunataqa Dyusqa nuqapi allita kriy-
ishaykillapa niran. Piru chaynu nisha katinmapis kay pachapi karl-
laraqqa, manami mayqanninllapapis tukuytaqa Dyus arnishan chay-
taqa ayparanllapachu. 40 Piru Dyus imanu kriyinllapa nir yaĉharmapismi,
nuqanchikkunapaqpis kusala shumaq kanqa niran. Chaynu nisha
katinmi maydiyaqa tukuylana paypi kriyiqkunaqa tukuy chay arni-
mashanchikllapataqa aypayashunllapa.

12

Jesucristulapi kunfyakashunllapa

1 Tukuy unay runakunami Dyuspi kriyishanrayku qischakarmapis
shachinakuranllapa, maydiyaqa Dyus arnimashanchiktaqa
kumplimayashunllapa nir. Chayqami nuqanchikta sirbimanchikllapa,
chay paykuna yupay kar chay arkamaqninchikta, chaynulla chay
liyamaqninchikllapa chaykunataqa dijarna, ashwan Dyuslapi
kunfyakar shachinakunallapapaq. Chaynu karnaqa, ashwan
naypaqman kallpaq yupay, Dyus munashankunalata rurayta
yarpushunllapa. 2 Nishaykillapapis, Jesucristulata chapar paypi
allita kunfyakashunllapa. Chaqa shumaqchamanallapapaqqa kusata
qischakarmapis shachinakuran. Chaynumi pay yupay qischakarmapis
shachinakushunllapa. Chaqa payqami chaynu kruspi wanunanpaq
karmapis mana pinqakuranchu. Ashwanmi yaĉharan chaynu
qischakayarmapis, maydiyaqa kusata aligriyanqa nir. Chaynulla Dyus
mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina taran.
3 Chayrayku, imanutaq Jesucristo kashanpaq yarpuyllapa. Paytami
kusalata qischaranllapa chay uchakuqkuna. Chayrayku amami
shaykur disanimakunkillapachu. 4 Chaqa qamkunaqa chaynu

qischakarmapis manaraqmi wanushaykillapachu, michka chay
uchakunawan maqanakuq yupay karmapis. 5 Ashwan amami
qunqankillapachu wamranna katkillapa Dyus willashutinllapaqa.
Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:
“Wamrituy, Amitunchik kastigashutinllapaqa kuytawkish mana ka-
sutki.
Chaynulla anyashutinpis, amami disanimakunkichu.
6 Chaqa Amitunchikqami mayqantapis munayashantaqa kastigan.
Chaynullami wamranna kashaqa, llibachimanchik ima” nir.
7 Qamkunata mana allinkuna pasashutinllapamapis shachinakuyl-
lapa. Chaqa chayta rurashurllapaqami, Tayta Dyusqa wamrankuna
katkillapa munashur chaynuqa rurashuyanllapa. Willamayllapa: ¿Man-
achu mayqanpis wamranta munar llibachin allinkunata ruray nir? 8 Piru
Dyus qamkunata mana wakin wamrankunata yupay kastigashutinlla-
paqami, qamkuna mana chiqap wamrankuna kar, jwira wamrankuna
yupayna kankillapa kanqa. 9 Chaynulla wamra kashallapamaqa,
kay pachapi taytanchikkunaqa allinkunata ruray nir llibachimasha
rispitaq kanchikllapa. Chaynu katinqa, ashwan ¿imapaqna mana ka-
sushun Taytanchik Dyustaqa? Chaqa paymiri kawsanapaq bidanchikta
qumanchik. 10 Piru taytanchikkunaqami kay pachapiqa uk ratula-
paq kashamapis, pay yarpushannulla llibachimaqninchik allinkunata
ruranapaq. Ashwan Dyusninchikqami llibachimanchik nuqanchikpa
byinninchikpaq, maydiyaqa imanutaq paymaqa kusala shumaq chaynu
kanapaq. 11 Chiqaptaqami ima kastigupis mana allinchu chay ratul-
laqa. Ashwanmi kusalata nanar llakichimanchik. Piru chaypaq allita
intrakarqami, maydiyaqa kusa shumaqta, allinlata rurarna kawsashun-
llapa.

Kuytawkish Dyus nishanta mana kwintachashallapa

12 Chayraykumi animakur shaykusha makikillapata, qashan
jwirsayjunpaq tikrayllapa. Chaynulla chay qunqurikillapa litalla
kaqtapis jwirtichayllapa. 13 Chaynulla kusa shumaqta kawsar, dirichula
nanta puriq yupayna kayllapa. Chaynuqami chay mana allita kriyitin,
ĉhakinllapa kuju yupay kaqkunaqa, allita kriyirna alliyaq yupay
shumaqta kawsananllapapaq.
14 Ukkunawanmi shumaqta kawsayta kamayllapa. Chaynulla Dyus
munashannulla kawsayllapa. Chaqa Dyus munashanta mana rurar
kawsaqqami, Amitunchiktaqa mana rikayta puytinqachu. 15 Chayrayku
uknikillapa uknikillapa kuytanakuyllapa. Chaqa mana chaynu kar-
qami, imanupiqa mayqannikillapallaqa Amitunchik llakipashushanlla-
pamanta chiqanchakankimanllapa. Chaynulla, kuytawkish qamkuna-
manta uk qirupa ayaq ĉhupan winaq yupay mayqanpis katin. Chaqa
chaynu karqami, imanutaq chay ĉhupamaqa ayaq kar mana shumaqchu,
chay yupay ukkunata mana allinkunata rurachitin.
16 Amami qamkunamanta mayqannikillapapis ukwan ukwan pu-
nunqallapachu, manaqa dasna mayqanwanpis punusha rikarinqachu.
Chaynulla Amitunchik munashan kusa shumaq ima kaqkunatapis ama
disprisyanqachu, imanutaq Esaumaqa * tukuran chaynuqa. Paymi

* **12:16** Rikashun Génesis 25.29-34.

uk mati mikuylapaq kulaka wamra kashanrayku irinsyan kaqmat-
apis qukuran. 17 Qamkunami yaĉhankillapa, “Chaymanta taytay shu-
maqchamay” nitinqa, taytanqa “Manana imanupis shumaqchashuyta
puytinichu” niran. Chayna kusalata waqatinmapis, chay pasashan-
paqqa manana imatapis rurayta puytiranllapanachu.

18 Qamkunami unay punta tratupi Israel runakuna yupayqa, Dyus-
man mana qimikashaykillapachu. Paykunaqami qimikaran sirka-
man. Chaypimi karan nina ratakuq, tutaparaq, puktay, kusa jwirti
wayra ima. 19 Manami uyaraykillapapischu trumpitakunata, Dyuspa
rimayninkunatapis. Piru chay uyaqkunaqami, rugakuranllapa amana
masqa willananllapapaqchu. 20 Chaqa manari agwantayta puytiran-
llapachu kay mantakuykunawanqa. Chaqa kaynumi niq: “Mayqan
chay sirkapi ĉhakinta sarukuchiqtaqa, rumillawan, manaqa lansawan,
wanuchikanqa michka uk animal katinmapis” nir. 21 Kusa mana
yaĉhakuypaqmi karan chay rikashankunamapis. Chaqa pay Moisesllari
kaynu niq: “Manchakurmi chukchukyayani” nir.

22 Ashwan qamkunaqami, mushuq tratuwanna kar, chay qaqa Sión
shutiqmanmapis qimikashaykillapa. Chaqa chaypimi kawsaq Dyuspa
pwiblunmapis. Chay pwibluqami syilupi Jerusalén. Chaypiqami
chiqapla achka angelkuna Dyusta alabananllapapaq tantakasha.
23 Chaynulla ĉharaykillapapis Dyuspa munashan wamrankuna syilupi
tantakashanman. Chaypimi Dyuspa wamran kaqkunapa shutinqa
iskribikasha. Qamkunami qimikashaykillapa Dyusman, chay
tukuypa jwisninman, chaynulla tukuy chay kusa allin runakuna
shumaqchakashakuna kayan chayman. 24 Jesucristumanpismi
ĉhashaykillapa, chay mushuq tratuta rurashanrayku. Chay
yawarninwanmi uchanchikmanta paqamashanchikllapa. Chay
yawarninmi, Abelpa yawarninmanmatapis kusa mas shumaq karan.

25 Chayraykumi kuytakankillapa. Imanupiqakish chay
willamaqninchikta mana kasuq yupay tukutkillapa. Chaqa Dyus,
mana kasukuqkunata qayar kay pachapi willatinllapami mana
kasurqa, mana mayman alsakaytapis puytiranllapachu. Chaynu
katinqa nuqanchikkunamaqa syilumanta-pacha willamashallapa
mana kasurqa, maymannari alsakashunllapa. 26 Chay tyimpuqami,
Dyusqa rimatinla pachamapis kusata kuyuran. Piru kananqami
nin: “Qashanmi nuqaqa kuyuchishaq mana pachalatachu.
Ashwanmi syilumatapis kuyuchishaq” nir. 27 Chaynu “Qashan”
nirqami, intrachimanchik chay tukuy kuyuq chaykunataqa, limpu
chinqachiyanqa nir. Piru chay mana kuyuq chayqami, mana
chinqanqachu. 28 Dyus chay mantakuyashan pachaman apamayanchik
chayqami, mana kuyunqachu. Chaymi chaypaq payji niypaq Dyusta.
Paytami adurashunllapa kusala rispituwan, imanutaq payta shumaqta
yarpuchishannulla. 29 Chaqa Dyusninchikqami, imanutaq ninamaqa
tukuyta limpu rupachin chay yupay.

13

Imanumi Dyusta shumaqta yarpuchishunllapa

1 Qamkunaqami kriyiq masiykuna, maydiyapis waran waran uknikil-
lapa uknikillapa llakipanakur kawsankillapa. 2 Chaynulla amami qun-
qarchu, mayqantapis wasikillapaman ĉhatinqa, shumaqta samachinkil-
lapa ima. Chaqa chaynumiri wakinkunamaqa mana yaĉhar, angelku-
nata ashwan samachiranllapa.
3 Yarpunkillapami prisukunata, qamkunapis paykunawan prisu
kankimanllapa yupay. Yarpunkillapapismi chay qischakaqkunapaq,
qamkunapis paykunawan qischakayankimanllapa yupay.
4 Tukuy runa kar, warmi kar, masayjunna karqa, kusalata rispi-
tanakur masanllapalawan kawsanqallapa. Chaqa Dyusmi, chay runa
kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan punuqku-
nata, chaynulla mayqan manaraq masayjun karpis pakaplla punuqku-
natapis rikar kastiganqa.
5 Amami qillaylataqa munankillapachu. Imayki kaqwanqami kuntin-
takayllapana. Chaqa Dyusqami kaynu niran:
“Manami qamlata dijar qunqashaykichu” nir.
6 Chaymi Tayta Dyus imakunawanpis yanapamanchik nir kunfyakar,
kaynu niyta puytinchik:
“Amituy yanapamatinmi, mana mayqantapis manchanichu.
¿Imatana runa masiyqa ruramanqa?” nir.
7 Yarpuyllapa chay runakuna yanapar Dyuspa rimayninta
yaĉhachishuqkunapi. Chaynulla yarpuyllapa paykunaqa imanumi
kawsayarllapaqa karan nirpis. Chayna imanutaq paykuna kriyiqllapa,
chaynulla qamkunapis kayllapa.
8 Jesucristumi paylla, quya, kanan, chaynulla tukuy ty-
impupaq. 9 Amami qamkunaqa dijakankillapachu riqchaq
yaĉhachikuykunata, chaynulla imakunalata mikur washakashunllapa nir
yaĉhachishunanllapapaqqa. Ashwan allinqami tukuy shunqunchikwan
Dyusninchik munamashanchiklapi kriyinallapapaq, chay mikuylapaq
yaĉhachikushanllapakunamantaqa. Chaqa manami yaqqa sirbishachu chay
mikuylapaq yaĉhachikushanllapakunaqa.
10 Jesucristo kruspi wanushanrayku, Tayta Dyus llakipar
pirdunamanchikllapa. Jesucristo wanusha katin nuqanchikkuna
manana animalkunata wanuchirnachu, Tayta Dyusta sirbinchikllapa.
Chayrayku chay naypaq kurakuna manana puytinllapanachu
animalkunata wanuchir Tayta Dyusta shumaqta yarpuchiyta. 11 Chaqa
chay kurakunapa mantaqninqami animalpa yawarninta apan kusala
Santu kwartumanqa, uk ufrinda yupayna katin uchanllapakunamanta
washakananllapapaq. Piru chay animalkunapa kwirpuntaqami,
chay pwiblumantaqa waqtapi rupachinllapa. 12 Chaynullami
Jesustapis qischar ima, pwiblumanta waqtapi wanuchiranllapa.
Chayna yawarninwan runakunata shumaq allinpaqna tikranan-
paq. 13 Chayrayku, imanutaq paymataqa mana kwintachar
uklawman itakuranllapa, chaynulla nuqanchikkunatapis mana
kwintachamashallapaqa, paywanna kayta yarpushunllapa. 14 Chaqa
kay pachapiqami, nuqanchikkunapaqqa mana tukuy tyimpupaq uk
pwibluqa kanchu. Chaymi chay tukuy tyimpupaq shumaq pwiblu
kaqman ĉhanapaq yarpushunllapa. 15 Chaynami Jesusrayku maydiyapis
Dyusta alabashunllapa. Kay alabayashanchikqami, imalataqa
ufrinda nir wanuchiyanchik chay yupay kanqa. ¡Alabaypaqllapari

shiminchikllapawan! 16 Amami qunqankillapachu allinkunalata
ruraytaqa, chaynulla imayki kaqlawan ukkunata yanapaytaqa. Chaqa
tukuy kaykunami, ufrinditakuna Dyusta kusa shumaqta yarpuchir
aligriyachiqqa kanqa.
17 Dyuspa rimayninta yaĉhachishuqllapa runakunatami kasunkillapa.
Chaqa paykunaqami rikar kuytashuyanllapa, maydiyaqa imata
rurashaypaqpis Dyus rikar yaĉhamayanqallapa nir. Chayraykumi
paykunata aligriyachinaykillapapaqqa, imatapis allin kaqkunalata
ruraylapa. Piru pinqaypaq imakunata ruratkillapaqami, kwashallana
kawsanqallapa.
18 Nuqakunapaq Dyusman mañakunkillapa. Chaqa nuqakunaqami
qamkunapaq kusa allinlata yarpur kawsanillapa. Chaymi imapipis
allinkaqla kayta yarpunillapa. 19 Chaynulla mañakunkillapapismi, mana
tardarchu shamur watukushunayllapapaq.

Tukukanantami saludakun

20-21 Shumaqta kawsachikuq Dyusninchikmi, qamkunatapis shu-
maqchashunqallapa imapipis. Chayna pay munashanta ruranaykil-
lapapaq. Chaqa Amitunchik Jesucristo wanutinmi, yawarninwanna
mushuq tratuta ruraran, tukuy tyimpuna pullachamanallapapaq. Chay-
manta qashan kawsachimuran. Chayraykumi kananqa nuqanchikkuna
uyshitankuna yupay kashana, kusa shumaqta michiq yupayna kuyta-
manchik. Chaynami Jesucristutaqa, tukuy tyimpupaqna alabashunl-
lapa. ¡Chaynumi kanqa!
22 Kriyiq masiykuna, imanupiqaĉhi qamkunata anyaq yupay
kaykunata willashunillapa. Piru animachishunayllapapaqmi kayta
iskribimuni qamkunamanqa. 23 Qamkuna yaĉhanaykillapapaqmi nishu-
nillapapis, kriyiq masinchik Timoteo prisu kashanmanta yarqushana
nir. Chayna daskaqlla ĉhamutinqami, nuqa watukushuqllapa shamurqa,
pullay apamushaq.
24 Dyuspa tukuy allin kaqninkunata, chaynulla paypa rimayninta
yaĉhachishuqllapakunatami, willankillapa saluduta kaĉhamunillapa nir.
Chaynulla chay Italiamanta kaq kriyiq masinchikllapakunapismi,
qamkunapaq saluduta kaĉhamunllapa.
25 Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yana-
pashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Santiago
Santiagupa kartan

Kay kartataqami Santiago iskribiran, Jesucristupi kriyiq masinkunaman. Paymi Jerusalén pwiblupi kriyiqkunapa rikaqnin karan. Manami Jesucristupa dusi apustulninkunamantachu karan. Ashwanmi, Jesucristupa uknin karan (San Marcos 6.3; Gálatas 1.19). Piru Jesucristo kawsayatinraqqami, mana kriyiranchu Dyuspa Akrashan Cristun nirqa (San Juan 7.5). Wanur kawsayatinraqmi payqa kriyiran. Chaymantaraqmi Santiago apustul Pedruwan, apustul Juanwan Israel masinkunataqa Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĉhachiranllapa (Gálatas 2.9).

Chaynuqami Santiaguqa intrachikuran michka qischakarpis Dyusllapi yarpur kusa aligrila kawsanallapapaq (1.2-18); chaynulla michka kusa imayjun, mana imayjun kaqkunamapis ama ukmanta rikanakurchu kawsanallapapaq (2.1-13). Ashwanmi chiqapta Dyuspi kriyir, ukninchikkunata yanapar Dyus munashannu kawsashunllapa (2.14-26). Chaynulla intrachikuran llulla imatapis ama parlanapaq (3.1-12), chaynulla Tayta Dyuspi allita kriyir mañakunallapapaq ima (5.13-18).

Santiagumi saludakun

1 Nuqa Santiagumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta sirbini. Chaymi tukuy qamkuna Israel pwiblupa dusi ayllunkuna karmapis, wakpi kaypi uklaw pwiblukunapi taqkunata saludashunillapa.

Dyuslaman mañakushun yaĉhayniyjun kanapaq

2 Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir munashanta rurashaykillaparayku qischashutinllapaqa, aligriyayllapa. 3 Yaĉhanchikllapami
payrayku qischakarqa, mana yanqallachu qischakanchik nir.
Ashwanmi masta paylapi yarpur shachinakunchik. 4 Chayrayku
qischashutinllapamapis mana shaykuq, Taytanchik Dyuspi kriyirlla
shachinakuyllapa. Chaynuqami kusa allinlata yarpuq, ruraq
wamrankunana kayankillapa kanqa.
5 Mayqannikillapapis, Dyus munashanta rurar mana yaĉharqa,
mañakuy payman. Paymi, mana pinqashurchu, mana anyashurlamapis-
chu, ashwan aligriyar, kusata intrachishunqallapa tukuy imata.
6 Chaymi payman mañakurqa, tukuy shunquykiwan allita kriyiy:
Uyapamanqami nir. Ama yarpuychu: Manaĉhi uyapamanqachu
nirqa. Chay mana uyapamanqachu nir yarpuqqami, imanutaq marpa
yakunmaqa wayra shamutin wakman kayman kusalata maqchikan,
chay yupay. 7-8 Chaynulla, Dyus mana uyapamanqachu nir yarpuqqami
yarpunllapa: Kananmantaqa Dyustana sirbishaq nir. Chaymantaqa
allaqkamanqa, Dyusta qunqar, qashan yarpun chay imankunalapina.
Chaynu shiminlawan rimar kriyiq karqa, amana yarpunqachu: Dyusmi
yanapamanqa nirqa. Chaqa manari imapipis yanapanqachu Dyusqa.

Imanumi imayjunkuna, mana imayjunkunamapis kanqa

9 Dyusninchikmi mana imayjun kriyiq masinchikkunataqa, kusa runa
nishapaq riqsin. Chayrayku aligriyanqallapa. 10 Uk kusa imayjun kriyiq-
shuypaqa, tukuy imankunata tukchir chinqachirpis, ama llakinqachu.

Ashwan aligriyanqa. Chaqa chay mana kriyiq imayjunkunaqa, qiritukunapa tuktun yupay, das chinqayanqa. 11 Rupay kusata rupayatinqa, ¿manachu qiritukuna ñutkutin, tuktunkunaqa shumaq kashanmantaqa ñutkur das chakin? Chaynumi chay tuktukuna yupay, chay mana kriyiq kusa imayjunkunaqa, chay imankunata tantakushankunawanqa, pulla chinqanqa.

Imakunapi rikarirmapis shachinakushunllapa

12 Kusa shumaq runami kanqa, riqchaq imakunapi rikarir shachinakuqqa. Chaymi wanutinmapis, Dyusqa kurunata qurna tukuy tyimpupaq kawsachinqa. Chaqa payta tukuy munaqkunataqami chayllata arnisha. 13 Uk runa imapi rikarir uchakunarqa, Dyusta ama uchachanqachu: Paymi kay imata rurachimanayan nirqa. Dyusninchikqami mana ima riqchaq uchakunataqa ruranchu. Chaynulla payqa mana mayqantapis ima mana allinkunataqa rurachinchu uchakunanpaqqa. 14 Nataq uk runataqami paypa yarpuynin mana allin kashanrayku, animachin mana allinkunata rurar uchakunanpaqqa. 15 Chaymi chay mana allin yarpuyninkuna shunqunpi ratakur, uchakuchin. Chaynami mana tantyakarchu uchakurllana, wanun.

16 Munashay kriyiq masiykuna, amami imamantapis ingañakankillapachu. 17 Chaqa Dyusninchikmi unaq syilumanta-pacha tukuy chiqap allin kaqkunata qumanchik. Paymi rurasha tukuy riqchaq syilumanta achkirachimaqninchikkunata. Chaynulla kusa allin kashannullami maydiyapis kar, mana kambyakanqachu llantu pasaq yupayqa. 18 Paymi imakunatapis kusa allinlata riman. Chaymi chay rimashankunapi kriyishanaqa, washar mushuq kawsaytana qumanchikllapa. Chayraykumi payqa tukuy rurashankunamanta akramanchik, punta wamrankunana kanallapapaq.

Dyus rimashanta kasushun

19 Munashay kriyiq masiykuna, allita uyakuyllapa ukkuna rimatinqa. Ama dasqa rimayllapachu. Naypaqtaqa yarayllaparaq, chaymanta rimanaykillapapaqqa. Ama das piñakur yakapakayllapachu. 20 Chaqa piñakuq runaqami, Dyus munashantaqa mana ruranchu. 21 Piru qamkunaqa, Dyus munashanlata rurarna tukuy mana allinkunata, chaynulla kusala saqra millanaypaq uchakunata imaqa dijayllapana. Ashwanmi Dyuspa rimayninta shumaqta intrakar kasuyllapa. Chaqa paypa rimayninmi kusa pudirniyjun kar, shunquykillapapiqa ratakushana washakanaykillapapaq.

22 Chayraykumi Dyuspa rimayninta, ama uyakurlachu allita intrakar rurayllapa. Piru “Nuqami allin runa kar, rimayninta uyani” nir mana kasurqami, ingañakayankillapa. 23 Chaymi mayqanpis Dyuspa rimayninta uyakur mana kasurqa, uk runa ispijupi qaqllanta rikaq yupayla. 24 Chaqa chay ispijupi kaqqa chaypi karqa, qaqllanta rikayan “Kaynu kani” nirmapis. Chaymanta ashurqa, dasna qunqar, mana yaĉhannachu imanumi qaqllan karan nir. Chaynullami chay mana kasukuqkunapis, Dyuspa rimayninta uk ratulapaq uyan. Chaymantaqa manana uyakushantaqa kasunllapanachu. 25 Ashwan washakananpaq, Dyus mantakushankunata kasur, chaylata rikar mana qunqar, chay rimashanlata ruratinqa, Dyusqa kusa shumaqpaq riqsir tukuy imapi yanapanqa.

26 Uk runa, “Nuqa allin Dyusniypi kriyiq kani” nir yarpuqqa,
ama mana allinkunata rimananpaqnachu tantyachinqa qallunta.
Mana qallunta tantyachiqqami: “Allin Dyusniypi kriyini” nirqa,
paylla ingañakayan. Chaynu tukurqami mana chiqaptaqa Dyuspi
kriyinchu. 27 Ashwan kaynuraqmi Taytanchik Dyuspa kusa allin
shumaq yaĉhachikuyninqa: Watukur yanapanapaq chay qischakaq
wakchitakunata, byudakunata, ima. Ama rurashunpischu runakunapa
mana allin rurayninkunataqa, ama riqchaq uchayjunna kanallapapaq.

2

Imayjun mana imayjuntapis chayllata rikaypaq

1 Qamkuna kriyiq masiykuna, kusa pudirniyjun Amitunchik Jesu-
cristupi kriyiqkuna karqa, tukuyta munayllapa, ama wakinlatachu.
2 Yarpushunllapa kayta: Kriyiq masiykuna, tantakasha katkillapa,
ĉhamunman ishkay runakuna. Uknin uru surtijayjun, mudanankunapis
kusa ĉhaniyjun. Uknin-shuypaqa mana imayjun, lliki ishkiyaq mudanan-
mapis. 3 Chaymanta chay kusa imayjun chayta ninkimanllapa: Kay
shumaq samanapi samay nir.

Chaymanta chay mana imayjunta-shuypaqa ninkimanllapa: Chayl-
lapi qamqa shay, manaqa chay pachapi tay nir.

4 Chaynu tukurqami, jwis yupay tukuyankillapa, mana allin
yarpuynikillapawanqa. Chaqa ukninta shumaqta rikayankillapa,
ukninta-shuypaqa mana.

5 Munashay kriyiq masiykuna, ¿allinchu kanqa chay mana imayjunku-
nata pinqar chaynu ruranapaq? Uyakuyllapa nuqa kay nishayta:
Dyusmi kay pachapi runakuna mana imayjunkunataqa, ashwan
akrasha paypina kriyinanllapapaq. Chaymi chay kriyishankunana
paykunapaqqa imankuna yupayqa kanqa. Chayna chay mana
imayjunkunana Dyuspa pullan tanqa, shumaq mantakuyashanpina.
Chayllatami arnisha Tayta Dyusqa tukuy payta munaqkunataqa.
6 Nataq qamkuna-shuypaqami chay mana imayjunkunata pinqar,
kusala imayjunkunalata shumaqta rikankillapa. ¿Piru manachu
kwintata qukankillapa chay kusa imayjunkunaqa kusata qischar
ingañashurllapa kusa imayjun tikrakasha, chaynulla aysaĉhakur ima
awturidadkunaman apashunllapa nirqa? 7 Chaynullami paykunaqa
Amitunchik Jesucristutapis ĉhiqnir, mana allinkunata rimanllapa.

8 Dyus nitin mantakushankunapimi nin: “Llakiy runa masikikuna-
paq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi
chay nishannulla rurarqa, Dyuspaqqa kusa allinta rurayankillapa.
9 Piru mana imayjunkunata pinqar, kusa imayjunkunalata munarqa,
Dyus mantakushanta mana kasushaykillaparayku, paypa naypanpiqa
uchayjunna kankillapa. 10-11 Chaqa Dyus mantakushanqami ninpis:
“Runa kar, warmi karpis, ama ukwan ukwan punuyllapachu. Ama
wanuchikuyllapachu” nir. Chaymi uk runa, Dyusta kasunanrayku
mana ukwan punuyarpis, piru wanuchikurqa uchayjunna. Chaqa
Dyus mantakushantaqa manari chiqaptaqa kasuyanchu. Chaymi Dyus-
ninchik mantakushankunata kasuyar, ashlilata mana kasushaqa, payqa
tukuy mantakushanpaqna kastigamanchik, mana kasushaykichu nir.
12 Allita yaĉhashaykillapanu, Dyusmi rikamanchik, allintachush Wamran
Jesucristupi kriyinchikllapa manaqachu mana nir. Chayrayku imata

rurarpis, imata rimarpis Washakuq Jesucristupaq yarpur kawsay-
paq. Chayna pay yanapamasha ama ima mana allinkunata ruranapaq.
13 Allita yaĉhayllapa, Dyusninchikmi chay mana llakipakuqkunataqa, mana llakipanqachu. Piru chay llakipakuqkunata-shuypaqa,
llakipanqa.

Jesucristupi kriyirqa, rurashun pay nishanta

14 Kriyiq masiykuna ¿allinchu kanqa uk runa shiminlawan "Nuqaqa Jesucristupi kriyini" ninanpaq? Jesucristupi allipta kriyirqa, pay nishanta
ruranman. Yanqalla kriyini nir, mana kasurqa, mana washakayta puytinchu. 15 Ma yarpushun, uk kriyiq masinchik bidanta pasananpaq mana
mudanayjun, mana mikunayjunchu kanman. 16 Chaymantaqa mayqannikillapa chay kriyiq masinchikta mana imata qur, mana imawanpis
yanapar, ninkimanllapa: Dyus yanapashunqa. Rir, mishkita mikur,
imawanpis quñukuy nir.

Chaynu nirqa, ¿Jesucristupi imanu kriyiqtaq kankillapa? 17 Mana
yanaparqa, yanqa shimikilawan kriyinkillapa. Manami alliptaqa tukuy
shunquykiwanqa kriyinkichu. Chaqa chaynu karqa, Jesucristo nishantaqa manari rurayankillapachu.

18 Mayqanllaqa niyanqa:

—Qamqami Jesucristulapi kriyinki, piru mana yanapakunkichu.
Nuqa-shuypaqa runa masiyta imapipis yanapani, allinta tukur.

¿Imanutaq rikachimayta puytinki Jesucristupi kriyini nir, pay mana
nishanta rurarqa? Piru nuqaqami, Jesucristo nishanta rurar, puytini
rikachishuyta, alliplata paypi kriyini nir. 19 Qamqami Dyusqa ukla nir
kriyini ninki. Mana kasushaykirayku dyablukuna yupay rurayanki.
Chaqa dyablupismi kriyin, Dyus kan nir. Chaymi chaynu kriyir manchakur chukchukyarllapamapis, mana kasunchu. 20 ¡Ay, runa yaru!
¿Imanutaq puytiyman intrachishuyta? Kriyirla, mana allin kaqkunata
rurarqa, mana washakankichu. Chaqa yanqallari kriyinki. 21 Kwintata
qukayllapa. Unay rukunchik Abrahamtami, Dyusqa niran: "Munamayarqa wamraykita nuqarayku wanuchiy" nir. Chaymi wamranta
wanuchinanpaqna katin, Dyusqa "Kayqami allita kriyiman" nir, mana
wanuchichiranchu. Ashwanmi paytaqa uchankunamanta pirdunar,
mana uchayjun runapaqna riqsiran. 22 Abrahammi kriyir, kasuran
Dyusta. Chaymi Dyusninchik yanaparan, mas allita paypi kriyinanpaq.
23 Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunaqa kumplikaran: "Abrahammi
allita Dyuspi kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa riqsiran mana uchayjun
runapaqnachu". Chaymi paypaqqa niqllapa: "Dyuspa amigunna" nir.
24 Chaynu allita kasushami, Dyusninchikqa wamrankunapaqna riqsimanchik. Piru yanqa rimarla kriyishaqa, mana.

25 Yarpuyllapa chay warmi Rahab shutiqpipis. Payqami kusa
waynasapa karan. Chaymantaqa Dyuspi kriyir, paylatana kasuran.
Chay warmisitami Israel runakunapa riparakuqninkunata, wasinpi
pakar uklaw nantana kaĉharan, kuntraqninkuna ama tarinanpaq.
Chayraykumi, Dyusninchikqa chay warmitaqa, tukuy uchankunamanta pirdunar, manana uchayjunpaqnachu riqsiran. 26 Chaymi
yaĉhanchik, kusa allinmi Dyusta kasunapaq nirmapis. Chaqa ¿manachu kwirpunchikpa amaynin tukukatinqa wanunchikna? Chaynullami
rimarla kriyini nir mana allinkunata rurayarqa wanusha yupayna
kanchikllapa.

3

Qallunchikta tantyakachishun

1 Kriyiq masiykuna, kay yaĉhachikuqkunatami Dyusqa masta rikar
yaĉhamanchik allintachush paypaq yaĉhachikunchik nir. Chaymi
kay nuqanchikkunamanta yaĉhachikuq kayta munarqa, Dyus
nishanta karanta rurashunllapa. 2 Yaĉhashanchiknu tukuy-ari pantar
uchakunchik. Chay mana pantar allinlata rimaqqami kusa allin
runa, kusa intrakaq ima. Chaynu karmi tukuy kwirpunta imapipis
tantyakachiyta puytin.
3 Yaĉhashanchikllapanu, ¿manachu bistyapa aqrunman frinuta ĉhuranchik
kasumanapaq? Chay taksha frinitulawan puytinchik chay atun
animalta purichiyta may munashanchiktapis. 4 Kwintata qukashun
chay atun barkukunapaqpis. Kusa atun katinmapis, wayrakuna
kumsar uklawta apayatinpis, runakunaqa uk palitalawan tikrar,
puytinllapa apayta may munashantapis. 5-6 Chaynullami qallunchikpis.
Kwirpunchikmanta mas uchkulala karmapis, kusata alabakan,
“Tukuy imatami puytini rurayta” nir. ¡Ayayay! ¡Qallunchikqami ninapa
chispitannu! ¿Manachu ninapa chispitan mirar rupachin kusa achka
muntikunata? Chaynullami qallunchikpis, kwirpunchikpi kar, tukuy
ima riqchaq mana allinkunata rimachimanchik. Infyirnumanta
dyablupa yarpuyninkunami qallunchikta mana allinkunata rimachir,
bidanchikta dañan, kusa uchayjunna kanapaq.
7 Runaqami mansuchayta puytin tukuy riqchaq utiq animalkunata,
pariq kurukunata, yakupi taq kurukunata, largu kurukunamatapis.
Tukuy chaykunatami mansuchayta puytin. 8 Piru mayqanpis man-
ami qalluntaqa tantyachiyta puytinllapachu. Qallunchikqami uk bin-
inu wanuchikuq yupay. Chaymi dasla mana allinkunata rimachir
uchakuchimanchikllapa.
9 ¡Ay imatataq yaĉhanchikllapa! Chay qallunchiklawan Taytanchik
Dyusta shumaqta alabanchik. Chaymantaqa dasna runa masinchikku-
nata musyanchik. Runakunataqami Dyusninchikqa paynu rikĉhaqta
rurasha. Chaynu katinqa, ¿pitaq kanchik musyanapaq Dyus rurashan-
taqa? 10 Kriyiq masiykuna, manami allinchu ashlilata chay shiminchik-
lawan Dyusta alabar, chaymanta musyakunapaqqa. 11 Ma, yarpuyl-
lapa. ¿Yaku nasimuqmantachu lluqshiyta puytinman mishki yakuwan,
ayaq yaku? 12 Uyamay kriyiq masiykuna, ¿uba yuraqachu puqunman
iguskunata? ¿Manaqachu igus yurapis puqunman asaytunakunata? ¡Man-
ami! Chaynullami kaĉhi yaku nasimuqmantapis, mana mishki yaku
lluqshiyta puytinchu.

Kaynumi kawsanllapa Dyusmanta yaĉhakuqkunaqa

13 Qamkunamanta uk yaĉhachikuq kusata yaĉhar intrakaq karqa,
rikachikunqari chay imanu kashantaqa. Chayna wakinkunapis rikar
chayllata ruranapaq. Qamkunamanta uk kusa yaĉhaq karqari, ama
kusa kani nir alabakarchu shumaqta kawsanqa. 14 Piru mayqan-
nikillapa kusa yaĉhaq kani nirmapis, inbidyusu kar tukuy imayjun
kayta munarqa, ama “Kusa runa kani” ninqallapachu. Chaqa chaynu
tukurqami chiqap kaqmanta mana allintachu tukuyanllapa. 15 Chaymi
chay yaĉhayninllapaqa, mana Dyusmantachu kanqa. Ashwanmi runaku-
napa yaĉhaynin, chaynulla dyablupa yaĉhaynin imana kayanqa. 16 Chaqa

chay inbidyusukuna, tukuy imata munaqkunaqa, imanupis mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. Ashwan mana allinkunata tukurmi kawsanllapa.
17 Piru Dyuspa yaĉhayninwan kaqkunaqami manana chaynuchu kawsanllapa. Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa, manana uchakurchu. Manana piñakunllapapischu. Manami wakinkunalatachu uyakunllapa. Ashwan kusa llakipakuqkuna karmi, allinkunalata ruranllapa. Mana imatapis pakarchu, allita rimanllapa. Yaĉhachikushannullami kawsanllapa. 18 Chay shumaq tananllapapaq yaĉhachikuqkunaqami, imallataqa tarpuq yupay, shumaqna kawsanllapa. Chaymi maydiyaqa manana ĉhiqninakur imachu rurayanqa pullana Dyus munashantaqa.

4

Ama kay pachapa imankunata munapakuyllapachu

1 ¿Imapaqtaq qamkunapura anyanakur, maqanakur ima kawsankillapa? Chay mana allinkunata munashaykillaparaykumi, mana shumaqtaqa kawsankillapachu. 2 Qamkuna imata munar, mana kunsigiyta puytir, wanuchikunkillapa kunsiginaykillapakaman. Chaynu imata munarqa, kusata inbidyanakur, maqanakunkillapa. Chaqa Dyusta mana mañarmiri, mana kunsigiyta puytinkillapachu munashaykillapataqa. 3 Mañakunkillapapismi gustuykillapalata ruranaykillapapaq. Chaymiri Dyusqa mañakushaykillapataqa mana qushunllapachu.
4 ¡Ay, qamkuna Dyuspi mana allita kriyir, ukpi ukpina yarpuqkuna! ¿Manachu yaĉhankillapa kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa Dyuspa kuntranna kanchikllapa nir? Chaymi mayqanpis kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa, Dyuspaqa kuntranna tikrakayan. 5 Chaqa allita yarpuyllapa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Dyuspa Ispiritunmi qamkunapi kawsan. Payqa, munashurllapa kusa silusu. Chaymi mana munanchu paymanta chiqanchakanallapapaqqa” nir. 6 Piru Dyusmi kusa allin kar kusata yanapamanchikllapa. Chaqa chay iskribikashakunapimi nin:
“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa chiqanchakan.
Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa kusalata yanapan” nir.
7 Chay-ari Dyuslata tukuy shunquykillapawan kasur, dyablutaqa ama kwintacharchu shachinakuyllapa. Chaynuqami qamkunamantaqa ashunqana. 8 Chayna Dyusman tukuy shunquykillapawan qimikayllapa. Chayta ruratkillapa, Dyuspis qamkunaman shamuyanqa. Uyankillapa uchayjunkuna: Uchayjun makikillapata paqar, amana uchakuyllapachu. Uyankillapa, qamkuna tukuy shunquykiwan Dyusta mana munaqkuna: Amana ima uchatapis rurayllapachu. Ashwan Dyusninchiklatana munayllapa, shunquykillapapis chuya yaku yupay shumaq kananpaq. 9 Mana allinta tukushaykillaparayku llakir, waqayllapa. Kananqa asikuyta dijarna, waqayllapa. Aligriyayta dijarna, llakiyllapa. 10 Chaynulla ama kusa kani nirchu tukuy shunquykillapawan Amitunchiklata kasuyllapa. Chaynuqami kusa puytiqpaqna tikrar, aligriyachishunqallapa.

Amami rikar yaĉhanakushunllapachu

11 Kriyiq masiykuna, amami washaykillapata rimapanakunkillapachu. Chaqa kriyiq masikipa washanta rimar, jwisnu tukur rikar yaĉharqa “Dyus mantakushanmanta mas puytiq kani” niq yupayna kankillapa. Chaynu kusa mas puytiq kani nirqa, Dyus mantakushanta kuntrar manana kasuyankillapachu. 12 Dyuslami mantakushanta qumashanchik. Paylami jwisninchikpis. Chaymi payla puytin runakunata rikar yaĉhar washayta, manaqa chinqachiymatapis. Piru qamqa, ¿pitaq kanki rikar yaĉhanaykipaq runa masikitaqa?

Manami yaĉhanchikchu allaq imami pasamashun nirpis

13 Uyamayllapa qamkuna, tukuy imata munaqkuna. Ninkillapami: “Kananmi, manaqa allaqmi rishun chay may pwibluman. Chaymi uk añuta nigusyuta rurar, qillayta ganashun” nir. 14 Piru manami yaĉhankillapachu imami allaqqa pasashuyanqallapa nirmapis. ¿Rantikashachuri bidaykillapaqa? ¿Manachu puktaymaqa uk pachapi rikarir, qashan das chinqan? Chaynullami bidaykillapawanpis pasan. 15 Ashwan chay yarpuyashaykillapata ruranarqa, niyllapa: “Amitunchik munatinmi, kawsar imatapis rurashun, manaqa mana” nir. 16 Piru qamkunaqa, mana chayta yarpurchu, kusana kani niyankillapa. Manami chayqa allinchu. 17 Uk runa, Dyus nishanta yaĉhar, kaymi allin ruranaypaq nir mana rurarqa, uchayjunna.

5

Uyakuyllapa kusa imayjunkuna

1 ¡Uyakuyllapa kayta kusa imayjunkuna! Diyakunami ĉhamunqa kusata qischakanaykillapapaq. Chaypaq waqar, qayĉhakuyllapa. 2 Tukuy chay ĉhaniyjun imaykillapaqami ismunqa, kusa shumaq mudanaykillapapis kurur tukukanqa. 3 Chaynulla uruykillapa, qillaynikillapapismi muqusyanqa. Chaynu muqusyarmi uk tistigu yupay kuntraykillapa tikrakanqa: “Mana imayjunkunata mana yanapachimashaykichu” nir. Achka qillayta munashaykillaparayku, chay mana allin yarpuynikillaparayku ninapi rupaq yupay chinqar tukukankillapa. Jwisyu diya ĉhamuyatinqami, mana imayjunkunata miĉhar, imaykillapata tantakunkillapa. 4 Mallki tantaq runakunata mana pagrashaykichu. Chaymi pagunkunaqa rimaq yupay, Dyusman mañakusha. Qamkunapa kuntraykillapa shasha, ingañashaykillaparayku. Kusa puytiq Dyusninchikmi uyasha chay trabajaqkunata, pagunkunapaq mañakuqta. 5 Kay pachapimi qamkunaqa kusa shumaq bidata pasar, kwirpuyki munashanlata rurar, animalkuna yupay gurduyashaykillapa. Listunami kankillapa jwisyu diyapi wanuchikashana kanaykillapapaq. 6 Chaqa qamkunaqari kusa allin runakunata, mana allinta tukusha kanman yupay, wanuchiraykillapa. Piru chaynu ruratkillapamapis paykunaqa mana imalatapis rimaranllapachu.

Kriyir ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa

7 Kriyiq masiykuna, allita kriyiyllapa Amitunchikpi. Payrayku qischakarpis, ama disanimakuyllapachu. Chaynulla ama yarpuyllapapischu: ¿Ima tyimpuraq shamunqa? Kusatami tardan nirqa. Yarpuyllapa uk tarpukuqpi. Payqami tarpukurqa, yarakun, tamya ishkir simillanta winachitin, allin kusichayjun kananpaq. 8 Chaymi, imanutaq tarpukuq yarakun, chay yupay qamkunapis allita kriyir, ama disanimakurchu

yarakuyllapa Amitunchik shamunankaman. Chaqa pay shamunan-
qami shipchana. 9 Uyankillapa kriyiq masiykuna. Rikamanapaq
jwisninchikqami shipchamunna. Paymi punkitunchikpina. Chaymi
willashunillapa, ama mayqannikillapapatapis kuntranta rimanaykilla-
papaq. Chayna jwisninchikpa rikayninpiqa amana kastigakashanachu
kanaykillapapaq.
10 Kriyiq masiykuna, Dyuspa rimaqninkunami kusata qischakashal-
lapa. Chaynu qischakarpis, masta kriyiranllapa Dyuspi. Mana disan-
imakurchu, kusa allita yaĉhachikuranllapa paypaq. Paykunami rikachi-
manchik, chaynu qischakarpis, ama chiqanchakanapaq Dyusninchik-
manta. 11 Uk kriyiq masinchik qischakar, allita Dyusninchikpi kriyirqa,
kusa shumaqmi kanqa nuqanchikkunapaqqa. Qamkunaqami uya-
pashaykillapa, Jobmi kusata qischakarmapis shachinakur allita sir-
biran Dyusninchikta nir. Chaymantaqa Dyusninchik llakipar, kusata
yanaparan. Kwintata qukayllapa: Dyusninchikqa kusa allita yaĉhan
llakipakuyta. Chaymi uchayjun kashamapis, kastigamananchikman-
taqa ashwan pirdunamanchik.
12 Piru kriyiq masiykuna, tukuy nishushaymanta masta willashu-
nillapa ama juranaykillapapaq. Amami syilupaq, kay pachapaq ri-
marmapis jurayllapachu. Chaymi imapaqpis “Chiqap” nitkillapaqa,
chiqap kanqa. “Mana” nitkillapapis, mana kanqa. Rimashaykillapataqa
rurayllapa, Dyusninchik ama kastigashunanllapapaq.
13 Mayqannikillapa qischakar llakiyarqa, Dyusman mañakuyllapa.
Mayqannikillapa aligri karqa takir ima Dyusta alabayllapa.
14 Mayqannikillapa qishaq karqa, willayllapa kriyiqkunata rikar
yaĉhachikuqninkunata, paykuna shamur, Dyusman mañakunanllapapaq.
Chayna Amitunchikpa shutinpi mañakur kwirpunta asaytiwan
salanqallapa. 15 Tukuy shunqunwan kriyir, mañakutinllapaqami,
Amitunchik chay qishaqtaqa alliyachinqa. Mana allinta tukur
uchakusha katinmapis, uchankunamanta pirdunanqa. 16 Chayrayku
mana allinta tukurmapis, ama pakayllapachu. Ashwan kriyiq
masinchikkunata niyllapa: “Kay ima mana allintami tukusha kani”
nir. Chayna uknikillapapaq uknikillapapaq Dyusman mañakuyllapa,
uchaykillapata pirdunar, alliyachishunanllapapaq. Uk kusa allin runa
tukuy shunqunwan mañakutinqa, Dyusqa uyar, tukuy mañakushanta
ruran. 17 Yarpushun Dyuspa rimaqnin Eliaspi. Payqami nuqanchik
yupay runala karan. Piru tukuy shunqunwan Dyusman mañakutin,
kimsa añu-y-midyuta tamya mana ishkiranchu. 18 Chaymanta
qashan tamya ishkinanpaq mañakutinqa, allipta ishkimuranna.
Chaymi tarpukashakuna allipta winatin, shumaq kusichakuna karan
pachapiqa.
19 Kriyiq masiykuna, qamkunamanta uk kriyiq masikillapa uchakur,
Dyusmanta ashusha katin, mayqannikillapa Dyusman qashan tikra-
murqa, kusa allinta rurasha kanqa. 20 Chaynuqami chay uchayjunpa
bidanta washayan wanunanmanta. Chaynullami Amitunchikpis pir-
dunanqa kusa achka uchankunamanmatapis.

Chaynumi kanqa.

1 Pedro
Pedrupa punta kaq kartan

Kay kartataqami apustul Pedro iskribiran. Payqami Amitunchik Jesucristuwan purir, yaĉhachikutin uyakuran, chaynulla milagrukunata ruratinpis rikaran ima. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa Pedruta akraran apustulnin kar, tukuy uyapashanta, rikashanta ima parlakur intrachikunanpaq. Chayraykumi Pedrupaq mas intrakanarqa liyishun San Mateo 14.22-33; San Marcos 8.27-33; 9.2-8; 14.66-72; San Lucas 5.1-11; San Juan 1.40-44; 21.15-19; Hechos 2.1–5.42; 8.14-25; 10.1–11.18; 12.1-19; 1 Corintios 9.5; Gálatas 2.6-16.

Pedruqami kay kartataqa iskribiran Roma pwiblupi kayar, maylapipis kriyiq masinkunapaq. Chaymi payqa iskribir intrachiran Jesucristupi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakunanllapapaq nir.

Pedrumi saludakun

1 Kriyiq masiykuna, nuqami Pedro kani. Nuqatami Amitunchik Jesucristo paypa apustulnin kar yaĉhachikunaypaq akramasha katin, kay kartata iskribimuni qamkuna, Dyus akrashan uk ratulapaq kay pachapi kawsaqkunapaq. Chaqa uk furastiru yupay tankillapa Ponto pachapi, Galaciapi, Capadociapi, Asiapi, Bitinia pachakunapi ima. 2 Chaqa qamkunapaqmi Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha yaĉhaqllana kar akrashushallapa paylapaqna kanaykillapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa uchaykillapamanta llakipashurllapa, Santu Ispiritunrayku kusa allinpaq tikrashuranllapa Jesucristulatana kasur kawsanaykillapapaq. Chayna pay yawarninta iĉhashanrayku shumaqchakashana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni tukuy imapi yanapar, kusa shumaqta kawsachishunanllapapaq nir.

Jesucristupi kriyir aligriyar kawsashunllapa

3-4 ¡Alabashun Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyusta! Chaqa kusa allin payqa. Chaymi llakipamarninchikllapa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, paylapina kriyir manana unay kawsayashanchiknullanachu kawsanallapapaq. Chaynu paylata kasurqami “Maydiyaqa Dyuswan syilupi kawsayashun” nir kunfyakanchik. Chaymi chaypiqa mana ismuq, mana chakiq, chaynulla mana tukukaq irinsyanchikta qumashunllapa. 5 Chaqa Taytanchik Dyusmi kusa pudirniyjun kashanrayku paypi kriyisha kuytamanchik. Chaymi tukuy nishankuna kumplikatinnaqa, Jesucristo shamur washamashunllapa.

6 Chayraykumi qamkunaqa kusata aligriyankillapa, michka kay tyimpukunapi ratulapaq riqchaq imakunapi qischakarmapis. 7 Piru chay qischakaykunaqami sirbimanchik intrakanapaq Tayta Dyusqa allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa imanutaq urumataqa ninapi chulluchir tukuy chay mana allin kaqkunamanta akranllapa. Chaynumi qamkunapis qischakar imaqa allinlata ruraqkunana tikrakankillapa. Piru yaĉhashanchikllapanu uruqami tukukan, ashwan qamkuna chay kriyishaykillapaqami mana maydiyapis tukukanayjunchu. Chaynu allita kriyitkillapaqami, Jesucristo shamur kusata aligriyar, alabar, “Chiqaptami munamashaykillapa” nishunqallapa.

8-9 Qamkunaqami Jesucristuta mana pay payllata rikasha karmapis
kusata munankillapa, chaynulla kusata paypaq yarpukunkillapa ima.
Chaymi chaynu kriyir washakayanchikllapa nir yaĉharqa, kusala shu-
maq ukmanta mana shaykuq aligriyankillapa, ¡Amitunchikllapaqamiri
kusala chiqap llakipakuq kar, llakipar washamashanchikllapa! nir.

10 Unay tyimpupimi Dyusqa rimaqninkunata kaynu rimachiran:
"Maydiyaqashi runakunata llakipar washayanqa" nir. Chaynu Dyus
rimachishanpaqmi, chay rimaqninkunaqa chaylapi yarpuqllapa:
Imanutaq chay washakayqa kanqa nir. 11 Nataq Jesucristupa Ispiritun
Dyuspa rimaqninkunata yaĉhachiran kaynu: "Dyuspa Akrashan
Cristunmi kusata qischakar wanunqa. Wanushanmanta qashan
kawsamur, tukuy kuntraqninkunata binsirnaqami rinqa syiluman
allita tukuy imata rikaq" nir. Chaymi Dyuspa rimaqninkunaqa
kusata yaĉhayta munaranllapa Ispiritu nishanta: "¿Piraq chay
qischakaq runaqa? ¿Ima tyimpuraq kanqa?" nir. 12 Chaynu nir
kusalata yarpupakutinllapami, Tayta Dyusqa paykunataqa intrachiran
chay washakayqashi mana paykunapa tyimpunpichu kar, ashwan
kanan tyimpukunaraq kananpaq nir. Chaypaqmi kanankunaqa
Jesucristupaq tukuyla yaĉhachikuqkunataqa, Tayta Dyusqa syilumanta
Santu Ispiritunta kaĉhamur yanapatin, yaĉhachikutinllapa kriyirna
washakanllapa. Chaynu katinmi chay washakaypaqqa angelkunamapis
mana intrakashanllaparayku, kusalata intrakayta munanllapa: ¿Imanu
kartaq Tayta Dyusqa, kusala uchayjun runakunataqa washayanqa? nir.

Dyusqami munan allinlata rurar kawsanallapapaq

13 Chayraykumi kusa allita yarpur, tantyakar ima kusa allinlata
kawsayllapa. Chaynuqami kusa allita kamakasha yupay kayankillapa
kanqa "Dyusninchikmi kusa allin kar, Jesucristo qashan shamutin,
tukuy imapi yanapamashunllapa" nir. 14 Chaymi Dyuspa chiqap
wamrankunana karqa, amami imanutaq unay manaraq Dyusta
riqsiyarmaqa kawsaq kankillapa, chaynuqa kawsankillapanachu.
15 Ashwanmi chaykunataqa dijar, tukuy imapi kusa allinlatana
kawsayllapa, imanutaq akrashushallapa Dyusninchikmaqa allinla
chaynu. 16 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: "Kusa
allinlata kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa kusa allinla kani chaynu"
nir.

17 Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyusqami mayqan-
tapis mana ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi
tukuylata imatapis rurashanchiknulla karanlata rikar yaĉhamanchikllapa
nir. Chaymi qamkuna Dyusninchikta "Taytay Dyus" niqkunaqami,
kay pachapi uk ratulapaq kawsayashaykillapapiqa, payta mancharla
kawsankillapa. 18 Chaqa qamkunaqami, unay rukuykillapakuna yu-
paylla manana washakanaykillapapaq katkillapamapis, Tayta Dyusqa
washashushallapa. Piru chay washashunanllapapaqqami, Tayta Dyus
pagrakusha. Chaynu pagrakurmapis, manami chay tukukanayjun
urukuna, platakunawanchu pagrakusha. 19 Ashwanmi Tayta Dyuswan
pullachamanallapapaqqa, Jesucristo kusala shumaq yawarninwan
rantimaranchikllapa. Chaqa payqami nuqanchikkunapaq wanuran
uk kusala allin uyshita yupay. 20 Chaypaqmi Tayta Dyusqa man-
araq kay pachata rurayarlla, nishallana karan: "Wamraymi wanunqa

runakunata washananpaq” nir. Chayraykumi, kanankunaqa Jesucristuqa shamusha llakipar ima washamanallapapaq. 21 Chaqa Jesucristuraykumi, qamkunaqa yaĉhankillapa imanumi Tayta Dyusqa payta wanushanmanta kawsachimur pullakuran nir. Chaymi qamkunapis tukuy chaykunata yaĉharqa, allita Tayta Dyuslapi kriyir yarakuyankillapa maydiya pullakushunanllapakaman.
22 Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami chiqap Dyus nishanta intrakashaykillaparayku, allitana kwintata qukashaykillapa, shumaqta kawsar uknikillapata llakipanaykillapapaqmapis. Chaymi kananqa uknikillapa uknikillapa kusa allinla tukuy shunquykillapawan, tukuy jwirsaykillapawan ima llakipanakunkillapa. 23 Chaqa chay kriyishaykillaparaykumi, mushuqmanta nasisha yupay kankillapa. Piru manami taytaykillapa, mamaykillapa kay pachapi uk ratulapaq chay paykunamantachu nasishaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa rimanan tukuy tyimpupaq chaypi kriyishaykillaparayku, mushuqmanta nasishaykillapa yupayqa. 24 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
“Tukuy runakunami qiwa yupay uk ratulapaq.
Chaynu katinmi yaĉhayashan, puytiyashanmapis,
qiwapa tuktun yupay mana tukuy tyimpupaqchu.
Chaqa qiwa chakitin, tuktunmapis daskaqla ratan.
25 Piru Amitunchikpa rimayninqami tukuy tyimpupaq” nir.
Chaymi chay kusala shumaq rimayninllata qamkunatapis yaĉhachishushallapa washakanaykillapapaqqa.

2

1 Chayraykumi tukuy mana allin kaqkunataqa amana ruraylla-panachu. Ama ingañanakunkillapachu. Ama shimikillapalawan Dyusta kasuq yupay tukunkillapachu. Ama inbidyanakuyllapachu. Chaynulla dijayllapa tukuy washanchikta rimapanakuymatapis. 2-3 Chaymi chaynu karnaqa, imanutaq uk wamritumaqa chiqap lichi kaqlata kusalata munan, chaynu qamkunapis Dyus nishanta kusala masta intrakayta munar kawsayllapa. Chaymi chaynuqa washakashaykillaparayku Amitunchikman masta qimikankillapa, “Kusala allin” nir yaĉharna.

Jesucristumi mana tukukaq shumaq rumi yupay

4 Nishaykillapa: Amitunchik Jesucristutami chay mana paypi kriyiqkunaqa, uk mana sirbiq rumita yupay itakuranllapa. Piru Tayta Dyuspaqqami, Jesucristuqa uk kusala shumaq, kusala sirbiq rumi karan. Chayraykumi ashwan waran waranqa masta, Jesucristuman qimikaylapa. 5 Chaynuqami Tayta Dyusqa qamkunatapis uk kusala shumaq rumipaq yupay tikrashunqallapa. Chaymi qamkuna chaynu kusa shumaq rumi katkillapaqa, chay rumillawan Tayta Dyusqa uk wasita ruranqa. Chaynullapismi uk kusa shumaq kurapaqna akrashunqallapa paytana sirbinaykillapapaq. Chaynuqami, Dyus munashanlatana ima rurar, uk kusala shumaq ufrindita yupayna paymanqa qimikankillapa aligriyachinaykillapapaqqa. 6 Chaymi Jesucristullapaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin:
“Sión pwiblupimi ĉhurashaq
uk kusa shumaq, uk kusa sirbiq rumita.
Chaymi chay paypi kriyiqkunataqa kusata yanapatin

mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

7 Chaymi qamkuna chay kusala shumaq rumipi kriyiqkunapaqqa,
chay rumiqa kusala sirbiq. Piru chay mana kriyiqkunapaqqami, Dyus
nitin iskribikashannu kaynu nin:
“Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha” nir.

8 Chaynullami ninpis:
“Chay rumipimi trumpisanqallapa” nir.

Chaqa paykunaqami, Dyuspa rimayninpi mana kriyinashanllaparayku trumpisanqallapa. Chaynu unaymanta-pacha mana kriyinashanllaparaykumi trumpisananllapapaqna karanllapa.

9 Piru qamkuna kriyiqkunaqami Dyuspa kaqninkuna kusala allin
kanaykillapapaq akrakashaykillapa. Chaynu karmi Dyuspaqqa
kusala chiqap kurankunana kankillapa, Dyus munashanlatana
ruranaykillapapaq. Chaynulla paypa kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi kananqa tukuy chay tutaparaqmanta lluqshishana
kar, kusala shumaq achkillapina kankillapa Dyus kusala allin
rurashankunatana parlakunaykillapapaq. 10 Chaqa qamkunaqami,
unayqa Dyuspa mana kaqninkunachu kaq kankillapa. Piru ashwan
kananqami paypa kaqninkunana kankillapa. Chaynulla unayqa
Dyusqa mana llakipashuqllapalamapischu. Piru kananqa kusalata
llakipashuyanllapa.

Dyusta sirbinaykipaq kawsayllapa

11 Munashay ukniykuna, qamkunaqami kay pachapiqa furastiru yupay, mana tukuy tyimpupaqchu kankillapa. Chaymi rugashunillapa,
ama qamkunalla munashaykillapata rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa
mana allin yarpuykunami, imanupis mana allinta rurachir, Dyusmanta
chiqanchamananchikllapa. 12 Chay-ari allinkunata rurar kawsayllapa,
chay mana kriyiqkunawanqa. Chaynuqami michka qamkunapaq kusa
mana allinta rimayarmapis, kwintata qukar ninqallapa: “Alliptami wak
runakunaqa Dyus munashanta ruranllapa” nir. Chaymi ashwan Dyuspi
kriyirna, jwisyu diya ĉhamutinqa Dyusta alabanqallapa.

13 Amitunchikpi kriyishaykillaparaykumi, kay pachapi kaq gubyirnuykillapata kasuyllapa. Chaqa payqami kay pachapiqa mantakuqari. 14 Chaynulla kasuyllapapis chay gubyirnuykillapamanta kaq wakin
mantakuqkunatapis. Chaqa paykunaqami, kay pachapi mana allin
ruraqkunata rikar kastigananpaq numrakasha. Piru chay allinta
ruraqkunata-shuypaqa yanapananpaq. 15 Chaqa Taytanchik Dyusmi
munan, kriyiqkunaqa tukuywan kusa shumaqta kawsanaykillapata.
Chaynami, chay sunsunulla kawsaqkuna, chaynulla Dyusninchikpaq
mana allinta rimaqkunamapis, manana imatapis mana allintaqa rimananpaqnachu.

16 Ukniykuna, puytinkillapami tukuy ima munashaykillapata rurayta,
piru allin kaqlata. Kuytawkish “Tukuy imatami rurayta puytini” nir
rurayarqa, uchakushamana rikaritkillapa. Ashwanmi tukuy imata
rurarpis Dyus munashannulla rurankillapa paypi allita kriyishaykillaparayku. 17 Chaymi tukuylata rispitar kawsayllapa. Kriyiq masikikunata llakipayllapa. Dyusta manchar shumaqlata sirbiyllapa. Chaynulla
gubyirnuykillapatapis kusala rispituwan kasuyllapa ima.

Qischakarpis shachinakushunllapa Jesucristo yupaylla

18 Dyuspi kriyiq masiykuna, yaĉhashanchikllapanu tukuy
patrunkunaqami mana chayllachu. Wakin patrunkunaqami
kusala bwinu, mana das piñakunchu ima. Piru wakinkunaqami,
kusala malo, dasla piñakun ima. Chaynu katinllapamapis tukuy
paykunatami kasunkillapa. Qamkunaqakish yarputkillapa chay allin
kaqkunalata kasunallapapaq allin nir. 19-20 Chaymi nishunillapa:
Kriyishaykillaparaykula qischashutinllapa shachinakutkillapaqami,
Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq kanqa nir. Piru mana allinta
ruratkillapa chaypaq qischashutinllapaqami, mana shumaqchu
kanqa Dyuspaqqa. 21 Chaqa Tayta Dyusqami, chaynu qischakar
imamapis payta sirbinallapapaq akramashanchikllapa. Yarpuyllapa
Jesucristupi, payqami uchaykillapamanta washashunanllapapaq
chaynu qischakarmapis shachinakuran. Chaynu qischakashanqami
intrachimanchik, nuqanchikkuna qischakarmapis, pay yupay
shachinakunallapapaq nir. 22 Yaĉhashanchikllapanu Jesucristuqami,
mana imalapimapis uchakuranchu.

Chaynulla manami llullakurlamapischu rimaran.
23 Chaynullami chay kuntrankuna mana allinta willatinllapapis, payqa
manami ima mana allintapis willaranchu. Chaymi qischatinlla-
pamapis, payqa manami niranchu, maydiyaqa qamkunatapis chaynu
qischashaykillapa nirqa. Ashwan tukuy chay mana allinta ruraqku-
nata, Tayta Dyus tukuyta rikar yaĉhaqpa makinman ĉhuraran payna
rikar yaĉhananpaq nir. 24 Jesucristumi kusalata qischakaran uchanchik-
llapamanta washamanallapapaq. Payllami chuqri chuqri kruspi qis-
chakar wanuran uchanchikkunamanta allichar shumaqchamanallapa-
paq. Chaynuqami ruraran uchanchikkunapaqqa wanusha yupayna
kar, amana uchakurchu shumaqtana kawsanallapapaq. 25 Chaqa un-
ayqami Dyusta mana kasuraykillapachu. Chaymi uyshita chinqasha
yupay puriraykillapa. Piru kananqami Jesucristumanna tikrakashaykil-
lapa. Chaymi payqa uk michikuq yupay kuytashuyanllapa, tukuy saqra
imakunamanta washashuyanllapa ima.

3

Masayjunkunaqa kaynu kawsanqallapa

1-2 Kriyiq masiykunamanta, warmi kaqkunata nishaykillapa:
Qusaykillapata allita kasur shumaqta kawsayllapa. Chaynu shumaqta
kawsatkillapa, chay qusayki mana kriyiq karmapis kwintata qukar
ninqa: “Kriyishanraykumi waknuqa kawsan” nir. Chaymi paypis
Jesucristupi kriyinqa, kusa shumaq rispituwan kawsashaykillapata
rikarla, mana imata willar ima yaĉhachishaykillaparaykuchu. 3 Kriyiq
masiykuna, manami anaykillapalapi kusala ukmanta ñaqsakur, kusala
ĉhaniyjun urumanta rurakasha imata yakakur chaynulla kusala ĉhaniyjun
raĉhpata yakakur imachu, kusa shumaqqa kankillapa. 4 Chaynu
anaykillapalapi mudakunaykillapamantaqami, tukuy imapi allinla
kaqpaq yarpushaykillapa, chaynulla qusaykillapata kasushaykillapa
kusala allinqa. Chaynu karmi, Tayta Dyuspa naypanpiqa kusala
shumaq allin kayankillapa kanqa. 5 Chaynumi karan unay tyimpupi
warmikunapis. Paykunaqami Dyuslapi kusalata kunfyakar,
qusanllapamatapis kusalata kasur ima kawsaqllapa. 6 Yarpushunllapa

rukunchikllapa Sarapaq. Paymaqami runan Abrahamta kusalata
kasur, uk mantakuqpaqna riqsiran. Chaynumi qamkunapis rurayllapa
qusaykillapawanqa. Chaqa chaynu Tayta Dyusta allita kasur, chaynulla
qusaykillapata kasur imaqami, imanutaq chay warmisita Saramaqa
mana imamantapis manchakur imachu kawsaq, chaynu kayankillapa
kanqa. Chaynuqami Sarapaqa wamran yupayna kayankillapa.
7 Qamkunapis ullqu kaqkuna, shumaqta kawsayllapa warmikilla-
pawan. Yarpuyllapa: Warmikipismi kusata sirbin nir. Chaqa warmikil-
lapaqari mana qamkuna yupay jwirsayjun karmapis, Dyuspa wamran
kar, paywan maydiya kayanqa, qamkuna yupaylla. Chaymi warmikita
rispitar shumaqta kawsayllapa. Chaynuqami Dyusqa uyapanqa pay-
man mañakutkillapamapis.

Allin runakunami qischakan

8 Nishaykillapapis: Shumaqta tukuynikillapa kawsayllapa, uk yarpuy-
lana kar llakipanakur ima taytaykillapamanta mamaykillapamanta
uknikillapawan yupay. Amami kusa kani nir imachu, llakipakur ima
mana imayjun yupay kawsayllapa. 9 Chaynulla mayqan ima mana
allinta rurashutinllapapis, amami qamkunaqa mana allintaqa rurankil-
lapachu. Mayqan jurapashutinllapapis, amami qamkunaqa jurapankil-
lapachu. Chaymi imanu rurashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa bin-
disir yanapananpaq. Chaqa Dyusqami shumaq bindisikasha kanaykil-
lapapaq akrashushallapa. 10-12 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashanku-
napiqa nin:
“Mayqanpis shumaqta kawsayta munaqqa,
ama ima mana allinta rimanqachu.
Chaynulla amami llullakunqalamapischu.
Chaqa Amitunchikqami allin kaqkunata kuytan.
Chaynulla mañakutinpis uyapan.
Nataq chay mana allinta ruraqkunamantaqami
payqa chiqanchakan.
Chayraykumi qamkunaqa, ama ima riqchaq mana allintaqa rurarchu,
ashwan allinlata rurar shumaqchanakur ima kawsayllapa”.
13 Allita yarpuyllapa: Maydiyapis allinlata rurar kawsatkillapaqa,
mana mayqanpis qischashunanllapapaqqa allin yupaychu.
14 Piru allinlata rurar kawsashaykirayku qischashutinllapamapis,
Dyuspaqqa kusala shumaqna kankillapa. Chaymi chayta yaĉharqa,
ima pasashutinllapapis amami manchakunkillapa imalapischu,
chay mana allinta rurashuqkunamantaqa. 15 Ashwanmi tukuy
shunquykillapawan Amitunchiklapi yarpukunkillapa. Chaymi
ninkillapa: “Kusala puytiq Amituy Jesucristulatami manchar
sirbishaq” nir. Chaynu karnaqa qischakarmapis kusalata
aligriyatkillapa, mayqanpis kaynu tapushunmanllapa: ¿Imaraykutaq
aligriyankillapa qischakarmapis? nir. Chaynu tapushutinllapaqami,
ama manchakurchu aligrila das willankillapa. Piru amami kusa
kani nir imachu, shumaqlata willankillapa kriyishaykillaparayku.
16 Chaynulla amami mana allinta yarpur imachu kankillapa
tapushuqllapakunawanqa. Chaynu shumaq paykunawan kar,
Jesucristupi kriyishaykillapapaq shumaqta willatkillapa imaqami
paykunaqa pinqakunqallapa shumaqta rimashaykillaparayku.
17 Chaymi mana allinta rurashanchikrayku qischakanamantaqa,

ashwan allinta rurashanchikrayku qischakanapaqqa allin, Dyusninchik
chaynu qischakanapaq nisha katinqa.
18 Nishaykillapa, imanutaq Jesucristumaqa, paylla qischakaran uk
kutila tukuy tyimpupaq, uchanchikllapamanta washamanallapapaq.
Payqami kusala allin karmapis Dyuswan pullachamanallapapaq
tukuy mana allin kaqkunapaq qischakaran. Chaynullami paypa
kwirpunqa wanuran, piru Ispiritunqami mana wanuranchu.
19-20 Yaĉhashanchikllapanumi Noepa tyimpunpi runakunaqa Dyusta
mana kasurchu wanuran. Chaynu wanurllapami prisukasha yupayna
kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesucristuta wanuchir pampatinllapaqa
Ispiritunqa rir, chay wanusha prisu yupay kaqkunata willaran.
Chaqa chay tyimpuqami Tayta Dyus yarpuran, imanupiqaĉhi Noé
chay wampuq wasita rurar tukchinankamanqa kasumanmanllapa
nir. Piru mana kasushanllaparaykumi, wanuranllapa. Nataq
Noemi ayllunkunawanqa uchu karanllapa. Chaymi Dyuspi
kriyishanllaparayku aykala karmapis washakaranllapa yakumantaqa.
21 Chaynullami kanan nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyis-
hanchikraykuqa shutikunchikllapa ima. Piru kriyishanchikraykulami
washakanchikllapa. Chaqa yakupi shutikur imaqa manami
kwirpunchik tiqti kashanraykuchu yakumanqa yaykunchik. Ashwanmi
chaynuqa rurayanchik yarpunapaq uchanchikta wanuchiq yupayna
kar, Dyuspa naypanpiqa kusa allinla shunquyjun imana kanallapapaq.
Chaymi chaynu shutikurqa intrakayanchik Jesucristo wanur, qashan
kawsamushanrayku, washakayta puytinchikllapa nir. 22 Kananqami
payqa syiluman risha, Dyuspa allilaw qichqanpi tayan, tukuylata rikar
ima mantamarninchikllapa. Chaymi Dyuspa angelninkuna, chaynulla
tukuyla rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamapis Jesucristuta
manchar kawsanllapa.

4

*Imanu kanapaqtaq Dyus yanapamashanchik chaynula kar sirbishunl-
lapa*

1 Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa uchanchikmanta
washamanallapapaqqa kusalata qischakaran, chaypaq yarpurlami
paypi kriyishaykillaparaykuqa qischakarmapis shachinakunkillapa.
Chaqa mayqanpis qischakar ima shachinakuqqami, chay mana
allinta rurachikuqtaqa limpu binsinqa. 2 Chaynuqami manana
pay munashanta rurarnachu, ashwan Dyus munashanlatana
rurar kawsanqa tukuy kawsayashanpiqa. 3 Piru kusala achka
tyimputami qamkunaqa Jesucristupi mana kriyirqa, chay wakin mana
kriyiqkuna yupay uchakur kawsashaykillapa. Chaqa qamkunaqami
kwirpuykillapa munashanlata rurar, ukwan ukwan punuyta munar,
kusalata upyapakur maĉhar, kusala mana allin fyistakunaman rir,
kusalata mikupakur, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunata
adurar, ima kawsaq kankillapa. 4 Unay chaynu kasha karmapis
kananqa manana chaynullata rurar kawsatkillapami, chay mana
kriyiq runakunaqa kusalata qamkunapaq yarpupakunllapa. Chaymi
mana paykunawan kashaykillaparayku kusala mana allinkunata
rimar ima jurapashunllapa. 5 Piru chaynu rimarmapismi, maydiyaqa
Tayta Dyuspa naypanman qimikanqa, pay rikar yaĉhananpaq. Chaqa

Tayta Dyusmi rikar yaĉhan wanushakunata, kawsaqkunamatapis.
6 Chaymi imanutaq unay runakuna allita Dyuspa shumaq rimayninta
yaĉhachikuqkunamaqa, unay rukunchikkunata yaĉhachiranllapa. Chaymi
paykunaqa kriyiranllapa. Chaynu kriyishanllaparaykumi, kusalata
qischakar ima wanuranllapa. Piru chaynu kwirpunllapa wanusha
katinmapis, paykunaqa Dyuswan pullana.

7 Nishaykillapa ukniykuna: Jwisyu diyami shipchamunna, kay
pachapi tukuyla ima kaqkunapis tukukananpaq. Chayraykumi
qamkuna kriyiq masiykuna allita yarpur, tantyakar ima, waran waran
Tayta Dyusman mañakurla kawsayllapa. 8 Piru kusala mas allinmi
kanman qamkunapura kusalata llakipanakunaykillapapaq. Chaynu
uknikita llakiparqami, mayqan kusa mana allinta rurashutinllapapis
pirdunayankillapa kanqa. 9 Chaynulla uknikillapa uknikillapa
wasikillapapi samachinakuyllapa, uknikipaq ama ukmanta yarpur,
kwashayar imachu. 10 Chaymi imanutaq Taytanchikllapa Dyus
uknikillapata ukmanta chaynulla uknikillapatapis ukmanta ima
ruranaykillapapaq yanapashushallapa. Chaynu katinqa chay yana-
pashushanllapanula uknikikunata yanapayllapa. 11 Mayqannikillapa
yaĉhachikurpis shumaqta yaĉhachikuyllapa. Chaymi chay rimar
yaĉhachikushaykillapapiqa Dyus rimasha yupay kananpaq. Chaynulla
mayqanta yanaparpis, yanapayllapa Dyus imanutaq munashannulla.
Chaymi Jesucristupi kriyishaykillaparaykuqa tukuy imatapis allinlata
rurankillapa, Taytanchik Dyusta alabananllapapaqqa. Chaqa tukuy
imapis Taytanchik Dyusllapaqmi. Chaynulla pudirninmapis tukuy
tyimpupaq. ¡Chaynumi kanqa!

Kriyishanchikrayku qischakarpis shachinakushunllapa

12 Kriyiq masiykuna, qamkuna Jesucristupi kriyishaykillaparayku
qischakarpis amami ninkillapachu: “¿Imapaqtaq kaynu qischakani?”
nirqa. Chaqa chaynu qischakar imamapis shachinakutkillapami Tayta
Dyusqa yaĉhanayanna chiqaptami qamkunaqa paypi kriyinkillapa
nir. 13 Ashwanmi chaynu qischakarmapis aligriyayllapa, imanutaq
Jesucristumaqa qischakarmapis shachinakuq nir. Chaqa kanan
chaynu qischakar shachinakurllaqami, maydiyaqa llipyalla
pudirninwan shamutinqa paywanna kusalata aligriyankillapa.
14 Nishaykillapapis: Kusala shumaqmi kanqa Jesucristupi
kriyishaykillaparayku jurapashutinllapa shachinakuqkunaqa.
Chaqa Tayta Dyuspa llipyalla Santu Ispiritunmi imuraspis kusalata
yanapashuyanllapa shachinakunaykillapapaqqa. [Piru chay
ĉhiqnishuqkunaqami Dyuspa Santu Ispiritunpaq mana allinta rimanllapa.
Nataq qamkuna-shuypaqami shumaqta kawsashaykillaparayku,
kusalata alabanqallapa.] 15 Qischakarmapismi Jesucristupi
kriyishaykillaparayku qischakankillapa. Amami qischakankillapachu
wanuchikushaykillapapaq, suwakushaykillapapaq, mana allinta
rurashaykillapapaq, ukpa imankunaman yakapakashaykillaparayku
imachu. 16 Piru Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarqami, ama
pinqakunkillapachu. Ashwanmi Taytanchik Dyusta alabankillapa
chay qischakashaykillaparaykuqa. 17 Chaqa kananqami Dyusqa
qallariyanna wamrankuna kaqkunata rikar yaĉhaq, allitachush nuqapi
kriyin manaqachu mana nir. Chaynu wamrankunallata rikayatinqa,

paypa shumaq rimayninta mana kasuqkunata rikar yaĉhatinqa,
imananqallaparaq paykunaqa.
18 Chaynu allin runakuna washakananpaq trabajusu katinqa,
¿imananqallaparaq-ari Dyusta mana kasur uchakuqkunaqa?
Imanupis mana washakayta puytinqallapachu.
19 Chay-ari, Dyus munashanta rurar qischakaqkunaqa, ashwan Dyus
munashanllata rurar kawsanmanllapa. Chaynulla bidanllapata Dyuspa
makinpi dijanmanllapa. Chaqa ruramashanchikllapa Tayta Dyusqami
imuraspis pullanchikllapa kananpaq kar, mana dijamanchikllapachu.

5

Kriyiqkunata rikaqkunaqami kaynu kanqa

1 Nuqa Pedrumi Jesucristupa sirbiqnin kar, kriyiq masiykunata
rikar yaĉhachiq chay kani. Chaqa nuqaqami rikasha kani, Jesucristo
imanu uchanchikllaparayku qischakar kruspi wanutinmapis. Chaynu
karmi, kananqa qamkuna kriyiqkunata rikar yaĉhachikuqkunataqa ru-
gar ima yanapashunanillapa. Chaqa qamkunapismi nuqa yupay
sirbikuyankillapa. Chaymi Jesucristo maydiya llipyalla pudirnin-
wan shamutinqa, mantakuyashanpina kayashunllapa. 2 Chaynu tan-
talana washakasha kananllapapaqqa, qamkuna chay kriyiqkunata
rikar yaĉhachir michikuq yupay kaqkunaqa, allita kuytankillapa Dyus
akrashan uyshita yupay kaq wamrankunata. Chaymi imatapis ama
amalaschu rurar, ashwan Dyus munashannu aligrila rurankillapa.
Amami chay rurashaykirayku pagrakanaykillapapaq yarpur imachu
rurankillapa. Ashwanmi imatapis rurankillapa kusa aligrila, ama
kwashallachu. 3 Piru chaynu uknikillapata rikarqa, kuytawkish
qamkunaqa paykunapa mantaqnin yupaymana tukutkillapa. Ash-
wanmi kusala shumaqta Dyus munashannula kawsar paykunataqa
rikachinkillapa. 4 Chaynu allin kaqlata rurar ima kawsayatkillapa, may-
diya chay michikuqkunapaq mantaqnin chiqap michikuq Jesucristo
shamutinqa, kusala shumaq llipyalla mana tukukaq kurunatana ay-
panaykillapapaq.
5 Chaynullami qamkuna musu kaqkuna, rikar yaĉhachishuqnikillapata
kusala rispituwan kasuyllapa. Chaynullapis uknikillapa uknikillapa
ama kusa kani nirchu, kasunakur kawsayllapa. Chaqa
“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa
chiqanchakan.
Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa
kusalata yanapan”.
6 Chayraykumi imata rurarpis, ama kusa kani nirchu tukuy imata
puytiq Dyusninchik munashanlata rurankillapa. Chaynu ruratkilla-
pami maydiya Tayta Dyus shamurqa tukuypa naypanpi nishunqallapa:
“Kusala allinta rurashaykillapa” nir. 7 Chayraykumi ima pasashutin-
llapapis ama chaykunalapaq yarpur llakirchu, chay pasashushanllap-
ataqa Dyuspa makinpina dijayllapa, ¡Taytay Dyusmi llakipamanqa! nir.
8 Piru allita tantyakar, rikĉhakushala yupay kar kuytakankillapa. Chaqa
chay ĉhiqnimaqninchik dyabluqami, imanutaq liyunmaqa mallaqnarqa
qayĉhakur purin imatapis mikunar, chaynumi nuqanchikkunatapis
Tayta Dyusmanta chiqanchamanayanchikllapa. 9 Chaynu katinmapis

manami qamkunalachu chaynuqa qischakayankillapa, ashwanmi maylawpipis kriyiqkunaqa qamkuna yupaylla qischakayanllapa. Chaymi chayta yaĉhar imaqa, chay mana allin rurachikuqta mana kwintacharnachu, ashwan masta animakur ima chay kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa.
10 Chaqa nishaykillapapis: Kay pachapi kriyishaykillaparayku uk ratulapaq qischakayatkillapamapismi, Taytanchik Dyusqa kusalata llakipashurllapa yanapar kusala allinpaq, allita kriyiqpaq, kusala jwirtipaq, chaynulla chiqapta washakasha kanaykillapapaq ima tikrashunqallapa. Chaynuqami tukuy tyimpupaq Tayta Dyus mantakuyashan luryanpina kayankillapa kanqa Jesucristuwan pullana. 11 ¡Chaymi chayta yaĉharqa paylata alabashunllapa! ¡Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun! ¡Chaynumi kanqa!

Pedrumi tukukananta saludakun

12 Kriyiq masiykuna, chiqapta kriyiq masinchik Silvanuwanmi * kay kartata iskribimuni kusalata animakur masta kriyir kawsanaykillapapaq. Chaqa Taytanchik Dyus kusata munamashanchikrayku kusata yanapamanchik. Chayraykumi chay munashushanllaparayku, shachinakur ima kawsankillapa. 13 Babiloniapi taq kriyiq masinchikkuna, chaynulla Jesucristupaq yaĉhachitiy kriyishanrayku wamray Marcospismi kaĉhamun saluduta qamkunapaq. Chaqa kay Babiloniapi kriyiqkunatapis qamkunata yupay, Tayta Dyusqa akrasha paypa kaqninkunana kananllapapaq.
14 Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. † Chaynulla Jesucristupi kriyishaykillaparayku, kusala shumaqta kawsanaykillapapaqmi Taytanchik Dyusqa yanapashunqallapa.

Chaynumi kanqa.

---

* **5:12** Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir. † **5:14** Kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Pedro
Pedrupa ishkay kaq kartan

Apustul Pedrumi kay kartataqa ruku wanunanpaqna kar iskribiran. Chaqa Tayta Dyusmi paytaqa intrachisha karan wanuyankinami kanqa nir. Chayta yaĉharmi maylawpi taq kriyiqkunaman kay kartata iskribiran (1.3-21). Chaynulla chay mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarimusha katinmi, iskribir ima allita intrachiran ama ingañakananllapapaq (2.1-22). Chaynullami intrachiranpis Jesucristo kay pachaman shamunan diya shipchamuyatinqa, imanu kanqa nir (3.1-18).

Pedrumi saludakun

1 Kriyiq masiykuna, nuqa Simón Pedrumi Jesucristupa apustulnin
kani. Chaynulla payllata sirbiq karmi, kay kartata iskribir saludashu-
nillapa. Chaqa qamkunapismi nuqakuna yupay kusalata washamaqn-
inchik Dyus Jesucristullapi kriyishaykillapana: Payqami kusala allin kar
yanapamashanchikllapa nir. 2 Chaymi mañakunipis, Taytanchik Dyusta,
chaynulla Amitunchik Jesucristuta allita riqsitkillapa, pay kusalata
yanapashutinllapa ima shumaqta kawsanaykillapapaq.

Dyuspi kriyiqkunaqami kaynu kanqallapa

3 Chaqa kusala pudirniyjun Taytanchik Dyusqami, kusala allin kar
nuqanchikkunataqa qayamashanchikllapa payta allita riqsir kasurna
kawsanallapapaq. Payqami tukuy imapi yanapamashanchikllapa,
imuraspis paylatana sirbir ima kawsanallapapaq. 4 Chaymi Taytanchik
Dyusqa kusala pudirniyjun, kusala allin ima kar unaymanta-pacha arni-
mashanchikllapallana karan yanapamanallapapaqqa. Chaqa chay arn-
imashanchikllapaqami kusala shumaq, chaynulla sirbiq ima. Chaymi
chaynu Dyusninchikwan karqa, manana kay pachapi kusala mana
allinkuna kan chaykunata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi
payqa yanapamashanchikllapa pay yupay allinlatana rurar kawsanal-
lapapaq.
5 Chayraykumi Jesucristupi mas allita kriyir, allinlata rurar
kawsashunllapa. Chaynu kawsarqami, Dyusninchikmanta
allita intrakarna, kusa intrakaqkunana kashunllapa. 6 Chaynu
Dyusninchik yanapamasha intrakaqkuna karqami, chay mana
allin ruraykunamantaqa tantyakashunllapa. Chaynulla ima
pasamashallapamapis shachinakur ima tukuy shunqunchikllapawan
maydiyapis paylata kasur kawsashunllapa. 7 Chaynu karqami
kriyiq masinchikkunawan llakipanakur ima yanapanakushunllapa.
Chaynullami ashwan masta llakipanakushunllapa ima kriyiq
masinchikkunawanqa.
8 Chaymi tukuy kay nishushayllapakunata allita kasurqa, Amitunchik
Jesucristupi allita kriyiqkunana kankillapa. Chaynuqami manana
qamkuna munashaykillapa yanqalla chaynunachu kawsayankillapa.
9 Piru Dyus nishanta willatiy mana kasuqkunaqami, mana allita rikakuq
syiguyasha yupayna kawsanllapa. Chaynulla Jesucristo uchanmanta
washananpaq wanushanmatapis manana yarpurllapanachu kawsan-
llapa. 10 Chay-ari kriyiq masiykuna nishaykillapa: Qamkunatami
Dyusninchikqa wamranna kanaykillapapaq akrashushallapa. Chaymi

chaynu karqa tukuy kay nishushayllapata allita kasur kawsayllapa.
Chaynu karqami, Jesucristupi kriyishaykillapamantaqa mana may-
diyapis chiqanchakankillapachu. 11 Chaymi maydiyapis payllawan
katkillapaqa, washamaqninchik Amitunchik Jesucristuqa kusa aligrila
shamunqa paypa mantakuyninmanna apashuqllapa. Chaypiqami
tukuy tyimpupaqna kawsankillapa paywan pullana.
12 Kriyiq masiykuna, tukuy kay yaĉhachishushayllapataqami,
allita intrakashaykillapana. Piru chaynu allita intrakasha
katkillapamapismi waran waran willayashaykillapa, ama qunqar
Jesucristuta kasurla kawsanaykillapapaq. 13-14 Piru nishaykillapa:
Amitunchik Jesucristumi intrachimasha, nuqaqashi wanuyashaqna nir.
Chayraykumi kanankuna kawsayarllaqa, Jesucristupi imanu kriyirlla
shachinakunaykillapapaq nir waran waran willashuyashaqllapa.
15 Chayraykumi kawsayarllaqa tukuy puytishayta yaĉhachishuyllapata
kamashaq. Chaynuqami maydiya wanutiypis chay willar
yaĉhachishushayllapapaq yarpur ima, chayllapi kawsanaykillapapaq.

Pedrumi riman kusala pudirniyjun Jesucristuta rikashanpaq

16 Amitunchik Jesucristo kusala pudirniyjunqami, maydiyaqa qashan
shamuyanqa nir ima yaĉhachikushayllapaqa, manami yanqa llulla kwintu
imachu karan. Ashwanmi chay yaĉhachishushayllapaqa kusala chiqap.
Chaqa nuqakunallami rikasha ima kanillapa imanu Amitunchik Jesu-
cristuqa kusala pudirniyjun nirmapis. 17-18 Chaynullami rikasha kanil-
lapapis Tayta Dyusqa imanu Wamran Jesucristutaqa kusala allinpaq
riqsiran ima nirmapis. Chaqa nuqakunaqami chay kusala shumaq
sirkapi paywan karayllapa. Chaymi uyaparayllapapis syilumanta-
pacha Dyusqa kaynu niqta:

"Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani" nir.

19 Chaynulla nishaykillapapis: Dyusninchikpa unay rimaqninkuna
Jesucristupaq iskribishanqami kusala chiqap kasha nir. Chaqa
nuqakunapis chay rikashayllapawan, uyapashayllapawan imaqa
allita yaĉhanillapa Dyuspa rimaqninkunaqa chiqapta Jesucristupaqqa
yaĉhachikuq kasha nir. Chayraykumi qamkunapis Dyuspa unay
rimaqninkuna iskribishanta kasur imaqa, pay munashannullana
rurayankillapa. Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunaqami
imanutaq uk bilamaqa tutaparaqpi achkirachikun, chaynu intrachi-
manchikllapa. Chaymi Dyus nishantaqa intrakayta puytinchikllapa
maydiya Jesucristo shamunankaman. Dyus nishanqami, imanutaq
achkiyaypimaqa atun qullarsitu achkirachimanchik chay yupay
yarpuyninchikpiqa intrachimanchikllapa. 20-21 Chaymi allita kwintata
qukayllapa: Dyuspa unay rimaqninkunaqa, manami paykuna
munashantachu yaĉhachikuranllapa nir. Chaqa manami mayqanpis
pay munashanllamantaqa Dyus nishantaqa intrachikuyta puytinchu.
Chaymi chay rimaqninkunamaqa Dyus munashannulla yaĉhachikuran,
iskribiran ima Santu Ispiritu chaynu ruray nir yanapatin.

2

Llullachikur yaĉhachikuqkunami rikarimunqa

1 Chaymi nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa nir. Chaqa
qamkunallamantami mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarinqallapa.

Imanutaq Israel runakunamaqa Dyus akrashan pwiblu katinllapamapis, paykunallamanta Dyuspa rimaqnin yupay tukuqkuna rikariran chaynu. Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, kriyiq tukur mananula chay pay yaĉhayashanta yaĉhachikur, kriyiqkunataqa pantachin. Paykunaqami Amitunchik Jesucristo uchanmanta washananpaq wanusha chaymatapis manana kwintachanllapanachu. Chaymi chaynuqa paykunaqa dasna kastigakasha rikarinqallapa tukuy tyimpupaqna. 2 Piru achka wakinkunaqami chay yaĉhachikushanllapata kasunqallapa. Chaymi chaynu kasushanllaparayku kusa mana allinkunata ima rurar kawsatinllapa, wakin rikaqkunaqa washamaqninchik Jesucristupaqmapis mana allinta ima rimanqallapa. 3 Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, imatapis kusalata munapakushanllaparayku chay paykuna yaĉhayashanllapawan kusalata ingañashurllapa imaykillapatapis tantakunqallapa. Piru chaynu rurashanllaparaykumi, mana imanupis washakayta puytinqallapachu. Chaqa chaynu rurashanllaparaykumi unaymanta-pacha chaynu kastigakananllapapaqna karanllapa.

4 Chaqa yarpuyllapa: Chay unay angelkuna uchakutinllapaqami, Tayta Dyusqa mana pirdunarchu ashwan chay kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉhku ruri infyirnuman itakuran. Chaymi chaypina paykuna, kusalata qischakar ima yarakuyanllapa chay jwisyu diyapi Tayta Dyusqa rikar yaĉhananpaq. 5 Chaynullami unay Noepa tyimpunpi runakuna uchakur Tayta Dyusta mana kasutinllapaqa, payqa mana pirdunarchu kusala manchaypaq atun tamyawan tukchiran. Nataq Noelami washakaran syiti ayllunkunalawan. Chaqa payqami Tayta Dyuspaq parlakur ima kusala allinta kawsaran. Piru chay runakunaqami mana kasur, kusa mana allinkunata rurar ima kawsaqllapa.

6 Chaynumi Dyusta mana kasushanllaparayku, Sodoma pwibluta, chaynulla Gomorra pwibluta chinqachinanpaq niran Tayta Dyusqa. Chaymi chay pwiblukunamanqa Dyusqa syilumanta-pacha kaĉhamuran ninata. Chaynuqami tukuyla chay pwiblupi kaqkunaqa limpu rupar uĉhpa intirupaq tikrakar tukukaranllapa. Piru chay pwiblukunawan Tayta Dyus chaynu rurashanqami intrachimanallapapaq karan kanan tyimpupi kawsaqkunaqa Dyuslatana kasur amana uchakurnachu kawsanallapapaq. 7-8 Piru chaynu chay runakunata tukchirmapismi, Lotta washaran. Chaqa payqami kusala allin runa karan Dyuspa naypanpiqa. Chay Lot shutiq runaqami kusalata llakir ima kawsaq chay wakinkuna kusala mana allinkunata ruraqta rikar, chaynulla mana allinta rurashallapa nir uyaparqa. Chaymi wakinninkunapaq tukuy shunqunwan llakir mana imanupis aligrila kawsaytaqa puytiqchu.

9 Chaynuqami Dyusqa intrachimanchik imanumi payqa tukuy imata yaĉhan nir. Chaqa payqami tukuy paypi kriyiqkunataqa, mana allin kaqkunamanta washan. Piru chay mana allinta ruraqkunata-shuypaqa, kananmanta-pacha kastigashana. Chaymi chay kastigakasha chaykunaqa yarakuyanllapa, chay jwisyu diyapi rikar yaĉhananpaq.

10 Chaqa Dyusqami kastigan tukuy uchayjunkunataqa. Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami, paykuna munashannulla millanaypaq imakunata rurar kawsanllapa. Chaymi Dyusmatapis mana kasuyta munanllapachu. Chaqa paykunaqami yanqa runakunala karmapis kusa marraju kashanrayku, chay rikaypaq chaynulla

mana rikaypaq kusa mantakuqkunapaqmapis * kusala mana allinkunata rimanllapa. 11 Piru angelkuna-shuypaqa Amitunchikmanta kar,
mas pudirniyjun runakunamanta karmapis, manami chay kusa mantakuqkunapaqqa mana allinkunataqa rimanllapachu.
12 Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq runakunaqa, imanutaq animalkunamaqa mana intrakanllapachu chaynu kawsanllapa. Chaqa animalkunamaqami nasir winanllapa, piru mana imalamatapis intrakarchu. Chaymantami imanutaq animalmataqa aypar wanuchinllapa, chaynumi chay runakunapis wanunllapa mana intrakashanllapapaq rimar uchanllaparayku. 13 Chaynuqami ukkunata llullachir yaĉhachir qischakananpaq dijashanrayku, paykunapis qischakar ima wanunqallapa. Chaqa paykunaqami mana pinqakurchu unaqmapis kwirpunllapa munashanlata rurar kawsanllapa. Chaymi qamkuna kriyiqkuna tantakar fyistakunkillapa chaypimapis, chay mana allinta ruraqkunaqa pullaykillapa kar, kusala pinqaypaqta tukutin, wakin rikashuqkunaqa qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa.
14 Dyusta mana kasuqkunaqami kusala mana allin runakuna kar, uchakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi warmita rikarmaqa kusalata munan. Chaynulla chay manaraq allita kriyir, litalla yupay kaqkunatami kusalata disanimachin. Paykunalapaqmi imatapis tantakuyta munanllapa ima. 15 Chaqa paykunaqami chay kusala shumaq nanmanta chiqanchakashanmanta, chinqasha yupay purinllapa. Chaymi imanutaq unaymaqa chay Beorpa wamran Balaamqami † kusala mana allinkunata rurar ima qillayniyjun kanaran, chaynu paykunapis kawsanllapa. Chaqa Dyuspa rimaqnin Balaamqami, chaynuqa tukuran Dyusmanta chiqanchakashanrayku. 16 Chaymi chaynu Dyusninchikmanta chiqanchakashanrayku mana allinta rurayatinqa, Dyus nitin burrunmapis rimaran. Chaymi ashwan chay burrituqa amun kusala mana allinta ruranayashanpaq willaran, amana munashanllata rurananpaq.
17 Chaymi nishaykillapa: Chay llullakur yaĉhachikuqkunaqami, imanutaq uk quĉhamaqa mana yaku katin yanqalla tan, chaynu. Chaynullapis imanutaq puktaymataqa jwirti wayra tikrar apan chaynu. Chaymi chaynu mana allinta rurashanllaparayku, Dyusqa paykunataqa kaĉhanqa chay kusala tutaparaqlla uĉhku ruriman, chaypina tukuy tyimpu qischakananllapapaq. 18 Chaqa paykunaqami kusalata alabakar kriyiq yupay tukur, chay manaraq allita kriyiqkunataqa ingañanllapa paykuna yupay kwirpun munashanlatana rurananllapapaq. Chaymi chay kriyiqkunaqa imanulapis uchanllapamanta washakananpaq kayatinllapamapis, chay mana allinta rurachikuqkunaqa qashan chayllaman tikrayanllapa. 19 Chaymi chay runakunaqa wakinkunataqa ninllapa: “Washakashana karqami imatapis munashaykillapata rurar kawsayta puytinkillapa” nir. Chaynu nir ima ingañakunllapa, michka paykunaqa chay mana allinta rurachikuq dyablupa sirbiqnin yupay karllapamapis. Chaqa chay mana allinta rurachikuq dyabluqami, chay runakunataqa limpu saruĉhasha yupayna purichiyan.

---

* **2:10** Mantakuq nirqami intrachimanchikllapa kay pachapi awturidadninchikkunapaq. Piru kusa mana rikaypaq mantakuq nirqami intrachimanchikllapa Dyuspa angelninkunapaq, chaynulla Dyusmanta chiqanchakasha mana allin angelkunapaq ima. Mas intrakanarqa, rikashunllapa Judas 8,10. † **2:15** Balaampaq mas intrakanarqa rikashunllapa Números 22.4-20; 31.16.

20 Kay paykunaqami washamaqninchik Amitunchik Jesucristuta
riqsirqa, kay pachapi kusala mana allin kaqkunamantaqa akrakashana
karanllapa. Piru chaynu akrakashallapana kasha karmapis, chay mana
allin kaqkunallata rurayarqami, unay kayashanmantaqa kusala mana
allinnachu kanqallapa. 21 Chaynu Jesucristuta riqsiyar qashan chay
unay kayashanllapaman tikrakananpaqqa, mas allinmi kasha kanman
Jesucristuta mana riqsirchu, unay kashannulla kananpaq. 22 Piru Je-
sucristuta riqsiyar qashan ikiman tikrakaqkunawanqami kumplikasha
chay kaynu nishanllapakunaqa: “Allqumi gumitarqa qashan chay gumi-
tashanllata mikun”. Chaynulla “Kuchipis allita paqakusha kar, qashan
lluchkaman yaykur tiqtiyan” nir.

3

Amitunchik Jesucristo shamunanqami shipchana

1 Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay ishkay kaq kartayp-
imi nishaykillapa, allita chay punta willashushayllapapi yarpur ama
qunqarchu kawsanaykillapapaq. Chaqa chay punta kartaypipismi
Amitunchik Jesucristullapi yarpur kawsanaykillapapaq nishurayllapa.
2 Chaynullami yarpuyllapapis Dyuspa unay kusala allin rimaqninkuna
nishankunata, chaynulla washamaqninchik Amitunchikpa apustul-
ninkuna pay nishankunata, yaĉhachishushanllapapi ima.
3 Chaymi kaynu nishaykillapa: Allita kuytakar kawsankillapa. Chaqa
chay jwisyu diya shipchamuyatinnaqami, achka runakuna shamunqa
paykuna munashanllapata yaĉhachikuq. Chaymi tukuy kriyiqkuna-
manta burlakar ima nishunqallapa kaynu nir: 4 Qamkunaqami Jesu-
cristo shamunqana nirqa yanqalla qischakayankillapa. Chaqa man-
achu kwintata qukankillapa: Unaymanta rukunchikllapakunamapis
Jesucristumi shamuyanna nir kriyir, mana shamutinchu wanushalla-
pana ima. Piru mana imapis pasashachu, tukuy imapismi unay ru-
rakashannulla nir. 5 Chaynu nir imami chay paykuna munashanllata
ruraq runakunaqa, mana kwintachanllapachu Dyusmi rimayninlawan
syiluta rurashanta, chaynulla Dyus nitinmi yakumapis ashutin chaki
pachana kidaran nirqa. 6 Chaynulla manami kwintachanllapalamapis-
chu imanutaq unay chay mana allin ruraqkunataqa Tayta Dyusqa
kusala atun tamyawan tukchiran nirmapis. 7 Chaqa intrakayllapa:
Imanutaq Tayta Dyusqa unay nisha karan, chaynullami kananpis chay
tukuy mana allin ruraqkunata, chaynulla syiluta, kay pachamapisshi
limpu chay ninallawan rupachir tukchiyanqa jwisyu diyapiqa nir.
8 Chaynullapis kriyiq masiykuna, amami qunqankillapachu
Amitunchikpaqqami uk diyaqa mil añu yupay, chaynulla mil añu-
shuypaqa uk diya yupay nir. 9 Chaynu nirqami intrachimanchikllapa
payqami maydiya shamunanpaq arnimashanchikllapanulla
kumpliyanqa nir. Nataq wakinkunaqami ninllapa: Llullakusha karmi
mana rikarimunnachu nir. Piru manami chaynuchu. Ashwanmi payqa
manaraq shamurchu yarakuyan, wakinkunapis kriyir washakar amana
kastigakasha kananllapapaq nir. 10 Piru Amitunchikqami, imanutaq
uk suwakuqmaqa mana yaĉhayasha [tuta] shamur suwakun, chaynumi
rikarimunqa. Chaymi chaypiqa syilumapis tukuy chaypi kaqnintin
limpu tukukanqa. Chaynulla kay pachata tukuy iman kaqnintinta
Dyusqa limpu rupachir tukchinqa.

11 Chaymi tukuy imanu tukukayanqa nir yaĉharqa, qamkunamaqa
Dyus munashannula kusa allinkunalata rurar ima kawsankimanllapa.
12 Chaynu Jesucristo shamuyanqa nir yarpur Dyusninchik munashan-
latana rurashunllapa. Chaqa chaynu allinlatana rurayashallapaqa
imanupiqa daslamana shamunman Amitunchikqa. Chaqa chay tyim-
puqami syilumapis tukuy imantin ninawan limpu chullur tukukanqa.
13 Piru nuqanchikkunaqami Tayta Dyus arnimashanchikllapa chay
mushuq syiluta, chaynulla mushuq pachata yarayanchikllapa. Chaqa
chaypiqami tukuy allin kaqkunalana kanqallapa.

14 Chayraykumi kriyiq masiykuna, Amitunchik shamunankaman
tukuy imatapis allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami
Jesucristo shamurqa kusala allinta, shumaq kawsaqta, mana ima
uchayjunlamatapischu tarishunanllapapaq. 15 Chaqa yarpuyllapa,
Amitunchik mana das shamurqami, intrachimayanchikllapa payqa
tukuylata washayta munayan nir. Kay nuqa nishushayllapanumi
kusa munashanchik ukninchikllapa Pablupis iskribishushallapa,
imanu Jesucristo yaĉhachikushannu. 16 Chaqa ukninchik Pabluqami
Dyus nitin chay kartankunapi iskribirqa kay willashuyashayllapanu
iskribiran. Piru chay iskribishanllapaqami wakinkunaqa mana das
intrakaypaqchu. Chaymi chay mana allita kriyir paykuna munashanta
yaĉhachikuqkunamaqa mana intrakanllapachu. Chayraykumi
ashwan ukmantana yaĉhachikunllapa, imanutaq Dyus nitin unay
iskribikashakunata mana allita intrakar ukmantana yaĉhachikunllapa
chaynu. Chaymi chaynu mana allinta yaĉhachikushanrayku kusala
manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

17 Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata
yaĉharllapanaqa allita kuytakankillapa. Chaynuqami chay tukuy mana
allinta yaĉhachikuqkunaqa amana ingañashunanllapapaq. Chaynulla
amana allita kriyishaykillapamanta chiqanchakanaykillapapaq.
18 Ashwanmi llakir ima mas allita washamaqninchik Amitunchik
Jesucristuman qimikayta kamayllapa. Chaynuqa kusata yanapashun-
qallapa masta riqsinaykillapapaq paytaqa. Chaymi pay munashanllata
ima rurankillapa. Chaynuqami kaynu nir alabankillapa Jesucristutaqa:
“Kusala allinmi tukuy tyimpupaq mantakuq Amitunchikqa” nir. Chaqa
payqami tukuy tyimpupaq mantakun.

Chaynumi kanqa.

1 Juan
Juanpa punta kaq kartan

Apustul Juanmi kay kartata iskribiran. Paytami Jesucristo akraran apustulnin kananpaq. Manami kay kartalatachu Juan iskribiran, ashwanmi ishkay kaq chaynulla kimsa kaq kartakunatapis iskribiran. Iskribiranpis San Juanta chaynulla Apocalipsistapis.

Kay kartapi Juanqa kriyiqkunata intrachin, mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqqa. Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa yaĉhachikuranllapa kaynu nir: "Jesucristuqa manami Dyuschu kar, ashwan runala" nir. Mana allinta yaĉhachikuqkuna chaynu yaĉhachitinmi, apustul Juan kay kartapi intrachiran: "Jesucristuqami runa karpis, Dyuslla" nir. Chaynullami kriyiqkunata intrachiran Dyus munashannu kawsar, kriyiq masinkunawan llakinakunanllapapaq.

Jesucristumi kawsachimaqninchikqa

1 Kriyiq masiykuna, kay kartatami iskribimuni allita intrachishunayllapapaq chay uk kusala shumaq RIMAQPAQ. Chay kusala allin RIMAQQAMI Jesucristo karan. Chaqa chay shumaq RIMAQQAMI kay pachamapis manaraq kayatinchu payqa karanllana. Chaymantami nuqakunaman rikarimuran. Chaymi pay payllata rimaqta uyapasha, chaynulla makiyllapawan kamasha, rikasha ima kanillapa. Chaymi ashwan kananmapis pay yanapamanchikllapa tukuy tyimpupaqna Dyusninchikwan tantalana kawsanallapapaq. 2 Chaymi willashuyanillapa, Jesucristuqami Dyusmanta shamuran nuqakunaman. Chaymi paytaqa rikarayllapa. Chaynu rikasha ima karmi, tukuy pay imata rurashanta ima qamkunataqa willar intrachishuyanillapa. Allita intrakayllapa, Jesucristuqami Tayta Dyuswan unaq syilupi karan. Chaymantami kay pachaman shamuran. Chaymi nuqakunaqa rikasha ima kar, uk tistigu yupay paypaq parlakunillapa, mayqanpis paypi kriyirqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. 3 Chaymi kananqa willashunillapa nuqakuna uyapashayllapata, chaynulla rikashayllapata ima. Chaynuqami chay willashushayllapapi kriyitkillapa tantalana kawsanallapapaq. Chaqa imanutaq nuqakunamaqa Jesucristupi kriyishayllaparaykuqa, Taytanchik Dyuswan, chaynulla Wamran Jesucristuwanqa uklana yupay kawsanillapa, chaynu qamkunapis kanaykillapapaq. 4 Chaymi chaynu nir ima iskribishunillapa, chay willashushayllapapi kriyitkillapaqa tukuyninchikllapa kusalata aligriyanallapapaq.

Dyusninchikmi achkirachikuqqa

5 Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa Jesucristo kaynu intrachimashanllapatami qamkunatapis willashuyanillapa. Chaqa payqami nimaqllapa: "Taytanchik Dyusqami mana ima mana allintapis rurashachu" nir. Chaymi paypiqa mana imapis tutaparaqllapi yupayqa kanchu. Ashwanmi payqa uk achkirachikuq yupay kashanrayku, imuraspis achkirachikun. 6 Chaynu pay katinmi, paywan karqa, amana mana allinkunata rurar uchakushunllapanachu.

Chaqa uchakurlla kawsar nuqami kriyini nirqami, nuqanchiklla
llullachikar chiqap kaqtaqa mana rurayanchikchu. 7 Piru mayqanpis
kriyishanrayku imatapis allinlata ima rurarqami, kusa achkila
yupayna kawsayanchikllapa, imanutaq Taytanchik Dyusmaqa achkila
kawsan chaynulla. Chaynuqami, michka achka karllapamapis
uklana yupay kawsayanchikllapa. Chaymi ashwan Tayta Dyuspa
Wamran, Jesucristo yawarninta iĉhashanqa, tukuy uchanchikkunamanta
paqamashanchikllapana, Dyusninchikqa mana uchayjunpaqnachu
riqsimanallapapaq.
8 Chaymi nishaykillapapis: Uchakurlla kawsar niyachuwan: Manami
ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirqami Dyuspa naypanpi
mana chiqapta rimashanchikrayku, nuqanchiklla llullachikayanchik.
9 Piru nuqanchiklla allita kwintata qukar nichuwan: Kusala uchayjunmi
kani nir. Chaynu rurashaqami, kusala allin Taytanchik Dyusqa pirduna-
mashunllapa. Chaqa payqami tukuy imata allita rikar yaĉhaq kar, tukuy
mana allin rurayashanchikkunamanta washamashunllapa. 10 Piru
Tayta Dyusqami nimanchikllapa tukuylashi uchayjun kanchikllapa nir.
Chaynu uchayjun kayar, niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapis-
chu kani nir. Chaynu nirqami Dyustapis llullapaq yupayna rikayanchik.
Chaqa manari rimayninmatapis kwintachashanchikchu.

2

Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchikqa

1 Munashay wamrituykuna, tukuy kaytaqami iskribimuni
qamkunapis allita intrakar amana uchakurnachu kawsanaykillapapaq.
Piru mayqannikillapa imalapi uchakusha katkillapaqami, kusa allinla
Jesucristo qashan Tayta Dyuswan shumaqchar pullachashunqallapa.
2 Chaqa Jesucristullami uchanchikllapamanta washamanallapapaq
yawarninta iĉhar wanuran. Piru payqami wanuran, mayqanpis
paypi kriyitinqa tukuylata washayta yarpur. Chaymi mana
nuqanchikkunalata washamanallapapaqlachu wanuran, ashwanmi
tukuypaq.
3 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, man-
takushankunata allita kasurqa, chiqaptana yaĉhanchikllapa paywan
shumaqchakashana kanchikllapa nir. 4 Piru mayqanpis niyanman:
Nuqaqami Dyusta riqsishana kani nir. Piru chaynu nir, Dyus
mantakushankunata mana kasurqami, mana chiqapta Dyuswan
pullachu. Chaqa llullakurlari rimayan Dyuswan kani nirqa. 5 Nataq
mayqanpis Dyuspa rimayninta chiqapta kasuqkunaqami, waran
waranqa tukuy shunqunwan Dyuslapi yarpurna kawsanllapa.
Chaynuqami, yaĉhayanchikna Amitunchiklawanna kawsanchikllapa nir.
6 Chayraykumi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyini niqkunaqami,
imanutaq Jesucristumaqa kay pachapi karmapis kusa allinlata
kawsaran, chaynu kawsanmanllapa nir.

Chiqaptami llakipanakushunllapa

7 Kriyiq masiykuna, imanu llakipanakur kawsanaykillapapaq nir
kanan iskribir willashuyanillapa chayqa manami uk mushuq mantakuy
imachu. Chaqa allita yarpuyllapa: Chayraq Jesucristupi kriyiq qallar-
itkillapaqami, imanu imanu rurar kawsanaykillapapaq nir willashu-
ranllapa Tayta Dyusqa. Chaymi chay nishushanllapallata kananpis

willashuyanillapa. 8 Piru kananqami, kayta willar iskribishuyanillapa
chayqa mushuq yupay katin, mas das intrakankillapa. Chaqa imanutaq
Jesucristumaqa llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikku-
napaq. Chaynu intrakarqa imanutaq Jesucristumaqa kawsaq chaynu
kar, uknikillapamatapis llakipayankillapana kanqa. Chaynuqami
qamkunaqa waran waranqa chay tutaparaqmanta lluqshirna, ashwan
achkillapina kawsayankillapa kanqa.
9 Chaymi allita intrakankillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, achkil-
lapina kani niyanman. Piru chaynu niyar mana ukninta llakipar
ĉhiqnirqami, tutaparaqllapiraq kawsayan. 10 Piru mayqanpis ukninku-
nata llakipaqkunaqami achkillapina kawsayan. Chaymi chaynu al-
lita rurar Dyuswan kawsatinqami, mana imanupis dyabluqa mana
allinkunata rurachiytaqa puytinqanachu. 11 Nataq ukninkunata mana
llakipar ĉhiqniqkunaqa, tutaparaqllapi kawsar, mana yaĉhanllapachu may-
manmi riyani nirmapis. Chaynuqami kawsanllapa chay mana allinta
rurachikuq dyablu limpu syiguyashata yupay dijashanrayku.
12-14 Munashay wamrituykuna, Taytanchik Dyusqami Wamran Je-
sucristurayku uchaykillapamanta washashushanllaparayku, paytana
riqsishaykillapa.
Chaymi kananqa unayna kriyishaykillaparayku uk tayta yupay
kaqkunata iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami kay pachamapis
manaraq kayatinchu Jesucristuqa karanllana, chay paytami riq-
sishaykillapana.
Chaynulla qamkuna unaykaqna kriyishaykillaparayku musu
kaqkunatapis iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami, Jesucristo
nishankunata allita kasurlla kawsashaykillaparayku kusalata
shachinakuq kar, chay mana allinta rurachikuq dyablumatapis
binsishaykillapana.

Amami kay pachapi imakunalapaqqa yarpushunllapachu

15 Chaymi nishaykillapa: Amami kay pachapi kaq mana allin
kaqkunapaq, chaynulla imakuna kaqkunalapaqqa yarpushunllapachu.
Chaqa mayqanpis kay pachapi kaq chay mana allin kaqkunalapaq,
chaynulla chay iman kaqkunalapaq yarpuqkunaqami, Tayta Dyuswan
kayta mana puytinchu. Ashwanmi chay mana allin kaqkunapaq,
chaynulla chay iman kaqkunalapaq yarpurla kawsanllapa. 16 Chaqa
allita yarpushunllapa: Kay pachapi kaq ima mana allin kaqkunaqami
kaykunalata ruranallapata munan. Tukuy ima mana allin kaqkunalata
munar ruranallapata, chaynulla imatapis rikar kusata munanallapata,
ashwan yaĉhar manaqa kusala imayjun karmaqa kusalata alabakanal-
lapata ima munan. Piru tukuy kaykunaqami mana Dyusmantachu, ash-
wanmi chay mana allinta rurachikuqkunamanta chaykunaqa. 17 Piru
chaynu mana allinta rurachikuyar imapismi, kay pachamanta kaqku-
naqa limpuna tukukayan tukuy mana allin imantin. Ashwanmi Tay-
tanchik Dyus munashannu ruraqkunaqa, tukuy tyimpupaqna kawsan-
qallapa.

Juanmi yaĉhachikun Jesucristupa kuntran tikrakaqkunapaq

18 Wamrituykuna, kay pacha tukukanan tyimpuqami ĉhamushana.
Chaqa qamkunaqami, uyapashaykillapa kanqa, chay diyakunaqa, Je-
sucristupa kuntran rikarimuyanqa nir. Chaymi ashwan kananqa

paypa kuntrankunaqa kusala achka rikarimushallapana. Chaynu katinmi, yaĉhanchikllapana kay pacha tukunanpaqqami, manana maychu nir. 19 Chaymi Jesucristuta kuntraqkunaqa, kay nuqanchikkunallamanta lluqshishallapa. Piru chiqaptaqami mana nuqanchikkunamantachu kasha. Chaqa nuqanchikkunamanta karqa mana ashunantachu. Ashwanmi yanqa kriyiq tukurla puriq kashallapa. Piru tukuy chay pasashankunaqami, kasha allita yaĉhanallapapaq paykunaqa mana chiqaptaqa Jesucristupiqa kriyishallapachu nir.

20 Piru qamkuna allita kriyiqkunawanqami, manana chaynuqa pasanqanachu. Chaqa qamkunataqa Taytanchik Dyusqa Santu Ispiritunta qushushanllaparayku chiqapta intrakankillapana mayqanmi Jesucristuqa nirmapis. 21 Chaqa qamkunaqa mayqanmi Jesucristuqa nir allita intrakashaykillaparayku iskribishunillapa. Chaynullami kusalata intrakankillapa mayqanpis Jesucristupa chiqap kaqninkuna karqa, paypaqqa manana llullakuyta puytinnachu nir. 22 Piru chay llullakuqqami, Jesucristupaqqa kaynu ninllapa: Manashi payqa Dyuspa Akrashan Cristunchu nir. Chay paykunami Jesucristupa kuntranqa. Chaqa paykunaqami Jesucristupa kuntran kar, Taytan Dyusta chaynulla Wamrantapis mana kwintachar disprisyanllapa. 23 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristupi mana kriyiqkunaqami, Taytan Dyuspipis mana kriyiyta puytinchu. Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran nir, kriyiqkunaqami Taytanchik Dyuspipis kriyir paywanna kanqa.

24 Chayraykumi qamkuna kriyiqkunaqa, chay imanu washakanaykillapapaq nir puntamanta-pacha yaĉhachishushanllapataqa allita yarpur, ama qunqarchu shunquykillapapi purichinkillapa. Chaymi chaynu uyakushaykillapapi tukuy shunquykillapawan allita kriyiqqami, Jesucristuwan pulla kar, Taytan Dyuswanpis pullalla kayankillapa kanqa. 25 Chaqa Jesucristuqami maydiyapis kriyishanchiknulla shachinakusha, chay tukuy tyimpupaq kawsayta arnimashanchikllapataqa qumashunllapa.

26 Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata willar imaqami, iskribishuyanillapa allita kwintata qukar, chay ingañashunayanllapa chaykunamanta ama ingañakanaykillapapaq. 27 Piru nishaykillapa: Qamkunaqami Jesucristo, Santu Ispiritunta qushushanllapawanna kankillapa. Chayraykumi mana ministinkillapanachu mayqanpis yaĉhachishunanllapapaqqa. Chaqa Amitunchikmanta Santu Ispiritunllami tukuy mana yaĉhashaykillapamatapis intrachishuyanllapa. Chaymi chay intrachishuyashanllapaqa kusala chiqap kar, mana ima llulla imalamapischu. Chayraykumi imanutaq Santu Ispiritu intrachishushanllapanulla Jesucristupi allita kriyirla maydiyapis shachinakunkillapa.

28 Chayraykumi kananqa munashay wamrituykuna, allita yarpur ima Jesucristupi kriyir maydiyapis shachinakuyllapa. Chaynu katkillapa maydiya Jesucristo kusala mantakuyninwan rikamaqninchikllapa shamutinqa, kusa aligrila paypa naypanmanqa qimikashunllapa, mana imapaq pinqakur imalamapischu. Chaymi ashwan paywan pulla rinallapapaq listuna kashunllapa. 29 Chaqa allita yaĉhankillapa, Jesucristuqami imatapis karanlata ruran nir. Chaymi chayta allita yaĉharqa,

pay yupay imatapis karanlata ruraqkunana kankillapa. Chaynu karqami, manana ukmanta yarpurnachu chiqap Dyuspa wamrankunana kayankillapa kanqa.

3

Dyuspa wamrankunanami kanchikllapa

1 Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukar yarpuyllapa: Taytanchik Dyusqa llakipakuq kar, uchayjun kashallapamapis kusalata llakipar wamrankuna kanallapapaq riqsimashanchikllapa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Piru chay mana kriyiq runakunaqami, nuqanchikkunataqa Dyuspa mana wamranpaq yupaychu rikamanchikllapa paykuna Dyusta mana riqsishanllaparayku. 2 Chaymi kusala munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Nuqanchikkunaqami kananqa Dyuspa wamrankunana kanchikllapa. Piru manaraqmi yaĉhanchikllapachu chay tyimpuqa imanu kusa shumaq kashunllapa nirqa. Nataq Jesucristuqami nimanchikllapa, maydiya pay pullakumanallapapaq shamutinqashi pay payllata rikar, pay yupay kusala shumaqna kashunllapa nir. 3 Chayraykumi maydiyaqa Jesucristuwanna kayashaq nir kunfyakashanchikrayku, kananlla tukuy uchanchikkunata dijar, allinkunalata rurarna kawsashunllapa, imanutaq Jesucristumaqa allinlata kawsaq chaynu.

4 Kriyiq masiykuna, allita kuytakar kawsankillapa. Chaqa imalapipis uchakurqami, Dyus mantakushantaqa mana kasurnachu uchakushana rikarinchik Dyuspa naypanpiqa. 5 Chaqa qamkunaqami allita yaĉhankillapa Jesucristuqami mana ima uchayjunlamapischu karan nir. Chaynullami yaĉhayankillapapis payqami shamuran wanur chay runakunapa uchankunata limpu chinqachiq nir ima. 6 Chaynu Jesucristo mana uchayjun ima kasha katinmi, payllawan maydiyapis kawsaqkunaqami, manana uchakurllaqa kawsannachu. Nataq chay uchakurlla kawsaqkunaqami, Jesucristutaqa mana rikasha, chaynulla mana riqsishallapalamapischu. 7 Munashay wamrituykuna, amami mayqanpis ingañashunqallapachu. Chaqa mayqanpis allinlata ruraqkunaqami, paypis allinla imanutaq Jesucristumaqa allinla chaynu. 8 Piru chay mana allinta rurarlla uchakuqkunaqa dyablupa kaqninkuna. Chaqa yaĉhashaykillapanulla dyabluqami unaymanta-pacha uchakuran. Chaynu uchakur tukuy mana allin rurashankunata limpu chinqachinanpaqmi, Dyuspa Wamran Jesucristuqa shamuran.

9 Chaymi mayqanpis Dyuspa wamran kaqkunaqa, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashanqa chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu, Dyus akratin mushuqmanta nasisha yupay, wamranna kashanrayku. Chaynu karmi, ima mana allinta rurarmapis Dyusninchikpa naypanpi shumaqchakarna allinlata rurar kawsayta puytin, Dyus paywan kar yanapashanrayku. 10 Piru imanu katinmapismi runakunataqa dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyuspa chiqap wamran, chaynulla mayqankunami dyablupa wamran nirmapis. Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, chaynulla mana ukninkunata llakipaqkunaqa, manami Dyuspa wamranlamapischu.

Jesucristumi nimashanchik llakipanakur kawsanallapapaq

11 Kriyiq masiykuna, qamkuna puntamanta-pacha kriyiq qallaritkil-
lapaqa, kaynu kawsanaykillapapaq nir yaĉhachishuranllapa: Uknikil-
lapa uknikillapa llakipanakur ima kawsankillapa nir. 12 Chayraykumi
ama nuqanchikkunapis imanutaq Cainmaqa chay kusala mana allinta
rurachikuqpa kaqnin kar, ukninta wanuchiran chaynuchu kashunl-
lapa. ¡Ma yarpuyllapa! ¿Imapaqtaq Cainqa uknintaqa wanuchisha kasha
kanqa? Chaqa Cainqami uknintaqa wanuchiran, paypa ruraynin mana
allin kashanraykula. Nataq uknin rurayashanqami kusala allin kayaq.

13 Kriyiq masiykuna, amami llakir yarpupakunkillapachu, chay
mana kriyiq runakuna ĉhiqnishutinllapapis. 14 Ashwanmi imanu katinpis
ukninchikllapataqa llakipashunllapa. Chaqa nuqanchikkunaqami
yaĉhanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, ukninchikta
llakipanapaq kanchikllapa nir. Piru chay mayqanpis ukninta mana
llakipaqqami uk wanusha yupay kanqa. Chaymi nuqanchikkunamaqa
uchanchikllaparayku tukuy tyimpupaq wanunallapapaq kasha
karmapis, kananqa ashwan tukuy tyimpu kawsanallapapaqna
nimashanchikllapa Jesucristuqa. 15 Chaymi nishaykillapa: Chay
mayqanpis ukninta mana llakipar ĉhiqniqkunaqami uk wanuchikuq
yupay. Chaqa allitana yaĉhankillapa tukuy wanuchikuqkunaqami
mana imanupis tukuy tyimpupaq Dyuswan kawsayta puytinchu
nir. 16 Piru nuqanchikkunaqami allita yaĉhanchikllapa imanumi
llakipanakuyqa nir. Chaqa Jesucristumi llakipamashanchikllaparayku
wanuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku. Chaymi
imanutaq Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkunapaq, chaynumi
nuqanchikkunapis ukninchikkunata yanapayarlla wanunapaq
karmapis wanuypaq. 17 Yarpushunllapa: Uk runa kusala
imayjun kanman. Piru chay runaqa rikayanman ukninkuna
imakunata ministiqta. Chaynu rikarmapis mana imalapimapis
yanapayanmanchu. Chaynu ukninta mana llakiparqa ¿imanutaq tukuy
shunqunwan Dyuspaqqa llakiyanqa? Manami chiqaptaqa Dyuspaqpis
llakiyanqachu. 18 Chayraykumi munashay wamrituykuna, ukninchikta
llakiparqa ama shiminchiklawanchu llakipani nishun. Ashwanmi
imatapis paypaq allinta rurar yanapar imana rikachikushun chiqapta
paypaq llakinchik nirqa.

19 Chaynu ukninchikkunata chiqapta llakipar imanaqami allitana
yaĉhashunllapa chiqapta Dyus munashanta rurayanchikllapa
nir. Chaynullami yaĉhashunllapapis chiqaptana Dyuspa wamran
kanchikllapa nir. 20 Piru chaynu Tayta Dyus uchanchikkunamanta
llakipamashanchikllapana katinmapis shunqunchikpi yarpunchikl-
lapa, ¿Tayta Dyusqachu chiqapta llakipamasha kanqa? nir. Chaynu nir
nuqanchiklla chay uchanchikllapapaq yarpushallapamapismi, tukuy
imata yaĉhaq Tayta Dyusqa yaĉhamayanchikllapana nuqanchikkunaqa
mana uchayjunnachu kar, chiqap paypa wamrankunana kanchikllapa
nir.

21 Chaymi munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Shun-
qunchikpi, yarpuyninchikpi Tayta Dyusqami tukuy uchaykunamantaqa
chiqapta llakipamasha nir, mana uchanchikkunapaq yarpurnachu
ashwan Tayta Dyuspa naypanmanqa kusa aligrilana ima qimikashun-
llapa. 22 Chaymi Taytanchik Dyusqa imata ministir mañashallapamapis
yanapamashunllapa, pay mantakushankunata kasur, munashanlatana

rurashanchikllaparayku. 23 Chaqa mantakushanqami kaynu
nimayanchikllapa: “Wamran Jesucristupinashi kriyishunllapa,
chaynulla ukninchikllapa ukninchikllapashi llakipanakushunllapa,
imanutaq pay nimashanchikllapanulla” nir. 24 Chaymi Dyus nis-
hankunata kasuqkunaqa paywan kawsanllapa, chaynulla Taytanchik
Dyuspis paykunawan kawsan. ¿Imanumi yaĉhanchikllapa Dyusqa
nuqanchikkunapi kawsayan? nirqa. Chaytaqami yaĉhanchikllapa, Santu
Ispirituta qumashanchikllapa shunqunchikllapapi kawsashanrayku.

4

Yaĉhachikushanllapata allita rikashunllapa chiqapchu manaqachu mana nir

1 Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay pachapiqami kusala achka
llullakuqkuna rikarimushallapa. Chay paykunami purinllapa Dyus
nishantami yaĉhachikunillapa nir. Chaymi nishaykillapapis: Amami das
ingañakankillapachu. Ashwanmi allita rikar ima yaĉhankillapa, chiqap-
tachu Dyuspa Ispiritunwan, manaqachu mana nir. Chaqa kay pachapi
yaĉhachikuqkunaqami, wakinkunaqa mana Dyusmantachu. 2 Chaymi
chaynu allita rikar yaĉhar kwintata qukashunllapa mayqankunami
Dyusmantaqa nirmapis. Piru qamkunaqami das kwintata qukayta
puytinkillapa. Chaymi mayqanpis, Jesucristuqami Dyusmanta kay
pachaman shamur, nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunpaq tikrakaran
nir yaĉhachikuqkunaqami, Dyusmanta chiqap Ispirituwan kaqkunaqa.
3 Nataq mayqanpis, Jesucristuqami mana Dyusmantachu niqkunaqami,
mana Dyuspa Ispiritunwanchu. Tukuy chaynu niqkunaqami Jesu-
cristupa kuntran kar, dyablumanta. Chaqa qamkunaqami unaymanta-
pacha chaynu Jesucristupa kuntran shamuyanqa nirqa uyapashana
karaykillapa. Chaymi ashwan kananqa kay pachamanqa rikarimushal-
lapana.

4 Piru munashay wamrituykuna, chaynu mana allinkunata
yaĉhachikuq rikarimusha katinmapis, amami imapaqpis yarpu-
pakunkillapachu. Chaqa qamkunaqami Dyuspi kriyishaykillaparayku,
Santu Ispiritu qamkunapi kawsayan, chayqami kusala pudirniyjun
ima chay llullakuq dyablumantaqa. Chaynu katinmi ashwan chay
dyablumanta kar, llullakur mana allinta yaĉhachikuqkunataqa limpu
binsishaykillapana. 5 Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami,
Jesucristupa kuntran. Chaymi chaynu Amitunchikpa kuntran kar,
mana allinta yarpushanlamanta yaĉhachikutinmi Dyusninchikta mana
kasunaqkunaqa, kusalata uyakur kasunllapa. 6 Piru nuqanchikkuna-
shuypaqa Dyusmanta kanchikllapa. Chaynu kashallapami Dyusmanta
kaqkunaqa Dyuspaq yaĉhachikushallapaqa uyakur kasumanchikllapa.
Piru Dyusmanta mana kaqkunaqa, mana kasukunllapachu. Chaymi
chaynu yaĉhachikur ima dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi
Dyusmanta kaq chiqap Ispirituwan, chaynulla mayqanmi chay
llullachikuq ispirituwan nirmapis.

Dyusninchik llakipamashanchiknu llakipanakushunllapa

7 Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqanchikkunaqa ukninchik-
llapa ukninchikllapa llakipanakuchuwanllapa. Chaqa Dyusninchik-
maqa llakipamanchikllapa. Chaymi mayqanpis llakipakuqqa Dyuspa
Wamranta, chaynulla Dyustapis chiqapta riqsin. 8 Piru mayqanpis

mana llakipakuqqami Dyusta mana riqsishachu. Chaqa Taytanchik
Dyusmaqami kusala llakipakuq-ari. 9 Chaymi Taytanchik Dyusqa
llakipamanchik nirqa intrachimanchik uklayla Wamran Jesucristuta
washamanallapapaq kay pachaman kaĉhamushanwan. Chayraykumi
Jesucristupi kriyirnaqa tukuy tyimpupaq kawsayta aypanallapapaqna
kanchikllapa. 10 Piru Taytanchik Dyusqa manami nuqanchikkuna pay-
paq llakishanchikllaparaykuchu llakipamashanchikllapa. Ashwanmi
pay llakipamashanchikrayku, Wamran Jesucristuta kaĉhamutin wanur,
uchanchikkunawanna kidaran. Chaynuqami Dyusninchikpaqqa man-
ana uchayjunpaqnachu riqsikasha kanallapapaq.
11 Kusala munashay kriyiq masiykuna, imanutaq Dyusmaqa
kusalata llakipamashanchik, chaynullami nuqanchikkunapis
ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushunllapa. 12 Chaqa
nishaykillapa: Manami mayqanlapis Taytanchik Dyustaqa
rikashalamapischu. Piru nuqanchikkuna ukninchikllapa
ukninchikllapa llakipanakushanchikllaparaykumi, Taytanchik
Dyus nuqanchikkunapi katin, ashwan masta llakipanakur imana
shumaqta kawsayanchikllapa. 13 Chaymi nuqanchikkunaqa Tayta
Dyuswan kawsayanchikllapa nir yaĉhanallapapaqqa, Tayta Dyusqa Santu
Ispiritunta qumashanchikllapa. 14 Piru nuqakunaqami, Jesucristutaqa
rikasha kanillapa. Chaymi kananqa nishaykillapa: Tayta Dyusqami
Wamran Jesucristuta kay pachaman kaĉhamuran, uchanchikllapamanta
tukuylata washamanallapapaq nir. 15 Chayraykumi mayqanpis,
Jesucristuqami Dyuspa Wamran niqkunaqa Dyuswan kawsayan,
chaynulla Dyuspis paykunawan kawsayan.
16 Chaynami nuqanchikkunaqa yaĉhanchikllapa Tayta Dyusqa kusala
llakipakuq nir. Chaqa payqami kusala llakipakuq-ari. Chaymi
yaĉhanchikpis chay mayqanpis llakipakuqqami Dyuswan kawsayan,
chaynulla Dyuspis paywan kawsayan nir. 17 Chaynumi Jesucristuwan
kawsarqa mas allita yaĉhakunchik imanumi llakipanakuyqa nir. Chaymi
chaynu llakipanakurqa chay jwisyu diya ĉhamutinmapis manami man-
chakur pinqakushunllapalamapischu. Chaqa nuqanchikkunaqami pay
llakipamashanchiknu, llakipanakur imaqa imanutaq Jesucristumaqa,
chaynuna kashunllapa. 18 Chaymi nishaykillapa: Nuqanchikkuna Dyus-
ninchik munashanta rurar kawsarqami, mana imalapaqpis manchakur
kawsayta puytinchikchu. Chaqa allita llakipakur kawsaqqami, tukuyla
chay manchakuykunataqa mana kwintachannachu. Piru mayqan-
pis manchakurlla kawsaqqami manaraq allita riqsishachu, imataq
llakipakuyqa nirqa. Chaymi mana allita rurashanrayku Dyusqa kastiga-
manqa nir manchakurlla kawsayan.
19 Taytanchik Dyus puntata llakipamashanchikllaparaykumi,
nuqanchikkunapis paypaq llakinchikllapa. 20 Piru imanupiqa mayqan
kaynu niyanman: Nuqami Tayta Dyuspaq llakini nir. Chaynu
niyar mana ukninta chiqapta llakiparqami, chay rimaqqa kusala
llulla. Chaqa rikayashan ukninta mana llakiparqa, imanunari mana
rikayashan Tayta Dyuspaqmaqa llakinqa. 21 Chaqa Jesucristumi kaynu
nir mantakuran: “Mayqanpis Taytay Dyuspaq chiqapta llakiqqami,
ukninpaqpis llakinqa” nir.

5

Allitami Dyuspa Wamran Jesucristupiqa kriyiypaq

1 Kriyiq masiykuna, mayqanpis Jesucristuta payqami Dyuspa
Wamran kar washamanchik nir kriyiqkunaqa, chiqap Dyuspa
wamrankuna. Chaqa yaĉhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik
Dyuspaq llakiqkunaqami Dyuspa wamrankunapaqpis llakin. 2 Chaymi
Taytanchik Dyuspaq llakirqa, allitana pay mantakushankunataqa
rurayanchikllapa. Chaynuqami yaĉhayanchikllapa Dyuspa kaq tukuy
wamrankunatapis llakipayanchikllapana nir. 3 Chaynulla Tayta
Dyuspaq llakirqami, chay mantakushankunata kumpliyanchik.
Chaqa chay mantakushankunaqa manami uk kusala llashaq
yupaychu. 4 Chaqa Dyuspa tukuy wamran kaqkunaqami binsiyta
puytinchik kay pachapi mana allin kaqkunataqa. Chaynulla chay
kriyishanchikraykumi washakashanchik chay tukuy mana allin
kaqkunamantaqa. 5 Chaymi mayqanpis Jesucristuqa Dyuspa chiqap
Wamran nir kriyiqkunaqa, tukuy kay pachapi mana allin kaqkunataqa
binsiyta puytin.

Imanumi Jesucristupaq intrakayta puytinchikllapa

6 Allita intrakashunllapa: Amitunchik Jesucristo Tayta Dyusmanta
shamusha nirqami, kaykunarayku yaĉhayta puytinchik: Amitunchik
Jesucristo kay pachapi kar yakupi shutikushanrayku, chaynulla wanur
yawarninta iĉhashanrayku ima. Chaymi paypaqqa yaĉhayta puytinchik
mana yakupi shutikushanraykulachu, ashwan chay wanur yawarn-
inta iĉhashanraykupis yaĉhayta puytinchik. Chaynulla Dyuspa Santu
Ispiritunpis chaypaqqa, chiqapmi chayqa nir intrachimashanchikllapa.
Chaymi Santu Ispiritu intrachimashanchikllaparayku, kunfyakanchik-
llapa. Chaqa payqa chiqaptari riman, mana llullakurchu.
7 Chaymi qashan nishaykillapa: Kay kimsakunaraykulami,
allita intrakayta puytinchik Jesucristupaqqa: 8 Santu Ispiritu
intrachimashanchikrayku, yakupi shutikushanrayku, chaynulla kruspi
wanur yawarninta iĉhashanrayku ima. Piru kay kimsakunaqami
chayllata intrachimanchikllapa Jesucristupaqqa. * 9 Chaqa allita
yarpushunllapa: Imanupimaqa uk runa imalata willamashallapamaqa
kriyinchikllapa. Chaynu runa masinchik willamashallapa kriyirqa,
ashwan Tayta Dyuslla Wamran Jesucristupaq willamashallapamaqa
kusala chiqap kashanrayku kriyinapaqqa kusala allin. Chaqa Dyusllari
chaynu intrachimanchikllapa Wamranpaqqa. 10 Chaymi mayqanpis
Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuy shunqunwan kriyir, payqami Dyuspa
chiqap Wamran ninllapa. Piru mana kriyiqkunaqami, Tayta Dyustaqa
llullata yupay riqsinllapa. Chaqa manari kriyinllapachu Tayta Dyus
Wamran Jesucristupaq nishanpiqa. 11 Chaqa Taytanchikllapa Dyus,
Wamran Jesucristupaq willamashanchikllapapi kriyishaqa tukuy
tyimpupaq kawsaytana qumanchikllapa. 12 Chaymi mayqanpis
Tayta Dyus, Wamran Jesucristupaq nishanpi kriyiqkunaqa tukuy

* **5:8** Uk iskribikashakunapiqa kaynu rikarin: Chaymi Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir, intrakanapaqqa unaq syilupi kanmi kimsa, Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristo, chaynulla Santu Ispiritu. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa. 8 Chaynullami kay pachapipis kan kimsa, Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir intrachimanallapapaqqa: Santu Ispiritu, Jesucristo yakupi shutikushan, chaynulla wanur yawarninta iĉhashan ima. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa.

tyimpupaqna kawsanqallapa. Piru chay mana kriyiqkunaqami mana tukuy tyimpu kawsaytaqa puytinllapachu.

Juanmi tukukananta kunsijakun

13 Kriyiq masiykuna, qamkuna Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupi kriyiqkunatami iskribishunillapa kay kartata, yaĉhanaykillapapaq kriyishaykillaparayku tukuy tyimpu kawsanaykillapapaqna kankillapa nir.
14 Chaynulla nishaykillapapis: Nuqanchikkunaqami kusalata kunfyakanchikllapa, Taytanchikllapa Dyuspiqa. Chaqa allitami yaĉhanchikllapa nuqanchikkunaqa pay munashannuta mañakushaqa uyamanchikllapa nir. 15 Chaymi imanutaq yaĉhanchik Tayta Dyusman mañakushaqa uyamanchik nir, chaynullami yaĉhayta puytinchikpis payqami mañashanchikpipis yanapamayanchikllapa nir.
16-17 Kriyiq masiykuna, yaĉhashanchikllapanu imalata mana allinta rurarqami Dyuspa naypanpiqa uchakuyanchikna. Piru chaynu uchakusha karmapis, Tayta Dyusman mañakushaqami llakipamanchikllapa. Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa ima mana allinta rurar uchakuqta rikarqami, Taytanchik Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq chay uknikillapataqa. Chaynuqami chay uknikillapaqa washakashana kanqa. Piru mayqanpis Dyusninchikpa kuntran tikrakasha kar, tukuy tyimpupaqna wanunanpaq kayarmapis, kusala mana allinkunata ukkunata yaĉhachiyatinqa, amami paykunapaqqa mañakunkillapalamapischu.
18 Piru allita yaĉhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspi kriyishanrayku, pay chiqap wamranpaqna riqsitinqami, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashan chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu. Chaqa Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristuqami mana imuraspis dijar kuytamashallapaqa, mana imanupis imanachimayninchikta puytinchu chay dyabluqa. 19 Chaqa nuqanchikkunaqami, yaĉhanchikllapa kriyishanchikllaparayku Dyusninchikpana kanchikllapa nir. Piru chay wakin mana kriyiqkunaqami chay dyablupa kar, kusala mana allinta rurarlla kawsanllapa. 20 Nuqanchikkunaqami allita yaĉhanchikllapa Dyuspa Wamran Jesucristuqami shamuran Taytan Dyusta allita riqsichimanallapapaq nir. Chaymi nuqanchikkuna kriyiqkunaqa allitana kriyir Jesucristullawanna kawsanchikllapa. Chaqa chiqap kaq Jesucristuqami qumanallapapaq nisha tukuy tyimpupaq kawsaytana.
21 Chayraykumi munashay wamrituykuna, allita kuytakar ima, amami chay runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunataqa aduranqillapalamapischu.

Chaynumi kanqa.

2 Juan
Juanpa ishkay kaq kartan

Juanmi saludakun

1 Kriyiq masiykuna, * nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar,
qamkunata Dyus akrar paypana kanaykillapapaq nishushallapa kat-
inmi iskribishunillapa. Chaqa Jesucristupi allita kriyishaykillaparayku
mana qunqashurllapa, kusalata qamkunapaq yarpukuni. Piru manami
nuqalachu chaynuqa yarpushuni, ashwanmi tukuyla chiqap kaq
Amitunchikpi kriyiqkunaqa qamkunapaqqa kusalata yarpunllapa.
2 Chaymi nishaykillapa: Qamkunapaqqami kusalata yarpuni chiqap
kaq, Jesucristuta kay shunquyllapapi purichiq kar. Chaqa chay chiqap
kaqqami, mana uk ratulapaqchu nuqanchikkunawanqa, ashwanmi
tukuy tyimpupaqna. 3 Chaymi kananqa mañakuni qamkunapaq
Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan pulla kusalata yanapar,
llakipar ima kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami
chay chiqap kaqlapina kar, llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

Chiqapta llakipanakurmi kawsashunllapa

4 Piru kananqami nuqaqa kusalata aligriyani. Chaqa qamkunamanta
kriyiq masikikunatami tarisha kani, qamkuna yupaylla Dyus
munashannulla, chiqap kaqta rurar kawsaqllapata. 5 Chaymi
munashay kriyiq masiykuna, kananqa rugashunillapa ukninchikllapa
ukninchikllapa kusalata llakipanakur ima kawsanallapapaq. Piru
kaynu nishurllapaqa, manami uk mushuq mantakuyta imachu
iskribishuyanillapa. Ashwanmi kay willashuyashayllapataqa
unaymanta-pacha Jesucristuqa nimashanchikllapallana karan. 6 Chaqa
Taytanchik Dyus mantakushankunaqami intrachimanchikllapa
llakipanakur ima kawsanallapapaq nir. Chaymi chay mantakuykunata
puntamanta-pacha intrakashaykillapanulla uknikillapa uknikillapa
llakipanakur ima kawsanaykillapapaqna kankillapa.

Juanmi yaĉhachikun mana allinta yaĉhachikuqkunapaq

7 Kriyiq masiykuna, allitami intrakayllapa, kananmi achka mana
allinta yaĉhachikuqkuna rikarimushallapa. Chaymi paykunaqa
kaynu yaĉhachikunllapa: “Jesucristuqami Dyusmantaqa mana
nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunchu shamusha” nir llullachikur
yaĉhachikunllapa. Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis chaynu nir
yaĉhachikutinqa yaĉhankillapana wakqa mana chiqap yaĉhachikuq kar
Jesucristupaqa kuntran nir. 8 Chayraykumi allita kuytakankillapa.
Chaqa imanupiqakish chay mana allin yaĉhachikuqkunata kasur,
Jesucristumanta imata karanlata aypanaykillapapaq karan chayta
mana aypatkillapachu. Ashwanmi ima rurayashaykillapapiqa
Jesucristupi yarpur ruraylla pa.

9 Chaqa mayqanpis Jesucristo yaĉhachikushanmanta ukmanta
yaĉhachikuqqami mana Dyusmantachu yaĉhachikuyan, chaynulla
Dyuswan kaytapis mana puytiyanchu. Piru mayqanpis Jesucristupaq

* **1:1** Kriyiq masiykuna nirqami intrachimayninchiktapis puytin, uk warmisitata wamrantinta iskribiran nir.

yaĉhachikuqqami, Taytanchik Dyuswan pulla kar, Wamran Jesu-
cristuwanpis pulla kawsayta puytin. 10 Chaymi nishaykillapa: Mayqan
wasikillapaman ĉhar Jesucristupa kuntran kar, mana Dyus nishannu
yaĉhachishuqllapa qallaritinqa amami samachinkillapalamapischu
wasikillapapiqa. 11 Chaqa mayqanpis chay mana allinta yaĉhachikuqta
wasinpi samachiqqami, ashwan chay mana allin yaĉhachikuyashanpi
yanapaq yupayna.

Juanmi tukukananta saludakun

12 Kriyiq masiykuna, kanmi masraq willar ima animachishunayllapa-
paq. Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir ima willashunayl-
lapapaqqa. Ashwanmi Dyus munatinqa mana tardarchu rikashuqllapa
shamuyta yarpuni. Chaymi chaypi tantanakur ukninchikllapa ukn-
inchikllapa kusalata aligriyanallapapaq. 13 Chaynullami kaymantapis
chay qamkunata yupay, Tayta Dyus akrashan kriyiqkunapis, qamkuna-
paq saluduta kaĉhamun.

Chaynumi kanqa.

3 Juan
Juanpa kimsa kaq kartan

Juanmi saludakun

1 Nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar, kusala munashay kriyiq
masiy Gayo, kay kartata iskribishuni. Chaqa qampaqmi kusalata llakini
ima.
2 Kriyiq masiy Gayo, yaĉhanimi qamqa kusa allinta puriyanki Dyus-
ninchikwan nir. Chaymi Taytanchik Dyusman kusata mañakuni, pay
yanapashutin ama imapis pasashutin, allinla ima kanaykipaq. 3 Chaymi
wakin kriyiq masikikuna watukumaq ĉhamur parlamasha qampaq,
kaynu nir: Qamqashi chiqap kaqlapi kar, kusa allinlata rurar kawsanki
nir. Chaymi chaynu nimarllapaqa, kusalata aligriyachimashallapa.
4 Chaqa tukuy nuqallapi ima katin aligriyanaymantaqami, ashwan
masta aligriyachiman, qamkuna wamray yupay kaqkunaqashi chiqap
Jesucristo munashannulla rurar kawsankillapa nir yaĉhashayrayku.

5 Kriyiq masiy, qam chay uknikikunata ima ministishanpi yana-
parqami kusala allinta rurayanki. Chaynulla yanapayankipismi, chay
uklawmanta kaq kriyiq masikikunatapis. Chaqa chaynu rurarqami
ashwan kusala mas allinta rurayanki. 6 Chaynu yanapakushayki-
raykumi, runakunaqa qamqashi kusalata llakipanki paykunataqa nir,
tukuy kriyiqkunapa naypanpi rimasha. Chaymi kusalata kananqa ru-
gashuni chay ukninchikkuna Dyus munashanta yaĉhachikuq riqkunata
ima ministishanpi yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa, Ami-
tunchikpa kusala shumaq rimayninta rir yaĉhachikunanllapapaq. 7 Chaqa
paykunaqami Jesucristupaq yaĉhachikunanpaq kusalata yarpushallapa.
Piru chaynu yaĉhachikuq rinanpaqqa manami ministishachu chay mana
kriyiq runakuna yanapanantaqa. 8 Chayraykumi nuqanchikkuna yana-
payta puytinchikllapa paykunaqa rir yaĉhachikunanpaq, chiqap kaq Jesu-
cristupaqqa.

Diótrefes mana allinta tukushan

9 Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunaman iskribimuray uk kar-
tata. Piru chay qamkunapimi kan uk runa Diótrefes shutiq. Paymi
chay ima nir iskribishushayllapapaq mana allintachu yarpun. Ash-
wanmi pay munashannulla rurachishurllapa ima, kusala mantakuq
ima kanayan. 10 Chayraykumi nuqa rikashuqllapa shamurqa, chay
runataqa qayachimur allita parlashaq. Chaqa nuqami yaĉhasha kani,
chay runaqashi kusala mana allin kwintunkunawan, chaynulla llul-
lakur ima rimar purin, nuqakunapaq nir. Chaynullami yaĉhashapis kani,
chay runaqashi kriyiq masinchikkuna yaĉhachikur ĉhatinmapis mana
samachinchu. Chaymi ashwan wakin kriyiqkuna samachikushaq nitin-
llapamaqa mana samachikunanllapata munar chay kriyiqkunapa tan-
takananllapa wasimanmatapis itakur manana tantakananllapamatapis
munanllapanachu ima nir.

Demetrio kusala allin kashan

11 Kusala munashay kriyiq masiy, amami chay mana allinta ru-
rayashanllapakunata ima rurarchu, allin kaqlata rurar kawsankil-
lapa. Chaqa chay allinta ruraqkunaqami Dyuswan kawsanllapa. Piru
chay mana allinta ruraqkunaqami, Dyustaqa mana rikar riqsishalla-
palamapischu.
12 Piru chay ukninchik Demetrio-shuypaqami Dyustaqa riqsir kriyis-
hanrayku, kusa allinlata rurar kawsan. Chaymi chaynu chay chiqap
kaqpi kriyir allinlata rurashanrayku, wakin rikaqkunapis kusa allinlata
rimanllapa paypaqqa. Chaynullami nuqakunapis, payqami kusa shu-
maqta kawsan nir rimanillapa. Chaqa qamqami yaĉhanki imata ri-
marpis chiqap kaqlata rimanillapa nir.

Juanmi tukukananta saludakun

13 Kriyiq masiy Gayo, kusala achkaraqmi kan willashunaypaqqa.
Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir willashunaypaqqa.
14 Chayraykumi mana tardarchu daskaqla shamunayani rikashuq,
chaypinami qam qamllawanna parlanapaq.
15 Jesucristumi yanapar kusala shumaqta kawsachishunqa. Kay-
manta kaq kriyiq masinchikkunami qampaq saluduta kaĉhamun. Piru
kriyiq masiy rugashayki, saludapamanaykipaq chaypi kaq tukuyla
kriyiq masinchikkunatapis.

Chaynumi kanqa.

Judas
Judaspa kartan

Jesucristupa uknin, chaynulla Santiagupa uknin Judasmi kay kartata iskribiran. Payqa manami Jesucristuta kuntrankunaman qukuq Judas Iscariotichu karan.

Chay tyimpumi mana allinta yaĉhachikuqkuna puriran kaynu yaĉhachikur: “Uchakurlla tashallapa, Tayta Dyus pirdunamayashunraq” nir. Chaynu mana allinta yaĉhachikur puriyatinmi, Judas kusata llakiran, Jesucristupi kriyiqkunaqa paykunamatana kriyinqallapa nir. Chaymi kay kartata kaĉharan chay mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqchu nir.

Judasmi saludakun

1 Nuqa Judas Santiagupa ukninmi, Jesucristupa sirbiqnin kani. Chaymi, kay kartata iskribimuni qamkunata Taytanchik Dyus llakipar akrashushallapa kaqkunaman. Chaqa maydiyapis Jesucristullami yanapashuyanllapa, paylapi kriyirlana kawsanaykillapapaq. 2 Chaymi Jesucristuta kusalata mañakuni llakipar yanapashurllapa, kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq.

Judasmi mana allinta yaĉhachikuqkunapaq intrachikun

3 Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqami kusalata yarpusha kani iskribir masta intrachishunayllapapaq imanumi nuqata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuqa washamashanchikllapana nir. Piru kananqami kusalata rugar willashaykillapa, chay kriyishanchikllapanulla maydiyapis shachinakunallapapaq ama chiqanchakarnachu nir. Chaqa yaĉhashanchikllapanu Taytanchik Dyusmi nimaranchikllapa Jesucristupi tukuyla kriyiqkunalashi washakashana kashunllapa nir. 4 Tukuy kaykunataqami nishuyanillapa, chay llullakur yaĉhachikuqkuna kusala achka rikarimushanllaparayku. Piru chay runakunapaqqami, Dyus nitin iskribiqkunaqa unay may tyimpumanta-pacha nishallana kayaq, paykunaqashi kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa nir. Chaymi chay kusala mana allinta rurar kawsaq runakunaqa Dyusninchikpi kriyiq tukur, “Kriyishanchikraykumi, imatapis munashanchiknulla rurayta puytinchik” nir llullakur yaĉhachikunllapa. Piru chaynu niqkunaqami, tukuy imapa amun kaq Amitunchik Jesucristutaqa, mana riqsishallapalamapischu.

Mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kastigakanqa

5 Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĉhayatkillapamapis, kaytami yarpunaykillapata munani: Amitunchikmi Israel runakunata Egipto pwiblumanta washar tukuylata lluqshichimuran. Piru Israel runakunaqami, mana tukuyninqa kriyiqkunachu karan. Chaymi chaynu lluqshichimushana karqa, chay mana kriyiqkunataqa limpu wanuchir tukchiran. 6 Chaynullami wakin angelkunamapis Dyuswan kayashanmanta chiqanchakar, imata ruranapaq nishanta mana kasurchu, kuntranna tikrakaranllapa. Chaymi ashwan paykuna munashannulla rurashanrayku, Dyusqa kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉhku ruri mayman itakuran kadinakunawan

watar. Chaymi chaypina yarakuskinanllapapaq chay kusala
manchaypaq jwisyu diya ĉhamunankaman. 7 Chaqa imanutaq
unaymaqa munashanllapalata rurar uchakuranllapa, chaynu yupaymi
Sodomapi, Gomorrapi, chaynulla kay pwiblupa shipchanpi kaq
pwiblitukunapimapis mana allinta ruraqkunapaqna tikrakaranllapa.
Chaymi chay pwiblupiqa runakunaqa warmiwan yupay ullqupuralla
punuqllapa. Chaynulla kusala ukman saqra imakunata ima ruraqllapa.
Chayraykumi Tayta Dyusqa chay runakunawanqa piñakur, kusala
manchaypaq ninawan kastigaran. Piru chay kastigashan imaqami
kay tyimpupi kawsaqkunapaqqa sirbimanchikllapa, intrakarna amana
chay tukuy tyimpupaq ninawan kastigakasha kanallapapaq.

8 Piru chaynu katinmapis chay mana allinta yaĉhachikuq runaku-
naqa mana intrakanar, paykuna munashanllata rurar kawsanllapa.
Chaymi ashwan mana imatapis kasuyta munanllapachu. Chayraykumi,
paykunaqa yanqa runakunalla karmapis mana mayqantapis kwin-
tacharchu, Dyus akrashan kaq mantakuqkunapaq, chaynulla chay
kusala pudirniyjun kaq angelkunapaq, chay mana allin kaq angelku-
napaqmapis, kusala mana allinkunata ima rimarlla kawsanllapa.
9 Chaqa allita yarpunmanllapa, Tayta Dyuspa angelninkunamaqa man-
ami mayqanpaqpis kusala mana allinkunata rimanllapachu. Imanu-
taq kusala pudirniyjun Tayta Dyuspa punta angelnin Miguelmaqami,
Moisespa kwirpunta kitanakunanpaq dyabluwan maqanakuyarmapis
chay dyablutaqa manami niranchu: “Kusala saqra dyablu, kanan-
shuypaqami kastigakashana kanki” nirqa. Ashwanmi kaynu niran:
“Amitunchikmi rikar yaĉhar imata rurashaykinulla kastigashunqa” nir.
10 Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami, mayqanpaqpis
sunsunulla rimanllapa, mana kwintacharchu. Chaymi paykunaqa
kawsanllapa kwirpun munashanllata rurar, imanutaq animalkuna-
maqa kawsan chaynu. Chaymi kusa mana allinta rurar uchakushan-
llaparayku Dyuspa naypanpiqa kusala manchaypaqta kastigakashana
kanqallapa.

11 ¡Imananqallaparaq chay mana allinta ruraq runakunaqa!
Chaqa paykunaqami, imanutaq Cainmaqa kusala mana allinta
rurar kawsaran, chaynullami kawsanllapa. Chaynulla imanutaq
Balaammaqa qillayta munashanrayku Dyusmanta chiqanchakaran
chaynu kawsanllapa. Chaymi imanutaq chay runa Coré shutiqmaqa
Tayta Dyusta mana kasuranchu, chaynullami kay runakunapis
Dyusninchikta mana kasur ima puriyar wanunllapa.

12 Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq runakunaqa chay kriyiqpura
fyistakunkillapa chaypimapis, chaypi pullaykillapa kar, kusala pin-
qaypaqta tukunllapa. Chaqa paykunaqami chaypiqa kusata aligriyar
mikunllapa, upyanllapa tiqllananllapakaman. Piru manami qamku-
nataqa kwintachashunllapachu. Chaymi chay mana allinta yaĉhachikuq
runakunaqa, wakinkunata rikar yaĉhachiq karmapis, ashwan paylapaq
yarpunllapa. Chaynu karmi paykunaqa kaynu yupay kawsanll-
lapa: Imanutaq chaki puktaymataqa wayra apan chaynu. Chaymi
ashwan chay runakunaqa, imanutaq qirumataqa mana puqutinqa,
kuchunllapa. Chaymanta qashan manana imapaqpis sirbitinqami,
ashwan ĉhupanmantana pilanllapa, chaynu yupaymi chay runakunaqa
kawsanllapa mana imalapaqpis sirbirchu. 13 ¿Manachu qamkunaqa

yaĉhankillapa imanutaq mar yakumaqa wakman kayman maqchikar pusqukun nir? Chaynumi chay runakunapis wakman kayman chay mana allinkunata yaĉhachikurqa shikwakunllapa, chay kusala pinqaypaq yaĉhachikuyashanllapataqa. Chaynullami paykunaqa uk qullar, mana mayman rishaq nirmapis yaĉhaq yupaychu. Chaymi paykunaqa yarakuyanllapa Dyus rikar yaĉhar kusala manchaypaq yanalla ruri mayman itakunanpaq tukuy tyimpupaqna.

14 Yaĉhashanchikllapanu Adanmi punta runa kaq. Chaymantami paypaqa willkankuna karan. Chay willkankunapismi willkayjun karan. Chaymi kay willkankunapis wamrakuranllapa. Chay wamrankunamantami nasiran Enocqa. Kay Enocmi Dyuspa rimaqnin kaq. Chaymi Dyus rimachitin, chay mana allinta yaĉhachikuqkunapaqqa kaynu nir rimaran:

"Rikaraymi Amitunchik kusala manchaypaq achka angelkunawan shamuqta. 15 Paymi shamuyaran tukuyla runakunata rikar yaĉhaq. Chaymi chay kusala mana allinta rurasha chaykunata, chaynulla Amitunchikllapaq kusala mana allinta rimashanrayku tukuy tyimpupaq kastigananpaqna shamuyaran" nir.

16 Chaqa chay runakunaqa imatapis mana allinta yupay rikar, chaynulla kusa saqrata musyakunllapa ima. Chaymi ashwan chay runakunaqa imatapis kwirpun munashanllata ruranllapa. Chaynulla imata rimarmapis kusalata alabakar ima rimar wakinkunata ingañanllapa.

Judasmi kriyiqkunata kaynu nin

17 Piru qamkunaqami Amitunchik Jesucristupa apustulninkuna yaĉhachikushantaqa allita intrakashaykillapa kanqa. Chaymi chay intrakashaykillapataqa ama qunqankillapanachu. 18 Chaqa kaynu nirmi intrachishuranllapa: "Maydiya Jesucristo shamunan diya shipchana katinqami, rikarimunqallapa achka burlakaqkuna. Paykunaqami kwirpun munashannulla ima rurar kawsanqallapa" nir. 19 Chaynu runakunami kriyiqkunataqa paykunapurata chiqanchan. Chaynulla paykuna munashanllapanulla kawsanllapa. Chaqa paykunaqa mana Dyuspa Santu Ispiritunwanmapischu.

20 Piru qamkuna-shuypaqami kriyiq masiykuna, chay kusala shumaq imapi kriyishaykillapanulla shachinakuyllapa, chaynulla imapaq Tayta Dyusman mañakunarmapis Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakuyllapa. 21 Chaynulla Tayta Dyus llakipashushanllapanulla ama disanimakurchu yarayllapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman. Chaqa payqami kusata llakipamashanchikllaparayku apamashunllapa tukuy tyimpupaq paywanna kawsanallapapaq.

22 Chayraykumi chay manaraq allita kriyiqkunamatapis llakipar masta animachiyllapa tukuy shunqunwan Amitunchikpi kriyinanllapapaq. 23 Chaynulla chay wakin uchanrayku rupananpaq yupay kaqkunatapis, yanapankillapa amana uchanrayku rupananllapapaq. Chaynullami wakinkunatapis llakipankillapa. Piru allitami kuytakankillapa. Imanupiqakish qamkunata uchakuchishushallapamana rikaritinllapa. Chaqa chay yanapayankillapa runakunapa yarpuyninqami, kusa millanaypaqllaraq.

Dyusninchikta alabashunllapa

24-25 Kriyiq masiykuna, kananqa kusala pudirniyjun washamaqn-
inchik Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami kusala
pudirniyjun kashanrayku qamkunata kuytashuyanllapa ama
imalapimapis uchakurchu kusa allinla, chaynulla kusa aligri ima
kusala shumaq mantakuyashanman ĉhanaykillapapaq. Chaqa payllami,
quya, kanan, allaq, chaynulla maydiyapis mantakun, kusala puytiq
ima kashanrayku. Chaymi Amitunchik Jesucristo maydiyapis
yanapamashunllapa.

Chaynumi kanqa.

Apocalipsis
Jesucristo Juanta rikachishankuna

Jesucristupa apustulnin Juanmi kay Apocalipsis libruta iskribiran. Chaynu iskribinanpaq katinmi Tayta Dyus uk angelta kaĉhamutin, Juanta rikachiran kay pachapi, syilupi ima pasayanqa nir. Chay rikachishankunatami Juanqa iskribiran nuqanchikkuna imanu qischakarpis wanunakaman Jesucristupi kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq.

Kay libruta liyirmi intrakayanchik Jesucristo qashan shamuyanqa nir. Chaynullami intrakayanchik tukuy runakuna wanushanmanta kawsamutin Jesucristo rikar yaĉhayanqa nir. Chaynullami paypi kriyiqkunapis tukuy tyimpu paywan pulla kawsayashunllapa nir intrakanchikpis.

Manaraq kay Apocalipsis libruta iskribirmi Juanqa "San Juan" libruta iskribiran. Chay "San Juan" libruta liyirmi intrakayanchik kay pachapi Jesucristo karqa imanu kawsaran nir. Chaynullami Juanqa kimsa kartakunata iskribiran. Tukuy chay iskribishan librukunataqami tarinchik Mushuq Testamentupi.

Juanmi iskribiran Jesucristo rikachishankunata

1 Taytanchikllapa Dyusqami jwisyu diya ĉhamunanpaqna katinqa imakunami pasayanqa nirqa Jesucristutaraq intrachiran. Chayna Jesucristuqa sirbiqninkunata intrachinanpaq. Piru Amitunchikqami, uk angelninta kaĉhamutin sirbiqnin Juantaqa allita intrachiran. 2 Chaymi Tayta Dyus, Jesucristuta intrachishantaqa Juanqa intrakashanrayku tukuy rikashanta, uyapashantaqa karanta rimayan.

3 Chaymi mayqanpis Dyusmanta kaq kay rimayta liyir manaqa uyakur tukuy shunqunwan kasuqkunaqa kusa shumaqmi kanqallapa. Chaqa Tayta Dyus tukuy ima pasananpaq nishanqami shipchamunna kumplikananpaqqa.

Juanmi syiti pwiblupi kriyiqkuna tantakayashanllapaman iskribin

4 Nuqa Juanmi, prubinsya Asiapi syiti pwiblupi kriyiqkuna kankillapa chayman iskribimuni. Chaymi kusalata Taytanchik Dyusman mañakuni pay yanapar kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa. Chaynullami mañakunipis Tayta Dyus tar mantakunan naypanpi syiti Ispiritukuna * kaqpis kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. 5 Jesucristumanpismi mañakuni kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi allita Taytan Dyuspaqqa intrachimanchikllapa. Paymi puntata kawsamuran. Chaynulla paymi mantan tukuy kay pachapi mantakuqkunamatapis. Chaqa Jesucristuqami munamashanchikllaparayku yawarninta iĉhar uchanchikkunamantaqa washamashanchikllapa. 6 Chaynu tukuyta washarmi uklapaq yupayna tikrar, kusa mantakuq imana kanallapapaq

* **1:4** Tayta Dyuspa naypanpi syiti Ispiritukuna nirqami intrachimanchikpis Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyjun nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.2-10; Isaías 11.2.

nimashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapapis uk kura yupay kar, Jesucristupa Taytan Dyuslatana sirbinallapapaq. ¡Chaymi ashwan Jesucristuqa tukuy tyimpupaq mantakun nir ima alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!
7 ¡Jesucristumi puktay rurilata shamunqa!
Tukuymi rikanqallapa,
wanutin tukshir uĉhkuran chaykunamatapis.
Tukuy pachamanta runakunapis rikanqa.
Kusatami llakir paypaq waqanqallapa.
¡Arí chaynumi kanqa!
8 "Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay punta chay, tukukanan chay kani". Chaynumi nin Amitunchik kusa puytiq Tayta Dyusqa. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa.

Juanmi kusala puytiq Jesucristuta rikaran

9 Nuqa Juanmi, Jesucristupi kriyishayrayku kriyiq masikillapa kani. Chaynu karmi qamkuna yupay kusalata qischakar imamapis shachinakuni. Chaqa nuqapismi Tayta Dyus mantakuyashanwanna kani. Chaymi Tayta Dyuspa rimaqnin kar, Jesucristupaq yaĉhachikushayrayku, aypar apamaranllapa chay mar yaku ĉhaypipi uk pacha Patmos shutiq karan chayman. 10 Piru Amitunchikta alabanapaq diyapi Tayta Dyusman mañakutiyqami, Santu Ispiritu kusala shumaq imakunata rikapakuchimaran, uyapakuchimaran ima. Chaymi ikiymanta uyaparay uk kusa jwirti rimayta. Chay rimaymi trumpita kusa jwirtita waqaq yupay karan. 11 Chaymi nimayaran: "[Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.] Uk librupi iskribiy kay rikashaykita. Chaymanta kaĉhanki prubinsya Asiapi syiti pwiblukunapi kriyiqkuna kan chayman. Chay kriyiqkuna kan chay pwiblukunaqami kaykuna: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea ima".
12 Ikimanmi tikrakaray rikanaypaq mayqanshi willamayaran nir. Piru ashwan rikaray urumanta rurakasha syiti bilirukunata. 13 Chay syiti bilirukunapa ĉhaypinpimi rikaray uk runa yupay rikĉhaqta. Mudananqami ĉhakinkaman ĉhayaran. Urumanta rurakasha waĉhkutami qasqunkaman waĉhkakusha karan. 14 Aqchanqami imanutaq yuraq utku chaynulla puktaymapis kusala yuraq chaynu karan. Nawinkunashuypaqa, nina miraq yupay karan. 15 Ĉhakinkunaqami urnupi brunsi rupachir kamkachikasha yupay kusalata llipyarayaran. Rimananshuypaqa, kusala jwirti karan imanutaq riyumaqa kusala achka karqa lanyan chaynu. 16 Nataq allilaw makinpi-shuypaqa, syiti qullarkunata charikusha karan. Shiminmanta-shuypaqa yarqamuyaran uk ispada kadalawunman kusa filuyjun. Qaqllanqami imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaramun chaynu karan.
17 Chaynuta rikarqami nuqaqa wanusha yupay ĉhakinman rataray. Piru payqa allilaw makinta nuqapa anayman ĉhurar nimaran:
"Ama manchakuychu. Nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. 18 Nuqami kawsani. Wanushami karay. Piru kananqami tukuy tyimpupaqna kawsani. [Chaynumi kanqa]. Nuqami llabita purichini

chay wanuypata, chaynulla chay wanushakuna maymanĉhi riyan †
chayman riqkunapaq ima.
19 “Rikashaykitami iskribinki, kanan imakuna pasayan chayta,
chaynulla maydiyapis pasayanqa chaymatapis. 20 Piru kananqami
intrachishayki chay syiti qullarkunata allilaw makiypi charikushaypaq,
chaynulla chay urumanta syiti bilirukunapaqpis: Chay syiti
qullarkunaqami intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunata
rikaq angelkunapaq. Nataq chay syiti bilirukuna-shuypaqa
intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunalapaq.

2

Éfeso pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

1 “Chay Éfeso pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay syiti qullarkunata allilaw makinpi charikusha chay, chaynulla
chay syiti bilirukunapa ĉhaypinpi puriq chayqami kaynu nin:
2 Nuqami, qamkuna Efesupi kriyiqkunapaqqa yaĉhani tukuy
imata rurayashaykillapapaqpis. Riqsishunillapapismi kusata
qischakar imamapis shachinakur yaĉhachikuyashaykillapapaq.
Chaynullami yaĉhanipis, chay mana allinta ruraqkunawanqa
mana pulla kayta puytinkillapachu nir. Chaynullami yaĉhanipis
chay apustul kani niqkunatapis allita rikar yaĉhatkillapaqa mana
chiqap apustulkunachu kasha nir. Chaymi ashwan qamkunaqa
yaĉhashaykillapana kusala llullakunami kasha paykunaqa nir.
3 Maydiyapismi nuqalapi kunfyakashaykillapa. Chaymi nuqarayku
kusata qischakashaykillapa, mana shaykurlamapischu.
4 Piru kananqami nishaykillapapis mana allinta tukuyashaykilla-
papaqna: Chaqa kananqami qamkunaqa imanutaq puntallamataqa
nuqapaq kusalata llakiq kankillapa manana chaynunachu kankillapa
nir. 5 Chaymi allita yarpur, imapi uchakusha kani nir, Dyusman
qashan tikrakar imanutaq punta kashaykillapanullana rurayllapa.
Piru mana chaynu ruratkillapaqami nuqa shamur kastigashur chay
biliru kaqkunamatapis ashuchishaq qamkunamantaqa. 6 Piru chay
Nicolaíta runakuna * mana allinta yaĉhachikuyashanta nuqa yupaylla
ĉhiqniyashaykillapami kusa allinta yarpuchiman.
7 ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy
kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi shachinakur binsikuq chaytaqa,
tukuy tyimpupaq bidanchikta qumanchik chay qirupa puquyninta
qarashaq. Chaqa chay qiruqami Dyuspa shumaq luryanpi kan.

Esmirna pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

8 “Chay Esmirna pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta
iskribiy:

---

† **1:18** Kay wanushakuna maymanĉhi riyan nirqami intrachimanchik Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqami riyanqa paywan nir. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqa riyanqa uk lugarman chaypina qischakar ima yarakuskinanllapapaq maydiya Amitunchik infyirnuman rinanpaq ninankaman, nir. * **2:6** Nicolaíta runakuna nirqami intrachimanchik Nicolás shutiq runa yaĉhachikushanta kasuqkunapaq. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa Jesucristupi kriyiq karnaqashi imatapis munashanchiknulla rurar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrinda nir ĉhurashanllapamatapis mikuyta puytinchik, chaynulla runa kar warmi karmapis ukwan ukwan punuyta puytinchik nir.

Punta Kaq chay, chaynulla Tukukanan Kaq chay, wanur qashan kawsamusha chayqami kaynu nin:

9 Nuqami, qamkuna chay Esmirnapi kriyiqkunataqa riqsishunillapa imanumi qischakankillapa nir. Riqsishunillapapis mana imayjunchu kankillapa nir. Piru alli yaĉhaymantaqami nuqapaqqa kusa imayjun kankillapa. Yaĉhanipis imanumi qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa nir. Chaqa paykunaqami nin: Israel runakuna kashanchikllaparayku Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

10 Amami manchakunkillapachu imanu qischakarmapis. Chaqa dyabluqami qamkunamanta wakinllataqa, karsilman ima itanqallapa. Chaynu rurarmi rikashunqallapa allitachush nuqapi kriyinkillapa nir. Chaynumi dyis diyallataqa kusalata qischakankillapa. Piru nuqapi kriyishaykillapanullami, maydiya wanunaykillapakaman shachinakunkillapa. Chaynu katkillapaqami nuqaqa kurunata rigalashurllapa tukuy tyimpu kawsaytana qushaykillapa.

11 ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaqa kaynumi niran: ‘Chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqami, yanapatiy manana ishkay kutipaq wanurqa qischakanqanachu’ nir.

Pérgamo pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

12 “Chay Pérgamo pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay ispada kadaladunman kusa filuyjunta purichiqmi, qamkunapaq kaynu nin:

13 Nuqami allita yaĉhani qamkuna chay Pergamupi kriyiqkunaqa chay maypiĉhi dyablu tar mantakun chaypi tayankillapa nir. Piru chaynu karmapismi, nuqapi kriyishaykillapamantaqa mana chiqanchakashaykillapachu. Chaymi nuqapaq chiqap rimaqniy Antipasta chay dyablu tayashan pachapi wanuchitinllapa rikasha karmapis, mana chiqanchakashaykillapachu nuqamantaqa.

14 Chaynu karmapismi aykala mana allin imakunata rurashaykillaparayku kusala mana allinta yarpuchimankillapa. Chaqa qamkunamanta wakinnikillapaqashi, chay unay Balaam † mana allin nishankunata kasur kawsankillapa. Chaqa Balaamqami chay mantakuq Balacta animachiran Israel runakunata willatin, yanqa dyuskunaman ufrinda nir animalta ĉhurashanllapapa aychanta mikur, chaynulla warmi kar, runa karmapis ukwan ukwan punur ima uchakunanllapapaq. 15 Chaynullami qamkunamanta wakinkunaqa chay Nicolaíta runakuna yaĉhachikushanta [ĉhiqniyashayta] yaĉhakusha, mana chiqanchakanayanllapachu. 16 Chayraykumi allita yarpur tukuy mana allinkunata rurashaykillapataqa dijar qashan Dyusmanna tikrakayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami mana tardarchu nuqa qamkunaman shamur, chay ispada shimiymanta lluqshimuqllawan maqanakur limpu imanachir tukchishaykillapa.

17 Chaymi nini: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi chay shachinakur tukuy

† **2:14** Balaampaq mas intrakanarqa rikashun Números 25.1-3; 31.8-16.

mana allinkunata binsiqkunataqa, qarashaq chay *‘maná’* shutiq mikuy mana rikayashanllapata. Chaynullami qushaqpis uk yuraq rumisituta. Chay rumipimi uk mushuq shuti iskribikasha. Chaytaqami mana mayqanpis riqsinchu. Ashwanmi chay mayqanĉhi aypayanqa chayla riqsinqa.

Tiatira pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

18 “Chay Tiatira pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa Wamran nawinmapis kusala nina miraq yupay chay, chaynulla urnupi rupachir kamakachikasha brunsi kusalata llipyaraq ĉhakiyjunqami kaynu nin:

19 Nuqami, qamkuna chay Tiatirapi kriyiqkunapaqqa allita yaĉhani tukuyla rurashaykillapakunataqa. Chaynullami yaĉhanipis imanumi nuqata munamar, kusata nuqapi kriyinkillapamapis nir. Chaymi ashwan chay punta rurayashaykillapamantaqa kananqa mana shaykuq kusala shumaqta imatapis rurarna sirbimankillapa nir yaĉhanipis.

20 Piru yaĉhasha kani chay mana allinta tukushaykillapakunata. Chayshi qamkunaqa, chay warmi Jezabel shutiq ima mana allinta ruratinpis mana imatapis willankillapachu. Chay warmiqami, Dyuspa rimaqnin yupay tukunla. Chaymi ashwan mana allinta yaĉhachikur, nuqapi kriyiqkunata llullachinllapa, warmi kar manaqa runa karmapis ukwan ukwan pununanpaq, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrindapaq animalta ĉhurashanllapata mikunanllapapaq ima nir. 21 Chaymi nuqaqa chay warmitaqa ayka diyallataqa dijasha kani, allita kwintata qukar Dyuspina kriyinanpaq. Piru payqami mana kasumar, chay ukwan ukwan punuyashanmatapis mana dijashalamapischu. 22 Chayraykumi chay warmitaqa kastigashaq, nanaywan kar mantanllapina usurananpaq. Chaynulla chay mayqan runakunapis chay warmiwan punuqkunapis, mana uchanta dijatinqa paykunatapis kusala mana allinta rurar qischashaq. 23 Chaynulla chay warmi yaĉhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa. ‡ Chaynu tukuy mana allinta ruraqkunata tukchitiymi chay tukuyla nuqapi kriyiqkunaqa kwintata qukar ninqallapa: ‘Amitunchikqami tukuylata yaĉhamanchikllapa imanu shunqunchikpi yarpuyashanchikllapamatapis’ nir. Chaymi tukuy imata yaĉhashuqllapa karmi, allita rikashurllapa imanu kanaykillapapaqpis nishaykillapa.

24 Piru chay Tiatira pwiblullamanta wakinkunaqami chay warmi mana allinta yaĉhachishutinllapaqa mana kasushaykillapachu. Chaynulla dyablupaq mana yaĉhashaykillapata yaĉhachishutinllapapis mana kasur, mana riqsishaykillapalamapischu. Chayraykumi mana mas imakunata ruray nishuyllapamatapis puytinichu. 25 Ashwanmi nishaykillapa: Chay imanutaq nuqapi kriyishaykillapanullami shachinakuskinkillapa, maydiya nuqa shamunaykaman nir.

‡ **2:23** Chay warmi yaĉhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa nirqa intrachimayninchikta puytin, wamrankunamapis wanunqa mana allinta rurashanrayku nir.

26 Chaymi mayqanpis chay tukuy mana allin kaqkunata binsir
nuqa munashaylata shachinakur ruraqkunataqa, tukuy pachakunapi
mantakunanllapapaqna ĉhurashaq. 27-28 Chaqa imanutaq Taytay Dyus-
maqa, nuqa mantakunaypaq ĉhuramasha, chaynullami mantakunqal-
lapa jyirru baranta charikurlla. Chaymi mayqantapis mana allinta
tukuqtaqa manka allpata yupay limpu llampuchanqallapamapis.
Chaynullami yanapashaqpis paykunaqa imanutaq achkiyaypimaqa
uk atun qullarsitu achkirachikun chaynu kananllapapaq.
29 ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy
kriyiqkunata willashantaqa!

3

Sardis pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

1 "Chay Sardis pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta
iskribiy:

Dyuspa syiti Ispiritunkunata * purichiq kaq, chaynulla chay syiti
qullarta purichiq kaqqami kaynu nin:
Nuqami, qamkuna chay Sardispi kriyiqkuna imata rurashaykil-
lapatapis yaĉhani. Chaynullami yaĉhanipis imanumi runakuna
kusalata alabashunllapa Jesucristupi kusalata kriyinkillapa nir.
Piru nuqapaqqami wanusha yupayna kankillapa. 2 Chayraykumi
rikĉhakuq yupay kusalata shachinakur chay rurayashaykillapataqa
kusa allinlatana rurayllapa. Chaqa nuqapa rikayniypi,
chaynulla Taytay Dyuspa naypanpiqami imatapis mana karanta
rurayashaykillaparayku wanusha yupayna kankillapamapis.
3 Chaymi nishaykillapa: Imataĉhi yaĉhachishushanllapapi yarpur
Taytanchik Dyusmanna qashan tikrakayllapa. Chaqa chay
yaĉhachishushanllapapi mana yarpur punuq yupaylla katkillapaqami
manapis yarpuyatkillapa uk suwakuq yupay qamkunamanqa
rikarimushaq.
4 Piru chay Sardis pwiblullapimi wakinllaqa manaraq raĉhpanta
liqwachaq yupayqa mana allinkunata rurashallaparaqchu. Chay
paykunami nuqawan maydiyapis purinqallapa yuraq intiruta mu-
dakurna. Chaqa paykunaqami chaynu kananpaq kusala allin.
5 Chaymi mayqanpis shachinakur tukuy mana allin kaqkunata bin-
siqkunaqa yuraq intiruta mudakurna kawsanqallapa. Chaynulla
chay maypiĉhi tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq librupi shutin
iskribikashataqa, manami burrashaqnachu. Ashwanmi Taytay
Dyuspa naypanpi chaynulla angelninkunapa naypanpimapis kusala
allinpaqna riqsishaq paykunataqa.
6 Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu
Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Filadelfia pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

7 "Chay Filadelfia pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta
iskribiy:

---

* **3:1** Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyjun nir.

Mana uchayjun kar, tukuyta chiqap kaqlata rimaq, chaynulla
unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kar Dyuspa mantakuyninpa
llabinta purichir, mayqanmi yaykunqa chaynulla mana yaykunqachu
niqqami, kaynu nin:
8 Qamkuna Filadelfiapi kriyiqkuna tukuy allinlata rurashaykil-
lapatami yaĉhani. Chaymi naypaykillapaman chapakur rikayl-
lapa. Chay naypaykillapapimi uk punkuta kiĉhallata rikankillapa.
Chaytaqami chaynu kiĉhalla kananpaqqa, nuqa chaynu nisha kani.
Chaymi chay kiĉhalla kaqtaqa mana mayqanpis kirpayta puytin-
qachu. Piru qamkuna-shuypaqami, mana jwirsayjun karmapis nuqa-
mantaqa mana pinqakurlamapischu, nishushayllapalatana kasur
kawsashaykillapa. 9 Chaymi chay dyablu nishankunata kasur, pay
munashanta ruraqkunataqa, nuqa nitiy kusalata rispitar naypaykilla-
papi qunqurinqallapa. Chaynuqami paykunaqa yaĉhanqallapa qamku-
napaqqa imanumi kusalata llakipashushallapa kani nir. Chaqa chay
runakunaqami kusalata llullakur ninllapa: Israel runakuna karmi
Dyuspa kaqninkuna kanillapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa
kaqninkuna paykunaqa.
10 Nataq qamkuna-shuypaqami nuqapi kriyishaykillapanulla
kusalata shachinakushaykillapa, michka qischakarmapis.
Chayraykumi kay pachapi kusala qischakaykuna kanqa
chaymanmatapis washashaykillapa. Chaqa chay qischakaykunaqami
chaynuqa kanqa rikar yaĉhanaypaq mayqankunashi allita nuqapi
kriyinllapa nir.
11 Chaymi nishaykillapa: Shamunaypaq diyaqami shipchana.
Chayraykumi imata rurarpis karanlata nuqa munashaynula
ruraskinkillapa. Chaynuqami chay kurunataqa karantana
aypankillapa, mana mayqanpis kitashutinllapanachu. 12 Chaqa
mayqanpis chay mana allin kaqta binsiqtaqami, Taytay
Dyuspa pullan tukuy tyimpupaq kananpaqna nishaq. Chaymi
paykunataqa Dyusta aduranannllapa wasi ruripina kulumnata
yupay ĉhurashaq. Chaynuqami paykunaqa manana maydiyapis
lluqshimunqallapanachu. Chaymi chaypina Dyusniypa shutinta,
unaq syilumanta shamuq mushuq pwiblu Jerusalenpa shutinta,
chaynulla nuqapa mushuq shutiyta ima iskribishaq.
13 Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa,
Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Laodicea pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

14 “Chay Laodicea pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta
iskribiy:

Tayta Dyus tukuy imata nishanta kumpliq, karanlata rimaq, allita
Dyuspaq intrachikuq, Dyus nitin tukuy rikayashanllapata rurasha
chayqa kaynu nin:
15 Nuqami, qamkuna chay Laodiceapi kriyiqkunapaq yaĉhani
tukuyla imata rurashaykillapatapis. Chaynullami yaĉhanipis
qamkunaqami mana qasaq, mana quñuq imapischu kankillapa
nir. ¡Icharaq quñuq karpis quñuqllamana kankimanllapa! ¡Chaynulla
qasaq karpis, qasaqllamana kankimanllapapis! 16 Piru qamkunaqa
manami munankillapachu tukuy shunquykillapawan nuqata

kasumaytaqa. Chaynu karmi tibyu yaku yupay kashaykillaparayku,
mana pullakushuyllapata munanichu. Chaymi mana qasaq
chaynulla mana quñuq kashaykillaparayku ashwan kusalata
millanar gumitashaykillapa. 17 Chaqa qamkunaqami ninkillapa
kusa imayjunshi kankillapa nir. Ninkillapapismi tukuy imapis
munashaykillapanulla kan nir. Chaynulla manashi imaykillapapis
faltashunllapachu. Piru manachu kwintata qukankillapa
qamkunaqa millanaypaq, pinqaypaq, mana imayjun, syigu, liri
ima kankillapa nirqa. 18 Chaymi nishaykillapa: Yanqa imakunapaq
yarpunaykillapamantaqa, nuqapi kriyir michka qischakar imamapis
shachinakur, rantiq yupay aypayllapa chiqap kaq uru, ninapi
rupar kamakashata. Chaynullami aypayllapapis kusala shumaq
yuraq raĉhpata. Chayna chaywan mudakur manana lirilla yupay
pinqaypaqta purinaykillapapaq. Aypankillapapismi uk rimidyuta,
chaywan rimidyakar allita rikakur imana purinaykillapapaq.
19 Chaymi nuqaqa mayqantapis chay munashay wamraykunataqa
nanaq nanaq imatapis karanta willar kastigani. Chayraykumi
ashwan tukuy chay uchakushaykikunata dijarna, Dyus
munashanta ruranaykillapapaqna tikrakayllapa. 20 Chaqa allita
intrakayllapa: Nuqami punkuykillapamanta qayakuq yupay
willashuyanillapa. Chaymi mayqanpis uyamaqqa punkunta
kiĉhaq yupay samachimanqa paypa shunqunpina samanaypaq.
Chaynu samachimatinqami paywanqa pulla mikuq yupayna tukuy
tyimpupaq paywan kashaq.
21 Chaymi tukuy mana allin kaqkunata shachinakur binsiqkunaqa
nuqawan pulla mantakuyniypina mantakunqallapa. Chaqa imanu-
taq nuqamaqa tukuy mana allin kaqkunata binsishayrayku Taytay
Dyuswan pullana mantakunanpi mantakuni chaynulla.
22 Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa,
Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir”.

4

Syilupimi Dyusta aduranllapa

1 Chaymantaqami nuqaqa unaq syiluman chapakurqa, rikaray uk
punku kiĉhallata. Chaymi chay punta rimaypi uk trumpita waqaqta
yupay uyapashayta qashan uyaparay kaynu nimaqta: “Iqamuy kayman.
Chaymantami rikachishayki tukuy ima pasananpaq chaykunamatapis”
nir.
2 Chaynu nir willamatinmi Santu Ispirituqa chay kutilla kusa shumaq
imakunata rikapakuchimaran. Chaymi chay kutilla, syilupi rikaraypis
uk mantakunanllapa lugarta. Chaypimi uk tasha mantakuyaq. 3 Piru
chay mantakuna samanapi taqqami, kusala shumaq llipyala rumi jaspi,
chaynulla chay rumi kurnalina yupay qaqllayjun karan. Nataq chay
tayashan ridurninpi-shuypaqami, inap shayaran chay ismiralda ru-
misitu yupay kusa llipyala. 4 Chaynullami chay ridurninpiqa, rikaraypis
binti-kwatru (24) samanakunata. Chaykunapiqami chay binti-kwatru
rukukuna taqta rikaray. Paykunaqami kusala yuraq intiru raĉhpayjun,
chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha samayaranllapa.
5 Chay mantakunan tayashanmantaqami rilampayaran, kusalata kunya
lanyayaran ima. Nataq naypanpi-shuypaqami, syiti bilakuna kusalata

ratakuyaran. Chay bilakunaqami, Dyuspa syiti Ispiritunkuna * karan.
6 Chay mantakunan tayashanpa naypanpiqa mar yakuchu imaĉhi karan,
kristal yupay kusala chuyita.

Nataq chay samanapa yatalan ridurninpiqami, kwatru kawsaqkuna
karanllapa. Paykunaqami tukuy intirunta nawiyjun karanllapa, naw-
panlawta ikilawta ima. 7 Piru chay kawsaqkunamanta ukqami uk
liyun yupay karan. Nataq chay ikillan chay-shuypaqa uk turu yupay
karan. Uk-shuypaqa runa yupay qaqllayjun karan. Nataq chay kwatru
kaq chay-shuypaqa atun kuchak pariq yupay karan. 8 Chaymi chay
kwatru kawsaqkunaqa, tukuynin saysi alayjunlla karanllapa. Piru
chay alankunaqami tukuy intirunta nawiyjunlla karanllapa, analawta
rurilawta ima. Piru tukuyninmi unaqpis tutapis mana shaykuq kaynu
niyaranllapa:

"Kusala allin, kusala allin,
kusala allinmi
mana uchayjun Amitunchikllapa
Tayta Dyus tukuy imata puytiqqa.
Chaqa paymi unaymanta karanllana.
Chaynulla kananpis kanlla.
Chaymi maydiyapis shamunqa" nir.

9-10 Chaymi imuraspis chay kwatru kawsaqkuna chay mantakuna
samanapi taq tukuy tyimpu kawsaqta kusala puytiq, chaynulla kusala
shumaqmi kanki nir alabachitinqa, chay binti-kwatru (24) rukuku-
naqa naypanpi qunqurir aduraranllapa. Chayna chay kurunankunata
umakushanmatapis urqur chay mantakunan samanapa naypanman
ĉhurar kaynu niyaranllapa:

11 "Qammi Amituy, nuqakunapa Dyusniy.
Qammi tukuy tyimpupaq mantakunki.
Qammi kusala puytiq kar,
tukuy imatapis munashaykinulla rurashayki.
Chaymi qam munatki
chay rurashaykikunaqa kananpis kanlla.
Chayraykumi qamqa kusala shumaq kanki
alabakanaykipaqqa" nir.

5

Juanmi syilupi rikaran uk libru pillukashata

1 Nuqa Juanmi chay rikapakuchimashanpi rikaray, chay shumaq
mantakuna samanapi taqqami, allilaw makinpi uk libru pillukashata
charikusha taqta. Chay libruqami rurinpi, ananpi ima iskribikasha
karan. Piru chay pillukashaqami chaymanta chaymanta allila kir-
pakasha karan syiti partipi napawan. 2 Chaynullami rikaraypis
uk kusala puytiq ángel kusa jwirtita kaynu tapukuqta: "¿Mayqantaq
puytiyanqa kay napakunawan pigakashata kiĉhaytaqa?" nir. 3 Piru
manami mayqanpis syilupi, pachapi, chaynulla pacha ruripi kaqku-
namapis chayta kiĉhar rikananlapaqmapis kaqllapachu. 4 Chaynu chay
pillukasha libruta kiĉhar, rikananlapaqmapis mana mayqanpis kashan-
raykumi nuqaqa kusalata waqayaray. 5 Piru chay kriyiqkunata rikaq
rukukunamanta ukqami nimaran: "Ama waqaynachu. Chaqa chay

* **4:5** Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Dyuspa Ispiritun syiti pudirniyjun nir.

Judapa ayllun liyun yupay, chaynulla gubyirnu Davidmanta kaqqami, *
tukuy mana allin kaqtaqa binsishana. Paymi chay pillukar syiti partipi
napakasha librutaqa kaĉhachir kiĉhayta puytinqa” nir.
6 Chaymantaqami chay mantakuna samanapa, chaynulla chay kwa-
tru kawsaqkunapa, chay rukukunapa ĉhaypinpiqa, rikaray uk Uyshita
shaqta. Piru chay Uyshitaqami wanur kawsamusha yupay yarpuchi-
maran. Syiti kachuyjun, chaynulla syiti nawiyjunmi karan. Chayku-
naqami intrachimanchik, Dyuspa syiti Ispiritunkuna tukuyla pachaman
kaĉhamushankuna karan nir. 7 Chay Uyshitaqami rir, chay libru pil-
lukashata aypamuran chay mantakuna samanapi taqpa allilaw makin-
mantaqa. 8 Chaynu aypatinqami, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla
chay binti-kwatru (24) rukukunaqa tukuynin chay Uyshitapa nay-
panpi qunquriranllapa. Paykunaqami tukuynin arpakunata, uru-
manta rurakasha kupa insinsyuyjunkunata ima charikusha karanllapa.
Kay insinsyukunaqami intrachimanchik Dyuspa allinla kaqninkuna
mañakushan nir. 9 Chaymi paykunaqa mushuq takikunata kaynu nir
takiyaranllapa:
“Qamlami chay pillukasha libruta aypar,
napakashanmatapis kiĉhayta puytinki.
Chaqa qam wanur yawarnikita iĉharmi,
Tayta Dyuspaqna rantimashaykillapa
tukuy ayllukunamanta,
ukman rimaykunapi rimaqkunamanta,
tukuy pwiblukunamanta ima.
Chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunatapis.
10 Chaymi chay akrashaykikunataqa uk mantakuq kananpaq,
chaynulla kurakunapaq yupaymi tikrashayki Taytanchik Dyusllata
sirbinanllapapaq.
Chaymi chay akrashaykikunaqa
tukuyla pachakunapi mantakuq imana kanqallapa”.
11 Chaymanta chapakur-shuypaqami, achka angelkuna rimaqta uya-
paray. Chay angelkunaqami chay mantakuna samananpa, chay kwatru
kawsaqkunapa, chay rukukunapa ridurninpi karanllapa. Piru paykU-
naqami kusala manchaypaq achka karanllapa. 12 Paykunaqami kusa
jwirtita rimar kaynu niyaranllapa:
“¡Chay Uyshitatami wanuchiranllapa!
¡Chaymi payqa kusala pudirniyjun,
tukuy imata aypananpaq,
kusa yaĉhayniyjun,
kusa jwirsayjun,
mantakuq ima kananpaq kusala shumaq!
¡Chaynulla kusala alabakasha
imami kanqapis!” nir.
13 Qashanpismi uyaparay, Dyus tukuy rurashankuna syilupi kaqkuna,
pachapi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkuna, mar yakupi
kaqkuna kaynu niqta:
“¡Chay mantakuna samanapi taqta,
chaynulla chay Uyshitatami, kusata alabaypaq, imata rurashanpaq
payji niypaq!

* **5:5** Kaypaq mas intrakanarqa rikashun Isaías 11.1,10; Romanos 15.12.

¡Chaynullami payqa kusa mantakuq, kusa shumaq, kusa puytiq ima
kanqa tukuy tyimpupaq!” nir.
14 Chaynu nitinllapami, chay kwatru kawsaqkunaqa niyaranllapa:
“¡Chaynumi kanqa!” nir. Chaymi chay binti-kwatru (24) rukukunaqa
† naypanllapapi qunqurir [chay tukuy tyimpu kawsaqta] adurayaranllapa.

6

Librupa syiti partinpa napakashankunatami kiĉharan

1 Chaymanta qashan chapakurqa rikaray imanumi chay Uyshitaqa
chay librupa syiti napankunamanta, punta kaq napakasha kaqta kiĉhaq
qallariqta. Chaymantami uyaparay chay kwatru kawsaqkunamanta
ukqa, kunya yupay kusala jwirtita kaynu niqta: “¡Shamuy!” * nir.
2 Chaymi chapakurqa rikaray uk yuraq kaballuta. Chay kaballupa anan
taqqami, makinpi arkuwan flichata charikusha karan. Chaymantami
quranllapa uk kurunata. Chaymi kusala puytiqpaqna tikrakar, riran
maypipis tukuy imatapis binsinanpaq.
3 Chaymanta chay Uyshita ishkay kaq napakashata kiĉhatinqa, chay
ishkay kaq kawsaqqa kaynu niqta uyaparay: “¡Shamuy!” nir. 4 Chaymi
rikayatiy qashan yarqamuran uk kaballu. Chay kaballuqami chupika
intiru karan. Nataq anan taqta-shuypaqa kusa puytiqpaq tikraranllapa.
Chayna tukuyla runakuna shumaqta tayatinllapamapis, pay
ĉhiqninachitinllapa paynin paynin wanuchinakunanllapapaq. Chaypaqmi kusala atun ispadata quranllapamapis.
5 Chaymanta chay Uyshita kimsa kaq napakashata kiĉhatinqami,
uyaray chay kawsaqkunamanta kimsa kaq chayqa, kaynu niqta:
“¡Shamuy!” nir. Chaymi chapakurqa rikaray uk yana kaballuta. Nataq
chay anan taq chayqami makinpi charikusha karan uk balansata.
6 Chaymantami chay kwatru kawsaqkunapa ĉhaypinmantaqa uyaray uk
rimay kaynu niqta: “Mayqanpis uk diyata trabajashanwanqami uk kilu
triguta manaqa kimsa kilu sibadalata rantiyta puytinqa. Piru chay
asaytiwan, binuta rantinatin-shuypaqa ama willatkichu michkatapis
rantinqa” nir.
7 Chaymanta chay Uyshita kwatru kaq napakashata kiĉhatinqami,
uyaray chay kwatru kaq kawsaqqa kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir.
8 Chaymi chapakurqa rikaray aya rupay yupay uk qarwalla kaballuta. Nataq chay anan taqqami shutiq, “Wanuy”. Chaypa ikintaqami
shamuyaq uk. Payqami ayakunapa tanan chay karan. Chaymi chaytaqa
pudirta quran, tukuy pachamanta kwarta partin kaqta wanuchinanpaq
guerrakunawan, mallaqwan, qishaywan, chaynulla kay pachapi kaq
kusala manchaypaq animalkunawan ima.
9 Chaymanta chay Uyshita sinku kaq napakashata kiĉhatinqami, altarpa ĉhakinpi rikaray Dyuspa shumaq rimayninta parlakur shumaqta
kawsashanrayku wanushakunapa almankunata. 10 Chaymi paykunaqa,
kusala jwirtita kaynu niyaranllapa: “Kusala puytiq, kusa allin, imatapis
karanta ruraq Taytayllapa Dyus, ¿maydiyataq rikar yaĉhayanki kanqa

† **5:14** Binti-kwatru rukukuna nirqami intrachimanchik tukuyla chay Israel pwiblumanta kriyiqkunata rikaqkunapaq. Paykunaqami karan Amitunchik Jesucristupa 12 apustulninkuna, chaynulla Israel runakunapa 12 ayllunkuna ima nir. * **6:1** Wakin iskribikashakunapiqami “Shamur rikay” nin.

tukuyla chay runakuna imata rurashankunataqa? ¿Maydiyataq paykunatapis wanuchiyanki kanqa wanuchimashanllaparaykuqa?” nir
11 Chaynu nitinllapami yuraq raĉhpakunata quranllapa. Chaynullami willaranllapapis, samaskiyllaparaq uk tyimpullataqa, Jesucristupaq qamkuna yupaylla uknikikuna yaĉhachikuqkunata wanuchinanllapakaman nir.
12 Chaymanta chay Uyshita saysi kaq napakashata kiĉhatinqa, chapakur rikaray kusala saqrata pacha kuyuqta. Chaymi rupaymapis yana intirupaq tikrakaran, imanutaq wanutinllapa lutu raĉhpata yakakunllapa chaynu. Nataq killa-shuypaqa, chupika intirupaq tikrakaran, yawar yupaylla. 13 Chaynulla qullarkuna-shuypaqa syilumanta ratamuran pachaman, imanutaq kusala jwirti wayra shamutinmaqa llullu iguskunamapis ratamun chaynu. 14 Chaymi syilumapis chinqaran uk papil pillukaq yupay. Chaynullami mar yaku ĉhaypipi pacha kaqkuna, chaynulla tukuyla sirkakuna imamapis, chay kashanmantaqa uklawman ashuranllapa. 15 Tukuy pachapi mantakuqkunaqami, sirkakunapa qichqankunapi, maĉhaykunapi ima pakakuranllapa. Paykunaqami tantakar kusa puytiqkunawan, suldadukunapa mantaqninkunawan, kusa nisha runakunawan, kusa imayjun kaqkunawan, sirbikuqkunawan, mana sirbikuqkunawan ima pakakuranllapa. 16 Chaymi chay sirkakunata, qaqakunata imaqa niyaqllapa: “¡Anayllapaman ratamur pakamayllapa chay mantakuna samanapi taqpa naypanmanta, chaynulla chay Uyshita piñakushanmanta ima! 17 Chaqa paykuna kastigakunanpaq diyaqami ĉhamushana. ¿Mayqannari shachinakuyta puytinqa paypa kastigunmantaqa?” nir.

7

Israelmanta kriyiqkunatami uk ángel siyaran

1 Tukuy chaykunata rikashana karqami, rikapakuyniypiqa qashan rikaray, kwatru angelkuna, nortilawpi, surlawpi, estilawpi, oestilawpi shaqta. Paykunaqami wayrata arkayaranllapa pachaman, mar yakuman, chaynulla qirukunamanpis ama pukakamunanpaq.
2 Chaynullami rikaraypis uk ángel rupay iqamunanlawmanta shamuqta. Chay angelqami chiqap kawsaq Dyuspa siyunta charikusha karan. Nataq chay kwatru angelkuna-shuypaqami pudirta ayparanllapa pachata, mar yakuta ima mana allinkunata ruranllapapaq. Chaymi chay ángel siyuta charikusha shamuqqa, kusala jwirtita qayakur chay wakin angelkunataqa kaynu niran: 3 “Amaraqmi pachata, mar yakuta, qirukunatapis mana allinkunataqa rurankillaparaqchu. Chaqa manaraqmi Dyusninchikpa sirbiqninkunapa urkunpi siyuta ĉhurayanillaparaqchu” nir.
4 Chaymanta-shuypaqami uyaparay: Tukuyla Israel ayllukunamanta siyakasha kaqkunaqa 144,000 karanllapa nir. Kaynumi karanllapa:
5 Judapa ayllunmanta
12,000,
Rubenpa ayllunmanta
12,000,
Gadpa ayllunmanta
12,000,
6 Aserpa ayllunmanta
12,000,

Neftalipa ayllunmanta
12,000,
Manasespa ayllunmanta
12,000,
7 Simeonpa ayllunmanta
12,000,
Levipa ayllunmanta
12,000,
Isacarpa ayllunmanta
12,000,
8 Zabulonpa ayllunmanta
12,000,
Josipa ayllunmanta
12,000,
Benjaminpa ayllunmantapis
12,000 ima.

Kusala achka yuraq intiru raĉhpayjunkuna

9 Chaymanta chapakurqami rikaray, mana yupaymatapis puytiypaq kusala manchaypaq achka runakunata. Paykunaqami uklaw nasyunkunamanta, ukman ayllukunamanta, ukman rimaypi rimaqkunamanta, tukuy pwiblukunamanta ima karanllapa. Paykunaqami shayaranllapa chay mantakuna samanapa naypanpi, chay Uyshitapa naypanpi ima. Tukuyninmi yuraq intiru raĉhpayjun, chaynulla chay ramus shutiq qirupa rapranta charikushalla karanllapa. 10 Chaymi kusala jwirtita kaynu niyaranllapa:

"¡Taytanchikllapa Dyus
mantakunan samananpi taq,
chaynulla chay Uyshitami
washamashanchikllapana!" nir.

11 Piru chay angelkunaqami tukuynin chay mantakuna samanapa ridurninpi, chay rukukunapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa ridurninpi shayaranllapa. Chaymantaqami tukuyninllapa chay mantakuna samanapa naypanpi qunquriranllapa, umanllapamatapis pachaman ĉhachinanllapakaman. Chaynumi Dyustaqa aduraranllapa, 12 kaynu nir:

"¡Chaynumi kanqa!
Dyusninchikqami tukuy tyimpu
alabakasha kanqa.
Chaqa payqami kusa shumaq,
mantakuq,
kusa yaĉhaq, payji nikasha,
kusa riqsikasha,
chaynulla kusala puytiq, jwirsayjun ima.
¡Chaynumi kanqa!"

13 Chaymantami chay rukukunamanta ukqa tapumaran: "¿Mayqankunataq kay yuraq intiru raĉhpayjunkunaqa? ¿Maymantataq shamushallapa kanqa?" nir.

14 "Qammi yaĉhayanki Taytituy" niray. Payqami nimaran:

"Kaykunaqami kay pachapi michka kusala manchaypaq qischakaykuna katinmapis kriyishannulla shachinakur pasaran

chaykuna. Paykunaqami raĉhpanllapataqa, Uyshitapa yawarninwan
paqar yuraqchashallapa. 15 Chayraykumi,
Tayta Dyus tar mantakunan naypanpiqa shayanllapa.
Chaqa paykunaqami unaqpis, tutapis
Dyusta aduranllapa wasipi paytaqa sirbinllapa.
Nataq chay mantakuna samanapi taqqa,
maydiyapis pullanllapa kar
tukuy imamantapis washan paykunataqa.
16 Chaymi paykunaqa manana qischakanqallapanachu
mallaqpaq, yakupaqmapis.
Chaynulla manami rupaylamapis ĉhasyanqallapanachu.
Kalurmapismi manana qillakachinqanachu.
17 Chaqa Uyshita, chay mantakuna samanapa ĉhaypinpi kaqqami,
uyshitakunata yupay michinqa.
Chaymi mayta ritinllapapis paykunapa pullan kar,
apar chay chuyala yakitu tukuy tyimpu kawsachikuqta upyachinqa.
Chaynuqami Dyus yanapatin,
manana maydiyapis waqanqallapalamapischu”.

8

Syiti napakashata chaynulla urumanta rurakasha insinsyiru

1 Chaymanta chay Uyshita chay syiti kaq napakashata kiĉhatinqa, midya urata yupay syilupiqa tukuy uyarala kidaranllapa. 2 Chaymantaqami, rikaray syiti angelkuna Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi chay angelkunataqa syiti trumpitakunata quranllapa. 3 Chaymantami qashan uk ángel, urumanta rurakasha insinsyu quntachikunanta charikusha shamur, altarpa naypanpi sharan. Chaymi achka insinsyuta quranllapa, chay urumanta rurakasha altarpa naypanpi quntachikunanpaq. Chay altarqami, Dyus tar mantakunan naypanpi karan. Chaymi Dyuspa tukuyla allin kaqninkuna mañakutin ima, pullan quntachikuranllapa chay insinsyutaqa. 4 Chaynu ruratinllapaqami, insinsyupa quntayninqa, chay angelpa makinmantaqa Dyus kayashankaman iqaran, Dyuspa tukuy allin kaqninkuna mañakuyashanwan pulla. 5 Chaymantami chay angelqa insinsyiruta aypar, chay altarpi nina kusalata miraqta ĉhaqaran. Chaymantami pachamanna itakamuran. Chaymi kusalata kunyaran, lanyaran, rilamparan, chaynulla pachamapis ukman saqrata kuyuran ima.

Angelkunami syiti trumpitakunata waqachiran

6 Chaymantaqami chay syiti angelkuna, syiti trumpitakunata purichiqkunaqa, waqachinanpaq kamakaranllapana.

7 Chaymi chay punta kaq angelqa, trumpitanta waqachiranna. Chaynu waqachitinqami, pachamanqa ratamuran kusa jwirti granisu, ninawan yawar piĉhukasha ima. Chaymi kay pachapa kimsa kaq partinmanta ukta, chaynulla chay muntikunapa kimsa kaq partinmantapis ukta, tukuyla chiqyaqlla qiwakunamatapis limpu rupachir tukchiran.

8 Chaymanta chay ishkay kaq ángel trumpitanta waqachitin-shuypaqa mar yakuman ratamuran, uk atun sirkapi nina ratakuq yupay. Chaymi chay marpa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu yawar intirupaq tikrakaran. 9 Chaynumi mar yakupi tukuy kawsaqkunamanta kimsa

kaq partinmanta ukqa, limpu wanuran. Chaynulla tukuy barkukunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu pakikar ima tukukaran.

10 Chaymantami chay kimsa kaq angelpis trumpitanta waqachiranna.
Chaymi kusala atun qullar, nina ratakuq yupay syilumanta ratamuran, tukuy riyukunapa, chaynulla yaku nasimunankunaman kimsa
kaq partinmanta ukman. 11 Chay ratamuq qullarqami shutiq "Ayaq".
Chaymi chaynu yakuman ratamushanrayku tukuy yaku kaqkunapa
kimsa kaq partinmanta ukqa, ayaq intirupaq tikrakaran. Chaymi, kusa
achka runakuna wanuranllapa.

12 Chaymanta chay kwatru kaq angelpismi trumpitanta waqachiranna. Chaymi rupaypa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu dañakaran.
Chaynulla killapa kimsa kaq partinmanta uk, qullarkunapa kimsa kaq
partinmanta ukpis limpu dañakaran. Chaymi chay kimsa kaq partinmanta ukqa limpu tutaparaq intiru kidaran. Chaynu karmi unaqpis
tutapis kimsa kaq partinmanta ukqa mana achkirachikuranllapachu.

13 Chaymanta chapakurqa, uyaparay atun kuchak * syilupa ĉhaypinta
parir rir kusa jwirtita kaynu niqta: "¡Ay, ay, ay, pachapi kawsaqkuna,
imananqallaparaq chay kimsa faltaq angelkuna trumpitanta waqachitinllapaqa!" nir.

9

1 Chaymanta chay sinku kaq ángel trumpitanta waqachitin, chapakurqami rikaray uk qullar syilumanta pachaman ratamushata.
Chaymi chay qullartaqa manchaypaq uĉhku ruripa llabinta quranllapa. 2 Chaymantami chay qullarqa kiĉharan chay manchaypaq uĉhkupa
punkunta. Chaymi chay uĉhkumantaqa quntay lluqshimuran uk urnumanta yupay. Chaynu lluqshimurmi, rupayta chaynulla tukuy intiruta
limpu llantu intirupaq tikraran. 3 Chaynulla chay quntaymantaqami,
atun tintikuna yarqur tukuy pachata shikwakaran. Piru chay tintikunaqami, imanutaq alakranmaqa kanimanchik chaynu kanikunanpaq niran. 4 Chaymi chaykunataqa kay pachapi tukuy qiwakunata,
chiqyaraqkunata, qirukunata imaqa ama imanachinanlapaqmapischu
niranllapa. Ashwanmi Dyuspa siyunwan urkunpi mana siyakasha
chaykunata imanachinanpaqmapis niranllapa. 5 Piru chaynu runakunata kanirmapis, manami wanuchinanpaqchu niran. Ashwanmi
chaynu kanishanrayku sinku misista nanaywan kusalata qischakananpaq niran. Chaqa chay tintikuna kanimashaqashi kusalata nanananpaq
karan, imanutaq alakran kanimashamaqa kusalata nanan chaynu.

6 Chaymi chay diyakunapiqa runakunaqa qischakashanrayku
kusalata wanuyta munanqallapa. Piru manami wanunqallapachu.
Chaqa wanuymapismi paykunamantaqa ashur, mana dasqa
ĉhamunqachu.

7 Chay atun tintikunaqami, imanutaq kaballukunamaqa guerrapi
maqanakunanpaq kamakanllapa chay yupay karan. Chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha yupay karanllapa. Nataq qaqllankunaqami uk runapa qaqllannu karan. 8 Aqchan-shuypaqami
warmipa aqchan yupay karan. Kirunkuna-shuypaqa liyunpa kirun
yupay. 9 Kwirpuntaqami, jyirrumanta rurakashawan arkakusha yupay

* **8:13** Kuchakpaqqa wakin iskribikashakunapiqa ángel ninllapa.

karan. Nataq paritinqami alankunaqa waqayaq, imanutaq bistyakunamaqa karritakunata aysaĉhakur guerraman ritin kusalata ĉhalaqyanllapa chay yupay. 10 Ĉhupan-shuypaqami, kusala kashayjun karan, alakranpa ĉhupan yupay. Chaymi chay ĉhupanwan, mayqantapis mana allinta ruratinqa, sinku misista qischakananpaqqa karan. 11 Chay atun tintikunata mantaqqami kusala manchaypaq uĉhku ruripi mantakuq ángel karan. Chay angeltami hebreo rimaypiqa ninllapapis, *Abadón.* Nataq griego rimaypi-shuypaqa ninllapa, *Apolión* * nir.

12 Ayayay, chay saqra qischakay kananpaq karan chayqami, pasanna. Piru faltanraqmi ishkay mas qischakaykunaqa.

13 Chaymantami chay saysi kaq angelqa trumpitanta waqachiranna. Chaymi uyaray uk rimayta, chay urumanta rurakasha altarpa qichqankunapi kwatru kachukuna karan chaypa ĉhaypinmanta. Chay altarqami, Dyuspa naypanpi karan. 14 Chaymi chay rimayqa chay saysi kaq ángel trumpitanta charikushataqa kaynu niran: “Riyu Eufratespa qichqanpi kwatru angelkuna watarayan chaykunata kaĉhay” nir. 15 Chaymi chay kwatru angelkunataqa kaĉharanna. Chaynumi paykunaqa tukuy intiruta rir kimsa kaq runakunamanta uk kaq partitaqa wanuchikunanpaq. Chaqa Tayta Dyusqami chay angelkuna kaĉhakar wanuchikunanpaqqa unaylla urata, diyata, misista, añumatapis akrashana karan. 16 Chaymantami uyaparay chay kaballupi suldadukuna puriqkunaqa michkami karan nirmapis. Chaqa dusyintus miyunmi (200'000,000) karanllapa.

17 Chaynumi imanutaq rikaray chay kaballukunata chaynullami rikaraypis chay kaballupa anan taqkunatapis. Chay kaballupa anan kaqkunaqami, qasquntaqa arkakusha karanllapa klaru chupika, yana asul chaynulla qarwa imawanĉhi. Chay kaballupa umankunashuypaqa, liyunkunapa uman yupay karan. Nataq aqrunmantashuypaqa lluqshiyaran ninawan, asufripa quntaynin. 18 Chaymi tukuy kimsa kaq kawsaqkunamanta uk partinqa wanuranllapa chay kimsa manchaypa kastigukunawan. Chaqa chay kaballukunapa aqrunmanta lluqshimuq nina, quntay, asufri imari wanuchiq chay runakunataqa. 19 Piru manami chaykunalachu wanuchikuq. Ashwanmi chay kaballukunapa ĉhupan largu kuru yupay kaq imami kanir wanuchiq runakunataqa.

20 Piru wakin runakuna, kay qischakaykunawan mana wanusha kaqkunaqa, manami dijashallapachu chay mana allin rurayninllapataqa. Chaqa paykunaqami dyablukunata aduranllapa. Chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakuna, urumanta, platamanta, brunsimanta, rumimanta, qirumanta rurakasha kar, mana puriq kaqta, mana uyakuqta, mana rikakuqta ima aduranllapa. 21 Chaymi paykunaqa mana imalapimapis kambyakarchu suwakurlla, wanuchikurlla, wasqakurlla, chaynulla warmi, runamapis masayjun mana masayjun karmapis ukwan ukwan punurlla ima kawsanllapa.

10

Uk angelmi libru pillukashawan

* **9:11** Abadonwan, Apolionqami intrachimanchik wanuchir tukchikuq nir.

1 Chaymantami rikaraypis uk ángel kusala pudirniyjunta. Chay angelqami unaq syilumanta ishkimuyaran puktaypa rurinlata. Chay angelpa umanpiqami uk inap karan. Nataq qaqllan-shuypaqa llipyarayaran rupay yupay. Ĉhankankuna-shuypaqa, nina ratakuq yupay karan. 2 Charikushami karan pillukaq taksha libritu kiĉhallata. Chaymantaqa allilaw ĉhakintaqa shachiran mar yakuman. Nataq ichuqlawta-shuypaqa shachiran pachaman. 3 Chaymantami kusala jwirtita qayĉhakuran, uk liyun yupay. Chaynu qayĉhakushana katinmi, kunyapis syiti kuti kusala jwirtita lanyaran. Chaynu lanyatinmi uyaparay rimaykunata chay kunyakunamantaqa. 4 Chaymanta chay syiti kunyakuna pasatinqa, chay uyapashaytaqa iskribiq ĉhurakaray. Piru chay ratullami uyaparay unaq syilumanta uk rimay kaynu nimaqta: “Chay kunya nishantaqa, amami iskribinkichu. Ashwanmi qamla yaĉhanki” nir.

5 Chaymantami chay ángel uk ĉhakinta mar yakuman chaynulla uk ĉhakinta pachapi shachisha chayqa, allilaw makinta unaq syiluman alsaran. 6 Chaymi, tukuy tyimpu kawsaq Dyuspa shutinta rimar juraran. Chaqa chay tukuy tyimpupaq kawsaq chay-ari syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqkunatapis ruraran. Chaymi kaynu niran: “Dyus imata ruranapaq chayqami manana maychu shamunanpaqqa. 7 Chaqa chay tyimpu ĉhamutin chay syiti kaq ángel trumpitanta waqachitinqami, kumplikashana kanqa Dyus imataĉhi payla ruranapaq yarpusha karan chayqa. Piru chaypaqqami Tayta Dyusqa unayllana intrachisha karan chay paypa kaq sirbiqninkunata, rimaqninkunata imaqa”.

8 Piru chay unaq syilumanta rimayta uyapasha karay, chayqami qashan kaynu nimaran: “Chay ángel uk ĉhakinta mar yakupi chaynulla uk ĉhakinta pachapi shachisha chay, pillukaq taksha libritu kiĉhakasha chayta charikushanta, rir aypay” nir.

9 Chaymi rir mañaray chay angeltaqa chay pillukaq taksha libritutaqa qumananpaq. Piru payqa nimaran: “¡Kaypi! Aypar mikuy. Chaqa kayqami shimikipiqa kusala mishki ñukñu kanqa. Piru shunquykipishuypaqa kusalata ayanqa” nir.

10 Chaynu nimatinmi, chay libritutaqa aypar mikuray. Chaymi, shimiypiqa myil yupay kusala mishki karan. Piru shunquypi-shuypaqa kusalata ayaq qallariran. 11 Chaymantaqa nimaran: “Qashanmi parlakunki Tayta Dyusqa imanu rurayanqa chay achka pwiblukunata, chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunata, uk rimayta rimaqkunata, chay mantakuqkunata imaqa” nir.

11

Ishkay runakunami Dyuspaq parlakunllapa

1 Chaymantaqami uk largu bara kañata yupay midikunaypaq qumaran. Chaymi kaynu nimaranllapa: “Rir, Dyusta aduranannllapa wasita, altarnintinta, midiy. Chaymantami, yupankipis michkashi chaypi aduraqkunaqa nir. 2 Piru amami, Dyusta aduranannllapa wasipa pampa kaqtaqa midinkichu. Chaqa tukuy chaykunataqami qusha kani mana Israel runakunatana. Chaymi kwarintay-dus (42) misista saruĉhar purinqallapa, chay kusala shumaq Jerusalén pwiblutaqa. 3 Chay tyimpullapimi nuqapis kaĉhashaq ishkay runakuna saqalla raĉhpata yakakushata, paykuna nuqapaq rir yaĉhachikunanpaq mil

dusyintus sisinta (1,260) diyakunata”. 4 Piru Dyuspa chay ishkay
rimaqninkunaqami intrachimanchikllapa Tayta Dyus tukuyla kay
pachapa amunpa naypanpi ishkay ulibu qirukuna * chaynulla chay
ishkay bilirukuna shayaran chaypaq. 5 Chaymi mayqanpis kay ishkay
runakunata ĉhiqnir mana allinta ruranatinqa paykunapa shiminmanta
kusala achka nina lluqshimuqmi rupachir tukchinqa. Chaynullami
mayqanpis paykunata mana allinta ruranaqkunaqa wanunqa.
6 Chaqa chay ishkay runakuna, Dyuspaq yaĉhachikuqkunaqami, kusala
pudirniyjun kashanrayku, chay yaĉhachikuyashanllapa tyimpuqa ama
tamyamapis ishkinanpaq syilumatapis kirpanqallapa. Chaynullami
pudirniyjunpis, yakuta yawarpaq tikrananpaq, kay pachapi kaqkunata
michkatapis paykuna munashannulla riqchaq qischakaykunawan
qischananpaq ima.

7 Piru Dyuspaq yaĉhachikur tukchishana katinllapaqa, uk kusala saqra
munstru † chay kusala manchaypaq uĉhku rurimanta yarqamur, chay
ishkay runakunapa ikinpi purir binsir munashannulla wanuchinqal-
lapa. 8 Chaymi chay wanushakunapa kwirpunqa, Jerusalén pwiblupa
kallikunapi chutarar kidanqa. Chaqa chay pwiblullapimi Amitunchik-
tapis wanuchiranllapa. Chaymi chay pwiblutaqa Sodoma, chaynulla
Egipto pwibluta yupayna riqsinqallapa. 9 Chaynu wanutinllapami
kimsa diya-y-midyuta, tukuyla pwiblumanta runakuna, ukman ayl-
lukuna, ukman rimaypi rimaqkuna, uklaw nasyunmanta runakuna
ima rikanqallapa chay wanushakunapa kwirpuntaqa. Chaymi mana
munanqallapalamapischu mayqanpis chay wanushakunapa kwirpunta
pampananllapataqa. 10 Chaqa ashwan kay pachapi kawsaqkuna-
maqa kusalata aligriyanqallapa chay ishkay runakuna wanushanlla-
paraykuqa. Chaymi ashwan ukninpis ukninpis imakunata rigalanakun-
qallapa kay qischamaqninchikkunaqami wanushallapana nir.

11 Piru kimsa diya-y-midyumantaqami, Tayta Dyusqa chay
wanushakunataqa qashan kawsachimuran. Chaymi tukuyla
rikaqkunaqa kusalata manchakuranllapa. 12 Chaymantaqami chay
ishkay runakuna, Dyuspaq yaĉhachikuqkunaqa, unaq syilumanta uk
kusala jwirti rimayta uyaparanllapa, kaynu niqta: “¡Iqamuyllapa
kayman!” nir. Chaynu nitinmi, puktaypa rurinlata iqaranllapa
syilumanqa. Chaymi chay tukuyla ĉhiqniqninkunaqa rikaranllapa.
13 Chaymi chay kutilla kusalata pacha kuyuran rajakananankaman.
Chaynu pacha kuyutinmi, Jerusalén pwiblupa dyis partin kaqmanta
ukqa limpu rataran. Chayraykumi syiti mil (7,000) runakuna
wanuranllapa. Nataq wakinkuna kawsaqlla kidaqkunaqa, kusata
manchakurllapa ima unaq syilupi Taytanchikllapa Dyusta kusalata
alabaranllapa.

14 Ayayay, chay ishkay kaq kusala saqra qischakaykunaqa pasanna.
Piru chay kimsa kaq saqra qischakay shamunanpaqqami, manana may-
chu.

Syiti kaq angelmi trumpitanta waqachiran

---

* **11:4** Mas intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.11-14. † **11:7** Munstru nirqami intrachimanchik uk runa dyablupa yarpuyninwan kar, Amitunchik Jesucristupa kuntran kaqpaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa: Apocalipsis 13.1-8; 2 Tesalonicenses 2.1-12, Daniel 7.26-27.

15 Chaymantami chay syiti kaq angelpis trumpitantaqa waqachi-
ranna. Chaymi uyaparanllapa unaq syilupi kusala jwirti rimay kaynu
niqta:
“Kananmantaqami kay pachapiqa Amitunchik Dyusqa, Akrashan Cristunlawanna
tukuy tyimpupaqna mantakunqa” nir.
16 Chaymi Tayta Dyuspa naypanpi chay binti-kwatru (24) rukukuna
chay mantakuna samananpi taqkunaqa qunqurir pachakaman
pukĉhirar Dyusta aduraranllapa, 17 kaynu nir:
“Amituyllapa Tayta Dyus,
qammi tukuy imata rurayta puytinki.
Chaymi payji nishunillapa.
Chaqa qammi unaymanta kashaykillana.
Chaynullami kananpis kankilla.
[Chaymi maydiyapis shamuyanki kanqa].
Chaynu karmi pudirnikiwan
tukuy intirupi mantakuq qallarishaykina.
18 Piru wakin nasyunkunamanta runakuna
qampi mana kriyiqkunaqami kusalata piñakuranllapa.
Chaymi qampis piñakushaykirayku
tukuylata rikar yaĉhar kastiganaykipaq diyaqa ĉhamushana.
Chaynu karmi wanushakunamatapis
rikar yaĉhayankina.
Nataq qampaq rimaqkunata,
kusa allin kaq akrashaykikunata,
chaynulla qamta manchar sirbishuqkuna atun kaqkunata,
taksha kaqkunamatapismi
kusala allintami rurashayki ninki.
Piru tukuy mana allinkunata ruraqkunata-shuypaqami
tukuy tyimpupaqna kastiganki” nir.
19 Chaymantaqami unaq syilupi, Dyusta adurananllapa
wasiqa kiĉhakaran. Chaymi chay ruripiqa rikaray, chay unay
rukunchikllapawan tratuta rurashanllapa kufri shutiq kajunta.
Chaymantami kusalata rilamparan, kunyaran, lanyaran ima.
Chaynullami kusalata pacha kuyuran, granisu ishkiran ima.

12

Uk warmimi dragonwan pulla

1 Chaymantaqami unaq syilupiqa, kusala ukman siñal rikariran.
Chaymi rikaray uk warmita. Chay warmiqami, rupaypa ĉhaypinpi,
rupayta mudakusha yupay karan. Nataq killa-shuypaqami ĉhakinpi
karan. Chaynulla uk kurunata umakushami karan. Chay ku-
runapiqami dusi qullarkuna karan umanpiqa. 2 Chay warmiqami
ruriyjun karan. Chaymi wamrakunanpaq nanayninwan qischakar
kusalata qayĉhakuyaran. 3 Chaymantami syilupiqa qashan uk siñal rikari-
ran: Chayqami uk kusala atun dragon, kusa chupika intiru rikariran.
Chay dragonqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla
kada umanpiqami kurunata umakushalla karan. 4 Chay dragonqami,
ĉhupanwanqa unaq syilupi qullarkunataqa kimsa kaq partinmanta uk-
taqa pachaman itakamuran. Chaymantami chay dragonqa chay warmi

wamrakustunanpaq karan chaypa naypanpi sharan. Chayna chay
wamritu nasikutinqa chay kutilla mikunanpaq. 5 Chaymantami chay
warmiqa ullqituta wamrakusturan. Chaymi chay wamrituna tukuyla
pachapi mantakuyanqa, jyirru baranta charikur. Piru chay warmi-
taqami, wamritunta kitaran. Chaymantami chay wamritutaqa, aparan
unaq syilupi Dyus chay mantakunan samanapi tayashanpa naypanman.
6 Nataq warmi-shuypaqa alsakaran uk chunllaqlla lugarman. Chay
lugarpimi Tayta Dyusqa kamkachishana karan uk lugarsituta chaypi
kidananpaq. Chayna chay lugarpiqa mil dusyintus sisinta (1,260) diyata
qarananllapapaq.

7 Chaymantaqami unaq syilupiqa kusalata maqanakuranllapa: Dyus-
ninchikpa angelnin Miguelmi wakin angelninkunawan maqanakuran-
llapa chay dragonwanqa. Chaynulla chay dragonpismi angelninku-
nawan karan. 8 Piru dragonqa manami binsikuyta puytiranchu.
Chaynulla unaq syilupiqami manana lugar karanchu paykunapaqqa.
9 Chaymi unaq syilumantaqa chay kusala atun dragontaqa pachaman
itakamuranllapa. Chay dragonqami, unay largu kuru kaq chay
karan. Chay payllami Satanás dyablupis. Chay paymi tukuyla pachapi
kawsaqkunataqa ingañar purin. Chaymi chay dyablutaqa tantar angel-
ninkunawan pullata kay pachaman itakamuranllapa.

10 Chaymantami unaq syilumanta kusala jwirti rimay kaynu niqta
uyaparay:

"Ĉhamushanami washakanallapapaq uraqa.
Chaymi Dyusninchikna tukuy pudirninwan mantakunqa,
Akrashan kusala puytiq Cristunwan pullana.
Chaqa chay ukninchikkunata uchachar puriq
chaytaqami itakamushana Dyusninchikqa.
Chaqa chayqami, unaqpis tutapis
Dyusninchikpa naypanpiqa kriyiqkunata uchachaq.
11 Piru chay ukninchikllapakunaqami
chay Uyshitapa yawarsitun iĉhakashanpi kriyishanllaparayku,
chaynulla Dyusninchikpa rimayninta mana dijar parlakushanlla-
parayku ima
binsishallapa.
Chaqa paykunaqami, wanuchinatinllapamapis,
mana manchakuranllapachu.
Chaymi ashwan wanuypaq katinmapis
wanunanllapapaqqa listuna karanllapa.
12 Chayraykumi kananqa,
¡syilukuna kusata aligriyayllapa!
¡Chaynulla unaq syilupi kawsaqkuna,
kusata aligriyayllapa!
¡Piru imananqallaparaq
chay pachapi, mar yakupi kawsaqkunaqa!
Chaqa dyabluqami
mananashi payqa achka tyimputanachu kawsayanqa nir yaĉharqa,
kay pachaman itakamutinllapa shamusha
kusalata piñakur qamkunata qischashunanllapapaq".

13 Chay dragonta kay pachaman itakamutinllapaqami, chay warmi,
ullqituta wamrakustusha karan chaypa ikinta riran mana allinta ru-
rananpaq. 14 Piru chay warmisitataqami kuchakpa ishkay kusala atun
alankunata quranllapa, maypiĉhi Dyus, lugarta paypaq kamkachisha
karan, chayman parir rinanpaq. Chayna chay largu kuru yupay drag-
onmantaqa alsakananpaq. Chaqa chay lugarpiri kimsa añu-y-midyuta
qarananllapapaq karan. 15 Chaymi ashwan chay largu kuru yupay
dragonqa aqrunmanta kusala achka yakuta itakuran, chayna riyupaq
tikrakar chay warmitaqa aysaĉhananpaq. 16 Piru pachami chay warmi-
taqa yanaparan. Chaqa pachaqami kiĉhakar, chay dragon aqrunmanta
riyuta itakushantaqa limpu upyaq yupay chakichiran. 17 Chaynu pasat-
inmi, ashwan chay dragonqa kusalata chay warmiwanqa piñakuran.
Chaymi chay warmita mana imanupis ima mana allinta rurayta
puytiranchu. Chaymi ashwan chay warmipa wakin ayllun kaqkuna,
Dyus mantakushankunata kasur, Jesucristulapi kunfyakar, paypaq
yaĉhachikuqkunatana qischaq qallariran. 18 Chaymantaqami chay drag-
onqa, rir mar yakupa manyanpi shar kidaran. *

13

Ishkay munstrukuna

1 Chaymantaqami rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta
iqamuqta. Piru chayqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan.
Chaynulla kada kachunpi uk kurunata ĉhurakushalla karan. Nataq
chay kada umankunapiqa, kusala mana allinkuna iskribikasha rimayaq
Dyuspa kuntranta. 2 Chay manchaypaq munstrutaqa, nuqa rikaray
chayqami, uk mishi puma yupay karan. Chaqa ĉhakinkunamaqa usupa
ĉhakin yupay karan. Nataq aqrun-shuypaqa liyunpa aqrun yupay karan.
Piru chay manchaypaq dragonmi, chay manchaypaq munstrutaqa
pudirninta quran, kay pachapiqa kusala mantakuq kananpaq. 3 Chay
manchaypaq munstrupa uk umanqami wanunanpaq yupay lisyakasha
karan. Piru chay lisyakashanqami alliyaran. Chaymi chayta rikar,
tukuyla kay pachapi kawsaq runakunaqa chay munstrumanta kusalata
dispantakar, paylatana kasur kawsaranllapa. 4 Chaymi chay kusala
manchaypaq dragontana aduraq qallariranllapa. Chaqa chay dragon-
ari pudirta qusha karan chay manchaypaq munstruta. Chaymi chay
manchaypaq munstrutaqa kaynu nir aduraranllapa: "¿Mayqanna kay
manchaypaq munstru yupayqa kanqa? ¿Mayqanna paywanqa shachi-
nakuymatapis puytinqa?" nir.
5 Chaynullami chay manchaypaq munstrutaqa, Dyus dijaran "Kusa
kani" nir ima kusala saqra mana allinkunata paypaq rimananpaq.
Chaynullami dijaranpis payna mantakunanpaq kwarintay-dus (42) mi-
sista. 6 Chaymi chay manchaypaq munstruqa, Dyuspaq chaynulla chay
payta adurananllapa wasipaqmapis kusala mana allinkunata rimaran.
Chaynumi ashwan chay unaq syilupi kaqkunapaqpis, kusala saqrata
rimaran. 7 Chaynullami dijaranpis chay munstrutaqa, Dyuspa kusa
allinla akrashan kaqkunawan maqanakunanpaq wanuchinankaman
ima. * Pudirtapismi quran ukman ayllukunata, tukuyla pwiblukunata,

* **12:18** Wakin iskribikashakunami kay 12.18 paqqa 13.1pi nin: "Chaymantaqami nuqaqa rir mar yakupa manyanpi shar, rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta" nir.

* **13:7** Mas intrakanarqa rikashunllapa Daniel 7.21.

ukman rimaypi rimaqkunata, uklaw nasyunkunata ima mantanan-
paq. 8 Chaymi kay pachapi kawsaqkunaqa yaqqa tukuyla chay man-
chaypaq munstrutaqa aduranqallapa. Ashwan wakinkunalami chay
munstrutaqa mana aduranqallapachu. Chaymi chay paykunapataqa,
Dyusqa unaymanta-pacha chay Uyshitapa tukuy tyimpupaq kawsaq
librunpi shutinllapataqa iskribishana karan, paywan tukuy tyimpupaq
kawsananllapapaq.
9 Chayraykumi mayqanpis rinriyjun kaqkunaqa, kay niyashayta allita
intrakankillapa:
10 “Chaqa mayqanpis prisu kananpaqna
kasha karqa prisukanqa.
Chaynulla mayqanpis ispadallawan wanunanpaq kasha katinqa,
ispadallawan wanuchinqallapa”.
Chayraykumi, Dyuspi mayqanpis kriyiqkunaqa kusala qischakaykuna
ima katinmapis, kusalata shachinakur Amitunchikpi masta kriyirla
kawsanmanllapa.
11 Chaymantaqami qashan rikaray uk manchaypaq munstruta. Chay
munstruqami pacha rurimanta iqamuyaq. Chay-shuypaqami imanu-
taq uyshamaqa ishkay kachuyjun, chaynu karan. Piru chay kusalata
llullachikuq dragon yupayllami rimayaq. 12 Chaymi kay munstrutaqa,
chay punta kaq munstru wanunanpaq yupay lisyakasha kayar alliyasha
karan chayqa, kusala puytiqpaq tikraran. Chayraykumi kay mun-
struqa tukuyla kay pachapi kaqkunata imanullapis animachiran chay
punta kaq munstruta aduranallapapaq. 13 Chaynullami kay mun-
struqa kusala dispantaypaq milagrukunata rurayaq. Chaqa tukuyla
rikatinmi syilumanmatapis ninakunata pachaman ratachimuyaq ima.
14 Chaynulla kay munstruqami chay punta munstrupa naypanpi kusala
mana ruraypaq imakunata rurar tukuylata ingañaran. Chaymi ash-
wan mantakuran chay punta munstru wanunanpaqna yupay is-
padawan lisyakasha karmapis kawsayaqlla chaypa imagenninta kusa
paynu rikĉhaqta ruranallapapaq. 15 Chaynullami kay munstruqa
kusala pudirniyjunpaq tikrakaran chay punta munstrupa imagenninta
rurashanllapata rimachinanpaq. Chaynullami mantakuranpis chay
imagenta mayqan mana aduraqkunataqa limpu wanuchikanqa nir.
16 Niranpismi: Taksha kaqkunata, atun kaqkunata, kusa imayjun,
mana imayjun kaqta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata imamapis
allilaw makinpi kar manaqa urkunpi karmapis, uk markata
ĉhurananllapapaq. 17 Chaynullami niranpis: Chay munstrupa shutinwan,
manaqa numirunwan mana markakasha karqa, mana rantiyta,
chaynulla rantikuymatapis puytinqallapachu nir.
18 Piru tukuy kaykunapaqqami allita intrakayta munan. Chaqa
mayqanpis kusa intrakaq chayqami, tantyayta puytinqa chay mun-
strupa numiruntaqa. Chaqa chay numiruqami uk runapaq intrachi-
manchik. Chayqami saysyintus sisintay-saysi (666).

14

144,000 takishakuna

1 Chaymantaqami rikaray chay Uyshitata Sión sirkapa ananpi shaqta.
Paywan pullaqami, 144,000 runakuna karanllapa. Chay runakunaqami
urkunllapapi, chay Uyshitapa chaynulla Taytanpa shutinta iskribishalla

karanllapa. 2 Chaymanta-shuypaqa uyaparay unaq syilumanta imaĉhi
lanyar waqaqta. Chaqa yaku kusala llashaq shamuq yupay chaynulla
kunyaq yupaymi lanyayaran. Chaynullami kusala achka arpata
waqachiq yupaymi lanyayaranmapis. 3 Chaqa Dyus mantakuna
samananpa naypanpi, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay 24
rukukunapa naypanpimi, mushuq takita takiyaranllapa. Piru man-
ami chay takitaqa mayqanpis yaĉhakuyta puytiyaranllapachu. Nataq
chay 144,000 kay pachamanta washakar risha karanllapa chaykunalami
yaĉhakuyaranllapa. 4 Chaqa tukuy kaykunaqami mana ukwan ukwan
punushachu karanllapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar chay Uyshita
mayta ritinpis pullanllapa riran. Chaynumi paykunaqa tukuyla runaku-
namanta puntata washakaranllapa. Chaynu karmi paykunaqa imanu-
taq tarpukushanchikmanmataqa punta puquyninta Tayta Dyusman
ĉhuranchik, chaynu qimikaranllapa Dyuspa chaynulla chay Uyshitapa
naypanmanqa. 5 Chaqa tukuy imatapis karanlata rimar imami mana
uchakuranllapalamapischu.

Kimsa angelkuna rimashankuna

6 Chaymantami rikaraypis uk angelta syilupa ĉhaypinta pariqta.
Chayqami apayaq uk shumaq rimay tukuy tyimpupaq washakanapaq
kaqta, tukuyla pachapi kawsaqkunata, uklaw nasyunmanta kaqkunata,
ukman ayllukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, chaynulla tukuyla
pwiblukunata ima willananpaq. 7 Chaymi kusala jwirtita rimar kaynu
niyaq: “Taytanchik Dyustami manchar, paylata alabayllapa. Chaqa pay
tukuyta rikar, yaĉhananpaq uraqami ĉhamushana. Chayraykumi syiluta,
pachata, mar yakuta, yaku nasimunankunata rurasha chay paylata
adurayllapa” nir.

8 Chaymantami chay punta kaq angelpa ikinllata uk ángel riyaran
kaynu nir: “¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu
Babiloniaqa limpu chinqashana! Chaqa chay pwiblumanta kaqku-
naqami, uk warmi ukwan ukwan punuq yupay kusala saqra mana
allinkunata rurar kawsaranllapa. Chaynu kawsatinllapami tukuy uk-
law pwiblumanta kaqkunapis paykunallawan maĉhar punuq yupayna
kawsaranllapa” nir.

9 Chaymantami qashan uk ángel ikinta riyaran kusala jwirtita kaynu
nir: “Mayqan chay kusala manchaypaq munstruta, chaynulla imagen-
ninta adurar makinpi manaqa urkunpi shutinwan markakaqqa, 10 Dyus
piñakushanmanta kusala manchaypaq qischakaypaq ubapa yakun bin-
uta upyanqallapa. Chaqa Dyusqami chaytaqa, uk kupapi kamkachis-
hana. Chaymi chayta upyaqqa, Dyuspa kusa allinla angelninkunapa,
chaynulla chay Uyshitapa naypanpi, qischakanqallapa ninawan asufri-
wan ima. 11 Chaymi chay quntaylla ruripiqa tukuy tyimpupaqna qis-
chakanqallapa. Chaynulla, chay manchaypaq munstruta aduraqku-
naqa, manami unaq chaynulla tutamapis samanqallapachu chay qis-
chakayashanllapamantaqa. Chaqa imapaqtaq-ari chay manchaypaq
munstruta, imagenninta adurar shutinwanmapis markakaranllapa”.
12 ¡Chayraykumi Dyuspa tukuy allinla kaqninkuna, pay mantakushanlata
kasur Jesuslapi kriyiqkunaqa, ima qischakaykuna katinmapis may-
diyapis shachinakur kawsanmanllapa!

13 Chaymantaqa unaq syilumanta uk rimayta uyaparay. Chay rimaymi kaynu nimayaran: “Kayta iskribiy: Kaymanta-pacha, Amitunchiklapi kriyir wanuqkunaqami, kusala shumaqna kanqallapa” nir.
“Chaynumi kanqa” nin Santu Ispirituqa. “Chaqa trabajayashankunamanta samanqallapa. Chaqa chay rurashankunami, paykunapaqa pullanllapa kanqa” nir.

Pachapimi kusichakuna karan

14 Chaymanta qashan chapakurqami rikaray kusala yuraq intiru puktayta. Piru chay puktaypa ananpiqami imaĉhi uk runa yupay tayaran. Chay taqqami, urumanta rurakasha kurunata umakusha, chaynulla uk usis kusala filuyjunta charikusha tayaran.
15 Chaymantaqa, Dyusta adurananllapa wasimanta qashan uk ángel yarqamuran. Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niran chay puktaypa ananpi taq chaytaqa: “¡Usisnikita urqumur sigakuq qallariyna! ¡Chaqa chay kusichakuna uraqami ĉhamushana! ¡Chaynulla pachapi kusichakunapaq chayqami qarwashana!” nir. 16 Chaymi chay puktaypa ananpi tayaran chayqa, usisninta urqumur sigakuq ĉhurakaranna. Chaynu sigakur imami chay pachapi kusichakuna qarwashataqa tantaran.
17 Chaymantami qashan uk ángel syilupi Dyusta adurananllapa wasimanta yarqamuran. Paypismi charikusha karan, kusala filuyjun usista.
18 Chaymanta-shuypaqa altarmantana yarqamuran qashan uk ángel. Chay angelqami chay altarpi nina kaq chayta rikaq karan. Chaymi chay kusala filuyjun usisninta charikusha kaq angeltaqa kaynu nir kusala jwirtita qayaran: “¡Usisnikiwan sigakuq ĉhurakar, pachapi uba ĉhakrakunapi kan chayta kuchumuy! ¡Chaqa chay ubapa puquyninqami qarwashana!” nir.
19-20 Chaynu nitinmi chay angelqa pachapiqa ubata usisninwan kuchur chay pwiblu waqtanlawpi uk atun batya karan chayman apar itaranna saruĉhar yakunta lluqshichinanllapapaq. Tukuy kayqami intrachimanchik, imanumi Tayta Dyusqa chay mana allinta ruraqkunawanqa kusalata piñakur chay ubakunata batyaman itaq yupay kastiganqa nir. Chaymi yawarninllapamapis imanutaq riyumaqa kusala llashaq rin, chaynumi 300 kilumitruta shikwakatin, kaballukuna yaykutinmapis busalninkaman aypanqa.

15

Syiti angelkunami pachaman shamuran kastigakuq

1 Qashanmi syilupiqa uk kusala atun dispantakaypaq siñalta rikaray. Chaypiqami karan syiti angelkuna, chay syiti kusala saqra qischakaykunalawanna. Chaqa chay syiti qischakaykunawanqami, Dyus piñakushanqa tukukayaranna.
2 Chaynullami rikaraypis, mar yaku kusa llipyala yuraq, ninawan piĉhukashata yupay. Chay yaku kusala yuraq llipyala kaqwan pullaqami, Dyus akrar arpakunata qusha kayaq chaykuna tukuynin shayaranllapa. Chaqa Dyus akrashan kaqkunaqami, chay munstruta, imagenninta chaynulla shutinpa numirunmatapis binsisha karanllapa.
3 Chaqa paykunaqami takiyaranllapa, Dyuspa sirbiqnin Moisés takishanta. Chaynullami takiyaranllapapis chay Uyshitapa takinkunata ima. Chaqa kaynumi niyaqllapa:

“Kusalata imatapis puytiq Amituyllapa Tayta Dyus,
chay tukuy imata rurashaykikunaqami, kusala shumaq,
chaynulla manami imanupis tantyaypaq imalamapischu.
Chaynulla shumaq, chiqap, allinla imami nannikimapis
Tayta Dyus tukuy nasyunkunapa * mantaqnin.
4 ¿Amituy, mayqantaq qamtaqa mana manchashuyanqaqa?
Chaynulla ¿mayqantaq mana alabashuyanqaqa?
Chaqa qamlami kusa allinqa kanki.
Chaymi ashwan tukuy pwiblumanta kawsaqkuna shamur adurashunqallapa.
Chaqa, qammi intrachikushayki
imatapis karanlata ruranki” nir.

5 Chaymanta, qashan chapakurqa unaq syilupi tratuta rurashan Dyusta aduranan llapa wasi kiĉhakaqta rikaray. 6 Chay rurimantaqami, chay syiti angelkuna chay syiti kusala saqra qischakaykunata apamuq chaykuna lluqshimuyaran. Chay angelkunapa mudananqami kusala shumaq yuraq intiru llipyalla karan. Chaynulla qasqunkaqpimi, urumanta rurakasha waĉhkuta waĉhkakusha karanllapa. 7 Chaymantami chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, chay syiti angelkunataqa tukuyninta urumanta rurakasha kupata quran. Chay kupapiqami, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyus piñakur nishan kusala saqra qischakaykuna karan. 8 Chaymi Tayta Dyuspa kusala manchaypaq llipyalla pudirninwan quntay intirupaq tikrakaran, Dyusta aduranan llapa wasiqa. Chaynu katinmi, chay syiti kusala saqra qischakaykuna manaraq pasayatinqa, mana mayqanpis yaykuyta puytiqllapachu chaymanqa.

16

Angelkuna Dyusmanta kastiguta iĉhashankuna

1 Chaymantaqami uk kusala jwirti rimay Dyusta aduranan llapa wasimantaqa, chay syiti angelkunata kaynu niqta uyaparay: “Rir chay syiti kupaykillapapi Dyuspa kastigun kaqkunataqa iĉhayllapa pachaman” nir.

2 Chaynu nitinllapami chay punta kaq angelqa, rir chay kupanpi kaqtaqa iĉharan pachaman. Chaymi tukuy runakuna chay munstrupa siñalninta purichir chaynulla imagenninta aduraqkunapiqa kusala saqra nanay qiri rikariran.

3 Chaymanta chay ishkay kaq ángel, rir chay kupanpi kaqtaqa iĉharan mar yakuman. Chaymi chay mar yakuqa yawarpaq tikrakaran, imanutaq uk runata wanuchitinllapa yawarnin shamun chaynu. Chayraykumi chay mar yakupi kawsaqkunaqa tukuyla wanuranllapa.

4 Chaymanta chay kimsa kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iĉharan riyukunaman, yaku nasimunanman ima. Chaymi chaykunapis yawarllapaq tikrakaran. 5 Chaymanta chay ángel yakuta rikaq chayqa, Tayta Dyusta kaynu niqta uyaparay:
“Qammi imatapis karanlata rikaq kar,
runakunataqa kastigashayki.
Chaqa qammi kusa allinla Amituy kanki.
Chaynulla unaymanta, kananpis qamlla kanki.
6 Chay runakunata kanan yawarta ima upyachir wanuchishaykiqami

* **15:3** Wakin iskribikashakunaqami ĉhuran Dyuspa kaqninkuna nir.

kusala allin kasha.
Chaqa paykunami
qampa allinla kaq akrashaykikunata, rimaqnikikunata ima
yawarninta iĉhachir wanuchiranllapa” nir.

7 Chaymantami uyaparaypis Dyusta aduranllapa altarmanta kaynu
niqta:
“Amituy Dyus,
tukuy imata puytiq,
Qammi kananqa tukuyta rikar yaĉhashayki
imanu rurashanllapanulla” nir.

8 Chaymanta chay kwatru kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iĉharan
rupayman. Chaymi rupayqa kusala jwirtita rupayar tukuyla runaku-
nata rupachinanpaqna niran. 9 Chaymi tukuyla kusa saqrata ru-
paranllapa. Piru chaynumapis, manamiri Dyusta kasur alabanaran-
llapalamapischu. Ashwanmi Dyus chay saqra kastigukunamanta
washakuqpaqqa, kusala mana allinkunata rimaranllapa.

10 Chaymanta chay sinku kaq angelqa, chay kupanpi chaytaqa chay
munstru mantakuyashanman iĉharan. Chaymi chay munstru man-
takuyashanqa kusala tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi runaku-
naqa, kusala nanaywan qallunmatapis kaniyaqllapa ima. 11 Piru
chaynumapismi, chay mana allin rurayashankunataqa mana dijaranl-
lapachu. Ashwanmi chay qirinllaparayku kusalata nanachikurllapaqa,
syilupi Dyuspaqqa kusala mana allinkunata ima rimaranllapa.

12 Chaymanta chay saysi kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iĉharan
chay atun riyu Eufrates shutiqman. Chaymi chay riyuqa limpu chaki-
ran. Chaynu chakitinmi, chayllata orientilawmanta kaq mantakuqku-
naqa pasaranllapa.

13 Chaymantami rikaray, chay dragonpa, munstrupa, chaynulla chay
llullakur yaĉhachikuqpa aqrunmantaqa, sapu yupay kimsa mana allin
ispiritukuna lluqshimuqta. 14 Chaykunaqami, dyablumanta karanllapa.
Chaynu karmi mana rikashanchik imakunata, chaynulla milagruku-
nata ima ruraqllapa. Chaymi ashwan wakta kayta shikwakaranllapa
tukuyla kay pachapi mantakuqkunata tantananpaqna. Chaynuqami
ruraran, tukuy imatapis puytiq Tayta Dyus ima diyami tukuyta rikar
yaĉhayanqa chay diyaqa, paykunaqa Dyuswan maqanakur shachi-
nakuyta kamananllapapaq.

15 Chaymantami Amitunchikpis kaynu nimaqta uyaparay: “Allita in-
trakayllapa. Chaqa nuqaqami manapis yaĉhayatkillapachu imanutaq uk
suwakuqmaqa illaqmanta rikarimur suwakun, chaynu rikarimushaq.
Chaymi mayqanpis rikĉhakusha yupaylla kar kasumar, raĉhpanta kuy-
takuq chaykunaqami, kusa shumaqna kanqa. Chaqa chaynuqami man-
ana lirila puriq yupay pinqakuq yupaynachu kanqallapa” nir.

16 Piru chay kimsa dyablumanta kaq ispiritukunaqa, tukuyla man-
takuqkunata tantaran chay uk lugar hebreo rimaypiqa *Armagedón* nin-
llapa chay lugarpi.

17 Chaymantami chay syiti kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iĉharan
unaq wayrallapi. Chaymi syilupi adurana wasipi chay mantakuna
samanamantaqa uk kusala jwirti rimayta uyaray. Chay rimaymi
kaynu niyaran: “¡Tukuymi rurakashana!” nir. 18 Chaynu nitinmi

chay kutilla kusata rilamparan, kunyaran, lanyaran, pachamapis rajakananankaman kuyuran unay kuyushankunamantaqa masta. Chaqa chaynuqami, mana kuyushachu karan, runakuna kay pachapi kawsaq qallarishanmanta-pachaqa. 19 Chaymi chay kusala atun pwiblu Babiloniaqa, kimsa partipaq wakman kayman tikrakaran. Chaynulla tukuy pachapi pwiblukunaqa limpu rataranllapa. Chaymanta Dyusqa yarpuran chay kusala atun pwiblu Babiloniapaq. Chayna chay pwiblupi kaqkunataqa, Dyus piñakushanrayku, kastiganapaq kusala qischakaypaq ubapa yakun binuta upyachinanpaq niran. 20 Chaynumi tukuyla mar yakupa ĉhaypinlapi pwiblitu kaqkuna, sirkakunamapis, limpu chinqar tukukaran. 21 Chaymi ashwan unaq syilumantaqa ratamuran manchaypaq saqra granisu runakunamanqa. Chay granisuqami ukla, kwarinta kiluta yupay llashaqmapis. Piru chaynu katinmapis, chay granisurayku runakunaqa, kusala mana allinkunata rimaran Dyuspaqqa. Chaqa mana agwantaypaq kusala saqra kastiguri karan.

17

Uk warmimi munstrupa anan tasha karan

1 Chaymanta chay syiti angelkuna chay kupakunata purichiqmantami uk angelqa, kaynu nimaran: “Shamuy rikachishayki imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuq yupay achka yakupa anan taq pwibluqa imanumi kastigakayanqa nir. 2 Chaqa chay pwiblupi taqkunaqami Dyuspi kriyishanmanta ashur, saqra mana allinkunata tukur kawsatinllapa wakin pwiblumanta kaqkunapis paykuna yupayllana kawsanllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa * Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maĉhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsanllapa” nir. 3 Chaymantami Ispiritu rikapakuchimayatinmi, uk ángel chunllaq lugarman apamar rikachimaran. Chaypimi rikaray uk warmi, munstru syiti umayjun, chaynulla dyis kachuyjunpa anan taqta. Chay munstruqami chupika intiru karan. Nataq waqtankunapi-shuypaqami intirunpi iskribikasha karan, Dyuspaq mana allin rimaykuna. 4 Piru chay munstrupa anan tasha warmiqami, kusa shumaq muradawan chupika piĉhukasha mudanata yakakusha karan. Chaynulla manyankunataqa lusichisha karan urukunawan, kusa shumaq rumikunawan, pirlakunawan ima. Nataq makinpi-shuypaqa charikusha karan urumanta rurakasha kupata. Chay kupapiqami untalla karan chay millanaypaq ruraypaqkuna, ukwan ukwan punushankunapaq intrachimaqninchik ima. 5 Piru urkunpi-shuypaqami iskribikasha karan uk kusala mana yaĉhaypaqlla shuti. Chay iskribikashaqami kaynu niyaq:

“Chay Babilonia pwibluqami
tukuy warmikuna ukwan ukwan punuqkunapaqa maman.
Chaynulla Dyuspa kuntran kar
kay pachapi kusala saqra millanaypaq ruraqkunapa maman” nir.

6 Chaymantami kwintata qukaray chay warmiqa maĉhasha karan nir. Chaqa payqami maĉhasha karan Dyuspa allinla kaqninkunapa yawarninwan. Chaqa Jesucristupaq yaĉhachikuqkunatari wanuchisha

* **17:2** Ukwan ukwan punuq warmi yupay nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspi kriyinanllapata mana munar ashwan chay yanqa dyus nishanllapakunapaq yaĉhachikunllapa, chaynulla millanaypaq imakunata ruranllapa ima.

karan. Chaymi nuqaqa tukuy chaykunata rikar, kusalata dispantakaray. 7 Piru chay angelqa nimaran: “¿Imapaqtaq dispantakanki? Nuqami intrachishayki chay warmi manchaypaq munstrupa anan tasha chayqa imapaqmi chaynuqa, imapaqmi syiti umayjun, dyis kachuyjun nirmapis”. 8 Chaymi nimaran: “Chay munstru manchaypaq uĉhku rurimanta lluqshimuqta rikashaykiqami, unaymanta kaq. Piru kananqami manana kannachu. Ashwanmi lluqshimuyanqa limpu imanar tukukananpaqna. Chaqa chay munstruqa unayqa karanllana. Piru kananqa mana kannachu. Ashwanmi qashanpis shamuyanqa. Chaynu shamutin rikarmi tukuy mana kriyiqkunaqa kusalata dispantakanqallapa. Chaqa paykunapa shutinqari unaymanta-pacha, Dyuspa librunpi mana iskribikashachu karan.

9 “Chaymi intrakaqkunaqa intrakayta puytin: Chay syiti umankunaqami intrachimanchik, syiti sirkakunapa anan tayan chay warmiqa nir. Chaynulla chay syiti umanqami intrachimanchik, syiti mantakuqkuna nir. 10 Chaymi chay syiti mantakuqkunamantaqa, sinkuqa wanur tukukashallapana. Piru paykunamanta ukqami kananlla mantakuyanna. Nataq ukqa manaraq shamuyanraqchu. Piru chay shamurqami, mana unaylatachu mantakunqa. 11 Chay saqra manchaypaq munstru unay kaq chayqa, kananqa manana kannachu. Chayqami intrachimanchik chay uchu mantakuq shamuyanqa chay nir. Piru chay mantakuqpismi, chay wakin syiti chaykunapaqa uknin. Piru payqami tukuy tyimpupaqna tukukanqa.

12 “Chaynulla chay dyis kachunkunata rikashayki chayqami, intrachimanchik dyis mantakuqkuna kanqa nir. Piru paykunaqami manaraq mantakuq qallarishallapachu. Chaynu manaraq mantakuyarmapismi, chay saqra munstruwanqa pulla, uk uralata kusa mantakuq yupayna mantakunqallapa. 13 Chaqa chay dyis mantakuqkunaqami, chayllata yarpunllapa chay saqra manchaypaq munstrutaqa pudirta ima qunanllapapaq. 14 Chaymi paykunaqa chay Uyshitawan maqanakunqallapa. Piru chay Uyshitaqami binsinqa, Dyus akrashan paypa kaqninkunawan. Chaqa paykunaqari maydiyapis Dyuslapi kunfyakar kawsanllapa. Chaqa Amitunchikqami, tukuypa amunllapa, chaynulla mantakuqkunapapis mantaqnin ima”.

15 Chaymantami qashan angelqa kaynu nimaranpis: “Chay warmi tayashan yakuta rikashayki chayqami, intrachimanchik achka pwiblukuna, achka runakuna, ukman rimaykunata rimaqkuna, uklaw nasyunkuna ima nir. 16 Nataq chay munstru chaynulla chay mantakuq dyis kachukunata rikashayki chayqami, intrachimanchik chay ukwan ukwan punuq warmitaqa ĉhiqniyanqa nir. Chaynulla chay warmitaqa paylata dijanqa lirilata. Chaynulla kwirpunpa aychantapis mikunqa, ninawan rupachinqa ima nir. 17 Chaqa Dyusmi dijaran chay mantakuq dyis kachukunaqa, Dyus munashannulla rurananllapapaq. Chaymi chay mantakuq dyis kachukunaqa tukuynin chayllata yarpur tukuy pudirninllapata quran chay munstruta, payna mantaqninllapa kananpaq maydiya Dyus imanu kanqa nishan tyimpu ĉhamunankaman. 18 Nataq chay warmita rikashayki chayqami, intrachimanchik chay pwiblu Babiloniapaq. Chaymi ashwan mantakuqninkunamapis tukuyla mantakuqkunata munashannulla mantar ima purichinllapa”.

18

Babilonia pwiblumi limpu rataran

1 Chaymantaqami, qashan chapakurqa rikaray uk ángel syilumanta
ishkimuqta. Piru chayqami kusala pudirniyjun karan. Chaymi chay
llipyayninwan pachamapis achkiraq intiru kidaran. 2 Chay angelqami
kusala jwirtita kaynu niyaran:
"¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa
limpu chinqashana!
¡Chaymi kananqa chay pwibluqa dyablukunapa,
chaynulla chay mana allin ispiritukunapa wasinpaq tikrakasha!
¡Chaynulla chay millanaypaq pariq kurukunapa qushan yupaypaqmi
tikrakashallapa!
3 Chaqa chay pwiblumanta kaqkuna kusala mana allinta rurar
kawsashanllaparaykumi,
uklaw pwiblumanta kaqkuna,
chaynulla uklaw nasyunmanta mantakuqkunapis imanutaq uk
warmi ukwan ukwan punuqmaqa
Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maĉhasha yupayna
kawsan,
chaynumi kawsaranllapa.
Chaymi ashwan chay pwiblupiqa tukuy lugarmanta rantikuqku-
namapis,
tukuy ima munashanllapata rantikutin,
sunsunu rantitinllapa kusalata qillaynikuranllapa".
4 Chaymantami qashan unaq syilumanta kaynu niqta uyaparay:
"Qamkuna tukuyla nuqapi kriyiqkunaqa, chay pwiblumanta lluqshiyl-
lapa.
Chayna ama paykuna yupayqa uchakunaykillapapaq.
Chaynuqami manana paykuna yupayqa kastigakanaykillapapaq-
nachu.
5 Chaqa chay runakuna uchakushanqami, ima unaqkaman quturaq
yupay kay syilumanmapis ĉhamuyanna.
Chaymi ashwan nuqa Dyusnikillapaqa yaĉhayani ima mana allinku-
nata rurashaykillapamatapis.
6 Chay pwiblumanta runakuna imanutaq wakinkunata qischaran
chaynulla paykunatapis qischanqallapa.
Ashwanmi chay qischakushanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay masta qischakanqallapa.
Chaymi chay ubapa yakunta upyachikuq yupay wakinkunata qis-
chashanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay kusala jwirtita kamkachir qunqallapa.
7 Chaynuqami kusalata qischakanqallapa.
Chaqa paykunamaqa kusana kanchikllapa nir, mana pinqakuqlla-
palamapischu.
Chaymi ashwan shunqunpi kusalata alabakar niyaqllapa:
'Kaypiqami uk warmi riyna yupay tayanchikllapa.
Chaymi byuda warmi yupayqa
maydiyapis mana qischakashunllapachu' nir.
8 Chayraykumi chaynu niqkunapaqqa kusala saqra qischakay uk
diyalapi shamutin

wanunqallapa, llakinqallapa, mallaqnanqallapa ima.
Chaynulla ninawan rupar ima qischakanqallapa.
Chaqa tukuy imata puytiq Dyus Amitunchikmi,
paykunaqa chaynu kastigakananpaq nishana.

9 “Chaynulla chay pwiblu Babilonia ukwan ukwan punuq warmi yupay limpu quntay intiru tikrakatinqa kay pachamanta mantakuqkunaqa kusalata llakir, waqanqallapa ima. Chaqa chay mantakuqkunaqami yaĉhachikushanllapata kasur yanqa dyus nishanllapakunata adurar ima kawsaqllapa. Chaynulla imata rantikutinllapamapis sunsunulla imatapis munashanllapata rantir kawsaranllapa. 10 Piru chay pwibluwan pulla kastigakayta manchakurmi mantakuqkunaqa wakaqllapi kidar kaynu niyaranllapa:

‘¡Akakaw, qammi Babilonia kusala riqsikasha pwiblu,
kusala puytiq pwiblu karayki!
Piru imanutaq dasla qammanqa kastiguqa ĉhamun’ nir.

11 “Chaynullami tukuy pachamanta chay pwiblupi rantikuqkunapis kusalata chay pwiblupaq llakir waqanqallapa. Chaqa mananari mayqanpis chay rantikuyashan imanllapakunata rantinanpaqqa kanqallapanachu. 12 Chaymi manana chay urukunata, suqu qillaykunata, shumaq rumi pirlakunata, shumaq raĉhpakunata, seda raĉhpakunata, muradawan chupika raĉhpakunata, tukuy mutkiypaq qirukunata, marfilmanta, qirumanta, brunsimanta, jyirrumanta, marmulmanta imakuna rurakashamatapis rantikunqallapanachu. 13 Chaynulla mananami rantinqallapanachu kanilakunata, kusala mutkiypaq insinsyukunata, mirrata, mutkiypaqla ulurkunata, ubapa yakun binuta, asaytita, shumaq arinakunata, trigukunata, animalkunata, uyshakunata, kaballukunata, karrukunata. Chaynulla mananami rantikunqallapanachu mayqan runatapis sirbikunanpaqqa.

14 “Chaymi chay pwiblutaqa, kaynu ninqallapa:

‘¡Mananari chay kusala mishki frutakuna
qamta kusalata gustashuq chaykunamapis kannachu!
¡Chaqa tukuy tyimpupaqmi chinqasha,
tukuy shumaq imayki kaqkunamapis!’

15 Chaqa tukuy imata chay pwiblupi rantikur, kusa imayjun tikrakasha chaykunamapismi Dyusmanta shamusha kaq kastiguta rikar manchakur wakaqllapi kidanqallapa. Chaymi chay pwiblupaq kusalata llakir ima waqanqallapa. 16 Kaynumi niyanqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!
Qammi uk warmi kusala shumaq raĉhpawan mudakusha yupay karayki. Chaynulla kusala shumaq muradawan chupika raĉhpawan mudakusha yupaymi karayki.
Chaqa chay raĉhpaykikunapismi, manyankunaqa uruwan, kusala shumaq rumi pirlakunawan lusichikasha yupay karan.
17 ¡Piru chaynu kasha katinmapismi, dasla tukuy imaykikuna kaqkunaqa tukukasha chunllala!’

“Barkukunata mar yakupi purichiqkuna, chaynulla chay mar yakupi trabajar imanta tarikuqkunapismi, chay pwiblumantaqa largu mayllapi kidashallapa, 18 chay pwiblumanta quntay iqamuqta rikar. Chaymi kaynu nir qayĉhakunqallapa: ‘¿Mayqan pwiblunari kay pwiblu yupayqa

kanqa?’ nir. 19 Chaymi umanllapaman allpakunata iĉhanqallapa kusalata
llakir waqar ima. Chaynulla kaynu nirmi qayĉhakunqallapapis:
‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!
Qampi ima kaqkunawanmi, chay barkuyjunkunaqa kusala imayjunpaq tikrakaranllapa.
¡Piru chaynu kasha katinmapis daslami tukuy imaykikunapis limpu chinqasha!
20 Chayraykumi unaq syilupi kaqkuna, chay pwibluraykumi aligriyayllapa.
Chaynulla qamkuna Dyuspa allinla akrashan kaqkuna, apustulkuna, Dyuspa rimaqninkunapis aligriyayllapa.
Chaqa Dyusqami chay pwibluta kastigarqa, allinta rurasha qamkunapaqqa’ ”.
21 Chaymantami uk kusala puytiq ángel uk rumita alsaran. Chay
rumiqami kutakunapaq rumi yupay karan. Piru chay rumitaqami mar
yakuman itakurqa, kaynu niran:
“Qam kusala riqsikasha pwiblu Babilonia,
kaynumi qampis itakukanki ruri mayman.
Chayna mana mayqanpis qashanqa rikashunqallapanachu.
22 Chaynulla manami qashanqa masqa uyapanqallapachu
kallikikunapi arpawan, kinakunawan, trumpitakunawan shumaq takiqkunataqa.
Chaynullami manana kanqallapanachu
imapi trabajaqkunamapis.
Manami uyapakanqapischu
kutakuqkunamatapis.
23 Chaynulla manami qampiqa
uk bilalamapis achkiranqanachu.
Chaynulla manami uyapakanqanachu
uk kidamyintu fyistata rurar laqyaqkunamatapis.
Michka chaypi rantikuqkuna tukuy pachakunamanta kusa riqsikasha katin,
qam wasqakur ima tukuyla nasyunkunata llullachisha katkimapis,
manami masqa imatapis rikanqallapanachu nir.
24 Chaqa chay pwiblupiqami, Dyuspa rimaqninkunapa yawarninkunata tarikasha.
Chaynulla Dyuspi kriyiqkunapa yawarninta tarikasha.
Chaynulla tukuy pachapi wanuchikashakunapa yawarninta imami tarikashamapis”.

19

Babilonia ratashanraykumi syilupi kusalata aligriyanllapa

1 Chaymantaqami unaq syilumanta kusala achka runakuna yupay
laqyaqta uyaparay. Chay rimay laqyaqqami kaynu niyaq:
“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!
Chaqa Taytanchik Dyusqami kusala shumaq kar washamashanchiklllapa. Chaynulla tukuy tyimpupaq mantakun, kusala puytiq ima.
2 Chaqa paymi mayqantapis, karanta rikar yaĉhan imanu katinllapamapis.

Chaynulla paymi chay ukwan ukwan punuq warmi yupay pwiblutaqa kastigasha.
Chaqa chay pwibluqami, tukuyla runakunata kusala mana allinkunata rurar uchakuchiran.
Chaymi chay pwiblutaqa chaynu rurasha, Dyuspa sirbiqninkunata wanuchishanllaparayku ima".
3 Chaymantaqa qashan kaynu niranllapa:
"¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!
Chaymi chay pwiblu rupashapa quntayninqa, tukuy tyimpupaq quntayanqalla" nir.
4 Nataq chay binti-kwatru (24) rukukuna, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapis, qunqurir pachakaman pukĉhirar Dyusta aduraranllapa. Chaqa Dyusqami chay mantakuna samananpi tayaran. Chaymi kaynu niyaqllapa:
"¡Chaynumi kanqa!
¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!" nir.
5 Chaymantami chay mantakuna samanamanta uk rimayta uyaparay kaynu niqta:
"¡Alabayllapa Dyusninchikta,
Payta manchar
sirbir kawsaqkuna,
taksha kaqkuna chaynulla atun kaqkunamapis!" nir.

Uyshita kasarananpaq fyistata ruranllapa

6 Chaymantaqami qashan uyaraypis kusa achka runakuna laqyaqta yupay. Chay laqyayqami achka yaku raqrata shamuq yupay karan. Chaynulla kusala jwirti kunya yupaymi karan. Chaymi niyaran:
"¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!
Chaqa Amitunchik Dyus tukuy imata rurayta puytiqqami, mantakuyanna nir.
7 Chaymi kusalata aligriyar payta alabar takichiypaqllapa.
Chaqa pay kasarananpaq uraqami ĉhamushana.
Chaymi chay warmin kananpaq kaqqa, kusatana kamakasha.
8 Piru chay warmi kasarananpaq kaqtaqami
Tayta Dyusqa mudachisha
kusala shumaq yuraq intiru llipyalla raĉhpawan".
Chaqa chay yuraq intiru mudananqami intrachimanchikllapa, Dyus akrashan kaqkunapa allinla rurayninkunapaq.
9 Chaymantaqami uk angelqa nimaran: "Kayta iskribiy: 'Kusa shumaqmi kanqa chay Uyshita kasarananpaq fyistaman, rinanpaq kunachikashakunaqa' nir". Chaynulla niranpis: "Kay nishushayqami, Dyusninchik chiqapta nishankuna" nir.
10 Chaynu nimatinqami, naypanpi qunqurir aduraq ĉhurakaray. Piru payqami nimaran: "Jesús nishankunaqami kusata animachimanchik paylapaq yaĉhachikur paylata aduranallapapaq nir. Chayraykumi ama nuqata aduramarchu, ashwan Taytanchik Dyuslata adurayllapa. Chaqa nuqaqami, qam, chaynulla chay wakinkuna, Jesús yaĉhachikushanta kasuqkuna yupaylla Dyuspa sirbiqninla kani" nir.

Juanmi yuraq kaballupa ananpi uk runa taqta rikashanpaq riman

11 Chaymantaqami rikaray syilu kiĉhakashata. Chaymi chay syilu kiĉhakashamantaqa rikarimuran uk yuraq kaballu. Nataq chay anan

taq-shuypaqa, shutiq KARANLA chaynulla CHIQAP KAQLA. Chaqa imatapis karantari rikar yaĉhan. Chaymi ashwan guerrakunata rurayaq. 12 Nawinkunaqami, nina ratakuq yupay llipyarayaq. Nataq umanpi-shuypaqa apayaq achka kurunakunata. Chaynulla umanpiqa uk shuti iskribikasha kayaq. Piru chay iskribikasha chaytaqami, payla intrakaq. 13 Raĉhpanqami yawarwan tullpukasha kayaq. Nataq shutin-shuypaqa intrachimanchik TAYTA DYUSPA RIMANAN nir. 14 Chaynulla paypa ikintaqami, unaq syilumanta suldadukuna riyaqllapa, kusala shumaq yuraq intiru raĉhpakunata yakakusha. Piru chay suldadukunaqami tukuyninllapa yuraq kaballupa anan tashalla riyaranllapa. 15 Nataq chay mantakuqpa shiminmantaqami, yarqamuyaq kusala filuyjun ispada, chaywanna tukuyla nasyunmanta kaqkunata chuqrir binsinanpaq. Chayqami mantakuyanqa jyirru baranwan. Chaynulla chay kusalata puytiq Tayta Dyusqa piñakur chay mana allinta ruraqkunapataqa yawarninmatapis limpu qapinqa imanutaq ubapa yakunta sarur lluqshichinllapa chaynu. 16 Chaqa raĉhpanpi, chaynulla ĉhankanpiqami, kaynu iskribikasha kayaq:

"Tukuy mantakuqkunapa mantaqnin.
Chaynulla Amitunchikqami tukuypa amunllapa" nir.

17 Chaymantami rikaray uk ángel rupaypi shaqta. Chaymi chay angelqa, syilupa ĉhaypinpi tukuy pariq kurukunata kusala jwirtita kaynu niyaq: "¡Shamur tantakayllapa! Chaqa Dyusmi, mikunaykillapapaq uraqa ĉhamushana nisha. 18 Chayna qamkunaqa tukuy mantakuqkunapa kwirpunta mikunkillapa. Chaynulla mikunkillapapis suldadukunata, kusa puytiq runakunata, kaballukunata, chaynulla chay kaballukunapa anan taq chaykunata ima. Chaynullami mikunkillapa tukuyta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata, taksha kaqkunata, atun kaqkunamatapis ima" nir.

19 Chaymantami rikaraypis chay munstruta, chaynulla tukuyla mantakuqkuna suldadunkunawan pulla kaqta. Paykunaqami tantakasha karanllapa maqanakunanllapapaq chay yuraq kaballupa anan tasha chaywan, chaynulla suldadunkunawanpis. 20 Chaymantami chay manchaypaq munstrutaqa, prisuranllapa chay llullakur yaĉhachikur puriq chaywan pullata. Chaqa chay llullakur yaĉhachikuqqami kusa ukman milagrukunata rurasha karan runakuna rikar chay munstrupina kriyinanllapapaq. Chaynu chay milagrukunata rurarmi, chay llullakur yaĉhachikuqqa, ukkunata llullachitin chay munstrupa markanta ĉhurakur, ashwan chay imagenninmatapis aduraranllapa. Chaymi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaĉhachikuqtapis, kawsaqllata itakuranllapa chay quĉhapi asufriwan nina kusalata ratakuqmanna. 21 Nataq chay wakinkuna-shuypaqa, chay kaballupa anan tasha chaypa shiminmanta ispada yarqamuq chayllawan wanuchikaranllapa. Chaymi tukuyla pariq kurukunaqa tiqllananllapakaman mikuranllapa chay wanushakunapa kwirpunllapakunataqa.

20

Mil añukuna

1 Chaymantami rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Payqami chay manchaypaq uĉhku ruripa llabinta charikusha karan. Chaynullami charikushapis karan uk kusala largu kadinata. 2 Chaymi chay angelqa,

chay dragon, kusala unay largu kuru, dyablu, Satanastaqa aypar mil
añupaqna kadinawan wataran. 3 Chaymantaqami chay manchaypaq
uĉhku rurimanna itakur kirparan. Chaynu kirparmi chay punkupiqa
ĉhuraran uk siyuta. Chayna chay mil añu pasanankaman ama tukuy
nasyunkunata llullachinanpaq. Chaymantaqa chay mil añu pasatin-
qami, chay dragontaqa kaĉhanqa ayka tyimpullapaqqa.
4 Rikaraypis achka mantakuna samanakunata. Chaypiqami chay
kusala allita rikar yaĉhaqkuna tayaranllapa. Chaqa paykunaqami
unayqa Jesuspi kriyir Tayta Dyus munashannulla rurar kawsayatin
kunkanta pitir wanuchisha karanllapa. Piru paykunaqami mana
adurashallapachu karan chay munstruta, chaynulla imagenninmat-
apis. Chaynulla manami dijakashallapachu karan chay munstrupa
markanta urkunpi, manaqa makinpi ĉhurananllapamatapis. Chaymi ash-
wan rikayatiy paykunaqa kawsamur, Jesuswan pulla mil añuta man-
takuq ĉhurakaranllapa. 5 Chaynumi Tayta Dyusqa manaraq mayqantapis
kawsachimuyar, chay paypa kaqninkunata puntataqa kawsachimuran.
Piru chay wakin wanushakunaqami mana kawsamuranllapachu, chay
mil añu pasanankaman. 6 Chaymi nishaykillapa: Kusa shumaqmi
kanqa chay puntallata kawsamuqkunaqa. Chaqa paykunaqami Dyuspa
akrashankunana kanqallapa nir. Chaymi ashwan chay ishkay kutipaq
wakinkuna wanuyanllapa chayqa, manana paykunataqa imanachiy-
tapis puytinqanachu. Chaqa paykunaqami Dyuspa, chaynulla Jesu-
cristupa uk kura yaĉhachikuqninna kanqa. Chaymi ashwan paykunaqa
Jesucristuwan pulla mantakunqallapa, mil añuta.

Dyablumi limpu binsikaran

7 Piru chaynu mil añu pasashana katinqa, chay Satanastaqa
kaĉhanqallapa chay watarayashanmantaqa. 8 Chaymi tukuyla intiruta
rinqa tukuyla nasyunkunaman kusalata ingañakuq. Chaynulla ashwan
rinqa ingañaq Gogpi kaqkunata, Magogpi kaqkunata ima. Chaymi
chaynuqa kusala achka suldadukunata tantanqa, imanutaq mar yakupa
manyanpimaqa aqu quturan chaynuta.
9 Chaynu kusala achka runakunata tantarmi kusala largu mayta rir
ĉharanllapa Tayta Dyuspa kusala munashan pwibluman. Chaynu ĉharmi
chay pwiblutaqa limpu riduranllapa mana allinkunata ruranan llapa-
paq. Piru chaykamanqami unaq syilumanta nina ratamur limpu ru-
pachiran paykunataqa. 10 Chaymanta chay dyablu ingañakusha chay-
taqa, itakukaran chay quĉhapi asufriwan nina ratakuqman. Chaqa
chayllamanmi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaĉhachikur
puriq chaypis itakukasha karanllapa. Chaqa chaypiqami unaqpis tu-
tapis mana agwantaypaqta qischakanqallapa, tukuy tyimpupaqna.

Dyusmi tukuyta rikar yaĉharan

11 Chaymi rikaray kusala yuraq mantakuna samanata. Chaynulla
rikaraypismi chay samanapi Dyus taqta ima. Chaymantami paypa
naypanmantaqa, pacha chaynulla syilumapis limpu chinqaran. Chaymi
mana rikaypaqnachu karan maylawpipis. 12 Chaymantami rikaray
chay wanushakuna atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna * Dyuspa
naypanpi shaqta. Chaymi rikaraypis librukuna kiĉhakaqta. Chaynullami

* **20:12** Atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna nirqami intrachimanchik kusa riqsikasha chaynulla mana riqsikasha nir.

kiĉhakaranpis, chay tukuy tyimpupaq kawsanapaq librupis. Chaymi
chay wanushakunataqa rikar yaĉharanllapa tukuy imakunata rurashan-
paq, chay librukunapi iskribikashannulla. 13 Chaymi chay mar
yakumapis, pay wanuchishankunata qukuran. Chaynullami, chay
wanuy chaynulla tukuy wanushakunapa tananpis wanushakunataqa
qukuran. Chaymi tukuyta rikar yaĉharanllapa, imakunatami kawsa-
yarqa ruraran ima nirmapis. 14 Chaymantaqami chay wanuyta,
chaynulla chay tukuy wanushakunapa tanan kaqtapis, itakuran chay
quĉhapi nina ratakuqman. Chaymi chay quĉhapi nina ratakuq kaqqami,
qashan ishkay kutipaqna wanur tukuy tyimpupaq qischakanllapa chay
karan. 15 Chaynulla chaymanmi itakuranllapapis, chay tukuy tyimpu-
paq kawsanallapapaq librupi shutinkuna mana iskribikasha kaqkunat-
apis.

21

Mushuq syiluwan mushuq pacha

1 Chaymantaqami rikaray mushuq syiluwan mushuq pachata. Chaqa
chay punta syiluwan, chay punta pacha, chaynulla mar yakupismi
chinqasha kar, manana karannachu. 2 Chaymi rikaray chay kusa allinla
pwiblu, mushuq Jerusalenta. Chay pwibluqami unaq syilupi, Dyuspa
naypanmanta ishkimuyaq. Piru chay pwibluqami kusala shumaq
kamakasha karan, imanutaq uk nubyamaqa kasarananpaq kamakan
chaynu. 3 Chaymanta chay mantakuna samanamanta uk kusala jwirti
rimayta uyaparay. Chaymi chay rimayqa kaynu niyaran: “Dyusqami
kananqa runakunawan pullana kawsayan. Chaymi paykunawan katin,
runakunaqa Dyuspana kanqallapa. Chaynulla Dyusqami pay paylla
pullanllapa kar Dyusninna kanqa. 4 Chaymi mayqanpis waqaqku-
naqa mana waqanqallapanachu. Chaynulla manami llakinqallapa,
wanunqallapa, nanachikunqallapalamapischu. Chaqa tukuy chay qis-
chakaykunaqami kananqa tukukashana” nir.

5 Nataq chay mantakuna samanapi taqqami, kaynu niran: “Nuqaqami
tukuyta qashan mushuqpaq tikrashaq”. Chaynullami niranpis: “¡Kayta
iskribiy! Chaqa tukuy kaykunaqami karanla, chaynulla chiqap ri-
maykuna katin kunfyakaypaq” nir.

6 Chaymantami nimaran: “Tukuy imata ruranaypaq karan chay-
taqami rurashana kani. Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninl-
lapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega ninllapa chay kani.
Chaynullami chay Qallariq chay, chaynulla chay Tukukanan chay kani.
Chayraykumi nuqaqa mayqan yakunaqtaqa, chay tukuy tyimpupaq
kawsachikuq yaku nasimuqta upyachishaq, mana michkata pagramat-
inmapischu dibaldila. 7 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis shachi-
nakur binsikuq chaytaqami, tukuy kaykunata irinsyanta yupay qushaq.
Chaymi nuqaqa Dyusninna katiy, paykunaqa wamraykunana kanqal-
lapa. 8 Piru chay nuqamanta pinqakuqkunata, mana kriyiqkunata, kusa
millanaypaq ruraqkunata, wanuchikuqkunata, mana intrakaqkunata,
ukwan ukwan punuqkunata, wasqakuqkunata, runakuna rurashan
yanqa dyuskunata aduraqkunata, llullakuqkunata imaqa, chay quĉhapi
asufriwan nina ratakuqman itakukanqa. Chaqa chayqari ishkay kuti-
paqna wanur qischakananllapapaq lugar” nir.

Mushuq Jerusalén

9 Chaymantami chay syiti angelkuna kupankunata charikusha karan
chaymanta uk shamuran. Chay payqami kupanpi charikusha karan,
syiti qischakaykuna kananpaq karan chaykunata. Chaymi nimaran:
“¡Shamuy! Chaqa nuqami rikachishayki chay nubya, Uyshitapa warmin
kaqtaqa” nir. 10 Chaymantami Ispirituqa rikapakuchimayatin, chay
angelqa apamaran uk kusala atun sirkaman. Chaymantami rikachi-
maran chay kusala shumaq allinla pwiblu Jerusalentaqa. Chaymi chay
pwibluqa, Dyuspa naypan unaq syilumanta ishkimuyaran. 11 Piru
chay pwibluqami kusala shumaqta llipyarayaran, Dyuspa llipyayn-
inwan. Chaymi chay llipyayninqa uk kusala ĉhaniyjun rumi jaspipa
llipyaynin yupay karan. Chaqa kusala chuyitari karan uk kristal yu-
pay. 12 Chay pwiblupa ridurninpiqa, atun pata rurakasha karan. Piru
dusi punkuyjunmi karan. Tukuy punkukunapimi, uk ángel karan.
Chaynulla chay punkukunapiqa, chay Israel pwiblupa dusi ayllukunapa
shutinkuna iskribikasha karan. 13 Chaymi kimsa punkuqa, estilawman
karan. Chaynulla kimsaqa, nortilawman karan. Kimsaqa surlawman
karan. Nataq kimsaqa, oestilawman karan. 14 Chay pwiblupa ridurninpi
patapa simintunpiqami, karan dusi atunlla rumikuna. Chaymi chay
rumikunapiqa, chay Uyshitapa dusi apustulninkunapa shutin karan.

15 Chay ángel nuqawan parlayaq chayqami, urumanta rurakasha
barata charikusha karan, chaywan chay pwiblupa punkunta, patanku-
nata midinanpaq. 16 Chay pwibluqami kwadradu kar, largun, an-
chun chaynulla altunmapis chaylla karan. Chaymi chay angelqa
chay pwibluta baranwan miditinqa, kaynu karan: Largun, anchun
chaynulla altunmapismi midiyaq dus mil dusyintus (2,200) kilumitruta.
17 Chaymantami midiran chay pwiblupa patanta. Chaymi imanutaq
kanan midikunllapa chaynu miditinqa midiyaq, sisintay-sinku (65)
mitruta. Chaqa imanutaq kanankuna midikunllapa, chaynumi angelpis
midiran.

18 Piru chay pwiblupa atun patanqami chay llipyala jaspi rumillawan
rurakasha karan. Nataq chay pwiblu-shuypaqami, rurakasha karan
kusala mas shumaq urukunallawan. Chaymi kusala chuyitata llipyara-
yaran uk kristal yupay. 19 Chay patapa simintunpiqami, kusala shumaq
rumisitukuna ĉhurakasha karan. Kaykunami karanllapa: Puntapiqami
jaspi ninllapa chay karan. Ishkay kaqpiqa karan safiru. Chay kimsa
kaqpiqa, agata karan. Kwatru kaqqami, ismiralda karan. 20 Sinku kaq
chayqami, únisi karan. Saysi kaq chayqami, kurnalina karan. Syiti kaq
chayqami, krisulitu karan. Uchu kaq chayqami, birilu karan. Nwibi kaq
chayqami tupasyu karan. Dyis kaq chayqami krisuprasa karan. Unsi
kaq chayqami, jasintu karan. Nataq chay dusi kaqqami, amatista karan.
21 Chaynullami chay punkunkunaqa kusala qishpi intiru pirlawan kada
punku rurakasha karan. Nataq chay pwiblupa atun kallin-shuypaqami,
kusala mas shumaq urumanta rurakasha karan. Chaymi kusa qishpi
intiru karan, uk kristal yupaylla.

22 Piru chay mushuq Jerusalén pwiblupiqami, Dyusta aduranannllapa
ima wasilamatapis mana rikaraychu. Chaqa chay pwiblupiqami,
kusalata puytiq Amitunchik Dyus, chaynulla chay Uyshita,
Dyusta adurana wasiqa. 23 Chaynu katinmi chay pwiblupiqa
achkirachikunanpaqqa, mana ministinchu rupayta kar, killata
karmapis. Chaqa Dyusmi llipyayninwan achkirachikun. Chaymi

ashwan chay lampara yupay achkirachikuqmaqa, chay Uyshitaqa
paylla karan. 24 Chaynu katinmi, tukuyla nasyunmanta kaqkunamapis
chay pwiblumanta achkirachikuqwanna purinqallapa. Chaymi
ashwan tukuyla pachamanta kaq mantakuqkunamapis kusala ĉhaniyjun
imanllapakunata apamurna aduranqallapa Tayta Dyustaqa. 25 Chaqa
chay pwiblupa punkunkunaqami, unaq kar tuta karmapis, mana
kirpakanqachu. Chaymi chaypiqa mana yaĉhanqallapachu imanumi
tutapan nirllapamapis. 26 Chaymi ashwan tukuyla nasyunkunamanta
kusala mas shumaq imankunata aparna, kay pwibluqami kusala
shumaq nirna alabanqallapa. 27 Piru chay kusala shumaq pwiblumanqa
manami tukuy ima mana allin kaqqa yaykunqachu. Chaynulla chay
pwiblupiqami chay millanaypaqta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqa
mana kanqallapachu. Ashwanmi chaymanqa yaykunqallapa chay
Uyshitapa librun tukuy tyimpupaq kawsanapaq chaypi shutinllapa
iskribikasha kaqkunala.

22

1 Chaymantami chay angelqa rikachimaran uk riyu yakuyjun, kristal
yupay kusala chuyita llipyaraqta. Chaymi chay yakituqa tukuy tyimpu-
paq kawsachikuq yakitu karan. Chay riyuqami yarqamuyaran Dyus-
ninchikpa, chaynulla chay Uyshitapa mantakunan samananmanta.
2 Chaynu yarqamurmi pwiblupa atun kallinpa ĉhaypinta riyaran. Nataq
chay riyupa kada manyanpiqami, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qiru
winayaran. Chayqami kada misis puquq. Chaymi añupaqqa, dusi kuti
puquq. Nataq raprankuna-shuypaqami, sirbiq tukuyla pwiblumanta
qishaqkuna rimidyakur alliyananllapapaq.
3 Chaynu katinmi chay lugarpiqa, manana ima mana allin kaqku-
naqa kanqanachu. Chaymi ashwan Dyuspa, chaynulla chay Uyshi-
tapa mantakuna samanan lugarqa, chay pwiblupina kanqa. Chaymi
payta sirbiqkunaqa, chaypina aduranqallapa ima. 4 Chayraykumi
ashwan Dyuswan qaqllapurana rikanakunqallapa. Chaynulla Dyuspa
shutintanami urkunkunapi ĉhurakunqallapa. 5 Chaymi chay lugarpiqa
mana yaĉhanqallapachu, imanumi tutapan nirmapis. Chaynulla chaypi
taqkunaqami, mana ministinqallapanachu imanu achkirachikuqta, ru-
paymatapis. Chaqa Amitunchik Dyusmi paykunataqa achkirachinqa.
Chaynulla paykunanami tukuy tyimpupaqna mantakunqallapa.

Jesucristo shamunan tyimpuqami shipchamunna

6 Chaymantami chay angelqa, kaynu nimaranpis: “Kay rimayku-
naqami chiqap. Chaymi chay rimaykunapiqa kunfyakaymatapis puyt-
inchik. Chaymi Amitunchikllapa Dyus rimaqninkunata willaqmi, angel-
ninta kaĉhamusha, paypi kriyiqkunata intrachinanpaq ima pasananpaq
karan chayqami shipchamunna” nir.
7 “¡Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa! ¡Shamuninami! ¡Kusa
shumaqmi kanqa kay librupi Dyuspaq nishankunata kasuqkunaqa!”
nir.
8 Nuqa Juanmi rikaray, uyaray kaykunata. Chaymantami chaynu
rikar, uyarnaqa, chay angelpa naypanlapi qunquriray payta aduranay-
paq. Chaqa pay-ari rikachimaran chaykunataqa. 9 Piru chaynu adu-
ranaypaq qunquritiyqami, payqa kaynu nimaran: “Ama chayta ru-
raychu. Chaqa nuqapismi Dyusta sirbini, imanutaq qam, chaynulla

Dyuspaq rimaq masikikunawan, kay librupi iskribikashakunata kasuqkunawan sirbinki chaynulla. ¡Ashwanmi Dyuslata aduray!” nir.
10 Chaynullami nimaranpis: “Amami pakaplla yupayqa ĉhurakunkichu,
Dyuspaq kay librupi iskribikashakunataqa. Chaqa chay tyimpu nishan
kumplikananpaq chayqami, shipchamunna. 11 Chaymi mayqanpis chay
mana allin kaqkunata ruraqkunataqa dijay ruranqallapa. Chaynulla
chay mayqanpis kusa pinqaypaq imakunata ruraqkunatapis, dijay
ruraskinqallapa. Piru chay mayqan allin kaqkunata ruraqkunaqa,
allinkunalata ruraskinqallapa. Chaynulla, Dyuspa allin kaqninkunaqa,
Dyus munashannula kawsanqallapa” nir.
12 “Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa. Chaynu shamurmi
tukuyta allita rikar yaĉhar, imata rurashannulla ima imanu kanan-
paqpis nishaq. 13 Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay,
chaynulla tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynulla
nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. Chaymi nuqa
Qallariq chay, chaynulla Tukukanan chay kani” nir.
14 Chaqa ninmi: “Kusa shumaqmi kanqa mayqanpis raĉhpanta paqaq
yupay, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirupa puquyninta mikuqku-
naqa. Chaynulla kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis chay kusa shumaq
pwibluman punkukunata yaykuq chaykunaqa nir. 15 Piru chay allqu
yupay kusala millanaypaq mana allinta ruraqkuna, wasqakuqkuna,
ukwan ukwan punuqkuna, wanuchikuqkuna, chay yanqa dyus nis-
hanllapakunata aduraqkuna, llullakuqkuna imaqa, chay kusa shumaq
pwibluman mana yaykurchu, ashwan waqtapina kidanqallapa”.
16 “Chaqa nuqa Jesusmi, angelniyta kaĉhamusha kani, tukuy kriyiqku-
nata kayta willananpaq. Nuqami uk qiruta kuchutinllapa qawan, chay
yupay Davidpa ayllunllamanta kani. Chaynulla nuqami achkiyaypi uk
atun qullar llipyaran chay yupay kani” nir.
17 Chaymi Santu Ispiritu, chaynulla Jesucristupi kriyiqkuna paypa
warmin yupay chaykunaqami kaynu ninllapa: “¡Shamuyllapa!” Mayqan-
pis uyakuqqa nin: “¡Shamuy!” Mayqanpis kusata yakunaqqa, munarqa
shamur upyanqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakuta, mana imala-
matapis pagrakurchu dibaldila nir.
18 Chayraykumi mayqantapis kay librupi, Dyuspaq nishanta uyakuq-
taqa, kaytami nishaq: Mayqanpis kay librupi nishanmanta achkachaq-
taqa, Dyusmi paytapis mas qischakananpaq ninqa kay iskribikashapi
nishannulla. 19 Chaynulla mayqanpis kay librupi, Dyuspaq nishanku-
namanta imalata ashuchiqtaqa, Dyusmi kitanqa chay tukuy tyimpupaq
kawsachikuq qirumanta mikunanpaq karan chayta. Chaynulla chay
kusa shumaq allin pwiblupi imanu kawsananpaq nishanmantaqami,
Dyusqa ashuchinqa kay iskribikashapi nishannulla.
20 Chaymi tukuy kaykunata nimaqninchikllapaqa, kaynu nin:
“Chiqaptami, manana maychu shamunaypaqqa”.
¡Chaynumi kanqa! ¡Shamuy-ari Amituy Jesús!
21 Chaymi nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi tukuy qamkunata
kusata yanapar ima, kusala shumaqta kawsachishunqallapa nir.
Chaynumi kanqa.